ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

Σχέδιο Νόμου: «Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και συναφείς διατάξεις»

Επισπεύδον Υπουργείο
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Στοιχεία επικοινωνίας: Αδαμαντία Σκαπέτη, Νομική Σύμβουλος του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, τηλ.: 210 3368 354

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ[1]	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[2]	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[3]	X
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[4]	X
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ[5]	
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ[6]	

[1] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

[2] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

[3] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Οικονομικών.

[4] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείου Υγείας.

[5] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

[6] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Αιτιολογική έκθεση

	Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης
1.	**Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;**
	Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η εισαγωγή και εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος οικονομικής λειτουργίας στην επικουρική ασφάλιση και η ίδρυση ενός νέου, δημόσιου Ταμείου, του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.)το οποίο θα είναι αρμόδιο για τη διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης. Μέσω αυτού επιδιώκεται η διασφάλιση της επάρκειας των επικουρικών συντάξεων των σημερινών νέων και μελλοντικών συνταξιούχων, όπως έγινε σε πολλές χώρες της Ευρώπης, ως απάντηση στην επίπτωση που έχει η δημογραφική γήρανση στο συνταξιοδοτικό τους σύστημα. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, κύριας και επικουρικής, υπήρξε ανέκαθεν διανεμητικό (pay as you go). Αυτό σημαίνει ότι οι καταβαλλόμενες ετήσιες εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών καλύπτουν τις κατ' έτος καταβαλλόμενες συντάξεις. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης οι τρέχουσες εισφορές των ασφαλισμένων δεν χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των τρεχουσών συντάξεων. Αντιθέτως, συγκεντρώνονται σε ατομικούς λογαριασμούς, αποταμιεύονται και επενδύονται στη βάση προκαθορισμένων κανόνων και διαδικασιών, και εν τέλει χρηματοδοτούν το εισόδημά τους όταν συνταξιοδοτηθούν. Η νέα μορφή της επικουρικής ασφάλισης δεν μεταβάλλει το καθεστώς επικουρικής ασφάλισης των σημερινών συνταξιούχων: δεν επηρεάζονται οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις, οι εισφορές ή το εύρος των καλύψεων που αυτοί απολαμβάνουν. Προς τον σκοπό αυτό, υπάρχει ρητή πρόβλεψη στο προτεινόμενο νομοσχέδιο για την κάλυψη των παροχών του ισχύοντος διανεμητικού συστήματος. Επιπλέον, η εισαγωγή στοιχείων κεφαλαιοποίησης δεν επηρεάζει τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της επικουρικής ασφάλισης, η οποία διατηρεί τον δημόσιο χαρακτήρα της: εξακολουθεί να αποτελεί το δεύτερο σκέλος της κοινωνικής ασφάλισης και διατηρεί την παρακολουθηματική και συμπληρωματική φύση της σε σχέση με την κύρια ασφάλιση, τελώντας υπό την κρατική μέριμνα και εγγύηση, σύμφωνα με το άρθρο 22§5 του Συντάγματος. Η διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης ανατίθεται σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) με την επωνυμία "Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης" (ΤΕΚΑ, εφεξής το Ταμείο). Με την ίδρυσή του υλοποιείται η συνταγματική επιταγή που αναφέρεται στην υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, τόσο για την κύρια

	όσο και για την επικουρική, η οποία λειτουργεί ως εγγυητικό πλέγμα προς όσους ασφαλίζονται υποχρεωτικά ή καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές, διασφαλίζοντας ότι αυτοί απολαμβάνουν τη μέγιστη δυνατή προστασία. Το υπό ίδρυση Ταμείο θα χορηγεί στον ασφαλισμένο επικουρική σύνταξη ως συμπληρωματική προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση των κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου. Η παροχή περιοδικά καταβαλλόμενης επικουρικής σύνταξης θα συμβάλει -από κοινού με την κύρια σύνταξη- στη διασφάλιση στον συνταξιούχο αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και συμμετοχής στην κοινωνική ζωή, που δεν θα διαφέρει ουσιωδώς από αυτό που απολάμβανε κατά τον εργασιακό του βίο. Εν κατακλείδι, η προτεινόμενη μεταρρύθμιση, της οποίας ο χαρακτήρας είναι κατ' εξοχήν προνοητικός και μακρόπνοος, επιχειρεί τον βέλτιστο συνδυασμό των πλεονεκτημάτων των δύο συστημάτων, διανεμητικού και κεφαλαιοποιητικού, με τη διατήρηση του διανεμητικού στην κύρια και την πλήρη εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού στην επικουρική ασφάλιση, ώστε να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο των μελλοντικών συνταξιούχων, χωρίς να θίγει αυτό των τωρινών. Εξάλλου, για ολόκληρες γενιές μεταπολεμικά, η κοινωνική ασφάλιση αποτέλεσε το πλέον ορατό κομμάτι της κοινωνικής προστασίας και την πλέον απτή εγγύηση για τη διατήρηση και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της συλλογικής ευημερίας. Αυτό οφείλουμε να εξασφαλίσουμε και στις μελλοντικές γενιές και αυτό επιχειρούμε με την προτεινόμενη μεταρρύθμιση.
2.	**Γιατί αποτελεί πρόβλημα;**
	Στην Ελλάδα, η υπογεννητικότητα, η αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης, η επιμήκυνση του συνταξιοδοτικού βίου και η συνακόλουθη αύξηση του οικονομικού δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων –δηλαδή της αναλογίας ηλικιωμένων προς τον ενεργό πληθυσμό– σε συνδυασμό με το υψηλό δημόσιο χρέος και τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις της χώρας, καταδεικνύουν τα όρια της αμιγώς διανεμητικής κοινωνικής ασφάλισης και υπαγορεύουν την ανάγκη για εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στρατηγικού χαρακτήρα, ικανών να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος και την επάρκεια των συντάξεων. Το υφιστάμενο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, κύριας και επικουρικής, είναι εξ ολοκλήρου διανεμητικό, στηρίζεται δηλαδή στην αρχή ότι οι τρέχουσες εισφορές των εργαζομένων στην πράξη χρηματοδοτούν τις τρέχουσες συντάξεις. Η δομή αυτή καθίσταται προβληματική, δοθείσης της δημογραφικής γήρανσης που περιγράφηκε ανωτέρω, εξαιτίας της οποίας όλο και λιγότεροι εργαζόμενοι στηρίζουν το εισόδημα όλο και περισσότερων συνταξιούχων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διάρρηξη της αρχής της διαγενεακής αλληλεγγύης σε βάρος των νεότερων γενεών και εν τέλει την απώλεια της εμπιστοσύνης στο ίδιο

	το ασφαλιστικό σύστημα, καθώς με το υφιστάμενο σύστημα συντηρείται ένα μοντέλο, στο οποίο οι νεότερες γενιές εργαζομένων θα λαμβάνουν ως συνταξιούχοι διαρκώς μειούμενη παροχή ως ποσοστό του μέσου μισθού, λόγω της φθίνουσας πορείας των ποσοστών αναπλήρωσης της επικουρικής ασφάλισης. Πέραν αυτού, ο αμιγώς διανεμητικός χαρακτήρας του συστήματος σημαίνει ότι δεν υπάρχει διασπορά του ασφαλιστικού κινδύνου και ότι το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα είναι στο σύνολό του εκτεθειμένο όχι μόνο στον δημογραφικό αλλά και στον δημοσιονομικό κίνδυνο. Χωρίς την εισαγωγή στοιχείων κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα δεν υπάρχει στο δημόσιο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης αντίρροπη τάση σε σχέση αφενός με τον δημοσιονομικό κίνδυνο, που σχετίζεται με την εθνική σύνταξη και αφετέρου με τον δημογραφικό κίνδυνο, που σχετίζεται με το ανταποδοτικό τμήμα της κύριας σύνταξης, με συνέπεια να εντείνεται η ευαλωτότητα του συστήματος.
3.	**Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;**
	Στο πεδίο εφαρμογής της αξιολογούμενης ρύθμισης υπάγονται υποχρεωτικά όλα τα πρόσωπα –ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας- που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά από 1.1.2022 και εφεξής εργασία-απασχόληση ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα, για την οποία υφίσταται μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία υποχρέωση υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (εφεξής e-Ε.Φ.Κ.Α.). Στην αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται επιπλέον η δυνατότητα προαιρετικής υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου, όσων είναι ήδη ασφαλισμένοι - υποχρεωτικά ή προαιρετικά - στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. και έχουν γεννηθεί από 1.1.1987 και εξής. Στα προαιρετικά υπακτέα πρόσωπα ανήκουν, επίσης, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί, τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση άλλου φορέα επικουρικής ασφάλισης. Τα πρόσωπα αυτά μπορούν να ασκήσουν το εν λόγω δικαίωμα οποτεδήποτε μέχρι τη συμπλήρωση του τριακοστού πέμπτου (35ου) έτους της ηλικίας τους.

	Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης	
4.	**Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν;** **ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ Χ❒** **Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;**	
	Είναι η πρώτη φορά που εισάγεται η δημόσια κεφαλαιοποιητική επικουρική ασφάλιση στην Ελλάδα.	
5.	**Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας**	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Πρόκειται για διατάξεις που θέτουν πρωτογενώς το εξουσιοδοτικό πλαίσιο για κανονιστικές ρυθμίσεις.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Δεν αφορά διοικητικές πρακτικές ή ερμηνευτικές προσεγγίσεις.
	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Δεν αφορά πλήθος ανθρώπινων ή υλικών πόρων.
	Συναφείς πρακτικές	
6.	**Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές;** **ΝΑΙ Χ❒ ΟΧΙ ❒** **Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:**	
	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Σουηδία, Δανία, Ολλανδία

	ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	
	iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)

	Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	**Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση**	
	☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☒ ☐	
8.	**Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;**	
	i) βραχυπρόθεσμοι:	- Αναμόρφωση του συστήματος της επικουρικής ασφάλισης με την αλλαγή του οικονομικού συστήματος λειτουργίας της από διανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό. - Ενίσχυση της διαγενεακής αλληλεγγύης προς τη νέα γενιά. - Αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των

		νέων στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. - Δημιουργία κινήτρων για νόμιμη εργασία.
	ii) μακροπρόθεσμοι:	- Διασπορά του ρίσκου του ασφαλιστικού μας συστήματος, με μικρότερη έκθεση στον δημογραφικό κίνδυνο. - Υψηλότερες επικουρικές συντάξεις για τη νέα γενιά, μέσω των αποδόσεων των επενδύσεων των εισφορών τους. - Σημαντικό τμήμα των εισφορών των ασφαλισμένων του νέου συστήματος θα κατευθύνεται σε εγχώριες επενδύσεις, με αποτέλεσμα υψηλότερη ανάπτυξη, αύξηση της απασχόλησης και βελτίωση της παραγωγικότητας και των μισθών. - Ενίσχυση της διαφάνειας - λογοδοσίας με τις ρυθμίσεις για το νέο Ταμείο.
9.	**Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης**	

➢ *Οικονομική / Δημοσιονομική / Φορολογική πολιτική:*

Συνδρομή στην ανάπτυξη του Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μέσω επενδύσεων στην εγχώρια οικονομία. Η συνολική επίδρασή της στο ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 6% και 7% στα τέλη της περιόδου (2070), συγκριτικά με το επίπεδο του ΑΕΠ που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο χωρίς τη μεταρρύθμιση. Συγκεκριμένα, στο σενάριο βάσης εκτιμάται ότι το ΑΕΠ θα είναι υψηλότερο κατά 0,32% το 2032, κατά 1,18% το 2042 και κατά 6,55% το 2070.

➢ *Κοινωνική πολιτική:*

Στο βασικό σενάριο, εκτιμάται ότι το νέο σύστημα θα αποφέρει στους συνταξιούχους παροχή επικουρικής σύνταξης σημαντικά υψηλότερη από την παροχή που υπολογίζεται χωρίς την μεταρρύθμιση. Περαιτέρω, η αύξηση των νέων εγχώριων επενδύσεων επιδρά θετικά και στην απασχόληση, επίδραση που κυμαίνεται περί το 0,4% της συνολικής απασχόλησης στα τέλη της περιόδου (2070) συγκριτικά με το επίπεδο της απασχόλησης που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο χωρίς τη μεταρρύθμιση.

➢ *Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα:*

Το αποθεματικό του νέου ταμείου εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 31% του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου (2070). Εκτιμάται κλιμακούμενη θετική επίδραση στις νέες εγχώριες επενδύσεις, όπου θα κατευθυνθεί μέρος των αποθεματικών, που θα κυμανθεί στο 1% ετησίως στο τέλος της περιόδου (2070) και 0.6% ετησίως μεσοσταθμικά για την περίοδο 2022-2070.

➢ *Δημόσια Διοίκηση:*

Με την ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) υλοποιείται η συνταγματική επιταγή που αναφέρεται στην υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, τόσο για την κύρια όσο και για την επικουρική, και για την ανάθεσή της σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ). Παράλληλα, θεσπίζονται αυστηρές απαιτήσεις καλής διακυβέρνησης, καθώς και κριτήρια επάρκειας και καταλληλότητας, και εγκαθιδρύονται πολυεπίπεδοι εσωτερικοί και εξωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου. Τέλος, εμπεδώνονται κανόνες διαφάνειας στη διαδικασία επιλογής οργάνων και λογοδοσίας, με τη δυνατότητα συμμετοχής των ασφαλισμένων σε ένα σύστημα ηλεκτρονικής ενημέρωσης με πρόσβαση πρωτίστως στα στοιχεία του ατομικού τους λογαριασμού και δυνατότητα ενημέρωσης για το σύνολο των μεταβολών του.

	Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	**Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης:** **ΑΜΕΣΗ ❒ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ❒**	
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	Η συλλογή των εισφορών επικουρικής ασφάλισης των ασφαλισμένων, η κατανομή σε ατομικούς λογαριασμούς και η επένδυση των χρημάτων θα γίνεται μέσω αυτοματοποιημένων διαδικασιών και πληροφοριακού συστήματος που θα διασυνδέεται και διαλειτουργεί με υφιστάμενα συστήματα του e-ΕΦΚΑ.
	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	**Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού);** **ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒**	

	Εξηγήστε:	Προβλέπεται συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης που θα διασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα με όλα τα απαραίτητα υφιστάμενα συστήματα, προεχόντως δε αυτό του e-ΕΦΚΑ.
12.	**Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒**	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	
13.	**Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒**	
	Εξηγήστε:	Προβλέπεται μελέτη λειτουργίας για τον σχεδιασμό της αρχιτεκτονικής του απαραιτήτου πληροφοριακού συστήματος του Τ.Ε.Κ.Α. και διαλειτουργικότητας με λοιπά συστήματα άλλων φορέων (e-ΕΦΚΑ, Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων (ΕΔΕΚΤ), κ.α.).

	Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	**Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου**	
	Άρθρο	***Στόχος***
	1	Στην προτεινόμενη διάταξη προσδιορίζεται ο σκοπός του νόμου και συμπυκνώνεται ο στόχος της προτεινόμενης μεταρρύθμισης, που περιλαμβάνει τη διασφάλιση στους εργαζόμενους ενός βιοτικού επιπέδου, το οποίο δεν απομακρύνεται ουσιωδώς από αυτό που είχαν κατά τον εργασιακό τους βίο, καθώς και την εξασφάλιση ενός βιώσιμου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με την εισαγωγή και εφαρμογή στην επικουρική ασφάλιση του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών. Η εφαρμογή του νέου συστήματος στοχεύει, επιπρόσθετα, να συμβάλει στην ανάπτυξη της οικονομίας, καθώς σημαντικό μέρος των πόρων της νέας κεφαλαιοποιητικής

		επικουρικής ασφάλισης θα επενδυθεί στην εγχώρια οικονομία, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας, να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και οι μισθοί και, τελικά, να αυξηθούν τα δημόσια έσοδα, με τη μορφή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης αλλά και των φόρων, άμεσων και έμμεσων.
	2	Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι αντικείμενο του νόμου συνιστά αφενός η οργάνωση του δεύτερου σκέλους της δημόσιας υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, ήτοι της επικουρικής ασφάλισης, με βάση το οικονομικό σύστημα κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα προκαθορισμένων εισφορών για το σύνολο των ασφαλιστέων προσώπων που υπάγονται σε αυτή και αφετέρου η ίδρυση Ταμείου για τη διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ).
	3	Η προτεινόμενη διάταξη εισάγει ορισμούς για τις έννοιες που χρησιμοποιούνται στον νόμο και έχουν εφαρμογή για τους σκοπούς του. Δίνονται οι ορισμοί του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών, της επένδυσης, του επενδυτικού προγράμματος κύκλου ζωής, των αποθεματικών σώρευσης, παροχών και λειτουργίας, καθώς και της πραγματικής αξίας των εισφορών.
	4	Με την παρ. 1 της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπεται η ίδρυση νέου φορέα με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (Τ.Ε.Κ.Α.) (εφεξής το Ταμείο) και μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ). Με την παρ. 2 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στην έδρα του Ταμείου και στη δυνατότητα ίδρυσης υποκαταστημάτων οπουδήποτε στην επικράτεια μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του. Στην τρίτη παράγραφο εισάγεται τριπλό σύστημα εποπτείας του Ταμείου από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και την Εθνική Αναλογιστική Αρχή και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους.
	5	Στην αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζεται ότι σκοπός του Ταμείου είναι η χορήγηση επικουρικής σύνταξης στους ασφαλισμένους του Ταμείου και στα δικαιοδόχα πρόσωπα με εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών, προκειμένου να καλυφθούν οι κοινωνικοασφαλιστικοί κίνδυνοι του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου.
	6	Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζονται τα πρόσωπα που υπάγονται υποχρεωτικά ή προαιρετικά στην ασφάλιση του Ταμείου. Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι στην αποκλειστική ασφάλιση του Ταμείου υπάγονται υποχρεωτικά όλα τα πρόσωπα –ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας- που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά από 1.1.2022 και εφεξής εργασία-απασχόληση ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα, για την οποία υφίσταται μέχρι την ανωτέρω ημεροχρονολογία υποχρέωση υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (εφεξής e-Ε.Φ.Κ.Α.). Η υποχρεωτική υπαγωγή αφορά, συνεπώς, καταρχήν τους νεοεισερχόμενους στην αγορά

		εργασίας, ανεξαρτήτως ηλικίας.. Συνεκδοχικά, προκύπτει ότι εξαιρούνται από την υποχρεωτική ασφάλιση στο Ταμείο τα πρόσωπα, τα οποία υπάγονται με βάση γενική ή ειδική διάταξη σε καθεστώς επικουρικής ασφάλισης άλλων φορέων, όπως ιδίως των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.) της παρ. 4 του άρθρου 36 του ν. 4052/2012 (Α' 41), της Τράπεζας της Ελλάδος, του Ενιαίου Δημοσιογραφικού Οργανισμού Επικουρικής Ασφαλίσεως και Περιθάλψεως (ΕΔΟΕΑΠ) κ.λπ.. Περαιτέρω προβλέπεται ότι η υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου είναι αποκλειστική, με την έννοια ότι δεν επιτρέπεται παράλληλη υπαγωγή στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Στην παρ. 2 της εισαγόμενης ρύθμισης προβλέπεται η δυνατότητα προαιρετικής υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου, όσων είναι ήδη ασφαλισμένοι -υποχρεωτικά ή προαιρετικά- στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. και έχουν γεννηθεί από 1.1.1987 και εξής. Για τα πρόσωπα αυτά προβλέπεται στην παρ. 4, ότι το δικαίωμα υπαγωγής μπορεί να ασκηθεί από 1.1.2023 μέχρι και 31.12.2023. Δίνεται, λοιπόν, περιθώριο διάρκειας ουσιαστικά έως και δύο (2) ετών από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου, προκειμένου οι ήδη ασφαλισμένοι να εξοικειωθούν με αυτό, να κατανοήσουν τον τρόπο λειτουργίας του και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και να επιλέξουν πού θα υπαχθούν για την επικουρική τους ασφάλιση, έχοντας στη διάθεσή τους όλα τα δεδομένα που αφορούν στον νέο φορέα. Εφόσον τα πρόσωπα αυτά επιλέξουν την ασφάλιση στο Ταμείο, παύει αυτοδικαίως η υπαγωγή τους στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Στην παρ. 3, τέλος, ορίζεται, ότι στα προαιρετικά υπακτέα πρόσωπα ανήκουν, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί, τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση άλλου φορέα επικουρικής ασφάλισης. Προβλέπεται, επίσης, ότι η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης, κυρίως την υποχρεωτική καταβολή εισφορών. Σε συνέχεια των εισαγόμενων με τις ως άνω ρυθμίσεις, προβλέπεται στην παρ. 7 του η αναγκαία προσθήκη εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4052/2012 (Α' 41), προκειμένου να ρυθμιστεί χρονικά και για ασφαλισμένους που έχουν υπερβεί το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους η προαιρετική υπαγωγή στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α..
	7	Με την αξιολογούμενη διάταξη ρυθμίζεται το διάστημα που θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο. Ως τέτοιος νοείται: α) ο χρόνος, για τον οποίο καταβάλλονται ή οφείλονται ασφαλιστικές εισφορές, β) ο

		χρόνος προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης του άρθρου 63 και γ) ο χρόνος, για τον οποίο καταβλήθηκαν αντίστοιχες εισφορές (αναγνώριση), προκειμένου να συμπληρωθεί ο ελλείπων χρόνος ασφάλισης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, όπως ειδικότερα προβλέπεται στο άρθρο 64.
	8	Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζονται οι πόροι του Ταμείου, οι οποίοι προέρχονται από τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων ή/και των εργοδοτών, από τις αποδόσεις από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, από λοιπά έσοδα, περιουσιακά στοιχεία που προβλέπονται από τη νομοθεσία και τις προσόδους τους, και από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από άλλες ανάλογες πηγές, καθώς και από την επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για την κάλυψη της μισθολογικής δαπάνης του φορέα και των ειδικότερων περιπτώσεων που προκαλείται δαπάνη από την εφαρμογή επιμέρους διατάξεων, π.χ. για την κάλυψη της παροχής αναπηρίας και θανάτου σε περίπτωση που το συσσωρευμένο κεφάλαιο στον ατομικό λογαριασμό του ασφαλισμένου δεν ανέρχεται στο ύψος που προβλέπεται στα άρθρα 54 παρ. 3 και 55 παρ.3. Προβλέπεται, επίσης, ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για βραχύχρονο χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) ετών από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου και κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης για την κάλυψη των εν γένει λειτουργικών δαπανών του Ταμείου. Η πρόβλεψη αυτή εξυπηρετεί τη διευκόλυνση της εύρυθμης λειτουργίας του Ταμείου κατά την έναρξή του, οπότε και αναμένεται να υπάρχουν σωρευμένα λειτουργικά κόστη και αναλογικά περιορισμένα έσοδα από τις βασικές πηγές εσόδων του, κυρίως δε τις ασφαλιστικές εισφορές. Μετά την πάροδο του εν λόγω διαστήματος, στόχος είναι η αυτοχρηματοδότηση των λειτουργικών ιδίως δαπανών του Ταμείου. Τίθεται δε επιφύλαξη υπέρ της περ. ε) της προηγούμενης παραγράφου, ώστε να διαχωρίζονται οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν το μισθολογικό κόστος, οι οποίες θα καλύπτονται από τον τακτικό προϋπολογισμό και μετά την παρέλευση της πενταετίας.
	9	Με την εισαγόμενη ρύθμιση γίνεται πρόβλεψη για τις κρατήσεις, στις οποίες υπόκεινται οι καταβαλλόμενες ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων ή /και των εργοδοτών, προκειμένου να καλυφθούν κυρίως οι λειτουργικές δαπάνες του Ταμείου.
	10	Με την εισαγόμενη ρύθμιση ορίζονται δύο όργανα διοίκησης του Ταμείου, το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και ο Διευθύνων Σύμβουλος, στα οποία απονέμονται διακριτές αρμοδιότητες.
	11	Ρυθμίζεται η σύνθεση και η θητεία του Δ.Σ. του Ταμείου. Επιλέχθηκε ένα ολιγομελές (επταμελές) σχήμα, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη ευελιξία και ταχύτητα στη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων και στον καθορισμό της εν γένει πολιτικής δράσης του Ταμείου. Ειδικότερα, ρυθμίζεται η σύνθεση του Δ.Σ. που αποτελείται

		από τον Πρόεδρο και έξι (6) μέλη, καθώς και το ζήτημα της αναπλήρωσης του Προέδρου σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του. Για τα μέλη του Δ.Σ. επιλέχθηκε κλιμακωτή θητεία, προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα εναλλαγής των προσώπων αλλά και των δεξιοτήτων, που κρίνονται κατά περίπτωση απαραίτητες για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Ταμείου.
	12	Στην αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπονται διαφανείς διαδικασίες για την επιλογή των μελών του Δ.Σ., τα οποία πρέπει να είναι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, υψηλής επιστημονικής κατάρτισης και να διαθέτουν σημαντική εμπειρία, επαρκή χρόνο και εξειδικευμένες γνώσεις για να ασκούν χρηστή και συνετή διαχείριση σύμφωνα με τους σκοπούς του Ταμείου. Ο τρόπος επιλογής των μελών του Δ.Σ. εδράζεται στη φιλοσοφία των σχετικών διατάξεων του ν. 4735/2020 (Α΄ 197), με επίκεντρο την αξιοκρατία, είναι ωστόσο προσαρμοσμένος στις ιδιαίτερες επιχειρησιακές και λειτουργικές απαιτήσεις του Ταμείου που δεν απαντώνται συχνά στον δημόσιο τομέα, προεχόντως δε την επενδυτική λειτουργία. Επίσης, η διαδικασία επιλογής δεν καταλαμβάνει μόνο τον Πρόεδρο του Δ.Σ. αλλά τυγχάνει εφαρμογής για όλα τα μέλη του. Η συμμετοχή στο Δ.Σ. του Ταμείου προϋποθέτει τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, εγγυήσεις ικανότητας, καταλληλότητας και ήθους, προκειμένου να μπορεί κάθε μέλος του Δ.Σ. να αντεπεξέλθει με αποτελεσματικά στις αυξημένες υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις αρμοδιότητές του και τη λειτουργία του φορέα. Τα μέλη του Δ.Σ. προεπιλέγονται από ανεξάρτητο Συμβούλιο Επιλογής (εφεξής Συμβούλιο), κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Το Συμβούλιο αυτό συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, είναι πενταμελές και αποτελείται από πρόσωπα κύρους, που εγγυώνται με τη σειρά τους και θεσμικά τη διαφάνεια και την αξιοκρατία κατά την επιλογή του Δ.Σ.. Ειδικότερα το Συμβούλιο αποτελείται από έναν Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, β) τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, γ) τον Πρόεδρο του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), δ) τον Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) και ε) έναν καθηγητή Α.Ε.Ι. που εξειδικεύεται σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης. Προκειμένου να μην υπάρχει κενό διοίκησης στο Ταμείο, για την ολοκλήρωση της διαδικασίας προεπιλογής προβλέπεται σύντομη τρίμηνη προθεσμία από την υποβολή των υποψηφιοτήτων. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο προτείνει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κατάλογο των επικρατέστερων υποψηφίων, ο οποίος παραμένει σε ισχύ για ένα έτος. Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επιλέγει και ορίζει τον Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. με σχετική απόφασή του. Όσον αφορά στον ορισμό του Προέδρου του Δ.Σ. ενεργοποιείται και η διαδικασία του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής προκειμένου να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη

		δυνατή διαφάνεια και η ενημέρωση της Βουλής.
	13	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζονται για τα μέλη του Δ.Σ. τα κωλύματα διορισμού στο Δ.Σ. του Ταμείου, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η ακεραιότητα των μελών που ασκούν τη Διοίκηση του Ταμείου. Τα κωλύματα συνίστανται αφενός στα γενικά κωλύματα διορισμού σε θέσεις ευθύνης στο Δημόσιο και σε ΝΠΔΔ που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 69 του ν. 4622/2019, σε συνδυασμό με κωλύματα που προβλέπονται στον Υπαλληλικό Κώδικα και σε άλλα νομοθετήματα. Εισάγονται, επιπλέον, πρόσθετα κωλύματα που προκύπτουν από τη φύση και τις αρμοδιότητες του Ταμείου, όπως ιδίως το κώλυμα διορισμού που προβλέπεται για όσους έχουν καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για τα αδικήματα που ρυθμίζονται και τιμωρούνται στον α.ν. 86/1967 (Α΄ 136), δηλαδή για τα αδικήματα της μη καταβολής από τον εργοδότη ή της παρακράτησης και μη απόδοσης στον δικαιούχο ασφαλιστικό φορέα των καταβλητέων εισφορών που βαρύνουν τους εργοδότες και τους μισθωτούς που αυτοί απασχολούν.
	14	Στην παρ. 1 της προτεινόμενης διάταξης ρυθμίζονται ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του μέλους του Δ.Σ. Κατά τον τρόπο αυτό, μέλος του Δ.Σ. του Ταμείου απαγορεύεται να ασκούν οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη δραστηριότητα του Ταμείου. Τα ασυμβίβαστα αυτά προτείνονται, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του γεγονότος ότι οι προαναφερόμενες ιδιότητες είναι πιθανό να οδηγούν σε συχνές συγκρούσεις συμφερόντων λόγω του επιχειρησιακού αντικειμένου του Ταμείου, δημιουργώντας προσκόμματα στην εύρυθμη λειτουργία του. Περαιτέρω, στην παρ. 2 προβλέπεται απαγόρευση σύναψης οποιασδήποτε μορφής σύμβασης με το Δημόσιο ή άλλα νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Τομέα,, υπό την προϋπόθεση ότι από τη σύμβαση αυτή προκύπτει όφελος υπέρ των αντισυμβαλλομένων ή τρίτων.
	15	Στην αξιολογούμενη διάταξη περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν στις υποχρεώσεις των μελών του Δ.Σ. σε περίπτωση που υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων, η διασφάλιση τρόπων για την έγκαιρη δήλωσή της από το εμπλεκόμενο μέλος του Δ.Σ., ο ευχερής εντοπισμός και η αποχή από την άσκηση των καθηκόντων σε περίπτωση που προκύπτει τέτοια σύγκρουση είναι κομβική σε όρους καλής διακυβέρνησης του Ταμείου. Ως σύγκρουση συμφερόντων νοείται η ύπαρξη κατά τη διαχείριση συγκεκριμένης υπόθεσης οποιασδήποτε κατάστασης, ικανής να επηρεάσει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων του. Στην ίδια διάταξη θεσπίζεται η γενική υποχρέωση δήλωσης κωλύματος και αποχής από τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων εφόσον συντρέχει περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, ενώ ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις ισχύουν

		αναλογικά για όλα τα μέλη του Δ.Σ. αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 72 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
	16	Με την προτεινόμενη διάταξη ανάγεται ως κεντρική υποχρέωση των μελών του Δ.Σ. κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων παροχών, καθώς και η προσήλωση στην εξυπηρέτηση των σκοπών του Ταμείου.. Για την επίτευξη των σκοπών του Ταμείου τα μέλη του Δ.Σ. οφείλουν να επιδεικνύουν ακεραιότητα, αντικειμενικότητα, αμεροληψία, διαφάνεια και κοινωνική υπευθυνότητα. Επιβάλλεται επιπλέον και η υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα, για τα οποία τα μέλη του Δ.Σ. έλαβαν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και η υποχρέωση λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων για τη διασφάλιση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των επενδυτικών αποφάσεων. Με την παρ. 3 ορίζεται ότι στα μέλη του Δ.Σ. εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις του άρθρου 73 του ν. 4622/2019 (Α' 133). Η υποχρέωση αυτή συνάδει προς την ιδιαίτερη φύση του Ταμείου αλλά και το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων των μελών του Δ.Σ., χωρίς μάλιστα να παρεμποδίζει τη συμμετοχή τους στην οικονομική ζωή, με δεδομένο ότι η ιδιότητα μέλους του Δ.Σ. δεν συνεπάγεται καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, άρα ούτε και αναστολή άσκησης της επαγγελματικής ιδιότητάς τους για κανένα από το μέλη του Δ.Σ., του Προέδρου του συμπεριλαμβανομένου.
	17	Με την εισαγόμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι για τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται με τις διατάξεις των άρθρων 13 έως και 16, στόχος των οποίων είναι να θωρακίσουν τη διαφάνεια και την ακεραιότητα της λειτουργίας του Ταμείου και των οργάνων διοίκησής του, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις των άρθρων 74 και 75 του ν. 4622/2019, που αφορούν στην Επιτροπή Δεοντολογίας και στο πλέγμα των επιβαλλόμενων κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων αυτών.
	18	Στην διάταξη καταγράφονται οι περιπτώσεις παύσης του Προέδρου ή μέλους του Δ.Σ. από το αξίωμά τους. Για την παύση, η οποία αποτελεί και την αυστηρότερη κύρωση, απαιτείται αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ύστερα από εισήγηση της πλειοψηφίας των μελών του Δ.Σ. ή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Στους λόγους παύσης περιλαμβάνονται γενικοί (σπουδαίος λόγο που αφορά την άσκηση των καθηκόντων) και αντικειμενικοί λόγοι (όπως ιδίως αδυναμία εκτέλεσης των καθηκόντων λόγω κωλύματος, νόσου ή ανικανότητας σωματικής ή πνευματικής, αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο για αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 13 του νόμου, στέρηση της προσωπικής ελευθερίας κ.λπ.). Προβλέπονται, επιπλέον, ειδικοί λόγοι παύσης, όπως η μη δήλωση κωλύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 15, καθώς και η παραβίαση των κανόνων εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας.
	19	Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται το εύρος της ποινικής και

		αστικής ευθύνης των μελών του Δ.Σ., προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους και η αποφυγή της "ποινικοποίησης" της λειτουργίας του Ταμείου. Στόχος της θεσπιζόμενης διάταξης είναι η λελογισμένη και στοχευμένη προστασία του Δ.Σ. από εμπλοκή σε διαδικασίες που παρεμποδίζουν αναίτια ή αβάσιμα την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του.
	20	Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο για τη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων και τον καθορισμό της εν γένει πολιτικής δράσης του Ταμείου. Η τελική ευθύνη για τη διοίκηση και την εν ευρεία εννοία εποπτεία του Ταμείου, καθώς και για τις αποφάσεις του Ταμείου παραμένει στο Δ.Σ.. Στην εισαγόμενη ρύθμιση προβλέπονται κατά τρόπο λεπτομερειακό οι αρμοδιότητές του, ενώ παρέχεται και δυνατότητα να αναθέτει, μετά από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, τις βασικές λειτουργίες του Ταμείου (την αναλογιστική λειτουργία, τη διαχείριση κινδύνων και τον εσωτερικό έλεγχο) σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου, με την πρόσθετη εγγύηση ότι η ανάθεση οποιασδήποτε λειτουργίας σε τρίτα πρόσωπα δεν απαλλάσσει το Δ.Σ από την τελική ευθύνη για τις αποφάσεις που αφορούν στο Ταμείο. Η δυνατότητα αυτή κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική για τα πρώτα έτη λειτουργίας του Ταμείου, μέχρι δηλαδή να καταστεί πλήρως εφικτή η εσωτερική άσκηση του συνόλου των βασικών και λοιπών επιχειρησιακών λειτουργιών του Ταμείου.
	21	Προβλέπονται ρυθμίσεις που αφορούν στους κανόνες λειτουργίας του Δ.Σ. Πρόκειται για ρυθμίσεις που απαντώνται στα συλλογικά όργανα και προβλέπονται και στις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α΄ 45), οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται αναλογικά όσον αφορά στα μη ρυθμιζόμενα με τον παρόντα νόμο ζητήματα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην παρουσία του Διευθύνοντος Συμβούλου στις συνεδριάσεις του Δ.Σ., χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία λόγω του σημαντικού ρόλου που επιτελεί στο Ταμείο ο Διευθύνων Σύμβουλος, ο οποίος λόγω της καθημερινής του ενασχόλησης με τα θέματα του Ταμείου διαθέτει, κατά τεκμήριο, πληρέστερη και πιο επικαιροποιημένη γνώση για τα ζητήματα που το απασχολούν.
	22	Απονέμονται αρμοδιότητες στον Πρόεδρο του Δ.Σ., ο οποίος είναι προεχόντως αρμόδιος για την εύρυθμη λειτουργία του Δ.Σ., εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα το Ταμείο και υποβάλλει προς το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) ερωτήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. για έκδοση γνωμοδοτήσεων και να εγκρίνει τις σχετικές γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ..
	23	Συστήνεται θέση Διευθύνοντος Συμβούλου, ο οποίος λόγω του σοβαρού και καθοριστικού ρόλου που θα επιτελεί στη διοίκηση των καθημερινών θεμάτων που θα απασχολούν το Ταμείο, προβλέπεται να είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Για τον λόγο αυτό, τελεί σε αναστολή οποιουδήποτε άμισθου ή έμμισθου δημοσίου ή

		δικηγορικού λειτουργήματος και δεν μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη δραστηριότητα του Ταμείου. Ο Διευθύνων Σύμβουλος υπόκειται στους ίδιους περιορισμούς και διατυπώσεις με τα μέλη του Δ.Σ., όπως αυτά προβλέπονται στα άρθρα 13 έως και 19.
	24	Με την εισαγόμενη ρύθμιση καθορίζεται η διαδικασία επιλογής και ο ορισμός του Διευθύνοντος Συμβούλου. Η διαδικασία επιλογής ακολουθεί τον κανόνα της επιλογής του Προέδρου και των λοιπών μελών του Δ.Σ. με αποφασίζον όργανο τον εποπτεύοντα το Ταμείο, Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος επιλέγει από κατάλογο τριών (3) επικρατέστερων υποψηφίων που καταρτίζει και προτείνει το Δ.Σ.. Επιλέχθηκε εξαετής θητεία με δυνατότητα ανανέωσης άπαξ για ισόχρονο διάστημα, προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα στον Διευθύνοντα Σύμβουλο να ενημερώνει το νέο Δ.Σ. σε περίπτωση που δεν ανανεωθεί η θητεία του, αλλά και προκειμένου ο Διευθύνων Σύμβουλος να μπορεί να ασκεί τις σημαντικές αρμοδιότητες που του αποδίδονται με χρονική άνεση. Με την εισαγόμενη ρύθμιση καθορίζονται επιπλέον επιμέρους διαδικαστικά ζητήματα που αφορούν στην ολοκλήρωση της πρόσληψης ή τη διασφάλιση υπηρεσιακών εν γένει δικαιωμάτων ανάλογα με το εάν τα πρόσωπα που επιλέγονται για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου προέρχονται από τον ιδιωτικό ή τον δημόσιο τομέα. Τέλος, προβλέπεται κοινό ανώτατο όριο αποδοχών και ρυθμίζονται με τρόπο που διασφαλίζει την ίση μεταχείρισή τους τα ζητήματα των πάσης φύσεως απολαβών τόσο για τους ιδιώτες προσλαμβανόμενους όσο και για τους δημόσιους λειτουργούς ή υπαλλήλους του δημοσίου τομέα που τυχόν θα καταλάβουν τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου.
	25	Η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει την περίπτωση αναπλήρωσης του Διευθύνοντος Συμβούλου, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος. Δεδομένης της φύσης των λειτουργιών του Ταμείου, απαραίτητο προσόν του αναπληρωτή είναι να είναι κάτοχος πιστοποιητικό καταλληλότητας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή της Τράπεζας της Ελλάδος που αντιστοιχεί τουλάχιστον στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Σε περίπτωση δε που κενωθεί η θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου, τα καθήκοντά του ασκεί ομοίως στέλεχος του Ταμείου που κατέχει το ανωτέρω πιστοποιητικό. Για το στέλεχος αυτό ισχύουν τα ίδια κωλύματα, ασυμβίβαστα και υποχρεώσεις που ισχύουν και για τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Η διαδικασία πλήρωσης της θέσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το χρονικό διάστημα των τεσσάρων μηνών, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατό απρόσκοπτη διοίκηση και λειτουργία του Ταμείου.
	26	Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι όργανο διοίκησης του Ταμείου με πλήρως διακριτές αρμοδιότητες από το Διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου αποτελεί ταυτόχρονα άμεσο και βασικό συνομιλητή, καθώς και

		τον συνδετικό κρίκο με τον φορέα εν γένει. Ο Διευθύνων Σύμβουλος έχει το τεκμήριο αρμοδιότητας των εκτελεστικών αποφάσεων και των αποφάσεων που σχετίζονται με την καθημερινή διαχείριση του Ταμείου και είναι το πρόσωπο που έχει συνεχή εποπτεία της λειτουργίας του. Στο πλαίσιο των καθηκόντων του ο Διευθύνων Σύμβουλος εξειδικεύει και υλοποιεί τις στρατηγικές αποφάσεις του Δ.Σ. και παρακολουθεί την εφαρμογή τους, διοικώντας με τον τρόπο αυτό σε καθημερινή βάση το Ταμείο σύμφωνα με τις γενικές πολιτικές και οδηγίες που έχουν τεθεί από το Δ.Σ.. Στην παρ. 2 προβλέπονται οι βασικότερες αρμοδιότητες που ασκεί ο Διευθύνων Σύμβουλος, και στην παρ. 3 ότι αυτός δύναται να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του ή το δικαίωμα υπογραφής σε άλλα στελέχη του Ταμείου.
	27	Με την προτεινόμενη ρύθμιση συστήνεται γραφείο Διευθύνοντος Συμβούλου, αρμόδιο για την υποβοήθηση του έργου του. Η δομή κρίνεται απαραίτητη, με δεδομένο τον κομβικό ρόλο του Διευθύνοντος Συμβούλου στη διοίκηση του Ταμείου, καθώς και το εύρος των αρμοδιοτήτων του, προκειμένου να διευκολύνει την απρόσκοπτη εκτέλεση του έργου του.
	28	Στην παρ. 1 της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπεται η λειτουργία Επενδυτικής Επιτροπής, η οποία αποτελεί όργανο του Ταμείου γνωμοδοτικού χαρακτήρα, για την υποβοήθηση του έργου του ΔΣ στη χάραξη και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής. Στην παρ. 2 προβλέπονται τα μέλη της Επενδυτικής Επιτροπής, η οποία απαρτίζεται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, ως τον πλέον αρμόδιο για την λήψη των εκτελεστικών επενδυτικών αποφάσεων, καθώς και τον επικεφαλής και έναν υπάλληλο της οργανικής μονάδας του Ταμείου που θα είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Ταμείου. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι το ΔΣ μπορεί να λαμβάνει τις βέλτιστες συμβουλές κατά την άσκηση των στρατηγικών του αρμοδιοτήτων σχετικά με την επενδυτική πολιτική του Ταμείου, ενώ προς τον ίδιο σκοπό προβλέπεται η δυνατότητα του Δ.Σ να αποφασίσει την προσθήκη μέχρι και δύο ακόμα εξωτερικών εμπειρογνωμόνων, ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου. Τέλος, στην παρ. 5 προβλέπεται ότι η Επενδυτική Επιτροπή, ως όργανο με σκοπό την επικουρία του Δ.Σ, ασκεί τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με τις έγγραφες οδηγίες και εντολές του Δ.Σ., το οποίο δύναται έτσι να εξειδικεύει τις πληροφορίες και τον τρόπο που θα λαμβάνει αυτές από την Επιτροπή, αλλά και να ορίζει το πλαίσιο υποβολής αναφορών και εκθέσεων της Επιτροπής.
	29	Προβλέπεται η ίδρυση Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) (εφεξής Γραφείο Νομικού Συμβούλου) το οποίο λειτουργεί σύμφωνα με τις ισχύουσες για αυτό διατάξεις. Προβλέπεται αύξηση των οργανικών θέσεων των μελών του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. κατά δύο (2) θέσεις Παρέδρων και δύο (2) θέσεις Δικαστικών Πληρεξουσίων. Επιπλέον, προβλέπεται η σύσταση Αυτοτελούς Τμήματος Νομικών Υποθέσεων, στο οποίο θα

		προΐσταται ο Προϊστάμενος του Γραφείου Νομικού Συμβούλου και θα στελεχώνεται από δύο (2) Δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής.
	30	Εξασφαλίζονται για το Ταμείο τα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων το ύψος του οφειλόμενου από το Ταμείο νόμιμου και υπερημερίας τόκου.
	31	Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση προβλέπονται οι βασικές λειτουργίες που διαθέτει κατ' ελάχιστον το Ταμείο προκειμένου να μπορεί να εκπληρώσει τους σκοπούς του, καθώς και ζητήματα που αφορούν στα πρόσωπα που ασκούν τις εν λόγω λειτουργίες. Η αναλογιστική λειτουργία, η διαχείριση κινδύνων και ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να ασκούνται από ένα μόνο πρόσωπο ή από ξεχωριστές οργανωτικές μονάδες, στην περίπτωση που υφίσταται τέτοια ανάγκη, ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου και σύμφωνα με τον Οργανισμό του. Λόγω της μείζονος σημασίας των βασικών λειτουργιών για τη συνολική αποτελεσματική διακυβέρνηση του Ταμείου, τα πρόσωπα που ασκούν τις λειτουργίες αυτές, ή στην περίπτωση που ασκούνται από οργανωτικές μονάδες, οι επικεφαλής των μονάδων, επιλέγονται από το Δ.Σ. και υπάγονται απευθείας σε αυτό. Για λόγους πληρέστερης διασφάλισης της αποτελεσματικής άσκησης των αρμοδιοτήτων που συναρτώνται με τις βασικές λειτουργίες προβλέπεται ρητώς η υποχρέωση των προσώπων που ασκούν τέτοιες λειτουργίες, είτε ως μεμονωμένα πρόσωπα, είτε ως επικεφαλής οργανικών μονάδων, να ενημερώνουν άμεσα το Δ.Σ. για κάθε σημαντικό κίνδυνο που μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντα του Ταμείου και των ασφαλισμένων. Σε περίπτωση που το Δ.Σ. δεν ανταποκριθεί λαμβάνοντας συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές του, τα πρόσωπα που ασκούν βασικές λειτουργίες υπέχουν αυτοτελή υποχρέωση αναφοράς.
	32	Με την αξιολογούμενη διάταξη ρυθμίζονταιθέματα αναφορικά με την αναλογιστική υπηρεσία του Ταμείου. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι το Ταμείο διαθέτει τουλάχιστον έναν αναλογιστή, και σε κάθε περίπτωση στελεχώνεται με πρόσωπα που πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρία για την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων. Προβλέπεται επίσης ο στόχος, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της αναλογιστικής υπηρεσίας, τα οποία θα εξειδικευθούν με τον Οργανισμό του Ταμείου.
	33	Ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων του Ταμείου. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση πάσης φύσης κινδύνων που συναρτώνται με τη λειτουργία του Ταμείου και του οικονομικού του συστήματος. Προβλέπονται επίσης τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κάθε κίνδυνος τυγχάνει της κατάλληλης διαχείρισης, τα οποία θα εξειδικευθούν με τον Οργανισμό του Ταμείου.
	34	Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου στο Ταμείο, η οποία αποτελεί μία από τις βασικές συνιστώσες

		του συστήματος διακυβέρνησής του. Η ρύθμιση ακολουθεί τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, όπως αυτά αποτυπώνονται και στους ν. 4795/2021 (Α΄ 62) και 4622/2019 (Α΄ 133). Ο εσωτερικός έλεγχος, ασκούμενος από τη συνιστώμενη οργανωτική Μονάδα, εδράζεται σε πλέγμα αρμοδιοτήτων και διαδικασιών, που αφορούν στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρησιακών λειτουργιών του φορέα, την αξιοπιστία των οικονομικών και λοιπών αναφορών του αλλά και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, τους κανονισμούς και τις πολιτικές που διέπουν τη λειτουργία του. Τα παραπάνω καλύπτουν τόσο τον σχεδιασμό όσο και τη διενέργεια των εσωτερικών ελέγχων και αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων του φορέα, με ενίσχυση της λογοδοσίας και της χρηστής διοίκησης κατά τη λειτουργία του Ταμείου.
	35	Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η υποχρέωση του Ταμείου να καταρτίζει ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και ετήσιες εκθέσεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των δραστηριοτήτων του. Ως οικονομική περίοδος του Ταμείου ορίζεται το διάστημα από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου εκάστου έτους. Σε αυτές απεικονίζονται με ακρίβεια και αξιόπιστο τρόπο τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι ταμειακές ροές του Ταμείου. Περιέχονται, ακόμη, πληροφορίες σχετικά με τα κύρια επενδυτικά περιουσιακά τους στοιχεία. Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι πληροφορίες που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις πρέπει να είναι συνεπείς, πλήρεις, ορθά αποτυπωμένες και εγκρίνονται από το Δ.Σ., ύστερα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου. Το Ταμείο ακολουθεί, συνεπώς, τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, προκειμένου να είναι δυνατή η αποτίμηση των περιουσιακών του στοιχείων στην εύλογη αξία τους.
	36	Το Ταμείο συντάσσει τις χρηματοοικονομικές του καταστάσεις, σύμφωνα με ό,τι προβλέπεται στον ν. 4308/2014 (Α΄ 251) και ακολουθεί αναλογικά τις διατάξεις που αφορούν στις «μεγάλες οντότητες». Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό ή Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, την Κατάσταση Αποτελεσμάτων, την Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης, την Κατάσταση Χρηματοροών και το Προσάρτημα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη διακριτή αποτύπωση στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των υποχρεώσεων (τεχνικών προβλέψεων) του Ταμείου προς τα μέλη και τους δικαιούχους του.
	37	Με την εισαγόμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι οι ετήσιες εκθέσεις του Ταμείου περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα στοιχεία που παρατίθενται στο εν λόγω άρθρο. Πρόκειται για πρόβλεψη που ενισχύει τις αρχές της διαφάνειας και της λογοδοσίας που διέπουν τη λειτουργία του Ταμείου.
	38	Με την εισαγόμενη ρύθμιση προβλέπονται οι υποχρεώσεις δημοσιονομικής διαχείρισης, που οφείλει να τηρεί το Ταμείο, εάν

		ταξινομηθεί από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και ρυθμίσεις που αφορούν στη διενέργεια των προμηθειών του Ταμείου. Συγκεκριμένα, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων ευελιξίας που υπαγορεύουν οι λειτουργικές ανάγκες και η αποστολή του Ταμείου, προβλέπεται ότι σε αυτό δεν εφαρμόζεται ο ν. 4412/2016, με την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου, και ότι οι αναθέσεις του διενεργούνται σύμφωνα με Κανονισμό Προμηθειών που εγκρίνεται από το Δ.Σ. του.
	39	Η αξιολογούμενη ρύθμιση ρυθμίζει τα ζητήματα στελέχωσης του Ταμείου. Οι υπάλληλοι του Ταμείου είναι μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Εξαιτίας του όλως εξειδικευμένου αντικειμένου, δίνεται στην παρ. 3, η δυνατότητα για τα δύο πρώτα χρόνια από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου να καλυφθούν κενές οργανικές θέσεις με απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου με μετάταξη ή απόσπαση προσωπικού από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης κατά παρέκκλιση των οικείων κείμενων διατάξεων. Η παρ. 4 του άρθρου ρυθμίζει τα ζητήματα επιμέτρησης του χρόνου της απόσπασης και η παρ. 5 παρέχει τη δυνατότητα μετάταξης ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και θετική εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4440/2016. Τέλος, στην παρ. 6 ρυθμίζεται η διαδικασία πλήρωσης των θέσεων που απαιτούν επιστημονική εξειδίκευση, ιδίως σε σχέση με την επενδυτική και αναλογιστική λειτουργία, τον εσωτερικό έλεγχο, και τη διαχείριση κινδύνων. Οι εξαιρετικές αυτές ρυθμίσεις σκοπό έχουν να προσελκύσουν εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό στο Ταμείο.
	40	Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται η υποχρέωση εχεμύθειας, η οποία καταλαμβάνει όλα τα πρόσωπα που συνδέονται με το Ταμείο, ανεξάρτητα από το είδος της σχέσης που τα συνδέει. Προς το σκοπό αυτό το προσωπικό και οι τρίτοι που συνδέονται με το Ταμείο υπογράφουν δήλωση εμπιστευτικότητας.
	41	Η αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπει τη σύσταση πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου, τις αρμοδιότητές του, τον τρόπο συγκρότησης, τη θητεία, καθώς και τη σύνθεσή του. Για ό,τι δεν προβλέπεται ειδικά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα Υπηρεσιακά Συμβούλια.
	42	Στην προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η σύσταση Πειθαρχικού Συμβουλίου στο Ταμείο, ο τρόπος συγκρότησης, η σύνθεσή του, καθώς επίσης και οι αρμοδιότητές του. Προβλέπεται, επιπλέον, ότι για την πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων του Ταμείου εφαρμόζονται οι διατάξεις 106 επ. του Υπαλληλικού Κώδικα, ενώ ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο πειθαρχικό παράπτωμα της μη τήρησης της υποχρέωσης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας, για το οποίο επιβάλλεται πειθαρχική ποινή σύμφωνα με το άρθρο 109 του Υπαλληλικού Κώδικα.
	43	Με την εισαγόμενη διάταξη ρυθμίζεται το κεντρικό ζήτημα των καταβλητέων εισφορών για την κεφαλαιοποιητική επικουρική ασφάλιση. Ειδικότερα ως προς την προθεσμία καταβολής, το ύψος των

		καταβλητέων εισφορών, καθώς και τη βάση υπολογισμού τους ισχύουν αναλογικά και χωρίς διαφοροποίηση τα προβλεπόμενα από τον ν.4387/2016 για τις εισφορές της επικουρικής ασφάλισης του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ. Η πλήρης και έγκαιρη καταβολή των εισφορών συνιστά ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για το κεφαλαιοποιητικό οικονομικό σύστημα λειτουργίας του Ταμείου. Πρόκειται για συνθήκη απολύτως αναγκαία, προκειμένου να εφαρμοστεί η κεφαλαιοποίηση με τρόπο αποτελεσματικό, καθώς οι εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών και οι αποδόσεις από την επένδυσή τους τροφοδοτούν τους ατομικούς λογαριασμούς των ασφαλισμένων και σωρεύονται, προς τον σκοπό χρηματοδότησης του εισοδήματός τους κατά τον συνταξιοδοτικό τους βίο. Για τους λόγους αυτούς και στο πλαίσιο της ανάγκης παρακολούθησης της συνεπούς καταβολής των εν λόγω εισφορών, προβλέπεται με την παρ.2 του προτεινόμενου άρθρου η διακριτή μηχανογραφική τους απεικόνιση σε σχέση με τις εισφορές που αφορούν στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ. Επιπλέον, με την παρ. 3 προβλέπεται ότι, για την είσπραξη των εισφορών του, το νέο Ταμείο θα κάνει χρήση του ήδη υπάρχοντος μηχανισμού του e-ΕΦΚΑ, επωφελούμενο από τη σχετική του τεχνογνωσία. Πρόκειται για πρακτική που εφαρμόζεται και από άλλα δημόσια νομικά πρόσωπα και ιδίως για τα πρώτα έτη λειτουργίας του Ταμείου επιτρέπει την αποφυγή του κόστους αλλά και του διοικητικού - γραφειοκρατικού βάρους που θα επέφερε η δημιουργία ενός παράλληλου εισπρακτικού μηχανισμού του νέου φορέα. Απόρροια της βαρύνουσας σημασίας της πλήρους και συνεπούς καταβολής των εισφορών, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί και η θεσπιζόμενη υποχρέωση κατά προτεραιότητα απόδοσης των καταβαλλόμενων εισφορών από τον e-ΕΦΚΑ στο Ταμείο, ώστε οι ασφαλισμένοι σε αυτό να μπορούν να καρπωθούν τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη από την διαχείριση των εισφορών τους.
	44	Στην παρούσα διάταξη ρυθμίζεται η διαδικασία είσπραξης εισφορών του Ταμείου που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες. Η προτεινόμενη διαδικασία ακολουθεί εν πολλοίς την ήδη ισχύουσα. Εισάγονται, ωστόσο, πρόσθετες δικλείδες ασφαλείας και εργαλεία, που επιτρέπουν την προτεραιοποίηση της είσπραξης των εισφορών της νέας επικουρικής ασφάλισης, ακριβώς λόγω της προεξάρχουσας σημασίας του χρονισμού και της πληρότητας των καταβαλλόμενων εισφορών για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της κεφαλαιοποιητικής διαδικασίας. Στην παρ. 2 προβλέπεται, ότι οι απαιτήσεις του Ταμείου για ληξιπρόθεσμες εισφορές είναι άμεσα και κατά προτεραιότητα εισπράξιμες. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας που ακολουθεί το ΚΕΑΟ, οι οφειλές αυτές δεν συμμετέχουν στην κατηγοριοποίηση σύμφωνα με τη βιωσιμότητά τους και την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη (triage), καθώς και ότι δίνεται εξ ορισμού προτεραιότητα στην είσπραξη τους, ανεξάρτητα από τον χρόνο κατά τον οποίο γεννήθηκε η οφειλή. Στην παρ. 3 προβλέπεται, επίσης, ότι δεν

		είναι δυνατή η αναστολή της ποινικής δίωξης οφειλέτη παρά μόνο εάν η οφειλή εξοφληθεί ολοσχερώς, αποκλειομένης ουσιαστικά της κατάχρησης της δυνατότητας ρύθμισης που υφίσταται σήμερα. Τέλος, στην παρ. 4 προβλέπεται ότι προϋπόθεση για την έγκυρη καταγγελία σχέσης ή σύμβασης εργασίας του εργαζομένου συνιστά η καταβολή από τον εργοδότη προς το Ταμείο του συνόλου των ληξιπρόθεσμων εισφορών εργαζομένου και εργοδότη. Σκοπός της επιμέρους αυτής ρύθμισης είναι να θωρακίσει περαιτέρω τον μηχανισμό διασφάλισης συμμόρφωσης στις υποχρεώσεις καταβολής των εισφορών στο νέο Ταμείο. Εξυπακούεται ότι προκειμένου να καταγγελθεί εγκύρως μια σχέση ή σύμβαση εργασίας κατά τα ανωτέρω, ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει μόνο εκείνες τις ληξιπρόθεσμες εισφορές που πηγάζουν από την εν λόγω εν ισχύ σχέση ή σύμβαση εργασίας.
	45	Με το παρόν άρθρο ρυθμίζονται επιμέρους διαδικαστικά ζητήματα που αφορούν στη συνεργασία του Ταμείου και του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών που αφορούν στην κεφαλαιοποιητική επικουρική ασφάλιση. Προβλέπεται ειδικότερα, ότι μεταξύ των δύο φορέων υπογράφεται σχετικά προγραμματική σύμβαση, προκειμένου να εξειδικευτούν θέματα αναφορικά με την πρόσβαση στα στοιχεία της ΑΠΔ και τον τρόπο διαλειτουργικότητας των ηλεκτρονικών συστημάτων τους. Στην παρ. 2 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό της διαδικασίας, του χρόνου και του τρόπου είσπραξης και απόδοσης στο Ταμείο των εισφορών των ασφαλισμένων. Τέλος, με την παρ. 3 προβλέπεται αποζημίωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρει στο Ταμείο.
	46	Η διάταξη ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν στην τήρηση, στο περιεχόμενο και στην κατάργηση των ατομικών λογαριασμών των ασφαλισμένων του Ταμείου. Οι ατομικοί λογαριασμοί αποτελούν θεμελιώδες χαρακτηριστικό του νέου συστήματος κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης. Συνιστούν το βασικό μέσο επικοινωνίας του Ταμείου και των ασφαλισμένων του, καθώς οι τελευταίοι μπορούν να αντλούν κάθε χρήσιμη πληροφορία που αφορά στην ασφάλισή τους και στην κεφαλαιοποίηση των εισφορών τους από το περιεχόμενο των εν λόγω λογαριασμών.
	47	Στην προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την στρατηγική επενδύσεων του Ταμείου, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι αυτό διαθέτει την απαραίτητη ευελιξία να προβαίνει στις βέλτιστες δυνατές επενδυτικές επιλογές, υποκείμενο ταυτόχρονα σε σημαντικές ποιοτικές απαιτήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται στην παρ. 1 ότι τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου επενδύονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων στη βάση της αρχής της συνετής διαχείρισης και της ανάπτυξης της οικονομίας. Στις παρ. 2-6 προβλέπονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τις επενδύσεις του Ταμείου, που ανταποκρίνονται στον πρωταρχικό σκοπό του φορέα για την

		παροχή επαρκών συνταξιοδοτικών παροχών, και ιδίως αυτές που αφορούν στη διάρθρωση του χαρτοφυλακίου, το οποίο πρέπει να είναι επαρκώς διαφοροποιημένο ώστε να επιτυγχάνεται συνεχώς η απαιτούμενη διασπορά κινδύνου, αλλά και το είδος των επενδυτικών μέσων. Προκρίνονται, οι επενδύσεις σε ρυθμιζόμενες αγορές (π.χ. Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων - ΗΔΑΤ), ενώ δεν αποκλείονται οι επενδύσεις σε μη εισηγμένα προς διαπραγμάτευση μέσα, εφόσον αυτές διατηρούνται σε συνετά επίπεδα. Επίσης επιτρέπονται οι επενδύσεις σε παράγωγα μέσα ως εξαίρεση και υπό την προϋπόθεση ότι αυτά εξυπηρετούν τις ανάγκες του Ταμείου. Τέλος, προβλέπεται ότι ειδικά το αποθεματικό παροχών επενδύεται σε προϊόντα χαμηλού κινδύνου, τα οποία συνάδουν με τη φύση του συγκεκριμένου αποθεματικού.
	48	Προβλέπονται τα επενδυτικά προγράμματα που παρέχονται από το Ταμείο στους ασφαλισμένους. Ειδικότερα, το Ταμείο παρέχει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένα επενδυτικό πρόγραμμα κύκλου ζωής, το οποίο έχει σχεδιαστεί και αξιολογηθεί από το ΔΣ ως το πλέον ενδεδειγμένο για το μέσο ασφαλισμένο. Το πρόγραμμα αυτό είναι το προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα (default), στο οποίο κατατάσσονται αυτόματα οι ασφαλισμένοι με την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του Ταμείου. Δυνητικά μπορεί να παρέχονται από το Ταμείο και επιπλέον επενδυτικά προγράμματα κύκλου ζωής, με διαφοροποιημένο επενδυτικό κίνδυνο σε σχέση με το προκαθορισμένο, μεταξύ των οποίων θα μπορούν να επιλέξουν οι ασφαλισμένοι αυτό που ανταποκρίνεται καλύτερα στις δικές τους ανάγκες.
	49	Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι το Ταμείο διαχειρίζεται το ίδιο τις επενδύσεις του, ως διαχειριστής επενδύσεων, για τον λόγο δε αυτό προβαίνει στις απαραίτητες σχετικές ενέργειες οργάνωσης και στελέχωσης της αρμόδιας προς τούτο μονάδας. Παράλληλα, προβλέπεται ότι η διαχείριση εκ μέρους του Ταμείου των επενδύσεων του δεν αποκλείει την εξωτερική ανάθεση μέρους των περιουσιακών του στοιχείων, όπως για παράδειγμα την εξωτερική ανάθεση διαχείρισης μίας ή/και περισσότερων κατηγοριών επενδύσεων (ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια κ.λπ.), σε έναν ή περισσότερους εξωτερικούς διαχειριστές. Δεδομένου δε ότι η διαχείριση επενδύσεων αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές λειτουργίες του Ταμείου, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις υπό τους οποίους δύναται το Ταμείο να συνάπτει συμβάσεις εξωτερικής διαχείρισης καθορίζονται από το Δ.Σ..
	50	Στην αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπονται ειδικότερες αρμοδιότητες του διαχειριστή επενδύσεων, ανεξαρτήτως αν αυτές ασκούνται από το ίδιο το Ταμείο, ή από εξωτερικούς διαχειριστές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 49.
	51	Ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στον διορισμό από το Ταμείο θεματοφύλακα και αποσαφηνίζονται ο ρόλος και τα καθήκοντά του.

	52	Με την εισαγόμενη ρύθμιση προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις και η βάση υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης γήρατος του Ταμείου. Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι προϋπόθεση για να δικαιωθεί επικουρικής σύνταξης γήρατος ασφαλισμένος του Ταμείου συνιστά η συμπλήρωση χρόνου ασφάλισης σε αυτό δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ετών, όπως ισχύει και στο υφιστάμενο σύστημα διανεμητικής επικουρικής ασφάλισης, καθώς και η προηγούμενη συνταξιοδότησή του για την ίδια αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισής του. Ειδικά για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοτελώς απασχολούμενους τίθεται πρόσθετη προϋπόθεση για την απονομή σύνταξης γήρατος, η οποία συνίσταται στην εξόφληση ή ρύθμιση των ασφαλιστικών εισφορών που αναλογούν στον χρόνο ασφάλισης. Η δε ρύθμιση υπόκειται στις γενικές διατάξεις του ν. 3863/2010 (Α΄ 115) και ειδικότερα στο άρθρο 61 αυτού. Στόχος της ρύθμισης είναι, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει το επίπεδο των μελλοντικών παροχών και για αυτές τις κατηγορίες ασφαλισμένων και να ενισχύσει τη νοοτροπία της συνεπούς καταβολής των εισφορών. Στην παρ. 3 καθορίζεται ο χρόνος υπολογισμού της σύνταξης με βάση τις σχετικές τεχνικές παραμέτρους και στην τέταρτη παράγραφο προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, το ύψος της οποίας συναρτάται μεταξύ άλλων με τον πίνακα θνησιμότητας που στηρίζεται σε εγκεκριμένους αναλογιστικούς πίνακες και με το προεξοφλητικό επιτόκιο.
	53	Ρυθμίζεται η περίπτωση, κατά την οποία ο ασφαλισμένος δεν έχει συμπληρώσει δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης στο Ταμείο και δεν κάνει χρήση του δικαιώματος που προβλέπεται στο άρθρο 64 περί αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης. Προβλέπεται, ειδικότερα, ότι στον εν λόγω ασφαλισμένο επιστρέφονται κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης οι εισφορές που κατέβαλε, χωρίς τις αποδόσεις που ενδεχομένως προέκυψαν από την επένδυσή τους. Η ρύθμιση αυτή διαφοροποιείται σε σχέση με τον γενικότερο κανόνα της μη επιστροφής εισφορών που έχουν νομίμως καταβληθεί, ακριβώς εξαιτίας της φύσης και των παραδοχών που ισχύουν στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, σύμφωνα με τις οποίες η σχέση ανταποδοτικότητας μεταξύ των καταβληθεισών εισφορών και των θεσπιζόμενων παροχών είναι ιδιαίτερα ενισχυμένη.
	54	Με την προτεινόμενη ρύθμιση κατοχυρώνεται το δικαίωμα του ασφαλισμένου να λάβει επικουρική σύνταξη αναπηρίας, εφόσον επέλθει ο συγκεκριμένος ασφαλιστικός κίνδυνος και λαμβάνει για την ίδια αιτία σύνταξη από τον φορέα κύριας ασφάλισης. Στην παρ. 2 ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του ύψους της σύνταξης αναπηρίας. Στην παρ. 3 προβλέπεται ουσιαστικά κατώτατη σύνταξη αναπηρίας, για την οποία γίνεται η παραδοχή ότι στον ατομικό λογαριασμό του ασφαλισμένου έχει συσσωρευτεί κεφάλαιο ίσο με εκείνο που θα προέκυπτε στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο

		με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης και αποδοχές ίσες με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό υπαλλήλου για πλήρη απασχόληση, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί κατά την επέλευση του κινδύνου. Εάν το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου υπολείπεται του ποσού αυτού, ο Κρατικός Προϋπολογισμός καλύπτει τη διαφορά και στη συνέχεια υπολογίζεται το ποσό της σύνταξής του. Στην παρ. 4 ρυθμίζεται η περίπτωση της προσωρινής αναπηρίας, κατά την οποία ο ατομικός λογαριασμός δεν καταργείται. Επιπλέον, προβλέπεται ότι τα ποσά που καταβάλλονται στους ασφαλισμένους λόγω προσωρινής αναπηρίας λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσού σύνταξης εκ νέου, ανεξαρτήτως της αιτίας απονομής της.
	55	Στην παρ. 1 της εισαγόμενης ρύθμισης προβλέπεται η παροχή επικουρικής σύνταξης λόγω θανάτου συνταξιούχου στα δικαιοδόχα πρόσωπα, όπως αυτά ορίζονται στις περ. Α, Β και Γ της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016, σε συνδυασμό με όσα προβλέπονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4611/2019 (Α΄ 73). Στην παρ. 2 προβλέπεται η περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου, και όχι συνταξιούχου, καθώς επίσης και ο τρόπος υπολογισμού του ύψους της επικουρικής σύνταξης λόγω θανάτου. Στην παρ. 3 εισάγεται η έννοια της κατώτατης επικουρικής σύνταξης και σε περίπτωση θανάτου ενεργού ασφαλισμένου, κατ' αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο περί επικουρικής σύνταξης αναπηρίας. Στη συνέχεια με την εισαγόμενη ρύθμιση προβλέπεται αναλογική εφαρμογή των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), οι οποίες προβλέπουν τις ειδικότερες προϋποθέσεις (ηλικιακά όρια, ποσοστά) απονομής σύνταξης λόγω θανάτου.
	56	Στην παρ. 1 προβλέπεται η δυνατότητα συνυπολογισμού του χρόνου επικουρικής ασφάλισης, ο οποίος διανύθηκε σε φορείς επικουρικής ασφάλισης διάφορους του Ταμείου, προκειμένου οι ασφαλισμένοι του Ταμείου να θεμελιώσουν δικαίωμα επικουρικής σύνταξης γήρατος, ήτοι να συμπληρωθούν τα απαιτούμενα, κατά το άρθρο 52, δεκαπέντε (15) έτη. Πρόκειται για μία ρύθμιση, η οποία αφορά ουσιαστικά τους ασφαλισμένους που θα μεταπηδήσουν από το διανεμητικό στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης. Στην παρ. 2 ορίζεται ότι κάθε φορέας υπολογίζει διακριτά και σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του το ύψος της επικουρικής σύνταξης που δικαιούται ο ασφαλισμένος και αποδίδει ο ίδιος το μέρος της σύνταξης που αναλογεί στον χρόνο ασφάλισης που διένυσε ο ασφαλισμένος σε αυτόν.
	57	Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι για τις εισφορές υγειονομικής περίθαλψης συνταξιούχων εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 30 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α΄ 80), στην οποία προβλέπεται εισφορά 6% υπέρ ΕΟΠΥΥ. Η ρύθμιση, δηλαδή, δεν παρεκκλίνει από τα ήδη ισχύοντα στην επικουρική ασφάλιση.
	58	Στην παρ. 1 της αξιολογούμενης ρύθμισης ορίζεται ότι για την άσκηση

		του δικαιώματος επικουρικής σύνταξης απαιτείται η υποβολή αίτησης. Στην παρ. 2 προβλέπεται αναλογική εφαρμογή του άρθρου 1 του ν. 4554/2018 (Α΄ 130) και του άρθρου 8 του ν. 4578/2018 (Α΄ 200) αναφορικά με την έναρξη και λήξη συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο Ταμείο. Στην παρ. 3 προβλέπεται η κοινοποίηση της απόφασης απονομής επικουρικής σύνταξης από το Ταμείο στον ασφαλισμένο, καθώς επίσης και το περιεχόμενο της απόφασης, το οποίο αποτελείται από το ύψος της μηνιαίας σύνταξης, το συσσωρευμένο ποσό του ατομικού του λογαριασμού, στη βάση του οποίου το ύψος αυτό υπολογίστηκε, καθώς και από τον τρόπο υπολογισμού του.
	59	Με την προτεινόμενη ρύθμιση ρητά επιβεβαιώνεται ότι οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις δεν θίγονται από την εισαγωγή της κεφαλαιοποιητικού οικονομικού συστήματος στην επικουρική ασφάλιση. Κατά συνέπεια, διασφαλίζεται ότι οι συντάξεις των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του υφιστάμενου διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης δεν επηρεάζονται και το κράτος συνεχίζει να εγγυάται και να διασφαλίζει την απρόσκοπτη καταβολή τους ανεξαρτήτως της λειτουργίας του νέου συστήματος.
	60	Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η παροχή κρατικής εγγύησης για την επικουρική σύνταξη του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, ως έκφανση της υποχρέωσης που θεσπίζεται με το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι το Κράτος εγγυάται την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, η οποία θα υπολογίζεται στη βάση του ύψους της πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών. Συνεπώς, στους ασφαλισμένους θα απονέμεται επικουρική σύνταξη τουλάχιστον ίση με αυτή που αντιστοιχεί στις εισφορές που κατέβαλαν, ήτοι το Κράτος εγγυάται μη αρνητικές αποδόσεις. Ως αποτέλεσμα, οι ασφαλισμένοι του Ταμείου έχουν αποτελεσματικότερη προστασία απέναντι στον επενδυτικό κίνδυνο, καθώς στις διακυμάνσεις της αγοράς θα υπόκεινται μόνο οι αποδόσεις και όχι το καταβληθέν κεφάλαιο. Η θεσπιζόμενη κρατική εγγύηση ενεργοποιείται αποκλειστικά εάν κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού υπολείπεται της πραγματικής αξίας του συνόλου των καταβληθεισών εισφορών, διαφορετικά, τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθρα περί παροχών.
	61	Στην αξιολογούμενη διάταξη ρυθμίζονται ζητήματα που σχετίζονται με το σημαντικό δικαίωμα στην πληροφόρηση και τον τρόπο που αυτή παρέχεται από το Ταμείο. Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται η υποχρέωση του Ταμείου να παρέχει σε κάθε ενδιαφερόμενο πλήρη και αποτελεσματική πληροφόρηση για θέματα που τον αφορούν, με διαβαθμίσεις ανάλογα με τα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται κάθε

		πληροφορία. Οι πληροφορίες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, όπως οι Κανονισμοί του Ταμείου, οι πληροφορίες για τα επενδυτικά προγράμματα κ.ά., είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα του Ταμείου και είναι συνεχώς προσβάσιμες σε όλους τους ενδιαφερόμενους. Επιπλέον, οι ασφαλισμένοι, συνταξιούχοι και εργοδότες, έχουν πρόσβαση και σε ηλεκτρονική πλατφόρμα, μέσω της οποίας μπορούν να ενημερώνονται οποιαδήποτε στιγμή για κάθε πληροφορία που τους αφορά εξατομικευμένα. Τέλος, ορίζεται ότι το Ταμείο μπορεί να παρέχει και πρόσθετη ηλεκτρονική πληροφόρηση στους ασφαλισμένους, συνταξιούχους και εργοδότες, είτε τακτικά, είτε έκτακτα, όπως τούτο προβλέπεται. Στην παρ. 2 ορίζεται ότι, εκτός από τις παρεχόμενες εξατομικευμένες πληροφορίες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, ειδικά για τους ασφαλισμένους υφίσταται επιπρόσθετη υποχρέωση του Ταμείου να αναρτά και να τους κοινοποιεί ηλεκτρονικά σε ετήσια τουλάχιστον βάση έγγραφο στο οποίο περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία του ατομικού τους λογαριασμού. Στην παρ. 3 προβλέπεται η διαδικασία και οι λεπτομέρειες υλοποίησης των σχετικών υποχρεώσεων του Ταμείου, μέσω του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας, στον οποίο εξειδικεύονται όλα τα επιμέρους ζητήματα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.
	62	Με την αξιολογούμενη διατάξη προβλέπεται το δικαίωμα επιλογής επενδυτικού προγράμματος από τους ασφαλισμένους και ρυθμίζεται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος αυτού. Οι ασφαλισμένοι μπορούν να επιλέξουν διαφορετικό πρόγραμμα από το προκαθορισμένο, μεταξύ των προσφερόμενων από το Ταμείο, ενώ μπορούν επίσης να επιλέξουν και συνδυασμό προγραμμάτων. Ο συνδυασμός προγραμμάτων συνίσταται στην κατανομή των εισφορών σε διαφορετικά επενδυτικά προγράμματα, για παράδειγμα 50% των εισφορών σε συντηρητικό πρόγραμμα, 25% σε επιθετικό και το υπόλοιπο 25% σε ισορροπημένο. Σημειώνεται ότι η άσκηση του δικαιώματος επιλογής εναπόκειται στην ευχέρεια των ασφαλισμένων, δεδομένου ότι σε περίπτωση που δεν επιλέξουν διαφορετικό πρόγραμμα αυτοί κατατάσσονται αυτόματα στο προκαθορισμένο πρόγραμμα του άρθρου 48. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται η δυνατότητα σε όσους ασφαλισμένους το επιθυμούν να επιλέξουν την επένδυση των ποσών που συσσωρεύονται στους ατομικούς τους λογαριασμούς σε προϊόντα χαμηλότερου ή υψηλότερου επενδυτικού κινδύνου, ανάλογα με τις προσωποποιημένες ανάγκες τους. Στις παρ. 2 και 3 προβλέπονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος, και συγκεκριμένα ότι οι ασφαλισμένοι πρέπει να συμπληρώσουν πρώτα ερωτηματολόγιο που διατίθεται από το Ταμείο, με βάση το οποίο αξιολογείται το επενδυτικό τους προφίλ και προτείνεται σε αυτούς το πλέον ενδεδειγμένο πρόγραμμα για τις

		ανάγκες τους, καθώς και η δυνατότητά τους να επιλέξουν διαφορετικό επενδυτικό πρόγραμμα από το προτεινόμενο από το Ταμείο. Διασφαλίζεται, κατά τον τρόπο αυτό, η μέγιστη δυνατή προστασία τόσο για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι αξιολογούνται και ενημερώνονται σχετικά, προ της άσκησης του δικαιώματος επιλογής επενδυτικού προγράμματος, όσο και για το Ταμείο.
	63	Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης για τα πρόσωπα που απώλεσαν την ιδιότητα με βάση την οποία υπάγονταν στην ασφάλιση του Ταμείου. Το δικαίωμα αυτό ισχύει εφόσον τα παραπάνω πρόσωπα δεν διατηρούν παράλληλα άλλη υποχρεωτικά ή προαιρετικά ασφαλιστέα ιδιότητα, οπότε η ασφάλισή τους γίνεται με βάση τα οριζόμενα στα οικεία άρθρα. Εφόσον γίνει χρήση του δικαιώματος συνέχισης της ασφάλισης, εφαρμόζονται αναλογικά οι κανόνες για την υποχρεωτική ασφάλιση, ιδίως ως προς την υποχρέωση έγκαιρης καταβολής των εισφορών. Ρητά ορίζεται ότι αν ο ασφαλισμένος ασκήσει τόσο το δικαίωμα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης όσο και το δικαίωμα του άρθρου 62 παρ. 1, ο συνολικός χρόνος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη. Επιπλέον, διασφαλίζεται ότι το δικαίωμα προαιρετικής ασφάλισης παρέχεται με τους πλέον ευνοϊκούς όρους και ειδικότερα ότι κατά το διάστημα της προαιρετικής ασφάλισης οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν μηνιαία ασφαλιστική εισφορά επί του ποσού που αντιστοιχεί στον κατώτατο μισθό υπαλλήλων, όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και ότι μπορούν να καταβάλλουν εισφορές και για το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την απώλεια της ασφαλιστέας ιδιότητας μέχρι την άσκηση του δικαιώματος προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης. Τέλος, προβλέπεται ότι η διακοπή της προαιρετικής ασφάλισης επέρχεται είτε όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη συνέχιση αυτής είτε από τον επόμενο μήνα υποβολής σχετικής αίτησης από τον ασφαλισμένο οπότε και παύει η υποχρέωση καταβολής εισφορών.
	64	Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται στους ασφαλισμένους του Ταμείου που έχουν διανύσει χρόνο ασφάλισης σε αυτό τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών η δυνατότητα να αναγνωρίσουν χρόνο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος, σύμφωνα με το άρθρο 52. Για να αναγνωριστεί ο χρόνος αυτός, οι ασφαλισμένοι οφείλουν να καταβάλουν εφάπαξ το σύνολο των εισφορών που αντιστοιχούν στον χρόνο που υπολείπεται κάθε φορά για τη συμπλήρωση της δεκαπενταετίας. Υπογραμμίζεται ότι η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο εάν ο πραγματικός χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο δεν είναι κατώτερος των δώδεκα (12) ετών, με δεδομένο ότι η δυνατότητα αναγνώρισης μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος παρίσταται αλυσιτελής στο πλαίσιο του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, λόγω της απώλειας μεγάλου τμήματος αποδόσεων που αντιστοιχούν στο εν θέματι χρονικό διάστημα.
	65	Στην παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται η δυνατότητα

		άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής από τον ασφαλισμένο, τον συνταξιούχο ή/και όποιον έχει έννομο συμφέρον και υφίσταται ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη του Ταμείου. Δεδομένης της επικοινωνίας του Ταμείου με τους ασφαλισμένους σχεδόν αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα, η παρ. 2 του άρθρου διευκρινίζει ότι (για την έναρξη της προθεσμίας προσφυγής) πλήρης θεωρείται η γνώση της προσβαλλόμενης πράξης από την καταχώρησή της στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και την ηλεκτρονική της αποστολή στον ενδιαφερόμενο.
	66	Προβλέπεται η σύσταση Διοικητικών Επιτροπών εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών, οι οποίες είναι αρμόδιες για την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 63. Ρυθμίζεται, επιπλέον, ο τρόπος συγκρότησής τους, η σύνθεσή τους, καθώς επίσης και η διαδικασία εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών και η ενημέρωση του ασφαλισμένου σχετικά με την έκβαση της εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής. Τέλος, προβλέπεται δυνατότητα του Ταμείου να προσφύγει δικαστικά κατά των αποφάσεων των εν λόγω Επιτροπών για υποθέσεις, των οποίων το οικονομικό αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.
	67	Με την εισαγόμενη διάταξη ρυθμίζονται ζητήματα παραγραφής απαιτήσεων υπέρ και κατά του Ταμείου.
	68	Στην προτεινόμενη ρύθμιση καταγράφονται συγκεντρωτικά οι εξουσιοδοτήσεις που παρέχονται στα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα για την ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων, καθώς και τεχνικών ή λεπτομερειακών ζητημάτων που αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία των οργάνων και των υπηρεσιών του Ταμείου.
	69	Με το παρόν άρθρο προβλέπεται η σύσταση Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, η οποία επιφορτίζεται με τη διοίκηση του Ταμείου μέχρι τη σύσταση του Διοικητικού Συμβουλίου του. Προβλέπεται, επιπλέον, η σύνθεσή της, καθώς επίσης και οι αρμοδιότητές της. Ειδικότερα, η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή είναι αρμόδια για κάθε προπαρασκευαστική ενέργεια, η οποία κρίνεται απαραίτητη για την έγκαιρη έναρξη και την εύρυθμη λειτουργία του Ταμείου, ενώ ασκεί και όλες τις αρμοδιότητες του Δ.Σ., μέχρι τη σύσταση του τελευταίου. Ως πρόσθετες αρμοδιότητες της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής ορίζονται η μέριμνα για την ανάδειξη του πρώτου Δ.Σ. του Ταμείου, η σύνταξη προσχεδίου Οργανισμού του Ταμείου, η σύνταξη προσχεδίων Κανονισμών απαραίτητων για τη λειτουργία του, η εξασφάλιση στέγασης, υλικοτεχνικού εξοπλισμού, ψηφιακών λειτουργιών και στελέχωσης του Ταμείου, το άνοιγμα και η κίνηση των λογαριασμών στις Τράπεζες, η τήρηση των απαιτούμενων βιβλίων, στοιχείων και μητρώων και η τακτική και έκτακτη ενημέρωση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Επιπλέον, ρυθμίζεται η υπηρεσιακή κατάσταση των μελών της Επιτροπής εάν αυτοί είναι δημόσιοι λειτουργοί και προβλέπεται ότι οι απολαβές και αποζημιώσεις του Προέδρου και των μελών της

		καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνουν τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Τέλος, η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, για όσο χρόνο ασκεί τις αρμοδιότητες του Δ.Σ., εξομοιούται με αυτό και ως προς τα ασυμβίβαστα, τα κωλύματα, την πειθαρχική ευθύνη και τις αντίστοιχες κυρώσεις. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η ομαλή λειτουργία του Ταμείου από την ίδρυσή του.
	70	Προβλέπεται, ότι για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου, οι αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής του άρθρου 28 ανατίθενται με την υπογραφή σχετικής σύμβασης στην Επενδυτική Επιτροπή της Ανώνυμης Εταιρείας του άρθρου 12 του ν. 2768/1999 (Α΄ 273) με την επωνυμία "Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης - Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών" και τον διακριτικό τίτλο "ΕΔΕΚΤ - Α.Ε.Π.Ε.Υ." (εφεξής ΕΔΕΚΤ). Η Επιτροπή δεσμεύεται και ασκεί τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με τον προσωρινό Κανονισμό Επενδύσεων του Ταμείου. Επαναλαμβάνεται ότι απώτερος στόχος είναι η Επενδυτική Επιτροπή να λειτουργήσει εσωτερικά στο Ταμείο. Η μεταβατική αυτή διάταξη διευκολύνει την προσαρμογή του Ταμείου κατά το πρώτο χρονικό διάστημα από την έναρξη της λειτουργίας του στη σώρευση τεχνογνωσίας για την εκτέλεση των εξειδικευμένων αυτών αρμοδιοτήτων.
	71	Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι η ΕΔΕΚΤ θα επιτελέσει τον ρόλο του Διαχειριστή Επενδύσεων για τα πρώτα πέντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου και για μέρος ή το σύνολο των προς επένδυση περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, σύμφωνα με σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του Ταμείου και της ΕΔΕΚΤ. Η επιλογή της ΕΔΕΚΤ συνιστά τη βέλτιστη λύση κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του Ταμείου, με δεδομένη όχι μόνο τη σχετική της εμπειρία αλλά και το γεγονός ότι πρόκειται για φορέα που ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση και η ανάληψη των προαναφερόμενων αρμοδιοτήτων χωρεί με όλες τις προϋποθέσεις προάσπισης τόσο του συμφέροντος των ασφαλισμένων όσο και του δημοσίου συμφέροντος εν γένει. Συγκεκριμένα, η ΕΔΕΚΤ επιφορτίζεται με το σύνολο των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται παγίως για τον Διαχειριστή Επενδύσεων του Ταμείου και επιπλέον οφείλει να συντάσσει και να υποβάλλει στο Δ.Σ. ή στην Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή δήλωση αποδοχής των αρχών και κανόνων του Κανονισμού Επενδύσεων του Ταμείου, και μέχρι την κατάρτισή του, τις αρχές και τους κανόνες του προσωρινού Κανονισμού Επενδύσεων του Ταμείου, τους οποίους εφαρμόζει κατά την πραγματοποίηση επενδύσεων. Επιπλέον, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Ταμείου, την Επενδυτική Επιτροπή, τον θεματοφύλακα, τον υπεύθυνο διαχείρισης κινδύνων, τους αναλογιστές, τους ορκωτούς και τους εσωτερικούς ελεγκτές, προς τον σκοπό της αποτελεσματικής άσκησης των αρμοδιοτήτων της και την αποδοτικότερη εκπλήρωση των σκοπών του Ταμείου.

	72	Η προτεινόμενη διάταξη ορίζει ότι μέχρι τη σύσταση των Διοικητικών Επιτροπών για την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 65, η αρμοδιότητα αυτή ασκείται από το Δ.Σ. του Ταμείου. Μέχρι την συγκρότηση του Δ.Σ., η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών διενεργείται από τη Διοικούσα Επιτροπή, όπως προκύπτει kai ερμηνευτικά από το αρ. 69 παρ. 4, κατά το οποίο η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή ασκεί όλες τις αρμοδιότητες του Δ.Σ.. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη άσκηση του δικαιώματος της αναφοράς στις αρχές, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 του Συντάγματος.
	73	Προβλέπεται ότι μεταβατικά ο εξειδικευμένος σύμβουλος προσλήψεων επιλέγεται από τη Διοικούσα Επιτροπή για τις ανάγκες των άρθρων 12 παρ. 4 και 24 παρ. 2 και μέχρι τη σύσταση του Δ.Σ..
	74	Με την προτεινόμενη ρύθμιση επικαιροποιείται το νομοθετικό πλαίσιο του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.). Ο αριθμός αυτός, μοναδικός για κάθε δικαιούχο, αποτελεί προϋπόθεση για κάθε επαφή με το ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Ο Α.Μ.Κ.Α. καθιερώθηκε με το άρθρο 64 του ν. 2084/1992 που συμπληρώθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 20 του ν. 2556/1997, το άρθρο 39 του ν. 2676/1999 και την παρ. 8 του άρθρου 62 του ν. 3518/2006, και ολοκληρώθηκε με το άρθρο 62 του ν. 3518/2006 και το άρθρο 153 του ν. 3655/2008. Σήμερα, μετά και τη θεσμοθέτηση του Προσωπικού Αριθμού, η ανάγκη εκσυγχρονισμού του νομοθετικού πλαισίου του Α.Μ.Κ.Α. καθίσταται πιο επίκαιρη από ποτέ. Στην προτεινόμενη διάταξη ορίζονται με σαφήνεια οι δικαιούχοι απόκτησης Α.Μ.Κ.Α. Διαχωρίζονται τα στάδια έκδοσης και ενεργοποίησης του αριθμού. Οι προϋποθέσεις έκδοσης και ενεργοποίησης γίνονται ενιαίες για όλες τις κατηγορίες δικαιούχων. Εισάγεται δυνατότητα προσωρινής απενεργοποίησης της λειτουργίας του αριθμού, για κατόχους που χάνουν το δικαίωμα νόμιμης παραμονής στην χώρα ή διακόπτουν την κατοικία τους σε αυτή. Ο αριθμός ενεργοποιείται εκ νέου με την απόδειξη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων του νόμου. Η αδρανοποίηση (μέχρι την προϊσχύουσα και τροποποιούμενη ρύθμιση αποκαλείτο «απενεργοποίηση») του αριθμού συνεχίζει να επέρχεται με το θάνατο του κατόχου. Επιπροσθέτως, δίδεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και στους κατά περίπτωση αρμόδιους Υπουργούς για τον καθορισμό της διαδικασίας και των δικαιολογητικών που απαιτούνται ανά κατηγορία δικαιούχων, καθώς και για τον ηλεκτρονικό εκσυγχρονισμό του ίδιου του αριθμού, μέσω της διαλειτουργικότητας των ήδη υπαρχόντων πληροφοριακών συστημάτων που σχετίζονται με τη νομιμότητα της παραμονής καθώς και με την κατοικία. Με την απόφαση θα καθοριστούν οι έννοιες της νόμιμης παραμονής και της κατοικίας στην Ελλάδα και η αυτοματοποιημένη διαδικασία ελέγχου των κριτηρίων διατήρησης του αριθμού σε ενεργή κατάσταση.

	75	Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 55 του ν. 4509/2017 (Α΄201) με τίτλο «Καταβολή ασφαλιστικών εισφορών στον e-Ε.Φ.Κ.Α. αμειβομένων με Παραστατικά Παρεχομένων Υπηρεσιών (πρώην τίτλος κτήσης - πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης)». Με την παρ. 1 καθορίζεται το ποσοστό της εισφοράς που παρακρατείται στην πηγή από τα Παραστατικά Παρεχομένων Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.). Τίθεται ανώτατο όριο στο ποσό της παρακρατούμενης εισφοράς ίσο με την πρώτη μηνιαία ασφαλιστική κατηγορία της παρ. 1 του άρθρου 39 και της παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016. Με την παρ. 2 ορίζεται ως υπόχρεος παρακράτησης και απόδοσης των εισφορών ο εκδότης του Π.Π.Υ. Με την παρ. 3 καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης που προκύπτει από τις καταβληθείσες εισφορές. Για το σκοπό αυτό,ο συντάξιμος μισθός προσδιορίζεται κατά τη συνήθη διαδικασία εύρεσης συντάξιμων αποδοχών για μη μισθωτούς, ήτοι η καταβληθείσα εισφορά διαιρείται με το συντελεστή 0,20. Με την παρ. 4 ορίζεται ότι ο χρόνος ασφάλισης που δημιουργείται μέσω Π.Π.Υ. λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης μη μισθωτών (πρώην Ο.Α.Ε.Ε.) και αξιοποιείται βάσει των διατάξεων του πρώην Ο.Α.Ε.Ε. Αποσαφηνίζεται ότι έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί παράλληλης ασφάλισης, καθώς και οι λοιπές διατάξεις του ν. 4387/2016, όπως ενδεικτικά οι διατάξεις περί απασχόλησης συνταξιούχων. Με την παρ. 5 αποσαφηνίζεται ότι σε περίπτωση παράλληλης ασφάλισης για υγειονομική περίθαλψη σε μη εντασσόμενο στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό, με βάση την οποία έχει δοθεί εξαίρεση από την καταβολή εισφορών υπέρ e-Ε.Φ.Κ.Α. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 5 του ν. 4387/2016, η εξαίρεση ισχύει και για την παρακράτηση εισφορών από το Π.Π.Υ. προς τον e-Ε.Φ.Κ.Α. Με την παρ. 6 αποσαφηνίζεται ότι ότι σε περίπτωση που προκύπτει απασχόληση υπακτέα στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α. λόγω της πραγματικής απασχόλησης, αυτή υπερισχύει. Με την παρ. 7 εισάγονται εξαιρέσεις από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών μέσω Π.Π.Υ., για ειδικές περιπτώσεις έκδοσης παραστατικών, όπου κρίνεται ότι δεν συνιστούν ασφαλιστέες ιδιότητες. Η παράγραφος 7 ισχύει για Π.Π.Υ. που εκδίδονται από δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου για λόγους ασφάλειας δικαίου. Με την παρ. 8 καθορίζεται η διαδικασία εκκαθάρισης των εισφορών από Π.Π.Υ. που έχουν εκδοθεί το διάστημα από 01.02.2019 (χρόνος έναρξης εφαρμογής του αρ. 55 ν. 4509/2017) έως 31.12.2019, καθώς το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο για τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης ήταν ανεφάρμοστο.. Ειδικώς στην περίπτωση αυτή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί παράλληλης απασχόλησης, όπως ισχύουν από 01.01.2020, μετά την τροποποίηση του άρθρου 36 του ν. 4387/2016, με το άρθρο 32 του ν. 4670/2020, δεδομένου ότι ο χρόνος ασφάλισης ανατρέχει σε προγενέστερη περίοδο ασφάλισης. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 9, οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου ισχύουν και για Π.Π.Υ. που έχουν εκδοθεί από 01.01.2020 (έναρξη ισχύος

		του συστήματος ασφαλιστικών κατηγοριών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοτελώς απασχολούμενους βάσει του ν. 4670/2020) προκειμένου να εναρμονιστεί η παρακράτηση εισφορών μέσω Π.Π.Υ. με το σύστημα των ασφαλιστικών κατηγοριών. Ειδικά για παραστατικά που εκδίδονται βάση γραπτών συμβάσεων που είχαν καταρτιστεί πριν την 01.02.2019, το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή από την έναρξη ισχύος του.
	76	Η παρούσα διάταξη εναρμονίζει την εκκαθάριση του εργοσήμου του πρώην Ο.Γ.Α. με το σύστημα των ασφαλιστικών κατηγοριών του ν. 4670/2020. Με την παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης προστίθεται παράγραφος 9 στο άρθρο 22 του ν. 3863/2010, και ρυθμίζεται η διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών μέσω εργοσήμου με βάση το καθεστώς ασφαλιστικών εισφορών που ισχύει από 01.01.2020 (όταν τέθηκε σε εφαρμογή το νέο σύστημα ασφαλιστικών κατηγοριών του ν. 4670/2020). Κατά την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών μέσω εργοσήμου ελέγχεται εάν οι ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί μέσω εργοσήμου καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία, που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος, με ελάχιστη την εισφορά της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας, για το σύνολο των κλάδων ασφάλισης (κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη για παροχές σε είδος και σε χρήμα, Λογαριασμός Αγροτικής Εστίας), όπως αυτές προβλέπονται στα άρθρα 40 και 41 παρ. 5 του ν. 4387/2016, όπως αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 36 και 37 του ν. 4670/2020. Σε περίπτωση ασφαλισμένου που υπάγεται για πρώτη φορά στην ασφάλιση του π. Ο.Γ.Α., επιλέγεται υποχρεωτικά η πρώτη ασφαλιστική κατηγορία. Δίνεται αναδρομική ισχύς στην προτεινόμενη ρύθμιση, ώστε αυτή να έχει εφαρμογή για εισφορές που καταβλήθηκαν από 01.01.2020 με το νέο σύστημα των ασφαλιστικών κατηγοριών του ν. 4670/2020.
	77	Σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4387/2016 και την υπ' αρ. οικ.49876/14967/2020 Κ.Υ.Α. (Β' 497) ισχύουν οι επιμέρους διατάξεις της νομοθεσίας του κάθε φορέα για την χορήγηση παροχών σε χρήμα (πχ παροχές ασθενείας, παροχές μητρότητας), με αποτέλεσμα κάθε ενταγμένος στον e-ΕΦΚΑ φορέας του να αντιμετωπίζει διαφορετικά την παραπομπή των ασφαλισμένων για γνωμάτευση από τα Υγειονομικά Όργανα. Τα παραπάνω καθιστούν αναγκαίο τον καθορισμό ενιαίας διαδικασίας πιστοποίησης της ανικανότητας από τα αρμόδια Υγειονομικά Όργανα για όλους τους ασφαλισμένους του e-Ε.Φ.Κ.Α., με την θέσπιση, μεταξύ άλλων, ενιαίων κανόνων παραπομπής των ιατρικών γνωματεύσεων στις Υγειονομικές Επιτροπές, μέχρι τη θέσπιση Ενιαίου Κανονισμού Παροχών σε χρήμα. Οι προτεινόμενες διατάξεις θέτουν το πλαίσιο αυτό, αξιοποιώντας την εμπειρία των πρώην ταμείων και λειτουργώντας προς την κατεύθυνση της απλούστευσης των διαδικασιών, ώστε να είναι δεκτικές και άμεσης ψηφιοποίησης.
	78	Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16, 17, 17α, 17β και 23 του π.δ. 913/1978 (Α' 220), οι κύριες συντάξεις των ναυτικών υπολογίζονταν με

		βάση πίνακα τεκμαρτών συνταξιοδοτικών μισθών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη συντάξιμες αποδοχές, και αναπροσαρμόζονταν ετησίως κατά το ποσοστό μεταβολής της Α.Τ.Α. Επιπλέον, ο χρόνος ναυτικής υπηρεσίας χρησιμοποιείτο μόνο για τον έλεγχο θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Από τον έλεγχο του μηχανογραφικώς τηρούμενου αρχείου του Ν.Α.Τ. δεν προέκυψαν στοιχεία για τα ανωτέρω. Για τον λόγο αυτό, με την ρύθμιση του άρθρου 13 του ν. 3075/2002 (Α΄ 297) επανυπολογίστηκαν, βάσει των συντάξιμων αποδοχών τους, οι κύριες συντάξεις εκείνων μόνο των ναυτικών, οι οποίοι συμπλήρωναν συνθετική θαλάσσια υπηρεσία άνω των δέκα πέντε (15) ετών. Από το σύνολο των καταβαλλομένων σήμερα κύριων συντάξεων του Ν.Α.Τ. ένας αριθμός 12.778 περιπτώσεων αντιστοιχεί σε συνταξιούχους και δικαιούχους αυτών, για τους οποίους η κύρια σύνταξη χορηγήθηκε με προγενέστερες του ν. 4387/2016 διατάξεις και δεν επανυπολογίστηκε με βάση τον ν. 3075/2002. Καθώς για τις περιπτώσεις αυτές, λόγω των προαναφερθέντων όλως ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών τους, ο επανυπολογισμός και η αναπροσαρμογή των συντάξεων αυτών, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 33 του ν. 4387/2016, και η, κατ' επέκταση, μεταβίβαση των συντάξεων αυτών, λόγω θανάτου του ναυτικού, στους δικαιούχους, δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν με βάση τα τηρούμενα στο μηχανογραφικό σύστημα του Ν.Α.Τ. στοιχεία, με την προτεινόμενη ρύθμιση επικυρώνεται ο μη επανυπολογισμός και αίρεται η εκκρεμότητα υπέρ της ασφάλειας δικαίου.
	79	Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται η έναρξη και η λήξη της υπαγωγής στην ασφάλιση ορισμένων κατηγοριών ασφαλισμένων του πρώην Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών πρακτόρων (Τ.Α.Ν.Τ.Π.). Σήμερα, η υπαγωγή στην ασφάλιση των εν λόγω ασφαλισμένων συνδέεται με την ημερομηνία κτήσης και τη διάρκεια της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, ως ημερομηνία έναρξης ασφάλισης λαμβάνεται η πρώτη ημέρα του μήνα έναρξης της ασφαλιστέας δραστηριότητας, όπως αυτή προκύπτει από τη βεβαίωση έναρξης εργασιών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., και ως ημερομηνία διακοπής η τελευταία ημέρα του μήνα διακοπής άσκησης της δραστηριότητας, όπως αυτή προκύπτει από τη βεβαίωση διακοπής εργασιών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., κατά τα ισχύοντα για τους μη μισθωτούς που υπάγονται στον π. Ο.Α.Ε.Ε και το π.ΕΤΑΑ. Ειδικά για τις περιπτώσεις γ) και ε) της παρ. 1 του άρθρου 2 του Καταστατικού του πρώην Τ.Α.Ν.Τ.Π. [Φ.29/1455/07-10-1977 (Β΄ 1028)], οι οποίες αφορούν πρόσωπα μη υπόχρεα απεικόνισης των συναλλαγών τους, διατηρούνται τα ισχύοντα χρονικά σημεία έναρξης και λήξης της υπαγωγής στην ασφάλιση, τα οποία συνδέονται με τη στιγμή κτήσης της ασφαλιστέας από το Τ.Α.Ν.Τ.Π. ιδιότητας και τα οποία συνέχονται της τήρησης των διατυπώσεων δημοσιότητας. Τέτοια χρονικά σημεία αποτελούν η δημοσίευση σε Φ.Ε.Κ. της έγκρισης άδειας εγκατάστασης εταιρειών, η καταχώριση των πρακτικών μεταβολής σε περιπτώσεις αντικατάστασης εκπροσώπου ήδη υφιστάμενων εταιρειών και σχετικές

		καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ.
	80	Με την προτεινόμενη ρύθμιση συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων αυτοτελής μονάδα με την ονομασία «Μονάδα Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων» (εφεξής Μ.Ε.Κ.Υ.), κύριος σκοπός της οποίας είναι η υποστήριξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στον σχεδιασμό και την άσκηση των πολιτικών αρμοδιότητας του Υπουργείου. Η σύσταση της Μ.Ε.Κ.Υ. εξυπηρετεί την ανάγκη επικουρίας του Υπουργείου από μία κεντρική δομή με επιτελικό χαρακτήρα. Επιχειρεί, επιπλέον, να απαντήσει στις προκλήσεις που προκύπτουν κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ως άνω πολιτικών εξαιτίας του ρυθμού και της έκτασης των μεταβολών των κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων που τις επηρεάζουν. Πρόκειται ιδίως για τις δημογραφικές και ευρύτερες κοινωνικές εξελίξεις, τις αλλαγές στην αγορά εργασίας, τη δημοσιονομική και εσχάτως την υγειονομική κρίση, τον κοινωνικό αποκλεισμό αλλά και την ψηφιακή τεχνολογία και αυτοματοποίηση. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν την ανάγκη ύπαρξης μιας ευέλικτης δομής, στελεχωμένης με διεπιστημονικό προσωπικό υψηλών προσόντων, η οποία θα μπορεί να αποτελεί σημείο αναφοράς για τη συνδιαμόρφωση των πολιτικών συνολικά στο πεδίο των κοινωνικών υποθέσεων και να εισφέρει ως προστιθέμενη αξία την απαραίτητη επιστημονική, διοικητική και διαχειριστική επάρκεια στα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της.
	81	Ορίζεται ως έναρξη ισχύος του νόμου η ημερομηνία δημοσίευσής του.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Έκθεση γενικών συνεπειών

18. Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων	Χ	Χ	Χ		
		Μείωση δαπανών					

		Εξοικονόμηση χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα/ αποτελεσματικότητα	X	X	X		
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X		X		
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών			X		
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X		X		
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων	X		X		
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με το νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης επιτυγχάνονται: i) διασπορά κινδύνου του ασφαλιστικού συστήματος και μικρότερη έκθεση στον δημογραφικό κίνδυνο, λόγω της διαφοροποίησης των πηγών εσόδων του, και συνακόλουθη μείωση της ευαλωτότητας του συστήματος, ii) υψηλότερες επικουρικές συντάξεις για τη νέα γενιά, μέσω των αποδόσεων των επενδύσεων των εισφορών τους, iii) ώθηση στην οικονομία, καθώς σημαντικό τμήμα των εισφορών των ασφαλισμένων του νέου συστήματος θα κατευθύνεται σε εγχώριες επενδύσεις, με αποτέλεσμα υψηλότερη ανάπτυξη, αύξηση της απασχόλησης και βελτίωση της παραγωγικότητας και των μισθών, iv) ενίσχυση της διαγενεακής αλληλεγγύης προς τη νέα γενιά, v) αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των νέων στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και δημιουργία κινήτρων για περιορισμό της ανασφάλιστης εργασίας και vi) ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, μέσω της θέσπισης κανόνων, μηχανισμών και διαδικασιών λειτουργίας και εποπτείας, κατά τρόπο ώστε αφενός να καθιστούν το σύστημα λιγότερο ευεπίφορο σε εξωτερικές παρεμβάσεις και αφετέρου να δίνουν στους ασφαλισμένους τη συνεχή δυνατότητα παρακολούθησης.

19. Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	X				
		Υποδομή / εξοπλισμός	X				
		Προσλήψεις / κινητικότητα	X				
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων	X				
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης	X	X	X		
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση	X				
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμισ	X				

		η					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Το κόστος από το νέο σύστημα περιλαμβάνει:

- Δαπάνες που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία του νέου Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (μισθοδοσία, υποδομές, εξοπλισμός, λειτουργικά έξοδα, υπηρεσίες, διαχειριστικό κόστος κ.α.).
- Κόστος μετάβασης, που προκύπτει από την αλλαγή του οικονομικού συστήματος λειτουργίας της επικουρικής ασφάλισης από διανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό και αφορά στην πλήρη κάλυψη των επικουρικών συντάξεων, που παρέχονται από το υφιστάμενο διανεμητικό σύστημα, μέχρι και την ολοκλήρωση της λειτουργίας του συστήματος αυτού (υφιστάμενου).

20. Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου	X				
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους	X	X	X		
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης	X	X	X		

		κινδύνων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Η λειτουργία του νέου Ταμείου απαιτεί την άρτια και ολοκληρωμένη μηχανογραφικά και επιχειρησιακά οργάνωσή του, για την οποία πάντως λαμβάνεται πρόνοια στις προβλέψεις του νομοσχεδίου. Ενδεχόμενη αστοχία ιδίως στα πρώτα στάδια λειτουργίας του ενδεχομένως να οδηγήσει σε καθυστέρηση επένδυσης των αποθεματικών του νέου Ταμείου και διαφυγούσες αποδόσεις, καθώς και αποθάρρυνση των υφιστάμενων ασφαλισμένων επικουρικής (προαιρετικά υπαγόμενων στο νέο Ταμείο) από να υποβάλουν αίτηση μετάβασης στο νέο Ταμείο.

Μεταξύ των κινδύνων εντάσσεται η μη έγκαιρη καταβολή των εισφορών από συγκεκριμένους εργοδότες που μπορεί να οδηγήσει σε διαφυγούσες αποδόσεις. Αντιμετώπιση του κινδύνου αυτού μπορεί να υπάρξει μέσω του σχεδιαζόμενου μηχανισμού της «Συνείσπραξης».

Σε μακροχρόνιο ορίζοντα, οι αποδόσεις των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων παρουσιάζουν υψηλές αποδόσεις. Απέναντι στον ενδεχόμενο κίνδυνο σημαντικών διακυμάνσεων που σε ακραίες συγκυρίες μπορεί να οδηγήσουν σε πολύ χαμηλές ή ακόμα και αρνητικές αποδόσεις, προβλέπεται η εγγύηση μη αρνητικών αποδόσεων, η οποία λειτουργεί ενισχυτικά του μεγάλου χρονικού διαστήματος μέχρι την απονομή των πρώτων συντάξεων της νέας επικουρικής ασφάλισης.

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών *(ηλεκτρονική επισύναψη).* Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.
	Στο πλαίσιο της σύνταξης του νομοσχεδίου καταρτίσθηκαν: - Αναλογιστική μελέτη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, που εκτιμά το «ακαθάριστο/λογιστικό» κόστος μετάβασης στο νέο σύστημα σε βάθος πεντηκονταετίας, δηλαδή το κόστος κάλυψης των συντάξεων του υφιστάμενου συστήματος, οι οποίες θα εξακολουθήσουν να υπολογίζονται και να καταβάλλονται με βάση τις υφιστάμενες διατάξεις. - Μακροοικονομική μελέτη του ΙΟΒΕ, που εκτιμά τις θετικές επιπτώσεις της εισαγωγής του νέου συστήματος στον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, στο επίπεδο του ΑΕΠ, στην απασχόληση, στους μισθούς και στα δημόσια έσοδα. - Ανάλυση βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους, που εκτιμά τις επιπτώσεις της μεταρρύθμισης σε «καθαρούς» όρους - δηλαδή αφού αφαιρεθούν από το «ακαθάριστο» κόστος τα επιπρόσθετα δημοσιονομικά έσοδα - προς τις νέες εκτιμήσεις του ΑΕΠ που θα προκύψουν ως αποτέλεσμα της αύξησης των επενδύσεων λόγω της μεταρρύθμισης. Στο πλαίσιο κατάρτισης του νομοσχεδίου ελήφθη επιπλέον υπόψη: Η γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος. Στο σχέδιο νόμου ενσωματώθηκαν οι παρατηρήσεις που αφορούσαν ιδίως στη ρητή αποτύπωση της κάλυψης του κόστους μετάβασης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (άρθρο 59 παρ. 1), στη συμπερίληψη των εισαγγελικών λειτουργών ως προέδρων των πειθαρχικών συμβουλίων του νέου Ταμείου (άρθρο 42), στην αποσαφήνιση του άρθρου 43 αναφορικά με τον χρόνο καταβολής των εισφορών των ασφαλισμένων και των εργοδοτών, καθώς και τροποποιήσεις των άρθρων 63 και 72. -

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: Έκθεση διαβούλευσης

22.	**Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς**

	❒	**Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες**	Υπουργείο Οικονομικών (ιδίως Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής/Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Νομικό Συμβούλιο του Κράτους)
	❒	**Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές**	● Προεδρία της Κυβέρνησης ● Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ) ● Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) ● Ίδρυμα Οικονομικών και Κοινωνικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) ● Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ● e-ΕΦΚΑ ● Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ● Συνήγορος του Πολίτη ● Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ● ΓΣΕΕ ● ΣΕΒ ● ΣΒΕ/ΣΒΒΕ ● ΓΣΕΒΕΕ ● ΣΕΤΕ ● ΑΔΕΔΥ ● ΕΣΕΕ ● Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος ● Τεχνικό Επαγγελματικό Επιμελητήριο ● Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος ● Ολομέλεια Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος ● Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος ● Ελληνική Ένωση Τραπεζών ● Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών
	❒	**Διεθνής διαβούλευση**	

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr *(ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: *Εισαγωγή – Μεθοδολογία*
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: *Ποσοτική ανάλυση των σχολίων στην ηλεκτρονική διαβούλευση*
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: *Ποιοτική ανάλυση των σχολίων στην ηλεκτρονική διαβούλευση –Παρουσίαση σχολίων*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή – Μεθοδολογία

Η δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση του σχεδίου νόμου «Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και συναφείς διατάξεις» πραγματοποιήθηκε, με πρωτοβουλία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μέσω του δικτυακού τόπου διαβουλεύσεων του Υπουργείου http://www.opengov.gr/minlab/?p=5238 κατά το χρονικό διάστημα από 29 Ιουνίου 2021 έως 13 Ιουλίου 2021. Τα υποβληθέντα σχόλια καταγράφηκαν και κατέστησαν αντικείμενο επεξεργασίας ως εξής: α) Ποσοτικά, βάσει αριθμού σχολίων ανά άρθρο και β) Ποιοτικά, με βάση τις τάσεις που αναδείχθηκαν στη δημόσια διαβούλευση, δηλαδή των κυριότερων ζητημάτων που θεματοποιήθηκαν στα υποβληθέντα σχόλια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ποσοτική ανάλυση των σχολίων στην ηλεκτρονική διαβούλευση

77 Σχόλια	Άρθρο 1 Σκοπός
2 Σχόλια	Άρθρο 2 Αντικείμενο
2 Σχόλια	Άρθρο 3 Ορισμοί
1 Σχόλιο	Άρθρο 4 Ίδρυση - Επωνυμία - Έδρα – Εποπτεία - Έναρξη λειτουργίας
2 Σχόλια	Άρθρο 5 Σκοπός
5 Σχόλια	Άρθρο 6 Ασφαλιστέα πρόσωπα
0 Σχόλια	Άρθρο 7 Χρόνος Ασφάλισης
1 Σχόλιο	Άρθρο 8 Πόροι
1 Σχόλιο	Άρθρο 9 Κρατήσεις
0 Σχόλια	Άρθρο 10 Όργανα διοίκησης
0 Σχόλια	Άρθρο 11 Σύνθεση και θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
1 Σχόλιο	Άρθρο 12 Διαδικασία επιλογής και ορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 13 Κωλύματα διορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

0 Σχόλια	Άρθρο 14 Ασυμβίβαστα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 15 Σύγκρουση συμφερόντων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 16 Υποχρεώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 17 Κυρώσεις επί των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 18 Παύση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
9 Σχόλια	Άρθρο 19 Ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 20 Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 21 Λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου
0 Σχόλια	Άρθρο 22 Πρόεδρος
0 Σχόλια	Άρθρο 23 Διευθύνων Σύμβουλος
0 Σχόλια	Άρθρο 24 Διαδικασία επιλογής και ορισμός του Διευθύνοντος Συμβούλου
0 Σχόλια	Άρθρο 25 Αναπλήρωση και προσωρινή άσκηση καθηκόντων του Διευθύνοντος Συμβούλου
0 Σχόλια	Άρθρο 26 Αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου
0 Σχόλια	Άρθρο 27 Σύσταση και στελέχωση του Ιδιαίτερου Γραφείου του Διευθύνοντος Συμβούλου
0 Σχόλια	Άρθρο 28 Επενδυτική Επιτροπή
1 Σχόλιο	Άρθρο 29 Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
0 Σχόλια	Άρθρο 30 Δικονομικά και οικονομικά προνόμια
0 Σχόλια	Άρθρο 31 Βασικές λειτουργίες του συστήματος διακυβέρνησης
0 Σχόλια	Άρθρο 32 Αναλογιστική Υπηρεσία
0 Σχόλια	Άρθρο 33 Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων
0 Σχόλια	Άρθρο 34 Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου
0 Σχόλια	Άρθρο 35 Χρηματοοικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις
0 Σχόλια	Άρθρο 36 Χρηματοοικονομικές καταστάσεις
0 Σχόλια	Άρθρο 37 Ετήσιες εκθέσεις
0 Σχόλια	Άρθρο 38 Έργα, προμήθειες και υποχρεώσεις του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης ως Φορέα της Γενικής Κυβέρνησης
1 Σχόλιο	Άρθρο 39 Προσωπικό
0 Σχόλια	Άρθρο 40 Υποχρεώσεις εχεμύθειας

0 Σχόλια	Άρθρο 41 Υπηρεσιακά Συμβούλια
0 Σχόλια	Άρθρο 42 Πειθαρχική ευθύνη υπαλλήλων - Πειθαρχικό συμβούλιο
0 Σχόλια	Άρθρο 43 Εισφορές
0 Σχόλια	Άρθρο 44 Ληξιπρόθεσμες εισφορές
0 Σχόλια	Άρθρο 45 Ρύθμιση ζητημάτων διαδικασίας είσπραξης
1 Σχόλιο	Άρθρο 46 Ατομικός Λογαριασμός Ασφαλισμένου
2 Σχόλια	Άρθρο 47 Στρατηγική Επενδύσεων
1 Σχόλιο	Άρθρο 48 Επενδυτικά Προγράμματα
0 Σχόλια	Άρθρο 49 Διαχειριστής Επενδύσεων
0 Σχόλια	Άρθρο 50 Αρμοδιότητες Διαχειριστή Επενδύσεων
0 Σχόλια	Άρθρο 51 Θεματοφύλακας
0 Σχόλια	Άρθρο 52 Επικουρική σύνταξη γήρατος
0 Σχόλια	Άρθρο 53 Επιστροφή εισφορών
0 Σχόλια	Άρθρο 54 Επικουρική σύνταξη αναπηρίας
1 Σχόλιο	Άρθρο 55 Επικουρική σύνταξη λόγω θανάτου
2 Σχόλια	Άρθρο 56 Συνυπολογισμός χρόνου επικουρικής ασφάλισης
0 Σχόλια	Άρθρο 57 Εισφορές υγειονομικής περίθαλψης συνταξιούχων
0 Σχόλια	Άρθρο 58 Έναρξη και λήξη συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο Ταμείο
1 Σχόλιο	Άρθρο 59 Αναπλήρωση πόρων διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και προστασία επάρκειας παροχών
2 Σχόλια	Άρθρο 60 Κρατική εγγύηση
2 Σχόλια	Άρθρο 61 Ενημέρωση
0 Σχόλια	Άρθρο 62 Επιλογή επενδυτικού προγράμματος
0 Σχόλια	Άρθρο 63 Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης
0 Σχόλια	Άρθρο 64 Αναγνώριση χρόνου ασφάλισης
0 Σχόλια	Άρθρο 65 Ενδικοφανείς προσφυγές
1 Σχόλιο	Άρθρο 66 Διοικητικές επιτροπές εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών
0 Σχόλια	Άρθρο 67 Παραγραφή απαιτήσεων υπέρ και κατά του Ταμείου
0 Σχόλια	Άρθρο 68 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

0 Σχόλια	Άρθρο 69 Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή
0 Σχόλια	Άρθρο 70 Μεταβατική Επενδυτική Επιτροπή
0 Σχόλια	Άρθρο 71 Μεταβατικός Διαχειριστής Επενδύσεων
0 Σχόλια	Άρθρο 72 Μεταβατική διάταξη για ενδικοφανείς προσφυγές
0 Σχόλια	Άρθρο 73 Μεταβατικός σύμβουλος προσλήψεων
0 Σχόλια	Άρθρο 74 Έναρξη ισχύος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ποιοτική ανάλυση των σχολίων στην ηλεκτρονική διαβούλευση –Παρουσίαση σχολίων (παρατίθενται μόνο τα άρθρα στα οποία υπεβλήθησαν σχόλια)

Άρθρο 1
Σκοπός

Υποβλήθηκαν 77 σχόλια, ο μεγαλύτερος όγκος των οποίων δεν ήταν σχετικός με το περιεχόμενό του. Από τα σχόλια των οποίων το περιεχόμενο ήταν σχετικό με το περιεχόμενο του άρθρου, ζητήθηκε η εν γένει κατάργηση της επικουρικής ασφάλισης και του εφάπαξ και η διατήρηση ενός μόνο ταμείου κύριας ασφάλισης, ώστε οι ασφαλισμένοι να διαθέτουν κατά το δοκούν τα αντίστοιχα ποσά των εισφορών. Επίσης με βάση άλλο σχόλιο ζητήθηκε η μη εισαγωγή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, καθώς, όπως αναφέρθηκε, δεν πρόκειται για σύστημα συμβατό με την κοινωνική ασφάλιση, για τον λόγο ότι εδράζεται σε χαρακτηριστικά που έχουν ως επίκεντρο το άτομο και ότι εισάγει διάφορους κινδύνους που σχετίζονται με την αστάθεια της αγοράς, χωρίς ταυτόχρονα να ξεπερνά τον δημογραφικό και τον δημοσιονομικό κίνδυνο, καθιστώντας την κοινωνική ασφάλιση ακόμα πιο ευάλωτη. Τέθηκε, επίσης, το ζήτημα του επίκαιρου της μεταρρύθμισης αλλά και της μετατροπής των ασφαλιστικών εισφορών σε κεφάλαιο, μέσω των επενδύσεων.
Με τα ως άνω σχόλια προσεγγίζεταιεπί της αρχής η προωθούμενη μεταρρύθμιση και γίνεται αναφορά στα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της. Με επίγνωση και μελέτη των ως άνω επιχειρημάτων, η εισαγωγή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος στην επικουρική ασφάλιση σχεδιάζεται και υλοποιείται, προκειμένου να θωρακιστεί η βιωσιμότητα του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, ιδίως έναντι του δημογραφικού κινδύνου. Επιτυγχάνεται, επίσης, διασπορά κινδύνου προς τον σκοπό διασφάλισης των παροχών τόσο των υφιστάμενων όσο και των μελλοντικών συνταξιούχων και προωθείται η επαναθεμελίωση της εμπιστοσύνης των νέων προς το ασφαλιστικό σύστημα.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια. Γίνεται εκτενής αναφορά σε διάφορα ζητήματα επί της αρχής του νομοσχεδίου, χωρίς ωστόσο άμεση σχέση με το περιεχόμενο του συγκεκριμένου άρθρου.

Άρθρο 3
Ορισμοί

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια. Αφορούσαν, μεταξύ άλλων, στην ανάγκη αποσαφήνισης της έννοιας της "πραγματικής αξίας" των εισφορών, παρατήρηση η οποία ελήφθη υπόψη και οδήγησε στη συμπερίληψη σχετικού ορισμού. Από έτερο υποβληθέν σχόλιο προτάθηκε η θέσπιση κατώτατου ποσού εισφοράς, προκειμένου να κατευθύνεται στην επενδυτική διαδικασία το υπολειπόμενο κατά

περίπτωση ποσό, κάτι που δεν είναι συμβατό με το μοντέλο που προκρίθηκε για τη μεγιστοποίηση του οφέλους εκ της αλλαγής και, κατά συνέπεια, δεν υιοθετήθηκε.

Άρθρο 4
Ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης Άρθρο 4 Ίδρυση – Επωνυμία – Έδρα – Εποπτεία – Έναρξη λειτουργίας

Υποβλήθηκε 1 σχόλιο. Το σχόλιο αυτό αναφερόταν στη σκοπιμότητα ίδρυσης νομικού προσώπου διάφορου του e-ΕΦΚΑ για τη διαχείριση της λειτουργίας της κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης. Δεν προκρίθηκε τροποποίηση του περιεχομένου των οικείων διατάξεων, καθώς το νέο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης συνιστά το δεύτερο σκέλος της προωθούμενης μεταρρύθμισης και διέπεται από ειδικότερους κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας σε σχέση με τον e-ΕΦΚΑ.

Άρθρο 5
Σκοπός

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια. Τα σχόλια αναφέρονται στο σύνολο τους στην επί της αρχής επιλογή και τη χρονική στιγμή υλοποίησης της μεταρρύθμισης.

Άρθρο 6
Ασφαλιστέα πρόσωπα – Τροποποίηση του άρθρου 37 ν. 4052/2012

Υποβλήθηκαν 6 σχόλια. Ένα από τα σχόλια θίγει το ζήτημα της υπαγωγής στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα - υποχρεωτική και προαιρετική - θεωρώντας ότι αυτό εκθέτει τους ασφαλισμένους στον κόσμο της αγοράς, με το οποίο δεν είναι εξοικειωμένοι. Έτερο σχόλιο προκρίνει την προαιρετική ασφάλιση όλων στο νέο Ταμείο έναντι της υποχρεωτικής. Ένα τρίτο σχόλιο, αντίθετα, επιδοκιμάζει την επιλογή της περιορισμένης χρονικά προαιρετικής επιλογής έτσι ώστε να ενδυναμώνεται η επενδυτική δράση του Ταμείου. Έτι περαιτέρω, δύο σχόλια προτείνουν τη δυνατότητα μεταφοράς εισφορών από το πρώην ΕΤΕΑΕΠ στο νέο Ταμείο και όχι απλά τον συνυπολογισμό του χρόνου ασφάλισης. Εν όψει του εκ διαμέτρου αντίθετου χαρακτήρα των ανωτέρω μεταξύ τους, δεν προκρίθηκε τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 8
Πόροι

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο αναφορικά με τα λειτουργικά έξοδα του Ταμείου, καθώς και τις αποδοχές του προσωπικού του. Δεν προκρίθηκε τροποποίηση της διάταξης, καθώς οι επιλογές που έχουν γίνει δικαιολογούνται από την εξειδικευμένη φύση της αποστολής του Ταμείου.

Άρθρο 9
Κρατήσεις

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο αναφορικά με το ύψος των κρατήσεων. Σύμφωνα με το σχόλιο, τα λειτουργικά έξοδα του Ταμείου θα έπρεπε να καλύπτονται εξ ολοκλήρου από τον κρατικό προϋπολογισμό και όχι από τις κρατήσεις επί των εισφορών. Δεν προκρίθηκε τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 12

Διαδικασία επιλογής και ορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, κατά το οποίο θα έπρεπε να προβλέπεται στο νέο Ταμείο εκπροσώπηση των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων, οι οποίοι θα επιλέγονται από τους αντίστοιχους επιστημονικούς φορείς. Δεν προκρίθηκε τροποποίηση της διάταξης, γιατί δίνεται μεγαλύτερη έμφαση σε ιδιότητες που διασφαλίζουν την απαραίτητη τεχνογνωσία για την εκτέλεση της διοίκησης του φορέα.

Άρθρο 19

Ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Υποβλήθηκαν 9 σχόλια, τα οποία στο σύνολό τους θεωρούν ότι η διάταξη θα έπρεπε να απαλειφθεί επειδή παραβιάζει την αρχή της ισονομίας και της χρηστής διοίκησης και παραπέμπει σε κακοδιαχείριση των εισφορών των ασφαλισμένων. Ωστόσο, δεδομένου ότι η διάταξη δεν θεσπίζει ακαταδίωκτο, αλλά αντιθέτως προβλέπει ρητά τη δίωξη των μελών του Δ.Σ. αν –μεταξύ άλλων- επιδείξουν δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεν προκρίθηκε τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 29

Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους - Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 3086/2002

Υποβλήθηκε 1 σχόλιο. Το σχόλιο εστίασε στην επιλογή των έμμισθων δικηγόρων που θα υπηρετούν στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης κατά παρέκκλιση του Κώδικα Δικηγόρων. Προκρίθηκε η διατήρηση της διάταξης ως έχει, με δεδομένες και τις λοιπές δικλείδες ασφαλείας του συστήματος για τη διαφανή προσέλκυση και αξιοκρατική επιλογή του στελεχιακού του δυναμικού.

Άρθρο 39

Προσωπικό

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, το οποίο προτείνει την πρόβλεψη στο Ταμείο θέσεων εργασίας για ΑΜΕΑ. Δεδομένου ότι αυτή η δυνατότητα δεν αποκλείεται από τη συγκεκριμένη διάταξη, η τροποποίησή της δεν κρίθηκε απαραίτητη.

Άρθρο 46

Ατομικός Λογαριασμός Ασφαλισμένου

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, κατά το οποίο ως υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού κατά την κατάργησή του δεν θα έπρεπε να θεωρούνται μόνο οι καταβληθείσες εισφορές, αλλά και οι οφειλόμενες που δεν έχουν αποδοθεί ακόμα, ειδικά στην περίπτωση των μισθωτών. Δεδομένου ότι έχει προβλεφθεί εισπρακτικός μηχανισμός, η τροποποίηση της διάταξης δεν κρίθηκε απαραίτητη.

Άρθρο 47

Στρατηγική επενδύσεων

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια, κατά τα οποία η περιγραφή της στρατηγικής επενδύσεων δεν περιγράφεται αρκετά λεπτομερώς. Ειδικότερα, προτείνεται η διασαφήνιση των όρων "συνετά επίπεδα" και "υπέρμετρη εξάρτηση". Ταυτόχρονα, αναφέρεται ότι η ασαφής περιγραφή της στρατηγικής επενδύσεων θα οδηγήσει σε κακοδιαχείριση. Ωστόσο, δεδομένου ότι από τον νόμο προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Επενδύσεων, σύμφωνα με τον οποίο θα πραγματοποιούνται οι επενδύσεις από το Ταμείο, δεν θεωρήθηκε απαραίτητη η τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 48
Επενδυτικά Προγράμματα

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, κατά το οποίο οι ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων που δεν επιθυμούν να τις επενδύσουν, αλλά να τις λάβουν ως σύνταξη σε πραγματικές τιμές, τίθενται σε κίνδυνο λόγω της υποχρεωτικής επιλογής ενός επενδυτικού προγράμματος, έστω και του πιο ασφαλούς. Δεδομένου ότι το σύστημα που επιλέχθηκε για το νέο Ταμείο είναι το κεφαλαιοποιητικό, η μη επένδυση των εισφορών θα το ακύρωνε στον πυρήνα του. Επιπλέον, η απόδοση των εισφορών σε πραγματικές τιμές ως επικουρική σύνταξη διασφαλίζεται ήδη από τον νόμο μέσω της κρατικής εγγύησης. Ως εκ τούτου, δεν προκρίθηκε η τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 55
Επικουρική σύνταξη λόγω θανάτου

Υποβλήθηκε 1 σχόλιο, μη σχετιζόμενο με το περιεχόμενο του άρθρου.

Άρθρο 56
Συνυπολογισμός χρόνου επικουρικής ασφάλισης

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια. Με βάση τα σχόλια αυτά η διάταξη ελέγχθηκε ως προς την πληρότητά της αναφορικά με τους τιθέμενους κανόνες συνυπολογισμού του χρόνου επικουρικής ασφάλισης και δεν εντοπίστηκε ανάγκη τροποποίησης του περιεχομένου της.

Άρθρο 59
Αναπλήρωση πόρων διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και προστασία επάρκειας παροχών

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, που αφορούσε γενική τοποθέτηση επί της εισαγωγής του κεφαλαιοποιητικού συστήματος στην επικουρική ασφάλιση, δεν ήταν συνεπώς δυνατή η τροποποίηση του άρθρου με βάση το περιεχόμενό του.

Άρθρο 60
Κρατική εγγύηση

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια. Στα σχόλια αναπαρήχθη η ρητορική της εξομοίωσης του ασφαλισμένου με επενδυτή και η υπόδειξη για πρόβλεψη εγγύησης ελάχιστης απόδοσης. Τα σχόλια παραβλέπουν τον αμιγώς κοινωνικοασφαλιστικό και συμπληρωματικό χαρακτήρα της κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης, καθώς και το γεγονός της θέσπισης συγκεκριμένης κρατικής εγγύησης για πρώτη φορά. Προκρίθηκε η διατήρηση της διάταξης ως είχε.

Άρθρο 61
Ενημέρωση

Υποβλήθηκαν 2 σχόλια, εκ των οποίων το ένα μόνο ήταν σχετικό με το κείμενο του νόμου. Ειδικότερα, εκφράστηκε προβληματισμός σχετικά με την επάρκεια των πληροφοριών προκειμένου ο ασφαλισμένος να επιλέξει επενδυτικό πρόγραμμα, αλλά και την ικανότητα του ασφαλισμένου να αξιολογήσει τις παρασχεθείσες πληροφορίες και να προχωρήσει σε επιλογή προγράμματος. Δεν προκρίθηκε η τροποποίηση της διάταξης.

Άρθρο 66
Διοικητικές επιτροπές εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών

Υποβλήθηκε ένα σχόλιο, το οποίο εξέφραζε προβληματισμό σε σχέση με τον τρόπο σύστασης και συγκρότησης των διοικητικών επιτροπών εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών, καθώς επίσης και σε σχέση με τη σύνθεσή τους. Δεδομένου ότι η διάταξη κινείται γύρω από τα συνήθως διαλαμβανόμενα για αυτού του είδους τις επιτροπές, δεν κρίθηκε απαραίτητη η τροποποίηση της διάταξης.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Έκθεση νομιμότητας

24.		**Συναφείς συνταγματικές διατάξεις**	
		Άρθρο 22 παρ. 5, 106 παρ. 1, 5 παρ. 1, 4 παρ. 1, 78	
25.		**Ενωσιακό Δίκαιο**	
		Πρωτογενές ενωσιακό	Άρθρο 34, 20 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
	❒	**Κανονισμός**	
	❒	**Οδηγία**	
	❒	**Απόφαση**	
26.		**Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών**	

	❒	**Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**	Άρθρο 14 παρ. 1
	❒	**Διεθνείς συμβάσεις**	

27.		**Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών**	
			Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
	❒	**Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)**	
	❒	**Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)**	
28.		**Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία**	
			Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
	❒	**Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.**	
	❒	**Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**	
	❒	**Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα**	

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.

Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	*Ισχύουσα νομοθεσία*
Άρθρο 6 παρ. 7 Μετά από το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4052/2012 (Α' 41), προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3. Από την 1η.1.2021 στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί, τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, καθώς και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης. Από την 1η.1.2022 τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, εφόσον έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής.»	Άρθρο 37 ν. 4052/2012 «3. Από την 1η.1.2021 στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί, τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, καθώς και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης.»

Άρθρο 59 παρ. 3 Η παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 αντικαθίσταται ως εξής: «1. Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή του αθροίσματος των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ και των ασφαλισμένων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ).»	Άρθρο 42 ν. 4052/2012 «1. Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων.».
Άρθρο 74 Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) - Τροποποίηση του άρθρου 153 του ν. 3655/2008 1. Το άρθρο 153 του ν. 3655/2008 (Α΄ 58), περί του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.), αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 153 Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) 1. Ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) αποτελεί υποχρεωτικό αριθμό εργασιακής και ασφαλιστικής ταυτοποίησης όλων των φυσικών προσώπων που υπάγονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας. Ουδείς δύναται χωρίς Α.Μ.Κ.Α. να απασχοληθεί ως μισθωτός ή ως μη μισθωτός, να ασφαλισθεί και να καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές,	Άρθρο 153 ν. 3655/2008 1. Ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), ο οποίος καθιερώθηκε με το άρθρο 64 του ν. 2084/1992 που συμπληρώθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 20 του ν. 2556/1997, το άρθρο 39 του ν. 2676/1999 και την παρ. 8 του άρθρου 62 του ν. 3518/2006, από 1.6.2009, καθιερώνεται υποχρεωτικά ως αριθμός εργασιακής και ασφαλιστικής ταυτοποίησης όλων των πολιτών της Χώρας. 2. Από την ίδια ως άνω ημερομηνία ουδείς δύναται να απασχοληθεί ως μισθωτός ή ως αυτοαπασχολούμενος, να ασφαλισθεί ή να καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές, να εκδώσει ή να ανανεώσει βιβλιάριο ασθενείας, να δικαιωθεί και να εισπράξει συντάξεις και γενικότερα πάσης φύσεως παροχές, επιδόματα και βοηθήματα, εάν δεν διαθέτει ΑΜΚΑ, ο οποίος αναγράφεται υποχρεωτικά επί όλων των ως άνω αντίστοιχων παραστατικών. 3. Η χορήγηση του ΑΜΚΑ γίνεται από την ΗΔΙΚΑ ΑΕ, μέσω των ΚΕΠ, παραστατικό δε αυτού χορηγείται στον ενδιαφερόμενο από τα ΚΕΠ ή αποστέλλεται σε αυτόν με ευθύνη

να δικαιωθεί και να εισπράξει συντάξεις και γενικότερα πάσης φύσεως παροχές, επιδόματα και βοηθήματα, καθώς και να αποκτήσει ασφαλιστική ικανότητα. Ο Α.Μ.Κ.Α. αναγράφεται υποχρεωτικά επί όλων των διοικητικών πράξεων, εγγράφων και παραστατικών που σχετίζονται με τις παραπάνω ενέργειες. 2. Κάθε διοικητική διαδικασία σχετική με τον Α.Μ.Κ.Α. εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Γ.Γ.Κ.Α.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η απόδοση και επιχειρησιακή διαχείριση του Α.Μ.Κ.Α. γίνεται από την εταιρεία με την επωνυμία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε..» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), μέσω των αρμοδίων υπηρεσιών χορήγησης Α.Μ.Κ.Α. Ως αρμόδιες υπηρεσίες χορήγησης ορίζονται, κατ' ελάχιστον, τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.). 3. Δικαιούχοι Α.Μ.Κ.Α. είναι: (α) οι Έλληνες πολίτες, (β) οι πολίτες κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και (γ) πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι παραμένουν νόμιμα στην Ελλάδα και έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας και υπαγωγής στο ασφαλιστικό σύστημα της χώρας. Δικαιούχοι είναι και οι ανήλικοι των ανωτέρω κατηγοριών, εφόσον παραμένουν νόμιμα και κατοικούν στη χώρα.	της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ολοι οι αρμόδιοι φορείς υποχρεούνται να ενημερώνουν, ηλεκτρονικά μέσω δικτύου (ή τηλεματικά), την ΗΔΙΚΑ ΑΕ, για κάθε καταχώριση ΑΜΚΑ που διενεργείται στα μητρώα τους ή για κάθε σχετική μεταβολή των εργασιακών και ασφαλιστικών στοιχείων των πολιτών, προκειμένου να ενημερωθεί το Εθνικό Γενικό Μητρώο όλων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων της χώρας, καθώς και το Εθνικό Γενικό Μητρώο εργοδοτών. 4. Από 1.6.2009 τίθεται επίσης σε ισχύ η παρ. 8 του άρθρου 62 του ν. 3518/2006. 5. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των φορέων επιβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 3 του π.δ. 384/1992, όπως κάθε φορά ισχύουν, πρόστιμα, υπέρ του Λογαριασμού Βελτίωσης Κοινωνικής Ασφάλισης. Τα πρόστιμα επιβάλλονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Επιπλέον στους Ασφαλιστικούς Φορείς δεν αποδίδεται η συμμετοχή του Κράτους για νέους ασφαλισμένους που δεν διαθέτουν ενημερωμένα μητρώα ασφαλισμένων με ΑΜΚΑ. 6. Ο ΑΜΚΑ θα αντικαταστήσει τον αντίστοιχο Αριθμό Μητρώου, ο οποίος τηρείται στα μηχανογραφικά μητρώα όλων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης ή του ΟΑΕΔ, σταδιακά και με πλήρη αντικατάσταση εντός μίας πενταετίας. 7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι λεπτομέρειες υλοποίησης των αναφερομένων στο άρθρο αυτό.

4. Ο Α.Μ.Κ.Α. ενεργοποιείται με την απόδειξη ύπαρξης νόμιμης παραμονής και κατοικίας στη χώρα. Ο Α.Μ.Κ.Α. απενεργοποιείται, όταν παύσουν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις ενεργοποίησης του πρώτου εδαφίου και σε κάθε περίπτωση από την απώλεια της νόμιμης παραμονής στη χώρα. Ο Α.Μ.Κ.Α. ενεργοποιείται εκ νέου με την απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων της παρούσας. Ο Α.Μ.Κ.Α. αδρανοποιείται με τον θάνατο. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται η διαδικασία και λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες έκδοσης Α.Μ.Κ.Α., οι λεπτομέρειες έκδοσης Α.Μ.Κ.Α. σε ανηλίκους δικαιούχους, τα κριτήρια της νόμιμης παραμονής και κατοικίας στη χώρα για τον σκοπό της ενεργοποίησης Α.Μ.Κ.Α., τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την απόδειξη αυτών και κάθε άλλο απαραίτητο δικαιολογητικό για την έκδοση, την ενεργοποίηση, την απενεργοποίηση και την αδρανοποίησή του, η αναγκαία διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων των αρμοδίων φορέων για την έκδοση, την ενεργοποίηση, την απενεργοποίηση και την αδρανοποίηση του Α.Μ.Κ.Α., καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.».	

2. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 5 του άρθρου 153 του ν. 3655/2008, διατηρείται το ισχύον πλαίσιο απόδοσης Α.Μ.Κ.Α.».	
Άρθρο 75 Ασφαλιστικές εισφορές επί Παραστατικών Παρεχόμενων Υπηρεσιών - Τροποποίηση του άρθρου 55 του ν. 4509/2017 Ο τίτλος και Ττο άρθρο 55 του ν. 4509/2017 (Α΄ 201)), περί της καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) των αμειβόμενων με Παραστατικά Παρχοχής Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.), αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 55 Καταβολή ασφαλιστικών εισφορών στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α..) αμειβομένων με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.) 1. Για τα πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.) καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη (παροχές σε είδος και σε χρήμα). Η εισφορά υπολογίζεται επί της καθαρής αξίας του παραστατικού και διαμορφώνεται σε 13,33% υπέρ κύριας ασφάλισης και σε 6,95% υπέρ υγειονομικής περίθαλψης, εκ της οποίας 6,45% για παροχές σε είδος και 0,50% για παροχές σε χρήμα. Η παρακρατούμενη εισφορά υπέρ	Άρθρο 55 ν. 4509/2017 1. Για τα πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (τίτλος κτήσης - πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης) καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές υπέρ ΕΦΚΑ για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη (παροχές σε είδος και σε χρήμα), σύμφωνα με τα ποσοστά εισφορών άνω πενταετίας των άρθρων 39 παρ. 1 [περίπτωση α`] και 41 παρ. 2 του ν. 4387/2016 (Α` 85). 2. Οι ασφαλιστικές εισφορές των προσώπων της παραγράφου 1 υπολογίζονται επί της καθαρής αξίας του παραστατικού, όπως αυτή προκύπτει μετά την αφαίρεση του αναλογούντος φόρου και άλλων επιβαρύνσεων, μη εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων του άρθρου 39 περί κατώτατου ορίου μηνιαίου ασφαλιστέου εισοδήματος.Οι ασφαλιστικές εισφορές παρακρατούνται από τον εκδότη του παραστατικού κατά την έκδοσή του και αποδίδονται στον ΕΦΚΑ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου της έκδοσης του παραστατικού μήνα. 3. Ο χρόνος ασφάλισης υπολογίζεται ως εξής: α) Στις περιπτώσεις που από τη σύμβαση προκύπτει καθορισμένος αριθμός ημέρας/ημερών απασχόλησης και μέχρι έναν (1) πλήρη μήνα, ως χρόνος ασφάλισης λαμβάνεται η ημέρα/ημέρες, που καθορίζονται στη σύμβαση, ανεξαρτήτως της διάρκειας της ημερήσιας απασχόλησης. β) Στις λοιπές περιπτώσεις, ως χρόνος ασφάλισης λαμβάνεται το πηλίκο της καθαρής αξίας του παραστατικού, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2, δια του ποσού που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

κύριας ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 (Α' 85) ανά Π.Π.Υ., ενώ η παρακρατούμενη εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 ανά Π.Π.Υ. 2. Οι εισφορές βαρύνουν τον ασφαλισμένο στο σύνολό τους. Υπόχρεος παρακράτησης και απόδοσης είναι ο εκδότης του παραστατικού. Οι εισφορές δηλώνονται στον e-Ε.Φ.Κ.Α. μέσω Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου της έκδοσης του παραστατικού μήνα, και καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου της δήλωσης μήνα. Σε περιπτώσεις εκπρόθεσμης υποβολής ή καταβολής επιβάλλονται σε βάρος του εκδότη του Π.Π.Υ. οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία επιβαρύνσεις. 3. Ο χρόνος ασφάλισης προκύπτει ως το πηλίκο της συνολικά καταβαλλόμενης εισφοράς για κύρια ασφάλιση, δια της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016. Ο χρόνος ασφάλισης που προκύπτει δεν μπορεί να ξεπερνά τον ένα (1) πλήρη μήνα ανά Π.Π.Υ. (κάθε ημέρα ασφάλισης ισοδυναμεί με 1/25 του μήνα), με ημερομηνία έναρξης της ως άνω ασφάλισης την πρώτη του μήνα	Ο χρόνος ασφάλισης του παρόντος λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στον πρώην ΟΑΕΕ και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το χρόνο ασφάλισης που αντιστοιχεί στη διάρκεια της σύμβασης. 4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται η διαδικασία απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών, ο χρόνος και ο τρόπος δήλωσης των στοιχείων του παραστατικού και της σύμβασης από τον εκδότη στον ΕΦΚΑ και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.5. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται για παραστατικά που αφορούν σε συμβάσεις που καταρτίζονται από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 4 και εφεξής. Γ ια παραστατικά που εκδίδονται και αφορούν σε συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί πριν από τη δημοσίευση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης εφαρμόζεται το προϊσχύον καθεστώς.

που εκδίδεται το Π.Π.Υ.. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ορίζεται το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί διά του συντελεστή 0,20. 4. Ο χρόνος ασφάλισης λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης μη μισθωτών (πρώην Οργανισμού Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών, Ο.Α.Ε.Ε.) και αξιοποιείται βάσει των διατάξεων του πρώην Οργανισμού Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.). Προς τον σκοπό αυτό, μικρότερα του μήνα διαστήματα ασφάλισης (ημέρες ασφάλισης) εκλαμβάνονται ως υποδιαιρέσεις του πλήρους μήνα. Ο χρόνος ασφάλισης αντιμετωπίζεται ως χρόνος μη μισθωτού και για τις ανάγκες εφαρμογής της παράλληλης ασφάλισης του ν. 4387/2016. Κατά τα λοιπά εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του ν. 4387/2016. 5. Σε περίπτωση παράλληλης ασφάλισης για υγειονομική περίθαλψη σε μη εντασσόμενο στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό, με βάση την οποία έχει δοθεί εξαίρεση από την καταβολή εισφορών υπέρ e-Ε.Φ.Κ.Α. σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016, καταβάλλεται εισφορά υγείας στον φορέα που έχει επιλεγεί με βάση τις διατάξεις του. 6. Η αμοιβή με Π.Π.Υ. δεν αναιρεί την υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση για την αιτία έκδοσης του Π.Π.Υ., με βάση τις γενικές, ειδικές και καταστατικές διατάξεις περί	

υπαγωγής στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών και δεν απαλλάσσει τον εκδότη του Π.Π.Υ. και τον αμειβόμενο με Π.Π.Υ. από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 38 έως 40 του ν. 4387/2016. 7. Από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών εξαιρούνται τα πρόσωπα, υπέρ των οποίων εκδίδεται Π.Π.Υ. για τα κάτωθι: α) Έσοδα από πνευματικά ή συγγενικά δικαιώματα επί έργων. β) Έσοδα από παραχώρηση δικαιώματος εκμετάλλευσης διπλώματος ευρεσιτεχνίας. γ) Αμοιβές από συμπτωματική πώληση προσωπικών περιουσιακών στοιχείων που δεν συνιστούν εμπορική δραστηριότητα. 8. Για το διάστημα από 1ης.2.2019 έως 31.12.2019 διενεργείται εκκαθάριση των εισφορών που έχουν καταβληθεί από Π.Π.Υ. κατόπιν διαίρεσης του συνολικού ετήσιου ποσού των εισφορών που έχει καταβληθεί μέσω Π.Π.Υ. για κύρια σύνταξη δια του ποσού της πρώτης ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016. Ο χρόνος ασφάλισης που προκύπτει από την εκκαθάριση δεν μπορεί να ξεπερνά τους έντεκα (11) πλήρεις μήνες ασφάλισης. Οι καταβληθείσες εισφορές για κύρια ασφάλιση επιμερίζονται ισομερώς στους μήνες ασφάλισης που δημιουργούνται. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί παράλληλης απασχόλησης, παρά	

μόνον ως προς το κατώτατο όριο εισφορών, όπως ίσχυε την 31η.12.2019. 9. Οι ρυθμίσεις του παρόντος ισχύουν για Π.Π.Υ. που εκδίδονται από 1ης.1.2020. Ειδικά για παραστατικά που εκδίδονται βάσει γραπτών συμβάσεων που είχαν καταρτιστεί πριν από την 1η.2.2019, το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή από 1ης.9.2021. Η παρ. 7 ισχύει για Π.Π.Υ. που εκδίδονται από την δημοσίευση του παρόντος. 10. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται ο χρόνος και ο τρόπος δήλωσης των στοιχείων του παραστατικού από τον εκδότη στον e-Ε.Φ.Κ.Α., η διαδικασία απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών, ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης για τα ανωτέρω πρόσωπα, η κατανομή του υπολογιζόμενου χρόνου, η διαδικασία εξαίρεσης της παρ. 7, τα κριτήρια και η διαδικασία ελέγχου ορθής υπαγωγής, οι λεπτομέρειες περί εκκαθάρισης της παρ. 8 και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.».	
Άρθρο 76 Εκκαθάριση εργοσήμου του πρώην Οργανισμού Αγροτικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) - Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 Στο τέλος του άρθρου 22 του ν. 3863/2010 (Α΄ 115), περί της ασφάλισης στον πρώην Οργανισμό	Άρθρο 22 ν.3863/2010 1. Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 περίπτωση Γ του άρθρου 20 του παρόντος υπάγονται στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. (πρώην ΟΓΑ) ανεξαρτήτως των ημερών εργασίας τους ανά έτος. 2. Οι παρακρατούμενες εισφορές ορίζονται σε ποσοστό 10% επί της αξίας των καταβαλλόμενων αμοιβών και καλύπτουν την κύρια σύνταξη, την υγειονομική περίθαλψη και τον Λογαριασμό Αγροτικής

Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), προστίθεται παρ. 9 ως εξής: «9. Από 1ης.1.2020 ο χρόνος ασφάλισης από εργόσημο του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) υπολογίζεται ως εξής: α) Χρόνος ασφάλισης άνω των 150 ημερών ασφάλισης Εάν από το εργόσημο προκύπτει χρόνος ασφάλισης για ολόκληρο το έτος (ημέρες εργασίας άνω των 150), ελέγχεται εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται στο άρθρο 40 και την παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη (παροχές σε είδος και σε χρήμα) και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (Λ.Α.Ε.), που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις, αναγόμενες σε δωδεκάμηνη βάση. Σε περίπτωση πρώτης υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην Ο.Γ.Α., ο ασφαλισμένος κατατάσσεται αυτομάτως στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία του άρθρου 40 και της παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016. Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές δεν καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, η σχετική διαφορά αναζητείται.	Εστίας (ΛΑΕ). Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων το ανωτέρω ποσοστό μπορεί να αυξομειώνεται. 3. Οι ημέρες εργασίας των προσώπων της παραγράφου 1 περίπτωση Γ του άρθρου 20 του παρόντος, υπολογίζονται ανά έτος με βάση τις αμοιβές τους και προκύπτουν από τη διαίρεση του συνόλου των καταβληθεισών εντός του έτους αμοιβών δια του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη της 31ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους σύμφωνα με την Ε.ΓΣ.Σ.Ε., όπως ισχύει για εργαζόμενους ηλικίας άνω των 25 ετών, και από την 1.1.2019 διά του κατώτατου ημερομισθίου εργατοτεχνίτη που προβλέπεται στην αριθμ. οικ. 4241/ 127/30.1.2019 υπουργική απόφαση (Β` 173). Οι ως άνω προκύπτουσες ημέρες εργασίας θεωρείται ότι έχουν πραγματοποιηθεί κατά τον μήνα εξόφλησης των εργοσήμων. Προκειμένου τα ανωτέρω πρόσωπα να τύχουν λοιπών παροχών από τον Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ), πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον 150 ημέρες εργασίας κατά το τρέχον ημερολογιακό έτος ή το προηγούμενο δωδεκάμηνο. 4. Ημέρες εργασίας άνω των 300 κατά έτος, που έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα διάταξη, δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν μεταφέρονται σε άλλο έτος. 5. Τα ανωτέρω πρόσωπα που έχουν πραγματοποιήσει 150 ημέρες εργασίας και άνω κατά έτος, ασφαλίζονται στον Ε.Φ.Κ.Α. (πρώην ΟΓΑ) για ολόκληρο το έτος. Για όσους έχουν πραγματοποιήσει ημέρες εργασίας λιγότερες των 150 κατά έτος, ο χρόνος ασφάλισης υπολογίζεται σε μήνες, όπως αυτοί προκύπτουν από τη διαίρεση του συνόλου των ημερών εργασίας δια του 25. Υπόλοιπο ημερών εργασίας άνω των δώδεκα, ανά έτος, λογίζεται ως μήνας. 6. α. Εάν από το εργόσημο προκύπτει χρόνος ασφάλισης για ολόκληρο το έτος (ημέρες εργασίας άνω των 150), ελέγχεται εάν οι

Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπερκαλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4387/2016. β) Χρόνος ασφάλισης κάτω των 150 ημερών ασφάλισης Εάν από το εργόσημο προκύπτει χρόνος ασφάλισης για μήνες ασφάλισης (ημέρες εργασίας κάτω των 150), ελέγχεται εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές του άρθρου 40 και της παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016, για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη (παροχές σε είδος και σε χρήμα) και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (Λ.Α.Ε.), που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις, για τους μήνες ασφάλισης που έχουν προκύψει σύμφωνα με τις παρ. 3, 4 και 5 του παρόντος. Σε περίπτωση πρώτης υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην Ο.Γ.Α., ο ασφαλισμένος κατατάσσεται αυτομάτως στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία του άρθρου 40 και της παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016. Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές δεν καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική	καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές καλύπτουν την προβλεπόμενη από τις διατάξεις των άρθρων 40 και 41 παράγραφος 2 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυαν μέχρι 31.12.2019 ελάχιστη εισφορά για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και ΛΑΕ, αναγόμενη σε δωδεκάμηνη βάση. Σε περίπτωση που οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές δεν καλύπτουν την ελάχιστη ετήσια εισφορά, η σχετική διαφορά αναζητείται σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την ετήσια εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών. Σε περίπτωση που οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπερκαλύπτουν την ελάχιστη ετήσια εισφορά, το επιπλέον ποσό δεν επιστρέφεται και λαμβάνεται υπόψη για τη λήψη παροχών. β. Εάν από το εργόσημο προκύπτει χρόνος ασφάλισης για μήνες ασφάλισης (ημέρες εργασίας κάτω των 150), ελέγχεται εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές καλύπτουν την προβλεπόμενη από τις διατάξεις των άρθρων 40 και 41 παράγραφος 2 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυαν μέχρι τις 31.12.2019, ελάχιστη μηνιαία εισφορά για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και ΛΑΕ, για τους μήνες ασφάλισης που έχουν προκύψει σύμφωνα με τα ανωτέρω. Σε περίπτωση που οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές δεν καλύπτουν την ελάχιστη εισφορά για το σύνολο των μηνών ασφάλισης, περιορίζεται ανάλογα ο χρόνος ασφάλισης, και τυχόν επιπλέον εισφορά επιμερίζεται ισομερώς στους μήνες ασφάλισης που προκύπτουν μετά τον ανωτέρω περιορισμό του χρόνου ασφάλισης. Εναλλακτικά ο ασφαλισμένος μπορεί με αίτηση - δήλωσή του, η οποία υποβάλλεται εντός διμήνου από την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης, να ζητήσει την καταβολή της σχετικής διαφοράς, ώστε να μην περιοριστεί ο χρόνος ασφάλισής του. Η σχετική διαφορά αναζητείται σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις σύμφωνα με τα

κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, η σχετική διαφορά αναζητείται. Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπερκαλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85). γ) Εάν τα πρόσωπα της παρ. 1 ασκούν παράλληλα και άλλη δραστηριότητα, για την οποία, βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον πρώην Ο.Γ.Α., οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές μέσω εργοσήμου αξιοποιούνται για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών του τρέχοντος έτους βάσει της επιλεγείσας ασφαλιστικής κατηγορίας, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 40 και την παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016. Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές, με συνυπολογισμό εκείνων που έχουν καταβληθεί μέσω εργοσήμου, δεν καλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, η σχετική διαφορά αναζητείται. Εάν οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές, με συνυπολογισμό εκείνων που έχουν καταβληθεί μέσω εργοσήμου, υπερκαλύπτουν τις ασφαλιστικές εισφορές που	προβλεπόμενα για την ετήσια εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών. Σε περίπτωση που οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπερκαλύπτουν την ελάχιστη μηνιαία εισφορά για τους μήνες ασφάλισης, το επιπλέον ποσό δεν επιστρέφεται και λαμβάνεται υπόψη για τη λήψη παροχών. γ. Εάν τα πρόσωπα της παραγράφου 1 ασκούν παράλληλα και άλλη δραστηριότητα, για την οποία βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ισχύουν, προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον πρώην ΟΓΑ, υπολογίζεται η ασφαλιστική εισφορά βάσει του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 40 και 41 παράγραφος 2 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυαν μέχρι 31.12.2019, και σε αυτή προστίθεται η εισφορά που έχει καταβληθεί μέσω εργοσήμου. Σε περίπτωση που το ως άνω άθροισμα των ασφαλιστικών εισφορών δεν καλύπτει την ελάχιστη εισφορά, ετήσια ή μηνιαία κατά περίπτωση, η σχετική διαφορά αναζητείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περιπτώσεις α` και β`. Σε περίπτωση που το ως άνω άθροισμα ασφαλιστικών εισφορών καλύπτει την ελάχιστη εισφορά, ετήσια ή μηνιαία κατά περίπτωση, το επιπλέον ποσό δεν επιστρέφεται και λαμβάνεται υπόψη για τη λήψη παροχών. Μέχρι τον προσδιορισμό του χρόνου ασφάλισης από το εργόσημο, οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν τις ασφαλιστικές εισφορές που προκύπτουν βάσει του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος ή την ελάχιστη προβλεπόμενη εισφορά, κατ` εφαρμογή του άρθρου 40 και 41 παράγραφος 2 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυαν μέχρι 31.12.2019. Τυχόν επιπλέον ποσά που έχουν καταβληθεί, πέραν των οφειλόμενων βάσει των ανωτέρω, από τον ασφαλισμένο μέχρι την ολοκλήρωση

αντιστοιχούν στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4387/2016. δ) Εάν τα πρόσωπα της παρ. 1 ασκούν παράλληλα και άλλη δραστηριότητα, μισθωτή ή μη μισθωτή, για την οποία, βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ισχύουν, προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης σε άλλον πρώην φορέα ασφάλισης (πλην Ο.Γ.Α.) ή το Δημόσιο, έχει εφαρμογή το άρθρο 36 του ν. 4387/2016. Για την εφαρμογή των ανωτέρω ρυθμίσεων αρχικά καθορίζεται ο χρόνος ασφάλισης που προκύπτει βάσει εργοσήμου και στη συνέχεια εφαρμόζεται το άρθρο 36 του ν. 4387/2016. Ο σχετικός χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος από άσκηση μη μισθωτής δραστηριότητας. ε) Σε περίπτωση που κατ' εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρούσας παραγράφου προκύπτει υποχρέωση καταβολής εισφορών, αυτές βαρύνουν τον ασφαλισμένο και εξοφλούνται σε πέντε (5) κατ' ανώτατο όριο ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Το ποσό κάθε μηνιαίας δόσης δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πενήντα (50) ευρώ. Σε περίπτωση που κατ' της παρούσας παραγράφου προκύπτει ποσό για επιστροφή, αυτό επιστρέφεται στον ασφαλισμένο σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 104 του ν. 4387/2016.».	της διαδικασίας εκκαθάρισης, επιστρέφονται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. δ. Εάν τα πρόσωπα της παραγράφου 1 ασκούν παράλληλα και άλλη δραστηριότητα, μισθωτή ή μη μισθωτή, για την οποία βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ισχύουν, προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης σε άλλον, πλην ΟΓΑ, πρώην φορέα ασφάλισης, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του άρθρου 36 παράγραφος 1 του ν. 4387/2016 όπως ίσχυε μέχρι τις 31.12.2019. Για την εφαρμογή των ανωτέρω οι ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί μέσω εργοσήμου επιμερίζονται στους μήνες ασφάλισης που προκύπτουν βάσει των αμοιβών με εργόσημο. 7. Η έναρξη πληρωμής των ανωτέρω προσώπων με εργόσημο, καθώς και κάθε ζήτημα ή αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ε.Φ.Κ.Α. Οι αριθμ. 14913/343/Φ10034/27.6.2011 (Β` 1586) και Φ.10034/4148/133/5.3.2013 (Β` 540) υπουργικές αποφάσεις εξακολουθούν να ισχύουν. 8. Ειδικότερα οι διατάξεις της παραγράφου 6 εφαρμόζονται για περιόδους ασφάλισης που αφορούν τα έτη 2017, 2018 και 2019.»

Ο τίτλος και το άρθρο 32 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85)), περί των παροχών ασθένειας σε χρήμα των ενταχθέντων στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 32 Παροχές ασθένειας σε χρήμα – Αρμόδια υγειονομικά όργανα 1. Οι διατάξεις που αφορούν στην υπαγωγή στην ασφάλιση για παροχές ασθένειας σε χρήμα, καθώς και το είδος, την έκταση, το ύψος, τα δικαιούχα πρόσωπα και τη διαδικασία χορήγησης των παροχών σε χρήμα, των ενταχθέντων στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, εξακολουθούν να ισχύουν, όπως ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Φ.Κ.Α., με την επιφύλαξη των παρ. 2 έως 9. 2. Μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α., η βεβαίωση της πιθανής ημερομηνίας τοκετού και η διαπίστωση ανικανότητας για εργασία που οφείλεται σε ασθένεια, ατύχημα ή επαγγελματική νόσο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους επιμέρους κανονισμούς των ενταχθέντων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών	Άρθρο 32 ν. 4387/2016 1. Οι διατάξεις που αφορούν στην υπαγωγή στην ασφάλιση για παροχές ασθένειας σε είδος και σε χρήμα, καθώς και το είδος, την έκταση, το ύψος, τα δικαιούχα πρόσωπα και τη διαδικασία χορήγησης των παροχών σε χρήμα, των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, εξακολουθούν να ισχύουν, όπως ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του Ε.Φ.Κ.Α..

διενεργούνται σύμφωνα με τις παρ. 3 έως 9. 3. Ο θεράπων ιατρός των Δημόσιων Δομών Φροντίδας Υγείας , ο θεράπων ιατρός των συμβεβλημένων με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ..) ιδιωτικών κλινικών και ο ιδιώτης θεράπων ιατρός, οι οποίοι είναι πιστοποιημένοι στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης της εταιρείας με την επωνυμία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.» (Η.Δ.Ι.Κ.Α. Α.Ε.), δύνανται να βεβαιώσουν την πιθανή ημερομηνία τοκετού. 4. Υγειονομικό όργανο αρμόδιο για τη διαπίστωση ανικανότητας για εργασία που οφείλεται σε ασθένεια, ατύχημα ή επαγγελματική νόσο (αρμόδιο υγειονομικό όργανο) είναι: α) Ο θεράπων ιατρός των Δημόσιων Δομών Φροντίδας Υγείας, ο θεράπων ιατρός των συμβεβλημένων με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ιδιωτικών κλινικών και ο ιδιώτης θεράπων ιατρός, οι οποίοι είναι πιστοποιημένοι με το σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης της Η.Δ.Ι.Κ.Α. Α.Ε., για τη βεβαίωση ανικανότητας για εργασία μέχρι δεκαπέντε (15) ημερών συνολικά, είτε συνεχόμενη είτε διακεκομμένη, μέσα σε χρονική περίοδο ενός (1) ημερολογιακού έτους· β) για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι εξέρχονται από νοσοκομείο του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.), στρατιωτικό νοσοκομείο, ή πανεπιστημιακό νοσοκομείο,	

νοσοκομείο νπιδ ή συμβεβλημένες με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ιδιωτικές κλινικές, ο εκάστοτε αρμόδιος θεράπων ιατρός του οικείου τμήματος ή του οικείου νοσοκομείου ή κλινικής, για τη βεβαίωση ανικανότητας για εργασία πέραν της νοσηλείας και μέχρι τριάντα (30) ημερών μέσα σε χρονική περίοδο ενός (1) ημερολογιακού έτους, γ) η αρμόδια Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή (Α' Υ.Ε.) του άρθρου 30 του ν. 3918/2011 (Α΄ 31), για τη βεβαίωση ανικανότητας για εργασία μετά από τη συμπλήρωση των δεκαπέντε (15) ή τριάντα (30) ημερών, κατά τις διακρίσεις των προηγουμένων υπό στοιχείαπερ. α)΄, β)΄ και γ)·΄ περιπτώσεων. ηΗ Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή (Α'.Υ.Ε.) μπορεί να βεβαιώνει ανικανότητα για εργασία κατά την ιατρική – επιστημονική κρίση των μελών της, σύμφωνα με τη βαρύτητα της πάθησης του ασφαλισμένου και μέχρι εξάντλησης του ανώτατου επιτρεπτού αριθμού ημερών χρονικού ανικανότητας για εργασία·, ε) η αρμόδια Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή (Β' Υ.Ε.) του άρθρου 30 του ν. 3918/2011, η οποία αποφαίνεται επί προσφυγών κατά γνωματεύσεων των Πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών (Α.Υ.Ε.). 5. Κατά των γνωματεύσεων ανικανότητας για εργασία, οι οποίες εκδίδονται από τα αρμόδια υγειονομικά όργανα των περ. α) και β) της παρ. 4, επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον της Α' Υ.Ε., εντός τριάντα	

(30) ημερών από την ημερομηνία καταχώρησης της γνωμάτευσης από το αρμόδιο υγειονομικό όργανο στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, από μεν τον ενδιαφερόμενο ασφαλισμένο, για κάθε λόγο, από δε το αρμόδιο ασφαλιστικό όργανο του e-Ε.Φ.Κ.Α. (Προϊστάμενος Τοπικής Διεύθυνσης), εφόσον από συγκεκριμένα στοιχεία αποδεικνύεται ότι εξέλιπε η ανικανότητα για εργασία. 6. Κατά των γνωματεύσεων ανικανότητας για εργασία, οι οποίες εκδίδονται από την Α' Υ.Ε., επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον της Β΄Υ.Ε., από μεν τον ενδιαφερόμενο ασφαλισμένο εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της γνωμάτευσης της Α΄Υ.Ε., από δε το αρμόδιο ασφαλιστικό όργανο του e-Ε.Φ.Κ.Α. (Προϊστάμενος Τοπικής Διεύθυνσης) εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμάτευσης της Α΄Υ.Ε. 7. Επί της γνωματεύσεως του αρμοδίου υγειονομικού οργάνου αναγράφονται το θεράπον/παραπέμπον αρμόδιο υγειονομικό όργανο, παρακλινικές εξετάσεις και θεραπείες, η διάγνωση της πάθησης, σύμφωνα με την κωδικοποίηση ICD-10/Orphan, το χρονικό διάστημα έναρξης και λήξης της ανικανότητας και, στην περίπτωση κατά την οποία η γνωμάτευση χορηγείται από Α' Υ.Ε. ή Β' Υ.Ε. κατόπιν προσφυγής, η προσφυγή του ασφαλισμένου.	

8. Για όλες τις περιπτώσεις που η ανικανότητα για εργασία βεβαιώνεται από αρμόδιο υγειονομικό όργανο, παρέχεται δυνατότητα σε εντεταλμένο όργανο της ειδικής επιθεώρησης ιατρών της Υπηρεσίας Ελέγχου Δαπανών Υγείας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΥΠ.Ε.Δ.Υ.Φ.Κ.Α.) του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. να προβεί σε έλεγχο τυχαίου δείγματος γνωματεύσεων ανικανότητας και, μετά τις, κατά την κρίση του, αναγκαίες ενέργειες για τη διαπίστωση της ανικανότητας για εργασία, να συνυπογράφει τις γνωματεύσεις ανικανότητας, εφόσον συμφωνεί, ή να περιορίσει, μετά από πλήρως αιτιολογημένη γνώμη του, τον χρόνο ανικανότητας. 9. Όταν βεβαιωθεί ανικανότητα για εργασία, κατά τα ειδικότερα καθοριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους, η ημερομηνία έκδοσης της ιατρικής γνωμάτευσης από το Αρμόδιο Υγειονομικό Όργανο, στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης θεωρείται χρόνος έναρξης της ανικανότητας για εργασία και ημερομηνία αναγγελίας της ασθένειας ή της δήλωσης ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου ακόμη και στην περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου, κατά την οποία οι ασφαλισμένοι αδυνατούν να προσέλθουν στο αρμόδιο υγειονομικό όργανο για ιατρική γνωμάτευση ανικανότητας για εργασία. Ο ασφαλισμένος δύναται να υποβάλλει αίτηση στον e-ΕΦΚΑ για	

λήψη παροχών σε χρήμα εντός οκτώ (8) μηνών από την αναγγελία. Για την αίτηση χορήγησης παροχών σε χρήμα μετά την πάροδο της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, ο ασφαλισμένος μπορεί να προσφύγει στην αρμόδια Τοπική Διοικητική Επιτροπή του e-Ε.Φ.Κ.Α.. Η ανικανότητα λήγει την ημέρα που ορίστηκε από το αρμόδιο υγειονομικό όργανο, αρχικά ή κατά παράταση, ή αμέσως μόλις ο ασφαλισμένος αναλάβει εργασία. 10. Αρμόδιες για την έκδοση αποφάσεων χορήγησης παροχών σε χρήμα είναι οι Τοπικές Διευθύνσεις του e-Ε.Φ.Κ.Α.». 2. Το παρόν άρθρο καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του αιτήσεις για παροχές σε χρήμα. 3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε αντίθετη διάταξη των καταστατικών διατάξεων των ενταχθέντων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών.	
Άρθρο 78 Επανυπολογισμός συντάξεων του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.) του κ.ν. 792/1978 (Α' 220) – Τροποποίηση του άρθρου 33 του ν. 4387/2016 Η παρ. 1, περί της αναπροσαρμογής των ήδη καταβαλλόμενων κύριων συντάξεων σε ασφαλισμένους του ιδιωτικού τομέα, το πρώτο εδάφιο της περ. α΄ της παρ. 3, περί του επανυπολογισμού, από 1ης.10.2019, των συντάξεων που έχουν	Άρθρο 33 ν. 4387/2016 Αναπροσαρμογή συντάξεων-προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων 1. Οι ήδη καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον ΟΓΑ, αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με την ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 14, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, 8, 27, 28, 30 και 12, βάσει των ειδικότερων ρυθμίσεων της επόμενης παραγράφου. 2. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων, έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, συντάξεων, ως συντάξιμες αποδοχές

απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους μετά από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (Α' 86), και η υποπερ. α' της περ. β' της παρ. 3, περί του επανυπολογισμού, από 1ης.10.2019, των συντάξεων που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν ήδη επανυπολογισθεί, του άρθρου 33 του ν. 4387/2016 τροποποιούνται, ώστε οι συντάξεις, που χορηγούνται από το πρώην Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) και δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 23α του κ.ν. 792/1978 (Α' 220), να εξαιρούνται από την αναπροσαρμογή της παρ. 1 και τον επανυπολογισμό της περ. α' και της υποπερ. α' της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 33, και το άρθρο 33 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 33 Αναπροσαρμογή συντάξεων – προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων 1. Οι ήδη καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον πρώην Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) και όσων χορηγούνται από το πρώην Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) και δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 23α του κ.ν. 792/1978 (Α' 220), αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με την ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 14, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, 8, 27, 28, 30 και 12, βάσει	λαμβάνεται υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου υπολογίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη. Αν ο συντάξιμος μισθός συνδέεται με ασφαλιστικές κατηγορίες ή ασφαλιστικές κλάσεις ή με τεκμαρτά ποσά, αυτός υπολογίζεται αφού ληφθεί υπόψη η τρέχουσα τιμή τους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση ο συντάξιμος μισθός υπολογίζεται σε τρέχουσες τιμές με τη χρήση των ποσοστών αναπροσαρμογής των συντάξεων όλων των ετών που έχουν μεσολαβήσει από την ημερομηνία συνταξιοδότησης ως την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα εφαρμογής της διάταξης αυτής. 3. α. Από την 1.10.2019 οι συντάξεις πλην όσων χορηγούνται από τον ΟΓΑ, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, υπολογίζονται εκ νέου σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8. Από την 1.10.2019, καταβάλλονται τυχόν προκύπτουσες αυξήσεις στη σύνταξη. Αν το ποσό των συντάξεων αυτών, όπως επανυπολογίζεται, είναι μικρότερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, το ποσό της διαφοράς που προκύπτει εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά. β.α. Οι κύριες συντάξεις πλην όσων χορηγούνται από τον ΟΓΑ, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπολογίζονται εκ νέου από την 1.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8. β.β. Από την 1.10.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό

των ειδικότερων ρυθμίσεων της επόμενης παραγράφου. 2. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων, έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, συντάξεων, ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο συντάξιμος μισθός, επί του οποίου υπολογίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη. Αν ο συντάξιμος μισθός συνδέεται με ασφαλιστικές κατηγορίες ή ασφαλιστικές κλάσεις ή με τεκμαρτά ποσά, αυτός υπολογίζεται, αφού ληφθεί υπόψη η τρέχουσα τιμή τους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, ο συντάξιμος μισθός υπολογίζεται σε τρέχουσες τιμές με τη χρήση των ποσοστών αναπροσαρμογής των συντάξεων όλων των ετών που έχουν μεσολαβήσει από την ημερομηνία συνταξιοδότησης ως την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα εφαρμογής της διάταξης αυτής. 3.α. Από την 1η.10.2019 οι συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον πρώην Ο.Γ.Α. και όσων χορηγούνται από το πρώην Ν.Α.Τ. και δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 23α του κ.ν. 792/1978, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υπολογίζονται εκ	τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ` έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ` εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 8. β.γ. Από την 1.10.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, τότε συνεχίζει να καταβάλλεται η προσωπική διαφορά με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, και το ποσό των συντάξεων προσαυξάνεται κατά το ένα πέμπτο της τυχόν πρόσθετης διαφοράς που προκύπτει, για την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και σταδιακά ισόποσα κατ` έτος έως την 31η Δεκεμβρίου 2024. Στην περίπτωση που η προσωπική διαφορά που προκύπτει είναι μικρότερη από την προσωπική διαφορά που προέκυπτε από τον επανυπολογισμό της σύνταξης με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, ολοκληρώνεται η καταβολή της προσωπικής διαφοράς που προκύπτει με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 και η διαφορά των δύο ποσών συμψηφίζεται κατ` έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή της με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ` εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 8. 4. Ειδικά για τις περιπτώσεις του άρθρου 31, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μικρότερο εκείνου που προκύπτει από τον επανυπολογισμό τους, τότε αυτό προσαυξάνεται κατά το ποσό της διαφοράς και καταβάλλεται, κατά παρέκκλιση της περίπτωσης γ` της

νέου σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8. Από την 1.10.2019, καταβάλλονται τυχόν προκύπτουσες αυξήσεις στη σύνταξη. Αν το ποσό των συντάξεων αυτών, όπως επανυπολογίζεται, είναι μικρότερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, το ποσό της διαφοράς που προκύπτει εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά. β.α. Οι κύριες συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον Ο.Γ.Α. και όσων χορηγούνται από το Ν.Α.Τ. και δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 23α του κ.ν. 792/1978, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, υπολογίζονται εκ νέου από την 1η.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8. β.β. Από την 1.10.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την	παραγράφου 2 του άρθρου 14, εξ ολοκλήρου στους δικαιούχους.»

εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 8. β.γ. Από την 1.10.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, τότε συνεχίζει να καταβάλλεται η προσωπική διαφορά με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, και το ποσό των συντάξεων προσαυξάνεται κατά το ένα πέμπτο της τυχόν πρόσθετης διαφοράς που προκύπτει, για την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και σταδιακά ισόποσα κατ' έτος έως την 31η Δεκεμβρίου 2024. Στην περίπτωση που η προσωπική διαφορά που προκύπτει είναι μικρότερη από την προσωπική διαφορά που προέκυπτε από τον επανυπολογισμό της σύνταξης με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, ολοκληρώνεται η καταβολή της προσωπικής διαφοράς που προκύπτει με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 1 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 και η διαφορά των δύο ποσών συμψηφίζεται κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή της με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή	

των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 8. 4. Ειδικά για τις περιπτώσεις του άρθρου 31, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μικρότερο εκείνου που προκύπτει από τον επανυπολογισμό τους, τότε αυτό προσαυξάνεται κατά το ποσό της διαφοράς και καταβάλλεται, κατά παρέκκλιση της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 14, εξ ολοκλήρου στους δικαιούχους.».	

30. *Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση*

Άρθρο 80 **Σύσταση Μονάδας Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μ.Ε.Κ.Υ)** [1. ...] 13. Το άρθρο 2 του ν. 2874/2000 (Α' 286) καταργείται.	**Άρθρο 2 ν. 2874/2000** Συμβούλιο Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης 1. Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνιστάται συμβουλευτικό - γνωμοδοτικό όργανο με την ονομασία "Συμβούλιο Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης". Το Συμβούλιο, όταν καλείται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μπορεί: α) Να γνωμοδοτεί και να εισηγείται στο πλαίσιο των γενικών κατευθύνσεων της κυβερνητικής πολιτικής για θέματα απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης και θέματα κοινωνικής πολιτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και για τις κατευθύνσεις των πολιτικών αυτών, όπως απορρέουν από υποχρεώσεις προς την Ευρωπαικη Ενωση και τους Διεθνείς Οργανισμούς. β) Να γνωμοδοτεί για τους ετήσιους και μεσοπρόθεσμους στόχους των πολιτικών απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης και

	γενικότερα τομέων κοινωνικής πολιτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. γ) Να διερευνά, τεκμηριώνει και αναλύει τις εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν σχετικά με την επιλογή μέτρων απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης και να εισηγείται τα αναγκαία μέτρα και παρεμβάσεις προς επίτευξη των στόχων της πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. δ) Να μελετά και να αναλύει τις εξελίξεις και τις προοπτικές της ελληνικής, της ευρωπαϊκής και της διεθνούς αγοράς εργασίας, καθώς και της κοινωνικής ασφάλισης, να επισημαίνει και να αξιολογεί τις αποκλίσεις των εξελίξεων από τους στόχους και να εισηγείται τη λήψη των κατάλληλων μέτρων. ε) Να αποτιμά την αποτελεσματικότητα και τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων για την απασχόληση, την κοινωνική ασφάλιση και την κοινωνική πολιτική του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και να υποβάλλει στον Υπουργό σχετικές εισηγήσεις. Να συμμετέχει σε επιτροπές εμπειρογνωμόνων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών αυτών. στ) Να γνωμοδοτεί για κάθε άλλο συναφές θέμα, που παραπέμπεται σε αυτό από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. 2. "Το Συμβούλιο είναι επταμελές και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από πρόσωπα κύρους ιδιαίτερης επιστημονικής κατάρτισης και εμπειρίας στα αντικείμενα της προηγούμενης παραγράφου." Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ο νόμιμος αναπληρωτής του. Με όμοια απόφαση μπορεί να αντικαθίστανται μέλη του Συμβουλίου πριν τη λήξη της θητείας τους, αζημίως για το Δημόσιο. Η θητεία του Συμβουλίου είναι τριετής. Σε περίπτωση παραίτησης, παύσης ή θανάτου μελών του, το Συμβούλιο λειτουργεί με τα υπόλοιπα μέλη,

	εφόσον δεν είναι λιγότερα των τεσσάρων (4). Η θητεία των μελών, που διορίζονται σε αντικατάσταση όσων παραιτήθηκαν, παύθηκαν ή απεβίωσαν, λήγει ταυτοχρόνως με τη λήξη της θητείας των υπόλοιπων μελών. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να συνιστώνται επιτροπές ή ομάδες εργασίας, αμειβόμενες, για την υποβοήθηση του έργου του Συμβουλίου. Σε αυτές μπορεί να συμμετέχουν, ανάλογα με το αντικείμενό τους, εκπρόσωποι υπηρεσιών ή φορέων του Δημοσίου ή ιδιώτες με ειδικευμένες γνώσεις ή εμπειρία. 3. Οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παρέχουν στο Συμβούλιο ή στις επιτροπές ή ομάδες εργασίας του κάθε πληροφορία ή στοιχείο που τους ζητείται. Αν το θέμα καλύπτεται από κρατικό απόρρητο, για την υποβολή της αίτησης παροχής πληροφοριών ή στοιχείων, απαιτείται προηγούμενη γραπτή έγκριση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. 4. Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για την επιστημονική και διοικητική στήριξη του Συμβουλίου, συνιστάται Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης ως υπηρεσία σε επίπεδο τμήματος, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό και προστίθεται στον Οργανισμό του Υπουργείου. "Η Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης έχει ως έργο την παρακολούθηση των πολιτικών απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης και ισότητας των φύλων και την κατάρτιση μελετών και εκθέσεων για τα θέματα αυτά και γενικώς την επιστημονική και γραμματειακή υποστήριξη του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων για την προώθηση του έργου του." Για τη λειτουργία της Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης συνιστώνται δέκα (10) ενιαίες θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, καθώς και τρεις (3) θέσεις ΠΕ και δύο (2) θέσεις ΔΕ διοικητικού προσωπικού. Η πλήρωση των θέσεων της Μονάδας γίνεται κατά τις κείμενες

	διατάξεις. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζονται τα απαιτούμενα, για την πρόσληψη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, προσόντα, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α`), όπως ισχύει. "Για την υποβοήθηση της λειτουργίας του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης και της Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης, που συστάθηκαν στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με το ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α`), δύνανται να αποσπώνται υπάλληλοι από τα συγχωνευθέντα με τον ίδιο νόμο νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας (Ε.Ι.Ε.) και Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης (Ε.Π.Α.). Με την απόφαση της απόσπασης καθορίζεται η υπηρεσία, η οποία επιβαρύνεται με τη μισθοδοσία των αποσπασμένων υπαλλήλων." 5. Τα μέλη του Συμβουλίου και της Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης οφείλουν να τηρούν εχεμύθεια για όσα περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η υποχρέωση αυτή διατηρείται και μετά τη λήξη της θητείας τους. Την ίδια υποχρέωση έχουν και τα μέλη των επιτροπών ή ομάδων εργασίας που, τυχόν, υποβοηθούν το έργο του Συμβουλίου. 6. Στα μέλη του Συμβουλίου παρέχεται αποζημίωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση α` της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του ν. 1682/1987 (ΦΕΚ 14 Α`) όπως εκάστοτε ισχύει. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζονται ειδικότερα τα της οργάνωσης και λειτουργίας του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων και της Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. "7. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και

	Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να καθορίζονται, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, οι κάθε είδους αποζημιώσεις και αποδοχές του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης,"

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	**Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων**		
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	**Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς**	**Αντικείμενο συναρμοδιότητας**
	Άρθρο 12 παρ. 6 – Διαδικασία επιλογής και ορισμών μελών Δ.Σ.	1. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων 2. Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης	Μετά τον ορισμό του πρώτου Δ.Σ., και για την επιλογή οποιουδήποτε νέου μέλους, η σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ., ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου.
	Άρθρο 18 – Παύση μελών Δ.Σ.	1. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων 2. Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης	Απαιτείται εισήγηση της πλειοψηφίας των μελών του Δ.Σ. για την έκδοση από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της αιτιολογημένης απόφασης περί παύσης μέλους του Δ.Σ. του Ταμείου.
	Άρθρο 24 – Διαδικασία επιλογής και ορισμός Διευθύνον	1. Υπουργός Οικονομικών 2. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	Απαιτείται ΚΥΑ (άρθρο 22 παρ. 3 του ν. 4354/2015, Α΄ 176) για τον καθορισμό των αποδοχών και των εν γένει πρόσθετων αμοιβών, απολαβών και αποζημιώσεων εάν ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι

	τος Συμβούλου		δημόσιος λειτουργός ή υπάλληλος του δημοσίου τομέα.
	Άρθρο 39 - Προσωπικό	1. Διευθύνων Σύμβουλος Ταμείου 2. Όργανο διορισμού φορέα προέλευσης αποσπώμενου/μετατασσόμενου υπαλλήλου	Έκδοση κοινής απόφασης για τη διενέργεια απόσπασης/μετάταξης στο Ταμείο υπαλλήλων από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
	Άρθρο 68 – Εξουσιοδοτικές διατάξεις	1. Υπουργός Οικονομικών 2. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων 3. Δ.Σ. Ταμείου	Κοινή απόφαση για τον καθορισμό των αποδοχών, εν γένει απολαβών και αποζημιώσεων: α) Του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Ταμείου, β) Των προσώπων που ασκούν τις βασικές λειτουργίες του Ταμείου. γ) Των προσώπων που κατέχουν θέσεις ευθύνης στην οργανική μονάδα του Ταμείου που είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία. Σύνθεση και συγκρότησης προσωρινού Υπηρεσιακού Συμβουλίου στο Ταμείο, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μετά από εισήγηση του Δ.Σ.. Ομοίως για τη σύνθεση και συγκρότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Ταμείου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.
	Άρθρο 69 – Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή	1. Υπουργός Οικονομικών 2. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	παρ. 1. Κοινή απόφαση για τον καθορισμό των αποδοχών, εν γένει απολαβών και αποζημιώσεων του Προέδρου και των υπολοίπων μελών της

			Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής.
	Άρθρο 74 - ΑΜΚΑ	1. Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων 2. Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης	εσωτ. παρ. 5: Κοινή απόφαση για τη διαδικασία και τις αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση ΑΜΚΑ, τα δικαιολογητικά απόδειξης των προϋποθέσεων, η διαλειτουργικότητα των συστημάτων κλπ.

32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα *(ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)*
		ΥΑ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΥΠΕΚΥ)	Καθορισμός ποσοστού κρατήσεων επί των εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών για την κάλυψη λειτουργικών και διαχειριστικών αναγκών	Έκδοση ετησίως
		ΥΑ	ΥΠΕΚΥ	Χρόνος και ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης στο Ταμείο των εισφορών των ασφαλισμένων	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Διαδικασία, διάρκεια και περιεχόμενο ατομικών λογαριασμών	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Καθορισμός προϊόντων χαμηλού επενδυτικού κινδύνου	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Καθορισμός	Άνευ

				διαδικασίας επιλογής, αξιολόγησης και λύσης της σύμβασης του θεματοφύλακα	χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση ΥΠΕΚΥ	ΥΠΕΚΥ	Συνυπολογισμός χρόνου επικουρικής ασφάλισης	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Καθορισμός πρόσθετων πληροφοριών για ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Ταμείου	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Καθορισμός κάθε θέματος σχετικά με τη διαδικασία ενημέρωσης των ασφαλισμένων για την επιλογή επενδυτικού προγράμματος	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Μεταβολή ποσού για την παραδεκτή άσκηση ενδικοφανών προσφυγών από το Ταμείο	Άνευ χρονοδιαγράμματος (έκδοση κατά περίπτωση)
		Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ)	ΠτΔ μετά από εισήγηση ΥΠΕΚΥ	Έκδοση Οργανισμού Ταμείου	1 έτος από τη δημοσίευση του νόμου
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Έκδοση Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας	6 μήνες από την πρώτη συγκρότηση του Δ.Σ.
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Έκδοση Κανονισμού Ασφάλισης και	6 μήνες από την πρώτη συγκρότηση του Δ.Σ.

				Παροχών	
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Έκδοση Κανονισμού Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής λειτουργίας	6 μήνες από την πρώτη συγκρότηση του Δ.Σ.
		Απόφαση Δ.Σ.	Δ.Σ.	Έκδοση Κανονισμού Επενδύσεων	1 έτος από την πρώτη συγκρότηση του Δ.Σ.
		ΥΑ	ΥΠΕΚΥ	Καθορισμός και αναπροσαρμογή μεθόδου υπολογισμού επικουρικής σύνταξης	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		ΚΥΑ	ΥΠΟΙΚ και ΥΠΕΚΥ	Κόστος μετάβασης - υπολογισμός και διαδικασία	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		ΥΑ	ΥΠΕΚΥ	Κρατική εγγύηση Καθορισμός παραμέτρων προσδιορισμού της πραγματικής αξίας καταβληθεισών εισφορών	Άνευ χρονοδιαγράμματος
		ΚΥΑ	ΥΠΕΚΥ και ΥΠΨΗΦ	Διαδικασία και τεχνικά θέματα έκδοσης ΑΜΚΑ	Άνευ χρονοδιαγράμματος

	Ανάγκη σύστασης νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας

33.	**Ποιες διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπουν τη σύσταση νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας;**
	Με το Άρθρο 4 ιδρύεται Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ). Το ΤΕΚΑ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπαγόμενο στην εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους. Σκοπός του νέου Ταμείου είναι η χορήγηση επικουρικής σύνταξης για την κάλυψη των κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου στα υπαγόμενα σε αυτό πρόσωπα, με εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών.
34.	**Γιατί προτείνεται η σύσταση αυτού του νέου οργάνου και δεν επαρκούν οι υφιστάμενες διοικητικές δομές για να επιτευχθεί ο στόχος της αξιολογούμενης ρύθμισης;**
	Δεν υπάρχει υφιστάμενη διοικητική δομή με εμπειρία σε Κεφαλαιοποιητική Ασφάλιση.
35.	**Χρόνος έναρξης λειτουργίας του νέου οργάνου**
	Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1, ως έναρξη λειτουργίας του νέου Ταμείου ορίζεται η 1.1.2022.
36.	**Έχει γίνει η σχετική οικονομοτεχνική μελέτη αναφορικά με τη σύσταση του νέου οργάνου; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒** **Εάν ΝΑΙ, να επισυναφθεί ηλεκτρονικά.**
	Στοιχεία νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας
37.	**Επωνυμία ή ονομασία και νομική μορφή**
	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» και διακριτικό τίτλο ΤΕΚΑ.

38.	**Χώρος λειτουργίας του νέου οργάνου**
	Θα αναζητηθεί ακίνητο στην Αθήνα από τον e-ΕΦΚΑ ή από την Εταιρία Ακινήτων του Δημοσίου ή άλλους φορείς του δημόσιου τομέα. Μέχρι τότε, θα λειτουργεί στην Αθήνα σε χώρους που θα του παραχωρηθούν από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικών Υποθέσεων ή/και τον e-ΕΦΚΑ.
39.	**Διασφάλιση επαρκούς υλικοτεχνικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού**
	Σε πρώτη φάση θα διατεθεί ηλεκτρονικός εξοπλισμός και εξοπλισμός γραφείων από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή/και τον e-ΕΦΚΑ. Παράλληλα θα ξεκινήσουν διαδικασίες προμήθειας νέου εξοπλισμού.
40.	**Τρόπος στελέχωσης του νέου οργάνου**
	Βλ. Κεφάλαια Γ΄ («Οργάνωση») και Ε΄ («Στελέχωση») του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου.

Αθήνα, 23.7.2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS 23.07.2021 22:02

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS 23.07.2021 21:58

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

MICHAIL CHRYSOCHOIDIS MICHAIL CHRYSOCHOIDIS 23.07.2021 21:55

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

NIKOLAOS PANAGIOTOPOULOS NIKOLAOS PANAGIOTOPOULOS 23.07.2021 22:43

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

NIKI KERAMEUS NIKI KERAMEUS 23.07.2021 21:55

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS 23.07.2021 21:56

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS 23.07.2021 22:11

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

STYLIANI MENDONI STYLIANI MENDONI 23.07.2021 21:55

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS 23.07.2021 21:55

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

MAVROUDIS VORIDIS MAVROUDIS VORIDIS 23.07.2021 22:18

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

PANAGIOTIS MITARACHI PANAGIOTIS MITARACHI 23.07.2021 21:56

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

IOANNIS PLAKIOTAKIS IOANNIS PLAKIOTAKIS 23.07.2021 21:55

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

THEOHARIS THEOHARIS THEOHARIS THEOHARIS 23.07.2021 21:55

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS 23.07.2021 22:11

ΣΠΥΡΙΔΩΝ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ

GEORGIOS GERAPETRITIS GEORGIOS GERAPETRITIS 23.07.2021 22:00

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS 23.07.2021 21:59

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

THEODOROS SKYLAKAKIS THEODOROS SKYLAKAKIS 23.07.2021 22:25

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

VASILEIOS KONTOZAMANIS VASILEIOS KONTOZAMANIS 23.07.2021 22:00

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΖΑΜΑΝΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

STYLIANOS PETSAS STYLIANOS PETSAS 23.07.2021 21:55

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. 230 / 10 / 2021

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και συναφείς διατάξεις».

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

ΜΕΡΗ Α΄ και Β΄

1.α. Ιδρύεται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (Τ.Ε.Κ.Α.). Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) μπορεί να ιδρύονται υποκαταστήματα του Ταμείου οπουδήποτε στην Επικράτεια.

β. Ως ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ταμείου ορίζεται η 1η.1.2022.

(άρθρα 1-4)

2. Ορίζονται:

- ο σκοπός ίδρυσης του Τ.Ε.Κ.Α. ήτοι, η χορήγηση επικουρικής σύνταξης για την κάλυψη των κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου στους ασφαλισμένους και τα δικαιοδόχα πρόσωπα, με εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών,
- τα ασφαλιστέα πρόσωπα,
- το χρονικό διάστημα που θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο,
- οι πόροι του Ταμείου, στους οποίους μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνεται η επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Προβλέπεται, επίσης, ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) ετών από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης για την κάλυψη αποκλειστικά των λειτουργικών εν γένει δαπανών του. **(άρθρα 5-8)**

3. Προβλέπεται ότι, οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται υπέρ του Τ.Ε.Κ.Α. υπόκεινται σε κρατήσεις, οι οποίες σχηματίζουν το αποθεματικό λειτουργίας του Τ.Ε.Κ.Α. και χρησιμοποιούνται, ιδίως, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Ταμείου. Το ύψος των εν λόγω κρατήσεων, το οποίο

δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του ένα τοις εκατό (1%) επί των καταβαλλόμενων εισφορών, καθορίζεται ετησίως με υ.α. **(άρθρο 9)**

4. Καθορίζονται:

- τα όργανα διοίκησης του Τ.Ε.Κ.Α. [Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και ο Διευθύνων Σύμβουλος],
- η σύνθεση και η θητεία των μελών του Δ.Σ.,
- η διαδικασία επιλογής και ορισμού των μελών του Δ.Σ. (προεπιλέγονται από ανεξάρτητο Συμβούλιο Επιλογής, το οποίο μπορεί να υποστηρίζεται από εξειδικευμένο σύμβουλο προσλήψεων), τα κωλύματα διορισμού τους, οι υποχρεώσεις τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των καθηκόντων τους (προβλέπεται μεταξύ άλλων χρηματικό πρόστιμο), κ.λπ.
- οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. (συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η συγκρότηση επιτροπών και ομάδων εργασίας μεταξύ των μελών του για τη μελέτη, προώθηση και αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία του Ταμείου καθώς και η δυνατότητα ανάθεσης βασικών λειτουργιών διακυβέρνησης του Ταμείου σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου), ο τρόπος λειτουργίας του Δ.Σ.
- οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Δ.Σ. του Ταμείου. **(άρθρα 10-22)**

5.α. Συνιστάται στο Τ.Ε.Κ.Α., θέση Διευθύνοντος Συμβούλου, ο οποίος είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Προβλέπεται ο τρόπος επιλογής του (το Δ.Σ. του Ταμείου μπορεί να υποστηρίζεται από εξειδικευμένο σύμβουλο κατά τη διαδικασία επιλογής) και η εργασιακή σχέση πρόσληψής του.

Οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου καθορίζονται με κ.υ.α. και δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ανώτατο όριο αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών, των μηνιαίων αποδοχών και των επιδομάτων του Προέδρου του Αρείου Πάγου.

Εάν για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου επιλεγεί πρόσωπο που είναι δημόσιος λειτουργός ή υπάλληλος του δημόσιου τομέα, η τοποθέτηση γίνεται με υ.α. ενώ κατά τον χρόνο της θητείας του στο Ταμείο, διατηρείται το καθεστώς κύριας ασφάλισης, επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής, το οποίο απορρέει από την οργανική του θέση. Ο χρόνος της θητείας του στο Ταμείο θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης για τη συμμετοχή του σε διαδικασίες πλήρωσης θέσεων ευθύνης.

β. Καθορίζονται οι αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου.

γ. Συνίσταται για την επικουρία του Διευθύνοντος Συμβούλου ιδιαίτερο γραφείο, το οποίο στελεχώνεται από τρεις (3) κατ' ανώτατο όριο θέσεις συνεργατών, ένας (1) εκ των οποίων δύναται να είναι μετακλητός. Η πλήρωση των θέσεων των συνεργατών γίνεται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας.

(άρθρα 23-27)

6. Συνιστώνται στο Τ.Ε.Κ.Α.:

α. Επενδυτική Επιτροπή συμβουλευτικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα, με την οριζόμενη σύνθεση και σκοπό την υποστήριξη του Δ.Σ. στη χάραξη και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου.

- Με απόφαση του εν λόγω οργάνου μπορούν να προστίθενται έως δύο (2) εμπειρογνώμονες από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ως μέλη στην Επενδυτική Επιτροπή ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου.
- Προσδιορίζονται, επίσης, τα προσόντα των μελών της ανωτέρω Επιτροπής και οι αρμοδιότητες αυτής και καθορίζονται συναφή ζητήματα (θητεία μελών Επιτροπής κ.λπ.).

β. Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), σύμφωνα με την κείμενη περί Ν.Σ.Κ. νομοθεσία και καθορίζονται οι αρμοδιότητες αυτού.

- Για τις ανάγκες στελέχωσης του Γραφείου Νομικού Συμβούλου, οι οργανικές θέσεις του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. αυξάνονται αντίστοιχα κατά δύο (2) θέσεις Παρέδρων και τρεις (3) θέσεις Δικαστικών Πληρεξουσίων.
- Στο συνιστώμενο Γραφείο λειτουργεί, επίσης, σύμφωνα με τις οικείες περί Ν.Σ.Κ. διατάξεις, Τριμελής Επιτροπή, όπου εισάγονται εισηγήσεις για τις υποθέσεις αρμοδιότητας αυτής.

γ. Αυτοτελές Τμήμα Νομικών Υποθέσεων, με την οριζόμενη αρμοδιότητα. Για τις ανάγκες λειτουργίας του εν λόγω Τμήματος συνιστώνται δύο (2) θέσεις Δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής, η πρόσληψη των οποίων πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα. **(άρθρα 28 και 29)**

7. Ορίζεται ότι το Τ.Ε.Κ.Α. έχει τα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου, ενώ απαλλάσσεται από κάθε τέλος, φόρο, πλην του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), του Ε.Ν.Φ.Ι.Α. και των φόρων δωρεάς και κληρονομιάς, από κάθε παράβολο και κράτηση για την παράσταση και εκπροσώπηση αυτού ενώπιον παντός δικαστηρίου και αρχής, καθώς και για την άσκηση οποιουδήποτε ένδικου βοηθήματος και μέσου ή άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον τούτων. **(άρθρο 30)**

8. Καθορίζεται το Σύστημα Διακυβέρνησης του Τ.Ε.Κ.Α. και μεταξύ άλλων:

α. Ορίζονται η αναλογιστική λειτουργία, η διαχείριση κινδύνων και ο εσωτερικός έλεγχος ως βασικές λειτουργίες του ανωτέρω Συστήματος, οι οποίες ασκούνται από τα πρόσωπα ή τους επικεφαλής των οικείων οργανικών μονάδων που επιλέγονται από το Δ.Σ., κατόπιν έκδοσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, όπου εξειδικεύονται τα απαιτούμενα προσόντα αυτών.

β. Περιγράφονται αναλυτικά οι στόχοι και οι αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και της Αναλογιστικής Υπηρεσίας του Τ.Ε.Κ.Α., η οποία στελεχώνεται από τουλάχιστον έναν (1) αναλογιστή και εξειδικευμένα πρόσωπα.

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: **i)** τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις που καταρτίζει το Τ.Ε.Κ.Α. (περιεχόμενο, σύνταξη κ.λπ.),

ii) τις συμβάσεις που συνάπτονται, κατά τα οριζόμενα, μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και του Τ.Ε.Κ.Α. με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών [εφαρμογή οικείου Κανονισμού Προμηθειών και κείμενης σχετικής νομοθεσίας (ν.4412/2016)].

δ. Προβλέπεται η εξαίρεση του Τ.Ε.Κ.Α. από κάθε διάταξη που εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής

Κυβέρνησης, ενώ σε περίπτωση που αυτό ενταχθεί στο εν λόγω Μητρώο, η εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης σχετικής νομοθεσίας (ν.4270/2014) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέντων κανονιστικών πράξεων περιορίζεται στα ρητά οριζόμενα πεδία. **(άρθρα 31-38)**

9.α. Συνιστώνται στο Τ.Ε.Κ.Α. εκατό (100) θέσεις προσωπικού, με την οριζόμενη κατανομή (25 θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, 45 θέσεις ΠΕ, 15 θέσεις ΤΕ, 10 θέσεις ΔΕ και 5 θέσεις ΥΕ). Έως την πλήρωση των οργανικών θέσεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, η κάλυψη των θέσεων που απαιτούν επιστημονική εξειδίκευση ιδίως σε σχέση με την επενδυτική και αναλογιστική λειτουργία, τον εσωτερικό έλεγχο, και τη διαχείριση κινδύνων πραγματοποιείται με πρόσληψη προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου (ι.δ.α.χ. ή ι.δ.ο.χ), κατόπιν έκδοσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα και κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

β. Ρυθμίζονται θέματα στελέχωσης του Ταμείου από μόνιμους υπαλλήλους και υπαλλήλους με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ., οι οποίοι καταλαμβάνουν αντίστοιχες οργανικές θέσεις και διέπονται από την αντίστοιχη κείμενη νομοθεσία.

γ. Η πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων του Τ.Ε.Κ.Α. πραγματοποιείται με διορισμό ή πρόσληψη ενώ κατά την πρώτη διετία από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου η κάλυψη των ανωτέρω θέσεων μπορεί να πραγματοποιείται και με μετάταξη ή απόσπαση προσωπικού από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, που πραγματοποιούνται κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (χρόνος υπηρεσίας, διάρκεια και ανανέωση απόσπασης κ.λπ.).

δ. Παρέχεται η δυνατότητα μετάταξης υπαλλήλου και μετά την ολοκλήρωση του χρόνου απόσπασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα και κατά παρέκκλιση του ν.4440/2016 (νόμος περί κινητικότητας). **(άρθρο 39)**

10. Ορίζονται οι υποχρεώσεις τήρησης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για το κάθε είδους προσωπικό του Τ.Ε.Κ.Α., καθώς και των συνεργατών αυτού ή τρίτων που συμμετέχουν σε εργασίες του Ταμείου. **(άρθρο 40)**

11. Συνιστάται πενταμελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο, με την οριζόμενη συγκρότηση, το οποίο είναι αρμόδιο για την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων του Τ.Ε.Κ.Α., με εξαίρεση την υπηρεσιακή κατάσταση των προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης του Ταμείου, ως προς τους οποίους έχει ανάλογη εφαρμογή ο Υπαλληλικός Κώδικας (ν.3528/2007). **(άρθρο 41)**

12.α. Ρυθμίζονται θέματα πειθαρχικής ευθύνης των υπαλλήλων του Τ.Ε.Κ.Α. και μεταξύ άλλων προβλέπεται ότι η μη τήρηση της υποχρέωσης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο τιμωρείται με τις σχετικές ποινές της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 109 του Υπαλληλικού Κώδικα) (περικοπή αποδοχών έως και 12 μηνών και διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα).

β. Προβλέπεται η συγκρότηση πενταμελούς Πειθαρχικού Συμβουλίου, με την οριζόμενη σύνθεση, το οποίο είναι αρμόδιο για την πειθαρχική ευθύνη των

υπαλλήλων του Ταμείου ενώ με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου καθορίζονται ζητήματα λειτουργίας αυτού. **(άρθρο 42)**

ΜΕΡΟΣ Γ'

1. Οφείλονται μηνιαία και καταβάλλονται ανά τακτά περιοδικά διαστήματα οι εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών στο Τ.Ε.Κ.Α. κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 97 του ν.4387/2016. **(άρθρο 43)**

2.α. Οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται εκπρόθεσμα από τον υπόχρεο στο Τ.Ε.Κ.Α. βαρύνονται με τους τόκους και τις προσαυξήσεις, που προβλέπονται για τις ασφαλιστικές εισφορές υποχρεωτικής ασφάλισης.
β. Οι απαιτήσεις του Τ.Ε.Κ.Α. για ληξιπρόθεσμες εισφορές εισπράττονται κατά προτεραιότητα σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.) κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν για τον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του α.ν. 86/1967. Η ποινική δίωξη των οφειλετών ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών δεν αναστέλλεται παρά μόνο με πλήρη εξόφλησή τους. **(άρθρο 44)**

3.α. Υπογράφεται μεταξύ του Τ.Ε.Κ.Α. και του e-ΕΦΚΑ προγραμματική σύμβαση, αναφορικά ιδίως με την πρόσβαση στα στοιχεία της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Α.Π.Δ.) και τον τρόπο διαλειτουργικότητας των ηλεκτρονικών συστημάτων των δύο φορέων και καθορίζονται με υ.α. η διαδικασία, ο χρόνος και ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης στο Ταμείο των εισφορών των ασφαλισμένων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.
β. Ανέρχεται μέχρι του ποσοστού 0,1% επί του συνόλου των εσόδων που εισπράττονται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. για λογαριασμό του Ταμείου, η αποζημίωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρει στο Ταμείο.
(άρθρο 45)

4.α. Δημιουργείται και τηρείται μηχανογραφικά για κάθε ασφαλισμένο του Τ.Ε.Κ.Α. ατομικός λογαριασμός, στον οποίο απεικονίζονται λογιστικά τα οριζόμενα στοιχεία (καταβλητέες εισφορές, οφειλόμενες εισφορές, αποδόσεις από την επένδυση των καταβληθεισών εισφορών κ.λπ.).
β. Παρατίθενται οι περιπτώσεις κατάργησης του ατομικού λογαριασμού κάθε ασφαλισμένου.
γ. Μεταφέρεται στο αποθεματικό παροχών του Τ.Ε.Κ.Α. το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού μετά την κατάργησή του. **(άρθρο 46)**

5. Ορίζονται οι γενικές αρχές επενδυτικής πολιτικής των περιουσιακών στοιχείων του Τ.Ε.Κ.Α. με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων, την ασφάλεια, την ποιότητα, τη ρευστότητα και την κερδοφορία του χαρτοφυλακίου στο σύνολό του στη βάση της αρχής της συνετής διαχείρισης και της ανάπτυξης της οικονομίας. **(άρθρο 47)**

6.α. Παρέχει το Τ.Ε.Κ.Α. προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα κύκλου ζωής στους ασφαλισμένους, το οποίο αξιολογείται από το Δ.Σ. ως το πλέον ενδεδειγμένο για τον μέσο ασφαλισμένο, και στο οποίο οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται αυτόματα.

β. Δύναται το Ταμείο να παρέχει στους ασφαλισμένους περισσότερα του ενός επενδυτικά προγράμματα κύκλου ζωής με διαφοροποιημένο επενδυτικό κίνδυνο σε σχέση με το προκαθορισμένο. **(άρθρο 48)**

7. Διαχειρίζεται το ΤΕΚΑ τις επενδύσεις του, εξασφαλίζοντας κατάλληλη οργάνωση και στελέχωση, και παρέχεται σε αυτό η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων διαχείρισης μέρους των περιουσιακών του στοιχείων με εξωτερικούς διαχειριστές επενδύσεων. **(άρθρο 49)**

8. Καθίσταται αρμόδιος για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου του Τ.Ε.Κ.Α ο Διαχειριστής Επενδύσεων και περιγράφονται οι επί μέρους αρμοδιότητές του. **(άρθρο 50)**

9.α. Διορίζει το Τ.Ε.Κ.Α έναν ή περισσότερους θεματοφύλακες, ήτοι πιστωτικό ίδρυμα που κατέχει την απαιτούμενη από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία άδεια και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού του Ταμείου και καθορίζονται οι υποχρεώσεις του.

β. Ευθύνεται έναντι του Ταμείου ο θεματοφύλακας για κάθε ζημία που υφίσταται λόγω μη εκτέλεσης των υποχρεώσεών του ή πλημμελούς εκτέλεσης αυτών και δεν απαλλάσσεται της ευθύνης του, εάν ανέθεσε σε τρίτο το σύνολο ή μέρος των περιουσιακών στοιχείων των οποίων ανέλαβε τη φύλαξη. **(άρθρο 51)**

10.α. Δικαιούνται ισόβια μηνιαία επικουρική σύνταξη γήρατος, εφόσον συνταξιοδοτηθούν για την αυτή αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισής τους, όλοι οι ασφαλισμένοι του Τ.Ε.Κ.Α., που έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης σε αυτό τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών και, ειδικά οι ασφαλισμένοι αυτοτελώς απασχολούμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες, εφόσον έχουν καταβάλει πλήρως ή έχουν προβεί σε ρύθμιση για τις ασφαλιστικές τους εισφορές προς το Ταμείο, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα.

β. Επιστρέφεται, κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, στους ασφαλισμένους που δεν έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών στην ασφάλιση του Τ.Ε.Κ.Α., ποσό ίσο με τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές στο Ταμείο σε πραγματικές τιμές. **(άρθρα 52 και 53)**

11.α. Δικαιούνται μηνιαία επικουρική σύνταξη αναπηρίας οι ασφαλισμένοι του Ταμείου, εφόσον λαμβάνουν σύνταξη για την αυτή αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισής τους και για όσο χρόνο διαρκεί η καταβολή αυτής.

β. Δικαιούνται επίσης σύνταξη, σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου του Τ.Ε.Κ.Α., ο οποίος έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας, αν/και για όσο χρόνο συνταξιοδοτούνται για την αυτή αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισης, τα προβλεπόμενα πρόσωπα.

γ. Τίθεται ως προϋπόθεση για τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης αναπηρίας ή λόγω θανάτου, το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου να μην υπολείπεται του κεφαλαίου που θα είχε συσσωρευτεί στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης και αποδοχές ίσες με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό υπαλλήλου για πλήρη απασχόληση, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί κατά την επέλευση του κινδύνου και σε αντίθετη περίπτωση, η διαφορά καλύπτεται με μεταβίβαση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. **(άρθρα 54 και 55)**

12. Συνυπολογίζονται από 1η.1.2022 για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ο χρόνος ασφάλισης που διανύεται στο Τ.Ε.Κ.Α. και ο χρόνος ασφάλισης που έχει προηγουμένως διανυθεί σε άλλους φορείς επικουρικής ασφάλισης και το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται διακριτά για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε κάθε φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για κάθε φορέα και για κάθε χρονικό διάστημα. **(άρθρο 56)**

13. Εφαρμόζονται αναλογικά οι ισχύουσες διατάξεις, για τον καθορισμό του ύψους και του τρόπου υπολογισμού των εισφορών υγειονομικής περίθαλψης συνταξιούχων κύριας και επικουρικής σύνταξης, και για τις εισφορές οι οποίες παρακρατούνται από τις επικουρικές συντάξεις των συνταξιούχων του Τ.Ε.Κ.Α. για την κάλυψη παροχών ασθένειας σε είδος από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.). **(άρθρο 57)**

14. Υποβάλλεται, για την άσκηση του δικαιώματος της επικουρικής σύνταξης του παρόντος λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σχετική αίτηση συνταξιοδότησης στο Τ.Ε.Κ.Α., εφαρμοζομένων αναλογικά, για την έναρξη και λήξη του δικαιώματος επικουρικής σύνταξης από το Ταμείο, των αντιστοίχων διατάξεων που αφορούν στο δικαίωμα κύριας και επικουρικής σύνταξης από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. **(άρθρο 58)**

15.α. Καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό η απομείωση των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και διασφαλίζεται διαχρονικά η επάρκεια των παροχών των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων του Κλάδου αυτού.

β. Με κ.υ.α. ρυθμίζονται ο τρόπος υπολογισμού και η διαδικασία κάλυψης της διαφοράς των πόρων από ασφαλιστικές εισφορές καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

γ. Συνυπολογίζεται το άθροισμα των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων του Τ.Ε.Κ.Α. στη διαμόρφωση του ποσού της καταβαλλόμενης από τον e-ΕΦΚΑ επικουρικής σύνταξης. **(άρθρο 59)**

16.α. Εγγυάται το Κράτος, κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων, την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης.

β. Με υ.α., η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, καθορίζονται οι παράμετροι προσδιορισμού της πραγματικής αξίας των

καταβληθεισών εισφορών, καθώς και κάθε τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή των προαναφερομένων ρυθμίσεων. **(άρθρο 60)**

17. Υποχρεούται το Τ.Ε.Κ.Α. να παρέχει πλήρη και αποτελεσματική ενημέρωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του σε κάθε ενδιαφερόμενο κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα. **(άρθρο 61)**

18. Παρέχεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους να επιλέξουν διαφορετικό επενδυτικό πρόγραμμα ή συνδυασμό προγραμμάτων από το προκαθορισμένο, μεταξύ των προσφερόμενων από το Τ.Ε.Κ.Α., κ.λπ. **(άρθρο 62)**

19. Παρέχεται η δυνατότητα σε πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Ταμείου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός (1) έτους και για τα οποία επήλθε λόγος διακοπής στην ασφάλιση, αναγόμενος στην απώλεια της ασφαλιστέας ιδιότητας, να συνεχίσουν προαιρετικά, για έως και τρία (3) έτη, την ασφάλισή τους στο Ταμείο, καταβάλλοντας μηνιαίως την εκάστοτε ισχύουσα νόμιμη ασφαλιστική εισφορά, υπολογιζόμενη επί του ποσού που αντιστοιχεί στον κατώτατο μισθό υπαλλήλων. **(άρθρο 63)**

20. Παρέχεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους του Τ.Ε.Κ.Α., που έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης σε αυτό τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών, να καταβάλουν εφάπαξ το σύνολο των εισφορών που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα που υπολείπεται, προκειμένου να συμπληρωθεί χρόνος ασφάλισης δεκαπέντε (15) ετών. **(άρθρο 64)**

21. Δικαιούται ο ασφαλισμένος, ο συνταξιούχος και όποιος έχει έννομο συμφέρον και υφίσταται ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη του Τ.Ε.Κ.Α., να ασκήσει ενώπιον των συνιστώμενων Διοικητικών Επιτροπών ενδικοφανή προσφυγή εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την πλήρη γνώση της πράξης ή της παράλειψης. **(άρθρο 65)**

22.α. Συνιστώνται και συγκροτούνται στο Τ.Ε.Κ.Α., με απόφαση του Δ.Σ. μέχρι τρεις (3) τριμελείς Διοικητικές Επιτροπές, αρμόδιες για την εξέταση των ως άνω ενδικοφανών προσφυγών.
β. Παρέχεται δικαίωμα στο Ταμείο για την άσκηση προσφυγής κατά των αποφάσεων των Διοικητικών Επιτροπών. **(άρθρο 66)**

23. Υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή οι απαιτήσεις του Τ.Ε.Κ.Α. από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές, που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία. **(άρθρο 67)**

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων:

1. Παρέχονται οι απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις για τη ρύθμιση ζητημάτων, όπως ιδίως:

α. ο καθορισμός, με κ.υ.α., των αποδοχών και των εν γένει απολαβών και αποζημιώσεων του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α., των εξειδικευμένων προσώπων για τις βασικές λειτουργίες του Ταμείου και των προσώπων με θέσεις ευθύνης στην οργανική μονάδα του Ταμείου που είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία, τα οποία εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ενιαίου μισθολογίου (Κεφ. Β' του ν.4354/2015).

- Οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις όλων των ανωτέρω προσώπων δεν μπορούν να υπερβαίνουν αυτές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου (άρθρο 28 παρ.3 του ν.4354/2015),

β. η κατάρτιση του Οργανισμού, των Κανονισμών Εσωτερικής Λειτουργίας, Ασφάλισης και Παροχών, Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας και Επενδύσεων του Ταμείου,

γ. ο καθορισμός της τεχνικής βάσης για τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης κ.λπ.

δ. ο καθορισμός επιμέρους θεμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα εποπτείας της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, πιθανές κυρώσεις και μέτρα που επιβάλλονται στο πλαίσιο της εποπτείας αυτής και λοιπά συναφή ζητήματα. **(άρθρο 68)**

2.α. Προβλέπεται ότι έως τον διορισμό του πρώτου Δ.Σ., το Τ.Ε.Κ.Α. διοικείται από Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, η οποία συγκροτείται ως μεταβατικό όργανο διοίκησης του Ταμείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα και μπορεί να προσλαμβάνει συντονιστή έργου, επιφορτισμένο με διοικητικά - επιτελικά καθήκοντα με τη σύναψη σχετικής σύμβασης όπου προσδιορίζονται οι πάσης φύσεως αποδοχές, αμοιβές και αποζημιώσεις αυτού ενώ οι δαπάνες της Επιτροπής βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα.

β. Παρατίθενται οι αρμοδιότητες του ανωτέρω μεταβατικού οργάνου, όπου μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται και η μέριμνα, μέσω σύναψης σχετικών συμβάσεων, για τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό, τις ψηφιακές λειτουργίες και τη στελέχωση του Ταμείου, καθώς και για τη στέγαση, για τις ανάγκες της οποίας το εν λόγω όργανο μπορεί να προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες διαδικασίες για τη μεταβίβαση κατά κυριότητα ή παραχώρηση κατά χρήση ακίνητων του Δημοσίου από την Εταιρία Ακινήτων Δημοσίου ή άλλους φορείς του Δημοσίου Τομέα.

γ. Με κ.υ.α. καθορίζονται οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις του Προέδρου και των υπολοίπων μελών του προαναφερόμενου οργάνου, με ανώτατο όριο τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου (άρθρο 28 παρ.3 του ν.4354/2015).

δ. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή συνεπικουρείται από Μονάδα Υποστήριξης, η οποία αποτελείται από δέκα (10) συνεργάτες, εκ των οποίων οι τρείς (3) μπορούν να είναι μετακλητοί. Για τη στελέχωση και τη λειτουργία της Μονάδας Υποστήριξης της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής εφαρμόζονται αναλογικά οι σχετικές ρυθμίσεις για το Ιδιαίτερο Γραφείο του Διευθύνοντος Συμβούλου του Τ.Ε.Κ.Α. **(άρθρο 69)**

3. Για τα πρώτα πέντε (5), κατ' ανώτατο όριο, έτη λειτουργίας του Τ.Ε.Κ.Α., οι αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής ανατίθενται, μέσω σύναψης σχετικής σύμβασης, στην Επενδυτική Επιτροπή της Ανώνυμης Εταιρείας «Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης - Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών» και τον διακριτικό τίτλο «ΕΔΕΚΤ - Α.Ε.Π.Ε.Υ.» (άρθρο 12 του ν. 2768/1999), η οποία ορίζεται, με την ανωτέρω σύμβαση, ως μεταβατικός Διαχειριστής Επενδύσεων για μέρος ή το σύνολο των προς επένδυση περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου. **(άρθρα 70 και 71)**

4. Ορίζεται η διαδικασία επιλογής του συμβούλου προσλήψεων κατά την πρώτη εφαρμογή των προτεινομένων ρυθμίσεων και προβλέπεται η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών από το Δ.Σ. του Ταμείου έως τη σύσταση των αρμόδιων Διοικητικών Επιτροπών. **(άρθρα 72 και 73)**

ΜΕΡΗ Ε' και ΣΤ'

1. Επικαιροποιείται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το καθεστώς απόκτησης του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.). Ειδικότερα μεταξύ άλλων:

- Ορίζονται με σαφήνεια οι δικαιούχοι χορήγησης Α.Μ.Κ.Α και οι προϋποθέσεις ενεργοποίησής του.
- Προβλέπεται η απενεργοποίηση λειτουργίας, για κατόχους που χάνουν το δικαίωμα νόμιμης παραμονής στη χώρα καθώς και ο λόγος άρσης της απενεργοποίησης.
- Καταργούνται οι προβλεπόμενες κυρώσεις (χρηματικό πρόστιμο υπέρ του ειδικού Λογαριασμού Βελτίωσης Κοινωνικής Ασφάλισης), στο Δ.Σ. των αρμόδιων φορέων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους ως προς την υποχρέωση ενημέρωσης της Η.ΔΙ.Κ.Α. για κάθε καταχώριση Α.Μ.Κ.Α. που διενεργείται στα μητρώα τους ή για κάθε σχετική μεταβολή των εργασιακών και ασφαλιστικών στοιχείων των πολιτών. **(άρθρο 74)**

2.α. Καθορίζεται το ποσοστό των καταβαλλόμενων εισφορών υπέρ e-Ε.Φ.Κ.Α., για κύρια σύνταξη (13,33%) και για υγειονομική περίθαλψη (6,95%), από πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχομένων Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.). και τίθεται ανώτατο όριο στο ποσό της παρακρατούμενης εισφοράς.

β. Επανακαθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης για την καταβολή των προαναφερόμενων εισφορών.

γ. Εισάγονται εξαιρέσεις από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών, για ειδικές περιπτώσεις προσώπων επί των οποίων εκδίδεται Π.Π.Υ.

δ. Ορίζεται ο χρόνος έκδοσης των Π.Π.Υ. επί των οποίων έχουν εφαρμογή τα ανωτέρω. **(άρθρο 75)**

3. Τροποποιείται, αναδρομικά από 1.1.2020, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα, ο υπολογισμός του χρόνου ασφάλισης από εργόσημο του π. Ο.Γ.Α. **(άρθρο 76)**

4. Καθορίζεται, όσον αφορά τις εκκρεμείς και νέες αιτήσεις για παροχές σε χρήμα και μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Ασφάλισης και Παροχών του e-Ε.Φ.Κ.Α., η διαδικασία της βεβαίωσης της πιθανής ημερομηνίας τοκετού και της διαπίστωσης ανικανότητας για εργασία που οφείλεται σε ασθένεια, ατύχημα ή επαγγελματική νόσο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους επιμέρους κανονισμούς των ενταχθέντων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών.

(άρθρο 77)

5. Εξαιρούνται οι συντάξεις/κύριες συντάξεις που χορηγούνται από το πρώην Ν.Α.Τ. και δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει των μνημονευόμενων διατάξεων του κ.ν. 792/1978 από τον επανυπολογισμό:

α. και την αναπροσαρμογή, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία, των ήδη καταβαλλόμενων, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, κύριων συντάξεων,

β. από 1.10.2019, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ποσοστά αναπλήρωσης από τον σχετικό πίνακα της κείμενης νομοθεσίας, των συντάξεων, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016,

γ. από 1.10.2019, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ποσοστά αναπλήρωσης από τον σχετικό πίνακα της κείμενης νομοθεσίας, των κύριων συντάξεων, που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

(άρθρο 78)

6. Προσδιορίζονται οι ημερομηνίες έναρξης και διακοπής της ασφάλισης προσώπων που ασφαλίζονταν υποχρεωτικά στον π. Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών Πρακτόρων (Τ.Α.Ν.Τ.Π.) και υπάγονται στην ασφάλιση του e-Ε.Φ.Κ.Α. **(άρθρο 79)**

7.α. Συνιστάται αυτοτελής μονάδα στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό, με τις μνημονευόμενες συμβουλευτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες και την ονομασία «Μονάδα Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων» (Μ.Ε.Κ.Υ.), για την υποστήριξη του σχεδιασμού και της άσκησης πολιτικών αρμοδιότητας του ανωτέρω Υπουργείου. Οι λειτουργικές δαπάνες της εν λόγω Μονάδας εγγράφονται στον ετήσιο τακτικό προϋπολογισμό του οικείου Υπουργείου.

- Παράλληλα καταργείται το αμειβόμενο Συμβούλιο Εμπειρογνωμόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης και η Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης επιπέδου Τμήματος που είχαν συσταθεί στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, όπου υπήρχε πρόβλεψη για σύσταση αμειβόμενων επιτροπών ή ομάδων εργασίας, καθώς και 10 θέσεων Ε.Ε.Π. και 5 θέσεων διοικητικού προσωπικού κατηγοριών ΠΕ και ΔΕ, όπως επίσης και για δυνατότητα απόσπασης προσωπικού για την υποβοήθηση του οικείου έργου.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον επικεφαλής της Μ.Ε.Κ.Υ. (διορισμός, προσόντα, ασυμβίβαστα, διάρκεια θητείας και ανανέωση αυτής κ.λπ.)

γ. Στην ανωτέρω Μονάδα συνιστώνται εννέα (9) θέσεις μετακλητών Ειδικών Εμπειρογνωμόνων οι οποίες πληρώνονται σύμφωνα με τα απαιτούμενα προσόντα και τα ειδικότερα οριζόμενα για χρονικό διάστημα ενός έτους από την έναρξη

ισχύος των προτεινομένων ρυθμίσεων [έως 3 θέσεις με αποσπάσεις ή μετατάξεις μόνιμων ή με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ. υπαλλήλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και οι υπόλοιπες με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου τριετούς διάρκειας] κατά παρέκκλιση της κατά περίπτωση κείμενης νομοθεσίας. Περαιτέρω, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις εν λόγω αποσπάσεις (διάρκεια, δυνατότητα ανανέωσης, χρόνος υπηρεσίας.

δ. Συνιστώνται, επίσης, δύο (2) θέσεις, κατηγορίας ΠΕ, για τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη του έργου της Μ.Ε.Κ.Υ. οι οποίες καλύπτονται με αποσπάσεις ή μετατάξεις μόνιμων ή με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ. υπαλλήλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, κατά παρέκκλιση του νόμου περί κινητικότητας κατά το χρονικό διάστημα ενός έτους από την έναρξη ισχύος των προτεινομένων ρυθμίσεων και σύμφωνα με τα οριζόμενα

ε. Ορίζεται σε ενενήντα (90) ο αριθμός των επιτρεπόμενων, κατ' έτος, ημερών εκτός έδρας για τον επικεφαλής και τους μετακλητούς Ειδικούς Εμπειρογνώμονες της Μ.Ε.Κ.Υ..

στ. Παρέχεται η δυνατότητα: **i.** μετάβασης του επικεφαλής και των μετακλητών Ειδικών Εμπειρογνωμόνων της Μ.Ε.Κ.Υ. στο εξωτερικό, με υπουργική απόφαση και για διάστημα έως δεκαπέντε (15) ημερών ετησίως, για λόγους κατάρτισης και μετεκπαίδευσης σε κρατικούς φορείς άλλων χωρών, Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς, Ερευνητικά Κέντρα ή Πανεπιστήμια,

ii. διοργάνωσης, από τη Μ.Ε.Κ.Υ., επιστημονικών συνεδρίων, ημερίδων και εγχωρίων ή διεθνών σεμιναρίων, σε θέματα πολιτικής που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της,

iii. σύναψης μνημονίων συνεργασίας με τους ενδεικτικά μνημονευόμενους φορείς του δημόσιου τομέα για την παροχή πληροφοριών και στοιχείων προς επεξεργασία.

ζ. Καθορίζονται οι αποδοχές του επικεφαλής και των μετακλητών Ειδικών Εμπειρογνωμόνων της Μ.Ε.Κ.Υ. με βάση την υπουργική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 47 του ν.4484/2017 και παρέχεται η δυνατότητα στο αποσπώμενο στην εν λόγω Μονάδα προσωπικό να επιλέγει μεταξύ των αποδοχών της θέσης προέλευσης και αυτών που ορίζονται για το Ε.Ε.Π. της Μ.Ε.Κ.Υ.

η. Επιτρέπεται η άσκηση διδακτικού και ερευνητικού έργου από τους μετακλητούς Ειδικούς Εμπειρογνώμονες. της Μ.Ε.Κ.Υ., υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

θ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την: **i.** τήρηση εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας στην οποία υποχρεούνται ο επικεφαλής και το σύνολο του προσωπικού της Μ.Ε.Κ.Υ.

ii. παροχή πρόσβασης της Μ.Ε.Κ.Υ. στα μνημονευόμενα στοιχεία και δεδομένα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

ι. Με υπουργική απόφαση ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Μ.Ε.Κ.Υ. προγράμματα ερευνητικών επισκέψεων και ανταλλαγών, διοργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και λοιπών δραστηριοτήτων).

(άρθρα 80 και 81)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις, προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Ετήσια δαπάνη από: **α)** την επιχορήγηση του Τ.Ε.Κ.Α., για την αντιμετώπιση των λειτουργικών του εξόδων. Η δαπάνη αυτή εκτιμάται σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο συνολικά, για τα έτη 2021-2025, στο ποσό των **17,6 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 8)**
β) τη σύσταση δύο (2) θέσεων Παρέδρων και τριών (3) θέσεων Δικαστικών Πληρεξουσίων, για τη στελέχωση του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στο Τ.Ε.Κ.Α. **(άρθρο 29 παρ.1)**
γ) την καταβολή αποδοχών και εν γένει απολαβών και αποζημιώσεων του Προέδρου και των μελών της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, των δέκα (10) συνεργατών της Μονάδας Υποστήριξης που συνεπικουρεί την εν λόγω Επιτροπή καθώς και του συντονιστή έργου που προσλαμβάνει η προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή για την επιτέλεση των διοικητικών επιτελικών καθηκόντων που του ανατίθενται με σύμβαση. **(άρθρο 69 παρ.3, 7, 9 και 10)**

2. Ετήσια δαπάνη από: **α)** τη σύσταση αυτοτελούς μονάδας στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με την ονομασία Μ.Ε.Κ.Υ. και την ως εκ τούτου κάλυψη των λειτουργικών εξόδων αυτής. **(άρθρο 80 παρ.1 και 10)**
β) την καταβολή μισθοδοσίας στο προσωπικό που στελεχώνει τη Μ.Ε.Κ.Υ. (επικεφαλής και θέσεις μετακλητών Ειδικών Εμπειρογνωμόνων που καλύπτονται με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, θέσεις κατηγοριών ΠΕ για διοικητική και τεχνική υποστήριξη). **(άρθρο 80 παρ.4, 6 και 9)**
γ) την καταβολή αποζημιώσεων στον επικεφαλής και τους μετακλητούς Ειδικούς Εμπειρογνώμονες του Μ.Ε.Κ.Υ. για εκτός έδρας μετακινήσεις, σύμφωνα με τον επιτρεπόμενο αριθμό ημερών κατ' έτος, καθώς και για μετακινήσεις στο εξωτερικό για λόγους κατάρτισης και μετεκπαίδευσης σε κρατικούς φορείς άλλων χωρών, Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς, Ερευνητικά Κέντρα ή Πανεπιστήμια, σύμφωνα με τα οριζόμενα. **(άρθρο 80 παρ.7)**
δ) τη διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων, ημερίδων και εγχωρίων ή διεθνών σεμιναρίων, ερευνητικών επισκέψεων και ανταλλαγών καθώς και τη σύναψη μνημονίων συνεργασίας με φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο υλοποίησης του σκοπού της Μονάδας. **(άρθρο 80 παρ.8, 11 και 14)**

Η εν λόγω δαπάνη περιορίζεται από την κατάργηση της υφιστάμενης δομής (Συμβούλιο Εμπειρογνωμόνων και Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης). **(άρθρο 80 παρ.15)**

3. Δαπάνη από:
- την κάλυψη της απομείωσης των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, το ύψος της οποίας δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και την έκδοση της προβλεπόμενης κ.υ.α. Εκτιμάται πάντως σύμφωνα

με το επισπεύδον Υπουργείο συνολικά, για τα έτη 2022-2025, στο ποσό των **678,74 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 59)**

- την εγγύηση που παρέχει το Κράτος, κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων, της καταβολής ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, το ύψος της οποίας δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. **(άρθρο 60)**

4. Ενδεχόμενη δαπάνη από την κάλυψη τυχόν διαφοράς μεταξύ του υπολοίπου του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου και του κεφαλαίου που θα είχε συσσωρευτεί στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης, για την καταβολή επικουρικής σύνταξης αναπηρίας ή θανάτου. **(άρθρα 54 και 55)**

5. Απώλεια εσόδων λόγω της απαλλαγής του Τ.Ε.Κ.Α. από κάθε τέλος, φόρο, πλην του Φ.Π.Α., του Ε.Ν.Φ.Ι.Α. και των φόρων δωρεάς και κληρονομιάς, από κάθε παράβολο και κράτηση για την παράσταση και εκπροσώπηση αυτού ενώπιον παντός δικαστηρίου και αρχής, καθώς και για την άσκηση οποιουδήποτε ένδικου βοηθήματος και μέσου ή άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον τούτων. **(άρθρο 30)**

6. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από την κατάργηση των προβλεπομένων κυρώσεων (χρηματικό πρόστιμο), στο Δ.Σ. των αρμόδιων φορέων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους ως προς την υποχρέωση ενημέρωσης της Η.ΔΙ.Κ.Α. για κάθε καταχώριση Α.Μ.Κ.Α. που διενεργείται στα μητρώα τους ή για κάθε σχετική μεταβολή των εργασιακών και ασφαλιστικών στοιχείων των πολιτών. **(άρθρο 74)**

ΙΙ. <u>Επί του προϋπολογισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. (φορέας της Γενικής Κυβέρνησης)</u>

1. Ενδεχόμενη δαπάνη λόγω της εξαίρεσης από τον επανυπολογισμό, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 33 του ν.4387/2016), των συντάξεων/ κύριων συντάξεων του πρώην ΝΑΤ που δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει των μνημονευόμενων διατάξεων του κ.ν. 792/1978, και την ως εκ τούτου συνέχιση καταβολής σύνταξης για τους δικαιούχους του πρώην Ν.Α.Τ. με το πρότερο καθεστώς. **(άρθρο 78)**

2. Ετήσια απώλεια εσόδων από τη θέσπιση εξαιρέσεων, από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών, για ειδικές περιπτώσεις προσώπων επί των οποίων εκδίδονται Π.Π.Υ., με ταυτόχρονη μελλοντική ετήσια εξοικονόμηση δαπάνης από την μη καταβολή ανάλογου ύψους συνταξιοδοτικής δαπάνης. **(άρθρο 75)**

3. Αύξηση των εσόδων από την είσπραξη αποζημίωσης για το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρει στο Τ.Ε.Κ.Α., σχετικά με τη ρύθμιση ζητημάτων διαδικασίας είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών. **(άρθρο 45)**

4. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από την τροποποίηση, αναδρομικά από 1.1.2020, του υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης από εργόσημο του π. Ο.Γ.Α., το ύψος της οποίας δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός ασφαλισμένων κ.λπ.). **(άρθρο 76)**

III. <u>Επί του προϋπολογισμού του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α./ ν.π.δ.δ. επιχορηγούμενο από τον κρατικό προϋπολογισμό)</u>

1. Ετήσια δαπάνη, από την:

- αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων του Ταμείου. Εκτιμάται πάντως από το επισπεύδον Υπουργείο και σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας στο ποσό των **3,75 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρα 4, 24, 27, 28, 29 παρ.4 και 5, 32 παρ.1, 38 παρ.1, 39, 45, 51, 66, 68 και 70)**

2. Εφάπαξ δαπάνη η οποία εκτιμάται, σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο για χρονικό ορίζοντα πενταετίας στο ποσό των **13,85 εκατ. ευρώ** περίπου, από την προμήθεια του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για τη λειτουργία του συνιστώμενου Ταμείου. **(άρθρο 4)**

3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τη δυνατότητα:

- ίδρυσης υποκαταστημάτων του Ταμείου οπουδήποτε στην Επικράτεια. **(άρθρο 4)**
- υποστήριξης **i)** του Συμβουλίου Επιλογής των μελών του Δ.Σ. του Ταμείου καθώς και **ii)** του Δ.Σ. του Ταμείου για την επιλογή του Διευθύνοντα Συμβούλου, από εξειδικευμένο σύμβουλο και τη συνακόλουθη καταβολή αμοιβής σ' αυτόν. **(άρθρα 12 και 24)**
- ανάθεσης βασικών λειτουργιών διακυβέρνησης του Ταμείου σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου. **(άρθρο 20)**

4. Ετήσια αύξηση των εσόδων από: **α)** τη λήψη επιχορήγησης από τον κρατικό προϋπολογισμό, για την αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων του Ταμείου. **(άρθρο 8)**

β) την είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων και των εργοδοτών, η οποία, σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο και για το χρονικό διάστημα 2022-2025, εκτιμάται στο ποσό των **678,74 εκατ. ευρώ** περίπου, με μελλοντική δαπάνη από την καταβολή του αναλογούντος ποσού επικουρικής σύνταξης. **(άρθρο 8)**

5. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από την είσπραξη:

- των επιβαλλόμενων κυρώσεων (προστίμων): **α)** στα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου, σε περίπτωση παράβασης υποχρεώσεων και πάσης φύσεως καθηκόντων τους. **(άρθρο 17)**, **β)** στο προσωπικό του ΤΕΚΑ σε περίπτωση τέλεσης πειθαρχικών παραβάσεων. **(άρθρο 42)**
- τόκων και προσαυξήσεων σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής, από τους υπόχρεους, των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών στο Τ.Ε.Κ.Α. **(άρθρο 44)**

Σε κάθε περίπτωση το καθαρό αποτέλεσμα σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης θα εξαρτηθεί από την ένταξη ή μη του Τ.Ε.Κ.Α. στο μητρώο φορέων γενικής κυβέρνησης.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2021

Η Γενική Διευθύντρια

IOULIA ARMAGOU
23.07.2021 19:32

Ιουλία Γ. Αρμάγου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ.3 του Συντάγματος)

Επί του σχεδίου νόμου ««Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και συναφείς διατάξεις».

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Ετήσια δαπάνη από: **α)** την επιχορήγηση του Τ.Ε.Κ.Α., για την αντιμετώπιση των λειτουργικών του εξόδων. Η δαπάνη αυτή εκτιμάται σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο συνολικά, για τα έτη 2021-2025, στο ποσό των **17,6 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 8)**
β) τη σύσταση δύο (2) θέσεων Παρέδρων και τριών (3) θέσεων Δικαστικών Πληρεξουσίων, για τη στελέχωση του Γραφείου Νομικού Συμβούλου στο Τ.Ε.Κ.Α. **(άρθρο 29 παρ.1)**
γ) την καταβολή αποδοχών και εν γένει απολαβών και αποζημιώσεων του Προέδρου και των μελών της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, των δέκα (10) συνεργατών της Μονάδας Υποστήριξης που συνεπικουρεί την εν λόγω Επιτροπή καθώς και του συντονιστή έργου που προσλαμβάνει η προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή για την επιτέλεση των διοικητικών επιτελικών καθηκόντων που του ανατίθενται με σύμβαση. **(άρθρο 69 παρ.3, 7, 9 και 10)**

2. Ετήσια δαπάνη από: **α)** τη σύσταση αυτοτελούς μονάδας στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με την ονομασία Μ.Ε.Κ.Υ. και την ως εκ τούτου κάλυψη των λειτουργικών εξόδων αυτής. **(άρθρο 80 παρ.1 και 10)**
β) την καταβολή μισθοδοσίας στο προσωπικό που στελεχώνει τη Μ.Ε.Κ.Υ. (επικεφαλής και θέσεις μετακλητών Ειδικών Εμπειρογνωμόνων που καλύπτονται με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, θέσεις κατηγοριών ΠΕ για διοικητική και τεχνική υποστήριξη). **(άρθρο 80 παρ.4, 6 και 9)**
γ) την καταβολή αποζημιώσεων στον επικεφαλής και τους μετακλητούς Ειδικούς Εμπειρογνώμονες του Μ.Ε.Κ.Υ. για εκτός έδρας μετακινήσεις, σύμφωνα με τον επιτρεπόμενο αριθμό ημερών κατ' έτος, καθώς και για μετακινήσεις στο εξωτερικό για λόγους κατάρτισης και μετεκπαίδευσης σε κρατικούς φορείς άλλων χωρών, Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς, Ερευνητικά Κέντρα ή Πανεπιστήμια, σύμφωνα με τα οριζόμενα. **(άρθρο 80 παρ.7)**

δ) τη διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων, ημερίδων και εγχωρίων ή διεθνών σεμιναρίων, ερευνητικών επισκέψεων και ανταλλαγών καθώς και τη σύναψη μνημονίων συνεργασίας με φορείς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο υλοποίησης του σκοπού της Μονάδας. **(άρθρο 80 παρ.8, 11 και 14)**

Η εν λόγω δαπάνη περιορίζεται από την κατάργηση της υφιστάμενης δομής (Συμβούλιο Εμπειρογνωμόνων και Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης). **(άρθρο 80 παρ.15)**

3. Δαπάνη από:

- την κάλυψη της απομείωσης των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, το ύψος της οποίας δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και την έκδοση της προβλεπόμενης κ.υ.α. Εκτιμάται πάντως σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο συνολικά, για τα έτη 2022-2025, στο ποσό των **678,74 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 59)**
- την εγγύηση που παρέχει το Κράτος, κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων, της καταβολής ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, το ύψος της οποίας δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. **(άρθρο 60)**

4. Ενδεχόμενη δαπάνη από την κάλυψη τυχόν διαφοράς μεταξύ του υπολοίπου του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου και του κεφαλαίου που θα είχε συσσωρευτεί στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης, για την καταβολή επικουρικής σύνταξης αναπηρίας ή θανάτου. **(άρθρα 54 και 55)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

5. Απώλεια εσόδων λόγω της απαλλαγής του Τ.Ε.Κ.Α. από κάθε τέλος, φόρο, πλην του Φ.Π.Α., του Ε.Ν.Φ.Ι.Α. και των φόρων δωρεάς και κληρονομιάς, από κάθε παράβολο και κράτηση για την παράσταση και εκπροσώπηση αυτού ενώπιον παντός δικαστηρίου και αρχής, καθώς και για την άσκηση οποιουδήποτε ένδικου βοηθήματος και μέσου ή άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον τούτων. **(άρθρο 30)**

6. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από την κατάργηση των προβλεπομένων κυρώσεων (χρηματικό πρόστιμο), στο Δ.Σ. των αρμόδιων φορέων, σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους ως προς την υποχρέωση ενημέρωσης της Η.ΔΙ.Κ.Α. για κάθε καταχώριση Α.Μ.Κ.Α. που διενεργείται στα μητρώα τους ή για κάθε σχετική μεταβολή των εργασιακών και ασφαλιστικών στοιχείων των πολιτών. **(άρθρο 74)**

Οι εν λόγω απώλειες εσόδων θα αναπληρώνονται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

II. Επί του προϋπολογισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α. (φορέας της Γενικής Κυβέρνησης)

1. Ενδεχόμενη δαπάνη λόγω της εξαίρεσης από τον επανυπολογισμό, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 33 του ν.4387/2016), των συντάξεων/κύριων συντάξεων του πρώην ΝΑΤ που δεν έχουν επανυπολογισθεί ή υπολογισθεί δυνάμει των μνημονευόμενων διατάξεων του κ.ν. 792/1978, και την ως εκ τούτου συνέχιση καταβολής σύνταξης για τους δικαιούχους του πρώην Ν.Α.Τ. με το πρότερο καθεστώς. **(άρθρο 78)**

Η εν λόγω δαπάνη θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α.

2. Ετήσια απώλεια εσόδων από τη θέσπιση εξαιρέσεων, από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών, για ειδικές περιπτώσεις προσώπων επί των οποίων εκδίδονται Π.Π.Υ., με ταυτόχρονη μελλοντική ετήσια εξοικονόμηση δαπάνης από την μη καταβολή ανάλογου ύψους συνταξιοδοτικής δαπάνης. **(άρθρο 75)**

Η εν λόγω απώλεια εσόδων θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του e-Ε.Φ.Κ.Α.

III. Επί του προϋπολογισμού του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α./ ν.π.δ.δ. επιχορηγούμενο από τον κρατικό προϋπολογισμό)

1. Ετήσια δαπάνη, από την:

- αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων του Ταμείου. Εκτιμάται πάντως σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας στο ποσό των **3,75 εκατ. ευρώ** περίπου. **(άρθρα 4, 24, 27, 28, 29 παρ.4 και 5, 32 παρ.1, 38 παρ.1, 39, 45, 51, 66, 68 και 70)**

2. Εφάπαξ δαπάνη η οποία εκτιμάται, για χρονικό ορίζοντα πενταετίας στο ποσό των **13,85 εκατ. ευρώ** περίπου, από την προμήθεια του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για τη λειτουργία του συνιστώμενου Ταμείου. **(άρθρο 4)**

3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τη δυνατότητα:

- ίδρυσης υποκαταστημάτων του Ταμείου οπουδήποτε στην Επικράτεια. **(άρθρο 4)**
- υποστήριξης **i)** του Συμβουλίου Επιλογής των μελών του Δ.Σ. του Ταμείου καθώς και **ii)** του Δ.Σ. του Ταμείου για την επιλογή του Διευθύνοντα Συμβούλου, από εξειδικευμένο σύμβουλο και τη συνακόλουθη καταβολή αμοιβής σ' αυτόν. **(άρθρα 12 και 24)**
- ανάθεσης βασικών λειτουργιών διακυβέρνησης του Ταμείου σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου. **(άρθρο 20)**

Οι εν λόγω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Τ.Ε.Κ.Α.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	**ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**
CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS 23.07.2021 21:51	KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS 23.07.2021 21:54
Χ. ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	**Κ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ 4ης ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 29ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

ΜΕΛΗ : Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Βασιλική Πέππα και Γρηγόριος Βαλληνδράς, Σύμβουλοι. Η Αντιπρόεδρος Άννα Λιγωμένου και οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Σταμάτιος Πουλής, Ασημίνα Σακελλαρίου και Αργυρώ Μαυρομμάτη απουσίασαν δικαιολογημένα.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΤΟ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Σχέδιο Νόμου
του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τίτλο

«ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ, ΙΔΡΥΣΗ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η εισαγωγή και εφαρμογή κεφαλαιοποιητικού

συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, προκειμένου να συμβάλει στη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης για τους συνταξιούχους, καθώς και στη βιωσιμότητα ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο συντελεί στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος είναι η οργάνωση της δημόσιας υποχρεωτικής επικουρικής ασφάλισης με βάση το οικονομικό σύστημα κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα προκαθορισμένων εισφορών για το σύνολο των ασφαλιστέων προσώπων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και η ίδρυση Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ) υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) για τη διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης.

Άρθρο 3
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
α) Κεφαλαιοποιητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών: το οικονομικό σύστημα λειτουργίας του συνταξιοδοτικού φορέα, με βάση το οποίο οι τρέχουσες καταβαλλόμενες εισφορές σωρεύονται και επενδύονται σχηματίζοντας αποθεματικό, το οποίο αποτελεί τη βάση υπολογισμού των μελλοντικών παροχών προς τους δικαιούχους.
β) Επένδυση: η τοποθέτηση των εισφορών και των εν γένει πόρων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ) σε κινητές αξίες, λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα και ακίνητα, με στόχο την επίτευξη αποδόσεων για τη χρηματοδότηση των παροχών στους δικαιούχους, σύμφωνα με τα ειδικότερα χαρακτηριστικά κάθε επενδυτικού προγράμματος.
γ) Επενδυτικό πρόγραμμα κύκλου ζωής: επενδυτικό πρόγραμμα, το οποίο ακολουθεί τον κανόνα της μείωσης του επιπέδου του επενδυτικού κινδύνου στο χαρτοφυλάκιο κάθε ασφαλισμένου καθώς αυξάνεται η ηλικία του.
δ) Αποθεματικό σώρευσης: το κεφάλαιο που προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους συσσωρευμένων κεφαλαίων των ατομικών λογαριασμών των ασφαλισμένων.
ε) Αποθεματικό παροχών: το κεφάλαιο που προκύπτει από τη μεταφορά κατά τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων των επιμέρους συσσωρευμένων κεφαλαίων των ατομικών λογαριασμών τους και χρησιμοποιείται για την κάλυψη των καταβαλλόμενων μηνιαίων παροχών προς τους δικαιούχους/συνταξιούχους του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ).
στ) Αποθεματικό λειτουργίας: το κεφάλαιο που σχηματίζεται από τις κρατήσεις, στις οποίες υπόκεινται οι εισφορές ασφαλισμένων και εργοδοτών, και χρησιμοποιείται για την κάλυψη, ιδίως, των λειτουργικών δαπανών του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.).

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Κεφάλαιο Α΄
Ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης

Άρθρο 4
Ίδρυση - Επωνυμία - Έδρα - Εποπτεία - Έναρξη λειτουργίας

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (Τ.Ε.Κ.Α.) και για τις διεθνείς σχέσεις «Hellenic Auxiliary Pensions Defined Contributions Fund».
2. Το Ταμείο εδρεύει στην Αθήνα. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) μπορεί να ιδρύονται υποκαταστήματα του Ταμείου οπουδήποτε στην Επικράτεια.
3. Το Ταμείο υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους.
4. Έναρξη λειτουργίας του Ταμείου ορίζεται η 1η.1.2022.

Άρθρο 5
Σκοπός

Σκοπός του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι η χορήγηση επικουρικής σύνταξης για την κάλυψη των κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου στους ασφαλισμένους και τα δικαιοδόχα πρόσωπα, με εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών.

Άρθρο 6
Ασφαλιστέα πρόσωπα – Τροποποίηση του άρθρου 37 ν. 4052/2012

1. Στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) υπάγονται υποχρεωτικά, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3, όλα τα πρόσωπα που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά από 1η.1.2022 και εφεξής ασφαλιστέα εργασία-απασχόληση ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα, για την οποία υφίσταται μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία υποχρέωση υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.). Για τα πρόσωπα της παρούσας παραγράφου η υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου λαμβάνει χώρα αντί της υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α.
2. Στην ασφάλιση του Ταμείου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι ήδη ασφαλισμένοι στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι έχουν γεννηθεί από 1η.1.1987 και εξής. Από την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του Ταμείου παύουν αυτοδίκαια να υπάγονται στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ.

3. Στην ασφάλιση του Ταμείου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, και εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου:
α) οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί,
β) τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) και
γ) τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση άλλων φορέων επικουρικής ασφάλισης.
4. Τα πρόσωπα της παρ. 2 μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου από 01.01.2023.
5. Τα πρόσωπα της παρ. 3 μπορούν να ασκήσουν το εν λόγω δικαίωμα από 1η.1.2023 οποτεδήποτε μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας που προβλέπεται σε αυτή. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος άρθρου, τα πρόσωπα της προηγούμενου εδαφίου δεν πρέπει να έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο έναρξης λειτουργίας του Ταμείου
6. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης.
7. Μετά από το τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4052/2012 (Α' 41), προστίθεται εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:
«3. Από την 1η.1.2021 στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι αυτοαπασχολούμενοι υγειονομικοί, τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα υπαγόμενο στην ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ, καθώς και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης. Από την 1η.1.2022 τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, εφόσον έχουν συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής.».

Άρθρο 7
Χρόνος Ασφάλισης

Χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι:
α) ο χρόνος για τον οποίο καταβάλλονται ή οφείλονται ασφαλιστικές εισφορές από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου και εφεξής,
β) ο χρόνος προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης του άρθρου 63 και
γ) ο χρόνος αναγνώρισης ασφάλισης του άρθρου 64.

Άρθρο 8
Πόροι

1. Πόροι του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι:

α) τα έσοδα από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων ή και των εργοδοτών,
β) οι αποδόσεις από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου,
γ) λοιπά έσοδα, πόροι, περιουσιακά στοιχεία που προβλέπονται από τη νομοθεσία και οι πρόσοδοί τους,
δ) πόροι προερχόμενοι από την Ευρωπαϊκή Ένωση και
ε) επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για την κάλυψη της δαπάνης που αφορά στις πάσης φύσεως αποδοχές των οργάνων διοίκησης του Ταμείου και του προσωπικού που υπηρετεί σε αυτό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.
2. Για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου και κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, το Ταμείο λαμβάνει ετησίως επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για την κάλυψη των λειτουργικών εν γένει δαπανών του.

Άρθρο 9
Κρατήσεις

1. Οι ασφαλιστικές εισφορές υπόκεινται σε κρατήσεις, οι οποίες σχηματίζουν το αποθεματικό λειτουργίας του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) και χρησιμοποιούνται, ιδίως, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Ταμείου.
2. Το ύψος των ανωτέρω κρατήσεων, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του ένα τοις εκατό (1%) επί των καταβαλλόμενων εισφορών, καθορίζεται ετησίως με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ύστερα από σχετική εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου.

Κεφάλαιο Β΄
Οργάνωση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης

Άρθρο 10
Όργανα διοίκησης

Όργανα διοίκησης του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι: α) το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και
β) ο Διευθύνων Σύμβουλος.

Άρθρο 11
Σύνθεση και θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), αποτελούμενο από τον Πρόεδρο και έξι (6) μέλη. Τον Πρόεδρο του Δ.Σ., όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει μέλος του Δ.Σ. που επιλέγεται μεταξύ των υπολοίπων μελών.
2. Η θητεία των μελών του Δ.Σ. ορίζεται πενταετής και μπορεί να ανανεωθεί μία φορά για ισόχρονο διάστημα. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, δύο (2)

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΙΚΗ

από τα επτά (7) μέλη κληρώνονται αμέσως μετά από τη λήψη της απόφασης επιλογής τους και διορίζονται για θητεία τριών (3) ετών, δύο (2) μέλη για θητεία τεσσάρων (4) ετών και δύο (2) μέλη για θητεία πέντε (5) ετών. Ο Πρόεδρος διορίζεται για θητεία πέντε (5) ετών. Η ανανέωση της θητείας των μελών του Δ.Σ. χωρεί για πλήρη θητεία πέντε (5) ετών, ανεξάρτητα από το εάν διορίστηκαν για πλήρη ή περιορισμένη θητεία. Εάν μέλος του Δ.Σ. αντικατασταθεί κατά τη διάρκεια της θητείας του και πριν από τη συμπλήρωση τριών (3) ετών από τον διορισμό του, το νέο μέλος διορίζεται για το υπόλοιπο της θητείας του προκατόχου του. Σε διαφορετική περίπτωση, το νέο μέλος ορίζεται για πλήρη θητεία. Εάν λήξει η θητεία των μελών του Δ.Σ., αυτή παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι τον διορισμό νέων μελών και σε κάθε περίπτωση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες.

Άρθρο 12
Διαδικασία επιλογής και ορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, υψηλής επιστημονικής κατάρτισης και διαθέτουν σημαντική εμπειρία, επαρκή χρόνο και εξειδικευμένες γνώσεις για να ασκούν χρηστή και συνετή διαχείριση σύμφωνα με τους σκοπούς του Ταμείου. Τα μέλη του Δ.Σ. διαθέτουν τουλάχιστον: α) πτυχίο Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής, β) επαγγελματική εμπειρία πέντε (5) ετών σε αντίστοιχες θέσεις στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, συναφή προς τις δραστηριότητες και τους σκοπούς του Ταμείου και γ) άριστη γνώση της ελληνικής και πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.
2. Τα μέλη του Δ.Σ. προεπιλέγονται από ανεξάρτητο Συμβούλιο Επιλογής, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, στην οποία εξειδικεύονται, ιδίως, οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, τα προσόντα επιλογής καθώς και ο τρόπος απόδειξης αυτών. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Ταμείου και του εποπτεύοντος Υπουργείου, καθώς και στην ιστοσελίδα opengov.gr.
3. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, είναι πενταμελές και αποτελείται από: α) έναν Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, β) τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, γ) τον Πρόεδρο του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), δ) τον Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) και ε) έναν καθηγητή Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που ειδικεύεται σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.
4. Το Συμβούλιο μπορεί να υποστηρίζεται από εξειδικευμένο σύμβουλο προσλήψεων, που επιλέγεται από το Δ.Σ. του Ταμείου με την επιφύλαξη του άρθρου 73, ύστερα από σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Το Συμβούλιο ολοκληρώνει τη διαδικασία επιλογής εντός χρονικού διαστήματος που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων και προτείνει στον Υπουργό Εργασίας και

Κοινωνικών Υποθέσεων κατάλογο των επικρατέστερων υποψηφίων. Ο κατάλογος επικρατέστερων υποψηφίων αποτελείται κατά ανώτατο όριο από διπλάσιο αριθμό υποψηφίων από τον αριθμό των προς πλήρωση θέσεων του Δ.Σ. και παραμένει σε ισχύ για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από την κατάρτισή του.
5. Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επιλέγει και ορίζει με απόφασή του τον Πρόεδρο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ. από τον κατάλογο των επικρατέστερων υποψηφίων. Ειδικά για τον Πρόεδρο του Δ.Σ. ακολουθείται προηγουμένως η διαδικασία του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής, μετά από πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
6. Μετά από τον ορισμό του πρώτου Δ.Σ. και για την επιλογή οποιουδήποτε νέου μέλους, η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρ. 2 εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ., ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου.

Άρθρο 13
Κωλύματα διορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Για τον διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) ισχύουν τα κωλύματα διορισμού του άρθρου 69 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133).
2. Επιπλέον, δεν διορίζονται μέλη του Δ.Σ. πρόσωπα στα οποία συντρέχουν ένα ή περισσότερα από τα κατωτέρω:
α) έχουν καταδικαστεί σε οποιαδήποτε ποινή για αδικήματα του α.ν. 86/1967 (Α΄ 136), τοκογλυφία, παραχάραξη νομίσματος και άλλων μέσων πληρωμής, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, παράβαση καθήκοντος, επανειλημμένα για συκοφαντική δυσφήμηση, για φορολογικά αδικήματα, για αδικήματα της νομοθεσίας νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, για αδικήματα περί εταιρειών, πτώχευσης και αφερεγγυότητας, αγοράς τίτλων ή κινητών αξιών ή μέσων πληρωμής στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς και πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, καθώς και για παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία και για οποιοδήποτε συναφές με τα προηγούμενα αδίκημα,
β) έχουν παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα η πλημμέλημα της περ. α), ανεξάρτητα από το εάν το αδίκημα έχει παραγραφεί,
γ) έχουν στερηθεί τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση,
δ) έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση,
ε) τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση,
στ) έχουν απολυθεί από θέση δημόσιας υπηρεσίας ή Ο.Τ.Α. ή άλλου νομικού προσώπου του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), λόγω επιβολής της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης ή λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας για σπουδαίο λόγο, οφειλόμενο σε υπαιτιότητά τους,
ζ) έχουν αποκλειστεί από αρμόδια αρχή από την άσκηση ενός επαγγέλματος ή τους έχει απαγορευθεί η ανάληψη θέσης προϊσταμένου ή στελέχους οποιασδήποτε δημόσιας αρχής, λόγω σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος.

Άρθρο 14
Ασυμβίβαστα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) δεν μπορούν να είναι μέλη Δ.Σ. ή όργανα διοίκησης φορέα επαγγελματικής ή ιδιωτικής ασφάλισης ή επιχειρήσεων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες.
2. Τα μέλη του Δ.Σ. δεν επιτρέπεται να συνάπτουν οποιασδήποτε μορφής σύμβαση με το Ταμείο, από την οποία προκύπτει όφελος υπέρ αυτών ή τρίτων. Η ως άνω απαγόρευση ισχύει και για συζύγους ή συμβιούντες, κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4356/2015 (Α΄ 181), καθώς και για τα προστατευόμενα τέκνα αυτών. Η απαγόρευση ισχύει και για οποιασδήποτε μορφής εταιρεία ή επιχείρηση, στην οποία τα πρόσωπα αυτά συμμετέχουν ως κύριος μέτοχος ή ως ομόρρυθμος, ετερόρρυθμος ή περιορισμένης ευθύνης εταίρος ή διατηρούν την ιδιότητα ανώτατου διοικητικού στελέχους.

Άρθρο 15
Σύγκρουση συμφερόντων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, υποχρεούνται να απέχουν από τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων, εφόσον συντρέχει περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων στο πρόσωπό τους, δηλώνοντας κώλυμα. Σύγκρουση συμφερόντων συνιστά οποιαδήποτε κατάσταση επηρεάζει αντικειμενικά την αμερόληπτη άσκηση των καθηκόντων τους.
2. Η αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων των μελών του Δ.Σ. επηρεάζεται ιδίως όταν προκύπτει:
(α) όφελος, οικονομικό ή μη, για τους ίδιους, τους συζύγους ή τους συμβιούντες κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4356/2015 (Α' 181), τους συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθείαν μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε, έως και δευτέρου βαθμού, καθώς και για πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, με τα οποία έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση, και
(β) βλάβη, οικονομική ή μη, για πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, με τα οποία υπάρχει ιδιαίτερη εχθρότητα.
Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων ισχύουν αναλογικά για όλα τα μέλη του Δ.Σ. οι διαδικαστικές υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 72 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

Άρθρο 16
Υποχρεώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, υποχρεούνται να ενεργούν προς το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων παροχών και να υπηρετούν με συνέπεια τους σκοπούς του, καθώς και να ασκούν τα καθήκοντά τους με ακεραιότητα, αντικειμενικότητα, αμεροληψία, διαφάνεια και κοινωνική υπευθυνότητα. Τα μέλη του Δ.Σ. οφείλουν

να τηρούν τους κανόνες εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα, για τα οποία έλαβαν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να υπογράψουν δήλωση εμπιστευτικότητας και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των επενδυτικών αποφάσεων.
2. Τα μέλη του Δ.Σ. υποχρεούνται σε δήλωση και έλεγχο της περιουσιακής τους κατάστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3213/2003 (Α΄ 309).
3. Τα μέλη του Δ.Σ. οφείλουν να απέχουν για ένα (1) έτος μετά τη λήξη της θητείας τους από την ανάληψη θέσης μέλους Δ.Σ. ή οργάνου διοίκησης φορέα επαγγελματικής ή ιδιωτικής ασφάλισης ή επιχειρήσεων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες.

Άρθρο 17
Κυρώσεις επί των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Σε περίπτωση παραβίασης των άρθρων 13 έως και 16 του παρόντος εφαρμόζεται το άρθρο 75 του ν. 4622/2019 (Α' 131).

Άρθρο 18
Παύση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), περιλαμβανομένου του Προέδρου, παύονται από το αξίωμά τους με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ύστερα από εισήγηση της πλειοψηφίας των μελών του Δ.Σ., για έναν ή περισσότερους από τους εξής λόγους:
α) σπουδαίο λόγο που αφορά στην εκτέλεση των καθηκόντων τους,
β) αδυναμία εκτέλεσης των καθηκόντων τους λόγω κωλύματος, νόσου ή ανικανότητας, σωματικής ή πνευματικής, που διαρκεί για περισσότερους από τρεις (3) συνεχόμενους μήνες, ή για μη εκπλήρωση των καθηκόντων τους για τρεις (3) συνεχόμενους μήνες για οποιονδήποτε άλλο λόγο χωρίς την άδεια του Δ.Σ.,
γ) απουσία χωρίς σοβαρό λόγο κατά την κρίση του Δ.Σ. επί τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις,
δ) αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο για αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 13,
ε) στέρηση της προσωπικής τους ελευθερίας, ύστερα από ένταλμα προσωρινής κράτησης ή δικαστική απόφαση, έστω και αν απολύθηκαν με εγγύηση ή περιοριστικούς όρους,
στ) μη τήρηση των υποχρεώσεων αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με το άρθρο 15,
ζ) μη τήρηση των υποχρεώσεων εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας,
η) κατάχρηση της θέσης τους προκειμένου να προσπορίσουν στον εαυτό τους ή σε τρίτο παράνομο περιουσιακό όφελος,
θ) αν αποκλειστεί ή παυθεί από αρμόδια αρχή από την άσκηση ενός επαγγέλματος ή του απαγορευθεί η ανάληψη θέσης προϊσταμένου ή στελέχους οποιουδήποτε δημόσιου νομικού προσώπου, λόγω σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος και

ι) αν διοριστεί μέλος της Κυβέρνησης ή των εκτελεστικών οργάνων πολιτικού κόμματος ή αν ανακηρυχθεί υποψήφιος Βουλευτής της Βουλής των Ελλήνων ή του Ευρωκοινοβουλίου.

Άρθρο 19
Ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.):
α) δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και δεν υπέχουν ποινική ευθύνη ή αστική ευθύνη έναντι του Τ.Ε.Κ.Α. για αιτιολογημένη γνώμη που διατύπωσαν ή για πράξεις ή παραλείψεις τους στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους ή επ' ευκαιρία αυτής, εκτός εάν ενήργησαν με δόλο ή με βαριά αμέλεια ή με σκοπό να προσπορίσουν στον εαυτό τους ή σε τρίτο παράνομο περιουσιακό όφελος ή να βλάψουν το Δημόσιο ή άλλον κατά τις κείμενες ποινικές διατάξεις, καθώς και εάν παραβίασαν το απόρρητο των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, και
β) δεν υπέχουν αστική ευθύνη έναντι ιδιωτών για πράξεις που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 20
Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) λαμβάνει τις στρατηγικές αποφάσεις και καθορίζει την εν γένει πολιτική δράσης του Ταμείου, είναι υπεύθυνο για την οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του και έχει την τελική ευθύνη για τις αποφάσεις του.
2. Το Δ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
α) μεριμνά για τη σύνταξη γραπτών τεκμηριωμένων πολιτικών, ιδίως σε σχέση με την αναλογιστική λειτουργία, τη διαχείριση κινδύνων και τον εσωτερικό έλεγχο και τις εξωτερικές αναθέσεις. Οι πολιτικές αυτές επανεξετάζονται τουλάχιστον κάθε τρία (3) έτη και προσαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση σημαντικής αλλαγής,
β) θέτει τους στρατηγικούς συγκριτικούς δείκτες αξιολόγησης και αποφασίζει για τις κατευθυντήριες γραμμές της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου,
γ) αποφασίζει για τα βασικά χαρακτηριστικά του προκαθορισμένου επενδυτικού προγράμματος του άρθρου 48,
δ) αποφασίζει για νέα επενδυτικά προγράμματα και καθορίζει τα βασικά χαρακτηριστικά τους,
ε) αποφασίζει για νέα επενδυτικά προϊόντα,
στ) αποφασίζει τακτικά, κάθε έτος, και έκτακτα, έπειτα από κάθε σχετική σημαντική μεταβολή, για τους κινδύνους που συναρτώνται με τη λειτουργία του Ταμείου και, ιδίως, αυτούς που σχετίζονται με το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, καθώς και τα όριά τους και εγγυάται την εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών διαχείρισής τους,

ζ) διενεργεί ίδια αξιολόγηση κινδύνων τουλάχιστον κάθε τρία (3) έτη και έκτακτα, χωρίς καθυστέρηση, μετά από κάθε σημαντική αλλαγή στα χαρακτηριστικά των κινδύνων του Ταμείου ή των επενδυτικών προγραμμάτων που διαχειρίζεται,
η) διασφαλίζει την επάρκεια των πόρων για την αποτελεσματική λειτουργία του Ταμείου,
θ) καταρτίζει τον κατάλογο των επικρατέστερων υποψηφίων για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου και τον προτείνει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
ι) υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων πρόταση για την παύση του Διευθύνοντος Συμβούλου,
ια) αξιολογεί και ελέγχει τον Διευθύνοντα Σύμβουλο,
ιβ) αποφασίζει σχετικά με τη συχνότητα και το περιεχόμενο υποβολής αναφορών από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο,
ιγ) συγκροτεί την Επενδυτική Επιτροπή,
ιδ) παρέχει τις οδηγίες και καθορίζει το πλαίσιο δράσης του Διευθύνοντος Συμβούλου, της Επενδυτικής Επιτροπής, των οργάνων και των εξωτερικών συνεργατών του Ταμείου και παρακολουθεί την υλοποίησή τους, με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας άλλων οργάνων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος,
ιε) εγκρίνει τον προϋπολογισμό εκάστου οικονομικού έτους και τις λοιπές ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ταμείου και αναθέτει τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων του Ταμείου σε ορκωτούς ελεγκτές,
ιστ) υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εξαμηνιαία έκθεση απολογισμού και προγραμματισμού των δραστηριοτήτων του Ταμείου και στη Βουλή των Ελλήνων ετήσια έκθεση ανάλυσης των πεπραγμένων του,
ιζ) εκδίδει κάθε αναγκαίο Κανονισμό για τη λειτουργία του Ταμείου, μεριμνά για την τήρησή τους και αποφασίζει για κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή τους,
ιη) εισηγείται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων την αναπροσαρμογή των εισφορών και των παροχών με βάση την αναλογιστική μελέτη του Ταμείου και τις τεχνικές προβλέψεις της αναλογιστικής υπηρεσίας του Ταμείου,
ιθ) συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας μεταξύ των μελών του για τη μελέτη, προώθηση και αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία του Ταμείου, καθορίζει τις ειδικότερες αρμοδιότητες των επιτροπών και ομάδων εργασίας και αποφασίζει επί των εισηγήσεών τους,
κ) μεριμνά για την εφαρμογή του συνόλου της νομοθεσίας που διέπει το Ταμείο και την εκτέλεση των αποφάσεών του και
κα) χειρίζεται κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα που σχετίζεται με την παρ. 1.

3. Το Δ.Σ. μπορεί να αναθέτει βασικές λειτουργίες διακυβέρνησης του Ταμείου της παρ. 1 του άρθρου 31 ή την υποστήριξή τους σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου, μετά από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου. Η ανάθεση οποιασδήποτε λειτουργίας σε τρίτα πρόσωπα δεν απαλλάσσει το Δ.Σ από την ευθύνη που προβλέπεται στην παρ. 1.

4. Το Δ.Σ. μεριμνά ώστε να διαθέτει συνεχώς, ως συλλογικό όργανο, τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες, προκειμένου να ασκεί με αποτελεσματικό τρόπο τις αρμοδιότητές του και να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία του Ταμείου.

Άρθρο 21
Λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά τον μήνα, με φυσική παρουσία των μελών του ή μέσω τηλεδιάσκεψης, μετά από έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Το Δ.Σ. μπορεί να ορίσει συγκεκριμένες ημέρες για τις τακτικές συνεδριάσεις του, καθώς και να ορίσει έκτακτες συνεδριάσεις, όταν παρίσταται ανάγκη, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου ή κατόπιν έγγραφου αιτήματος τεσσάρων (4) τουλάχιστον μελών του προς τον Πρόεδρο. Στο αίτημα για έκτακτη συνεδρίαση πρέπει να αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν.
2. Η πρόσκληση γνωστοποιείται στα μέλη του Δ.Σ., τουλάχιστον προ δύο (2) ημερολογιακών ημερών από την ημέρα της συνεδρίασης, και μπορεί να γίνεται τηλεφωνικά ή και να αποστέλλεται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) με βεβαίωση λήψης του μηνύματος από τον παραλήπτη ή και με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον αποδεικνύεται η επικοινωνία ή αποστολή και βεβαιώνεται η ημέρα και χρονολογία αυτής και η υπογραφή του προσώπου που έκανε την πρόσκληση. Κατ΄ εξαίρεση, επιτρέπεται σύντμηση της προθεσμίας, σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης, η οποία βεβαιώνεται από τον Πρόεδρο. Στην πρόσκληση της συνεδρίασης αναγράφονται ο τόπος, η ημερομηνία και η ώρα της συνεδρίασης, καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Κατά τη συνεδρίαση συζητούνται μόνο τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να συζητηθούν και θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη, εφόσον παρίστανται όλα τα μέλη του Δ.Σ. και συμφωνούν για τη συζήτησή τους.
3. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. παρευρίσκεται χωρίς δικαίωμα ψήφου ο Διευθύνων Σύμβουλος και κατόπιν πρόσκλησης από το Δ.Σ. οποιοδήποτε πρόσωπο εντός ή εκτός του Ταμείου, το οποίο διαθέτει εξειδικευμένες γνώσεις αναφορικά με θέμα που εισάγεται προς συζήτηση.
4. Κατά τα λοιπά, για τη λειτουργία του Δ.Σ. εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α΄ 45), καθώς και τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου.

Άρθρο 22
Πρόεδρος

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία του Δ.Σ. και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
α) αποφασίζει για τον επιμερισμό του έργου του Δ.Σ. στα μέλη του ή και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ταμείου,
β) εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα το Ταμείο,
γ) υποβάλλει προς το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), σύμφωνα με τις οικείες περί Ν.Σ.Κ. διατάξεις, ερωτήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. για έκδοση γνωμοδοτήσεων, τις οποίες και εγκρίνει,

δ) καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του Δ.Σ., λαμβάνοντας υπόψη τυχόν θέματα που προτείνουν τα μέλη του, καθορίζει την ημέρα, την ώρα και τον τόπο των συνεδριάσεων, καλεί τα μέλη και διευθύνει τις συνεδριάσεις του, διασφαλίζοντας ότι υπάρχει επαρκής και έγκαιρη ενημέρωση όλων για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων.

Άρθρο 23
Διευθύνων Σύμβουλος

1. Στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) συνιστάται θέση Διευθύνοντος Συμβούλου, ο οποίος είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Ο Διευθύνων Σύμβουλος τελεί σε αναστολή οποιουδήποτε άμισθου ή έμμισθου δημοσίου ή δικηγορικού λειτουργήματος και δεν μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη δραστηριότητα του Ταμείου.
2. Για τον Διευθύνοντα Σύμβουλο εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 13 έως και 19.

Άρθρο 24
Διαδικασία επιλογής και ορισμός του Διευθύνοντος Συμβούλου

1. Ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, υψηλής επιστημονικής κατάρτισης και ήθους και πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον:
α) πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής,
β) επαγγελματική εμπειρία δέκα (10) ετών σε αντίστοιχες θέσεις στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, συναφή προς τις δραστηριότητες, τον σκοπό του Ταμείου και τις αρμοδιότητες που ασκεί,
γ) άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας και πολύ καλή της αγγλικής γλώσσας και
δ) εν ισχύ πιστοποιητικό καταλληλότητας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή της Τράπεζας της Ελλάδος που αντιστοιχεί τουλάχιστον στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίων.
2. Για την πλήρωση της θέσης του Διευθύνοντος Συμβούλου το Δ.Σ., κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, εκδίδει με απόφασή του δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία εξειδικεύονται, ιδίως, οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, τα προσόντα επιλογής καθώς και ο τρόπος απόδειξης αυτών. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Ταμείου και του εποπτεύοντος Υπουργείου, καθώς και στην ιστοσελίδα opengov.gr. Το Δ.Σ. μπορεί να υποστηρίζεται από εξειδικευμένο σύμβουλο προσλήψεων που επιλέγεται από αυτό, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
3. Το Δ.Σ. καταρτίζει εντός χρονικού διαστήματος που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων και προτείνει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κατάλογο των τριών (3) επικρατέστερων υποψηφίων, ένας εκ των οποίων επιλέγεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου.

4. Ο Διευθύνων Σύμβουλος προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που καταρτίζεται μεταξύ του Ταμείου και του προσλαμβανόμενου και έχει διάρκεια έξι (6) έτη, με δυνατότητα ανανέωσης άπαξ για ισόχρονο διάστημα. Οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου καθορίζονται με τη σύμβαση εργασίας του πρώτου εδαφίου και γι΄ αυτές εφαρμόζεται αναλόγως η περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176).
5. Εάν για τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου επιλεγεί πρόσωπο που είναι δημόσιος λειτουργός ή υπάλληλος του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), η τοποθέτηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στην παρ. 4.
6. Κατά τον χρόνο της θητείας του προσώπου της παρ. 5 στο Ταμείο, διατηρείται το καθεστώς κύριας ασφάλισης, επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής, το οποίο απορρέει από την οργανική του θέση. Ο σχετικός χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο καθεστώς αυτό. Διατηρούνται, επίσης, η θέση του στην επετηρίδα και τα δικαιώματα που έχει αποκτήσει λόγω προϋπηρεσίας ή λόγω θέσης ή και βαθμού. Ο χρόνος της θητείας του στο Ταμείο θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης για κάθε σχετική συνέπεια. Για τον καθορισμό των αποδοχών και των εν γένει πρόσθετων αμοιβών, απολαβών και αποζημιώσεων του προσώπου της παρ. 5 του παρόντος εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 22 και της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176).

Άρθρο 25
Αναπλήρωση και προσωρινή άσκηση καθηκόντων του Διευθύνοντος Συμβούλου

1. Ως αναπληρωτής του Διευθύνοντος Συμβούλου του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), σε περίπτωση προσωρινής απουσίας ή κωλύματός του, ορίζεται, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.), στέλεχος του Ταμείου που κατέχει το πιστοποιητικό της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 24.
2. Αν κενωθεί η θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές του ασκεί προσωρινά και για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες, στέλεχος του Ταμείου, που ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. και διαθέτει το πιστοποιητικό της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 24. Το στέλεχος του Ταμείου που ασκεί προσωρινά τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου λαμβάνει τις αποδοχές του Διευθύνοντος Συμβούλου κατά τον χρόνο άσκησης των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του.

Άρθρο 26
Αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου

1. Ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) ασκεί τις εκτελεστικές αρμοδιότητες του Ταμείου, εξειδικεύει και υλοποιεί τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.), στο

πλαίσιο των στρατηγικών και πολιτικών που αυτό έχει θέσει, και παρακολουθεί την εφαρμογή τους.
2. Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι αρμόδιος για την τρέχουσα διαχείριση του Ταμείου και συγκεκριμένα:
α) προΐσταται των υπηρεσιών του Ταμείου, συντονίζει το έργο τους και έχει την ευθύνη της δράσης και της εν γένει εύρυθμης λειτουργίας τους,
β) κατανέμει τις θέσεις του προσωπικού μεταξύ των οργανικών μονάδων του Ταμείου,
γ) προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό του Ταμείου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου,
δ) αποφασίζει για την τοποθέτηση του προσωπικού σε οργανικές μονάδες με βάση την αποστολή κάθε οργανικής μονάδας και τις ανάγκες της υπηρεσίας,
ε) εισηγείται προς το Δ.Σ. τα προς συζήτηση θέματα της αρμοδιότητάς του,
στ) συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας από το προσωπικό του Ταμείου ή και τρίτους για τη μελέτη, προώθηση και αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία του, καθορίζει τις ειδικότερες αρμοδιότητες των επιτροπών και ομάδων εργασίας και αποφασίζει επί των εισηγήσεών τους,
ζ) αποφασίζει για τη συμμετοχή του Ταμείου σε ομάδες εργασίας ή επιτροπές με αντικείμενο που άπτεται των αρμοδιοτήτων του και ορίζει τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτές,
η) διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα του συστήματος είσπραξης των πόρων του Ταμείου.
θ) αποφασίζει για την υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου,
ι) απονέμει τις παροχές στους δικαιούχους,
ια) είναι ο κύριος διατάκτης των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Ταμείου,
ιβ) υποβάλλει προς το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), σύμφωνα με τις οικείες περί Ν.Σ.Κ. διατάξεις, ερωτήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Διευθύνοντος Συμβούλου για έκδοση γνωμοδοτήσεων, τις οποίες και εγκρίνει,
ιγ) αποφασίζει για την ανάθεση λοιπών λειτουργιών και θεμάτων που σχετίζονται με την καθημερινή διαχείριση σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός του Ταμείου,
ιδ) αποφασίζει για κάθε άλλο αναγκαίο λεπτομερειακό ή τεχνικό ζήτημα που άπτεται των αρμοδιοτήτων του κατά τα ανωτέρω.
3. Ο Διευθύνων Σύμβουλος μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει σε προϊσταμένους οργανικών μονάδων του Ταμείου αρμοδιότητές του, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες των περ. α), γ), ε), η), ια), ιβ) και ιγ της παρ. 2, ή το δικαίωμα να υπογράφουν κατά περίπτωση «με εντολή Διευθύνοντος Συμβούλου».

Άρθρο 27
Σύσταση και στελέχωση του Ιδιαίτερου Γραφείου του Διευθύνοντος Συμβούλου

1. Για την επικουρία του Διευθύνοντος Συμβούλου συστήνεται ιδιαίτερο γραφείο, το οποίο στελεχώνεται από συνεργάτες, που υπάγονται απευθείας στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.
2. Για τη στελέχωση του γραφείου του Διευθύνοντος Συμβούλου προβλέπονται έως τρεις (3) θέσεις συνεργατών, δύο (2) εκ των οποίων δύνανται να είναι μετακλητοί.

3. Οι θέσεις των συνεργατών καλύπτονται με ανάλογη εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 46 του ν. 4622/2019 (Α' 131).
4. Η πλήρωση των θέσεων των συνεργατών γίνεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης: (α) με πράξη πρόσληψης, την οποία υπογράφει ο Διευθύνων Σύμβουλος, (β) στην περίπτωση απόσπασης, με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του αρμόδιου Υπουργού του φορέα προέλευσης, ύστερα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου. Οι πράξεις του πρώτου εδαφίου δημοσιεύονται, σε περίληψη, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
5. Η υπηρεσία του προσωπικού του ιδιαίτερου γραφείου λήγει αυτοδικαίως με την κατά οποιοδήποτε τρόπο λήξη της θητείας του Διευθύνοντος Συμβούλου.
6. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παρ. 2-4 του άρθρου 47 και το άρθρο 48 του ν. 4622/2019.

Άρθρο 28
Επενδυτική Επιτροπή

1. Στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) συστήνεται Επενδυτική Επιτροπή συμβουλευτικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα, με σκοπό την υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) στη χάραξη και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου.
2. Η Επενδυτική Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Δ.Σ. και αποτελείται από:
ατον Διευθύνοντα Σύμβουλο, ως Πρόεδρο,
β)τον επικεφαλής της οργανικής μονάδας του Ταμείου που είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία και
γ) έναν (1) υπάλληλο της οργανικής μονάδας του Ταμείου που είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία.
Με απόφαση του Δ.Σ. είναι δυνατή η προσθήκη ως μελών στην Επενδυτική Επιτροπή μέχρι δύο (2) εμπειρογνωμόνων από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, ανάλογα με τις ανάγκες του Ταμείου. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η θητεία, το ύψος της αποζημίωσης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη συμμετοχή των εμπειρογνωμόνων στην Επενδυτική Επιτροπή. Με απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου διατίθεται υπάλληλος του Ταμείου για τη γραμματειακή υποστήριξη της Επενδυτικής Επιτροπής.
3. Τα μέλη της Επενδυτικής Επιτροπής διαθέτουν εν ισχύ πιστοποιητικό καταλληλότητας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή της Τράπεζας της Ελλάδος που αντιστοιχεί, τουλάχιστον, στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίων.
4. Στο πλαίσιο υλοποίησης της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου, στις αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής περιλαμβάνεται η διατύπωση εισήγησης αναφορικά με:
α) τον καθορισμό των επενδυτικών παραμέτρων, των ορίων και τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου, με σκοπό την αποδοτική διαχείριση σε συνδυασμό με την ελαχιστοποίηση των επενδυτικών κινδύνων,
β) τη θέσπιση του κατάλληλου διαχειριστικού πλαισίου, που περιλαμβάνει, ιδίως, την υιοθέτηση της μεθοδολογίας μέτρησης των αποδόσεων και των κινδύνων, σε συνδυασμό με την επιλογή κατάλληλων δεικτών συγκριτικής αξιολόγησης, καθώς και τη μεθοδολογία αξιολόγησης της απόδοσης των χαρτοφυλακίων,

γ) τον καθορισμό της κατάλληλης μεθοδολογίας για τη διαχείριση του συνολικού κινδύνου χαρτοφυλακίων, με κοινά αποδεκτούς τρόπους αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης των κινδύνων που αναλαμβάνονται με τις επενδύσεις του Ταμείου,
δ) νέα επενδυτικά προϊόντα.
ε) την αξιολόγηση του έργου των εξωτερικών διαχειριστών επενδύσεων και ενδεχόμενες αποκλίσεις από τους στόχους του Ταμείου,
στ) τον καθορισμό του πλαισίου κανόνων επενδυτικής συμπεριφοράς,
ζ) τις ενδεδειγμένες μεθόδους παρακολούθησης της επενδυτικής λειτουργίας,
η) το προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα του άρθρου 48, καθώς και κάθε άλλο επενδυτικό πρόγραμμα που παρέχεται από το Ταμείο, και
θ) κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα που εμπίπτει στις ανωτέρω αρμοδιότητές της.
5. Η Επενδυτική Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με τις έγγραφες οδηγίες και εντολές του Δ.Σ., στις οποίες προσδιορίζεται και η υποχρέωσή της να υποβάλει προς το Δ.Σ. αναφορές και εκθέσεις, η περιοδικότητά τους και η υποχρέωση διασφάλισης της εμπιστευτικότητας των εισηγήσεών της.

Άρθρο 29
Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους –
Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 3086/2002

1. Στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) λειτουργεί Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), σύμφωνα με οικείες περί Ν.Σ.Κ. διατάξεις. Για τις ανάγκες στελέχωσης του Γραφείου Νομικού Συμβούλου, οι οργανικές θέσεις του κύριου προσωπικού του Ν.Σ.Κ. αυξάνονται αντίστοιχα κατά μία (1) θέση Νομικού Συμβούλου του Κράτους, δύο (2) θέσεις Παρέδρων και δύο (2) θέσεις Δικαστικών Πληρεξουσίων.
2. Στην αρμοδιότητα του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Ν.Σ.Κ. ανήκει, ιδίως, η νομική υπεράσπιση των συμφερόντων του Ταμείου ενώπιον κάθε δικαστηρίου και αρχής, καθώς και η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα που υποβάλλονται, σύμφωνα με τις οικείες περί Ν.Σ.Κ. διατάξεις, είτε από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. είτε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους.
3. Στο Ταμείο συστήνεται Αυτοτελές Τμήμα Νομικών Υποθέσεων, το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Γραφείου Νομικού Συμβούλου και έχει προϊστάμενο τον εκάστοτε προϊστάμενο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου. Το Αυτοτελές Τμήμα Νομικών Υποθέσεων έχει ως αρμοδιότητα τη νομική υποστήριξη των δικαστικών και εξώδικων υποθέσεων του Ταμείου που του ανατίθενται από τον προϊστάμενο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου.
4. Για τις ανάγκες λειτουργίας του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικών Υποθέσεων συστήνονται δύο (2) θέσεις Δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής. Η πρόσληψη των εμμίσθων Δικηγόρων γίνεται με επιλογή από το Δ.Σ. ύστερα από προκήρυξη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208).
5. Στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Ν.Σ.Κ. λειτουργεί, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 του ν. 3086/2002 (Α΄ 324), Τριμελής Επιτροπή, ενώπιον της οποίας εισάγονται εισηγήσεις για τις υποθέσεις της αρμοδιότητάς της. Εφόσον την υπόθεση χειρίζεται έμμισθος δικηγόρος του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικών

Υποθέσεων ή άλλος δικηγόρος στον οποίο έχει ανατεθεί ο χειρισμός συγκεκριμένης υπόθεσης από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, σύμφωνα με την περ. ιγ) της παρ. 2 του άρθρου 26, συντάσσεται έγγραφη προεισήγηση από αυτόν.
6. Οι έμμισθοι δικηγόροι του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικών Υποθέσεων καθώς και οι δικηγόροι στους οποίους έχει ανατεθεί ο χειρισμός συγκεκριμένης υπόθεσης από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο έχουν, με μόνη την ιδιότητά τους αυτή και χωρίς τη χρήση άλλου αποδεικτικού στοιχείου, την πληρεξουσιότητα που απαιτείται από τον νόμο για την παράσταση και υπεράσπιση του Ταμείου ενώπιον όλων των δικαστηρίων και αρχών και ενεργούν όλες τις διαδικαστικές πράξεις, ασκούν όλα τα ένδικα μέσα και βοηθήματα και γενικά προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενδεικνυόμενη νόμιμη ενέργεια μέχρι την αμετάκλητη περαίωση των υποθέσεων που τους έχουν ανατεθεί.
7. Μετά από το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 3086/2002, περί των Γραφείων Νομικών Συμβούλων του Ν.Σ.Κ.. προστίθεται εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:
«1. Στη Βουλή των Ελλήνων, σε κάθε Υπουργείο, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, στη Σχολή Καλών Τεχνών, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και από 1.,1.2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων, στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων και στον Πειραιά, λειτουργεί Γραφείο Νομικού Συμβούλου. Γραφείο Νομικού Συμβούλου λειτουργεί από 1.1.2022 και στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (Τ.Ε.Κ.Α.). Γραφεία Νομικού Συμβούλου λειτουργούν και σε Γραφεία Υφυπουργών, Γενικές Γραμματείες, Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ή Ν.Π.Δ.Δ., εφόσον τούτο προβλέπεται από ειδικές οργανικές διατάξεις. Οι ίδιες διατάξεις προσδιορίζουν αν αυτά είναι αυτοτελή ή υπάγονται στα Γραφεία Νομικού Συμβούλου του οικείου ή του προϊστάμενου Υπουργείου. Στα Υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας, λειτουργούν ως υπηρεσιακές μονάδες του Ν.Σ.Κ., Ειδικό Γραφείο Νομικού Συμβούλου Φορολογίας και Ειδικό Γραφείο Νομικού Συμβούλου Υπουργείου Γεωργίας (Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου), καθένα των οποίων έχει τις αρμοδιότητες, που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 55 παρ. 2 του Ν. 2214/1994 (ΦΕΚ 75 Α΄) και του άρθρου 14 παρ. 10 του Ν. 2227/1994 (ΦΕΚ 129 Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 11 του Ν. 2732/1999 (ΦΕΚ 154 Α΄) αντίστοιχα. Τα Γραφεία αυτά υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.».

Άρθρο 30
Δικονομικά και οικονομικά προνόμια

Το Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) έχει τα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου, απαλλάσσεται δε από κάθε τέλος, φόρο, παράβολο και κράτηση για την παράστασή του και εκπροσώπησή του ενώπιον παντός δικαστηρίου και αρχής, καθώς και για την άσκηση οποιουδήποτε ένδικου βοηθήματος και μέσου ή άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον τούτων.

Κεφάλαιο Γ΄
Σύστημα Διακυβέρνησης του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης

Άρθρο 31
Βασικές λειτουργίες του συστήματος διακυβέρνησης

1. Στο πλαίσιο του συστήματος διακυβέρνησης του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) οι βασικές λειτουργίες περιλαμβάνουν την αναλογιστική λειτουργία, τη διαχείριση κινδύνων και τον εσωτερικό έλεγχο.
2. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εκδίδει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία εξειδικεύονται τα απαιτούμενα προσόντα και επιλέγει τα πρόσωπα που ασκούν τις βασικές λειτουργίες του Ταμείου ή τους επικεφαλής των οικείων οργανικών μονάδων, εάν οι βασικές λειτουργίες ασκούνται εντός οργανικών μονάδων του Ταμείου. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου υπάγονται απευθείας στο Δ.Σ..
3. Τα πρόσωπα της παρ. 2 οφείλουν να ενημερώνουν άμεσα το Δ.Σ εάν εντοπίζουν ουσιαστικό κίνδυνο που δύναται να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντα του Ταμείου και των ασφαλισμένων. Εάν το Δ.Σ. δεν λάβει έγκαιρα τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, τα πρόσωπα αυτά ενημερώνουν άμεσα το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και την Εθνική Αναλογιστική Αρχή ή την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, κατά λόγο αρμοδιότητας των τελευταίων.

Άρθρο 32
Αναλογιστική Υπηρεσία

1. Η Αναλογιστική Υπηρεσία του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) στελεχώνεται από τουλάχιστον έναν (1) αναλογιστή και εξειδικευμένα πρόσωπα που διαθέτουν γνώση αναλογιστικών και οικονομικών μαθηματικών και εμπειρία συναφή προς τις δραστηριότητες του Ταμείου.
2. Στόχος της Αναλογιστικής Υπηρεσίας είναι η αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναλογιστικών θεμάτων του Ταμείου.
3. Στις αρμοδιότητες της Αναλογιστικής Υπηρεσίας περιλαμβάνονται:
α) η τακτική, σε ετήσια βάση, και η έκτακτη, όταν οι συνθήκες το απαιτούν ή κατόπιν αίτησης από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), σύνταξη των αναλογιστικών μελετών του Ταμείου και η υποβολή τους στο Δ.Σ.,
β) η διαμόρφωση της τεχνικής βάσης υπολογισμού των συντάξεων,
γ) ο υπολογισμός των τεχνικών προβλέψεων και η υποβολή τους προς έγκριση στο Δ.Σ.,
δ) η αξιολόγηση και διασφάλιση της καταλληλότητας των μεθόδων και των υποκειμένων υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων, καθώς και των παραδοχών που γίνονται για τον σκοπό αυτό,
ε) η αξιολόγηση της επάρκειας και της ποιότητας των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,

στ) η σύγκριση των παραδοχών στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των τεχνικών προβλέψεων καθώς και των αποτελεσμάτων των τεχνικών προβλέψεων με τις εμπειρικές παρατηρήσεις,
ζ) η διατύπωση γνώμης σχετικά με τη συνολική πολιτική ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων,
η) η συμβολή στην αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης κινδύνων και
θ) κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα που αφορά στην αναλογιστική λειτουργία.

Άρθρο 33
Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων

1. Στόχος της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που συναρτώνται με τις δραστηριότητες του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), όπως αυτοί ορίζονται από το Διικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.).
2. Στις αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων περιλαμβάνονται:
α) η σύνταξη στρατηγικής για τη διαχείριση των κινδύνων και η αναγνώριση, μέτρηση και παρακολούθησή τους,
β) η υποβολή εισηγήσεων στο Δ.Σ., με σκοπό την έγκαιρη αναγνώριση και την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων,
γ) η τακτική, σε ετήσια βάση, και η έκτακτη, όταν οι συνθήκες το απαιτούν ή κατόπιν αίτησης από το Δ.Σ., υποβολή εκθέσεων προς αυτό σχετικά με το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και
δ) κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων.

Άρθρο 34
Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

1. Στόχος της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) είναι η παροχή εύλογης διαβεβαίωσης, σύμφωνα με τον ν. 4795/2021 (Α΄ 62), προς το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) για την επίτευξη των στόχων του Ταμείου σχετικά με την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρησιακών του λειτουργιών, την αξιοπιστία των οικονομικών και λοιπών αναφορών και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, τους κανονισμούς και τις πολιτικές που διέπουν τη λειτουργία του.
2. Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες του Ταμείου και σε οποιοδήποτε έγγραφο, πληροφορία, αρχείο και πληροφοριακό σύστημα αυτού.
3. Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές δεν ασκούν εκτελεστικές δραστηριότητες στο Ταμείο.
4. Στις αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου περιλαμβάνονται:
α) η σύνταξη και αναθεώρηση εγχειριδίων μεθοδολογίας διεξαγωγής των εσωτερικών ελέγχων,

β) η διαμόρφωση και η διαρκής βελτίωση του πλαισίου και των διαδικασιών που αφορούν στον εσωτερικό έλεγχο,
γ) η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων στις λειτουργίες, συστήματα και διαδικασίες των οργανικών μονάδων του Ταμείου, καθώς και η διενέργεια ελέγχων για την αποτελεσματική εφαρμογή και τήρηση της νομοθεσίας, των εσωτερικών κανονισμών και των πολιτικών του Ταμείου,
δ) η αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συνόλου των λειτουργιών, συστημάτων και διαδικασιών του Ταμείου,
ε) η υποβολή εκθέσεων στο Δ.Σ., τακτικά, σε ετήσια βάση, και έκτακτα, όταν οι συνθήκες το απαιτούν ή κατόπιν αίτησης από το Δ.Σ., καθώς και η τακτική ενημέρωση αυτού σχετικά με τους διενεργούμενους ελέγχους και τα ευρήματά τους και
στ) κάθε άλλο σχετικό τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα που αφορά στον εσωτερικό έλεγχο.

Άρθρο 35
Χρηματοοικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις

1. Το Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) καταρτίζει ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και ετήσιες εκθέσεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των δραστηριοτήτων του. Ως οικονομική περίοδος του Ταμείου ορίζεται το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου εκάστου έτους.
2. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις της παρ. 1 απεικονίζουν με τρόπο ακριβή και αξιόπιστο τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις ταμειακές ροές του Ταμείου και περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τα κύρια επενδυτικά περιουσιακά τους στοιχεία. Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι πληροφορίες που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις πρέπει να είναι συνεπείς, πλήρεις, ορθά αποτυπωμένες και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), ύστερα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου.
3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του ν. 4308/2014 (Α΄ 251) που προσιδιάζουν στη φύση των αρμοδιοτήτων και στις ανάγκες λειτουργίας του. Σχετικά τεχνικά ή λεπτομερειακά ζητήματα ρυθμίζονται με τον Κανονισμό Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ταμείου.

Άρθρο 36
Χρηματοοικονομικές καταστάσεις

1. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) συντάσσονται σύμφωνα με το ν. 4308/2014 (Α΄ 251), εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων που αφορούν στις μεγάλες οντότητες, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του νόμου αυτού.
2. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4308/2014.

3. Οι υποχρεώσεις (τεχνικές προβλέψεις) του Ταμείου προς τους δικαιούχους του αποτυπώνονται διακριτά στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
4. Το Ταμείο εφαρμόζει τους κανόνες επιμέτρησης των περιουσιακών του στοιχείων και των υποχρεώσεών του, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4308/2014.

Άρθρο 37
Ετήσιες εκθέσεις

Οι ετήσιες εκθέσεις του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα:
α) πραγματική αναλυτική απεικόνιση των χρηματοοικονομικών εξελίξεων και επιδόσεων των δραστηριοτήτων του Ταμείου κατά την κλειόμενη χρήση, με χρήση χρηματοοικονομικών και, όπου ενδείκνυται, μη χρηματοοικονομικών βασικών δεικτών επιδόσεων, μαζί με αναφορές και πρόσθετες εξηγήσεις για τα ποσά που αναγράφονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις,
β) σημαντικά γεγονότα κατά την κλειόμενη χρήση και την επίδρασή τους στα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων,
γ) περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει το Ταμείο βάσει των στόχων και των πολιτικών του,
δ) παράθεση σημαντικών συναλλαγών του Ταμείου με τυχόν συνδεδεμένα προς αυτό μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Α «Ορισμοί» του ν. 4308/2014, στο μέτρο που εφαρμόζονται στο Ταμείο, και
ε) σημαντικά γεγονότα που επήλθαν μετά τη λήξη της κλειόμενης χρήσης και μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της ετήσιας έκθεσης.

Άρθρο 38
Έργα, προμήθειες και υποχρεώσεις του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης ως Φορέα της Γενικής Κυβέρνησης

1. Οι συμβάσεις, που συνάπτονται γραπτώς και από επαχθή αιτία μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, ρυθμίζονται με Κανονισμό Προμηθειών που εκδίδεται από το Δ.Σ., κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Για τις διαδικασίες προμηθειών και υπηρεσιών μελετών, έργων, με αξία άνω των ορίων που ορίζονται στα άρθρα 5 και 6 του ν. 4412/2016 (Α' 147), εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4412/2016.
2. Το Ταμείο εξαιρείται από κάθε διάταξη που εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, το οποίο τηρείται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143).
3. Εάν το Ταμείο ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, οι διατάξεις του ν. 4270/2014 και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέντα προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις, εφαρμόζονται σε αυτό μόνο ως προς την κατάρτιση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής

(Μ.Π.Δ.Σ.) και την κατάρτιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και την υποβολή δημοσιονομικών αναφορών, οι οποίες αφορούν μόνο στα ακόλουθα:
α) στην τήρηση των διαδικασιών και προθεσμιών αναφορικά με την κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 45 και 54 του ν. 4270/2014,
β) στην υποβολή ετήσιου προϋπολογισμού και οποιασδήποτε αναπροσαρμογής του κατά τη διάρκεια του έτους (προϋπολογιστικά),
γ) στην υποβολή μηνιαίας αναφοράς εκτέλεσης προϋπολογισμού και χρηματοδότησης (απολογιστικά) και
δ) στην υποβολή μηνιαίων μισθολογικών στοιχείων (απολογιστικά).
4. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την ανάληψη υποχρεώσεων του Ταμείου έναντι τρίτων περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ταμείου.
5. Το Ταμείο εξαιρείται από το άρθρο 69Α του ν. 4270/2014 και από την παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α΄ 38) και μπορεί να υπαχθεί σε αυτά μόνο με διάταξη νόμου που αναφέρεται ρητά στο Ταμείο.

Κεφάλαιο Δ΄
Στελέχωση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης

Άρθρο 39
Προσωπικό

1. Στο Ταμείο συστήνονται εκατό (100) θέσεις προσωπικού, οι οποίες κατανέμονται ως εξής: είκοσι πέντε (25) θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, σαράντα πέντε (45) θέσεις Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ), δεκαπέντε (15) θέσεις Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ), δέκα (10) θέσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, πέντε (5) θέσεις Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ).
2. Το Ταμείο στελεχώνεται από μόνιμους υπαλλήλους και υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι διέπονται από τον "Κώδικα κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ." (ν. 3528/2007, Α΄ 26, εφεξής Υπαλληλικός Κώδικας), καθώς και τις διατάξεις περί προσωπικού ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και καταλαμβάνουν αντίστοιχες οργανικές θέσεις. Η πλήρωση των κενών θέσεων γίνεται με διορισμό ή πρόσληψη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων του Ταμείου δύναται, επίσης, να γίνεται με απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου, ύστερα από προκήρυξη του Ταμείου, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, με μετάταξη ή απόσπαση προσωπικού από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτοί ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), χωρίς να απαιτείται απόφαση ή σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων του φορέα προέλευσης. Η απόσπαση ή η μετάταξη πραγματοποιείται με κοινή απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου του Ταμείου και του οργάνου διορισμού στον φορέα προέλευσης του αποσπώμενου ή μετατασσόμενου υπαλλήλου, ύστερα από προκήρυξη του Δ.Σ. του Ταμείου.
4. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος υπηρεσίας στην οργανική τους θέση. Η χρονική διάρκεια της απόσπασης ορίζεται

στα τρία (3) έτη με δυνατότητα ισόχρονης ανανέωσης μέχρι δύο (2) φορές, με μόνη απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου.
5. Μετάταξη υπαλλήλου δύναται να πραγματοποιηθεί και μετά την ολοκλήρωση τριών (3) ετών απόσπασης στο Ταμείο, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και θετική εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4440/2016 (Α΄ 224).
6. Για την πλήρωση των θέσεων της παρ. 1 που απαιτούν επιστημονική εξειδίκευση, ιδίως σε σχέση με την επενδυτική και αναλογιστική λειτουργία, τον εσωτερικό έλεγχο, και τη διαχείριση κινδύνων, το Ταμείο μπορεί να προσλάβει προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου, ύστερα από έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

Άρθρο 40
Υποχρεώσεις εχεμύθειας

1. Το προσωπικό του Ταμείου, ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας που το συνδέει με το Ταμείο, καθώς και κάθε συνεργάτης του ή τρίτος που συμμετέχει σε εργασίες του, υποχρεούνται σε τήρηση εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα, για τα οποία έλαβαν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
2. Προς τον σκοπό αυτό το προσωπικό του Ταμείου και οι τρίτοι που συμμετέχουν σε εργασίες του, υπογράφουν δήλωση εμπιστευτικότητας, το περιεχόμενο της οποίας εξειδικεύεται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου.
3. Απαλλαγή από την υποχρέωση της παρ. 1 είναι δυνατή κατά την έρευνα για διαπίστωση τέλεσης αξιόποινης πράξης.

Άρθρο 41
Υπηρεσιακά Συμβούλια

1. Συστήνεται πενταμελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο αρμόδιο για την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων του Ταμείου, με εξαίρεση την υπηρεσιακή κατάσταση των προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης του Ταμείου, ως προς τους οποίους εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 160 του Υπαλληλικού Κώδικα.
2. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, έχει διετή θητεία και αποτελείται από: α) τρεις (3) μόνιμους υπαλλήλους Προϊσταμένους Διεύθυνσης του Ταμείου, με τους αναπληρωτές τους, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται ως Πρόεδρος του Συμβουλίου. Αν δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν υπάλληλοι της οικείας υπηρεσίας με τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις για να οριστούν μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, ορίζονται υπάλληλοι από άλλη δημόσια υπηρεσία ή Ν.Π.Δ.Δ. που πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές, β) δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των υπαλλήλων του Ταμείου με τους αναπληρωτές τους κατά τη σειρά εκλογής τους. Μέχρι τη διενέργεια εκλογών από τους υπαλλήλους για την ανάδειξη αιρετών εκπροσώπων, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο της παρούσας λειτουργεί νόμιμα με τα τρία (3) μη αιρετά μέλη. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο ειδικότερος τρόπος

λειτουργίας του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.
3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τα Υπηρεσιακά Συμβούλια του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 42
Πειθαρχική ευθύνη υπαλλήλων - Πειθαρχικό συμβούλιο

1. Οι υπάλληλοι του Ταμείου υπέχουν πειθαρχική ευθύνη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 106 επ. του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007, Α΄ 26).
2. Η μη τήρηση της υποχρέωσης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας κατά το άρθρο 40 συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο τιμωρείται με τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Υπαλληλικού Κώδικα.
3. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται πενταμελές Πειθαρχικό Συμβούλιο αρμόδιο για την πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων του Ταμείου. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο ειδικότερος τρόπος λειτουργίας του Πειθαρχικού Συμβουλίου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.
4. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο του Ταμείου έχει διετή θητεία και αποτελείται από: α) τον Πρόεδρο, ο οποίος είναι πάρεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή εφέτης ή πρόεδρος πρωτοδικών ή πρωτοδίκης των διοικητικών ή των πολιτικών δικαστηρίων με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του οικείου δικαστηρίου ή από τον προϊστάμενο της οικείας εισαγγελίας, β) ένα (1) μέλος από το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), το οποίο είναι πάρεδρος ή δικαστικός πληρεξούσιος του Ν.Σ.Κ. με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., γ) ένα (1) μέλος, το οποίο είναι μόνιμος υπάλληλος, προϊστάμενος Διεύθυνσης Υπουργείου, Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Περιφέρειας ή ΝΠΔΔ, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και δ) δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι είναι μέλη του πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου, στο οποίο υπάγεται ο διωκόμενος υπάλληλος. Μέχρι τη διενέργεια εκλογών από τους υπαλλήλους για την ανάδειξη αιρετών εκπροσώπων, το Πειθαρχικό Συμβούλιο της παρούσας λειτουργεί νόμιμα με τα τρία (3) μη αιρετά μέλη.
5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί Πειθαρχικού Δικαίου του Μέρους Ε΄ του Υπαλληλικού Κώδικα.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Κεφάλαιο Α΄
Εισφορές και Επενδυτική λειτουργία

Άρθρο 43
Εισφορές

1. Οι εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών καταβάλλονται μηνιαίως, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 παρ. 2 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85). Για τις μηνιαίες εισφορές επικουρικής ασφάλισης στο Ταμείο εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 97 του ν. 4387/2016, με την επιφύλαξη του άρθρου 53 του παρόντος περί επιστροφής εισφορών.
2. Οι εισφορές που αφορούν στην επικουρική ασφάλιση του παρόντος νόμου εισπράττονται για λογαριασμό του Ταμείου από τον e-ΕΦΚΑ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται για την είσπραξη των εισφορών του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του φορέα αυτού και στη συνέχεια αποδίδονται εντός ενός (1) μηνός από την είσπραξη στο Ταμείο.

Άρθρο 44
Ληξιπρόθεσμες εισφορές

1. Εάν οι ασφαλιστικές εισφορές που αφορούν στην επικουρική ασφάλιση του παρόντος καταβληθούν εκπρόθεσμα από τον υπόχρεο, βαρύνονται με τους τόκους και τις προσαυξήσεις που προβλέπονται για τις ασφαλιστικές εισφορές υποχρεωτικής ασφάλισης.
2. Οι απαιτήσεις του Ταμείου για ληξιπρόθεσμες εισφορές εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.) και εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις που ισχύουν για τον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ.
3. Αν δεν καταβληθούν οι ληξιπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές, εφαρμόζονται οι διατάξεις του α.ν. 86/1967 (Α΄ 136). Ειδικά για τις ληξιπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές στο Ταμείο, η ποινική δίωξη των οφειλετών δεν αναστέλλεται παρά μόνο με πλήρη εξόφληση των εισφορών αυτών.
4. Η καταβολή από τον εργοδότη προς το Ταμείο του συνόλου των ληξιπρόθεσμων εισφορών εργαζομένου και εργοδότη συνιστά προϋπόθεση για την έγκυρη καταγγελία σχέσης ή σύμβασης εργασίας του εργαζομένου.

Άρθρο 45
Ρύθμιση ζητημάτων διαδικασίας είσπραξης

1. Μεταξύ του Ταμείου και του e-ΕΦΚΑ υπογράφεται προγραμματική σύμβαση, αναφορικά ιδίως με την πρόσβαση στα στοιχεία της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Α.Π.Δ.) και τον τρόπο διαλειτουργικότητας των ηλεκτρονικών συστημάτων των δύο φορέων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και μετά από γνώμη του Ταμείου καθορίζεται η διαδικασία, ο χρόνος και ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης στο Ταμείο των εισφορών των ασφαλισμένων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα που αφορά στο θέμα αυτό.

Άρθρο 46
Ατομικός Λογαριασμός Ασφαλισμένου

1. Για κάθε ασφαλισμένο του Ταμείου δημιουργείται ατομικός λογαριασμός, στον οποίο απεικονίζονται λογιστικά τουλάχιστον: α) οι καταβλητέες εισφορές, β) οι καταβληθείσες εισφορές, γ) οι οφειλόμενες εισφορές, δ) οι αποδόσεις από την επένδυση των καταβληθεισών εισφορών και ε) οι κρατήσεις του άρθρου 9. Ο Ατομικός Λογαριασμός κάθε ασφαλισμένου τηρείται μηχανογραφικά.
2. Με απόφαση του Δ.Σ. ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη διαδικασία και τη χρονική διάρκεια τήρησης των ατομικών λογαριασμών. Με την ίδια ή όμοια απόφαση, το Δ.Σ. μπορεί να προβλέπει την αποτύπωση πρόσθετων στοιχείων στον ατομικό λογαριασμό.
3. Ο ατομικός λογαριασμός κάθε ασφαλισμένου καταργείται: α) με την έκδοση της απόφασης απονομής σύνταξης από το Ταμείο και σε κάθε περίπτωση με τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης,
β) με την έκδοση απόφασης απονομής σύνταξης αναπηρίας από το Ταμείο, με την επιφύλαξη του άρθρου 54 παρ. 4,
γ) σε περίπτωση θανάτου ενεργού ασφαλισμένου και, εάν υπάρχουν δικαιοδόχα πρόσωπα, με την έκδοση της απόφασης απονομής σύνταξης λόγω θανάτου.
4. Με την κατάργηση του ατομικού λογαριασμού, το υπόλοιπό του μεταφέρεται στο αποθεματικό παροχών του Ταμείου. Ως υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού νοείται το άθροισμα των καταβληθεισών εισφορών και των αποδόσεων από την επένδυσή τους, αφαιρουμένων των κρατήσεων του άρθρου 9.

Άρθρο 47
Στρατηγική Επενδύσεων

1. Τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου επενδύονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων, την ασφάλεια, την ποιότητα, την ρευστότητα και την κερδοφορία του χαρτοφυλακίου στο σύνολό του στη βάση της αρχής της συνετής διαχείρισης και της ανάπτυξης της οικονομίας.
2. Το Ταμείο μεριμνά ιδίως για την επαρκή διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου και την επιλογή ποιοτικών επενδύσεων που προσιδιάζουν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελλοντικών συνταξιοδοτικών παροχών. Στο πλαίσιο αυτό αποφεύγεται η υπέρμετρη εξάρτηση από συγκεκριμένο στοιχείο ή εκδότη ή όμιλο επιχειρήσεων αλλά και η υπέρμετρη συσσώρευση κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο συνολικά.
3. Τα περιουσιακά στοιχεία επενδύονται πρωτίστως σε ρυθμιζόμενες αγορές και το τμήμα που επενδύεται σε στοιχεία μη εισηγμένα προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενες αγορές πρέπει σε κάθε περίπτωση να παραμένει σε συνετά επίπεδα.

4. Επενδύσεις σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα επιτρέπονται, μόνο εφόσον συμβάλλουν στη μείωση των επενδυτικών κινδύνων ή διευκολύνουν την αποτελεσματική επενδυτική διαχείριση.
5. Το αποθεματικό παροχών του Ταμείου επενδύεται σε προϊόντα χαμηλού επενδυτικού κινδύνου, όπως αυτά προσδιορίζονται με απόφαση του Δ.Σ., ύστερα από γνώμη της Επενδυτικής Επιτροπής και της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.
6. Τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου δεν μπορούν να διατεθούν ή εν γένει να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς διάφορους από τους σκοπούς του άρθρου 1 του παρόντος.

Άρθρο 48
Επενδυτικά Προγράμματα

1. Το Ταμείο παρέχει στους ασφαλισμένους ένα προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα κύκλου ζωής, το οποίο αξιολογείται από το Δ.Σ. ως το πλέον ενδεδειγμένο για τον μέσο ασφαλισμένο.
2. Με την υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου, οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται αυτόματα στο προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα.
3. Το Ταμείο μπορεί να παρέχει στους ασφαλισμένους περισσότερα του ενός επενδυτικά προγράμματα κύκλου ζωής με διαφοροποιημένο επενδυτικό κίνδυνο σε σχέση με το προκαθορισμένο.

Άρθρο 49
Διαχειριστής Επενδύσεων

Το Ταμείο διαχειρίζεται το ίδιο τις επενδύσεις του και προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες οργάνωσης και στελέχωσης προς τον σκοπό αυτό. Με απόφαση του Δ.Σ., με την οποία καθορίζονται οι συγκεκριμένοι όροι και προϋποθέσεις, το Ταμείο μπορεί να συνάπτει συμβάσεις διαχείρισης μέρους των περιουσιακών του στοιχείων με εξωτερικούς διαχειριστές επενδύσεων.

Άρθρο 50
Αρμοδιότητες Διαχειριστή Επενδύσεων

1. Ο Διαχειριστής Επενδύσεων είναι αρμόδιος για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου του Ταμείου, σύμφωνα με την καθορισμένη επενδυτική στρατηγική, με σκοπό την επίτευξη των βέλτιστων δυνατών αποδόσεων για τις επενδύσεις του.
2. Στις αρμοδιότητες του Διαχειριστή Επενδύσεων περιλαμβάνονται:
α) Η λήψη και η διαβίβαση εντολών του Ταμείου σχετικά με ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα και η εκτέλεση των εντολών αυτών για λογαριασμό του Ταμείου.
β) Η διαπραγμάτευση για την κατάρτιση συναλλαγών σε ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα.
γ) Η έρευνα στον τομέα των επενδύσεων και η χρηματοοικονομική ανάλυση σχετικά με συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα.

δ) Η επιλογή κατάλληλων επενδυτικών μέσων και η μεταβολή της διάρθρωσης του χαρτοφυλακίου, με βάση τη στρατηγική επενδύσεων του Ταμείου.
ε) Η συνεργασία με την Επενδυτική Επιτροπή και τα λοιπά αρμόδια όργανα του Ταμείου, επί ζητημάτων αρμοδιότητάς τους, όποτε του ζητηθεί.
στ) Η συνεχής ενημέρωση του Διευθύνοντος Συμβούλου, καθώς και η τακτική μηνιαία και έκτακτη υποβολή έκθεσης στο Δ.Σ., όταν οι συνθήκες το απαιτούν ή κατόπιν αίτησης του Δ.Σ., στην οποία αποτυπώνεται ποσοτική και ποιοτική ανάλυση των επενδύσεων, καθώς και οι μεταβολές της αξίας του χαρτοφυλακίου ανά μήνα, οι μεταβολές της απόδοσης και οι μεταβολές του βαθμού επικινδυνότητας. Παράλληλα στην έκθεση αποτυπώνονται και οι τυχόν αποκλίσεις από τους συγκριτικούς δείκτες αξιολόγησης.
ζ) Η υποβολή στο Δ.Σ. κατάστασης με τις επενδυτικές αποδόσεις τόσο του συνόλου του χαρτοφυλακίου όσο και των επιμέρους στοιχείων του στην αρχή κάθε έτους.
η) Η συνεργασία του με τον θεματοφύλακα του άρθρου 51 για τον διακανονισμό των επενδυτικών συναλλαγών και η άμεση ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Ταμείου ως προς τις πραγματοποιηθείσες συναλλαγές.
θ) Η υποβολή στον θεματοφύλακα και στις υπηρεσίες του Ταμείου των παραστατικών στοιχείων των επενδυτικών συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν.
ι) Κάθε άλλο σχετικό τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

Άρθρο 51
Θεματοφύλακας

1. Το Ταμείο διορίζει έναν ή περισσότερους θεματοφύλακες. Ο θεματοφύλακας είναι πιστωτικό ίδρυμα που κατέχει την απαιτούμενη από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία άδεια και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού του Ταμείου.
2. Ο θεματοφύλακας εκτελεί τις οδηγίες του Ταμείου, διασφαλίζει ότι σε συναλλαγές που αφορούν περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου, το αντάλλαγμα αποδίδεται στο τελευταίο εντός καθορισμένων προθεσμιών και ότι τα έσοδα που παράγουν τα στοιχεία του ενεργητικού διατίθενται σύμφωνα με τους κανόνες του Ταμείου. 3Ο θεματοφύλακας διασφαλίζει ότι τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου δεν επαναχρησιμοποιούνται από τον ίδιο ή από τρίτους.
3. Ο θεματοφύλακας ορίζεται με σύμβαση, η οποία προβλέπει τη διαβίβαση των πληροφοριών που είναι απαραίτητες, ώστε να ασκεί τα καθήκοντά του, όπως αυτά περιγράφονται στις διατάξεις του παρόντος και της κείμενης νομοθεσίας. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ο θεματοφύλακας ενεργεί με εντιμότητα, αμεροληψία, επαγγελματισμό, ανεξαρτησία και με γνώμονα το συμφέρον του Ταμείου. Με απόφαση του Δ.Σ. καθορίζεται η διαδικασία επιλογής, αξιολόγησης και λύσης της σύμβασης του θεματοφύλακα.
4. Ο θεματοφύλακας δεν ασκεί δραστηριότητες, οι οποίες ενδέχεται να δημιουργούν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ του Ταμείου και του ιδίου. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας μπορεί να καθορίζονται στη σύμβαση της παρ. 3.
5. Ο θεματοφύλακας ευθύνεται έναντι του Ταμείου για κάθε ζημία που υφίσταται λόγω μη εκτέλεσης των υποχρεώσεών του ή πλημμελούς εκτέλεσης αυτών. Ο

θεματοφύλακας δεν απαλλάσσεται της ευθύνης του, εάν ανέθεσε σε τρίτο το σύνολο ή μέρος των περιουσιακών στοιχείων τη φύλαξη των οποίων ανέλαβε.

Κεφάλαιο Β΄
Παροχές

Άρθρο 52
Επικουρική σύνταξη γήρατος

1. Οι ασφαλισμένοι του Ταμείου που έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης σε αυτό τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών δικαιούνται ισόβια μηνιαία επικουρική σύνταξη γήρατος, εφόσον συνταξιοδοτηθούν από τον φορέα κύριας ασφάλισής τους.
2. Ειδικά για τους ασφαλισμένους αυτοτελώς απασχολούμενους ή ελεύθερους επαγγελματίες για την καταβολή της επικουρικής σύνταξης γήρατος θα πρέπει επιπλέον να έχουν καταβληθεί πλήρως ή να έχουν ρυθμιστεί οι ασφαλιστικές τους εισφορές προς το Ταμείο, σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 3863/2010 (Α΄ 115).
3. Η επικουρική σύνταξη γήρατος υπολογίζεται με βάση τις τεχνικές παραμέτρους που ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης στο Ταμείο ή κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης κατά περίπτωση.
4. Το ύψος της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης γήρατος των ασφαλισμένων που πληρούν τις προϋποθέσεις των παρ. 1 και 2 υπολογίζεται με βάση το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού κάθε ασφαλισμένου κατά την κατάργησή του, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 46, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τον πίνακα θνησιμότητας που στηρίζεται σε εγκεκριμένους αναλογιστικούς πίνακες και το προεξοφλητικό επιτόκιο.

Άρθρο 53
Επιστροφή εισφορών

Στους ασφαλισμένους που δεν έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών στην ασφάλιση του Ταμείου, επιστρέφεται κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ποσό ίσο με τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές στο Ταμείο σε πραγματικές τιμές.

Άρθρο 54
Επικουρική σύνταξη αναπηρίας

1. Οι ασφαλισμένοι του Ταμείου δικαιούνται μηνιαία επικουρική σύνταξη αναπηρίας, εφόσον λαμβάνουν σύνταξη για την αυτή αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισής τους και για όσο χρόνο διαρκεί η καταβολή αυτής.
2. Το ύψος της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης αναπηρίας υπολογίζεται με βάση το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου κατά την έκδοση της απόφασης απονομής σύνταξης αναπηρίας από τον φορέα κύριας ασφάλισης.
3. Για τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης αναπηρίας, το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου δεν μπορεί να υπολείπεται του

κεφαλαίου που θα είχε συσσωρευτεί στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης και αποδοχές ίσες με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό υπαλλήλου για πλήρη απασχόληση, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί κατά την επέλευση του κινδύνου. Σε αντίθετη περίπτωση, η διαφορά καλύπτεται με μεταβίβαση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
4. Εάν η επικουρική σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται για προσδιορισμένο χρονικό διάστημα λόγω προσωρινής αναπηρίας και εφόσον αυτή διακοπεί, για τον υπολογισμό ποσού σύνταξης εκ νέου, ανεξαρτήτως της νέας κατηγορίας σύνταξης στην οποία εμπίπτει ο ασφαλισμένος, λαμβάνονται υπόψη και τα ποσά των καταβολών που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο της προσωρινής αναπηρίας. Στην περίπτωση αυτή ο ατομικός λογαριασμός του ασφαλισμένου δεν καταργείται.

Άρθρο 55
Επικουρική σύνταξη λόγω θανάτου

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου του Ταμείου, ο οποίος έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας του παρόντος, δικαιούνται σύνταξη, αν και για όσο χρόνο συνταξιοδοτούνται για την αυτή αιτία από τον φορέα κύριας ασφάλισης, τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περ. Α, Β και Γ της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), σε συνδυασμό με όσα προβλέπονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4611/2019 (Α΄ 73).
2. Το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του θανόντος ασφαλισμένου, επιμερίζεται στα δικαιοδόχα πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4387/2016. Το ύψος της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης καθενός από τα πρόσωπα αυτά υπολογίζεται με βάση το ποσό που προκύπτει για κάθε δικαιοδόχο ύστερα από τον επιμερισμό του πρώτου εδαφίου της παρούσας.
3. Για τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης λόγω θανάτου ενεργού ασφαλισμένου, το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου πριν τον επιμερισμό του στα δικαιοδόχα πρόσωπα σύμφωνα με την παρ. 2 , δεν μπορεί να υπολείπεται του κεφαλαίου που θα είχε συσσωρευτεί στην περίπτωση ασφαλισμένου στο Ταμείο με δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης και αποδοχές ίσες με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό υπαλλήλου για πλήρη απασχόληση, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί κατά την επέλευση του κινδύνου. Σε αντίθετη περίπτωση, η διαφορά καλύπτεται με μεταβίβαση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
4. Το ποσό της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης λόγω θανάτου συνταξιούχου υπολογίζεται με βάση την επικουρική σύνταξη που λάμβανε ο θανών συνταξιούχος και επιμερίζεται στα δικαιοδόχα πρόσωπα σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4387/2016.
5. Το ποσό της κατά μεταβίβαση σύνταξης των δικαιούχων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος. Εάν το άθροισμα των ποσοστών των δικαιούχων υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος, περιορίζεται ισόποσα το ποσοστό των τέκνων.
6. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 1 έως 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016.

Άρθρο 56
Συνυπολογισμός χρόνου επικουρικής ασφάλισης

1. Από 1.1.2022 ο χρόνος ασφάλισης που θα έχει διανυθεί στην ασφάλιση του Ταμείου και των λοιπών φορέων επικουρικής ασφάλισης συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.
2. Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται διακριτά για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε κάθε φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για κάθε φορέα και για κάθε χρονικό διάστημα. Κάθε φορέας απονέμει στον δικαιούχο το ποσό σύνταξης που αναλογεί στο χρόνο που διανύθηκε σε αυτόν.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του Ταμείου, ρυθμίζεται κάθε τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 57
Εισφορές υγειονομικής περίθαλψης συνταξιούχων

Για τον καθορισμό του ύψους και τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών υγειονομικής περίθαλψης, οι οποίες παρακρατούνται από τις επικουρικές συντάξεις των συνταξιούχων του Ταμείου για την κάλυψη παροχών ασθένειας σε είδος από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 30 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α΄ 80).

Άρθρο 58
Έναρξη και λήξη συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο Ταμείο

1. Για την άσκηση του δικαιώματος της επικουρικής σύνταξης του παρόντος νόμου λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης συνταξιοδότησης στο Ταμείο.
2. Για την έναρξη και λήξη του δικαιώματος επικουρικής σύνταξης από το Ταμείο εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 1 του ν. 4554/2018 (Α΄ 130) και 8 του ν. 4578/2018 (Α΄ 200).
3. Το Ταμείο κοινοποιεί στον ασφαλισμένο τη συνταξιοδοτική απόφαση, στην οποία υποχρεωτικά αναφέρεται το ύψος της μηνιαίας σύνταξης, το συσσωρευμένο ποσό του ατομικού του λογαριασμού, στη βάση του οποίου το ύψος αυτό υπολογίστηκε, καθώς και ο τρόπος υπολογισμού του.

Άρθρο 59
Αναπλήρωση πόρων διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης
και προστασία επάρκειας παροχών

1. Το Κράτος μεριμνά για την κάλυψη της απομείωσης των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και διασφαλίζει διαχρονικά την επάρκεια των παροχών των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων του Κλάδου αυτού.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού και η διαδικασία κάλυψης της διαφοράς των πόρων από ασφαλιστικές εισφορές κατά την παρ. 1 , καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.
3. Η παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή του αθροίσματος των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ και των ασφαλισμένων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης.»

Άρθρο 60
Κρατική εγγύηση

1. Κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων το κράτος εγγυάται την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης. Ως ελάχιστη ανταποδοτική μηνιαία επικουρική σύνταξη νοείται το ποσό της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης που υπολογίζεται στη βάση της πραγματικής αξίας του συνόλου των καταβληθεισών εισφορών, όπως αυτές απεικονίζονται λογιστικά στους ατομικούς λογαριασμούς των ασφαλισμένων κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι παράμετροι προσδιορισμού της πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών, η οποία υπολογίζεται ιδίως με βάση τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Κεφάλαιο Γ΄
Δικαιώματα και υποχρεώσεις των ασφαλισμένων

Άρθρο 61
Ενημέρωση

Το Ταμείο υποχρεούται να παρέχει πλήρη και αποτελεσματική ενημέρωση σε κάθε ενδιαφερόμενο. Η ενημέρωση αυτή διασφαλίζεται με τους εξής τρόπους:
α) Μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας, στην οποία αναρτώνται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τη λειτουργία του Ταμείου. Στην ιστοσελίδα αναρτώνται υποχρεωτικά τουλάχιστον οι Κανονισμοί που διέπουν τη λειτουργία του Ταμείου, οι πληροφορίες σχετικά με τα επενδυτικά προγράμματα, το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης και προσδιορισμού ατομικών επενδυτικών χαρακτηριστικών, ενημερωτικό έγγραφο στο οποίο θα καταγράφονται συνοπτικά βασικές πληροφορίες για τις πραγματοποιηθείσες αποδόσεις κάθε επενδυτικού προγράμματος, οι επιβαρύνσεις για τη διαχείριση των επενδύσεων, οι αναλογιστικές μελέτες του Ταμείου, οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις

του και οι σχετικές εκθέσεις ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών, καθώς και η έκθεση πεπραγμένων του Δ.Σ..
β) Μέσω προσβάσιμης ηλεκτρονικής πλατφόρμας, στην οποία αναρτώνται εξατομικευμένες πληροφορίες για τους ασφαλισμένους, τους συνταξιούχους και τους εργοδότες. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα αναρτώνται υποχρεωτικά με διαβαθμισμένη πρόσβαση οι ατομικοί λογαριασμοί και τα μητρώα των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων. Οι ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι και οι εργοδότες έχουν συνεχή ασφαλή πρόσβαση στα στοιχεία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που τους αφορούν.
γ) Μέσω πρόσθετης ηλεκτρονικής ενημέρωσης στους ασφαλισμένους, στους συνταξιούχους και στους εργοδότες, όπου αυτή προβλέπεται στον παρόντα νόμο ή/και στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου.
2. Πέραν της παρεχόμενης ενημέρωσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, σύμφωνα με την παρ. 1, το Ταμείο αναρτά με διαβαθμισμένη πρόσβαση και κοινοποιεί στους ασφαλισμένους ηλεκτρονικά σε ετήσια τουλάχιστον βάση έγγραφο στο οποίο περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία του ατομικού τους λογαριασμού, σύμφωνα με το άρθρο 46.
3. Στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου εξειδικεύονται τα στοιχεία που καταχωρούνται στην ιστοσελίδα και την ηλεκτρονική πλατφόρμα, η διαδικασία καταχώρησης και διαγραφής, το ειδικότερο περιεχόμενο κάθε αναρτητέου εγγράφου, ο τρόπος πρόσβασης των ασφαλισμένων, των συνταξιούχων και των εργοδοτών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, τα λοιπά εξουσιοδοτημένα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε αυτή, η συχνότητα επικαιροποίησης κάθε στοιχείου, το χρονικό διάστημα διατήρησης των στοιχείων μετά τη διαγραφή των ασφαλισμένων, τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δεδομένων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.
4. Με απόφαση του Δ.Σ. μπορεί να προβλέπονται πρόσθετες πληροφορίες που αναρτώνται στην ιστοσελίδα και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ή παρέχονται με άλλο τρόπο στους ενδιαφερόμενους.

Άρθρο 62
Επιλογή επενδυτικού προγράμματος

1. Οι ασφαλισμένοι μπορούν να επιλέξουν διαφορετικό επενδυτικό πρόγραμμα ή συνδυασμό προγραμμάτων από το προκαθορισμένο του άρθρου 48 μεταξύ των προσφερόμενων από το Ταμείο.
2. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού οι ασφαλισμένοι υποβάλλουν αίτηση, αφού συμπληρώσουν και υποβάλουν ηλεκτρονικά ερωτηματολόγιο αξιολόγησης και προσδιορισμού ατομικών επενδυτικών χαρακτηριστικών που διατίθεται από το Ταμείο, με βάση το οποίο προτείνεται το πλέον κατάλληλο επενδυτικό πρόγραμμα για τον ενδιαφερόμενο ασφαλισμένο.
3. Οι ασφαλισμένοι μπορούν με αίτησή τους να επιλέξουν διαφορετικό επενδυτικό πρόγραμμα από το προτεινόμενο σύμφωνα με την παρ. 2. Στην περίπτωση αυτή επισυνάπτουν στην αίτησή τους δήλωση, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι η επιλογή τους πραγματοποιείται παρά το γεγονός και με πλήρη γνώση ότι δεν ανταποκρίνεται στην αξιολόγηση και τον προσδιορισμό των ατομικών

επενδυτικών χαρακτηριστικών τους, για κάθε έννομη συνέπεια έναντι του Ταμείου που απορρέει από την επιλογή τους αυτή.
4. Οι ασφαλισμένοι μπορούν να αλλάξουν επενδυτικό πρόγραμμα με αίτησή τους. Η αίτηση αλλαγής επενδυτικού προγράμματος υποβάλλεται ανά τρία (3) έτη και εντός ενός (1) μηνός από τη συμπλήρωση κάθε τριετίας, αρχής γενομένης από την έναρξη ασφάλισης του κάθε ασφαλισμένου. Η αλλαγή του επενδυτικού προγράμματος διενεργείται από τον επόμενο μήνα υποβολής της αίτησης. Ειδικά η πρώτη αλλαγή από το προκαθορισμένο σε άλλο επενδυτικό πρόγραμμα της επιλογής του ασφαλισμένου μπορεί να διενεργηθεί άπαξ, οποτεδήποτε εντός της πρώτης τριετίας.
5. Με απόφαση του Δ.Σ. καθορίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα που σχετίζεται με τη διοικητική διαδικασία ενημέρωσης των ασφαλισμένων και επιλογής επενδυτικών προγραμμάτων.

Άρθρο 63
Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης

1. Πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Ταμείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός (1) έτους και για τα οποία επήλθε λόγος διακοπής στην ασφάλιση, αναγόμενος στην απώλεια της ασφαλιστέας ιδιότητας, μπορούν να συνεχίσουν προαιρετικά την ασφάλισή τους στο Ταμείο. Το δικαίωμα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης δύναται να ασκηθεί εντός έξι (6) μηνών από τη διακοπή της ασφάλισης.
2. Το δικαίωμα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης μπορεί να ασκηθεί περισσότερες από μία φορές.
3. Ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης του παρόντος και ο χρόνος που μπορεί να αναγνωριστεί κατά το άρθρο 64 δεν μπορούν να υπερβαίνουν αθροιστικά τα τρία (3) έτη.
4. Κατά το διάστημα της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν μηνιαίως την εκάστοτε ισχύουσα νόμιμη ασφαλιστική εισφορά, υπολογιζόμενη επί του ποσού που αντιστοιχεί στον κατώτατο μισθό υπαλλήλων, όπως εκάστοτε ισχύει. Οι ασφαλισμένοι μπορούν να καταβάλλουν εισφορές, υπολογιζόμενες κατά το εδάφιο 3, και για το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την απώλεια της ασφαλιστέας ιδιότητας μέχρι την άσκηση του δικαιώματος προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης.
5. Η διακοπή της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης επέρχεται με αίτηση του ασφαλισμένου από την πρώτη του επόμενου μήνα της υποβολής της ή εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1.

Άρθρο 64
Αναγνώριση χρόνου ασφάλισης

1. Οι ασφαλισμένοι του Ταμείου που έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης σε αυτό τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών μπορούν να καταβάλουν εφάπαξ το σύνολο των εισφορών που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα που υπολείπεται, προκειμένου να συμπληρωθεί χρόνος ασφάλισης δεκαπέντε (15) ετών κατά την παρ. 1 του άρθρου 52, με την επιφύλαξη του άρθρου 63 παρ. 3.

2. Οι μισθωτοί ασφαλισμένοι του Ταμείου καταβάλλουν για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα ασφάλισης εισφορά ίση με το ύψος της συνολικής εισφοράς επικουρικής σύνταξης εργοδότη και εργαζομένου, όπως αυτό διαμορφώνεται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης, επί των ασφαλιστέων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τον τελευταίο μήνα πλήρους απασχόλησης πριν από την υποβολή της αίτησης αναγνώρισης.
3. Οι μη μισθωτοί ασφαλισμένοι του Ταμείου καταβάλλουν για κάθε αναγνωριζόμενο μήνα ασφάλισης την ασφαλιστική εισφορά που αντιστοιχεί στην ασφαλιστική κατηγορία που έχουν επιλέξει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

Άρθρο 65
Ενδικοφανείς προσφυγές

1. Ο ασφαλισμένος, ο συνταξιούχος ή/και όποιος έχει έννομο συμφέρον και υφίσταται ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη του Ταμείου, ιδίως σχετική με την υπαγωγή στην ασφάλιση, τις εισφορές, τον υπολογισμό και την καταβολή της σύνταξης, δικαιούται να ασκήσει ενώπιον των Διοικητικών Επιτροπών του επόμενου άρθρου ενδικοφανή προσφυγή εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την πλήρη γνώση της πράξης ή της παράλειψης.
2. Η πλήρης γνώση της πράξης τεκμαίρεται από την ανάρτησή της στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του άρθρου 61 και την ηλεκτρονική της αποστολή στον ενδιαφερόμενο.
3. Η ενδικοφανής προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στην πλατφόρμα του άρθρου 61 και περιέχει κατ' ελάχιστον την προσβαλλόμενη πράξη, τους ισχυρισμούς και το αίτημα του προσφεύγοντος.

Άρθρο 66
Διοικητικές επιτροπές εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών

1. Με απόφαση του Δ.Σ. συνιστώνται και συγκροτούνται στο Ταμείο μέχρι τρεις (3) τριμελείς Διοικητικές Επιτροπές αρμόδιες για την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 65. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των Διοικητικών Επιτροπών, δύναται να τροποποιείται ο αριθμός τους και ρυθμίζεται και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.
2. Στις Διοικητικές Επιτροπές διορίζεται με διετή θητεία ως Πρόεδρος Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ. και ως μέλη δύο (2) υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή εποπτευόμενου οργανισμού, πλην του Ταμείου, κατηγορίας ΠΕ, με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία στο Υπουργείο ή σε εποπτευόμενο φορέα, με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους.. Η αρμοδιότητα υπόδειξης των μελών του Ν.Σ.Κ. ανήκει στον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ. και των υπαλλήλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή εποπτευόμενου οργανισμού ανήκει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
3. Εντός προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών από την κατάθεση στο Ταμείο της ενδικοφανούς προσφυγής η Επιτροπή εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση, την οποία αποστέλλει ηλεκτρονικά στον προσφεύγοντα αποκλειστικά μέσω της πλατφόρμας

του άρθρου 61. Αν εντός της ανωτέρω προθεσμίας δεν εκδοθεί απόφαση, θεωρείται ότι η ενδικοφανής προσφυγή έχει απορριφθεί.
4. Το Ταμείο έχει δικαίωμα άσκησης προσφυγής κατά των αποφάσεων των Διοικητικών Επιτροπών, για υποθέσεις των οποίων το οικονομικό αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ, καθώς και για υποθέσεις που δεν αποτιμώνται σε χρήμα, επιφέρουν ωστόσο οικονομικές συνέπειες για το Ταμείο. Με απόφαση του Δ.Σ. είναι δυνατή η μεταβολή του ορίου του ποσού του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 67
Παραγραφή απαιτήσεων υπέρ και κατά του Ταμείου

1. Οι απαιτήσεις του Ταμείου από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία.
2. Για την παραγραφή των απαιτήσεων υπέρ και κατά του Ταμείου εφαρμόζονται αναλόγως το άρθρο 137 του ν. 3605/2008 (Α' 58) σε συνδυασμό με τα άρθρα 137 έως και 144 του ν. 4270/2014 (Α΄143).

ΜΕΡΟΣ Δ΄
Εξουσιοδοτικές και Μεταβατικές Διατάξεις

Άρθρο 68
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις:
α) Του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Ταμείου,
β) Των προσώπων της παρ. 2 του άρθρου 31 του παρόντος.
γ) Των προσώπων που κατέχουν θέσεις ευθύνης στην οργανική μονάδα του Ταμείου που είναι αρμόδια για την επενδυτική λειτουργία.
Οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις των προσώπων των περ. α) – γ) δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.
2. Ο Οργανισμός του Ταμείου καταρτίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός ενός (1) έτους από τη συγκρότηση σε σώμα του πρώτου Δ.Σ., με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Ταμείου.
3. Με απόφαση του Δ.Σ., που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την πρώτη συγκρότησή του, καταρτίζεται ο Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου, στον οποίο καθορίζονται τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα λειτουργίας του Ταμείου και ιδίως θέματα που αφορούν στις συνεδριάσεις, στα πρακτικά ή στην εκπροσώπησή του, καθώς και στη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων ή στην παροχή εξουσιοδότησης υπογραφής.
4. Με απόφαση του Δ.Σ., που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την πρώτη συγκρότησή του, και ύστερα από σχετική αναλογιστική μελέτη, καταρτίζεται ο Κανονισμός Ασφάλισης και Παροχών του Ταμείου. Με τον Κανονισμό αυτό

εξειδικεύονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εγγραφή των ασφαλισμένων στο Ταμείο και την απονομή των παροχών, ο τύπος του απογραφικού δελτίου, τα ασφαλιστέα πρόσωπα, οι ασφαλιστικές εισφορές και οι πόροι, ο χρόνος ασφάλισης, τα δικαιούμενα επικουρική σύνταξη πρόσωπα, οι διαδικασίες και ο τρόπος υπαγωγής, είσπραξης εισφορών και χορήγησης παροχών, οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, η έναρξη και λήξη των παροχών, όπως αυτές καθορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

5. Με απόφαση του Δ.Σ. που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την πρώτη συγκρότησή του, καταρτίζεται Κανονισμός Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας, με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην οικονομική οργάνωση και λογιστική λειτουργία του Ταμείου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

6. Με απόφαση του Δ.Σ. που εκδίδεται εντός ενός (1) έτους από την πρώτη συγκρότησή του, καταρτίζεται Κανονισμός Επενδύσεων του Ταμείου, με τον οποίο εξειδικεύονται οι κανόνες και οι διαδικασίες για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα. Έως την έκδοση του Κανονισμού του προηγούμενου εδαφίου και για τα θέματα, τα οποία ρυθμίζει σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζεται προσωρινός Κανονισμός Επενδύσεων του Ταμείου, ο οποίος εκδίδεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εντός ενός (1) μηνός από τη σύσταση του Ταμείου.

7. Οι Κανονισμοί των παρ. 5 και 6 προσαρτώνται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Ταμείου.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από εισήγηση του Δ.Σ. του Ταμείου και γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, καθορίζονται οι τεχνικές παράμετροι για τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα. Οι τεχνικές παράμετροι του προηγούμενου εδαφίου δύνανται να αναπροσαρμόζονται με όμοια απόφαση.

Άρθρο 69
Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή

1. Μέχρι τον διορισμό του πρώτου Δ.Σ., το Ταμείο διοικείται από Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, η οποία συγκροτείται ως μεταβατικό όργανο διοίκησης του Ταμείου με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή αποτελείται από επτά (7) μέλη:

α) Τον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών υποθέσεων, ως Πρόεδρο,

β) Έναν (1) Υποδιοικητή του e-ΕΦΚΑ,

γ) Δύο (2) νομικούς εξειδικευμένους σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης,

γ) Έναν (1) εμπειρογνώμονα από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, εξειδικευμένους στα υπολογιστικά συστήματα/στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών,

δ) Έναν (1) χρηματοοικονομικό αναλυτή και

ε) Ένα (1) πρόσωπο εξειδικευμένο στην οικονομική ανάλυση ή/και στη διοίκηση επιχειρήσεων.
3. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να προσλαμβάνει με σχετική σύμβαση συντονιστή έργου, επιφορτισμένο με διοικητικά - επιτελικά καθήκοντα. Οι πάσης φύσεως αποδοχές, αμοιβές και αποζημιώσεις του συντονιστή έργου, ορίζονται με τη σύμβαση του πρώτου εδαφίου.
4. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή διενεργεί όλες τις απαραίτητες πράξεις και προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες προπαρασκευαστικές ενέργειες προς τον σκοπό της έγκαιρης έναρξης και της εύρυθμης λειτουργίας του Ταμείου και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες του Δ.Σ..
5. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
α) Μεριμνά για την ανάδειξη του πρώτου Δ.Σ. του Ταμείου εντός εύλογου χρόνου και σε κάθε περίπτωση εντός δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και διενεργεί τις απαραίτητες προπαρασκευαστικές ενέργειες για την πρόσληψη του πρώτου Διευθύνοντος Συμβούλου.
β) Συντάσσει προσχέδιο του Οργανισμού του Ταμείου το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.
γ) Συντάσσει τα προσχέδια των Κανονισμών που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία του Ταμείου το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.
δ) Μεριμνά για τη στέγαση, τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό, τις ψηφιακές λειτουργίες και τη στελέχωση του Ταμείου και μπορεί να προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες διαδικασίες για τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων. Για την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών των υπηρεσιών του Ταμείου δύνανται να του παραχωρούνται κατά χρήση ακίνητα του Δημοσίου από την Εταιρία Ακινήτων Δημοσίου ή άλλους φορείς του Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
ε) Προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για το άνοιγμα και την κίνηση των λογαριασμών στις Τράπεζες, καθώς και για την τήρηση των απαιτούμενων βιβλίων, στοιχείων και μητρώων.
στ) Παρέχει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων τακτική ενημέρωση για ζητήματα απολογισμού και προγραμματισμού των δραστηριοτήτων της και έκτακτα ενημέρωση για κάθε θέμα που εμπίπτει στις αρμοδιότητές της όταν οι συνθήκες το απαιτούν ή εάν της ζητηθεί από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
6. Εάν κάποιο από τα μέλη της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής είναι δημόσιος υπάλληλος ή λειτουργός δικαιούται ειδική άδεια απουσίας από την υπηρεσία του και διατηρεί κατά τον χρόνο αυτό όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την υπαλληλική του ιδιότητα ή την ιδιότητά του ως δημόσιου λειτουργού.
7. Οι αποδοχές και οι εν γένει απολαβές και αποζημιώσεις του Προέδρου και των υπολοίπων μελών της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.
8. Για τα μέλη της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 13 έως και 19.
9. Η Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή συνεπικουρείται από Μονάδα Υποστήριξης, η οποία αποτελείται από δέκα (10) συνεργάτες, εκ των οποίων οι πέντε (5)

μπορούν να είναι μετακλητοί. Για τη στελέχωση και τη λειτουργία της Μονάδας Υποστήριξης της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 27 του παρόντος.
10. Για το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο το Ταμείο διοικείται από την Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή και το αργότερο μέχρι την έγκριση του πρώτου του προϋπολογισμού, οι δαπάνες του βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται υπό Ειδικό Φορέα 1033 203 0000000 "Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων".

Άρθρο 70
Μεταβατική Επενδυτική Επιτροπή

1. Για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου, οι αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής του άρθρου 28 ανατίθενται στην Επενδυτική Επιτροπή της Ανώνυμης Εταιρείας του άρθρου 12 του ν. 2768/1999 (Α΄ 273) με την επωνυμία "Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης - Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών" και τον διακριτικό τίτλο "ΕΔΕΚΤ - Α.Ε.Π.Ε.Υ." (εφεξής ΕΔΕΚΤ).
2. Η Επιτροπή της παρ. 1 ασκεί τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με τον προσωρινό Κανονισμό Επενδύσεων του Ταμείου της παρ. 6 του άρθρου 68 .
3. Στη σύμβαση ανάθεσης που υπογράφεται μεταξύ του Ταμείου και της ΕΔΕΚΤ καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 71
Μεταβατικός Διαχειριστής Επενδύσεων

1. Για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου, Διαχειριστής Επενδύσεων ορίζεται η ΕΔΕΚΤ για μέρος ή το σύνολο των προς επένδυση περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, σύμφωνα με σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του Ταμείου και της ΕΔΕΚΤ.
2. Πέραν των αρμοδιοτήτων του άρθρου 50, η ΕΔΕΚΤ:
α) Συντάσσει και υποβάλλει στο Δ.Σ. ή στην Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή δήλωση αποδοχής των αρχών και κανόνων του Κανονισμού Επενδύσεων του Ταμείου, και μέχρι την κατάρτισή του, τις αρχές και τους κανόνες του προσωρινού Κανονισμού Επενδύσεων του Ταμείου, τους οποίους εφαρμόζει κατά την πραγματοποίηση επενδύσεων.
β) Συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Ταμείου, την Επενδυτική Επιτροπή, τον θεματοφύλακα, τον υπεύθυνο διαχείρισης κινδύνων, τους αναλογιστές, τους ορκωτούς και τους εσωτερικούς ελεγκτές.

Άρθρο 72
Μεταβατική διάταξη για ενδικοφανείς προσφυγές

Μέχρι τη σύσταση των Διοικητικών Επιτροπών η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 65 διενεργείται από το Δ.Σ. του Ταμείου.

Άρθρο 73
Μεταβατικός σύμβουλος προσλήψεων

Κατά την πρώτη εφαρμογή των προβλεπόμενων στα άρθρα 12 παρ. 4 και 24 παρ. 2, ο σύμβουλος προσλήψεων επιλέγεται από την Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή του άρθρου 69 , μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που εκδίδεται από την ίδια.

ΜΕΡΟΣ Ε'
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 74
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του.

Αθήνα, 28.06.2021

Οι ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ο Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου Αντώνιος Νικητάκης διατύπωσε την ακόλουθη έγγραφη γνώμη:

«Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 περ. γ΄ του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α΄ 52), το σχέδιο νόμου του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τίτλο «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» για να προκληθεί η γνωμοδότησή της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, και εκθέτουμε τα ακόλουθα:

Α. Με το υπό επεξεργασία σχέδιο νόμου επιχειρείται η πλήρης αναμόρφωση της αρχιτεκτονικής του συστήματος επικουρικής ασφάλισης με την εισαγωγή και εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος οικονομικής λειτουργίας στην επικουρική ασφάλιση, αντί του ως τώρα ισχύοντος διανεμητικού, καθώς και με την ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής

Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ), ενός δημόσιου Ταμείου, το οποίο θα είναι αρμόδιο για τη διαχείριση της λειτουργίας της.

Β. Αν ήθελε θεωρηθεί ότι το παρόν νομοσχέδιο παραδεκτώς εισάγεται ενώπιον της Ολομέλειας υπό του Προέδρου αυτής, κατ' άρθρο 131 παρ. 3 του π.δ. 1225/1981, τα εγειρόμενα ζητήματα δημοσιονομικής και μη σπουδαιότητας επί των οποίων δύναται να γνωμοδοτήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι τα ακόλουθα:

Με το παρόν νομοσχέδιο επιχειρείται, όπως αναφέρεται στη συνοδεύουσα αυτό αιτιολογική έκθεση, η πλήρης αναμόρφωση της αρχιτεκτονικής του συστήματος επικουρικής ασφάλισης. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, εισάγεται στην εθνική έννομη τάξη το κεφαλαιοποιητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης, για την κάλυψη κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, σε αντικατάσταση του ως τώρα ισχύοντος διανεμητικού συστήματος (pay as you go). Βάσει του διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, οι καταβαλλόμενες ετήσιες εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών καλύπτουν τις κατ' έτος καταβαλλόμενες συντάξεις. Ταυτόχρονα όμως, δημιουργείται η προσδοκία στους ασφαλισμένους ότι αυτοί θα λάβουν στο μέλλον τα ίδια οφέλη τα οποία εξασφάλισαν αυτοί στους παλαιότερους συνταξιούχους (αλληλεγγύη των γενεών).

Μειονέκτημα του συστήματος αυτού είναι ότι καθίσταται ευάλωτο στη δημογραφική γήρανση, δεδομένου ότι το επίπεδο των συντάξεων που μπορούν να υποστηριχθούν μέσω των εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών εξαρτάται ουσιωδώς από τους δημογραφικούς συσχετισμούς στο ασφαλιστικό σύστημα, δηλαδή την αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχους που, με τη σειρά της, εξαρτάται από τους δημογραφικούς συσχετισμούς στον πληθυσμό, δηλαδή την αναλογία νέων προς ηλικιωμένους. Από τα συμπεράσματα της Αναλογιστικής Μελέτης, τα οποία συνοδεύουν το επίμαχο νομοσχέδιο, προκύπτει για τη Χώρα μας μια δημογραφική τάση, που είναι πολύ δυσμενής για τον κλάδο της επικουρικής ασφάλισης. Ειδικότερα, ενώ το 2021 η αναλογία ενεργών ασφαλισμένων προς συνταξιούχους είναι 2,67:1, ήδη το 2045 προβλέπεται να μειωθεί σε 1,60:1.

Με το παρόν νομοσχέδιο εισάγεται το κεφαλαιοποιητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης, το οποίο έχει την έννοια ότι οι τρέχουσες εισφορές των ασφαλισμένων συγκεντρώνονται σε ατομικούς λογαριασμούς, αποταμιεύονται και επενδύονται στη βάση προκαθορισμένων κανόνων και διαδικασιών, σχηματίζοντας αποθεματικό, το οποίο χρηματοδοτεί το εισόδημά τους κατά τον συνταξιοδοτικό τους βίο. Ως προς το ύψος των επικουρικών συντάξεων βάσει του νέου συστήματος, εκτιμάται ότι αυτό θα κυμανθεί, κατά μέσο όρο, σε ποσοστό 11%-13% υψηλότερο από την παροχή που υπολογίζεται χωρίς την μεταρρύθμιση (βλ. συμπεράσματα Αναλογιστικής Μελέτης). Επιπρόσθετα, με το νέο σύστημα επιδιώκεται η ενίσχυση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος που επιτυγχάνεται με την διασπορά του ασφαλιστικού κινδύνου, η σώρευση κεφαλαίου εθνικής αποταμίευσης που θα αξιοποιηθεί προς όφελος της οικονομίας και, τέλος, η σταδιακή ενίσχυση της

εμπιστοσύνης στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής.

Πλην όμως, ναι μεν με το νέο σύστημα παρακάμπτεται ο δημογραφικός κίνδυνος, εισάγονται όμως δυνητικοί κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την απόδοση των προϊόντων στα οποία επενδύονται οι εισφορές των ασφαλισμένων (δάνεια, ομόλογα, μετοχές κτλ). Σε αυτό το πλαίσιο, η κρατική μέριμνα για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (άρθρο 22 παρ. 5 Συντάγματος) επιτάσσει στο Κράτος να διασφαλίζει την επάρκεια των παροχών και τη βιωσιμότητα των οικείων ασφαλιστικών οργανισμών (πρβλ. ΣτΕ 1890/2019). Για το λόγο αυτό, είναι κεφαλαιώδους σημασίας και σύμφωνη με το πνεύμα του άρθρου 22 παρ. 5 Συντάγματος, η προβλεπόμενη στο άρθρο 67 του νομοσχεδίου ρύθμιση παροχής κρατικής εγγύησης για την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, η οποία θα υπολογίζεται στη βάση του ύψους της πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών. Με τη ρύθμιση αυτή, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, το Κράτος εγγυάται μη αρνητικές αποδόσεις, δοθέντος ότι θα απονέμεται επικουρική σύνταξη τουλάχιστον ίση με αυτή που αντιστοιχεί στις εισφορές που καταβλήθηκαν.

Η μετάβαση στο νέο σύστημα σχεδιάζεται να ολοκληρωθεί σταδιακά. Στο προτεινόμενο κεφαλαιοποιητικό σύστημα θα ενταχθούν υποχρεωτικά, καταρχήν, οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά εργασία από 1.1.2022 και εφεξής (βλ. αναλυτικά άρθρο 6 νομοσχεδίου). Λόγω της αργής «ωρίμανσης» της μεταρρύθμισης, την πρώτη δεκαετία λειτουργίας του νέου συστήματος προβλέπεται να ενταχθούν στην κεφαλαιοποιητική επικουρική ασφάλιση μικρό ποσοστό των ασφαλισμένων, ενώ η πλειονότητα θα παραμένει στην παλαιά διανεμητική επικουρική ασφάλιση. Αντίστοιχα, στην αρχή της τρίτης δεκαετίας από την έναρξη λειτουργίας του νέου συστήματος το ποσοστό κάλυψης της κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης αναμένεται να υπερβεί το 50% του συνόλου των ασφαλισμένων επικουρικής και περί το έτος 2070, το ποσοστό κάλυψης αναμένεται να υπερβεί το 90%.

Όπως ρητά αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, η νέα μορφή της επικουρικής ασφάλισης δεν μεταβάλλει το καθεστώς επικουρικής ασφάλισης των σημερινών συνταξιούχων και δεν επηρεάζονται οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις, οι εισφορές ή το εύρος των καλύψεων που οι συνταξιούχοι απολαμβάνουν. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται πανηγυρικά με το άρθρο 66 του νομοσχεδίου, με το οποίο ορίζεται ότι οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις δεν θίγονται από την εισαγωγή του κεφαλαιοποιητικού οικονομικού συστήματος στην επικουρική ασφάλιση. Και τούτο, διότι το Κράτος μεριμνά για την κάλυψη του κόστους μετάβασης, που συνίσταται στην απομείωση των εσόδων που προκύπτει από την ανακατεύθυνση των εισφορών από το διανεμητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης στο νέο κεφαλαιοποιητικό. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αναλογιστικής μελέτης, βάσει του βασικού σεναρίου αυτής, το κόστος της μετάβασης για την πρώτη δεκαετία, ανέρχεται σωρευτικά σε 3 δισ. ευρώ, ενώ για το σύνολο της περιόδου 2022-2070 το κόστος μετάβασης σε όρους παρούσας αξίας (με επιτόκιο

προεξόφλησης 3,5%) ανέρχεται σε 56 δισ. ευρώ. Βάσει των συμπερασμάτων της Μελέτης Βιωσιμότητας Δημοσίου Χρέους, σε όλα τα σενάρια που εξετάστηκαν το αποτέλεσμα της ανάλυσης είναι θετικό υπό την έννοια ότι η υλοποίηση της μεταρρύθμισης μακροπρόθεσμα οδηγεί σε χαμηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ. Ειδικότερα, στο σενάριο βάσης το χρέος αυξάνεται κατά 0,1% του ΑΕΠ την πρώτη δεκαετία λειτουργίας του νέου συστήματος, ενώ στη συνέχεια ακολουθεί πτωτική πορεία και τελικά μειώνεται κατά 6,3% του ΑΕΠ το 2070 σε σύγκριση με το επίπεδο της προσομοίωσης χωρίς τη μεταρρύθμιση.

Εν κατακλείδι, το νέο σύστημα κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης έχει θετικές πτυχές, που στοχεύουν να αντιμετωπίσουν την πίεση που δέχεται το ασφαλιστικό σύστημα, εξαιτίας της γήρανσης του πληθυσμού και της μείωσης των νέων ασφαλιστικών εισφορών, ενώ, δεν φαίνεται να θίγει τα δικαιώματα των συνταξιούχων που παραμένουν στο παλαιό διανεμητικό σύστημα επικουρικής ασφάλισης. Εντούτοις, με δεδομένο ότι δεν έχουν προσκομιστεί τα πλήρη κείμενα των συνοδευτικών του νομοσχεδίου μελετών, δεν δύναται να εκτιμηθεί από εμάς – ιδίως λόγω του κόστους μετάβασης από το παλαιό σύστημα στο νέο και του επενδυτικού κινδύνου στον οποίο υπόκεινται οι εισφορές των νέων ασφαλισμένων – η ακριβής επίδραση της προτεινόμενης μεταρρύθμισης στο ασφαλιστικό σύστημα, ούτε και να επιβεβαιωθεί ο προβλεπόμενος θετικός αντίκτυπος αυτής στο δημόσιο χρέος.».

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Οι ορισθέντες από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου εισηγητές επί του εισαγόμενου νομοσχεδίου Σύμβουλοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου Κωνσταντίνος Εφεντάκης και Δημήτριος Τσακανίκας παρουσίασαν τις εισηγήσεις τους, οι οποίες έχουν ως ακολούθως:

Γενικές παρατηρήσεις[1]

1. Διεθνώς, τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να διακριθούν σε δύο βασικές κατηγορίες. Στα διανεμητικά, στα οποία οι κατ' έτος καταβαλλόμενες από τους ασφαλισμένους εισφορές χρησιμοποιούνται για την καταβολή στους συνταξιούχους των συντάξεων του ιδίου έτους, υπό την έννοια δε αυτή, στηρίζονται στην προσδοκία κάθε γενεάς ασφαλισμένων ότι, στο μέλλον, θα λάβουν και οι ίδιοι, από τις εισφορές της επόμενης γενεάς ασφαλισμένων, τις παροχές που εξασφαλίζουν στους νυν συνταξιούχους. Και στα κεφαλαιοποιητικά, στα οποία οι εισφορές κάθε ασφαλισμένου σωρεύονται,

[1] Εισήγηση του Συμβούλου Κωνσταντίνου Εφεντάκη

ως αποταμίευση του ιδίου, σε ατομική μερίδα που το υπόλοιπό της κατά τον χρόνο επέλευσης του καλυπτόμενου κοινωνικοασφαλιστικού κινδύνου (γήρατος, αναπηρίας, θανάτου), μαζί με τις όποιες αποδόσεις έχουν προκύψει από την επένδυση του συνόλου των ποσών των ατομικών μερίδων, χρησιμοποιείται αποκλειστικώς για τη χρηματοδότηση της δικής του σύνταξης. Ενώ, επομένως, στα διανεμητικά συστήματα καθοριστικό για το ύψος των απονεμόμενων συνταξιοδοτικών παροχών παράγοντα αποτελεί η αναλογία εντός του συστήματος ασφάλισης μεταξύ εργαζομένων και συνταξιούχων, στα κεφαλαιοποιητικά συστήματα κρίσιμη αποβαίνει η διαχείριση των κεφαλαίων του συστήματος. Συνακόλουθα, οποιασδήποτε κατηγορίας σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και εάν επιλεγεί, οι ασφαλισμένοι του συστήματος υπόκεινται, όσον αφορά τις προσδοκίες τους από την ένταξή τους σε αυτό, σε διακινδύνευση, εκείνοι των διανεμητικών συστημάτων στη διακινδύνευση της επιδείνωσης των δημογραφικών δεικτών και εκείνοι των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων στη διακινδύνευση της πορείας των αγορών.

2. Παρά τον παραδοσιακά διανεμητικό χαρακτήρα του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το Σύνταγμα, κατοχυρώνοντας στο άρθρο 22 παρ. 5 τον θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης και ανάγοντας τη μέριμνα για την προαγωγή του σε σκοπό του Κράτους, δεν προκρίνει κατά το γράμμα αυτού την εισαγωγή συστήματος της μίας ή της άλλης κατηγορίας καταλείποντας έτσι στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια διαμόρφωσής του. Η ευχέρεια, ωστόσο, αυτή δεν είναι απεριόριστη, καθώς οριοθετείται, πρώτον, από την απαίτηση παροχής της κοινωνικής ασφάλισης - στο μέτρο που ο νομοθέτης προβλέπει την υποχρεωτική υπαγωγή σε αυτήν - αποκλειστικώς από το Κράτος ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου· και, δεύτερον, από τις αρχές της αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος), της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), οι οποίες επιβάλλουν κάθε επέμβαση του νομοθέτη, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης νέου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, να μην παραβιάζει τον συνταγματικό πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, τη χορήγηση, δηλαδή, στον συνταξιούχο παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες από αυτόν εισφορές και τον συνολικό χρόνο ασφάλισής του και ικανών να του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υπόστασης, αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που να μην αφίσταται ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου. Προκειμένου δε να ανταποκριθεί στις ανωτέρω δεσμεύσεις του και να μην υπερβεί τα όρια που χαράσσει το Σύνταγμα, ο νομοθέτης, όταν θεσπίζει νέο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, οφείλει, ενόψει και της γενικότερης υποχρέωσής του για «προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης» (άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος), να προκαλέσει, πριν από την ψήφιση του σχετικού νόμου, τη σύνταξη αναλογιστικής μελέτης, με την οποία να τεκμηριώνεται η βιωσιμότητα του νέου συστήματος και η επάρκεια των παροχών που θα απονέμονται από αυτό (βλ. ΣτΕ Ολ.1889 - 1890/2019).

3. Ως εκ της υποχρεωτικότητας της υπαγωγής σε αυτήν, στους ίδιους ως άνω, όπως και για την κύρια ασφάλιση, περιορισμούς υπόκειται ο νομοθέτης και κατά την εισαγωγή νέου συστήματος επικουρικής ασφάλισης. Με την αυτονόητη, πάντως, διευκρίνιση ότι, με τη χορήγηση παροχών, επιπλέον των απονεμόμενων από τους φορείς κύριας ασφάλισης, οι φορείς επικουρικής ασφάλισης καλούνται συμπληρωματικά μόνο να συμβάλλουν στην επίτευξη του κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος δημοσίου σκοπού, ήτοι στη διασφάλιση υπέρ των συνταξιούχων ενός ικανοποιητικού και κατά το δυνατόν εγγύς εκείνου που είχαν κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου επιπέδου διαβίωσης (βλ. ΣτΕ Ολ. 2290/2015).

4. Το σήμερα υφιστάμενο σύστημα επικουρικής ασφάλισης, στο οποίο έχουν υπαχθεί οι ασφαλιζόμενοι για πρώτη φορά από 1.1.2014, αλλά και οι παλαιοί ασφαλισμένοι, για τον χρόνο της ασφάλισής τους από 1.1.2015 και εφεξής, θεσπίστηκε με τα άρθρα 35 - 48 του ν. 4052/2012 και αναμορφώθηκε ήδη δύο φορές με τα άρθρα 74 - 85 του ν. 4387/2016 και 1 - 9 του ν. 4670/2020. Υπό τις εν λόγω διατάξεις, η επικουρική ασφάλιση, για την παροχή της οποίας είχε αρχικώς συσταθεί αυτοτελές νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου [Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ - βλ. άρθρο 35 παρ. 1 του ν. 4052/2012) και μετέπειτα Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ - βλ. άρθρο 74 του ν. 4387/2016)], έχει πλέον ανατεθεί σε Κλάδο (Επικουρικής Ασφάλισης), «με πλήρη οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια», εντός του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ - βλ. άρθρο 1 του ν. 4670/2020) και, μολονότι ως «οικονομικό σύστημα λειτουργίας» διατηρεί το κύριο χαρακτηριστικό των διανεμητικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τη χρηματοδότηση, δηλαδή, των κατ' έτος καταβαλλόμενων συντάξεων από τις εισπραχθείσες το ίδιο έτος ασφαλιστικές εισφορές, ενσωματώνει στοιχεία των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων, εξ ου και από τον ίδιο νομοθέτη κατονομάζεται ως «διανεμητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση» (βλ. άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 4052/2012, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από 1.1.2017 με το άρθρο 78 του ν. 4387/2016). Τέτοια στοιχεία είναι, ιδίως, η τήρηση, από 1.1.2014, ατομικών μερίδων για τις καταβαλλόμενες για κάθε ασφαλισμένο εισφορές (βλ. άρθρο 39 παρ. 2 του ν. 4052/2012, όπως ισχύει), ο καθορισμός του ποσού της επικουρικής σύνταξης επί τη βάσει «πλασματικού ποσού επιστροφής» που εφαρμόζεται στις συνολικώς καταβληθείσες εισφορές, αποδίδοντας μία οιονεί απόδοσή τους, προκύπτει δε από την ποσοστιαία μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών όλων των ασφαλισμένων (βλ. άρθρο 42 παρ. 1 του ν. 4052/2012, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε αρχικώς με το άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016 και εκ νέου με το άρθρο 44 του ν. 4670/2020) και, συναφώς, η κατάργηση των μέχρι τότε προβλεπόμενων κατώτατων ορίων επικουρικών συντάξεων (βλ. άρθρο 42 παρ. 5 του ν. 4052/2012, όπως ισχύει).

5. Με την προαναφερόμενη οικονομική του λειτουργία και καθόσον, μέσω του «πλασματικού ποσοστού επιστροφής», το ύψος των επικουρικών συντάξεων συναρτάται, σε τελευταία ανάλυση, με την εξέλιξη της ελληνικής

οικονομίας, το υφιστάμενο σύστημα επικουρικής ασφάλισης ενέχει για τους ασφαλισμένους διακινδύνευση όχι μόνο δημογραφική, αλλά και μακροοικονομική. Διακινδυνεύσεις που, αφενός, επέβαλαν την προηγούμενη της θέσπισης του συστήματος αυτού κατάρτιση αναλογιστικής μελέτης, η οποία ωστόσο δεν είχε, ως φαίνεται, συνταχθεί, με συνέπεια το Συμβούλιο της Επικρατείας να αχθεί σε αποφατική για τη συνταγματικότητα των οικείων διατάξεων του ν. 4387/2016 κρίση (βλ. ΣτΕ Ολ. 1889 - 1890/2019) και που, αφετέρου, εάν επαληθευτούν, δύο πιθανές εκβάσεις μπορεί να έχουν. Είτε, ενόψει και του προβλεπόμενου στο άρθρο 96 του ν. 4387/2016 αυτόματου μηχανισμού εξισορρόπησης για την αναπροσαρμογή των καταβαλλόμενων συνταξιοδοτικών παροχών σε περίπτωση διαπίστωσης ελλειμμάτων, την απίσχναση των επικουρικών συντάξεων. Είτε την προσφυγή στην κρατική χρηματοδότηση, στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 1Α του ν. 4387/2016, όπως ισχύει μετά τον ν. 4670/2020, εγγυητικής ευθύνης του Κράτους για την επάρκεια και των επικουρικών συντάξεων, προς διάσωση των συντάξεων αυτών.

6. Κατ' επίκληση των ανωτέρω διακινδυνεύσεων και, ιδίως, της δημογραφικής, που ανακύπτει έντονη, με δεδομένο ότι, κατά τις προβλέψεις της EUROSTAT, αναμένεται ο πληθυσμός της Ελλάδας να μειωθεί από 10,7 εκατομμύρια το έτος 2019 σε 8,6 εκατομμύρια το έτος 2070 και, συγχρόνως, ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων, η αναλογία, δηλαδή, του άνω των 65 ετών πληθυσμού προς τον πληθυσμό ηλικίας 20 - 64 ετών, να αυξηθεί από 37,9 το έτος 2019 σε 65,2 το έτος 2070, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, ιδρύεται Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ - βλ. άρθρο 4 του σχεδίου νόμου), στην ασφάλιση του οποίου θα υπαχθούν υποχρεωτικά οι αναλαμβάνοντες ασφαλιστέα δραστηριότητα από 1.1.2022 και εφεξής (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 του σχεδίου νόμου). Λειτουργώντας δε κατά το «κεφαλαιοποιητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών» (βλ. άρθρα 3 και 5 του σχεδίου νόμου), ο νέος φορέας θα απονέμει επικουρικές συντάξεις οι οποίες, υπό τους αυτούς, όπως σήμερα, όρους (βλ. άρθρα 41 του ν. 4052/2012 και 97 του ν. 4387/2016), ήτοι της συμπλήρωσης ελάχιστου χρόνου ασφάλισης δεκαπέντε ετών για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος (βλ. άρθρο 52 παρ. 1 του σχεδίου νόμου) και της διατήρησης των εισφορών στο τωρινό τους ύψος (βλ. άρθρο 43 παρ. 1 του σχεδίου νόμου), θα υπολογίζονται πλέον με βάση το υπόλοιπο του τηρούμενου για κάθε ασφαλισμένο ατομικού λογαριασμού (βλ. άρθρο 52 παρ. 4 του σχεδίου νόμου), στον οποίον θα σωρεύονται οι καταβληθείσες από τον ίδιον εισφορές και οι αποδόσεις από την επένδυσή τους (βλ. άρθρο 46 του σχεδίου νόμου), ενόψει είτε του προκαθορισμένου από το Ταμείο επενδυτικού προγράμματος, είτε άλλου, περισσότερο ή λιγότερο «συντηρητικού» ή «επιθετικού», που ο ασφαλισμένος θα μπορεί, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, να επιλέγει (βλ. άρθρα 48 και 62 του σχεδίου νόμου).

7. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου συνοδεύεται από αναλογιστική μελέτη και, ως εκ τούτου, τηρείται ο τύπος της συνταγματικής απαίτησης όπως διατυπώθηκε στη σχετική νομολογία. Άλλωστε, η εν γένει βιωσιμότητα ενός

συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, όπως το εν προκειμένω θεσπιζόμενο, στο οποίο κάθε ατομική σύνταξη αυτοχρηματοδοτείται από τις εισφορές του συγκεκριμένου ασφαλισμένου, μόνο υπό εξαιρετικές και, μάλλον, ακραίες οικονομικές συνθήκες θα μπορούσε να κλονισθεί. Ωσαύτως τηρείται δε και η έτερη, η απορρέουσα από την υποχρεωτικότητα της υπαγωγής στην ασφάλιση του ΤΕΚΑ και συναφής με τη νομική του μορφή, απαίτηση της ίδρυσης του νέου φορέα ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

8. Από την ουσιαστική άποψη του απαραβίαστου του συνταγματικού πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, όπως οριοθετήθηκε στις προηγούμενες σκέψεις, είναι προφανές ότι, ως προς την αρχή της ανταποδοτικότητας, ήτοι την αναλογία παροχών προς εισφορές, η καθιέρωση, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, της αμιγούς ανταποδοτικότητας των εισφορών, η οποία, αν και δεν κατοχυρώνεται συνταγματικά, πάντως, δεν αποκλείεται από το Σύνταγμα, δεν εγείρει καθ' εαυτή ζήτημα. Ως προς δε την αρχή της αλληλεγγύης και τη σύμφυτη με αυτήν εγγύηση ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των συνταξιούχων, η πραγμάτωσή της, με τις προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις, θα μπορούσε να εντοπισθεί στην πρόβλεψη ελάχιστης επικουρικής σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου του ασφαλισμένου, ίσης με εκείνη που θα προέκυπτε εάν ο ασφαλισμένος είχε συμπληρώσει δεκαπενταετή χρόνο ασφάλισης στο ΤΕΚΑ και σωρεύσει τις εισφορές του χρόνου αυτού που αναλογούν στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό υπαλλήλου με πλήρη απασχόληση, όπως ο εν λόγω μισθός θα έχει διαμορφωθεί κατά τον χρόνο επέλευσης της αναπηρίας ή του θανάτου, με τον Κρατικό Προϋπολογισμό να αναπληρώνει, για τις συντάξεις αυτές, τις ελλείπουσες από τον ατομικό λογαριασμό του ασφαλισμένου, εξαιτίας της αδυναμίας συνέχισης της ασφαλιστέας δραστηριότητας, εισφορές (βλ. άρθρα 54 παρ. 3 και 55 παρ. 3 του σχεδίου νόμου).

9. Πρέπει εδώ να επισημανθεί ότι επειδή, παρά τις εκτιμήσεις της αναλογιστικής μελέτης για την υψηλή απόδοση των επενδύσεων του ΤΕΚΑ και, κατ' επέκταση, την αύξηση των συνταξιοδοτικών παροχών, το ποσό των επικουρικών συντάξεων που θα απονέμονται από τον νέο φορέα δεν μπορεί να προδιαγραφεί με βεβαιότητα, το Κράτος εγγυάται ελάχιστη επικουρική σύνταξη, υπολογιζόμενη επί τη βάσει της πραγματικής (αποπληθωρισμένης), κατά τον χρόνο επέλευσης του καλυπτόμενου κοινωνικοασφαλιστικού κινδύνου, αξίας των εισφορών που έχουν σωρευθεί στον ατομικό λογαριασμό κάθε ασφαλισμένου (βλ. άρθρο 60 του σχεδίου νόμου). Σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι, όπως προεκτέθηκε, η επικουρική ασφάλιση συμπληρωματική μόνο λειτουργία επιτελεί και ότι, ακριβώς για τη διασφάλιση στους συνταξιούχους ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης, έχει θεσπιστεί, στο πλαίσιο της παρεχόμενης από τον e-ΕΦΚΑ κύριας ασφάλισης, η αποκλειστικώς από κρατικούς πόρους χρηματοδοτούμενη εθνική σύνταξη του άρθρου 7 του ν. 4387/2016.

10. Σοβαρό ζήτημα, με συνταγματική διάσταση, που ανακύπτει από τις ρυθμίσεις του παρόντος νομοσχεδίου έχει να κάνει με τη δεδομένη, ενόψει της υπαγωγής στην ασφάλιση του ΤΕΚΑ όσων αναλαμβάνουν, για πρώτη φορά,

ασφαλιστέα δραστηριότητα από 1.1.2022 και εφεξής, παράλληλη λειτουργία επί μακρό χρόνο τόσο του ήδη υφιστάμενου, όσο και του νέου συστήματος επικουρικής ασφάλισης. Διότι, καθόσον, ως εκ των διανεμητικών του χαρακτηριστικών, το υφιστάμενο σύστημα εξαρτά την καταβολή των συντάξεων κάθε έτους από τις εισπραττόμενες το ίδιο έτος εισφορές, η διαρροή από το σύστημα αυτό των νέων ασφαλισμένων, λόγω της ένταξής τους στο σύστημα που καθιερώνεται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, συνεπάγεται κίνδυνο διάψευσης των νόμιμων προσδοκιών των υπαχθέντων στο υφιστάμενο σύστημα ασφαλισμένων και όσων πρόκειται υποχρεωτικώς να ενταχθούν σε αυτό μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, κατά τρόπο που θα μπορούσε να παρίσταται αντίθετος προς την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και να συνιστά προσβολή των περιουσιακών τους δικαιωμάτων. Επ' αυτού, στη μεν παράγραφο 1 του άρθρου 59 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προβλέπεται ότι «το Κράτος μεριμνά για την κάλυψη της απομείωσης των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και διασφαλίζει διαχρονικά την επάρκεια των παροχών των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Κλάδου αυτού». Με τη δε παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου, τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 42 του ν. 4052/2012, ούτως ώστε, το απολύτως ουσιώδες, για το ύψος των απονεμόμενων, από το υφιστάμενο σύστημα, επικουρικών συντάξεων, «πλασματικό ποσοστό επιστροφής» να προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή του αθροίσματος των συντάξιμων αποδοχών όχι μόνον των ασφαλισμένων που θα παραμείνουν στο υφιστάμενο σύστημα, αλλά και εκείνων που θα ενταχθούν στο νέο και, κατά τούτο, το μέγεθος αυτό να μην αλλοιωθεί από τη λειτουργία του νέου συστήματος.

11. Παρά την ατελή, κατευθυντήριου χαρακτήρα ρύθμιση της παραγράφου 1 του άρθρου 59 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου - καθώς ο τρόπος υπολογισμού και η διαδικασία αναπλήρωσης του ελλείμματος των ασφαλιστικών εισφορών του υφιστάμενου συστήματος, εξαιτίας της λειτουργίας του νέου, πρόκειται να καθοριστούν με κοινή υπουργική απόφαση - που θα επέβαλε ενδεχομένως τη συμπλήρωσή της, η πρόθεση του νομοθέτη να καλυφθεί από τον Κρατικό Προϋπολογισμό το χρηματοδοτικό κενό του υφιστάμενου συστήματος, το οποίο θα ανακύψει από την ανωτέρω αιτία και εκτιμάται μεταξύ 48 και 78 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο των ετών 2022 - 2079, προκύπτει από την εκτεταμένη πραγμάτευση του ζητήματος αυτού στην αναλογιστική μελέτη επί της οποίας κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα στηρίζεται υποχρεωτικώς το εξεταζόμενο νομοσχέδιο. Σύμφωνα δε και με τη συνοδευτική μελέτη μακροοικονομικών επιπτώσεων, αναμένεται το ως άνω κόστος μετάβασης από το υφιστάμενο στο νέο σύστημα να καλυφθεί μέσω της επενδυτικής δραστηριότητας του ΤΕΚΑ, η οποία, στο μέτρο που θα επιφέρει αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτιμάται ότι θα παραγάγει την ίδια περίοδο φορολογικά έσοδα της τάξης των 74 έως 87 δισεκατομμυρίων ευρώ.

12. Συμπερασματικά, επομένως, με όλες τις επιφυλάξεις που δικαιολογεί η εξειδίκευση των τεχνικών παραμέτρων του εν προκειμένω θεσπιζόμενου νέου συστήματος επικουρικής ασφάλισης με κανονιστικές πράξεις, οι προτεινόμενες διατάξεις δεν θα μπορούσε, στο πλαίσιο του οριακού ελέγχου συνταγματικότητας στον οποίον υπόκεινται οι σχετικές νομοθετικές επιλογές, να θεωρηθεί ότι κατ' αρχήν δεν συνάδουν προς τις οικείες συνταγματικές διατάξεις.

Παρατηρήσεις κατ' άρθρο[2]

13. Επί του άρθρου 6: Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, ως προς το ηλικιακό όριο των τριάντα πέντε (35) ετών που τίθεται ως προϋπόθεση για την προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση του ΤΕΚΑ, κρίνονται δικαιολογημένες, δοθέντος ότι έτσι επιτυγχάνεται η είσοδος στο νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης προσώπων, για τα οποία ο εκτιμώμενος χρόνος ασφάλισής τους παρέχει επαρκές περιθώριο κεφαλαιοποίησης των εισφορών τους.

14. Ειδικά επί της παραγράφου 4 του άρθρου 6: Η διατύπωση της διάταξης αυτής, όσον αφορά την προθεσμία άσκησης από τα πρόσωπα της παραγράφου 2 του ιδίου άρθρου του δικαιώματος προαιρετικής υπαγωγής τους στην ασφάλιση του Ταμείου, δεν αποδίδει λεκτικά όσα διαλαμβάνονται σχετικώς στην αιτιολογική έκθεση, σύμφωνα με την οποία βούληση του νομοθέτη είναι η εν λόγω προθεσμία να εκτείνεται από την 1.1.2023 έως τις 31.12.2024. Εάν ήθελε δε υποτεθεί, με βάση το γράμμα της συγκεκριμένης διάταξης, ως έχει στο σχέδιο νόμου, ότι καταληκτικό χρονικό σημείο για την άσκηση του ως άνω δικαιώματος δεν τίθεται και ότι, επομένως, τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να υπαχθούν στην ασφάλιση του ΤΕΚΑ οποτεδήποτε μετά την 1.1.2023 το θελήσουν, ανεξαρτήτως της ηλικίας τους κατά τον χρόνο εκείνο, η ρύθμιση δεν συνάδει με τον προαναφερόμενο δικαιολογητικό λόγο θέσπισης του ηλικιακού ορίου των τριάντα πέντε (35) ετών για την προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου.

15. Επί της παραγράφου 2 του άρθρου 11: Από τα διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική έκθεση, δεν διευκρινίζεται ο λόγος για τον οποίον προβλέπεται η κλήρωση ως τρόπος επιλογής των μελών του πρώτου, μετά την ίδρυση του Ταμείου, Διοικητικού του Συμβουλίου που διορίζονται για χρονικά περιορισμένη, σε σχέση με τα υπόλοιπα, θητεία.

16. Επί της παραγράφου 1 του άρθρου 24 και της παραγράφου 3 του άρθρου 28: Για την αποσαφήνιση του απαιτούμενου, για την πρόσληψη στις θέσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου και των μελών της Επενδυτικής Επιτροπής του ΤΕΚΑ, πιστοποιητικού καταλληλότητας από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ορθότερο θα ήταν να καθοριστεί ρητά ο συγκεκριμένος τύπος του ως άνω πιστοποιητικού, με παραπομπή στην ισχύουσα 18/809/21.2.2018 κανονιστική απόφαση (Β΄ 859).

---

[2] Εισήγηση του Συμβούλου Δημητρίου Τσακανίκα

17. Επί των παραγράφων 2, 3 και 5 του άρθρου 38: Η ρητή εξαίρεση του ΤΕΚΑ από την τήρηση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για τη λειτουργία των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην εκείνων που ειδικά ορίζονται στο ανωτέρω άρθρο του σχεδίου νόμου και σχετίζονται με την κατάρτιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και την υποβολή εκ μέρους του Ταμείου μηνιαίων και ετήσιων δημοσιονομικών αναφορών στο πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ), δεν προδικάζει την κατάταξη ή μη του Ταμείου στους εν λόγω Φορείς, ζήτημα για το οποίο, άλλωστε, κυριαρχικώς θα αποφανθεί η EUROSTAT. Η επίδραση δε της θεσπιζόμενης με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου μεταρρύθμισης στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους συναρτάται άμεσα με το ζήτημα αυτό και, όπως προκύπτει από τη συνοδευτική ανάλυση βιωσιμότητας δημοσίου χρέους που έχει καταρτισθεί από τον ΟΔΔΗΧ [βλ. Πίνακες 1./Επίδραση στο λόγο χρέους προς ΑΕΠ (ένταξη των ομολόγων στο ενδοκυβερνητικό χρέος) και 1.1/Λόγος χρέους προς ΑΕΠ (χωρίς ένταξη των ομολόγων στο ενδοκυβερνητικό χρέος)], διαφοροποιείται σημαντικά, αναλόγως με το εάν το ΤΕΚΑ ενταχθεί τελικά στους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή όχι. Τούτο, αντιθέτως, δεν ασκεί επιρροή ως προς την υπαγωγή του Ταμείου στον έλεγχο εν γένει του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθόσον, με δεδομένη την από μέρους του ΤΕΚΑ διαχείριση δημόσιων πόρων προς την εκπλήρωση δημοσίου σκοπού, ο έλεγχος αυτός ερείδεται ευθέως στις διατάξεις του άρθρου 98 του Συντάγματος. Τέλος, η εξαίρεση του ΤΕΚΑ από την προβλεπόμενη στις διατάξεις των άρθρων 15 παρ. 11 του ν. 2469/1997 και 69Α του ν. 4270/2014 υποχρέωση μεταφοράς των ταμειακών του διαθεσίμων στο Κοινό Κεφάλαιο που διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος, παρίσταται δικαιολογημένη, ενόψει των βασικών στόχων της μεταρρύθμισης, που επιβάλλουν την επένδυση από το ίδιο το Ταμείο των κεφαλαίων που σωρεύονται από τις καταβαλλόμενες σε αυτό εισφορές με γνώμονα τη μέγιστη απόδοση επ' ωφελεία των ασφαλισμένων του.

18. Επί της παραγράφου 4 του άρθρου 42: Η ρύθμιση ότι πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου των υπαλλήλων του Ταμείου μπορεί να οριστεί μόνο δικαστικός (με βαθμό παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή εφέτη ή προέδρου πρωτοδικών ή πρωτοδίκη διοικητικών ή πολιτικών δικαστηρίων) και όχι εισαγγελικός λειτουργός σημαίνει ότι αυτός μπορεί να υποδειχθεί μόνο από τον πρόεδρο του οικείου δικαστηρίου, με συνέπεια να καθίσταται άστοχη και αντίθετη προς τον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988) η πρόβλεψη για τη δυνατότητα υπόδειξής του και από τον προϊστάμενο της οικείας εισαγγελίας.

19. Επί της παραγράφου 1 του άρθρου 43: Η ρύθμιση για την καταβολή σε μηνιαία βάση των εισφορών στο Ταμείο και η ταυτόχρονη για το ίδιο ζήτημα παραπομπή στο άρθρο 43 παρ. 2 του ν. 4387/2016, σύμφωνα με το οποίο οι εισφορές καταβάλλονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα οριζόμενα με υπουργική απόφαση, ενέχει αντίφαση και ενδέχεται να προκαλέσει ερμηνευτικά προβλήματα.

20. Επί της παραγράφου 2 του άρθρου 44: Μολονότι στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι, με την εν λόγω διάταξη, εισάγονται πρόσθετες δικλείδες ασφαλείας και εργαλεία, που επιτρέπουν την προτεραιοποίηση της είσπραξης των αποδοτέων στο ΤΕΚΑ εισφορών, ακριβώς λόγω της προεξάρχουσας σημασίας που συνεπάγεται η έγκαιρη και πλήρης καταβολή τους για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της κεφαλαιοποιητικής διαδικασίας, τίποτε ειδικότερο για την κατά προτεραιότητα είσπραξη των εισφορών αυτών από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών δεν προβλέπεται ρητά στη διάταξη.

21. Επί της παραγράφου 3 του άρθρου 46: Στις απαριθμούμενες στη διάταξη αυτή περιπτώσεις κατάργησης του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου εύλογο θα ήταν να προστεθεί και εκείνη της οριστικής παύσης της υπακτέας στην ασφάλιση του ΤΕΚΑ δραστηριότητας, δοθέντος, άλλωστε, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 53 του σχεδίου νόμου, σε περίπτωση μη συμπλήρωσης από τον ασφαλισμένο του ελάχιστου προβλεπόμενου χρόνου ασφάλισης (15ετίας) για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, επιστρέφεται σε αυτόν κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ποσό ίσο - σε πραγματικές τιμές και χωρίς τις αποδόσεις - με τις εισφορές που είχε καταβάλει ενόσω παρέμενε ασφαλισμένος στο Ταμείο.

22. Επί της παραγράφου 4 του άρθρου 54: Κατά τη διάταξη αυτή, «εάν η επικουρική σύνταξη αναπηρίας καταβάλλεται για προσδιορισμένο χρονικό διάστημα λόγω προσωρινής αναπηρίας και εφόσον αυτή διακοπεί, για τον υπολογισμό ποσού σύνταξης εκ νέου, ανεξαρτήτως της νέας κατηγορίας σύνταξης στην οποία εμπίπτει ο ασφαλισμένος, λαμβάνονται υπόψη και τα ποσά των καταβολών που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο της προσωρινής αναπηρίας». Με τη συγκεκριμένη, ωστόσο, διατύπωση δεν προκύπτει σαφώς εάν τα ποσά των καταβολών κατά την περίοδο της προσωρινής αναπηρίας θα επηρεάσουν μειωτικά ή αυξητικά το υπόλοιπο του ατομικού λογαριασμού του ασφαλισμένου ή το ποσό της επικουρικής σύνταξης που τελικώς θα του απονεμηθεί ύστερα από την επάνοδό του στην ασφαλιστέα δραστηριότητα. Εάν υποτεθεί δε ότι τα ποσά αυτά θα απομειώσουν το ποσό της νέας σύνταξης, η ρύθμιση αφενός ενδέχεται να αντίκειται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 21 παρ. 3 Συντάγματος υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά και προστατεύει, με τη λήψη θετικών μέτρων, τα άτομα σε κατάσταση αναπηρίας, αφετέρου δεν συνάδει με το πνεύμα της παραγράφου 3 του ιδίου άρθρου του σχεδίου νόμου, με την οποία καθιερώνεται ελάχιστη επικουρική σύνταξη αναπηρίας, ανεξαρτήτως της συμπλήρωσης από τον ασφαλισμένο δεκαπενταετούς χρόνου ασφάλισης.

23. Επί της παραγράφου 1 του άρθρου 56: Η διάταξη χρήζει αναδιατύπωσης προκειμένου να διευκρινισθεί σαφέστερα ότι αφορά στους ασφαλισμένους του Ταμείου που έχουν προηγουμένως διανύσει χρόνο ασφάλισης σε άλλους φορείς επικουρικής ασφάλισης. Καθόσον δε, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση, στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν μόνον όσοι, ασκώντας το δικαίωμα της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του σχεδίου νόμου, μεταπηδούν από την ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης

του e-ΕΦΚΑ ή άλλου προϋφιστάμενου φορέα επικουρικής ασφάλισης σε εκείνη του ΤΕΚΑ, σκόπιμο θα ήταν να γίνεται παραπομπή στην τελευταία αυτή διάταξη.

24. Επί της παραγράφου 3 του άρθρου 63: Δεν προκύπτει ο λόγος για τον οποίο προβλέπεται ανώτατο όριο χρόνου ασφάλισης τριών (3) ετών που δύναται να αναγνωριστεί στους έχοντες δικαίωμα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισής τους στο ΤΕΚΑ. Τούτο, διότι, στην περίπτωση αυτή, οι εισφορές καταβάλλονται όπως ακριβώς συμβαίνει και με τους υποχρεωτικά ασφαλισμένους στο Ταμείο δηλαδή κάθε μήνα και όχι με εφάπαξ καταβολή του ποσού που αντιστοιχεί στον αναγνωριζόμενο χρόνο ασφάλισης, με συνέπεια να μην ευσταθεί το τυχόν επιχείρημα ότι η επένδυση του ποσού των εισφορών που καταβάλλουν οι συνεχίζοντες προαιρετικά την ασφάλισή τους δεν προλαβαίνει να αποφέρει σημαντικές αποδόσεις στο κεφάλαιο του ατομικού τους λογαριασμού.

25. Επί του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 63: Η παραπομπή που γίνεται με τη διάταξη αυτή στο «εδάφιο 3» (δίχως αναφορά σε συγκεκριμένη παράγραφο και άρθρο), όσον αφορά το ύψος της μηνιαίας εισφοράς που θα καταβάλλεται από όσους συνεχίζουν προαιρετικώς την ασφάλισή τους στο ΤΕΚΑ, είναι εσφαλμένη και πρέπει να γίνει στο πρώτο εδάφιο της ιδίας παραγράφου, με το οποίο ρυθμίζεται το εν λόγω ζήτημα.

26. Επί της παραγράφου 2 του άρθρου 67: Η παραπομπή, όσον αφορά την παραγραφή των απαιτήσεων υπέρ (πλην εκείνων που αφορούν σε μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές) και κατά του ΤΕΚΑ, τόσο στις διατάξεις του άρθρου 137 του ν. 3655/2008, που διέπει ειδικά την παραγραφή των απαιτήσεων υπέρ και κατά των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), όσο και στις διατάξεις των άρθρων 137 έως 144 του ν. 4270/2014, που ρυθμίζουν την παραγραφή των απαιτήσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου, ενδέχεται να προκαλέσει ερμηνευτικά προβλήματα, αφού οι διατάξεις στις οποίες γίνεται παραπομπή περιλαμβάνουν, σε πολλές περιπτώσεις, αποκλίνουσες μεταξύ τους ρυθμίσεις.

27. Επί του άρθρου 72: Θα πρέπει ρητώς στο άρθρο αυτό να προβλεφθεί ή τουλάχιστον στην αιτιολογική έκθεση να αναφερθεί ότι, έως τη συγκρότηση του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου και τη σύσταση από αυτό των Διοικητικών Επιτροπών του άρθρου 66, η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 65 διενεργείται από την Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, προκειμένου το κατοχυρωμένο και συνταγματικά δικαίωμα του αναφέρεσθαι σε διοικητική αρχή να ασκείται απρόσκοπτα και κατά τον χρόνο που μεσολαβεί από την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου (1.1.2022) μέχρι τη συγκρότηση του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΝΙΚΗ

Η γνωμοδότηση της Ολομελείας έχει ως ακολούθως:

1. Τα ακόλουθα μέλη αποδέχθηκαν τις εισηγήσεις των Συμβούλων Κωνσταντίνου Εφεντάκη και Δημητρίου Τσακανίκα: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδροι, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Δέσποινα Τζούμα, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Βασιλική Πέππα και Γρηγόριος Βαλληνδράς,

2. Ο Πρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς, οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Μαρία Αθανασοπούλου και Ασημίνα Σαντοριναίου και οι Σύμβουλοι Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού και Δέσποινα Τζούμα διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Ως προς τον σεβασμό της αρχής της αλληλεγγύης, η Ολομέλεια παρατηρεί, από όσα και στις εισηγήσεις εκτέθηκαν, ότι, σε κάποιο βαθμό, η λειτουργία σε ανταποδοτική βάση του εν προκειμένω θεσπιζόμενου συστήματος επικουρικής ασφάλισης αμβλύνεται, με την καθιέρωση ελάχιστων επικουρικών συντάξεων αναπηρίας ή θανάτου που θα χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και με την κρατική εγγύηση επικουρικών συντάξεων που το ύψος τους να ανταποκρίνεται τουλάχιστον στην πραγματική αξία των εισφορών που θα έχουν σωρευθεί στον ατομικό λογαριασμό κάθε ασφαλισμένου κατά τον χρόνο επέλευσης του κοινωνικοασφαλιστικού κινδύνου, προκειμένου το υπόλοιπο των ατομικών λογαριασμών να προστατεύεται από την τυχόν αρνητική απόδοση των επενδύσεων του ΤΕΚΑ. Η δεδομένη, κατά τα ανωτέρω, ενσωμάτωση στο νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης παραμέτρων που, αποκλίνοντας από τα κεφαλαιοποιητικά του χαρακτηριστικά, στοιχούν προς την αρχή της αλληλεγγύης, πρέπει, προς διασφάλιση της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των αρχών της ανταποδοτικότητας και της αλληλεγγύης, να ενισχυθεί με την εισαγωγή ρυθμίσεων που θα βαίνουν προς τις εξής δύο κατευθύνσεις, ήτοι (α) τη συγκεκριμενοποίηση, με την παράθεση στην εξουσιοδοτική διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 60 του σχεδίου νόμου των λοιπών, πέραν της μεταβολής του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, κριτηρίων υπολογισμού της πραγματικής αξίας των εισφορών που το Κράτος θα εγγυάται πράγματι έναντι του εγγενούς, σε κάθε κεφαλαιοποιητικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, κινδύνου απωλειών σε περιόδους κρίσης των αγορών· και (β) την υιοθέτηση, στο μέτρο που η

κεφαλαιοποιητική φυσιογνωμία του νέου συστήματος δεν ανατρέπεται, εσωτερικών στο εν λόγω σύστημα μηχανισμών, όπως η καθιέρωση ανώτατου ορίου επικουρικών συντάξεων, οι οποίοι θα επέτρεπαν, χωρίς μάλιστα να απαιτείται προσφυγή σε κρατική χρηματοδότηση, την απονομή ελάχιστων επικουρικών συντάξεων τέτοιου ύψους, ώστε, από κοινού με τις παροχές από την κύρια ασφάλιση, να εκπληρώνουν τον δημόσιο σκοπό της διασφάλισης στους συνταξιούχους ικανοποιητικού επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσής τους.

3. Ο Πρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς, οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και οι Σύμβουλοι Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Κωνσταντίνος Κρέπης και Νεκταρία Δουλιανάκη διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Ως εκ του κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα του νέου συστήματος επικουρικής ασφάλισης, καίριας σημασίας αποβαίνει η επενδυτική λειτουργία του ΤΕΚΑ, υπό την έννοια του αναγκαίου της αναζήτησης εκείνων των επενδύσεων του προερχόμενου από τις εισφορές κεφαλαίου που, χωρίς να συνεπάγονται υπερβολικό κίνδυνο, θα μπορούσαν συγχρόνως να μεγιστοποιήσουν την απόδοσή του, προς όφελος των ασφαλισμένων. Προς τούτο, στο άρθρο 47 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου ορίζεται, αναφορικά με τη στρατηγική επενδύσεων του Ταμείου, μεταξύ άλλων, ότι «τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου επενδύονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ασφαλισμένων και των δικαιούχων, την ασφάλεια, την ποιότητα, τη ρευστότητα και την κερδοφορία του χαρτοφυλακίου στο σύνολό του στη βάση της αρχής της συνετής διαχείρισης και της ανάπτυξης της οικονομίας», ότι «το Ταμείο μεριμνά ιδίως για την επαρκή διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου και την επιλογή ποιοτικών επενδύσεων που προσιδιάζουν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελλοντικών συνταξιοδοτικών παροχών» και ότι «[σ]το πλαίσιο αυτό αποφεύγεται η υπέρμετρη εξάρτηση από συγκεκριμένο στοιχείο ή εκδότη ή όμιλο επιχειρήσεων αλλά και η υπέρμετρη συσσώρευση κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο συνολικά», στο δε άρθρο 28 του σχεδίου νόμου προβλέπεται η σύσταση στο ΤΕΚΑ «Επενδυτικής Επιτροπής», με επικεφαλής τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ταμείου, για την «υποστήριξη» του Διοικητικού του Συμβουλίου «στη χάραξη και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής» του ΤΕΚΑ. Ενώ, ωστόσο, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, τα μέλη της Επενδυτικής Επιτροπής απαιτείται να διαθέτουν πιστοποιημένη από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ή την Τράπεζα της Ελλάδος ικανότητα διαχείρισης χαρτοφυλακίου, ανάλογα αυξημένα τυπικά προσόντα, δεν προβλέπονται στο άρθρο 12 παρ. 1 του σχεδίου νόμου για τα μέλη του έχοντος την αποφασιστική αρμοδιότητα Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, αν και με το άρθρο 39 παρ. 6 του σχεδίου νόμου αναγνωρίζεται η ανάγκη στελέχωσης του ΤΕΚΑ με προσωπικό που να διαθέτει την αναγκαία για τη διεξαγωγή της επενδυτικής λειτουργίας του Ταμείου επιστημονική κατάρτιση, ώστε, μάλιστα, να δικαιολογείται η πρόσληψή του

κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, κίνητρα προσέλκυσης τέτοιου προσωπικού, όπως με την καθιέρωση ειδικού συστήματος αμοιβών για τους υπαλλήλους που θα υπηρετήσουν στο Ταμείο, σε περιορισμένη μόνον έκταση θεσμοθετούνται (βλ. τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 68). Η Ολομέλεια συνιστά να καταστούν πιο συγκεκριμένα και συγχρόνως πιο αυστηρά τα προσόντα όλων όσοι εμπλέκονται με την επενδυτική δραστηριότητα του νέου φορέα ώστε να διασφαλισθεί εντός αυτού η ύπαρξη της αναγκαίας, απαραίτητης ενόψει των αρμοδιοτήτων του, γνώσης για την αποτελεσματική άσκηση της επενδυτικής του δραστηριότητας, ακρογωνιαίου λίθου του νέου συστήματος. Οι σχετικές διατάξεις πρέπει επομένως να συμπληρωθούν καταλλήλως.

4. Ο Πρόεδρος Ιωάννης Σαρμάς, οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και οι Σύμβουλοι Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Κωνσταντίνος Κρέπης και Νεκταρία Δουλιανάκη διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, σύμφωνα με την οποία το Κράτος «μεριμνά» για την αναπλήρωση των εισφορών που το υφιστάμενο σύστημα επικουρικής ασφάλισης θα απολέσει, λόγω της υποχρεωτικής από 1.1.2022 υπαγωγής των νέων ασφαλισμένων στο ΤΕΚΑ, χρήζει αναδιατύπωσης, προκειμένου ευθέως από το γράμμα της ως άνω διάταξης να προκύπτει η ανάληψη από το Κρατικό Προϋπολογισμό του αντίστοιχου οικονομικού βάρους και, εντεύθεν, η εγγύηση από το Κράτος των παροχών που δικαιολογημένα οι ασφαλισμένοι του υφιστάμενου συστήματος προσδοκούν από αυτό, ενόψει και της ρητής διαβεβαίωσης, στην αιτιολογική έκθεση και στις συνοδευτικές μελέτες του σχεδίου νόμου, ότι οι συντάξεις των τελευταίων δεν θα επηρεαστούν και θα συνεχίσουν να καταβάλλονται απρόσκοπτα, «σαν να μην είχε μεσολαβήσει η μετατροπή του υφιστάμενου οικονομικού συστήματος λειτουργίας σε κεφαλαιοποιητικό». Προς αποφυγή δικαστικών διενέξεων στο μέλλον, η Ολομέλεια θεωρεί ότι η ως άνω διαβεβαίωση χρήζει συγκεκριμενοποίησης στο νομοθετικό κείμενο με την εισαγωγή διάταξης στην οποία θα ορίζεται, σε γενικές έστω γραμμές, πώς θα διασφαλίζεται μέσω εγγυήσεως του Κράτους η σχετική συνταξιοδοτική προσδοκία.

5. Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, το υπό κρίση συνταξιοδοτικό-κοινωνικοασφαλιστικό νομοσχέδιο δεν φαίνεται να έχει προβλήματα συνταγματικότητας τόσο στο σύνολό του ως προς το νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς επικουρικής ασφάλισης που για πρώτη φορά εισάγει στην Ελληνική έννομη τάξη όσο και ως προς τις επί μέρους του διατάξεις οι οποίες κινούνται εντός των πλαισίων του Συντάγματος ενώ δεν χρήζει ιδιαίτερων παρατηρήσεων νομοτεχνικού χαρακτήρα, ζητήματα για τα οποία

και μόνον είναι αρμόδιο το Ελεγκτικό Συνέδριο με βάση την ασκούμενη κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος από αυτό γνωμοδοτική του αρμοδιότητα δεδομένου ότι όλα τα λοιπά ζητήματα σκοπιμότητας ανάγονται στην ασκούμενη από την εκτελεστική και νομοθετική εξουσία κοινωνικοασφαλιστική και συνταξιοδοτική πολιτική και εκφεύγουν της αρμοδιότητάς του για έλεγχο κατά την άσκηση της γνωμοδοτικής του αρμοδιότητας.

6. Η Σύμβουλος Βασιλική Σοφιανού διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη: Α. Με την κατ' άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί συνταξιοδοτικών νομοσχεδίων, ως τέτοιων νοουμένων, ενόψει της πρακτικής αποτελεσματικότητας της οικείας συνταγματικής ρύθμισης, όλων των νόμων που συνδέονται καθ' οιονδήποτε τρόπο με το απορρέον από τις διατάξεις των άρθρων 16, 21 παρ. 3, 22 παρ. 2, 23 παρ. 2 εδ. β, 29, 45, 73 παρ. 2, 80, 87 επ., 103 και 104 του Συντάγματος ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών και των προς αυτούς εξομοιούμενων, στον βαθμό που οι καταβαλλόμενες παροχές συνάπτονται και συμπληρώνουν τις κύριες συνταξιοδοτικές παροχές της κατηγορίας αυτής, ως συνέχειας των αποδοχών τους, ιδίως δε στον βαθμό που οι παροχές αυτές εντάσσονται σε ένα Εθνικό Δημόσιο Συνταξιοδοτικό Σύστημα με δημοσιονομική διασύνδεση με το λειτουργικά συγγενές κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα (βλ. αναλυτικά επί του οικείου συστήματος ΕΛΣ Ολ. 504/2021, 2020/2020, 1388/2018, 1277, 32/2018, 244/2017, Τέταρτο Τμ. 957/2021, ΙΙ Τμ. 2076, 1176/2018, τις ρυθμίσεις του Β΄ Κεφαλαίου του ν. 4387/2016 και τις γνησίως ερμηνευτικές ρυθμίσεις των άρθρων 19, 20, και 21 του ν. 4670/2020), παρέχεται, μεταξύ άλλων, έγκαιρη προειδοποίηση στο όργανο που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία και τον νομοθέτη για την τυχόν ασυμβατότητα των προς θέσπιση ρυθμίσεων με κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος και τις επικείμενες συνέπειες από την ψήφισή τους, υπό το πρίσμα δε αυτό ελέγχεται και η εναρμόνιση των ρυθμίσεων με τις αρχές καλής νομοθέτησης, όπως έχουν αποτυπωθεί στο άρθρο 58 του ν. 4622/2019, και όχι ως εναρμόνιση με διατάξεις κοινού τυπικού νόμου (βλ. τη σκέψη 18 των ΕΛΣ Ολ. Πρακτ. της 2ης Ειδ. Συν/σης της 25.5.2020 και την εκεί εκτιθέμενη ειδικότερη γνώμη και πρβλ. στο πνεύμα αυτό ΣτΕ 3914/2015). Στο πλαίσιο αυτό και ενόψει των βασικών αρχών της κοινωνικής ασφάλισης, ήτοι των αρχών της κοινωνικής, ενδογενεακής και διαγενεακής αλληλεγγύης, της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού κεφαλαίου, της ανταποδοτικότητας, της ουσιαστικής ισότητας και της αναλογικότητας, κατά τη γνώμη αυτή, οι επισημάνσεις επί του νομοθετικού θεμελίου της προτεινόμενης μεταρρύθμισης του συστήματος επικουρικής ασφάλισης, έχουν ως εξής: Β. Με την υποβληθείσα προς γνωμοδότηση μεταρρύθμιση επιχειρείται η μεταφορά στοιχείων αμιγούς κεφαλαιοποιητικού συστήματος στο επικουρικό/συμπληρωματικό σκέλος της κοινωνικής ασφάλισης, σε σχέση με την πιο εναρμονισμένη με τις απαιτήσεις του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος προηγούμενη απόπειρα εισαγωγής τέτοιων στοιχείων στο πλαίσιο

ενός μικτού διανεμητικού και κεφαλαιοποιητικού συστήματος (βλ. άρθρα 35 και επ. του ν. 4052/2012). Ειδικότερα, αν και η εισαγωγή στοιχείων κεφαλαιοποιητικού συστήματος στην κοινωνική ασφάλιση είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, με το υπό θέσπιση σύστημα επέρχεται διασάλευση της ισορροπίας των αρχών που διέπει το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα, καθόσον, με τη μη πρόβλεψη κατώτατου ορίου επικουρικής σύνταξης ανάλογης των εισφορών και των ετών υπηρεσίας και ανώτατου ορίου αυτών, με τη μη οικονομική αποτύπωση του ύψους των παροχών σε ένα μέγεθος που θα ανταποκρίνεται στις ελάχιστες απαιτήσεις της κοινωνικής ασφάλισης (επίπεδο ζωής κατά το δυνατόν εγγύτερο σ' αυτό που είχε επιτευχθεί κατά τη διάρκεια του ενεργού εργασιακού βίου), αλλά και πλήρους εγγύησης των παροχών αυτών από το Κράτος, υποχωρεί σχεδόν εξ ολοκλήρου η ουσιαστική ισότητα και η κοινωνική αλληλεγγύη, σε σχέση με την stricto sensu ανταποδοτικότητα (πραγματική αξία των εισφορών). Και τούτο, διότι η ασφαλιστική παροχή που θα λάβει ο ασφαλισμένος κατά τον χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου θα εξαρτάται αποκλειστικά από το αποθεματικό κεφάλαιο που θα έχει σχηματιστεί από το επισφαλές μέγεθος της επένδυσης των εισφορών του κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου, ενώ δεν προβλέπεται κατώτατο όριο παροχών, ώστε να διασφαλίζεται για όλους τους ασφαλισμένους, ειδικά δε για εκείνους που καταβάλλουν χαμηλές εισφορές λόγω της φύσης της απασχόλησής τους (εποχική απασχόληση, μη μόνιμη, διαλείπουσα ή εκ περιτροπής απασχόληση), αναλόγως της ηλικίας ή του φύλου (μικρότερη απορρόφηση των γυναικών από την αγορά εργασίας), ή του ύψους των αποδοχών τους, ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης, που να τους επιτρέπει να διαβιώνουν με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής τους υπόστασης (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή, και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού τους βίου, το οποίο αποτελεί τον συνταγματικό πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, αλλά και ένα minimum επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης που επιβάλλει η αρχή προστασίας της αξίας του ανθρώπου κατ' άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Εξάλλου, η πρόβλεψη με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις των άρθρων 54 παρ. 3 και 55 παρ. 3 του σχεδίου νόμου, ελάχιστης επικουρικής σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου του ασφαλισμένου, έχει κυρίως προνοιακά χαρακτηριστικά και δεν διασφαλίζει την τήρηση μιας δίκαιης ισορροπίας μεταξύ της ανταποδοτικότητας και της εθνικής κοινωνικής αλληλεγγύης. Γ. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την οικεία αιτιολογική έκθεση, με την επίμαχη μεταρρύθμιση οι ασφαλισμένοι θα συμβάλλουν μέσω των επενδύσεων στην οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη της χώρας και, επομένως, η μεταρρύθμιση αυτή εντάσσεται στα μέτρα που λαμβάνει το Κράτος στο πλαίσιο της γενικότερης υποχρέωσής του για «προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης» κατ' άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος και διασφάλισης της δημοσιονομικής βιωσιμότητας (άρθρα 73 παρ. 2, 75, 79

και 80 του Συντάγματος). Και ναι μεν η συμμετοχή των ασφαλισμένων στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας είναι καταρχήν θεμιτή, λειτουργεί δε και υπέρ της βιωσιμότητας του εθνικού ασφαλιστικού συστήματος και, επομένως, προς όφελος και των ασφαλισμένων, πλην όμως πρέπει να διασφαλίζεται ότι με την επένδυση του κεφαλαίου που θα σχηματίζεται από τις εισφορές τους δεν θα επιρρίπτεται σ' αυτούς το βάρος της αναπτυξιακής και δημοσιονομικής προσαρμογής, κατά τρόπο μη συμβατό προς τις αρχές της διανεμητικής δικαιοσύνης και δη της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), με τη σε βάρος της κατηγορίας αυτής επίρριψη υπέρμετρου δημοσιονομικού κινδύνου που αλλοιώνει θεσμικά τις εισφορές τους και τις μετασχηματίζει από ασφαλιστικά βάρη, συναρτώμενα με αξιοπρεπείς κοινωνικοασφαλιστικές ασφαλιστικές παροχές, σε οιονεί φορολογικά βάρη που ισοδυναμούν με μονομερή και άνιση συμβολή αυτής της κοινωνικοοικονομικής ομάδας στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα της Χώρας. Ειδικότερα δε, η πρόβλεψη με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 60 του σχεδίου νόμου ότι το Κράτος εγγυάται την παροχή ελάχιστης μηνιαίας ανταποδοτικής επικουρικής σύνταξης κατά τον χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, δεν μετριάζει την έκθεση των ασφαλισμένων στους δημοσιονομικούς κινδύνους, ενόψει μάλιστα και ότι το νομοσχέδιο δεν συνοδεύεται από ειδική και εμπεριστατωμένη μελέτη για το επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα και τις προοπτικές ανάπτυξης των επενδύσεων τα επόμενα έτη. Και τούτο, διότι σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή ως ελάχιστη εγγυημένη ανταποδοτική μηνιαία σύνταξη νοείται το ποσό της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης που υπολογίζεται στη βάση της «πραγματικής αξίας» των εισφορών κατά τον χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, η οποία δεν προσδιορίζεται στο νόμο κατά τρόπο σαφή και διαφανή, αλλά ο νομοθέτης, με την τεχνική της κανονιστικής εξουσιοδότησης κατ' άρθρο 43 παρ. 2β του Συντάγματος, μεταφέρει στη διοίκηση, με την έκδοση υπουργικής απόφασης, τη θέσπιση των κριτηρίων υπολογισμού της πραγματικής αξίας των εισφορών, παραθέτοντας μόνο το κριτήριο της μεταβολής του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, για το οποίο έχει ήδη γνωμοδοτήσει το Δικαστήριο ότι είναι ασαφές (βλ. ΕΛΣ Ολ. Πρακτ της 1ης Ειδ. Συν/σης της 20.4.2016), χωρίς τη χρήση άλλων αναγκαίων κριτηρίων, όπως οι ασφαλιστικές περιστάσεις κάθε ασφαλισμένου (χρόνος ασφάλισης, ύψος ασφαλιστέων αποδοχών και εισφορών), έστω για τον προσδιορισμό μίας ελάχιστης επικουρικής/συμπληρωματικής παροχής. Συνεπώς, με την ως άνω ρύθμιση δεν επιτυγχάνεται δίκαιη εξισορρόπηση μεταξύ της συνταγματικής αρχής της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, η οποία αποτελεί αναγκαίο μέσο για τη διασφάλιση της συνέχειας στην οικονομική λειτουργία του Κράτους και της εκτέλεσης της κατά το Σύνταγμα αποστολής του (βλ. ΕΛΣ Ολ. Πρακτ. 26ης Γεν. Συν/σης της 17.12.2014) και του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων, η μέριμνα για την προαγωγή του οποίου ανάγεται από το Σύνταγμα σε σκοπό του Κράτους (βλ. ΕΛΣ Ολ. 32/2018, 244/2017, ΣτΕ 1889-1890/2019). Εξάλλου, στον βαθμό που δεν καθορίζεται ένα διαφανές, συνεκτικό και πλήρες σύστημα προκαθορισμού των εισφορών και των

παροχών, και ενόψει της άνευ περιορισμών συνάρτησης της τύχης των εισφορών από το επενδυτικό σχέδιο που θα επιλεγεί, χωρίς ιδιαίτερη και τεκμηριωμένη ανάλυση κινδύνων και εξασφάλισης των εισφορών, ελλοχεύει ο κίνδυνος υπερβολικής έκθεσης των εισφορών στον επενδυτικό κίνδυνο, που δεν συνάδει με την κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος κοινωνική ασφάλιση. Δ. Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου προβλέπεται η μέριμνα του Κράτους για την αναπλήρωση των πόρων του υφιστάμενου διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, λόγω της απομείωσης των εσόδων που θα προκύψει από την ανακατεύθυνση των εισφορών από το ως άνω σύστημα στο νέο κεφαλαιοποιητικό. Η διάταξη αυτή, όπως είναι διατυπωμένη, δεν διασφαλίζει τη μη ανατροπή ασφαλιστικών προσδοκιών και θεμελιωμένων δικαιωμάτων των ασφαλισμένων του υφιστάμενου συστήματος, δεδομένου μάλιστα ότι από τις οικονομικές μελέτες που συνοδεύουν το σχέδιο νόμου εκτιμάται ότι η εφαρμογή της μεταρρύθμισης κατά την πρώτη δεκαετία λειτουργίας του νέου συστήματος θα παράγει αρνητικό καθαρό δημοσιονομικό αποτέλεσμα σε ετήσια βάση. Και ναι μεν στην αιτιολογική έκθεση του νόμου αναφέρεται ότι οι συντάξεις των ασφαλισμένων του υφιστάμενου διανεμητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης δεν επηρεάζονται και το κράτος συνεχίζει να εγγυάται και να διασφαλίζει την απρόσκοπτη καταβολή τους, πλην δεν περιγράφονται στο κείμενο του νόμου, κατά τρόπο σαφή, οι συγκεκριμένες τεχνικές μετάβασης από το ισχύον σύστημα στο νέο, καθώς και ο τρόπος κάλυψης των ελλειμμάτων που θα προκύψουν από την απομείωση των εσόδων ώστε να διατηρηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά του ισχύοντος αναδιανεμητικού συστήματος (pay-as-you-go). Αντίθετα, προβλέπεται ότι ζητήματα σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού και τη διαδικασία κάλυψης της διαφοράς των πόρων από ασφαλιστικές εισφορές που θα προκύψει από τη μεταρρύθμιση θα ρυθμιστούν με την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, μεταφέροντας στην κανονιστικώς δρώσα διοίκηση τη ρύθμιση των ζητημάτων αυτών. Με τον τρόπο αυτό, όμως, δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της τήρησης των εγγυήσεων που καθιερώνει το Σύνταγμα στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων και της διασφάλισης της ομαλής μετάβασης από το ισχύον στο νέο σύστημα επικουρικών συντάξεων, ενόψει των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της σαφήνειας της προβλεψιμότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατά την προστασία των περιουσιακών δικαιωμάτων και προσδοκιών (άρθρα 17 παρ. 1 του Συντάγματος, 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ΕΛΣ Ολ. 504/2021, 2020/2020, 1277, 32/2018, 244/2017 και ΕΔΔΑ απόφ. της 30.3.2005, Kjartan Asmundsson κατά Ισλανδίας). Ε. Συμπερασματικά, η επιχειρούμενη μεταρρύθμιση στο πεδίο της συμπληρωματικής/επικουρικής ασφάλισης α) δεν συνοδεύεται από πλήρεις αναλογιστικές/οικονομικές/δημοσιονομικές/επενδυτικές μελέτες μετάβασης από το ήδη ισχύον στο υπό νομοθέτηση καθεστώς, σε συνάρτηση και με τα ισχύοντα καθεστώτα κύριας ασφάλισης, κατά τρόπον ώστε να προκύπτει με σαφήνεια και διαφάνεια ο δημοσιονομικός και επενδυτικός κίνδυνος που επιρρίπτεται στους ασφαλισμένους, β) ενώ γίνεται επίκληση συγκριτικών

δεδομένων από άλλες χώρες (βλ. παραπομπή στο σκανδιναβικό μοντέλο), δεν αναλύεται η συγκρισιμότητα του μοντέλου αυτού με τις ασφαλιστικές, δημοσιονομικές και επενδυτικές συνθήκες της Χώρας σε μικροοικονομική και μακροοικονομική κλίμακα (βλ. αντίθετα, ενόψει της εφαρμογής της από 7.7.2010 COM (2020) 365 τελικό Πράσινης Βίβλου για επαρκή και βιώσιμα συνταξιοδοτικά συστήματα SEC (2010) 830, τις καλές πρακτικές που ακολουθήθηκαν για την αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ στην 52012DC0037 Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με το καθεστώς συνταξιοδότησης των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης /* COM/2012/037 final *), γ) χωρίς τις αναγκαίες νομοτεχνικές παρεμβάσεις εγείρεται σοβαρό ζήτημα διατάραξης της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των αρχών της κοινωνικής αλληλεγγύης και της ανταποδοτικότητας καθώς και της ίδιας της αρχής της ανταποδοτικότητας, χωρίς ένα σαφές και διαφανές σύστημα αποτίμησης της πραγματικής αξίας των εισφορών, δ) υποτάσσεται το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση στον δημοσιονομικό και επενδυτικό κίνδυνο, φαινόμενα ασύμβατα με την εγγυητική λειτουργία της, κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης και ε) κατά τα λοιπά, η γνώμη αυτή συντάσσεται με τις θέσεις της πλειοψηφίας.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη με τη χρήση του υπηρεσιακού τεχνολογικού μέσου e-presence (βλ. πρακτικά Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου 8ης Γεν.Συν./29.4.2020), συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από τον Πρόεδρο, υπογράφεται από τον ίδιο και τη Γραμματέα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ	ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας
Έλενη Αυγουστόγλου

Β.Μπ./es/prk/olm.21/ΕΙΔ.ΣΥΝ.04

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΧΡΕΟΥΣ

Εναλλακτικά Σενάρια Μεταρρύθμισης του Ασφαλιστικού Συστήματος

Ιούνιος 2021

Ανάλυση Βιωσιμότητας Χρέους σε εναλλακτικά σενάρια μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού συστήματος

Το παρόν σημείωμα αποτυπώνει την επίδραση της προτεινόμενης μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού συστήματος στη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους.

Η παρούσα ανάλυση βασίζεται σε τέσσερα ενδεικτικά σενάρια, για τα οποία οι Ελληνικές αρχές έχουν εκτιμήσει τη μακροοικονομική τους επίδραση: (i) στο πρωτογενές δημοσιονομικό ισοζύγιο, (ii) το πραγματικό ΑΕΠ, και (iii) τις πιθανές αγορές κρατικών ομολόγων από το ασφαλιστικό ταμείο που πρόκειται να ιδρυθεί.

- Η ανάλυση εκτιμά την επίδραση των σεναρίων μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού στη δυναμική του Ελληνικού δημοσίου χρέους, εστιάζοντας σε δύο δείκτες: (i) το λόγο χρέους προς ΑΕΠ και (ii) το λόγο των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών προς το ΑΕΠ.
- Η ανάλυση συγκρίνει τα σενάρια μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού έναντι του σεναρίου «χωρίς καμία μεταρρύθμιση».
- Η ανάλυση συγκρίνει την επίδραση μιας μεθόδου η οποία θεωρεί ως ενδοκυβερνητικό χρέος τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου που διακρατούνται από το υπό ίδρυση ταμείο.

1/ Επίδραση στο λόγο χρέους προς ΑΕΠ (ένταξη των ομολόγων στο ενδοκυβερνητικό χρέος)

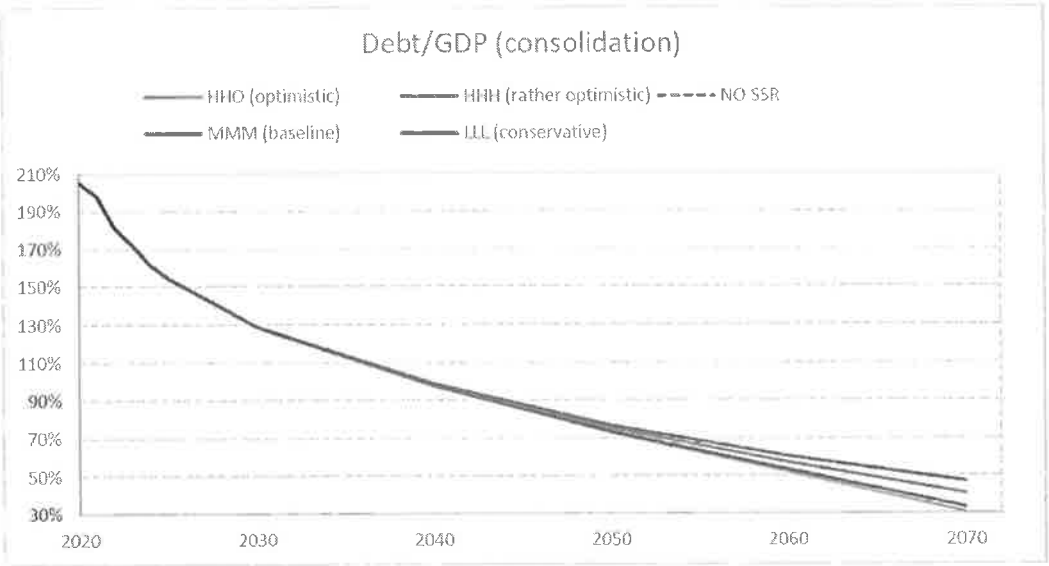

Θεωρώντας ως ενδοκυβερνητικό χρέος τα ομόλογα που κατέχει το υπό ίδρυση ταμείο:

- Στο βασικό σενάριο (MMM), ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες το 2070.
- Στο «συντηρητικό» σενάριο (LLL), ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ σχεδόν συμπίπτει με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση.
- Στο «αισιόδοξο» (HHO) και στο «μάλλον αισιόδοξο» σενάριο, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση κατά 16,3 και 13,5 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.

1.1/ Λόγος χρέους προς ΑΕΠ (χωρίς ένταξη των ομολόγων στο ενδοκυβερνητικό χρέος)

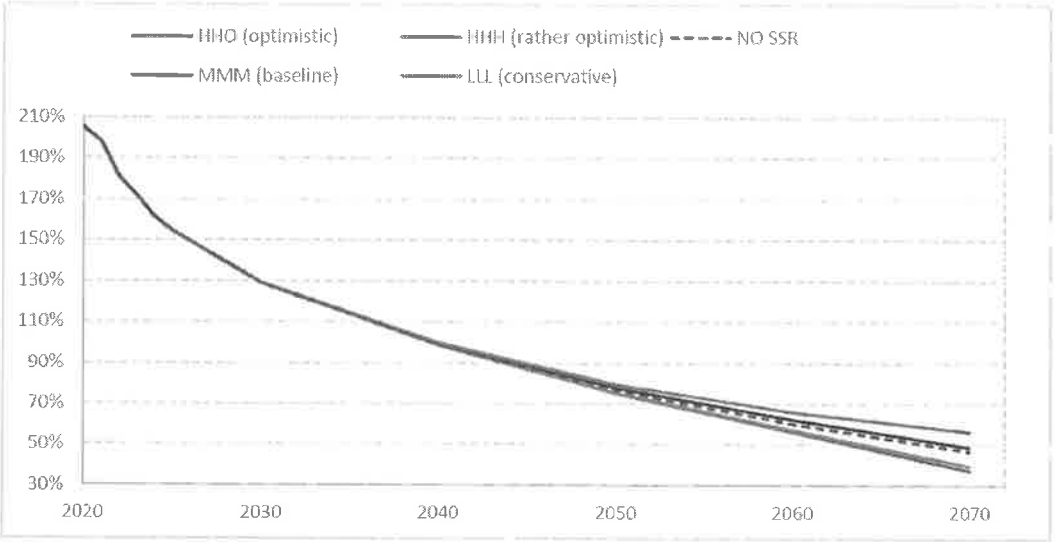

- Βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα (έως το 2030), ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ αυξάνεται σε όλα τα σενάριο, κατά ένα αμελητέο ωστόσο ποσό. Ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είναι υψηλότερος το 2030 (σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση) κατά 0,3 – 0,4 μονάδες του ΑΕΠ. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ασθενέστερο προφίλ πρωτογενούς ισοζυγίου και στα 4 σενάρια (τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς – ως ποσοστό του ΑΕΠ – όρους).
- Μακροπρόθεσμα, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ αποκλίνει μεταξύ των σεναρίων. Αυτό αντανακλά κυρίως την επίδραση στην πορεία του πρωτογενούς ισοζυγίου, το οποίο ξεκινά να βελτιώνεται σε όλα τα σενάρια εκτός από το «Απαισιόδοξο/Συντηρητικό» σενάριο. Η επίδραση του παρονομαστή (ΑΕΠ) επιδρά θετικά στο λόγο χρέους προς ΑΕΠ, καθώς η μεταρρύθμιση ενισχύει το ΑΕΠ.
- Στο «αισιόδοξο» (HHO) και στο «σχετικά αισιόδοξο» (HHH) σενάριο, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ το 2070 είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση κατά 9,5 και 7,3 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ αντίστοιχα.

- Στο «απαισιόδοξο/συντηρητικό» σενάριο (LLL), ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είναι υψηλότερος κατά 9,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση.
- Στο βασικό σενάριο (MMM), ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ το 2070 είναι ελάχιστα υψηλότερος σε σύγκριση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ.

2/ Η επίδραση τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες ως προς το ΑΕΠ

- Βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα (έως το 2030), ο λόγος των χρηματοδοτικών αναγκών προς το ΑΕΠ δεν αποκλίνει ουσιωδώς από το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση και στα τέσσερα σενάρια (αύξηση κατά 0,1 μονάδα του ΑΕΠ το 2030), αντανακλώντας το γεγονός ότι απαιτείται χρόνος, έως ότου το πρωτογενές πλεόνασμα μετατραπεί σε διακυμάνσεις των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών (μέσω του "snow-ball effect").
- Μακροπρόθεσμα, ο λόγος των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών ως προς το ΑΕΠ ακολουθεί την ίδια τάση με το λόγο χρέους προς ΑΕΠ:
    - Στο «αισιόδοξο» (HHO) και στο «σχετικά αισιόδοξο» (HHH) σενάριο βελτιώνεται κατά 1,4 και 1,1 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ αντίστοιχα.
    - Επιδεινώνεται στο «απαισιόδοξο/συντηρητικό» σενάριο (LLL), όπου διαμορφώνεται κατά 1,3% του ΑΕΠ υψηλότερο σε σχέση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση το 2070.
    - Επιδεινώνεται ελάχιστα στο βασικό σενάριο (MMM), όπου διαμορφώνεται κατά 0,2 % του ΑΕΠ υψηλότερο σε σχέση με το σενάριο χωρίς μεταρρύθμιση το 2070.

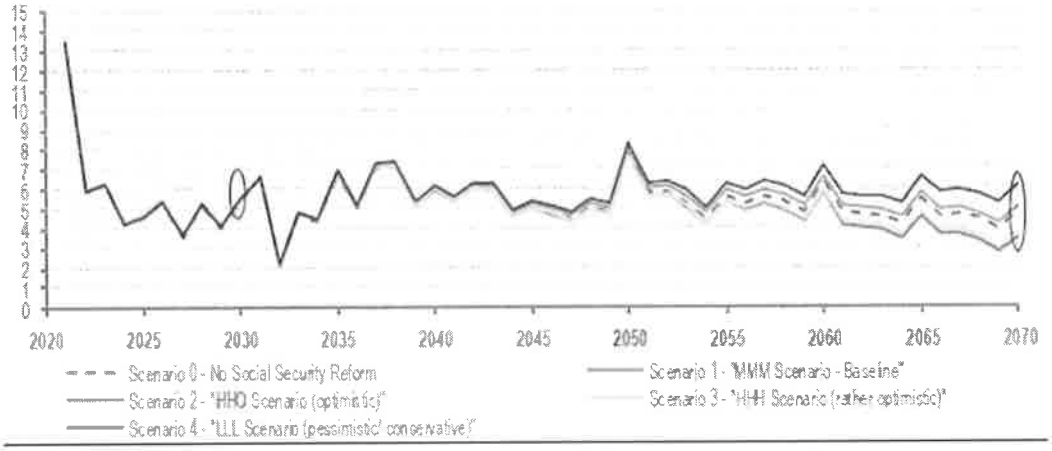

Παράρτημα

Χωρίς μεταρρύθμιση / σενάριο με ενοποίηση στο ενδοκυβερνητικό χρέος/ χωρίς ενοποίηση

	0. Χωρίς μεταρρύθμιση	1. Με ενοποίηση					1.1 Χωρίς ενοποίηση			
		MMM (βασικό)	HHO (αισιόδοξο)	HHH (σχετικά αισιόδοξο)	LLL (συντηρητικό)		MMM (βασικό)	HHO (αισιόδοξο)	HHH (σχετικά αισιόδοξο)	LLL (συντηρητικό)
2020	+205.0%	+205.0%	+205.0%	+205.0%	+205.0%		+205.0%	+205.0%	+205.0%	+205.0%
2021	+198.2%	+198.2%	+198.2%	+198.2%	+198.2%		+198.2%	+198.2%	+198.2%	+198.2%
2022	+181.1%	+181.1%	+181.1%	+181.1%	+181.1%		+181.1%	+181.1%	+181.1%	+181.1%
2023	+171.9%	+171.9%	+171.9%	+171.9%	+171.9%		+171.9%	+171.9%	+171.9%	+171.9%
2024	+161.4%	+161.4%	+161.5%	+161.5%	+161.4%		+161.5%	+161.5%	+161.5%	+161.5%
2025	+154.4%	+154.5%	+154.5%	+154.5%	+154.4%		+154.5%	+154.6%	+154.6%	+154.5%
2030	+128.7%	+128.8%	+128.7%	+128.7%	+128.8%		+129.1%	+129.0%	+129.0%	+129.0%
2040	+98.7%	+98.3%	+97.7%	+97.8%	+98.8%		+99.5%	+98.6%	+98.7%	+99.8%
2050	+76.5%	+75.0%	+72.8%	+73.2%	+76.5%		+77.8%	+75.1%	+75.4%	+79.5%
2060	+60.3%	+57.0%	+51.9%	+53.1%	+60.2%		+62.3%	+56.3%	+57.2%	+65.9%
2070	+46.8%	+40.5%	+30.5%	+33.3%	+46.9%		+48.8%	+37.3%	+39.5%	+56.3%

Αναλογιστική Μελέτη Μετάβασης της ασφάλισης για Επικουρική Σύνταξη από σύστημα καθορισμένων εισφορών Νοητής Κεφαλαιοποίησης NDC σε Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα

ΕΘΝΙΚΗ
ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΑΘΗΝΑ, Απρίλιος 2021

Η παρούσα έκθεση θα πρέπει να διαβαστεί στο σύνολό της και όχι αποσπασματικά, ώστε να κατανοηθούν πλήρως τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εν λόγω μελέτη.

Η παρούσα έκθεση μπορεί να αναπαραχθεί εν μέρει ή στο σύνολό της μόνο με αναφορά της πηγής «Αναλογιστική Μελέτη Μετάβασης της Ασφάλισης για Επικουρική Σύνταξη από σύστημα καθορισμένων εισφορών Νοητής Κεφαλαιοποίησης NDC σε Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα», Εθνική Αναλογιστική Αρχή.

Περιεχόμενα

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ της ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ 5
1. ΣΚΟΠΟΣ 7
2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ 8
I. Σύστημα ως το 2012 8
II. Τελευταίες Μεταρρυθμίσεις 9
III. Συνοπτική Περιγραφή Συστήματος NDC 10
3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ 12
I. Σύστημα Κεφαλαιοποίησης Καθορισμένων Εισφορών- 12
II. Αρχές Λειτουργίας Κεφαλαιοποιητικού Συστήματος 13
4. ΜΕΤΑΒΑΣΗ σε ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ 14
5. ΔΕΔΟΜΕΝΑ-ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ 15
6. ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 18
Κεφάλαιο Α : Σύστημα NDC 18
Κεφάλαιο Β : Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα καθορισμένων εισφορών 19
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 20
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ της ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ 21
1. ΣΚΟΠΟΣ 23
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ 24
3. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ 25
4. ΙΣΧΥΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ 26
I. Ατομικοί Λογαριασμοί 26
II. Παροχή 27
III. Εισφορά 27
IV. Μεταβατική Περίοδος 27
V. Τεχνική Βάση 28
5. ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ 36
6. ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ 36
I. Ασφαλιστέα Πρόσωπα 36

II. Ασφαλιστέοι Κίνδυνοι 37
III. Εισφορές 37
IV. Παροχές 37
7. ΔΕΔΟΜΕΝΑ 40
8. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ 41
9. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΑΑ 48
10. ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΕΝΑΡΙΑ 50
11. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΝΟΗΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ 52
Α.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ 52
Α.2 ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 52
Α.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ NDC 53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ 61
Β.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ 61
Β.2 ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ 61
Β.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ 64
12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: 73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: 75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: 76

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

της

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ

Ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ζήτησε από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή να προβεί σε αναλογιστική μελέτη στην οποία θα εξετάζεται μετάβαση της ασφάλισης για Επικουρική Σύνταξη από το σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC) διανεμητικού χαρακτήρα, σε κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών, με έτος έναρξης το 2022.

Τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης θα παρουσιαστούν στην ενότητα 6 σε δυο κεφάλαια:

Κεφάλαιο Α :

Εκτίμηση για την εξέλιξη του NDC συστήματος με κατάλληλες παραδοχές στις παραμέτρους του, για την κλειστή ομάδα των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνει στο σύστημα αυτό, με βάση δεδομένα που παρασχέθηκαν στην ΕΑΑ από το γραφείο του Υφυπουργού και είναι τα εξής:

a. *Σχετική πρόβλεψη/αναφορά στο νόμο, πως η εφαρμογή της νέας επικουρικής δεν θα επηρεάσει/θίξει τις συντάξεις και τα ασφαλιστικά δικαιώματα των ασφαλισμένων/συνταξιούχων του υφιστάμενου NDC συστήματος επικουρικής ασφάλισης.*
b. *Τα επόμενα έτη και μέχρι την πλήρη μετάβαση στο νέο σύστημα, το υφιστάμενο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης θα χρηματοδοτείται έμμεσα ή άμεσα από τον προϋπολογισμό με τρόπο που να αναπληρώνεται πλήρως η ταμειακή απώλεια που υφίσταται ετησίως το παλιό NDC σύστημα από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης και την εισαγωγή του νέου DC συστήματος κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης.*
c. *Η ετήσια ταμειακή απώλεια θα είναι συνδυασμός της απώλειας εσόδων λόγω μη είσπραξης εισφορών, της εξοικονόμησης εξόδων λόγω μη καταβολής παροχών και λόγω μείωσης λειτουργικών εξόδων. Συγκεκριμένα θα ισούται με: Ετήσιες «υποχρεωτικές» εισφορές στο DC - Ετήσιες «ισοδύναμες» παροχές του DC - Ετήσια Εξοικονόμηση Λειτουργικών εξόδων.*

Με βάση τα προαναφερθέντα γίνεται εκτίμηση της επιπρόσθετης χρηματοδότησης- κόστους μετάβασης. Δηλαδή την εκτίμηση του χρηματοδοτικού κενού που θα προκύψει προκειμένου οι παροχές των ασφαλισμένων και συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο NDC σύστημα να διατηρηθούν στα επίπεδα των συντάξεων του ισχύοντος συστήματος.

Κεφάλαιο Β :

Εκτίμηση για την εξέλιξη του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, στο οποίο με βάση το αίτημα του Υφυπουργού θα συμμετέχουν :

a. *Από 1/1/2022 όλοι οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας που έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση,*
b. *Κατά το 2023 όσοι είναι κάτω των 35 ετών, έχουν υποχρεωτική ασφάλιση και συμμετέχουν ήδη στο NDC σύστημα επικουρικής σύνταξης και το επιθυμούν, (τρία σενάρια 10%, 20% (baseline σενάριο) και 30% της αντίστοιχης ομάδας)*
c. *Από 1/1/2023 όσοι δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση και είναι κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής, και το επιθυμούν (δύο σενάρια: συμμετοχή του 5% (baseline σενάριο) και 10% της αντίστοιχης ομάδας). Στην εκτίμηση δεν θα περιλαμβάνονται οι αγρότες.*

2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ι. Σύστημα ως το 2012

Η επικουρική ασφάλιση των μισθωτών στην Ελλάδα ξεκίνησε να μορφοποιείται τη δεκαετία του 1930, σε συνάρτηση με τη νομοθεσία περί κύριων συντάξεων που είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Οι εργαζόμενοι πολλών διαφορετικών επαγγελμάτων ή/και εταιρειών ή/και ειδικοτήτων ίδρυσαν διάφορα ταμεία Επικουρικής ασφάλισης, προκειμένου να βελτιώσουν το εισόδημα τους κατά την περίοδο της συνταξιοδότησης. Η επικουρική ασφάλιση ως προς το σύστημα λειτουργίας της ως το 2012 ακολουθούσε το σύστημα της Κύριας Ασφάλισης, δηλαδή το απλό παραδοσιακό διανεμητικό σύστημα (PAY-AS-YOU-GO) καθορισμένων παροχών (defined benefit). Με την πάροδο των ετών προέκυψαν μια σειρά από επικουρικά ταμεία στα οποία συμμετείχαν διακριτές

ομάδες μισθωτών και δημιουργήθηκε ένα δαιδαλώδες και κατακερματισμένο σύστημα Επικουρικής ασφάλισης. Με το νόμο 2084/1992, έγινε εξομοίωση των κανόνων για τις εισφορές και τις παροχές των ασφαλισμένων από την 1/1/1993 και μετά. Παρόλα αυτά τα ταμεία επικουρικής ασφάλισης συνέχισαν να λειτουργούν ανεξάρτητα. Οι παροχές αρκετών ομάδων μισθωτών αυξήθηκαν υπέρογκα και δυσανάλογα με τις εισφορές, με αποτέλεσμα να απειλείται η εν γένει βιωσιμότητά του συστήματος της Επικουρικής Ασφάλισης. Επιπλέον σε πολλές περιπτώσεις ο ρόλος της Επικουρικής Ασφάλισης αλλοιώθηκε.

ΙΙ. Τελευταίες Μεταρρυθμίσεις

Το 2012 με το Ν.4052, συστάθηκε ένα νέο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και εισήχθη σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (Notional Defined Contribution-NDC) διανεμητικού χαρακτήρα, για τους ασφαλισμένους από 1.1.2014. Για τους ασφαλισμένους πριν την 1.1.2014 προβλέφθηκε ότι η επικουρική τους σύνταξη θα αποτελείται από ένα τμήμα με βάση το παλαιό σύστημα και ένα τμήμα με το νέο σύστημα.. Η λειτουργία του νέου συστήματος άρχισε με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης τον Ιούλιο του 2012 στην οποία περιλαμβάνεται η τεχνική βάση του συστήματος NDC, δηλαδή ο ακριβής τρόπος εφαρμογής του. Το νέο αυτό σύστημα είχε στόχο την απλοποίηση του συστήματος της Επικουρικής Ασφάλισης, τη δημιουργία ενιαίων ομογενοποιημένων κανόνων για το σύνολο των εργαζομένων και την εξασφάλιση της κάλυψης τυχόν ετήσιων ελλειμμάτων με την εισαγωγή μηχανισμού εξισορρόπησης, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε ενδεχόμενη αναστολή πληρωμών, καθώς το Κράτος δεν καλύπτει πλέον ενδεχόμενα ελλείμματα. Παράλληλα το διάστημα 2012-2014 ενιαιοποιήθηκαν τα ποσοστά εισφορών, επεκτάθηκε η ηλεκτρονική εφαρμογή της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης-ΑΠΔ, προκειμένου να καταγράφονται με ακρίβεια οι καταβαλλόμενες στο σύστημα εισφορές και να αποδίδονται δίκαια οι παροχές. Επίσης, την περίοδο 2012-2014 εντάχθηκαν διαδοχικά σχεδόν όλα τα επιμέρους επικουρικά ταμεία στο εν λόγω ενιαίο ταμείο. Το 2016 με το Ν.4387 εισήχθη αύξηση εισφορών με μικρή μεταβατική περίοδο ως το 2023, ενιαιοποιήθηκε ο συντελεστής αναπλήρωσης του παλαιού συστήματος και τροποποιήθηκε ο μηχανισμός εξισορρόπησης. Με το Ν.4670 του 2020, αφενός

στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια και αφετέρου παρέχεται η δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης για επικουρική σύνταξη σε όλες τις ομάδες αυτές που δεν είναι υποχρεωτική η εν λόγω ασφάλιση τους, όπως ελεύθεροι επαγγελματίες και αγρότες.

III. Συνοπτική Περιγραφή Συστήματος NDC

Όπως προαναφέρθηκε το σύστημα που εφαρμόζεται σήμερα για την Επικουρική Ασφάλιση με βάση τη νομοθεσία, είναι σύστημα Καθορισμένων Εισφορών Νοητής Κεφαλαιοποίησης, διανεμητικού χαρακτήρα (Notional Defined Contribution-NDC). Το σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης NDC είναι διανεμητικού χαρακτήρα, δηλαδή οι κατ' έτος παροχές καλύπτονται από τις κατ' έτος καταβληθείσες εισφορές. Το σύστημα NDC είναι αυτορρυθμιζόμενο με βάση συγκεκριμένες τεχνικές παραμέτρους. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία του είναι η εφαρμογή του σε ανοιχτή ομάδα ασφαλισμένων, δηλαδή απαιτείται η συνεχής ροή πρωτοασφαλιζόμενων νεοεισερχόμενων), άλλως επηρεάζονται οι παράμετροι του. Επίσης το σύστημα αυτό στηρίζεται και στην ομαλή ροή εξόδων (λόγω γήρατος, αναπηρίας, θανάτου). Σημειώνεται ότι στα συστήματα νοητής κεφαλαιοποίησης οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι στα δημογραφικά και μακροοικονομικά δεδομένα.

Ειδικότερα για τις τεχνικές παραμέτρους αναφέρονται τα εξής :

1η Παράμετρος Ατομικοί Λογαριασμοί-Νοητή Απόδοση Εισφορών

Οι εισφορές των ασφαλισμένων τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς και συσσωρεύονται ετησίως με μια εικονική/νοητή απόδοση (notional rate of return), η οποία προκύπτει ενδογενώς από το σύστημα και που έχει οριστεί ως η μεταβολή της βάσης εισφορών. Δηλαδή, το άθροισμα των εισφορίσιμων μισθών όλων των ασφαλισμένων για επικουρική ασφάλιση κάθε έτους συγκρίνεται με το αντίστοιχο άθροισμα των εισφορίσιμων μισθών του επόμενου έτους και η μεταβολή που προκύπτει αποτελεί την προαναφερόμενη απόδοση. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται ετησίως. Αν η μεταβολή της βάσης εισφορών είναι αρνητική, αρνητική θα είναι και η εικονική απόδοση. ***Στην παράμετρο αυτή λαμβάνονται υπόψη ενδογενώς τα μεγέθη που αφορούν τον***

ασφαλισμένο πληθυσμό για επικουρική ασφάλιση, δηλαδή τα δημογραφικά στοιχεία, η ανεργία και η εξέλιξη των μισθών τους.

2η Παράμετρος-Παροχή κατά τη συνταξιοδότηση

Κατά τη συνταξιοδότηση, για τον υπολογισμό της παροχής η συσσωρευμένη με την εικονική/νοητή απόδοση (μεταβολή της βάσης εισφορών) αξία των εισφορών, διαιρείται με κατάλληλο παράγοντα (ράντα) στον οποίο ***λαμβάνεται υπόψη το προσδόκιμο ζωής σύμφωνα με την ηλικία του συνταξιοδοτούμενου*** και ένα επιτόκιο προεξόφλησης ύψους 1,3%.

3η Παράμετρος- Αναπροσαρμογή των συντάξεων

Η αναπροσαρμογή των συντάξεων κατ΄έτος πραγματοποιείται με βάση την ***διαφορά της μεταβολής της βάσης εισφορών που αναλογεί στο έτος και του 1,3% (επιτόκιο προεξόφλησης ράντας κατά τη συνταξιοδότηση) ή με τον πληθωρισμό του έτους όποιο από τα δυο είναι μικρότερο*** (αναπροσαρμογή συντάξεων= min(μεταβολή βάσης εισφορών-1,3%, πληθωρισμός).

4η Παράμετρος- Αυτόματος μηχανισμός εξισορρόπησης

Εφαρμόζεται αυτόματα μηχανισμός εξισορρόπησης, ***(μη αναπροσαρμογή των συντάξεων εφόσον προκύπτουν ετήσια ελλείμματα),*** τα οποία καλύπτονται από την περιουσία.

Οι τέσσερις αυτές παράμετροι διατηρούν το σύστημα σε ισορροπία και δεν απαιτούνται παρεμβάσεις εξωγενώς για τη διαμόρφωση του εκάστοτε ύψους των συντάξεων.

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ

I. Σύστημα Κεφαλαιοποίησης Καθορισμένων Εισφορών-

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών υπάγονται υποχρεωτικά όλοι οι νεοεισερχόμενοι και πρωτοασφαλιζόμενοι στην αγορά εργασίας από 1η Ιανουαρίου 2022, που θα ήταν σε κάθε περίπτωση ασφαλιστέοι για Επικουρική σύνταξη. Επίσης κατά το 2023 μπορούν να υπάγονται εφόσον το επιθυμούν, όσοι θα είναι κάτω των 35 ετών, έχουν υποχρεωτική ασφάλιση και συμμετέχουν ήδη στο NDC σύστημα επικουρικής σύνταξης.
Επιπλέον μπορούν να υπάγονται από 1/1/2023 όσοι δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση και είναι κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής, εφόσον το επιθυμούν.

Καλύπτονται οι ασφαλιστικοί κίνδυνοι του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου και ως εκ τούτου θα καταβάλλονται συντάξεις γήρατος, συντάξεις αναπηρίας και συντάξεις επιβιωσάντων.

Στο υπό μελέτη σύστημα διατηρούνται τα προβλεπόμενα ποσοστά εισφορών για τους μισθωτούς, καθώς και τα προβλεπόμενα ποσά για τους αυτοτελώς απασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες, στα επίπεδα του υφιστάμενου συστήματος

Για την κάλυψη των υποχρεώσεων για καταβολή συνταξιοδοτικών παροχών, τηρούνται κατάλληλα και επαρκή περιουσιακά στοιχεία.

Οι παροχές καταβάλλονται με βάση το συσσωρευμένο κατά τη συνταξιοδότηση ποσό στον ατομικό λογαριασμό του ασφαλισμένου, και με βάση κατάλληλη ράντα.

Για τη σύνταξη γήρατος και αναπηρίας προβλέπεται χρήση ράντας με μεταβίβαση σε δικαιοδόχους.

II. Αρχές Λειτουργίας Κεφαλαιοποιητικού Συστήματος

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών σε αντίθεση με το διανεμητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση, οι εισφορές των ασφαλισμένων χρηματοδοτούν άμεσα την παροχή των ιδίων.

Οι καταβαλλόμενες εισφορές των ασφαλισμένων που τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς, αποτελούν κεφάλαιο που επενδύεται ετησίως και μαζί με τις εκάστοτε ετήσιες αποδόσεις συσσωρεύονται στους λογαριασμούς αυτούς και το συσσωρευμένο κεφάλαιο κατά τη συνταξιοδότηση, αποτελεί τη βάση υπολογισμού της σύνταξης τους, με βάση και την ηλικία τους.

Στα κεφαλαιοποιητικά συστήματα οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι κυρίως στον πιστωτικό κίνδυνο και στον κίνδυνο της αγοράς. Για το λόγο αυτό στα κεφαλαιοποιητικά συστήματα θεσπίζονται κανόνες που αποσκοπούν να καταστήσουν εφικτή τη χρηστή, συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κεφαλαίων τους και να διασφαλίσουν ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας για τις παροχές όλων των μελλοντικών συνταξιούχων .

Δεδομένου ότι το νέο σύστημα θα παρέχει συνταξιοδοτικές παροχές μέσω χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και η ασφάλιση θα χαρακτηριστεί υποχρεωτική με καταβολή εισφοράς εργοδότη και εργαζόμενου, το νέο σύστημα, κατ' αναλογία άλλων κεφαλαιοποιητικών συστημάτων, πρέπει να διαθέτει :

- Οικονομική, λογιστική άρα και περιουσιακή αυτοτέλεια. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις με ΕΛΠ, (να τηρούνται τεχνικές προβλέψεις με σύνεση και να υφίστανται συγκεκριμένοι κανόνες αποτίμησης επενδύσεων) και να ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές.
- Σύστημα Διακυβέρνησης και Δομές Λειτουργίας (Βασικές Λειτουργίες-καταλληλότητα οργάνων διοίκησης και στελεχιακού δυναμικού). Η διασφάλιση αποτελεσματικού συστήματος Διακυβέρνησης (Διαχείριση Κινδύνων/ Αναλογιστική Λειτουργία/Εσωτερικός Έλεγχος) είναι ουσιώδους σημασίας για την κατάλληλη διαχείριση των κινδύνων και την προστασία των ασφαλισμένων.

- Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα και ηλεκτρονική πλατφόρμα στην οποία θα μπορεί να εισέρχεται για ενημέρωση ο ασφαλισμένος. Το πληροφοριακό σύστημα θα πρέπει να μπορεί να παρακολουθεί αναλυτικά (και κατά το δυνατόν σε πραγματικό χρόνο) τους ατομικούς συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς (ενδεικτικά εισφορές, έξοδα και λοιπές επιβαρύνσεις, αποδόσεις, καταβολές).

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να διασφαλίζεται ότι η διενέργεια των επενδύσεων πραγματοποιείται με γνώμονα τη σύνεση (prudent person principle), με τεχνικές Life Cycle, με κανόνες asset allocation ανάλογα με τα προφίλ ανάληψης επενδυτικού κινδύνου κ.λ.π.. Η επενδυτική πολιτική συνιστά αποφασιστικό παράγοντα τόσο για την ασφάλεια όσο και για τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων.

4. ΜΕΤΑΒΑΣΗ σε ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με το σενάριο μετάβασης, που δόθηκε στην ΕΑΑ από τον Υπουργό, όσοι ασφαλίζονται για πρώτη φορά για σύνταξη από 1.1.2022 και εφεξής θα ασφαλίζονται για επικουρική σύνταξη στο νέο σύστημα που θα λειτουργεί με τους κανόνες του κεφαλαιοποιητικού συστήματος. Η ομάδα αυτή των ασφαλισμένων θα καταβάλλει τις εισφορές στο νέο σύστημα και θα λάβει τις παροχές της από αυτό, όπως και η ομάδα αυτών *που δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση και είναι κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και των νεοεισερχόμενων αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής, και* θα υπαχθούν *προαιρετικά στο νέο σύστημα.*
Όσον αφορά τους ασφαλισμένους κάτω των 35 ετών που συμμετέχουν υποχρεωτικά στο NDC σύστημα επικουρικής σύνταξης ως 31.12.2022, εφόσον επιλέξουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημακατά το 2023, θα λάβουν σύνταξη από το σύστημα NDC για τα ασφαλιστικά δικαιώματά τους ως 31.12.2022 και από 1.1.2023 θα καταβάλουν εισφορές στο νέο σύστημα, οπότε και για τα ασφαλιστικά δικαιώματά τους από αυτή την ημερομηνία και μετά θα λάβουν σύνταξη και από το νέο σύστημα.

Σε κάθε περίπτωση αυτόματα η ομάδα των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο NDC σύστημα, από ανοιχτή ομάδα (συνεχής ροή νεοεισερχόμενων) θα μετατραπεί σε κλειστή ομάδα (καμιά είσοδος νεοεισερχόμενου πρωτοασφαλιζόμενου από 1/1/2022 και μετά). Όμως, όπως προαναφέρθηκε απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία του είναι η εφαρμογή του σε ανοιχτή ομάδα ασφαλισμένων, άλλως το σύστημα αυτό δεν μπορεί να λειτουργήσει ως αυτορρυθμιζόμενο.

Ειδικότερα :

Με τη ΜΗ είσοδο νεοεισερχόμενων πρωτοασφαλιζόμενων από 1/1/2022 και μετά, η βάση εισφορών θα μειώνεται σταδιακά από έτος σε έτος (αφού θα μειώνεται ο αριθμός των ασφαλισμένων άρα και οι εισφορές) και συνεπώς η απόδοση των εισφορών σταδιακά θα καταλήξει αρνητική. Ως εκ τούτου το συσσωρευμένο ποσό στη συνταξιοδότηση θα καταλήγει μικρότερο από το σύνολο των εισφορών που καταβλήθηκαν κατά τον εργασιακό βίο του ασφαλισμένου και οι νέες συντάξεις θα προκύπτουν κάθε έτος όλο και μικρότερες, ώσπου να εκφυλιστούν σε ελάχιστα ποσά. Επίσης, επειδή θα προκύπτει έλλειμμα ετησίως (το αλγεβρικό άθροισμα των εισφορών, της συνταξιοδοτικής δαπάνης, των λειτουργικών εξόδων και των εσόδων επενδύσεων θα είναι αρνητικό) δεν θα πραγματοποιούνται θετικές αναπροσαρμογές για τις υφιστάμενες συντάξεις στο σύστημα και αυτές θα χάνουν την αξία τους κάθε έτος, ώσπου και αυτών η αξία τελικά να εκφυλιστεί. **Για να διατηρηθούν οι συντάξεις των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο παλαιό σύστημα στο επίπεδο των συντάξεων του NDC συστήματος, πρέπει να ληφθεί μέριμνα, ώστε οι παράμετροι της νοητής απόδοσης και της αναπροσαρμογής των συντάξεων να λαμβάνουν ωςτιμές, αυτέςτου ανοιχτού NDC συστήματος.**

5. ΔΕΔΟΜΕΝΑ-ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Το πλήθος των υφιστάμενων επικουρικών συντάξεων ανέρχεται σε 1,24 εκατομμύρια και η μέση μηνιαία επικουρική σύνταξη είναι της τάξης των 190 ευρώ, μετά την κατάργηση των περικοπών κατά το έτος 2020.

Στην παρούσα αναλογιστική μελέτη για την κλειστή ομάδα ασφαλισμένων που θα παραμείνουν στο σύστημα NDC και για την εκτίμηση της επιπρόσθετης

χρηματοδότησης, με βάση τα εναλλακτικά ποσοστά των συμμετεχόντων στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα που δόθηκαν από τον Υφυπουργό, εξετάστηκαν τα εξής σενάρια :

Σενάρια ως προς το ποσοστό μετάβασης πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα - Κλειστό NDC Σύστημα	Νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 που υπάγονται υποχρεωτικά στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα	Ασφαλισμένοι κάτω των 35 ετών που συμμετέχουν υποχρεωτικά στο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης ως 31.12.2022, οι οποίοι επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα κατά το 2023
Βασικό 20%	**100%**	**20%**
Σενάριο 10%	100%	10%
Σενάριο 30%	100%	30%

Όσον αφορά στις παραμέτρους του κλειστού NDC συστήματος, προκειμένου να διατηρηθούν οι συντάξεις των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο παλαιό σύστημα στο επίπεδο των συντάξεων του NDC συστήματος, λήφθηκαν υπόψη για τη νοητή απόδοση συσσώρευσης εισφορών (gk) και την αναπροσαρμογή συντάξεων οι τιμές της ανοιχτής ομάδας.
Στις εκτιμήσεις για το χρηματοδοτικό κενό (κόστος μετάβασης), εκτός των εισφορών εργοδότη/εργαζόμενου και των παροχών, ελήφθησαν υπόψη τα έσοδα επενδύσεων και τα λειτουργικά έξοδα, καθώς και η περιουσία (κινητές αξίες πλην απαιτήσεων) που αφορά την Επικουρική Ασφάλιση.

Για το νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, με βάση τα εναλλακτικά ποσοστά των συμμετεχόντων στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα που δόθηκαν από τον Υφυπουργό, εξετάστηκαν τα εξής σενάρια :

Σενάρια ως προς το ποσοστό συμμετοχής πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα - Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα	Νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 που υπάγονται υποχρεωτικά στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα	Ασφαλισμένοι κάτω των 35 ετών που συμμετέχουν υποχρεωτικά στο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης ως 31.12.2022, οι οποίοι επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα κατά το 2023	Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς υποχρέωση επικουρικής ασφάλισης, κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής που επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα
Βασικό 20%-5%	**100%**	**20%**	**5%**
Σενάριο 20%-10%	100%	20%	10%
Σενάριο 10%-5%	100%	10%	5%
Σενάριο 10%-10%	100%	10%	10%
Σενάριο 30%-5%	100%	30%	5%
Σενάριο 30%-10%	100%	30%	10%

Οι αναλογιστικές προβολές περιόδου 2019-2070 και για τα δυο συστήματα πραγματοποιήθηκαν με το μοντέλο του ILO, κατάλληλα προσαρμοσμένο στο ελληνικό σύστημα της Επικουρικής Ασφάλισης, το οποίο εκτιμάει μελλοντικά κόστη με τη μέθοδο "cohort decomposition".

Για την εκπόνηση της αναλογιστικής μελέτης έγινε χρήση των δεδομένων της Επικουρικής Ασφάλισης για τους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους με έτος βάσης 2019. Επίσης, έγινε χρήση μακροοικονομικών και δημογραφικών παραδοχών για την περίοδο 2019-2070 με έτος βάσης 2019 του AWG (Ageing Working Group) της EPC (Economic Policy Committee). Οι μακροοικονομικές παραδοχές αυτές βασίστηκαν σε δημογραφικές προβολές της EUROSTAT (Europop 2019), όσον αφορά τον πληθυσμό, τη θνησιμότητα και το προσδόκιμο ζωής.

Όλα τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση βασίζονται στις παραδοχές και στις υποθέσεις σύμφωνα με τα εκάστοτε δημογραφικά και

μακροοικονομικά δεδομένα και οι οποίες μπορεί στο μέλλον να μεταβληθούν. Οι μακροχρόνιες προβολές υποδεικνύουν τη μακροχρόνια εξέλιξη.

6. ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Κεφάλαιο Α : Σύστημα NDC

Στον **ΠΙΝΑΚΑ 1** εμφανίζεται το ύψος της επιπρόσθετης χρηματοδότησης κόστος μετάβασης σε παρούσες αξίες για την κάλυψη των υποχρεώσεων επικουρικής ασφάλισης του "κλειστού NDC συστήματος".

Λαμβάνοντας υπόψη το μέσο ετήσιο πληθωρισμό της τάξης του 2%, που λήφθηκε υπόψη στις προβολές (μακροοικονομικές παραδοχές με έτος βάσης 2019 του AWG), χρησιμοποιήθηκαν τέσσερα σενάρια ως προς το ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης για την εκτίμηση της επιπρόσθετης χρηματοδότησης-κόστους μετάβασης, ώστε να αναδειχθεί η μεγάλη ευαισθησία των αποτελεσμάτων σε παρούσες αξίες ως προς το ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ NDC ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (κλειστή ομάδα) ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ				
ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ 31.12.2020 (σε δισ. ευρώ)				
Ονομαστικό Επιτόκιο Προεξόφλησης	2,50%	3,00%	3,50%	4,00%
Βασικό Σενάριο 20%	-78	-66	-56	-48
Σενάριο 10%	-76	-64	-54	-46
Σενάριο 30%	-79	-67	-57	-49

Όπως φαίνεται από τις κατακόρυφα εμφανιζόμενες τιμές, η παρούσα αξία της επιπρόσθετης χρηματοδότησης-κόστος μετάβασης δεν διαφέρει σημαντικά όσον αφορά τα σενάρια ως προς το ποσοστό μετάβασης πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα. Ωστόσο, όπως προκύπτει και από τις οριζόντια εμφανιζόμενες τιμές, η παρούσα αξία διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το σενάριο ως προς το επιτόκιο προεξόφλησης.

Κεφάλαιο Β : Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα καθορισμένων εισφορών

Στον **ΠΙΝΑΚΑ 2** εμφανίζεται η εξέλιξη της περιουσίας στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα ως ποσοστό του ΑΕΠ για το βασικό σενάριο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ Βασικό Σενάριο 20%-5% Εξέλιξη Περιουσίας (Κινητές Αξίες) (σε % ΑΕΠ)			
Έτος	Σενάριο 1 : Απόδοση Επενδύσεων 3%	Σενάριο 2 : Απόδοση Επενδύσεων AR 2021	Σενάριο 3 : Απόδοση Επενδύσεων 4.5%
2030	1,19%	1,17%	1,25%
2040	4,62%	4,59%	5,09%
2050	11,06%	11,54%	12,69%
2060	20,39%	22,38%	24,41%
2070	30,61%	34,81%	38,00%

Καθώς ο αριθμός των ασφαλισμένων αυξάνεται με την πάροδο των ετών, αυξάνονται επίσης και οι ετήσιες εισφορές του συστήματος. Επιπλέον, καθώς αυτό το σύστημα αρχίζει να ωριμάζει προς το τέλος της προβολής όσον αφορά την εμφάνιση νέων συνταξιούχων με βάση τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες παραμένουν χαμηλές για μεγάλο μέρος της περιόδου προβολής.

Ως αποτέλεσμα, σημαντικά περιουσιακά στοιχεία συσσωρεύονται σταδιακά τα οποία αποδίδουν και έσοδα επενδύσεων.

Σε όλα τα ανωτέρω αποτελέσματα, οι μακροοικονομικές παραδοχές (συμπεριλμβανομένου του ΑΕΠ) δεν επηρεάζονται από το εξεταζόμενο σενάριο και είναι αυτές των μακροοικονομικών παραδοχών για την περίοδο 2019-2070 με έτος βάσης 2019 του AWG/EPC.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Καθώς στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα οι εισφορές των ασφαλισμένων χρηματοδοτούν τις μελλοντικές παροχές τους και εφόσον προστατευθούν οι παροχές του συστήματος NDC, τίθεται θέμα ετήσιας χρηματοδότησης του NDC συστήματος, καθώς μειώνονται διαρκώς οι ετήσιες εισφορές που του αναλογούν και **δημιουργείται ταμειακό έλλειμμα**.

Για να προστατευθούν οι συντάξεις της κλειστής ομάδας των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο σύστημα NDC και να διατηρηθούν στα επίπεδα των συντάξεων του ισχύοντος συστήματος, οι παράμετροι της νοητής απόδοσης και της αναπροσαρμογής των συντάξεων για το κλειστό NDC πρέπει να λαμβάνουν τις τιμές του ανοιχτού NDC.

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικές αποδόσεις, με γνώμονα όμως πάντα τη σύνεση όσον αφορά τη διενέργεια των επενδύσεων, καθώς πρόκειται περί συνταξιοδοτικών παροχών και οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι στον πιστωτικό κίνδυνο και στον κίνδυνο της αγοράς.

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, καθώς αυτό αρχίζει να ωριμάζει προς το τέλος της προβολής όσον αφορά την εμφάνιση νέων συνταξιούχων με βάση τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες παραμένουν χαμηλές για μεγάλο μέρος της περιόδου προβολής, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται σταδιακά σημαντικά έσοδα συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων επενδύσεων καθώς και αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

της

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. ΣΚΟΠΟΣ

Ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ζήτησε από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή να προβεί σε αναλογιστική μελέτη στην οποία θα εξετάζεται μετάβαση της ασφάλισης για Επικουρική σύνταξη από το σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC) διανεμητικού χαρακτήρα, σε κεφαλαιοποιητικό σύστημα, με έτος έναρξης το 2022.

Τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης θα παρουσιαστούν στην ενότητα 11 σε δυο κεφάλαια:

Κεφάλαιο Α :
Εκτίμηση για την εξέλιξη του NDC συστήματος με κατάλληλες παραδοχές στις παραμέτρους του, για την κλειστή ομάδα των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνει στο σύστημα αυτό, με βάση την περιγραφή για τη μεταρρύθμιση που παρασχέθηκε στην ΕΑΑ από το γραφείο του Υφυπουργού η οποία είναι η εξής:
(α) Σχετική πρόβλεψη/αναφορά στο νόμο, πως η εφαρμογή της νέας επικουρικής δεν θα επηρεάσει/θίξει τις συντάξεις και τα ασφαλιστικά δικαιώματα των ασφαλισμένων/συνταξιούχων του υφιστάμενου NDC συστήματος επικουρικής ασφάλισης.
(β) Τα επόμενα έτη και μέχρι την πλήρη μετάβαση στο νέο σύστημα, το υφιστάμενο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης θα χρηματοδοτείται έμμεσα ή άμεσα από τον προϋπολογισμό με τρόπο που να αναπληρώνεται πλήρως η ταμειακή απώλεια που υφίσταται ετησίως το παλιό NDC σύστημα από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης και την εισαγωγή του νέου DC συστήματος κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης.
(γ) Η ετήσια ταμειακή απώλεια θα είναι συνδυασμός της απώλειας εσόδων λόγω μη είσπραξης εισφορών, της εξοικονόμησης εξόδων λόγω μη καταβολής παροχών και λόγω μείωσης λειτουργικών εξόδων. Συγκεκριμένα θα ισούται με: Ετήσιες «υποχρεωτικές» εισφορές στο DC - Ετήσιες «ισοδύναμες» παροχές του DC - Ετήσια Εξοικονόμηση Λειτουργικών εξόδων.
Με βάση τα προαναφερθέντα γίνεται εκτίμηση της επιπρόσθετης χρηματοδότησης-κόστους μετάβασης. Δηλαδή την εκτίμηση του χρηματοδοτικού κενού που θα προκύψει προκειμένου οι παροχές των ασφαλισμένων και συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο NDC σύστημα να διατηρηθούν στα επίπεδα των συντάξεων του ισχύοντος συστήματος.

Κεφάλαιο Β :

Εκτίμηση για την εξέλιξη του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, στο οποίο με βάση το αίτημα του Υφυπουργού θα συμμετέχουν :

(α) Από 1/1/2022 όλοι οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας που έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση,

(β) Κατά το 2023 όσοι το επιθυμούν, είναι κάτω των 35 ετών, έχουν υποχρεωτική ασφάλιση και συμμετέχουν ήδη στο NDC σύστημα επικουρικής σύνταξης, (τρία σενάρια : συμμετοχή του 10%, 20% (baseline σενάριο) και 30% της αντίστοιχης ομάδας)

(γ) Από 1/1/2023 όσοι δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση και είναι κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής, και το επιθυμούν (δύο σενάρια: συμμετοχή του 5% (baseline σενάριο) και 10% της αντίστοιχης ομάδας). Στην εκτίμηση δεν θα περιλαμβάνονται οι αγρότες.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η επικουρική ασφάλιση των μισθωτών στην Ελλάδα ξεκίνησε να μορφοποιείται τη δεκαετία του 1930, σε συνάρτηση με τη νομοθεσία περί κύριων συντάξεων που είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Οι εργαζόμενοι πολλών διαφορετικών επαγγελμάτων ή/και εταιρειών ή/και ειδικοτήτων ίδρυσαν διάφορα ταμεία Επικουρικής ασφάλισης, προκειμένου να βελτιώσουν το εισόδημα τους κατά την περίοδο της συνταξιοδότησης. Ο πρωταρχικός στόχος, εξ ορισμού της ασφάλισης αυτής, ήταν να συμπληρωθεί το εισόδημα του συνταξιούχου με ένα επιπλέον της κύριας σύνταξης ποσό.

Η επικουρική ασφάλιση ως προς το σύστημα λειτουργίας της ακολούθησε τεχνικά το σύστημα της Κύριας ασφάλισης, δηλαδή βασίστηκε στο απλό παραδοσιακό διανεμητικό σύστημα (PAY-AS-YOU-GO) καθορισμένων παροχών (defined benefit). Με την πάροδο των ετών προέκυψαν μια σειρά από επικουρικά ταμεία στα οποία συμμετείχαν διακριτές ομάδες μισθωτών. Έτσι δημιουργήθηκε ένα επίσης δαιδαλώδες σύστημα Επικουρικής ασφάλισης. Οι παροχές αρκετών ομάδων μισθωτών αυξήθηκαν υπέρογκα και δυσανάλογα με τις εισφορές, με αποτέλεσμα να απειλείται η εν γένει βιωσιμότητά των επικουρικών ταμείων. Επιπλέον σε πολλές περιπτώσεις ο ρόλος της επικουρικής ασφάλισης αλλοιώθηκε.

3. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Για πρώτη φορά με το νόμο 2084 του 1992, που αφορούσε και την κύρια και την επικουρική ασφάλιση, έγινε εξομοίωση των κανόνων για τις εισφορές και τις παροχές των ασφαλισμένων από την 1/1/1993 και μετά. Παρόλα αυτά ως το 2008 ένα πλήθος ταμείων ασφάλισης λειτουργούσαν ανεξάρτητα. Με το νόμο 3655 του 2008 έγινε προσπάθεια διοικητικής ενοποίησης των φορέων αυτών, όχι όμως ουσιαστική συγχώνευση, αφού σε αρκετές περιπτώσεις διατήρησαν την οικονομική τους αυτοτέλεια, αλλά και τις επί μέρους καταστατικές διατάξεις τους.

Για την επικουρική ασφάλιση με το Ν.4052/2012, συστάθηκε ένα νέο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και εισήχθη διανεμητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (Notional Defined Contribution-NDC), για τους ασφαλισμένους από 1.1.2014 και με μεταβατική περίοδο για τους ήδη ασφαλισμένους.

Το αυξανόμενο δημογραφικό πρόβλημα και η οικονομική κατάσταση στην οποία περιήλθε η Ελλάδα δημιούργησαν ασφυκτικές πιέσεις στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Με τους νόμους 4024/2011, 4051/2012 και 4093/2012 έγινε προσπάθεια συγκράτησης της συνταξιοδοτικής δαπάνης, αλλά παρόλες τις παρεμβάσεις, η συνταξιοδοτική δαπάνη ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξανόταν εξαιτίας των μαζικών συνταξιοδοτήσεων λόγω των συνεχιζόμενων μεταρρυθμίσεων των προηγουμένων ετών και του υψηλού ποσοστού ανεργίας, αλλά και λόγω της σημαντικής μείωσης του ΑΕΠ.

Το 2016 με το Ν.4387 εισήχθη αύξηση εισφορών με μικρή μεταβατική περίοδο ως το 2023, ενιαιοποιήθηκε ο συντελεστής αναπλήρωσης του παλαιού συστήματος και τροποποιήθηκε ο μηχανισμός εξισορρόπησης.

Με το νόμο αυτό επίσης, αφενός συστάθηκε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», («Ε.Φ.Κ.Α.»), στον οποίο εντάχθηκαν αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας ασφάλισης και αφετέρου το ταμείο επικουρικής ασφάλισης ΕΤΕΑ μετονομάστηκε σε ΕΤΕΑΕΠ στο οποίο εντάχθηκαν εκτός όλων των φορέων επικουρικής ασφάλισης και οι φορείς πρόνοιας, σε ξεχωριστό κλάδο.

Το 2020 με το Ν.4670, ο «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)» μετονομάζεται από 1-3-2020 σε «Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενο στο εξής «e-Ε.Φ.Κ.Α.» και εντάσσεται σε αυτόν από 1-3-2020 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.-Ν.Π.Δ.Δ.) και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτού. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια έκαστος.

Με το ίδιο νόμο καταργείται η διάταξη του Ν.4387, η οποία προέβλεπε ότι μετά την αναπροσαρμογή των συντάξεων με βάση τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό, αν το άθροισμα κύριας και επικουρικής σύνταξης υπερβαίνει τα χίλια τριακόσια (1300) ευρώ, περικόπτεται η προσωπική διαφορά.

Με το Ν.4618/2019, άρθρο 24 από 1.1.2019 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ) αναλαμβάνει την καταβολή μηνιαίας επικουρικής σύνταξης στους δικαιούχους, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, σύνταξης του Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΛΕΠΕΤΕ) και του Ειδικού Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος - Πρώην Προσωπικού Εθνικής Ακινήτων Α.Ε. (ΕΛΕΠΕΤΕ - Π.Π.ΕΘΝΑΚ).

Με το άρθρο 63 του Ν.4680/2020 αντικαθίσταται το άρθρο 24 του ν.4618/2019, με το οποίο το πρώην ΕΤΕΑΕΠ και ήδη Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ ανέλαβε την υποχρέωση καταβολής επικουρικής σύνταξης στους δικαιούχους του Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΛΕΠΕΤΕ) και του Ειδικού Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού ΕΤΕ - π.π. ΕΘΝΑΚ (ΕΛΕΠΕΤΕ - Π.Π.ΕΘΝΑΚ).

4. ΙΣΧΥΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Εφαρμόζεται διανεμητικό σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης καθορισμένων εισφορών NDC.
Καταβάλλονται συντάξεις γήρατος, αναπηρίας και θανάτου.

Ι. Ατομικοί Λογαριασμοί

Οι εισφορές των ασφαλισμένων από 1.1.2014 και εφεξής τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς και συσσωρεύονται ετησίως με πλασματικό ποσοστό επιστροφής, το

οποίο προκύπτει ενδογενώς από το σύστημα. Το πλασματικό ποσοστό επιστροφής, ορίζεται ως η μεταβολή της βάσης εισφορών.

II. Παροχή

Για τους ασφαλισμένους από την 1.1.2014 και εφεξής, το ποσό της επικουρικής σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές.
Κατά τη συνταξιοδότηση, με βάση την αρχή της ισοδυναμίας η συσσωρευμένη αξία των εισφορών με το πλασματικό ποσοστό επιστροφής, πρέπει να είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών καταβολών της σύνταξης (χρήση ράντας κατά περίπτωση). Κατά τη συνταξιοδότηση η συσσωρευμένη αξία των εισφορών, διαιρείται με κατάλληλο παράγοντα (ράντα) που λαμβάνει υπόψη του το προσδόκιμο ζωής σύμφωνα με την ηλικία του συνταξιοδοτούμενου και ένα επιτόκιο προεξόφλησης ύψους 1,3%.
Οι αναπροσαρμογές των συντάξεων κατ΄ έτος πραγματοποιούνται, εφόσον δεν προκύπτει έλλειμμα κατά το προηγούμενο έτος, με βάση την διαφορά της μεταβολής της βάσης εισφορών που αναλογεί στο έτος και του 1,3% (επιτόκιο προεξόφλησης ράντας κατά τη συνταξιοδότηση) ή με τον πληθωρισμό του έτους όποιο από τα δυο είναι μικρότερο.

III. Εισφορά

Από 1.6.2016 και μέχρι τις 31.5.2019, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς για την επικουρική ασφάλιση στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,5% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,5% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου. Από 1.6.2019 και μέχρι την 31.5.2022, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στο Ε.Τ.Ε.Α. όλων των μισθωτών, ασφαλισμένων πριν και μετά την 1.1.1993, υπολογίζεται σε ποσοστό 3,25% για τον ασφαλισμένο και σε ποσοστό 3,25% για τον εργοδότη επί των ασφαλιστέων αποδοχών του εργαζομένου. Μετά το πέρας της εξαετίας, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς επανέρχεται στο ύψος που ίσχυε κατά τις 31.12.2015, δηλαδή 3%+3%.

IV. Μεταβατική Περίοδος

Για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.2013, οι οποίοι καταθέτουν αίτηση συνταξιοδότησης από την 1.1.2015 και εφεξής, το ποσό της επικουρικής σύνταξης αποτελείται από το άθροισμα δύο τμημάτων:

i) το τμήμα της σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισής τους έως 31.12.2014 υπολογίζεται με βάση ποσοστό αναπλήρωσης, το οποίο για κάθε χρόνο ασφάλισης αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,45% υπολογιζόμενου επί των συντάξιμων αποδοχών εκάστου ασφαλισμένου, όπως αυτές υπολογίζονται και για την έκδοση της κύριας σύνταξης.

ii). το τμήμα της σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισής τους από 1.1.2015 και εφεξής, υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες του συστήματος νοητής κεφαλαιοποίησης καθορισμένων εισφορών

V.Τεχνική Βάση

i) *Διανεμητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC)*

Το σύστημα αυτό για να βρίσκεται σε οικονομική ισορροπία, οι καταβαλλόμενες παροχές πρέπει να συνδέονται με τις καταβαλλόμενες εισφορές.

Επίσης το ύψος των απονεμόμενων συντάξεων πρέπει να είναι συνδεδεμένο με την ηλικία του συνταξιούχου και τις συσσωρευμένες εισφορές του.

Σημαντικός παράγοντας για να δομηθεί ένα ισορροπημένο σύστημα είναι το πλασματικό ποσοστό επιστροφής.

Όταν ένα τέτοιο σύστημα είναι σε ισορροπία, μπορεί να λαμβάνεται ως πλασματικό ποσοστό επιστροφής η μεταβολή της βάσης υπολογισμού των εισφορών. Συνεπώς, αφού αυτό είναι συμβατό με τους κανόνες ισορροπίας, οι εισφορές μπορούν να κεφαλαιοποιούνται με τη μεταβολή της βάσης υπολογισμού των εισφορών.

Κατά τη συνταξιοδότηση, σύμφωνα με την αρχή της ισοδυναμίας η συσσωρευμένη αξία των εισφορών, (συσσώρευση με τη μεταβολή της βάσης υπολογισμού) πρέπει να είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών καταβολών της σύνταξης (χρήση ράντας κατά περίπτωση).

Σύμφωνα με τα παραπάνω και αν, ο αντίστροφος της κατά περίπτωση ράντας, οριστεί ως AF_x τότε για άτομο ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση, το ποσό της ετήσιας απονεμόμενης σύνταξης για το έτος t προκύπτει από τον παρακάτω τύπο :

$$P_{x,t}^{NDC} = AF_x \sum_{j=1}^{a} Con_j \prod_{k=j}^{a} (1+g_k) \qquad (1)$$

όπου

Con_j : οι συνολικές ετήσιες εισφορές του έτους j

a : έτη συσσώρευσης εισφορών

g_k : η ετήσια μεταβολή της βάσης υπολογισμού των εισφορών του έτους k και υπολογίζεται

i. Έως 31/12/2016 με τον τύπο

$$g_k = \begin{cases} \dfrac{\overline{W}_{k+1} - \overline{W}_k}{\overline{W}_k}, & 1 \le k \le a-1 \\ 0, & k = a \end{cases}$$, όπου

$\overline{W}_k$: ο μέσος εισφορίσιμος μισθός του Ταμείου το έτος k

ii. Από 1/1/2017 και εφεξής με τον τύπο

$$g_k = \begin{cases} \dfrac{\Sigma W_{k+1} - \Sigma W_k}{\Sigma W_k}, & 1 \le k \le a-1 \\ 0, & k = a \end{cases}$$, όπου

ΣW_k: το άθροισμα των εισφορίσιμων μισθών όλων των ασφαλισμένων του Ταμείου το έτος k

i) <u>Ράντα για τον υπολογισμό σύνταξης γήρατος</u>

Για τον υπολογισμό της σύνταξης γήρατος για άτομο ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση και φύλου s θα γίνεται χρήση ισόβιας ράντας ζωής ως εξής :

$$\ddot{a}_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_tp_{x,s}\, \upsilon^t$$

όπου

s	: φύλο (m για άνδρα και f για γυναίκα)
${}_tp_{x,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x) και φύλου s να βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t)
x	: ηλικία συνταξιοδότησης
ω	: τελευταία ηλικία του Πίνακα Επιβίωσης
$\upsilon = (1+r)^{-1}$	: προεξοφλητικός παράγοντας
r	: επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης

<u>Σημείωση</u> : Συντάξιμες αποδοχές είναι οι αποδοχές επί των οποίων καταβάλλεται εισφορά και αποτελούν τη βάση υπολογισμού των εισφορών (εισφορίσιμες αποδοχές).

Δεδομένου ότι οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής από τους άντρες, αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς.

Αν $\ddot{a}_{x,m}$ και $\ddot{a}_{x,f}$ οι αντίστοιχες ισόβιες ράντες ζωής για άνδρα και γυναίκα ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση τότε :

$$\boxed{\ddot{a}_x = \ddot{a}_{x,m}\beta + \ddot{a}_{x,f}(1-\beta) - \theta}$$

όπου

β : αναλογία των εισφορίσιμων αποδοχών των ανδρών στο σύνολο των εισφορίσιμων αποδοχών

θ : παράγοντας με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη το πλήθος των καταβολών κατά τη διάρκεια του έτους

Ως εκ τούτου ο συντελεστής AF_x που θα χρησιμοποιηθεί στον τύπο (1) της παραγράφου 2, για τον υπολογισμό των συντάξεων γήρατος, διαμορφώνεται ως εξής:

$$\boxed{AF_x = \frac{1}{\ddot{a}_x}}$$

Το επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης r, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τον προσδιορισμό του ποσού της σύνταξης κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Η επιλογή του επίσης επηρεάζει άμεσα την ισορροπία του συστήματος, άρα πρέπει να είναι συνάρτηση του ποσοστού μεταβολής των συντάξιμων αποδοχών g του συνόλου των ασφαλισμένων στο Ταμείο και των αναπροσαρμογών των συντάξεων.Το ως άνω επιτόκιο προεξόφλησης ορίζεται σε r = 1,3%.

ii) ***Σύνταξη Γήρατος με μεταβίβαση στη συνταξιοδότηση***

Για τη σύνταξη γήρατος μεταβιβαζόμενης σε δικαιοδόχους, προκειμένου να προσδιοριστεί το ετήσιο ποσό της σύνταξης του δικαιούχου ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση, για το έτος της πρώτης καταβολής, το AFx θα υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο :

$$\boxed{AF_x = \frac{1}{\Delta_x}}$$

Όπου

$$\boxed{\Delta_x = (\ddot{a}_{x,m} + A_{x,m})\beta + (\ddot{a}_{x,f} + A_{x,f})(1-\beta) - \theta}$$

$\ddot{a}_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_tp_{x,s}\, v^t$ για τη σύνταξη του Δικαιούχου

$$A_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_t p_{x,s} q_{x+t,s} \upsilon^{t+0.5} \left[W_{x+t+0.5,s} \eta_1 \ddot{a}^{w}_{\psi_{x+t+0.5},s} + \mathrm{K}_{x+t+0.5,s} \eta_2 \ddot{a}_{\overline{z^*-z_{x+t+0.5,s}|}} \right]$$ για τη σύνταξη των Δικαιοδόχων

Επίσης

s	: φύλο (m για άνδρα και f για γυναίκα)
${}_t p_{x,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x) και φύλου s να βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t)
x	: ηλικία συνταξιοδότησης
ω	: τελευταία ηλικία του Πίνακα Επιβίωσης
$q_{x+t,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x+t) και φύλου s να μην βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t+1)
$W_{x+t,s}$	: ποσοστό ατόμων ηλικίας (x+t) και φύλου s που πεθαίνουν πριν προλάβουν να γίνουν (x+t+1), και έχουν σύζυγο στη ζωή
$\mathrm{K}_{x+t,s}$	: μέσο πλήθος προστατευόμενων τέκνων στη ζωή, ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου s που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
$\psi_{x+t,s}$	: μέση ηλικία συζύγου ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου s που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
$z_{x+t,s}$	: μέση ηλικία τέκνων ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου s που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
z^*	: μέγιστη ηλικία τέκνου μέχρι την οποία καταβάλλεται η μεταβιβαζόμενη σύνταξη
η_1	: ποσοστό μεταβίβασης της σύνταξης συνταξιούχου στο/στη σύζυγο
η_2	: ποσοστό μεταβίβασης της σύνταξης συνταξιούχου σε κάθε τέκνο
$\upsilon = (1+r)^{-1}$	: προεξοφλητικός παράγοντας
r	: επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης
β	: αναλογία των εισφορίσιμων αποδοχών των ανδρών στο σύνολο των εισφορίσιμων αποδοχών
θ	: παράγοντας με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη το πλήθος των καταβολών κατά τη διάρκεια του έτους
$\ddot{a}_{\overline{z^*-z_{x+t+0.5,s}|}}$	: βέβαια ράντα $z^* - z_{x+t+0.5,s}$ ετήσιων καταβολών
$\ddot{a}^{w}_{\psi_{x+t+0.5},s}$	: ισόβια ράντα ζωής χήρου/ας με βάση την πιθανότητα να είναι στη ζωή και να μην έχει ξαναπαντρευτεί

και

$$W_{x+0,5} = \frac{W_x + W_{x+1}}{2}, \quad K_{x+0,5} = \frac{K_x + K_{x+1}}{2}$$

$$\psi_{x+0,5} = \frac{\psi_x + \psi_{x+1}}{2}, \quad z_{x+0,5} = \frac{z_x + z_{x+1}}{2}$$

$$\ddot{a}^{w}_{\psi_{x+0,5}} = (1-(\psi_{x+0,5} - [\psi_{x+0,5}]))\ddot{a}^{w}_{[\psi_{x+0,5}]} + (\psi_{x+0,5} - [\psi_{x+0,5}])\ddot{a}^{w}_{[\psi_{x+0,5}+1]}$$

$$\ddot{a}_{\overline{z^* - z_{x+0,5}}|} = (1-(z_{x+0,5} - [z_{x+0,5}]))\,\ddot{a}_{\overline{z^* - [z_{x+0,5}]}|} + (z_{x+0,5} - [z_{x+0,5}])\,\ddot{a}_{\overline{z^* - [z_{x+0,5}+1]}|}$$

iii) Σύνταξη Αναπηρίας

Ως βάση υπολογισμού της σύνταξης αναπηρίας, θα λαμβάνεται το ποσό των συσσωρευμένων εισφορών κατά την ημερομηνία επέλευσης της αναπηρίας.

Για τον υπολογισμό των συντάξεων αναπηρίας ακολουθείται η μεθοδολογία που έχει περιγραφεί στις προηγούμενες παραγράφους και σε κάθε περίπτωση γίνεται χρήση της κατάλληλης ράντας.

Σε περίπτωση πρόσκαιρης καταβολής σύνταξης λόγω προσωρινής αναπηρίας και εφόσον αυτή διακοπεί, για τον υπολογισμό ποσού σύνταξης εκ νέου, ανεξαρτήτως της νέας κατηγορίας σύνταξης στην οποία ο ασφαλισμένος θα εμπίπτει, (γήρατος, αναπηρίας, θανάτου ενεργού ασφαλισμένου), λαμβάνονται υπόψη και τα πόσα των καταβολών σύνταξης που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο της προσωρινής αναπηρίας.

Ως βάση υπολογισμού της νέας σύνταξης θα λαμβάνεται :

i) η κεφαλαιοποιημένη διαφορά κατά την ημερομηνία έναρξης καταβολής της νέας σύνταξης

- των συσσωρευμένων εισφορών στη λήξη καταβολής της τελευταίας πρόσκαιρης σύνταξης

και

- των κατά διαστήματα καταβληθέντων ποσών πρόσκαιρης σύνταξης, συσσωρευμένων στη λήξη καταβολής της τελευταίας πρόσκαιρης σύνταξης.

ii) το ποσό των νέων συσσωρευμένων εισφορών που καταβλήθηκαν μετά την τελευταία πρόσκαιρη σύνταξη, κεφαλαιοποιημένο κατά την ημερομηνία έναρξης καταβολής της νέας σύνταξης.

iv) Σύνταξη δικαιοδόχων από θάνατο ενεργού ασφαλισμένου

Παρέχεται σύνταξη ανάλογη των συσσωρευμένων εισφορών στα δικαιοδόχα μέλη (σύζυγος - τέκνα) του θανόντος, εφόσον αυτοί υπάρχουν. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δικαιοδόχοι, οι εν λόγω συσσωρευμένες εισφορές ενισχύουν τυχόν ανισορροπίες του συστήματος.

Τα ορφανά τέκνα λαμβάνουν από το χρόνο του θανάτου του ενεργού ασφαλισμένου, πρόσκαιρες συντάξεις που ισοδυναμούν συνολικά με το ποσοστό η^K των

συσσωρευμένων εισφορών, μέχρι και το z* έτος της ηλικίας τους. Ο/η σύζυγος ηλικίας (x) τη στιγμή επέλευσης του θανάτου, κατά την ηλικία έναρξης καταβολής της σύνταξης, λαμβάνει ισόβια σύνταξη που ισοδυναμεί με το ποσοστό η^w των συσσωρευμένων εισφορών κατά την ημερομηνία θανάτου, όπως αυτές θα έχουν κεφαλαιοποιηθεί κατά την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης.

Σε κάθε περίπτωση θα ισχύει η σχέση :

$$\left(\eta^w + \eta^K = 1\right)$$

Για τον υπολογισμό της σύνταξης των ορφανών τέκνων από θάνατο ενεργού ισχύουν τα εξής:

$$\eta_c^K = \frac{\eta^K}{c}$$

όπου

c : το πλήθος των ορφανών τέκνων

η^K : συνολικό ποσοστό ορφανών τέκνων

η_c^K : ποσοστό ανά ορφανό τέκνο

Το ποσό των συσσωρευμένων εισφορών το χρόνο επέλευσης του θανάτου του ενεργού ασφαλισμένου, επί το ποσοστό η_c^K αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό της απονεμόμενης σύνταξης κάθε ορφανού τέκνου.

Ως Δ_x για τον υπολογισμό του AF_x χρησιμοποιείται ο ακόλουθος τύπος :

$$\Delta_x = \ddot{a}_{\overline{z^*-z_c|}} - \theta_1$$

όπου

θ_1 : παράγοντας με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη το πλήθος των καταβολών κατά τη διάρκεια του έτους

$\ddot{a}_{\overline{z^*-z_c|}}$: βέβαια ράντα $z^* - z_c$ ετήσιων καταβολών για κάθε ορφανό τέκνο

z_c : η ηλικία ορφανού τέκνου c

z^* : η μέγιστη ηλικία τέκνου μέχρι την οποία καταβάλλεται η πρόσκαιρη σύνταξη

Για τον υπολογισμό της σύνταξης του/της συζύγου, βάση αποτελεί το ποσοστό η^w των συσσωρευμένων εισφορών κατά την ημερομηνία θανάτου του ενεργού ασφαλισμένου, όπως αυτές θα έχουν νοητά κεφαλαιοποιηθεί κατά την ημερομηνία έναρξης καταβολής

της σύνταξης. Ως Δ_x για τον υπολογισμό του AF_x σε κάθε περίπτωση γίνεται χρήση της κατάλληλης ράντας που αντιστοιχεί στην ηλικία του/της συζύγου κατά την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης.

v) *Αναπροσαρμογή Συντάξεων-Μηχανισμός Εξισορρόπησης*

Η αναπροσαρμογή των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, καθορίζεται ως εξής :

$$P_t = (1+\gamma_t)P_{t-1}$$

Όπου

$$\gamma_t = \min\left(\left[1+g_{t-2}-r\right]-1, \mathrm{CPI}_{t-1}\right)$$

και

P_t : η σύνταξη έτους t

g_{t-2} : η ετήσια μεταβολή της βάσης υπολογισμού των εισφορών του έτους $t-2$ και υπολογίζεται σύμφωνα με τους τύπους της παραγράφου 4.V.i)

r : επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης

CPI_{t-1} : Δείκτης τιμών καταναλωτή του έτους $t-1$

Σύμφωνα με το άρθρο 96 του νόμου 4387/2016, σε περίπτωση ελλειμμάτων λειτουργεί αυτόματος μηχανισμός εξισορρόπησης, ο οποίος αποκλείει απολύτως κάθε αναπροσαρμογή των συντάξεων.

Κατά τη χρονική περίοδο αυξημένων εισφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 97 του νόμου, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται στην περίπτωση που, εάν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα του Ταμείου, το αποτέλεσμα είναι είτε αρνητικό είτε μικρότερο από το 0,5% των εισφορών, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης.

Μετά την προαναφερόμενη περίοδο οι συντάξεις δεν θα αναπροσαρμόζονται σε περίπτωση που αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα, το αποτέλεσμα θα προκύπτει αρνητικό. Περαιτέρω της προαναφερόμενης διαδικασίας και μόνο στην περίπτωση δημιουργίας ελλειμμάτων, θα γίνεται χρήση περιουσιακών στοιχείων του Κλάδου της Επικουρικής ασφάλισης.

vi) ***ΛΕΠΕΤΕ***

Στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ υπάγονται οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι των κάτωθι Ειδικών Λογαριασμών επικουρικής ασφάλισης του προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος ΑΕ: α) του Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΛΕΠΕΤΕ) και β) του Ειδικού Λογαριασμού Επικούρησης Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος - Πρώην Προσωπικού Εθνικής Ακινήτων Α.Ε. (ΕΛΕΠΕΤΕ - Π.Π.ΕΘΝΑΚ).

Το ύψος της καταβλητέας σύνταξης (Ρ) καθορίζεται ως ακολούθως:

α) Για τους ήδη συνταξιούχους και για όσους υπέβαλλαν αίτηση συνταξιοδότησης μέχρι 31.12.2018, εφαρμόζεται ο ακόλουθος τύπος: Ρ = 0,45% * έτη ασφάλισης * συντάξιμες αποδοχές. Ως συντάξιμες αποδοχές νοείται ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου υπολογίστηκε η χορηγηθείσα σύνταξη.

β) Για όσους υπέβαλλαν ή υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από 1.1.2019 και εφεξής εφαρμόζεται ο ακόλουθος τύπος: (Ρ) = (i) + (ii), όπου (i) = 0,45% * έτη ασφάλισης * συντάξιμες αποδοχές, για το διάστημα ασφάλισης έως και 31.12.2014 και (ii) το Σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης (NDC) και ο τύπος

$$P_{x,t}^{NDC} = AF_x \sum_{j=1}^{a} Con_j \prod_{k=j}^{a} (1 + g_k)$$

για διάστημα ασφάλισης από 1.1.2015, όπως ισχύει για όλους τους ασφαλισμένους του τ. ΕΤΕΑΕΠ. Ως «συντάξιμες αποδοχές» θεωρούνται οι συντάξιμες αποδοχές, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 96 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Εάν το καταβλητέο κατά τις 31.12.2019 ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει μετά τον επανυπολογισμό αυτών, σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στους δικαιούχους ως προσωπική διαφορά, μέχρι τις 31.12.2024 και από 1.1.2025 και εφεξής οι συντάξεις καταβάλλονται στο ποσό που διαμορφώνεται βάσει της παραγράφου 2 του παρόντος. Από 1.1.2025 και εφεξής, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται.

Οι ασφαλισμένοι του ΛΕΠΕΤΕ και του ΕΛΕΠΕΤΕ-ΠΠΕΘΝΑΚ από 1/1/2019 καθίστανται ασφαλισμένοι του τ. ΕΤΕΑΕΠ και διέπονται ως προς τις εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη, το χρόνο ασφάλισης, τις προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιώματος σε σύνταξη και κάθε άλλο θέμα που αφορά στην ασφάλιση και στις παροχές, από τις διατάξεις της νομοθεσίας του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ. Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε ή αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε στο ΛΕΠΕΤΕ και στον ΕΛΕΠΕΤΕ-ΠΠΕΘΝΑΚ λογίζεται ότι πραγματοποιήθηκε στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ .

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) καταβάλλει στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ για τα έτη 2018 έως 2032 επιπρόσθετη ασφαλιστική εισφορά, η οποία δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της σύνταξης του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, ούτε προσαυξάνει τη σύνταξη αυτή, και η οποία ανέρχεται κατ' έτος σε ποσοστό 12% επί των μεικτών αποδοχών των απασχολούμενων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στην ΕΤΕ στις 31 Δεκεμβρίου του αντίστοιχου έτους.

5. ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το Ν.4336/2015, από 1.1.2022 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος ορίζονται το 62ο έτος της ηλικίας με 40 έτη ασφάλισης και το 67ο έτος της ηλικίας με 15 έτη ασφάλισης. Το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, ορίζεται το 62ο έτος της ηλικίας με 15 χρόνια ασφάλισης.

Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων θα ανακαθορίζονται ανά τριετία σύμφωνα με τη μεταβολή του προσδόκιμου ζωής του πληθυσμού της χώρας, με σημείο αναφοράς την ηλικία των 65 ετών. αρχής γενομένης από 1.1.2021. Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει από 1.1.2021 και, κατά την πρώτη εφαρμογή της, θα ληφθεί υπόψη η μεταβολή της δεκαετίας 2010-2020. Ως το τέλος του 2021, σε ορισμένες περιπτώσεις εφαρμόζεται μεταβατική περίοδος με ευνοϊκότερα όρια για την ηλικία συνταξιοδότησης.

Δικαίωμα για απονομή επικουρικής σύνταξης αποκτάται εφόσον έχει απονεμηθεί κύρια σύνταξη.

6. ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ

Εφαρμόζεται κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών και τηρούνται επαρκή και κατάλληλα περιουσιακά στοιχεία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καταβολής συνταξιοδοτικών παροχών.

I. Ασφαλιστέα Πρόσωπα

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών υπάγονται υποχρεωτικά όλοι οι νεοεισερχόμενοι και πρωτοασφαλιζόμενοι στην αγορά εργασίας από 1η Ιανουαρίου 2022, που θα ήταν σε κάθε περίπτωση ασφαλιστέοι για επικουρική σύνταξη στο

σύστημα NDC . Επίσης κατά το 2023 μπορούν να υπαχθούν εφόσον το επιθυμούν, όσοι θα είναι κάτω των 35 ετών, έχουν υποχρεωτική ασφάλιση και συμμετέχουν ήδη στο NDC σύστημα επικουρικής σύνταξης. Επιπλέον μπορούν να υπάγονται από 1/1/2023 όσοι δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση και είναι κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής, εφόσον το επιθυμούν.

II. Ασφαλιστέοι Κίνδυνοι

Καλύπτονται οι ασφαλιστικοί κίνδυνοι του γήρατος, της αναπηρίας και του θανάτου και ως εκ τούτου θα καταβάλλονται συντάξεις γήρατος, συντάξεις αναπηρίας και συντάξεις επιβιωσάντων.

III. Εισφορές

Στο νέο σύστημα διατηρούνται τα προβλεπόμενα ποσοστά εισφορών για τους μισθωτούς, καθώς και τα προβλεπόμενα ποσά για τους αυτοτελώς απασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες, στα επίπεδα του υφιστάμενου συστήματος καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση NDC. Δημιουργούνται ατομικοί λογαριασμοί των ασφαλισμένων όπου συσσωρεύονται οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλουν και οι ετήσιες αποδόσεις, αφαιρουμένων των εκάστοτε ετησίων επενδυτικών εξόδων.

IV. Παροχές

Οι παροχές θα καταβάλλονται με βάση το συσσωρευμένο κατά τη συνταξιοδότηση ποσό στον ατομικό λογαριασμό του ασφαλισμένου, και με βάση κατάλληλη ράντα.
Αν ο αντίστροφος της κατά περίπτωση ράντας, οριστεί ως AF_x τότε για άτομο ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση, το ποσό της ετήσιας απονεμόμενης από το κεφαλαιοποιητικό σύστημα σύνταξης για το έτος t, προκύπτει από τον παρακάτω τύπο :

$$P_{x,t}^{DC} = AF_x \sum_{j=1}^{a} Con_j \prod_{k=j}^{a} (1 + l_k)$$

όπου

Con_j : οι συνολικές ετήσιες εισφορές του έτους j

a : έτη συσσώρευσης εισφορών

l_k : η ετήσια απόδοση επενδύσεων του έτους k

Για τον υπολογισμό ισόβιας σύνταξης γήρατος για άτομο ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση και φύλου s θα γίνεται χρήση ισόβιας ράντας ζωής ως εξής :

$$\ddot{a}_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_t p_{x,s}\, \upsilon^t$$

όπου

s	: φύλο (*m* για άνδρα και f για γυναίκα)
${}_t p_{x,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x) και φύλου *s* να βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t)
x	: ηλικία συνταξιοδότησης
ω	: τελευταία ηλικία του Πίνακα Επιβίωσης
$\upsilon = (1+i)^{-1}$	: προεξοφλητικός παράγοντας
i	: επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης

Για τη σύνταξη γήρατος μεταβιβαζόμενης σε δικαιοδόχους, προκειμένου να προσδιοριστεί το ετήσιο ποσό της σύνταξης του δικαιούχου ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση, για το έτος της πρώτης καταβολής, το AFx θα υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο :

$$\boxed{AF_x = \frac{1}{\Delta_x}}$$

όπου

$$\boxed{\Delta_x = (\ddot{a}_{x,m} + A_{x,m})\beta + (\ddot{a}_{x,f} + A_{x,f})(1-\beta) - \theta}$$

$\ddot{a}_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_t p_{x,s}\, \upsilon^t$ για τη σύνταξη του Δικαιούχου

$A_{x,s} = \sum_{t=0}^{\omega-x-1} {}_t p_{x,s}\, q_{x+t,s}\, \upsilon^{t+0.5} \left[W_{x+t+0.5,s}\, \eta_1\, \ddot{a}^{w}_{\psi_{x+t+0.5},s} + \mathrm{K}_{x+t+0.5,s}\, \eta_2\, \ddot{a}_{\overline{z^* - z_{x+t+0.5,s}}|} \right]$ για τη σύνταξη των Δικαιοδόχων

Επίσης

s	: φύλο (*m* για άνδρα και f για γυναίκα)
${}_t p_{x,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x) και φύλου *s* να βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t)

x	: ηλικία συνταξιοδότησης
ω	: τελευταία ηλικία του Πίνακα Επιβίωσης
$q_{x+t,s}$	: πιθανότητα άτομο ηλικίας (x+t) και φύλου *s* να μην βρίσκεται στη ζωή στην ηλικία (x+t+1)
$W_{x+t,s}$	: ποσοστό ατόμων ηλικίας (x+t) και φύλου *s* που πεθαίνουν πριν προλάβουν να γίνουν (x+t+1), και έχουν σύζυγο στη ζωή
$K_{x+t,s}$	: μέσο πλήθος προστατευόμενων τέκνων στη ζωή, ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου *s* που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
$\psi_{x+t,s}$	: μέση ηλικία συζύγου ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου *s* που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
$z_{x+t,s}$	: μέση ηλικία τέκνων ατόμου ηλικίας (x+t) και φύλου *s* που πεθαίνει πριν προλάβει να γίνει (x+t+1)
z^*	: μέγιστη ηλικία τέκνου μέχρι την οποία καταβάλλεται η μεταβιβαζόμενη σύνταξη
η_1	: ποσοστό μεταβίβασης της σύνταξης συνταξιούχου στο/στη σύζυγο
η_2	: ποσοστό μεταβίβασης της σύνταξης συνταξιούχου σε κάθε τέκνο
$v = (1+i)^{-1}$	: προεξοφλητικός παράγοντας
i	: επιτόκιο προεξόφλησης των περιοδικών καταβολών της σύνταξης
β	: αναλογία των εισφορίσιμων αποδοχών των ανδρών στο σύνολο των εισφορίσιμων αποδοχών
θ	: παράγοντας με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη το πλήθος των καταβολών κατά τη διάρκεια του έτους
$\ddot{a}_{\overline{z^*-z_{x+t+0.5,s}\|}}$	: βέβαια ράντα $z^* - z_{x+t+0.5,s}$ ετήσιων καταβολών
$\ddot{a}^{w}_{\psi_{x+t+0.5},s}$	: ισόβια ράντα ζωής χήρου/ας με βάση την πιθανότητα να είναι στη ζωή και να μην έχει ξαναπαντρευτεί

και

$$W_{x+0,5} = \frac{W_x + W_{x+1}}{2}, \quad K_{x+0,5} = \frac{K_x + K_{x+1}}{2}$$

$$\psi_{x+0,5} = \frac{\psi_x + \psi_{x+1}}{2}, \quad z_{x+0,5} = \frac{z_x + z_{x+1}}{2}$$

$$\ddot{a}^{w}_{\psi_{x+0.5}} = (1-(\psi_{x+0,5} - [\psi_{x+0,5}]))\ddot{a}^{w}_{[\psi_{x+0,5}]} + (\psi_{x+0,5} - [\psi_{x+0,5}])\ddot{a}^{w}_{[\psi_{x+0,5}+1]}$$

$$\ddot{a}_{\overline{z^*-z_{x+0,5}\|}} = (1-(z_{x+0,5} - [z_{x+0,5}]))\,\ddot{a}_{\overline{z^*-[z_{x+0,5}]\|}} + (z_{x+0,5} - [z_{x+0,5}])\,\ddot{a}_{\overline{z^*-[z_{x+0,5}+1]\|}}$$

Για τη σύνταξη αναπηρίας και τη σύνταξη δικαιοδόχων από θάνατο ενεργού ασφαλισμένου, προκειμένου να προσδιοριστεί το ετήσιο ποσό της σύνταξης στη

συνταξιοδότηση, για το έτος της πρώτης καταβολής εφαρμόζονται ανάλογα κατάλληλες ράντες με χρήση του επιτοκίου προεξόφλησης i.

7. ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Για την πραγματοποίηση της αναλογιστικής μελέτης έγινε χρήση των ιστορικών δεδομένων, των αναλυτικών στοιχείων ασφαλισμένων και συνταξιούχων, των στατιστικών και οικονομικών στοιχείων και αναλυτικών πληροφοριών, που παρασχέθηκαν στην Εθνική Αναλογιστική Αρχή από το τ.ΕΤΕΑΕΠ, την ΗΔΙΚΑ, και την ΓΔΟΥ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Οι αναλογιστικές προβολές στηρίζονται σε στοιχεία με έτος βάσης 2019.
Οι αναλυτικές βάσεις δεδομένων που παρασχέθηκαν στην ΕΑΑ περιείχαν πληροφορίες κατ' άτομο (π.χ. έτη ασφάλισης, μισθό, σύνταξη, προσωπική διαφορά, ασφαλιστικές εισφορές, ηλικία πρώτης ασφάλισης, πυκνότητα καταβολής εισφορών). Τα προαναφερθέντα αφορούν το σύνολο των ασφαλισμένων και συνταξιούχων μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων του συνταξιοδοτικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης. Για τα στατιστικά οικογενειακής κατάστασης, έγινε χρήση των στοιχείων της περιόδου 2012-2018 για τα οποία υπήρχε πληρότητα.
Η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης ποιότητας και πληρότητας των δεδομένων που έλαβε η ΕΑΑ για την εκπόνηση της αναλογιστικής μελέτης συνοψίζεται στα παρακάτω βήματα:

- Λήψη των δεδομένων τα οποία αποστέλλονται από τις προαναφερθείσες πηγές σε ηλεκτρονική μορφή.
- Επεξεργασία των δεδομένων
- Έλεγχος ποιότητας και πληρότητας των δεδομένων.
- Αποστολή στις προαναφερθείσες πηγές των περιπτώσεων που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.
- Λήψη εκ νέου των δεδομένων από τις κατά περίπτωση πηγές όπου κρίνεται αναγκαίο να γίνουν τροποποιήσεις.
- Πινακοποίηση δεδομένων για την εισαγωγή τους στο μοντέλο που διαθέτει η ΕΑΑ.

Για την επικουρική ασφάλιση δόθηκαν αναλυτικά δεδομένα για 3.413.831 ενεργούς ασφαλισμένους. Το 0,04% δεν είχε ηλικία ή η εγγραφή για την ηλικία ήταν εσφαλμένη. Οι εγγραφές χωρίς ηλικία μοντελοποιήθηκαν σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των υπολοίπων ασφαλισμένων. Σύμφωνα με τα δεδομένα για την επικουρική σύνταξη με

ημερομηνία 31.12.2019, οι άνδρες με γνωστή ηλικία ανέρχονταν σε 1.882.463 με μέση ηλικία 41,6έτη και οι γυναίκες με γνωστή ηλικία σε 1.590.029 με μέση ηλικία 40,7 έτη.

Το πλήθος των επικουρικών συντάξεων κατά την 31.12.2019 ανέρχονταν σε 1.241.783 (606.099 άνδρες με μέση ηλικία 72,2έτη και 635.684 γυναίκες με μέση ηλικία 71,9 έτη). Το 0,04% των εγγραφών του αρχείου δεν είχε ηλικία ή η εγγραφή για την ηλικία ήταν εσφαλμένη. Οι εγγραφές χωρίς ηλικία μοντελοποιήθηκαν σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των υπολοίπων συνταξιούχων.

Πίνακες με τα στατιστικά στοιχεία παρατίθενται στο Παράρτημα Ι και με την περιουσία στο Παράρτημα ΙΙ .

8. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Για την εκπόνηση της αναλογιστικής μελέτης, σε όλες τις αναλογιστικές προβολές που πραγματοποιήθηκαν, έγινε χρήση των μακροοικονομικών και δημογραφικών παραδοχών για την περίοδο 2019-2070 με έτος βάσης 2019 του AWG (Ageing Working Group) της EPC (Economic Policy Committee).

Οι μακροοικονομικές αυτές παραδοχές βασίζονται σε δημογραφικές προβολές της EUROSTAT (Europop 2019) που αφορούν τον πληθυσμό, τη θνησιμότητα και το προσδόκιμο ζωής.

Επίσης ελήφθησαν και λοιπές παραδοχές με βάση τα στατιστικά στοιχεία των Φορέων.

i) Δημογραφικές παραδοχές

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της EUROSTAT ο πληθυσμός της Ελλάδας από 10,7 εκατομμύρια το 2019 μειώνεται σε 8,6 εκατομμύρια το 2070. Επιπλέον, ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (πληθυσμός ηλικίας 65+ προς πληθυσμό ηλικίας 20-64) αυξάνεται από 37,9 το 2019, σε 68,2 το 2050 και στη συνέχεια μειώνεται σε 65,2 το 2070.

Επίσης το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση, για τους άνδρες, αναμένεται να αυξηθεί από 79,0 το 2019 σε 86,4 το 2070 και για τις γυναίκες από 84,3 το 2019 σε 90,3 το 2070. Το προσδόκιμο ζωής της ηλικίας 65 ετών των ανδρών αναμένεται να αυξηθεί από 18,8 το έτος βάσης σε 23,9 στο τέλος της περιόδου προβολής, ενώ για τις γυναίκες από 21, 8, σε 26,7. Το προσδόκιμο ζωής των 65 ετών αποτελεί σημαντικό

παράγοντα για τις αναλογιστικές προβολές, καθώς η νομοθετημένη ηλικία συνταξιοδότησης συνδέεται αυτόματα με αυτόν τον παράγοντα. [1]

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη των βασικών δημογραφικών μεγεθών:

Πίνακας 1 - Εξέλιξη βασικών δημογραφικών μεγεθών							
	2019	2030	2040	2050	2060	2070	Έτος με υψηλότερη τιμή
Πληθυσμός (σε χιλιάδες)	10.710,6	10.283,0	9.891,4	9.481,0	9.014,8	8.585,4	2019
Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού	-0,2	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	2019
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (pop65+/pop20-64)	37,9	46,1	57,8	68,2	67,3	65,2	2054
Σχέση υπερηλίκων προς το σύνολο των ηλικιωμένων (pop80+/pop65+)	32,3	32,1	34,1	38,7	45,9	46,4	2064
Προσδόκιμο ζωής στη γέννηση-Άνδρες	79,0	80,8	82,4	83,8	85,2	86,4	2070
Προσδόκιμο ζωής στην ηλικία 65-Άνδρες	18,8	20,0	21,1	22,1	23,0	23,9	2070
Προσδόκιμο ζωής στη γέννηση-Γυναίκες	84,3	85,7	86,9	88,1	89,3	90,3	2070
Προσδόκιμο ζωής στην ηλικία 65-Γυναίκες	21,8	22,9	23,9	24,9	25,8	26,7	2070

[1] Η διάταξη στην οποία προβλέπεται ότι τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων θα ανακαθορίζονται σύμφωνα με τη μεταβολή του προσδόκιμου ζωής του πληθυσμού της χώρας, με σημείο αναφοράς την ηλικία των 65 ετών, σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις της EUROSTAT βρίσκει στις αναλογιστικές προβολές εφαρμογή στα έτη 2024, 2033, 2042, 2054 και 2063, όπου η ηλικία αυτή αυξάνεται κατά ακέραιο έτος.

ii) **Μακροοικονομικές παραδοχές**

Με βάση τις μακροοικονομικές παραδοχές, προβλέπεται ότι η συμμετοχή του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό αναμένεται να αυξηθεί για τους εργαζόμενους της ηλικιακής ομάδας 20-64 από 73, 8% το 2019, σε 82, 2% το 2070 (πίνακας 2). Επίσης το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων της ηλικιακής ομάδας 20-64 αναμένεται να αυξηθεί από 60,9 το 2019 σε 76,5 το 2070.

Πίνακας 2 : Δείκτες Εργατικού Δυναμικού

	2019	2030	2040	2050	2060	2070	Έτος με υψηλότερη τιμή
Συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό (15-64)	68,3	71,5	73,8	75,6	75,6	75,9	2070
Δείκτης Απασχόλησης (15-64)	56,3	62,7	66,7	70,2	70,3	70,6	2070
Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης (15-64)	2,5	-0,1	-0,6	-0,4	-0,4	-0,4	2021
Δείκτης Ανεργίας (15-64)	17,6	12,2	9,6	7,2	7,0	7,0	2020
Συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό (20-64)	73,8	77,4	79,5	81,8	82,1	82,2	2070
Δείκτης Απασχόλησης (20-64)	60,9	68,0	71,9	76,0	76,4	76,5	2070

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται η προβλεπόμενη, με βάση τις μακροοικονομικές παραδοχές, εξέλιξη του πραγματικού και του ονομαστικού ΑΕΠ της Χώρας.

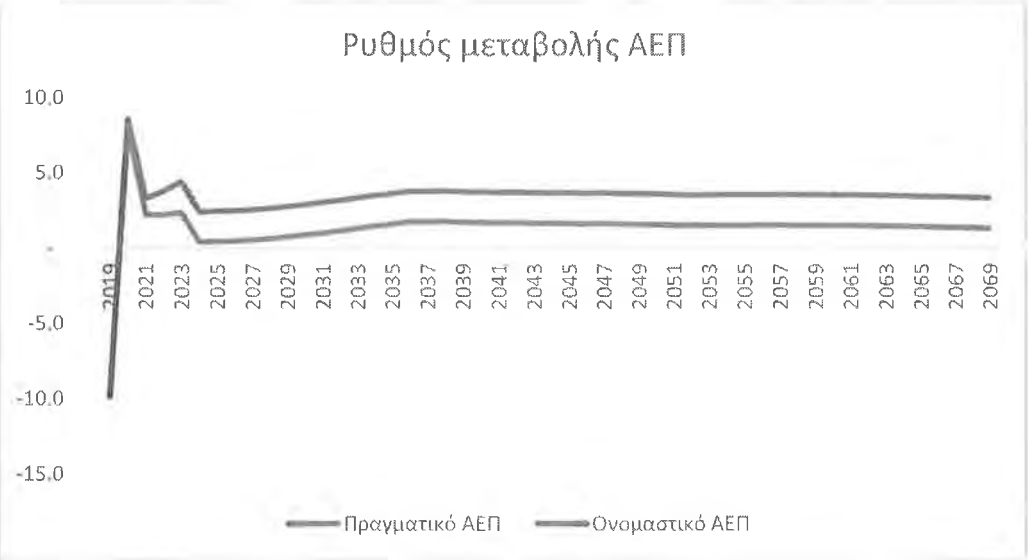

Πίνακες με τις μακροοικονομικές παραδοχές παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

iii) **Αποδόσεις Επενδύσεων**

Όσον αφορά τον προσδιορισμό του κόστους μετάβασης, λαμβάνοντας υπόψη το μέσο ετήσιο πληθωρισμό της τάξης του 2%[2], λήφθηκε απόδοση επενδύσεων ύψους 3%.

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, λαμβάνοντας υπόψη το μέσο ετήσιο πληθωρισμό της τάξης του 2%, για το επιτόκιο απόδοσης επενδύσεων πραγματοποιήθηκαν τρία σενάρια. Στο πρώτο σενάριο χρησιμοποιήθηκαν οι παραδοχές του AWG για το Ageing Report 2021 (AR2021) για τα κεφαλαιοποιητικά συστήματα, που προβλέπουν σταδιακή σύγκλιση στο 2% πραγματικό επιτόκιο ή 4% ονομαστικό επιτόκιο, ως το 2050 και σταθερό σ' αυτή την τιμή στη συνέχεια. Στα άλλα δυο σενάρια χρησιμοποιήθηκαν «συμμετρικά» επιτόκια του προαναφερθέντος με πραγματικά επιτόκια 1% και 2.5% (3% και 4.5% ονομαστικά επιτόκια αντίστοιχα) σταθερά σ' όλη την περίοδο προβολής.

Ονομαστική Απόδοση επενδύσεων σύμφωνα με τις παραδοχές του AR2021	
Περίοδος	Μέση Ονομαστική Απόδοση Επενδύσεων
2022-2035	2,56%
2036 - 2049	3,41%
2050 - 2070	4,00%

[2] Μακροοικονομικές παραδοχές AWG

iv) Κόστος μετάβασης-Παράμετροι κλειστού NDC συστήματος

Το κόστος μετάβασης εκτιμήθηκε με βάση την περιγραφή για τη μεταρρύθμιση που δόθηκε στην ΕΑΑ. Δηλαδή ελήφθη υπόψη ότι α) η εφαρμογή της νέας επικουρικής δεν θα επηρεάσει/θίξει τις συντάξεις και τα ασφαλιστικά δικαιώματα των ασφαλισμένων/συνταξιούχων του υφιστάμενου NDC συστήματος επικουρικής ασφάλισης, β) Τα επόμενα έτη και μέχρι την πλήρη μετάβαση στο νέο σύστημα, το υφιστάμενο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης θα χρηματοδοτείται έμμεσα ή άμεσα από τον προϋπολογισμό με τρόπο που να αναπληρώνεται πλήρως η ταμειακή απώλεια που υφίσταται ετησίως το παλιό NDC σύστημα από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης και την εισαγωγή του νέου DC συστήματος κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης και γ) η ετήσια ταμειακή απώλεια θα είναι συνδυασμός της απώλειας εσόδων λόγω μη είσπραξης εισφορών, της εξοικονόμησης εξόδων λόγω μη καταβολής παροχών και λόγω μείωσης λειτουργικών εξόδων. Συγκεκριμένα θα ισούται με: Ετήσιες «υποχρεωτικές» εισφορές στο DC - Ετήσιες «ισοδύναμες» παροχές του DC - Ετήσια Εξοικονόμηση Λειτουργικών εξόδων.

Ως εκ τούτου για την εκτίμηση της επιπρόσθετης χρηματοδότησης που θα απαιτηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, ως νοητή απόδοση συσσώρευσης εισφορών (gk) και ως αναπροσαρμογή συντάξεων (γ) του κλειστού NDC συστήματος λήφθηκαν τα ποσοστά που προκύπτουν για την ανοιχτή ομάδα.

Σημειώνεται ότι το σύστημα NDC είναι αυτορρυθμιζόμενο και απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία του είναι η εφαρμογή του σε ανοιχτή ομάδα ασφαλισμένων, δηλαδή απαιτείται η συνεχής ροή πρωτοασφαλιζόμενων νεοεισερχόμενων, άλλως επηρεάζονται παράμετροι του συστήματος (π.χ. εικονική απόδοση αρνητική από ένα σημείο και μετά / απώλεια «κεφαλαίου» προσυνταξιοδοτική περίοδος, αναπροσαρμογή καταβαλλόμενων συντάξεων). Στο σύστημα της νοητής κεφαλαιοποίησης οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι στα δημογραφικά και μακροοικονομικά δεδομένα.

v) Ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης

Λαμβάνοντας υπόψη το μέσο ετήσιο πληθωρισμό της τάξης του 2%, που χρησιμοποιήθηκε στις προβολές, για τον υπολογισμό του κόστους μετάβασης χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω σενάρια ως προς το ονομαστικό επιτόκιο

προεξόφλησης, ώστε να αναδειχθεί η μεγάλη ευαισθησία των αποτελεσμάτων σε παρούσες αξίες ως προς το επιτόκιο προεξόφλησης.

1°	2,5%
2°	3,0%
3°	3,5%
4°	4,0%

vi) Λειτουργικές Δαπάνες

Για την προβολή των λειτουργικών δαπανών ελήφθησαν υπόψη τα δεδομένα που αφορούν την επικουρική ασφάλιση στο έτος βάσης και προβλήθηκαν ως το 2070 προσαυξανόμενα με το ΔΤΚ. Από το 2022 και εφεξής τα έξοδα που προέκυψαν από την αρχική προβολή επιμερίστηκαν στα δυο συστήματα. Ειδικότερα για τον προσδιορισμό του κόστους μετάβασης που αφορά την κλειστή ομάδα των ασφαλισμένων και συνταξιούχων που θα παραμείνει στο σύστημα NDC, από το 2022 και και για την πρώτη δεκαετία της προβολής ελήφθησαν αυτά της ανοιχτής ομάδας. Στη συνέχεια ελήφθησαν μειούμενα ετησίως κατά 2%, καθώς εκτιμάται ότι το λειτουργικό κόστος στο σύστημα αυτό θα απομειώνεται σταδιακά λόγω και της σταδιακής μείωσης των ασφαλισμένων. Για το νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα ελήφθη υπόψη το υπόλοιπο τμήμα των λειτουργικών δαπανών της που θα πρέκυπταν για την ανοιχτή ομάδα. Τα έξοδα αυτά ελήφθησαν υπόψη στην εξέλιξη σχηματισμού της περιουσίας του συστήματος αυτού. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την κάλυψή τους. Δεν ελήφθησαν υπόψη έξοδα, που αφορούν την ίδρυση, εγκατάσταση και οργάνωση του νέου συστήματος.

vii) Ράντες & Αναπροσαρμογή Συντάξεων στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα

Οι ράντες με τις οποίες υπολογίζεται η καταβλητέα σύνταξη ελήφθησαν ως ισόβιες ράντες ζωής με μεταβίβαση ,επικαιροποιούνται ανά τριετία, με βάση τις δημογραφικές προβολές της EUROSTAT (Europop 2019), που αφορούν στην εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής. Επίσης, καθώς η ασφάλιση χαρακτηρίζεται ως κοινωνική και επειδή οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής από τους άντρες, λήφθηκε υπόψη στους υπολογισμούς ενιαία ράντα που προκύπτει από στάθμιση με βάση την αναλογία των εισφορίσιμων αποδοχών ανά φύλο στις $\ddot{a}_{x,m}$ και $\ddot{a}_{x,f}$ αντίστοιχες ισόβιες ράντες ζωής για άνδρα και γυναίκα ηλικίας (x) στη συνταξιοδότηση.

Για τον υπολογισμό των ραντών στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα λήφθηκαν υπόψη τα προαναφερθέντα στην ανωτέρω παράγραφο iii), πραγματικά επιτόκια αποδόσεων.

Όσον αφορά τα ποσοστά τα σχετικά με τη μεταβίβαση σύνταξης, ελήφθησαν τα ποσοστά που εφαρμόζονται και στο ισχύον σύστημα.

Μετά το πρώτο έτος καταβολής της σύνταξης, έχει ληφθεί υπόψη ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων ίση με τον ΔΤΚ. Δεν εφαρμόζεται αναπροσαρμογή των συντάξεων κατά την επικαιροποίηση των ραντών κάθε τρία έτη.

viii) Λοιπές Παραδοχές

Για την εκτίμηση του ετήσιου αποτελέσματος κάθε έτους της προβολής και για τα δυο συστήματα, ελήφθησαν υπόψη τόσο οι λειτουργικές δαπάνες, όσο και τα έσοδα από επενδύσεις μειωμένα κατά τα έξοδα επενδύσεων.

Για τον προσδιορισμό του κόστους μετάβασης που αφορά την κλειστή ομάδα των ασφαλισμένων και συνταξιούχων που θα παραμείνει στο σύστημα NDC, στις αναλογιστικές προβολές ελήφθησαν υπόψη και οι εκτιμήσεις για τις εκκρεμείς συντάξεις κατά την 31.12.2019, καθώς και τα αναδρομικά ποσά που αντιστοιχούν σε αυτές.

9. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΑΑ

Οι προβολές έγιναν με το μοντέλο του ILO[3] που διαθέτει η ΕΑΑ, προσαρμοσμένο στο ελληνικό συνταξιοδοτικό σύστημα, το οποίο εκτιμάει μελλοντικά κόστη με τη μέθοδο "cohort decomposition". Με βάση τη μέθοδο αυτή τα δεδομένα ομαδοποιούνται και εξετάζονται κατά ένα κοινό χαρακτηριστικό και εν προκειμένω την ηλικία.

Οι διαφορετικές καταστάσεις (ενεργός ασφαλισμένος, συνταξιούχος, κλπ) ενός cohort και οι συναφείς παράμετροι (π.χ. μέσος μισθός, μέση σύνταξη) παρέχονται από το μοντέλο κάθε έτος κατά τη διάρκεια της προβολής[4].

Κάθε cohort προβάλλεται κατ' έτος με βάση πιθανότητες μετάβασης σε νέα κατάσταση (mortality rate, retirement rate, invalidity rate), εφαρμόζοντας παράλληλα, όπου απαιτείται, τις σχετικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τις μεθόδους υπολογισμού και αναπροσαρμογής των παροχών.

Ο υπολογισμός των εισφορών γίνεται με χρήση του κατά περίπτωση ποσοστού εισφοράς και της αντίστοιχης βάσης υπολογισμού των εισφορών η οποία παρέχεται από το μοντέλο.

Για τις παροχές των ήδη συνταξιούχων κατά την ημερομηνία αποτίμησης και για τον υπολογισμό των μελλοντικών (μετά την ημερομηνία αποτίμησης) καταβολών συνταξιοδοτικών παροχών σε αυτούς και σε τυχόν δικαιοδόχους τους, λαμβάνονται υπόψη ως δεδομένα:

- Οι κατανομές των συντάξεων (πλήθος, μέση σύνταξη) ανά ομάδα συνταξιούχων με όμοια χαρακτηριστικά, φύλο, κατηγορία σύνταξης και ηλικία, που προκύπτουν με βάση αναλυτικό αρχείο συντάξεων.
- Οι δημογραφικές, μακροοικονομικές και λοιπές παραδοχές, οι οποίες αναλύονται στην ανωτέρω ενότητα 8.

Το ετήσιο ποσό σύνταξης κατά την ημερομηνία αποτίμησης προβάλλεται στο μέλλον κατ΄ έτος σε όλη τη διάρκεια προβολών, λαμβάνοντας υπόψη την ετήσια αύξηση των συντάξεων, την πιθανότητα διακοπής της σύνταξης (θάνατος συνταξιούχου,

[3] The ILO Pension Model A Technical Guide, Public Finance, Actuarial and Statistics Unit Social Protection Department International Labour Office, Geneva

[4] Αναλυτική περιγραφή : Iyer S., Actuarial Mathematics of social security pensions, Geneva (ILO/ISSA), 1999, Chapter 5

ενηλικίωση συνταξιούχων ορφάνιας, κλπ) καθώς και το ενδεχόμενο χορήγησης σύνταξης σε δικαιοδόχο(ους).

Επίσης, δεδομένου ότι οι σημερινοί ασφαλισμένοι δεν έχουν ακόμα συνταξιοδοτηθεί απαιτείται η εκτίμηση της συνταξιοδοτικής τους παροχής. Ως δεδομένα λαμβάνονται υπόψη:

- Κατανομές ανά ομάδα ασφαλισμένων με όμοια χαρακτηριστικά και νομικό πλαίσιο, φύλο και ηλικία, που προκύπτουν με βάση αναλυτικά αρχεία και αφορούν σε κατανομές: ασφαλισμένων, προϋπηρεσίας, μισθών, πυκνότητας εισφορών, συσσωρευμένων εισφορών, κλπ.
- Δημογραφικές, μακροοικονομικές και λοιπές παραδοχές, οι οποίες αναλύονται σε επόμενη ενότητα.

Η δημογραφική κατ' έτος προβολή των υφιστάμενων κατά την ημερομηνία αποτίμησης ασφαλισμένων γίνεται με βάση:

- πιθανότητες μετάβασης σε κατάσταση συνταξιούχου (mortality rate, retirement rate, invalidity rate),
- τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης (heterogeneous retirement behaviour),
- το ενδεχόμενο χορήγησης σύνταξης σε δικαιοδόχο(ους).

Οι βασικές συνιστώσες για την περιγραφή της συνολικής χρηματοοικονομικής εξέλιξης του Ελληνικού συνταξιοδοτικού συστήματος που εξετάστηκαν είναι οι ακόλουθες:

- Η Δημογραφική Εξέλιξη
- Η συνολική δαπάνη του συστήματος όσον αφορά στις παροχές και ως ποσοστό του ΑΕΠ
- Οι συνολικές ασφαλιστικές εισφορές του συστήματος και ως ποσοστό του ΑΕΠ
- Το ετήσιο αποτέλεσμα του συστήματος (ασφαλιστικές εισφορές και λοιπά έσοδα μείον παροχές και λοιπά έξοδα) και ως ποσοστό του ΑΕΠ

10. ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Με την παρούσα αναλογιστική μελέτη εξετάζεται μετάβαση της ασφάλισης για Επικουρική Σύνταξη από το σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC) διανεμητικού χαρακτήρα, σε κεφαλαιοποιητικό σύστημα, με έτος έναρξης το 2022.

Για την κλειστή ομάδα ασφαλισμένων που θα παραμείνουν στο σύστημα NDC και με βάση τα εναλλακτικά ποσοστά των συμμετεχόντων στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα που δόθηκαν από τον Υφυπουργό, εξετάστηκαν τα εξής σενάρια :

Σενάρια ως προς το ποσοστό μετάβασης πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα - Κλειστό NDC Σύστημα	Νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 που υπάγονται υποχρεωτικά στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα	Ασφαλισμένοι κάτω των 35 ετών που συμμετέχουν υποχρεωτικά στο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης ως 31.12.2022, οι οποίοι επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα κατά το 2023
Βασικό 20%	**100%**	**20%**
Σενάριο 10%	100%	10%
Σενάριο 30%	100%	30%

Για τα ανωτέρω σενάρια πραγματοποιήθηκαν υπολογισμοί και με τα τέσσερα ονομαστικά επιτόκια προεξόφλησης που αναφέρονται στην παράγραφο ν) της ενότητας 8.

Για το νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα και με βάση τα εναλλακτικά ποσοστά των συμμετεχόντων στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα που δόθηκαν από τον Υφυπουργό, εξετάστηκαν τα εξής σενάρια :

Σενάρια ως προς το ποσοστό συμμετοχής πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα - Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα	Νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 που υπάγονται υποχρεωτικά στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα	Ασφαλισμένοι κάτω των 35 ετών που συμμετέχουν υποχρεωτικά στο NDC σύστημα επικουρικής ασφάλισης ως 31.12.2022, οι οποίοι επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα κατά το 2023	Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς υποχρέωση επικουρικής ασφάλισης, κάτω των 35 ετών το 2023, καθώς και νεοεισερχόμενοι αυτής της κατηγορίας από το 2023 και στο εξής που επιλέγουν να ενταχθούν στο νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα
Βασικό 20%-5%	**100%**	**20%**	**5%**
Σενάριο 20%-10%	100%	20%	10%
Σενάριο 10%-5%	100%	10%	5%
Σενάριο 10%-10%	100%	10%	10%
Σενάριο 30%-5%	100%	30%	5%
Σενάριο 30%-10%	100%	30%	10%

Για τα ανωτέρω σενάρια πραγματοποιήθηκαν υπολογισμοί και με τα τρία επιτόκια απόδοσης επενδύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο iii) της ενότητας 8.

11. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης σε δυο κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΝΟΗΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Α.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το σύστημα νοητής κεφαλαιοποίησης είναι διανεμητικού χαρακτήρα, δηλαδή οι κατ' έτος παροχές (και λοιπά έξοδα) καλύπτονται από τις κατ' έτος καταβληθείσες εισφορές (και τα λοιπά έσοδα ή με χρήση περιουσιακών στοιχείων). Καθώς στο NDC σύστημα θα μειώνεται σταδιακά το πλήθος των ασφαλισμένων από κάποιο έτος και εφεξής και άρα και τα έσοδά του, εκτιμάται η ανάγκη για επιπλέον χρηματοδότηση, δηλαδή το κόστος μετάβασης από το NDC σύστημα στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα.

Α.2 ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Όπως προαναφέρθηκε, στο σύστημα αυτό παραμένουν ασφαλισμένοι για σύνταξη έως και 31.12.2021 οι οποίοι και θα συνεχίσουν να καταβάλουν τις εισφορές τους σε αυτό μέχρι τη συνταξιοδότησή τους. Ως εκ τούτου, οι υποχρεώσεις που πρέπει να καλυφθούν, αφορούν στις παροχές των ήδη συνταξιούχων κατά την 31.12.2021 καθώς και στις μελλοντικές παροχές για επικουρική σύνταξη που θα λάβουν οι ασφαλισμένοι μέχρι την 31.12.2021 που θα παραμείνουν στο NDC σύστημα και οι ασφαλισμένοι που θα μεταβούν στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα για τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα, ως την ημερομηνία μετάβασης τους.

Στο βασικό σενάριο που θα παρατεθεί καθώς και στα λοιπά σενάρια , εξετάζεται η εξέλιξη του κλειστού διανεμητικού συστήματος με την προαναφερθείσα στην παράγραφο ν) της ενότητας 8 παρέμβαση στις παραμέτρους του NDC συστήματος, ώστε να διατηρείται το ύψος των συντάξεων της κλειστής ομάδας στο επίπεδο αυτού που θα λάμβανε με το ισχύον διανεμητικό σύστημα (αν η ομάδα των ασφαλισμένων παρέμενε ανοιχτή) και εκτιμάται το ύψος της επιπλέον χρηματοδότησης .

Α.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ NDC

Οι ακόλουθοι πίνακες εμφανίζουν τα κύρια αποτελέσματα των εκτιμήσεων :

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 – 2070 (σε χιλ.)

Ισχύον Σύστημα – Ανοιχτή Ομάδα NDC Συστήματος

Έτος	Πλήθος Ασφαλισμένων	Πλήθος Συντάξεων			Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
		Γήρατος	Αναπηρίας	Χηρείας & Ορφάνιας	
2021	3.449	925	80	285	1.290
2022	3.508	932	84	295	1.311
2023	3.561	942	88	305	1.335
2024	3.612	930	92	314	1.336
2025	3.608	933	96	324	1.352
2030	3.590	988	113	366	1.467
2035	3.560	1.083	132	397	1.612
2040	3.493	1.272	151	422	1.845
2045	3.410	1.354	168	440	1.962
2050	3.332	1.445	181	452	2.077
2055	3.258	1.410	190	454	2.054
2060	3.208	1.391	198	448	2.037
2065	3.171	1.336	202	436	1.974
2070	3.133	1.323	204	418	1.945

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 – 2070 (σε χιλ.)

Νέο Σύστημα – Κλειστή Ομάδα NDC Συστήματος
Σενάριο 10%

Έτος	Πλήθος Ασφαλισμένων	Πλήθος Συντάξεων			Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
		Γήρατος	Αναπηρίας	Χηρείας & Ορφάνιας	
2021	3.449	925	80	285	1.290
2022	3.410	932	84	295	1.311
2023	3.285	942	88	305	1.335
2024	3.260	930	92	314	1.336
2025	3.215	933	96	324	1.352
2030	2.910	988	113	366	1.467
2035	2.527	1.083	132	397	1.611
2040	2.033	1.272	150	420	1.842
2045	1.629	1.354	165	435	1.954
2050	1.194	1.444	175	442	2.061
2055	875	1.406	178	438	2.023
2060	553	1.378	174	425	1.977
2065	303	1.289	160	403	1.852
2070	88	1.172	137	373	1.682

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 – 2070 (σε χιλ.)

Νέο Σύστημα – Κλειστή Ομάδα NDC Συστήματος
Βασικό Σενάριο 20%

Έτος	Πλήθος Ασφαλισμένων	Πλήθος Συντάξεων			Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
		Γήρατος	Αναπηρίας	Χηρείας & Ορφάνιας	
2021	3.449	925	80	285	1.290
2022	3.410	932	84	295	1.311
2023	3.201	942	88	305	1.335
2024	3.176	930	92	314	1.336
2025	3.131	933	96	324	1.352
2030	2.827	988	113	366	1.467
2035	2.444	1.083	132	397	1.611
2040	1.951	1.272	150	420	1.842
2045	1.549	1.354	165	435	1.954
2050	1.116	1.444	175	442	2.061
2055	804	1.406	178	438	2.023
2060	503	1.378	174	425	1.977
2065	278	1.290	160	403	1.853
2070	83	1.173	137	373	1.683

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 – 2070 (σε χιλ.)

Νέο Σύστημα – Κλειστή Ομάδα NDC Συστήματος
Σενάριο 30%

Έτος	Πλήθος Ασφαλισμένων	Πλήθος Συντάξεων			Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
		Γήρατος	Αναπηρίας	Χηρείας & Ορφάνιας	
2021	3.449	925	80	285	1.290
2022	3.410	932	84	295	1.311
2023	3.117	942	88	305	1.335
2024	3.092	930	92	314	1.336
2025	3.048	933	96	324	1.352
2030	2.744	988	113	366	1.467
2035	2.361	1.083	132	397	1.611
2040	1.869	1.272	150	420	1.842
2045	1.468	1.354	165	435	1.954
2050	1.038	1.444	175	442	2.061
2055	732	1.406	178	438	2.023
2060	453	1.379	174	425	1.978
2065	254	1.291	160	403	1.854
2070	79	1.173	137	373	1.683

Στο σενάριο στο οποίο έχει ληφθεί υπόψη ποσοστό μετάβασης 10%, το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 84 χιλιάδες ήδη ασφαλισμένους ηλικίας ως 35 ετών το 2023 που θα επιλέξουν τη συνέχιση της ασφάλισής τους στο νέο σύστημα. Αντίστοιχα, το 20% αυτών, που λαμβάνεται στο βασικό σενάριο, είναι περίπου 168 χιλιάδες ασφαλισμένοι και το 30% αντιστοιχεί σε 252 χιλιάδες

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το σύστημα NDC είναι αυτορρυθμιζόμενο. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία του συστήματος NDC είναι η εφαρμογή του σε ανοιχτή ομάδα ασφαλισμένων, δηλαδή απαιτείται η συνεχής ροή πρωτοασφαλιζόμενων νεοεισερχόμενων, άλλως επηρεάζονται παράμετροι του συστήματος.

Αν η ασφαλισμένη ομάδα από ανοιχτή ομάδα (συνεχής ροή νεοεισερχόμενων) μετατραπεί σε κλειστή ομάδα (καμιά είσοδος νεοεισερχόμενου πρωτοασφαλιζόμενου από 1/1/2022 και μετά), το σύστημα NDC δεν μπορεί να λειτουργήσει ως αυτορρυθμιζόμενο.

Ειδικότερα, με τη ΜΗ είσοδο νεοεισερχόμενων πρωτοασφαλιζόμενων από 1/1/2022 και μετά, σταδιακά η βάση εισφορών, περίπου από το 2035 και μετά, θα μειώνεται συνεχώς από έτος σε έτος (αφού θα μειώνεται ο αριθμός των ασφαλισμένων) και συνεπώς η απόδοση των εισφορών θα προκύπτει σταδιακά αρνητική. Ως εκ τούτου :

α) το συσσωρευμένο ποσό στη συνταξιοδότηση θα καταλήγει μικρότερο από το σύνολο των εισφορών που καταβλήθηκαν κατά τον εργασιακό βίο του ασφαλισμένου και οι νέες συντάξεις θα προκύπτουν κάθε έτος όλο και μικρότερες, ώσπου να εκφυλιστούν σε ελάχιστα ποσά.

β) οι υφιστάμενες συντάξεις στο σύστημα δεν θα αναπροσαρμόζονται θετικά και θα χάνουν την αξία τους κάθε έτος, ώσπου αυτή τελικά να εκφυλιστεί, επειδή οι εισφορές θα είναι πάντα μικρότερες από το αλγεβρικό άθροισμα των παροχών των εξόδων και των εσόδων επενδύσεων και θα προκύπτει έλλειμμα.

Για να διατηρηθούν οι συντάξεις στο σημερινό επίπεδο του διανεμητικού συστήματος και να μην υποστούν οι ασφαλισμένοι που θα παραμείνουν σε αυτό, τις συνέπειες της μετάβασης από το διανεμητικό στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, πρέπει οι τιμές για τη νοητή απόδοση και την αναπροσαρμογή των συντάξεων να είναι αυτές της ανοιχτής ομάδας του συστήματος NDC.

Στους παρακάτω πίνακες εμφανίζεται αφενός για την ανοιχτή ομάδα και αφετέρου για την κλειστή ομάδα του NDC η εξέλιξη των εισφορών-παροχών, εσόδων επενδύσεων και λειτουργικών εξόδων. Για την κλειστή ομάδα του NDC συστήματος εμφανίζεται επιπλέον και η εξέλιξη της επιπρόσθετης χρηματοδότησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 - 2070

	Ισχύον Σύστημα – Ανοιχτή Ομάδα NDC Συστήματος (σε % του ΑΕΠ)						Βασικές Παράμετροι	
Έτος	Εισφορές Εργοδότης & Εργαζ/νος	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Έσοδα Επενδύσεων	Λειτουργικά Έξοδα	Ετήσιο Αποτέλεσμα	Περιουσία (Κινητές Αξίες)	Πλασματικό ποσοστό επιστροφής	Ποσοστό Ετήσιας αναπροσαρμογής Συντάξεων
2021	1,61%	1,76%	0,05%	0,04%	-0,15%	1,51%	2,8%	0,0%
2022	1,55%	1,71%	0,04%	0,04%	-0,17%	1,29%	3,2%	0,0%
2023	1,48%	1,66%	0,03%	0,04%	-0,19%	1,06%	3,9%	0,0%
2024	1,47%	1,57%	0,03%	0,04%	-0,11%	0,90%	2,7%	0,0%
2025	1,47%	1,52%	0,03%	0,04%	-0,06%	0,82%	2,8%	0,0%
2030	1,48%	1,43%	0,02%	0,04%	0,04%	0,79%	2,9%	1,4%
2035	1,46%	1,40%	0,03%	0,04%	0,04%	0,88%	3,3%	1,9%
2040	1,43%	1,43%	0,02%	0,04%	-0,01%	0,75%	3,6%	2,0%
2045	1,43%	1,39%	0,02%	0,03%	0,02%	0,76%	3,6%	2,0%
2050	1,41%	1,40%	0,02%	0,03%	0,01%	0,66%	3,6%	2,0%
2055	1,42%	1,34%	0,02%	0,03%	0,08%	0,72%	3,6%	2,0%
2060	1,42%	1,35%	0,03%	0,03%	0,07%	0,98%	3,5%	2,0%
2065	1,43%	1,36%	0,03%	0,02%	0,08%	1,20%	3,4%	2,0%
2070	1,43%	1,42%	0,04%	0,02%	0,02%	1,23%	3,2%	2,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 - 2070

Νέο Σύστημα – Κλειστή Ομάδα NDC Συστήματος
Βασικό Σενάριο 20 % (σε % ΑΕΠ)

Έτος	Εισφορές Εργοδότης & Εργαζ/νος	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Επιπρόσθετη Χρηματοδότηση	Έσοδα Επενδύσεων	Λειτουργικά Έξοδα	Ετήσιο Αποτέλεσμα	Περιουσία (Κινητές Αξίες)	Βασικές Παράμετροι: Πλασματικό ποσοστό επιστροφής	Βασικές Παράμετροι: Ποσοστό Ετήσιας αναπροσαρμογής Συντάξεων
2021	1,61%	1,76%	0,00%	0,05%	0,04%	-0,15%	1,51%	2,8%	0,0%
2022	1,53%	1,71%	0,02%	0,04%	0,04%	-0,17%	1,29%	3,2%	0,0%
2023	1,40%	1,66%	0,08%	0,03%	0,04%	-0,19%	1,06%	3,9%	0,0%
2024	1,37%	1,57%	0,10%	0,03%	0,04%	-0,11%	0,90%	2,7%	0,0%
2025	1,36%	1,52%	0,11%	0,03%	0,04%	-0,06%	0,82%	2,8%	0,0%
2030	1,28%	1,43%	0,21%	0,02%	0,04%	0,04%	0,79%	2,9%	1,4%
2035	1,13%	1,40%	0,32%	0,03%	0,03%	0,04%	0,89%	3,3%	1,9%
2040	0,93%	1,42%	0,49%	0,02%	0,02%	-0,01%	0,75%	3,6%	2,0%
2045	0,76%	1,39%	0,65%	0,02%	0,02%	0,02%	0,77%	3,6%	2,0%
2050	0,55%	1,41%	0,84%	0,02%	0,01%	-0,02%	0,62%	3,6%	2,0%
2055	0,40%	1,33%	0,98%	0,02%	0,01%	0,06%	0,60%	3,6%	2,0%
2060	0,25%	1,28%	1,07%	0,02%	0,01%	0,07%	0,81%	3,5%	2,0%
2065	0,14%	1,17%	1,10%	0,03%	0,01%	0,09%	1,04%	3,4%	2,0%
2070	0,04%	1,06%	1,04%	0,03%	0,00%	0,05%	1,17%	3,2%	2,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ 2021 - 2070 (σε % ΑΕΠ)

ΚΛΕΙΣΤΗ ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ- ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ NDC ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Έτος	Εισφορές Εργοδότης & Εργαζ/νος	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Επιπρόσθετη Χρηματοδότηση	Έσοδα Επενδύσεων	Λειτουργικά Έξοδα	Ετήσιο Αποτέλεσμα	Περιουσία (Κινητές Αξίες)	Εισφορές Εργοδότης & Εργαζ/νος	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Επιπρόσθετη Χρηματοδότηση	Έσοδα Επενδύσεων	Λειτουργικά Έξοδα	Ετήσιο Αποτέλεσμα	Περιουσία (Κινητές Αξίες)
	Σενάριο : 10%							Σενάριο : 30%						
2021	1,61%	1,76%	0,00%	0,05%	0,04%	-0,15%	1,51%	1,61%	1,76%	0,00%	0,05%	0,04%	-0,15%	1,51%
2022	1,53%	1,71%	0,02%	0,04%	0,04%	-0,17%	1,29%	1,53%	1,71%	0,02%	0,04%	0,04%	-0,17%	1,29%
2023	1,42%	1,66%	0,06%	0,03%	0,04%	-0,19%	1,06%	1,37%	1,66%	0,11%	0,03%	0,04%	-0,19%	1,06%
2024	1,39%	1,57%	0,08%	0,03%	0,04%	-0,11%	0,90%	1,35%	1,57%	0,12%	0,03%	0,04%	-0,11%	0,90%
2025	1,39%	1,52%	0,09%	0,03%	0,04%	-0,06%	0,82%	1,34%	1,52%	0,14%	0,03%	0,04%	-0,06%	0,82%
2030	1,31%	1,43%	0,18%	0,02%	0,04%	0,04%	0,79%	1,25%	1,43%	0,23%	0,02%	0,04%	0,04%	0,79%
2035	1,16%	1,40%	0,29%	0,03%	0,03%	0,04%	0,88%	1,09%	1,40%	0,36%	0,03%	0,03%	0,04%	0,89%
2040	0,97%	1,42%	0,45%	0,02%	0,02%	-0,01%	0,75%	0,90%	1,42%	0,52%	0,02%	0,02%	-0,01%	0,76%
2045	0,79%	1,39%	0,62%	0,02%	0,02%	0,02%	0,77%	0,72%	1,39%	0,69%	0,02%	0,02%	0,02%	0,77%
2050	0,59%	1,41%	0,80%	0,02%	0,01%	-0,02%	0,62%	0,52%	1,41%	0,87%	0,02%	0,01%	-0,02%	0,62%
2055	0,44%	1,34%	0,95%	0,02%	0,01%	0,06%	0,60%	0,37%	1,32%	1,01%	0,02%	0,01%	0,06%	0,60%
2060	0,28%	1,30%	1,07%	0,02%	0,01%	0,07%	0,81%	0,23%	1,25%	1,07%	0,02%	0,01%	0,06%	0,81%
2065	0,15%	1,22%	1,13%	0,03%	0,01%	0,09%	1,04%	0,13%	1,13%	1,06%	0,03%	0,01%	0,08%	1,04%
2070	0,05%	1,12%	1,09%	0,03%	0,00%	0,05%	1,17%	0,04%	1,01%	0,98%	0,03%	0,00%	0,05%	1,16%

Η επιπλέον χρηματοδότηση αυξάνεται σταδιακά κατά την περίοδο προβολής. Το 2055 ανέρχεται σε ποσοστό περίπου 1% του ΑΕΠ και παραμένει τουλάχιστον σε αυτό το επίπεδο και στα επόμενα έτη ως το 2070.

Η περιουσία του κλειστού NDC συστήματος χρησιμοποιείται για την κάλυψη τυχόν ετήσιων ελλειμμάτων, κυρίως κατά το πρώτο μέρος της προβολής, κατ' αντιστοιχία της χρηματοδότησής τους και στο ισχύον ανοιχτό NDC σύστημα.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η ανάγκη επιπλέον χρηματοδότησης (κόστος μετάβασης) για την κάλυψη των υποχρεώσεων επικουρικής ασφάλισης του "κλειστού NDC συστήματος" σε παρούσες αξίες.

Λαμβάνοντας υπόψη το μέσο ετήσιο πληθωρισμό της τάξης του 2%, που χρησιμοποιήθηκε στις προβολές, χρησιμοποιήθηκαν 4 σενάρια ως προς το ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης, ώστε να αναδειχθεί η μεγάλη ευαισθησία των αποτελεσμάτων σε παρούσες αξίες ως προς το επιτόκιο προεξόφλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ NDC ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (κλειστή ομάδα) ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ				
ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ 31.12.2020 (σε δισ. ευρώ)				
Ονομαστικό Επιτόκιο Προεξόφλησης	2,50%	3,00%	3,50%	4,00%
Βασικό Σενάριο 20%	-78	-66	-56	-48
Σενάριο 10%	-76	-64	-54	-46
Σενάριο 30%	-79	-67	-57	-49

Όπως φαίνεται από τις κατακόρυφα εμφανιζόμενες τιμές, η παρούσα αξία της επιπρόσθετης χρηματοδότησης-κόστος μετάβασης δεν διαφέρει σημαντικά όσον αφορά τα σενάρια ως προς το ποσοστό μετάβασης πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα. Ωστόσο, όπως προκύπτει και από τις οριζόντια εμφανιζόμενες τιμές, η παρούσα αξία διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το σενάριο ως προς το επιτόκιο προεξόφλησης.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά τα μεγέθη του κλειστού NDC συστήματος σε παρούσα αξία για το βασικό σενάριο, όσον αφορά το ποσοστό μετάβασης πληθυσμού στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα (20%), για τα 4 σενάρια ως προς το επιτόκιο προεξόφλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 : ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ 31.12.2020 (σε δισ. Ευρώ)			
ΚΛΕΙΣΤΗ ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ - ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ NDC ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΑΣΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ 20%			
Ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης 2,50%			
ΠΑ Εισφορών	73	ΠΑ Παροχών	149
Περιουσία	3	ΠΑ Λειτουργικών Εξόδων	2
Υποσύνολο	77	Υποσύνολο	151
ΠΑ Επιπρόσθετης Χρηματοδότησης	78		
Υποσύνολο	154	Υποσύνολο	151
		Πλεόνασμα	3
Σύνολο	154	Σύνολο	154
Ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης 3,00%			
ΠΑ Εισφορών	67	ΠΑ Παροχών	131
Περιουσία	3	ΠΑ Λειτουργικών Εξόδων	2
Υποσύνολο	70	Υποσύνολο	133
ΠΑ Επιπρόσθετης Χρηματοδότησης	66		
Υποσύνολο	136	Υποσύνολο	133
		Πλεόνασμα	3
Σύνολο	136	Σύνολο	136
Ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης 3,50%			
ΠΑ Εισφορών	62	ΠΑ Παροχών	116
Περιουσία	3	ΠΑ Λειτουργικών Εξόδων	2
Υποσύνολο	65	Υποσύνολο	118
ΠΑ Επιπρόσθετης Χρηματοδότησης	56		
Υποσύνολο	121	Υποσύνολο	118
		Πλεόνασμα	3
Σύνολο	121	Σύνολο	121
Ονομαστικό επιτόκιο προεξόφλησης 4,00%			
ΠΑ Εισφορών	57	ΠΑ Παροχών	104
Περιουσία	3	ΠΑ Λειτουργικών Εξόδων	2
Υποσύνολο	60	Υποσύνολο	106
ΠΑ Επιπρόσθετης Χρηματοδότησης	48		
Υποσύνολο	108	Υποσύνολο	106
		Πλεόνασμα	3
Σύνολο	108	Σύνολο	108

Αναφέρεται ότι η παραπάνω παρούσα αξία αφορά το χρηματοδοτικό κενό της περιόδου 2022-2070. Το 2070 προβλέπεται ότι θα είναι εν ζωή 1,68 εκατομμύρια συνταξιούχοι με προσδόκιμο ζωής τότε της τάξης των 10 ετών, καθώς και ενεργοί ασφαλισμένοι της τάξης των 0,085 εκατομυρίων, οι οποίοι επίσης θα δικαιωθούν σύνταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟ_ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Β.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών σε αντίθεση με το διανεμητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση, οι εισφορές των ασφαλισμένων χρηματοδοτούν τις μελλοντικές παροχές τους.

Ειδικότερα :
Οι καταβαλλόμενες εισφορές των ασφαλισμένων κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου, οι οποίες και τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς, αποτελούν κεφάλαιο που επενδύεται ετησίως σε χρηματοοικονομικά κατά κύριο λόγο προϊόντα και μαζί με τις εκάστοτε ετήσιες αποδόσεις συσσωρεύονται στους λογαριασμούς αυτούς. Το συσσωρευμένο κεφάλαιο κατά τη συνταξιοδότηση, αποτελεί τη βάση υπολογισμού της σύνταξης που πρόκειται να καταβληθεί. Δηλαδή στο σύστημα αυτό οι παροχές που καταβάλλονται χρηματοδοτούνται από την κεφαλαιοποίηση των ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων και των σχετικών αποδόσεων τους.

Σε κάθε περίπτωση το ύψος των απονεμόμενων συντάξεων είναι συνδεδεμένο με την ηλικία του συνταξιούχου. Κατά τη συνταξιοδότηση, με βάση την αρχή της ισοδυναμίας η συσσωρευμένη αξία των εισφορών πρέπει να είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών καταβολών της σύνταξης (χρήση ράντας κατά περίπτωση).

Β.2 ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι κυρίως στον πιστωτικό κίνδυνο και στον κίνδυνο της αγοράς. Για το λόγο αυτό στα κεφαλαιοποιητικά συστήματα θεσπίζονται κανόνες που αποσκοπούν να καταστήσουν εφικτή τη χρηστή, συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κεφαλαίων τους και να διασφαλίσουν ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας για τις παροχές όλων των συνταξιούχων.

Δεδομένου ότι το νέο σύστημα θα παρέχει συνταξιοδοτικές παροχές μέσω χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και η ασφάλιση θα χαρακτηριστεί υποχρεωτική με καταβολή εισφοράς εργοδότη και εργαζόμενου, το νέο σύστημα, κατ' αναλογία άλλων κεφαλαιοποιητικών συστημάτων, πρέπει να διαθέτει :

- Οικονομική, λογιστική άρα και περιουσιακή αυτοτέλεια. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις με ΕΛΠ, (να τηρούνται τεχνικές προβλέψεις και να υφίστανται συγκεκριμένοι κανόνες αποτίμησης επενδύσεων) και να ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές.
- Σύστημα Διακυβέρνησης και Δομές Λειτουργίας (Βασικές Λειτουργίες-καταλληλότητα οργάνων διοίκησης και στελεχιακού δυναμικού). Η διασφάλιση αποτελεσματικού συστήματος Διακυβέρνησης (Διαχείριση Κινδύνων/ Αναλογιστική Λειτουργία/Εσωτερικός Έλεγχος) είναι ουσιώδους σημασίας για την κατάλληλη διαχείριση των κινδύνων και την προστασία των ασφαλισμένων.
- Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα και ηλεκτρονική πλατφόρμα στην οποία θα μπορεί να εισέρχεται για ενημέρωση ο ασφαλισμένος. Το πληροφοριακό σύστημα θα πρέπει να μπορεί να παρακολουθεί αναλυτικά (και κατά το δυνατόν σε πραγματικό χρόνο) τους ατομικούς συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς (ενδεικτικά εισφορές, έξοδα και λοιπές επιβαρύνσεις, αποδόσεις, καταβολές).

Πρέπει επίσης να διασφαλίζεται :

- Η πλήρης και κατανοητή πληροφόρηση των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων. Πρέπει να τους παρέχονται σαφείς και επαρκείς πληροφορίες προς υποστήριξη των αποφάσεων που αυτοί λαμβάνουν σχετικά με τη συνταξιοδότησή τους και να διασφαλίζεται εν γένει υψηλό επίπεδο διαφάνειας, και στην προσυνταξιοδοτική περίοδο καθώς και στην περίοδο μετά τη συνταξιοδότηση για το διάστημα καταβολής της παροχής.
- Η διενέργεια των επενδύσεων με γνώμονα τη σύνεση (prudent person principle), με τεχνικές Life Cycle, με κανόνες asset allocation ανάλογα με τα προφίλ ανάληψης επενδυτικού κινδύνου κ.λ.π. (περιγραφή των αρχών επενδυτικής πολιτικής). Η επενδυτική πολιτική συνιστά αποφασιστικό παράγοντα τόσο για την ασφάλεια όσο και για τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων.
- Ο συνετός υπολογισμός των τεχνικών προβλέψεων και η κάλυψή τους με επαρκή και κατάλληλα περιουσιακά στοιχεία, για να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων πληρωμής των συντάξεων.
- Η πλήρης διαφάνεια ως προς τις ακολουθούμενες επενδυτικές πρακτικές.
- Η πλήρης διαφάνεια ως προς τους κανόνες καταβολής της παροχής κατά την έναρξη της συνταξιοδότησης.

Σημείωση : Δεδομένης της μορφής και της λειτουργίας των κεφαλαιοποιητικών συστημάτων σε ορισμένες περιπτώσεις επέλευσης του κινδύνου (αναπηρία ή θάνατος ενεργού ασφαλισμένου σε νεαρή ηλικία), προκύπτουν μικρά ποσά συντάξεων, καθώς το συσσωρευμένο ποσό στον ατομικό τους λογαριασμό διαμορφώνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, αν υπάρξει ειδική πρόβλεψη ελάχιστης συνταξιοδοτικής παροχής απαιτείται χρηματοδότηση.

Β.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Οι ακόλουθοι πίνακες εμφανίζουν τα κύρια αποτελέσματα των εκτιμήσεων :

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2022- 2070 (σε χιλ.)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Βασικό Σενάριο 20% - 5%

Έτος	Πλήθος Ασφαλισμένων	Πλήθος Συντάξεων			Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
		Γήρατος	Αναπηρίας	Χηρείας & Ορφάνιας	
2022	98	0	0	0	0
2023	366	0	0	0	0
2024	443	0	0	0	0
2025	485	0	0	0	0
2030	776	0	0	1	1
2035	1.134	0	1	2	3
2040	1.566	0	3	4	7
2045	1.889	0	6	8	14
2050	2.248	1	11	14	27
2055	2.490	10	21	21	53
2060	2.741	57	37	31	124
2065	2.928	139	57	43	239
2070	3.085	277	83	59	419

Για την ομάδα των ήδη ασφαλισμένων ηλικίας ως 35 ετών το 2023 που θα επιλέξουν τη συνέχιση της ασφάλισής τους στο νέο σύστημα, στο σενάριο στο οποίο έχει ληφθεί υπόψη ποσοστό συμμετοχής 10%, το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 84 χιλιάδες ασφαλισμένους. Αντίστοιχα, το 20% αυτών, που λαμβάνεται στο βασικό σενάριο, είναι περίπου 168 χιλιάδες ασφαλισμένοι και το 30% αντιστοιχεί σε 252 χιλιάδες.

Για την ομάδα όσων δεν έχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση, οι οποίοι σταδιακά εισέρχονται στο νέο σύστημα:

- Για το σενάριο συμμετοχής κατά 5%, το 2023 εισέρχονται περίπου 6.000 ασφαλισμένοι, ενώ το 2070 το πλήθος τους θα έχει ανέλθει σε περίπου 36.000.
- Για το σενάριο συμμετοχής κατά 10%, το 2023 εισέρχονται περίπου12.000 ασφαλισμένοι, ενώ το 2070 το πλήθος τους θα έχει ανέλθει σε περίπου 72.000.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ 2022 – 2070 (σε χιλ.)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Έτος	Σενάριο: 10% - 5%		Σενάριο: 10% - 10%		Σενάριο: 20% - 10%		Σενάριο: 30% - 5%		Σενάριο: 30% - 10%	
	Πλήθος Ασφαλισμένων	Συνολικό Πλήθος Συντάξεων	Πλήθος Ασφαλισμένων	Συνολικό Πλήθος Συντάξεων	Πλήθος Ασφαλισμένων	Συνολικό Πλήθος Συντάξεων	Πλήθος Ασφαλισμένων	Συνολικό Πλήθος Συντάξεων	Πλήθος Ασφαλισμένων	Συνολικό Πλήθος Συντάξεων
2022	98	0	98	0	98	0	98	0	98	0
2023	282	0	288	0	372	0	450	0	456	0
2024	360	0	367	0	451	0	527	0	534	0
2025	401	0	409	0	493	0	569	0	577	0
2030	693	1	706	1	789	1	859	1	873	1
2035	1.051	2	1.070	2	1.153	3	1.217	4	1.235	4
2040	1.484	5	1.509	5	1.591	7	1.648	9	1.673	9
2045	1.809	11	1.837	12	1.918	15	1.970	17	1.998	18
2050	2.170	22	2.202	23	2.280	27	2.326	31	2.358	32
2055	2.418	43	2.453	44	2.524	54	2.561	63	2.596	64
2060	2.691	94	2.727	97	2.777	127	2.791	154	2.827	157
2065	2.904	184	2.941	190	2.965	245	2.951	295	2.988	301
2070	3.081	347	3.117	358	3.121	430	3.089	492	3.125	503

Στους παρακάτω πίνακες εμφανίζεται η εξέλιξη των εισφορών-παροχών και εσόδων επενδύσεων, λειτουργικών εξόδων και περιουσίας, για το υπό μελέτη κεφαλαιοποιητικό σύστημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ 2022 - 2070 (σε % ΑΕΠ)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Βασικό Σενάριο 20%-5%

Έτος	Εισφορές Εργοδότης & Εργαζ/νος	Λειτουργικά Έξοδα	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Έσοδα Επενδύσεων	Περιουσία (Κινητές Αξίες)	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Έσοδα Επενδύσεων	Περιουσία (Κινητές Αξίες)	Συνταξιοδοτική Δαπάνη	Έσοδα Επενδύσεων	Περιουσία (Κινητές Αξίες)
			Σενάριο 1 : Απόδοση Επενδύσεων 3%			Σενάριο 2 : Απόδοση Επενδύσεων AR 2021			Σενάριο 3 : Απόδοση Επενδύσεων 4.5%		
2022	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,02%
2023	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,11%
2024	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%	0,21%	0,00%	0,00%	0,21%	0,00%	0,01%	0,21%
2025	0,12%	0,00%	0,00%	0,01%	0,33%	0,00%	0,01%	0,32%	0,00%	0,01%	0,33%
2030	0,21%	0,00%	0,00%	0,03%	1,19%	0,00%	0,03%	1,17%	0,00%	0,05%	1,25%
2035	0,33%	0,01%	0,00%	0,07%	2,58%	0,00%	0,07%	2,53%	0,00%	0,11%	2,78%
2040	0,51%	0,01%	0,00%	0,13%	4,62%	0,00%	0,14%	4,59%	0,00%	0,21%	5,09%
2045	0,68%	0,01%	0,00%	0,21%	7,42%	0,00%	0,25%	7,52%	0,00%	0,35%	8,35%
2050	0,87%	0,02%	0,01%	0,31%	11,06%	0,01%	0,43%	11,54%	0,01%	0,53%	12,69%
2055	1,03%	0,02%	0,02%	0,44%	15,49%	0,03%	0,62%	16,62%	0,03%	0,76%	18,15%
2060	1,18%	0,02%	0,07%	0,58%	20,39%	0,08%	0,84%	22,38%	0,10%	1,03%	24,41%
2065	1,30%	0,02%	0,16%	0,73%	25,50%	0,19%	1,08%	28,53%	0,23%	1,32%	31,12%
2070	1,39%	0,02%	0,30%	0,88%	30,61%	0,37%	1,32%	34,81%	0,45%	1,62%	38,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ 2022 – 2070 (σε % ΑΕΠ)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ (Κινητές Αξίες)

	Σενάριο: 10% - 5%			Σενάριο 10% - 10%			Σενάριο: 20% - 10%			Σενάριο: 30% - 5%			Σενάριο: 30% - 10%		
	Απόδοση Επενδύσεων														
Έτος	3%	AR2021	4.5%	3%	AR2021	4.5%	3%	AR2021	4.5%	3%	AR2021	4.5%	3%	AR2021	4.5%
2022	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
2023	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,08%	0,11%	0,11%	0,11%	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%
2024	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,17%	0,21%	0,21%	0,21%	0,26%	0,25%	0,26%	0,26%	0,26%	0,26%
2025	0,25%	0,25%	0,26%	0,26%	0,26%	0,26%	0,33%	0,33%	0,34%	0,40%	0,40%	0,41%	0,41%	0,40%	0,41%
2030	0,97%	0,96%	1,02%	0,99%	0,97%	1,04%	1,21%	1,19%	1,27%	1,41%	1,38%	1,48%	1,42%	1,40%	1,50%
2035	2,21%	2,17%	2,38%	2,25%	2,21%	2,42%	2,62%	2,57%	2,82%	2,95%	2,90%	3,19%	2,99%	2,93%	3,23%
2040	4,09%	4,07%	4,49%	4,15%	4,13%	4,56%	4,68%	4,65%	5,15%	5,15%	5,11%	5,69%	5,21%	5,17%	5,75%
2045	6,73%	6,83%	7,54%	6,82%	6,92%	7,64%	7,51%	7,61%	8,45%	8,11%	8,22%	9,15%	8,20%	8,31%	9,25%
2050	10,21%	10,65%	11,67%	10,33%	10,78%	11,81%	11,18%	11,67%	12,83%	11,91%	12,43%	13,71%	12,03%	12,56%	13,86%
2055	14,50%	15,55%	16,92%	14,66%	15,72%	17,11%	15,65%	16,79%	18,34%	16,48%	17,70%	19,39%	16,64%	17,87%	19,58%
2060	19,34%	21,21%	23,05%	19,53%	21,42%	23,29%	20,59%	22,60%	24,65%	21,44%	23,56%	25,76%	21,64%	23,77%	26,00%
2065	24,55%	27,44%	29,86%	24,78%	27,70%	30,15%	25,73%	28,79%	31,41%	26,45%	29,62%	32,37%	26,68%	29,88%	32,66%
2070	29,88%	33,96%	37,03%	30,13%	34,25%	37,36%	30,86%	35,10%	38,33%	31,34%	35,67%	38,97%	31,59%	35,96%	39,30%

Καθώς ο αριθμός των ασφαλισμένων αυξάνεται με την πάροδο των ετών, αυξάνονται επίσης και οι ετήσιες εισφορές του συστήματος. Επιπλέον, καθώς αυτό το σύστημα αρχίζει να ωριμάζει προς το τέλος της προβολής όσον αφορά την εμφάνιση νέων συνταξιούχων με βάση τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες παραμένουν χαμηλές για μεγάλο μέρος της περιόδου προβολής.
Ως αποτέλεσμα, σημαντικά περιουσιακά στοιχεία συσσωρεύονται σταδιακά καθώς και αντίστοιχα έσοδα από επενδύσεις.

Σε όλα τα ανωτέρω αποτελέσματα, οι μακροοικονομικές παραδοχές (συμπεριλμβανομένου του ΑΕΠ) δεν επηρεάζονται από το εξεταζόμενο σενάριο και είναι αυτές των μακροοικονομικών παραδοχών για την περίοδο 2019-2070 με έτος βάσης 2019 του AWG/EPC.

Στον **ΠΙΝΑΚΑ 16** παρακάτω, εμφανίζονται παραδείγματα νέων ετησίων συντάξεων γήρατος.

Η μέση ετήσια σύνταξη του υπό μελέτη συστήματος παρουσιάζεται μέσω παραδειγμάτων, λόγω του ότι το σύστημα δεν έχει «ωριμάσει» πλήρως έως το 2070. Οι επιμέρους πρωτοασφαλισμένες ομάδες από το 2022 και εφεξής συμπληρώνουν κατά μέσο όρο τον ελάχιστο ή πλήρη χρόνο ασφάλισης σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και έχουν διαφορετική μέση πυκνότητα εισφορών (π.χ. δημόσιοι υπάλληλοι, ιδιωτικοί υπάλληλοι σε κοινά ή βαρέα επαγγέλματα).
Τα παραδείγματα των συντάξεων υπολογίστηκαν, λαμβάνοντας υπόψη :

- πλήρη απασχόληση, ώστε να προκύπτουν εντός του διαστήματος της προβολής (το σύστημα αρχίζει να ωριμάζει στο τέλος της προβολής)
- τις δημογραφικές προβολές της EUROSTAT (Europop 2019), που αφορούν στην εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής.

Πίνακας 16 : Πραραδείγματα Νέων Συντάξεων Γήρατος του Ισχύοντος και του Υπό Μελέτη Συστήματος

Ποσά σε ευρώ (τρέχουσες τιμές)

Χαρακτηριστικά Συνταξιοδότησης				Διανεμητικό Σύστημα - NDC (ανοιχτή ομάδα)			Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα Καθορισμένων Εισφορών - Απόδοση Επενδύσεων 3%				Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα Καθορισμένων Εισφορών - Απόδοση Επενδύσεων AR2021				Κεφαλαιοποιητικό Σύστημα Καθορισμένων Εισφορών - Απόδοση Επενδύσεων 4.5%			
Έτος Συνταξιοδότησης	Χρόνος Ασφάλισης	Ηλικία	Τελευταίος Ετήσιος Μισθός	Συσσωρευμένο Κεφάλαιο στη συνταξιοδότηση	Ράντα	Ετήσια Σύνταξη (1)	Συσσωρευμένο Κεφάλαιο στη συνταξιοδότηση	Ράντα	Ετήσια Σύνταξη (2)	% Μεταβολής (2)/(1)	Συσσωρευμένο Κεφάλαιο στη συνταξιοδότηση	Ράντα	Ετήσια Σύνταξη (3)	% Μεταβολής (3)/(1)	Συσσωρευμένο Κεφάλαιο στη συνταξιοδότηση	Ράντα	Ετήσια Σύνταξη (4)	% Μεταβολής (4)/(1)
2050	15	64	49.182	37.343	22,007	1.697	35.867	22,912	1.565	-7,7%	37.247	20,097	1.853	9,2%	39.503	18,887	2.092	23,3%
2050	15	65	50.693	37.909	21,364	1.774	36.419	22,218	1.639	-7,6%	37.813	19,560	1.933	8,9%	40.089	18,413	2.177	22,7%
2050	15	66	51.889	38.534	20,717	1.860	37.028	21,519	1.721	-7,5%	38.439	19,016	2.021	8,7%	40.738	17,931	2.272	22,1%
2050	15	67	52.263	39.165	20,067	1.952	37.641	20,819	1.808	-7,4%	39.072	18,466	2.116	8,4%	41.397	17,442	2.373	21,6%
2050	20	65	50.693	48.810	21,364	2.285	46.329	22,218	2.085	-8,7%	48.211	19,560	2.465	7,9%	52.760	18,413	2.865	25,4%
2050	20	66	51.889	49.468	20,717	2.388	46.968	21,519	2.183	-8,6%	48.869	19,016	2.570	7,6%	53.447	17,931	2.981	24,8%
2050	20	67	52.263	50.139	20,067	2.499	47.617	20,819	2.287	-8,5%	49.539	18,466	2.683	7,4%	54.152	17,442	3.105	24,3%
2050	20	68	52.639	50.822	19,412	2.618	48.275	20,118	2.400	-8,3%	50.222	17,910	2.804	7,1%	54.874	16,946	3.238	23,7%
2055	30	65	60.939	85.009	21,739	3.910	78.572	22,620	3.474	-11,2%	84.433	19,878	4.247	8,6%	95.713	18,698	5.119	30,9%
2055	30	66	62.376	86.077	21,090	4.081	79.582	21,919	3.631	-11,0%	85.496	19,335	4.422	8,3%	96.884	18,217	5.318	30,3%
2055	30	67	62.826	87.149	20,437	4.264	80.592	21,215	3.799	-10,9%	86.563	18,784	4.608	8,1%	98.061	17,729	5.531	29,7%
2055	30	68	63.278	88.218	19,779	4.460	81.598	20,509	3.979	-10,8%	87.629	18,227	4.808	7,8%	99.238	17,232	5.759	29,1%
2060	35	65	73.220	116.556	21,920	5.317	106.609	22,815	4.673	-12,1%	118.105	20,033	5.896	10,9%	134.017	18,836	7.115	33,8%
2060	35	66	74.948	118.049	21,270	5.550	107.999	22,112	4.884	-12,0%	119.607	19,488	6.137	10,6%	135.706	18,355	7.393	33,2%
2060	35	67	75.487	119.507	20,616	5.797	109.357	21,406	5.109	-11,9%	121.076	18,938	6.393	10,3%	137.349	17,867	7.687	32,6%
2060	35	68	76.031	120.945	19,957	6.060	110.697	20,698	5.348	-11,8%	122.529	18,380	6.666	10,0%	138.968	17,370	8.000	32,0%
2065	40	66	89.554	157.427	21,618	7.282	142.588	22,485	6.341	-12,9%	162.293	19,786	8.202	12,6%	184.546	18,621	9.911	36,1%
2065	40	67	90.199	159.608	20,961	7.614	144.572	21,776	6.639	-12,8%	164.512	19,234	8.553	12,3%	187.121	18,134	10.319	35,5%
2065	40	68	90.849	161.743	20,301	7.967	146.516	21,065	6.955	-12,7%	166.687	18,676	8.925	12,0%	189.638	17,637	10.752	35,0%
2065	40	69	91.503	163.789	19,635	8.342	148.378	20,351	7.291	-12,6%	168.775	18,111	9.319	11,7%	192.051	17,133	11.209	34,4%

12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο σύστημα NDC, καθώς μειώνονται διαρκώς οι ετήσιες εισφορές που του αναλογούν, εφόσον πρέπει να προστατευθούν οι παροχές του συστήματος αυτού, **δημιουργείται ταμειακό έλλειμμα** και τίθεται θέμα χρηματοδότησης για την κάλυψη των παροχών των ασφαλισμένων και συνταξιούχων που παραμένουν στο σύστημα αυτό.

Για να προστατευθούν οι συντάξεις της κλειστής ομάδας των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που θα παραμείνουν στο NDC και να διατηρηθούν στα επίπεδα των συντάξεων του ισχύοντος συστήματος, πρέπει να ληφθεί μέριμνα, ώστε οι παράμετροι της νοητής απόδοσης καθώς και της αναπροσαρμογής των συντάξεων να λαμβάνουν ως τιμές, αυτές του ανοιχτού NDC συστήματος.

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικές αποδόσεις, με γνώμονα όμως πάντα τη σύνεση όσον αφορά τη διενέργεια των επενδύσεων, καθώς πρόκειται περί συνταξιοδοτικών παροχών και οι ασφαλισμένοι είναι εκτεθειμένοι στον πιστωτικό κίνδυνο και στον κίνδυνο της αγοράς.

Όπως έχει προαναφερθεί, υπάρχει οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια του κεφαλαιοποιητικού συστήματος. Στα κεφαλαιοποιητικά συστήματα **οι εισφορές των ασφαλισμένων χρηματοδοτούν τις μελλοντικές παροχές τους.** Για το λόγο αυτό οι καταβαλλόμενες εισφορές των ασφαλισμένων (από την 1.1.2022 και μετά) κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου, τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς και μαζί με τις ετήσιες αποδόσεις αποτελούν το κεφάλαιο το οποίο κατά τη συνταξιοδότηση είναι η βάση υπολογισμού της σύνταξης τους.

Στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, καθώς αυτό αρχίζει να ωριμάζει προς το τέλος της προβολής όσον αφορά την εμφάνιση νέων συνταξιούχων με βάση τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες παραμένουν χαμηλές για μεγάλο μέρος της περιόδου προβολής, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται σταδιακά σημαντικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία και αποδίδουν έσοδα επενδύσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Όλα τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση βασίζονται στις παραδοχές και στις υποθέσεις σύμφωνα με τα εκάστοτε δημογραφικά και μακροοικονομικά δεδομένα και οι οποίες μπορεί στο μέλλον να μεταβληθούν. Οι μακροχρόνιες προβολές υποδεικνύουν τη μακροχρόνια εξέλιξη.

Την κατάλληλη τροποποίηση του μοντέλου της ΕΑΑ, προκειμένου να υποστηρίζεται αφενός προβολή κλειστής ομάδας και αφετέρου το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, επιμελήθηκε το μέλος της ΕΑΑ κ.Αγγελική Ζουλάκη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι:

ΠΙΝΑΚΑΣ Ια: ΕΝΕΡΓΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ			
Ηλικία	Φύλο		
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Άγνωστη	689	650	1339
<= 20,00	52.548	43.973	96.521
21,00 - 25,00	151.592	142.792	294.384
26,00 - 30,00	193.572	179.325	372.897
31,00 - 35,00	210.901	189.738	400.639
36,00 - 40,00	246.439	226.975	473.414
41,00 - 45,00	247.642	229.607	477.249
46,00 - 50,00	234.726	213.696	448.422
51,00 - 55,00	217.752	192.735	410.487
56,00 - 60,00	161.546	111.542	273.088
61,00 - 65,00	81.104	47.732	128.836
66,00+	24.641	11.914	36.555
Σύνολο	1.823.152	1.590.679	3.413.831

ΠΙΝΑΚΑΣ Ιβ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΓΗΡΑΤΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ				
Ηλικία	Φύλο			
	Άνδρες		Γυναίκες	
	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019
Άγνωστη	137	292,0	113	250,9
<= 49	1032	199,6	912	180,8
50 - 54	3.102	155,6	3.978	176,7
55 - 59	15.716	181,4	34.809	188,8
60 - 64	61.692	197,1	66.821	193,5
65 - 69	113.872	202,7	81.548	191,5
70 - 74	121.720	199,0	69.388	184,0
75 - 79	81.498	191,9	42.152	173,5
80 - 84	69.926	185,9	37.134	162,1
85 - 89	44.410	172,1	24.268	149,5
90 - 94	17.684	159,9	10.054	148,4
95+	3.548	162,2	2.070	156,6
Total	534.337	192,3	373.247	181,0

(*) Καταβαλλόμενη προ φόρου. Περιλαμβάνεται κράτηση για υγεία και ΕΑΣ. Δεν περιλαμβάνεται η κατάργηση των περικοπών που έγινε μέσα στο 2020.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ιγ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ				
Ηλικία	Φύλο			
	Άνδρες		Γυναίκες	
	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019
Άγνωστη	15	201,7	5	137,4
<= 49	4373	97,1	1.847	87,8
50 - 54	3.565	148,3	1.981	142,6
55 - 59	5.806	163,1	2.868	144,9
60 - 64	8.579	166,7	3.732	140,9
65 - 69	8.957	165,1	3.319	135,2
70 - 74	7.475	161,7	2.446	131,4
75 - 79	4.995	155,5	1.633	124,2
80 - 84	3.659	148,6	1.414	114,0
85 - 89	2.242	141,8	973	113,7
90 - 94	848	134,7	462	110,5
95+	160	131,9	87	126,2
Total	50.674	153,8	20.767	129,7

(*) Καταβαλλόμενη προ φόρου. Περιλαμβάνεται κράτηση για υγεία και ΕΑΣ. Δεν περιλαμβάνεται η κατάργηση των περικοπών που έγινε μέσα στο 2020.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ιδ: ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ				
Ηλικία	Φύλο			
	Άνδρες		Γυναίκες	
	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019	Αριθμός Συντάξεων	Μέση Μεικτή Μηνιαία Καταβαλλόμενη(*) Σύνταξη 12/2019
Άγνωστη	50	58,3	198	143,9
<=49	5877	75,6	9.977	92,7
50 - 54	876	90,1	5.756	127,7
55 - 59	1.098	94,9	10.440	133,1
60 - 64	1.436	95,8	18.048	132,0
65 - 69	1.854	92,6	25.169	129,0
70 - 74	2.154	89,8	34.854	127,0
75 - 79	1.997	83,7	35.239	122,4
80 - 84	2.264	80,1	44.058	116,5
85 - 89	2.081	78,7	36.114	112,3
90 - 94	1.133	78,3	17.843	114,0
95+	268	94,7	3.974	123,6
Σύνολο	21.088	83,4	241.670	120,6

(*) Καταβαλλόμενη προ φόρου. Περιλαμβάνεται κράτηση για υγεία και ΕΑΣ. Δεν περιλαμβάνεται η κατάργηση των περικοπών που έγινε μέσα στο 2020.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ:

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι.α : ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 31.12.2019 ΑΞΙΑ σε ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ	
Α. ΑΚΙΝΗΤΑ	164.223.826
ΣΥΝΟΛΟ	**164.223.826**
Β. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	
1. ΜΕΤΟΧΕΣ	170.831.013
2. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	1.794.105.792
3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΤΙΤΛΟΥΣ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	815.597.454
4. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	313.840.247
5. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	110.814.459
ΣΥΝΟΛΟ	**3.205.188.964**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**3.369.412.791**

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι.β : ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 31.12.2020 ΑΞΙΑ σε ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ	
Α. ΑΚΙΝΗΤΑ	164.733.192
ΣΥΝΟΛΟ	**164.733.192**
Β. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	
1. ΜΕΤΟΧΕΣ	159.074.388
2. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	1.571.893.728
3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΤΙΤΛΟΥΣ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	897.835.180
4. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	297.777.928
5. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	110.814.459
ΣΥΝΟΛΟ	**3.037.395.684**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**3.202.128.876**

Σημειώνεται ότι δεν παρασχέθηκαν στην ΕΑΑ στοιχεία για απαιτήσεις υπέρ του κλάδου επικουρικής ασφάλισης και υποχρεώσεις του προς άλλους οργανισμούς και τρίτους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III:

Macroeconomic assumptions												
MAIN VARIABLES	**2019**	**2020**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**	**2045**	**2050**	**2055**	**2060**	**2065**	**2070**
Potential real GDP (growth rate)	-0,4	-0,8	0,4	0,7	1,5	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	1,3
Labour input (growth rate)	-0,6	-0,6	0,1	-0,1	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2
Employment growth (15-74)	-0,6	-0,6	0,0	-0,1	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,3
Changes in Hours worked per employee (growth rate)	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Labour productivity (growth rate, per hour)	0,2	-0,2	0,3	0,9	1,7	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7	1,5
TFP (growth rate)	0,3	0,2	0,5	0,7	1,2	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0
Capital deepening (contribution to labour productivity growth)	-0,1	-0,4	-0,2	0,2	0,5	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5
GDP per capita (growth rate)	-0,2	-0,5	0,8	1,1	1,9	2,1	2,1	2,0	2,0	2,1	1,9	1,7
Real GDP (in billions euros)	187,5	169,2	196,0	201,7	213,6	232,6	252,7	273,7	295,1	318,2	342,4	366,1
Employment growth (15-64)	2,5	-3,0	-0,2	-0,1	-0,5	-0,6	-0,6	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Population growth (working age:15-64)	-0,5	-0,6	-0,6	-0,8	-1,1	-1,2	-1,2	-0,7	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4
Participation rate (15-64)	68,3	68,6	70,1	71,5	72,6	73,8	74,9	75,6	75,7	75,6	75,7	75,9
Employment rate (15-64)	56,3	54,9	61,1	62,7	64,7	66,7	68,7	70,2	70,4	70,3	70,4	70,6
Unemployment rate (15-64)	17,6	19,9	12,8	12,2	11,0	9,6	8,3	7,2	7,0	7,0	7,0	7,0
Participation rate (20-64)	73,8	74,2	76,2	77,4	78,5	79,5	80,8	81,8	82,1	82,1	82,1	82,2
Employment rate (20-64)	60,9	59,5	66,5	68,0	70,0	71,9	74,1	76,0	76,4	76,4	76,4	76,5
Unemployment rate (20-64)	17,5	19,7	12,7	12,1	10,9	9,6	8,3	7,1	6,9	6,9	6,9	6,9
Inflation (GDP deflator)	-0,4	-0,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Μακροοικονομική επίδραση σεναρίων συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης

9 Φεβρουαρίου 2021

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του ΙΟΒΕ.

Η μελέτη εκπονήθηκε από τους Αλέξανδρο Μουστάκα, Γεώργιο Γατόπουλο και Svetoslav Danchev, υπό τον συντονισμό του Νίκου Βέττα, Γενικού Διευθυντή ΙΟΒΕ και Καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι ερευνητές επιθυμούν να ευχαριστήσουν τα στελέχη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ειδικά τα στελέχη του γραφείου Υφυπουργού Κοινωνικής Ασφάλισης και του γραφείου της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Ασφάλισης, τα στελέχη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής (ΕΑΑ), του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), του Σώματος Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων (ΣΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών, και στελέχη της εταιρείας NICO, συνεργαζόμενα στο πλαίσιο προγράμματος τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Reform), για τη συμμετοχή τους σε συναντήσεις εργασίας και για τη συνεισφορά τους στη μελέτη με στοιχεία, ιδέες και σχόλια. Κάθε ενδεχόμενο λάθος ή παράλειψη βαρύνει αποκλειστικά τους συγγραφείς.

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright © 2021 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)
Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα
Τηλ.: (210 9211200-10), Fax: (210 9228130 & 210 9233977)
E-mail: iobe@iobe.gr - URL: http://www.iobe.gr

Περιεχόμενα

Περίληψη **6**

1. Εισαγωγή **8**

2. Μεθοδολογία, παραδοχές και σενάρια **10**

2.1 Σύνοψη μικροοικονομικής προσέγγισης *10*

2.1.1 Γενικές παραδοχές 10

2.2 Εισφορές *12*

2.3 Συντάξεις *12*

2.3.1 Είδη συντάξεων 13

2.4 Το Νέο Ταμείο επικουρικής σύνταξης *14*

2.5 Εξομάλυνση χρονοσειρών *15*

2.6 Σενάρια *16*

2.6.1 Ενδεικτικά σενάρια προς εξέταση 16

2.6.2 Σύγκριση με τις προβολές της ΕΑΑ 18

2.7 Σύνοψη μακροοικονομικής προσέγγισης *20*

2.8 Διαμέτρηση και προσομοιώσεις *21*

3. Αποτελέσματα και ανάλυση ευαισθησίας **23**

3.1 Συμμετοχή *23*

3.2 Ποσοστό τοποθετήσεων σε εγχώριες επενδύσεις *34*

3.3 Πραγματική απόδοση επενδύσεων *39*

3.4 Συνδυασμοί ποσοστών εγχώριων επενδύσεων και πραγματικών αποδόσεων επενδύσεων *44*

3.5 Σύνοψη ακραίων σεναρίων *50*

4. Επάρκεια νέου συστήματος **58**

5. Συμπεράσματα **61**

6. Βιβλιογραφία **63**

7. Παράρτημα **64**

7.1 Περιγραφή του μακροοικονομικού υποδείγματος *64*

7.2 Καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος ανά σενάριο, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η επίδραση των αγορών ομολόγων του Δημοσίου *67*

7.3 Μακροοικονομικές προβολές ΣΟΕ *71*

7.4 Πίνακες αποτελεσμάτων ανά σενάριο *72*

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 2-1: Σύγκριση αναλογιστικών προβολών της ΕΑΑ με ενδεικτικά σενάρια του ΙΟΒΕ 19
Διάγραμμα 3-1: Αριθμός ασφαλισμένων και έσοδα από εισφορές ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 24
Διάγραμμα 3-2: Έσοδα από εισφορές ανά σενάριο συμμετοχής, σε πραγματικούς όρους και ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2022-2070 24
Διάγραμμα 3-3: Αριθμός συνταξιούχων και δαπάνη για συντάξεις ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 25
Διάγραμμα 3-4: Καθαρή εισροή και αποθεματικό Νέου Ταμείου ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 26
Διάγραμμα 3-5: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 27
Διάγραμμα 3-6: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 28
Διάγραμμα 3-7: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 29
Διάγραμμα 3-8: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 30
Διάγραμμα 3-9: Ετήσιες επενδύσεις σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 31
Διάγραμμα 3-10: Άμεση ετήσια επίδραση σε δημόσιες ταμειακές εισροές και εκροές ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 32
Διάγραμμα 3-11: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070 33
Διάγραμμα 3-12: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, με ανάδειξη του έτους break even 33
Διάγραμμα 3-13: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 34
Διάγραμμα 3-14: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 35
Διάγραμμα 3-15: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 35
Διάγραμμα 3-16: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 36
Διάγραμμα 3-17: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 37
Διάγραμμα 3-18: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070 38
Διάγραμμα 3-19: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, με ανάδειξη του έτους break even 38
Διάγραμμα 3-20: Καθαρή εισροή και αποθεματικό του νέου ταμείου ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 39
Διάγραμμα 3-21: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 40
Διάγραμμα 3-22: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 41
Διάγραμμα 3-23: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 41
Διάγραμμα 3-24: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 42
Διάγραμμα 3-25: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 43
Διάγραμμα 3-26: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070 43
Διάγραμμα 3-27: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, με ανάδειξη του έτους break even 44
Διάγραμμα 3-28: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 45
Διάγραμμα 3-29: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 46
Διάγραμμα 3-30: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 46
Διάγραμμα 3-31: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 47
Διάγραμμα 3-32: Ετήσιες επενδύσεις σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 48
Διάγραμμα 3-33: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070 49
Διάγραμμα 3-34: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συνδυασμού, με ανάδειξη του έτους break even 49
Διάγραμμα 3-35: Αριθμός ασφαλισμένων και έσοδα από εισφορές ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 50
Διάγραμμα 3-36: : Έσοδα από εισφορές ανά ακραίο σενάριο, σε πραγματικούς όρους και ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2022-2070 51
Διάγραμμα 3-37: Αριθμός συνταξιούχων και δαπάνη για συντάξεις ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 51
Διάγραμμα 3-38: Καθαρή εισροή και αποθεματικό Νέου Ταμείου ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 52
Διάγραμμα 3-39: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 53
Διάγραμμα 3-40: Επίδραση σε ΑΕΠ ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 54
Διάγραμμα 3-41: Επίδραση σε απασχόληση ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 54
Διάγραμμα 3-42: Επίδραση σε φορολογικά έσοδα ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 55
Διάγραμμα 3-43: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 56
Διάγραμμα 3-44: Άμεση ετήσια επίδραση σε δημόσια έσοδα και δαπάνες ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 56

Διάγραμμα 3-45: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070 57
Διάγραμμα 3-46: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά ακραίο σενάριο, με ανάδειξη του έτους break even 57
Διάγραμμα 4-1: Σύγκριση επικουρικής συνταξιοδοτικής δαπάνης στο παλαιό και νέο σύστημα, 2070 59
Διάγραμμα 4-2: Σύγκριση μέσης ετήσιας επικουρικής σύνταξης στο παλαιό και το νέο σύστημα 59
Διάγραμμα 7-1: Ονομαστικό και πραγματικό ΑΕΠ, προβολές ΣΟΕ, 2022-2070 71
Διάγραμμα 7-2: Πληθωρισμός (μεταβολή του αποπληθωριστή του ΑΕΠ), προβολές ΣΟΕ, 2022-2070 71

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2-1: Παράμετροι ανά εξεταζόμενο σενάριο προσομοίωσης της μεταρρύθμισης 17
Πίνακας 3-1: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο συμμετοχής 33
Πίνακας 3-2: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων 38
Πίνακας 3-3: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης 44
Πίνακας 3-4: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο συνδυασμού 50
Πίνακας 3-5: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά ακραίο σενάριο 57
Πίνακας 4-1: Μέση επικουρική σύνταξη και ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το παλαιό και υπό το νέο σύστημα στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου 60

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη εκτιμάει την επίδραση της πρότασης μεταρρύθμισης σε μακροοικονομικές μεταβλητές και δημοσιονομικά μεγέθη, τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια, στη βάση σεναρίων υπό συγκεκριμένες παραδοχές. Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης εκτιμάται ότι οδηγεί σε σημαντική αύξηση του ΑΕΠ και της απασχόλησης της χώρας, σε σύγκριση με το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας αν δεν είχε υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση. Η εφαρμογή της μεταρρύθμισης ενέχει άμεσο δημοσιονομικό κόστος το οποίο ωστόσο σε βάθος χρόνου αντισταθμίζεται από τις ευεργετικές συνέπειες της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα και την ενίσχυση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου μεσο-μακροπρόθεσμα. Ταυτόχρονα, η προτεινόμενη μεταρρύθμιση δεν φαίνεται να επιδεινώνει την επάρκεια των συντάξεων σε σύγκριση με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση». Πέραν των σημαντικών μακροοικονομικών επιδράσεων, η μεταρρύθμιση αναμένεται να έχει σημαντική θετική επίδραση και σε μικροοικονομικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα κίνητρα των νοικοκυριών να συμμετέχουν στην επίσημη αγορά εργασίας, αλλά και σε σχέση με την εμπιστοσύνη των εργαζομένων έναντι του ασφαλιστικού συστήματος.

Σκοπός

Στόχος της μελέτης είναι η ανάδειξη των μακροοικονομικών επιδράσεων στη βάση εναλλακτικών σεναρίων συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης. Η κεντρική μεταρρυθμιστική πρόταση, όπως έχει τεθεί στο δημόσιο διάλογο από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, είναι η σταδιακή μετατροπή της σημερινής επικουρικής ασφάλισης σε πλήρως κεφαλαιοποιητική. Η συγκεκριμένη πρόταση δεν περιλαμβάνει αλλαγές στην κύρια σύνταξη, δεν επηρεάζει τα ποσοστά των υφιστάμενων συνταξιοδοτικών εισφορών ούτε τον τρόπο υπολογισμού των συνταξιοδοτικών παροχών της έως σήμερα επικουρικής και κύριας σύνταξης.

Προσέγγιση

Η μελέτη εκτιμάει την επίδραση της πρότασης μεταρρύθμισης σε μακροοικονομικές μεταβλητές όπως το ΑΕΠ και η απασχόληση, αλλά και σε δημοσιονομικά μεγέθη όπως το ισοζύγιο, τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια. Το βασικό κανάλι που εξετάζεται είναι η επίδραση από τη σώρευση αποθεματικών στο πλαίσιο της νέας κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης που προκύπτει από την ιδιωτική αποταμίευση, δίνοντας ώθηση σε νέες επενδύσεις. Μέρος αυτών των νέων επενδύσεων κατευθύνονται για τον σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου εντός της ελληνικής οικονομίας που τονώνουν την εγχώρια ζήτηση και απασχόληση, αλλά κυρίως ενισχύουν την παραγωγικότητα. Συνεπώς, η σώρευση αποθεματικών επηρεάζει την πορεία της οικονομίας, με τα αποτελέσματα αυτών των επιδράσεων να γίνονται ιδιαίτερα εμφανή σε βάθος χρόνου. Οι εκτιμήσεις εξετάζουν την επίδραση σε σενάρια μεταρρύθμισης με διαφορετικά υποθετικά ποσοστά εφαρμογής της νέας επικουρικής στον πληθυσμό για τον οποίο θα είναι προαιρετική, σε διαφορετικά ποσοστά του συνόλου των επενδύσεων που κατευθύνονται εγχωρίως, καθώς και σε διαφορετικά ποσοστά μακροχρόνιας απόδοσης των επενδύσεων. Οι μακροοικονομικές επιδράσεις των μεταρρυθμίσεων μελετώνται εκτελώντας προσομοιώσεις της υλοποίησης εναλλακτικών σεναρίων πολιτικής, στο πλαίσιο ενός δυναμικού στοχαστικού μακροοικονομικού υποδείγματος γενικής ισορροπίας (Global Integrated Monetary and Fiscal Model -GIMF).

Μακροοικονομικές επιδράσεις

Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης εκτιμάται ότι οδηγεί σε σημαντική αύξηση του ΑΕΠ της χώρας, σε σύγκριση με το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας αν δεν είχε υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση. Στο σενάριο βάσης το ΑΕΠ εκτιμάται ότι είναι υψηλότερο κατά 0,32% το 2032, 1,18% το 2042 και 6,55% το 2070. Αντίστοιχα, η υλοποίηση της μεταρρύθμισης οδηγεί σε μικρότερης έκτασης αλλά εξίσου σημαντική ενίσχυση της απασχόλησης στη χώρα, σε σύγκριση με το επίπεδο απασχόλησης εάν δεν είχε υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση. Στο σενάριο βάσης, η απασχόληση ενισχύεται κατά 0,08% το 2032, 0,18% το 2042 και 0,39% το 2070 λόγω της μεταρρύθμισης, ceteris paribus. Οι μακροοικονομικές επιδράσεις είναι σημαντικά μεγαλύτερες όσο υψηλότερο είναι το ποσοστό των αποθεματικών που επενδύεται παραγωγικά εγχωρίως, όσο υψηλότερος είναι ο ρυθμός μακροχρόνιας απόδοσης, αλλά και όσο μεγαλύτερο πεδίο εφαρμογής έχει η μεταρρύθμιση.

Η εφαρμογή της μεταρρύθμισης ενέχει άμεσο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση το οποίο ωστόσο σε βάθος χρόνου αντισταθμίζεται από τις ευεργετικές συνέπειες της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα και την ενίσχυση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου μεσο-μακροπρόθεσμα. Συγκεκριμένα, τα αυξημένα δημόσια έσοδα μακροχρόνια καλύπτουν πλήρως τις σωρευτικές δημοσιονομικές απώλειες των πρώτων ετών, σε πραγματικούς όρους το 2040, υπό το σενάριο βάσης. Υπό το αισιόδοξο σενάριο αυτή η σωρευτική δημοσιονομική εξισορρόπηση επέρχεται δύο έτη νωρίτερα, το 2038, ενώ υπό το συντηρητικό σενάριο, αυτή η σωρευτική δημοσιονομική εξισορρόπηση επέρχεται το 2045. Ταυτόχρονα, η προτεινόμενη μεταρρύθμιση δε φαίνεται να επιδεινώνει την επάρκεια των συντάξεων σε σύγκριση με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση».

Πέραν των σημαντικών μακροοικονομικών επιδράσεων, η μεταρρύθμιση αναμένεται να έχει σημαντική θετική επίδραση και σε μικροοικονομικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα κίνητρα των νοικοκυριών να συμμετέχουν στην επίσημη αγορά εργασίας, αλλά και σε σχέση με την εμπιστοσύνη των εργαζομένων έναντι του ασφαλιστικού συστήματος.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα βιώσιμο, σταθερό, διαφανές και ανταποδοτικό ασφαλιστικό σύστημα αποτελεί βασική προϋπόθεση μακροχρόνιας ευημερίας και διαγενεακής δικαιοσύνης σε μια οικονομία. Οι αρχές που διέπουν τον σχεδιασμό του ασφαλιστικού συστήματος έχουν καθοριστική σημασία τόσο για τη δημοσιονομική ισορροπία, όσο και για τις ίδιες τις προοπτικές μακροχρόνιας ανάπτυξης της πραγματικής οικονομίας. Για τον λόγο αυτό, ο στόχος για μετάβαση σε ένα συνταξιοδοτικό σύστημα που θα λειτουργεί περισσότερο ως μοχλός και λιγότερο ως τροχοπέδη για την ανάπτυξη αποτελεί ζήτημα υψηλής προτεραιότητας.

Μεταξύ των αδυναμιών και προκλήσεων που αντιμετωπίζει το σημερινό συνταξιοδοτικό σύστημα ξεχωρίζουν το εντεινόμενο δημογραφικό πρόβλημα και ο αδύναμος κεφαλαιοποιητικός χαρακτήρας του συστήματος, με αποτέλεσμα την αίσθηση απουσίας επαρκούς ανταποδοτικότητας και τα σχετικά αδύναμα κίνητρα για κοινωνική ασφάλιση. Η εντεινόμενη δημογραφική γήρανση στη χώρα επιδεινώνει σταδιακά τον δείκτη εξάρτησης συνταξιούχων σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό. Αν το ασφαλιστικό σύστημα παραμείνει αμιγώς διανεμητικό, τότε το ύψος των συντάξεων θα πρέπει να βαίνει μειούμενο σε σχέση με αυτό των μισθών ή πιθανά το ύψος των εισφορών να αυξάνεται. Αυξήσεις σε εισφορές θα μειώσουν περαιτέρω τα κίνητρα στην επίσημη εργασία και θα δυσχεράνουν την αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας στην οικονομία. Αντίστοιχα, μια δυναμική μείωσης των συντάξεων για τις επόμενες γενιές θα είναι κοινωνικά άδικη και επώδυνη. Θα δημιουργήσει επίσης αντικίνητρα στην επίσημη εργασία, καθώς η καταβολή εισφορών θα δίνει δικαίωμα σε χαμηλότερες συντάξεις.

Η ενίσχυση της κεφαλαιοποιητικής ασφάλισης δίνει τη δυνατότητα σε μέρος των συντάξεων να καλύπτεται από συσσωρευμένη αποταμίευση. Ο κεφαλαιοποιητικός πυλώνας δύναται να λειτουργεί συμπληρωματικά με τον κύριο, έχοντας δευτερεύοντα αλλά κρίσιμο ρόλο. Τα κύρια οφέλη από την μετάβαση σε ένα μερικώς κεφαλαιοποιητικό σύστημα είναι η ενίσχυση των κινήτρων για περισσότερη και επίσημη εργασία, καθώς και η σώρευση επενδυτικών κεφαλαίων που προέρχεται από την αποταμίευση των νοικοκυριών. Τα νοικοκυριά θα έχουν ισχυρότερα κίνητρα προσφοράς εργασίας όταν θα ελέγχουν καλύτερα τις αποταμιεύσεις τους και όταν με υψηλότερες εισφορές κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου θα μπορούν να αναμένουν μεγαλύτερη σύνταξη. Τα οφέλη αφορούν επίσης τη μεγαλύτερη διασπορά ρίσκου και άρα διαχρονικά τη μεγαλύτερη ασφάλεια για τις συντάξεις.

Ταυτόχρονα, όμως, η μετάβαση σε ένα σύστημα όπου μέρος της σημερινής διανεμητικής ασφάλισης μετατρέπεται σε κεφαλαιοποιητική, δημιουργεί ένα χρηματοδοτικό κενό. Μέρος των εισφορών των εργαζομένων θα κατευθύνεται προς τις μελλοντικές συντάξεις τους και όχι προς την κάλυψη των συντάξεων των σημερινών συνταξιούχων. Επομένως, σε μια ανάλυση κόστους - οφέλους από τη μεταρρύθμιση χρειάζεται να ληφθούν υπόψη το ύψος και οι τρόποι κάλυψης του χρηματοδοτικού κενού.

Σκοπός της μελέτης και μεθοδολογία

Στόχος της μελέτης είναι η ανάδειξη των μακροοικονομικών επιδράσεων στη βάση εναλλακτικών σεναρίων συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης. Η κεντρική μεταρρυθμιστική πρόταση είναι η μετατροπή της σημερινής επικουρικής ασφάλισης σε πλήρως κεφαλαιοποιητική. Ως προς το πεδίο εφαρμογής της, αυτό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 μισθωτούς και επαγγελματίες που υπάγονταν στην υφιστάμενη επικουρική, με προαιρετική υπαγωγή των νέων αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών οι οποίοι δεν είχαν επικουρική ασφάλιση έως σήμερα, καθώς και προαιρετική υπαγωγή των ήδη ασφαλισμένων έως έναν ηλικιακό όριο. Η

συγκεκριμένη πρόταση δεν περιλαμβάνει αλλαγές στην κύρια σύνταξη, δεν επηρεάζει τα ποσοστά των υφιστάμενων συνταξιοδοτικών εισφορών ούτε τον τρόπο υπολογισμού των συνταξιοδοτικών παροχών της έως σήμερα επικουρικής και κύριας σύνταξης.

Η μελέτη εκτιμάει την επίδραση της πρότασης μεταρρύθμισης σε μακροοικονομικές μεταβλητές όπως το ΑΕΠ και η απασχόληση, αλλά και σε δημοσιονομικά μεγέθη όπως το ισοζύγιο, τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια. Το βασικό κανάλι που εξετάζεται είναι η επίδραση από τη σώρευση αποθεματικών στο πλαίσιο της νέας κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης που προκύπτει από την ιδιωτική αποταμίευση, δίνοντας ώθηση σε νέες επενδύσεις. Μέρος αυτών των νέων επενδύσεων κατευθύνονται για τον σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου εντός της ελληνικής οικονομίας που τονώνουν την εγχώρια ζήτηση και απασχόληση, αλλά κυρίως ενισχύουν την παραγωγικότητα. Συνεπώς, η σώρευση αποθεματικών επηρεάζει την πορεία της οικονομίας, με τα αποτελέσματα αυτών των επιδράσεων να γίνονται ιδιαίτερα εμφανή σε βάθος χρόνου. Οι εκτιμήσεις εξετάζουν την επίδραση σε σενάρια μεταρρύθμισης με διαφορετικά υποθετικά ποσοστά εφαρμογής της νέας επικουρικής στον πληθυσμό για τον οποίο θα είναι προαιρετική, σε διαφορετικά ποσοστά του συνόλου των επενδύσεων που κατευθύνονται εγχωρίως, καθώς και σε διαφορετικά ποσοστά μακροχρόνιας απόδοσης των επενδύσεων.

Οι μακροοικονομικές επιδράσεις των μεταρρυθμίσεων μελετώνται εκτελώντας προσομοιώσεις της υλοποίησης εναλλακτικών σεναρίων πολιτικής στο πλαίσιο του μακροοικονομικού υποδείγματος Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF). Το GIMF είναι ένα δυναμικό στοχαστικό μακροοικονομικό υπόδειγμα γενικής ισορροπίας (DSGE model), το οποίο αναπτύχθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και χρησιμοποιείται ευρέως για τη μελέτη των επιδράσεων μεταβολών στην οικονομική πολιτική. Το GIMF έχει ισχυρή μικροοικονομική θεμελίωση, Κεϋνσιανά και μη-Ρικαρδιανά χαρακτηριστικά, που το καθιστούν κατ' εξοχήν κατάλληλο για την ανάλυση των επιδράσεων μεταβολών στη δημοσιονομική πολιτική, όπως μεταξύ άλλων οι μεταβολές σε φόρους, εισφορές και μεταβιβαστικές πληρωμές (όπως συντάξεις), αλλά και μεταβολών στις συμπεριφορές ιδιωτών. Στο πλαίσιο της μακροοικονομικής ανάλυσης, το χρηματοδοτικό κενό που θα προκύψει από την ανακατεύθυνση των εισφορών επικουρικής ασφάλισης για την κεφαλαιοποίησή τους θα καλύπτεται μέσα από δημόσιο δανεισμό, σε αναλογία με τις υποθέσεις εργασίας των εναλλακτικών σεναρίων.

Η μελέτη αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι πηγές, τα στοιχεία, η μεθοδολογία, οι παραδοχές και τα εξεταζόμενα σενάρια που χρησιμοποιούνται στις προσομοιώσεις τις μεταρρύθμισης. Το Κεφάλαιο 3 περιλαμβάνει τα βασικά αποτελέσματα των εκτιμήσεων για τις μακροοικονομικές επιδράσεις της μεταρρύθμισης, καθώς και μια ανάλυση ευαισθησίας των αποτελεσμάτων σε σχέση με βασικές παραμέτρους. Στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζει μια σύντομη αναφορά στο ζήτημα της επάρκειας της επικουρικής σύνταξης του νέου συστήματος. Τέλος, τα βασικά συμπεράσματα συνοψίζονται στο Κεφάλαιο 5.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ, ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΕΝΑΡΙΑ

2.1 Σύνοψη μικροοικονομικής προσέγγισης

Για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών για επικουρική σύνταξη που καταβάλλονται από τους ασφαλισμένους, καθώς και των αντίστοιχων συνταξιοδοτικών παροχών που λαμβάνουν οι ασφαλισμένοι όταν συνταξιοδοτηθούν, πραγματοποιήθηκαν υπολογισμοί σε μικροοικονομικό επίπεδο που παρακολουθούν τις μεταβάσεις των ασφαλισμένων μεταξύ εργατικού δυναμικού, οικονομικής αδράνειας και σύνταξης, καταγράφοντας την ηλικία των ασφαλισμένων και το ιστορικό του εργασιακού τους βίου σε κάθε χρονική στιγμή. Στο πλαίσιο αυτού του υποδείγματος υπολογίζονται ανά έτος, για μία μακρά περίοδο, το πλήθος των εργαζομένων, των ανέργων, των συνταξιούχων, με διάκριση για επιμέρους είδη σύνταξης (πλήρης, μειωμένη, πρόωρη κλπ.) και των οικονομικά ανενεργών ατόμων. Οι υπολογισμοί βασίζονται σε στοιχεία από τέσσερις βασικές πηγές, όπως θα αναφερθεί αναλυτικότερα σε επόμενες ενότητες της παρούσας μελέτης:

- στατιστικά δεδομένα της Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ που είναι δημοσίως διαθέσιμα (π.χ. εθνικοί λογαριασμοί, έρευνα εργατικού δυναμικού, δημογραφικές προβολές)
- δεδομένα και αναλογιστικές προβολές που παρασχέθηκαν από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ) έως το 2070
- συγκεντρωτικά δεδομένα ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ για το 2019
- μακροχρόνιες μακροοικονομικές προβολές έως το 2070 και δεδομένα που παρασχέθηκαν από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων (ΣΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών

Οι βασικές παραδοχές του μικροοικονομικού υποδείγματος συνοψίζονται στον ακόλουθο κατάλογο, ενώ στις επόμενες ενότητες αναλύονται λεπτομερέστερα μία σειρά από επιμέρους παραδοχές που επηρεάζουν τους υπολογισμούς.

- Εξεταζόμενη περίοδος: 2022-2070
- Ηλικίες ασφαλισμένων και συνταξιούχων: 15-100 (ηλικιακές ομάδες ανά έτος ηλικίας, με εξαίρεση τις ακραίες ηλικιακές ομάδες, οι οποίες ορίζονται ως «15 ετών ή νεότερος» και «100 ετών ή γηραιότερος»)
- Διάκριση εργαζομένων με βάση το καθεστώς απασχόλησης σε μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες
- Διάκριση εργαζομένων με βάση τον ασφαλιστικό πάροχο σε ασφαλισμένους του τέως ΕΤΕΑΕΠ και ασφαλισμένους του τέως ΟΑΕΕ. Στους ασφαλισμένους τους τ.ΟΑΕΕ περιλαμβάνονται μόνο εκείνοι που ανήκουν στα ταμεία τέως ΟΑΕΕ, τέως ΕΤΤΑ, τέως ΤΣΑΥ και άλλα μικρότερα ταμεία, αλλά εξαιρούνται οι ασφαλισμένοι που ανήκουν στον ΟΓΑ.
- Διάκριση εργαζομένων με βάση τον χρόνο κατά τον οποίον εισήλθαν στο εργατικό δυναμικό για πρώτη φορά, σε παλαιούς ασφαλισμένους (ασφαλισμένοι που εισήλθαν στο εργατικό δυναμικό προ του 2022 στην περίπτωση του τ.ΕΤΕΑΕΠ και ασφαλισμένοι που εισήλθαν στο εργατικό δυναμικό προ του 2023 στην περίπτωση του τ.ΟΑΕΕ) και σε νέους ασφαλισμένους (εισήλθαν από το 2022 και έπειτα για το τ.ΕΤΕΑΕΠ και από το 2023 και έπειτα για τον τ.ΟΑΕΕ).

2.1.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Θεωρείται ότι το ύψος των εισφορών που καταβάλουν οι ασφαλισμένοι δεν μεταβάλλεται από τη μεταρρύθμιση. Επίσης, θεωρείται υποχρεωτική η συμμετοχή στο νέο σύστημα για τους

νεοεισερχόμενους: Όλοι οι νεοεισερχόμενοι στο εργατικό δυναμικό που ασφαλίζονται στο ΕΤΕΑΕΠ, ήτοι μισθωτοί και κάποιες κατηγορίες ελευθέρων επαγγελματιών, μεταξύ των οποίων οι δικηγόροι και οι μηχανικοί, από το 2022 και έπειτα, ανεξάρτητα από την ηλικία τους, καλύπτονται από το νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης

Οι παλαιοί ασφαλισμένοι του τ.ΕΤΕΑΕΠ και οι ασφαλισμένοι του τ.ΟΑΕΕ (παλαιοί και νέοι) θεωρείται ότι έχουν τη δυνατότητα να εισέλθουν στον νέο σύστημα επικουρικής σύνταξης, αν οι ίδιοι το επιλέξουν, από το 2023 και έπειτα (και όχι από το 2022). Η δυνατότητα να επιλέξουν να εισέλθουν στο νέο σύστημα δίνεται μόνο σε παλαιούς ασφαλισμένους, τόσο του τ.ΕΤΕΑΕΠ όσο και του τ.ΟΑΕΕ, οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει το 35ο έτος της ηλικίας τους κατά τον χρόνο που επιλέγουν τη μετάβαση στο νέο σύστημα. Επίσης θεωρείται ότι όλοι οι εργαζόμενοι που ασφαλίζονται στον τ.ΟΑΕΕ είναι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Θνησιμότητα

Χρησιμοποιήθηκαν οι προβολές της Eurostat για την πιθανότητα θανάτου ανά ηλικία, για τις ηλικίες 15 έως 100, και ανά έτος, για την περίοδο 2022-2070, στο σενάριο θνησιμότητας βάσης της Eurostat (βλ. Eurostat, Assumptions for probability of dying by age, sex and type of projection [proj_19naasmr]).

Μετάβαση σε οικονομική αδράνεια – έξοδος από το εργατικό δυναμικό

Θεωρήθηκε ότι η πιθανότητα μετάβασης από το εργατικό δυναμικό στην οικονομική αδράνεια για κάθε ηλικιακή ομάδα, για κάθε έτος στην υπό εξέταση περίοδο και για κάθε καθεστώς απασχόλησης (μισθωτού / ελεύθερου επαγγελματία) είναι σταθερή και ίση με τη μέση πιθανότητα μετάβασης από το εργατικό δυναμικό στην οικονομική αδράνεια το έτος 2018. Η πιθανότητα αυτή για το έτος 2018 υπολογίστηκε σε καθαρούς όρους, με την έννοια ότι ελήφθησαν υπ' όψιν και οι ροές μετάβασης από την οικονομική αδράνεια προς το εργατικό δυναμικό, χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία της Eurostat (βλ. Eurostat, Labour market transitions – annual data [lfsi_long_a]).

Ανεργία

Για τους υπολογισμούς που αφορούν την ανεργία χρησιμοποιήθηκαν προβλέψεις του ΣΟΕ για το ποσοστό ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα, για τις ηλικίες 15 έως 75 ετών, και ανά έτος, για την περίοδο 2022 έως 2070 (βλ. ΣΟΕ Unemployment rate, Budgetary projections: Baseline scenario Year: 2019).

Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, η ανεργία προσεγγίζεται ως εξής: ένας εργαζόμενος δεδομένης ηλικίας σε δεδομένο έτος περνά ένα μέρος του εν λόγω έτους ως άνεργος, όπως υποδεικνύεται από το ποσοστό ανεργίας που αντιστοιχεί στην ηλικία του εργαζόμενου στο δεδομένο έτος. Παραδείγματος χάριν, αν το προβλεπόμενο ποσοστό ανεργίας για εργαζομένους ηλικίας 34 ετών το έτος 2047 είναι 8,3%, τότε κάθε εργαζόμενος ηλικίας 34 ετών το 2047 εργάζεται μόνο 11 μήνες κατά το έτος αυτό, περνώντας έναν μήνα του εν λόγω έτους στην ανεργία. Περαιτέρω, θεωρείται ότι οι εργαζόμενοι καταβάλλουν εισφορές αναλογικά με το πόσον χρόνο εργάζονται κατά τη διάρκεια ενός έτους. Κατά συνέπεια, η ανεργία επηρεάζει το πλήθος των ετών κατά τα οποία θα εργάζεται κανείς προτού τεκμηριώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα, καθώς οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης θεωρείται ότι ορίζονται ως ισοδύναμα πλήρη έτη εργασίας και άρα πλήρη έτη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών. Αν ένας εργαζόμενος περάσει ένα έτος του εργασιακού του βίου με υψηλό ποσοστό ανεργίας, τότε αυτός ο εργαζόμενος θα έχει εργαστεί μόνο ένα μικρό μέρος του εν λόγω έτους και άρα θα έχει πληρώσει μικρό μόνο μέρος των ασφαλιστικών εισφορών που αντιστοιχούν σε πλήρες έτος απασχόλησης. Κατά συνέπεια, αυτός ο εργαζόμενος θα χρειαστεί να παραμείνει στο εργατικό δυναμικό για μεγαλύτερο

χρονικό διάστημα, προκειμένου να αντισταθμίσει αυτήν την απώλεια χρόνου πραγματικής απασχόλησης, σε σύγκριση με έναν παρόμοιο εργαζόμενο, ο οποίος περνά το ίδιο έτος με ένα χαμηλό ποσοστό ανεργίας.

Επιπρόσθετα, θεωρήθηκε ότι το ποσοστό ανεργίας για τους ελεύθερους επαγγελματίες είναι πάντα μηδέν, για κάθε ηλικιακή ομάδα και σε κάθε έτος της περιόδου (δεν είναι σαφές πώς μπορεί ένας ελεύθερος επαγγελματίας να είναι άνεργος).

2.2 Εισφορές

Η μέση ετήσια εισφορά που καταβάλλεται από έναν ασφαλισμένο υπολογίζεται ανά ηλικιακή κλάση ασφαλισμένων για κάθε έτος της περιόδου χρησιμοποιώντας τα στοιχεία των προβολών της ΕΑΑ, υπό το παλαιό σύστημα, για το ετήσιο σύνολο εισφορών που εισπράττεται ανά ηλικιακή κλάση και ανά έτος και των προβολών για το πλήθος των ασφαλισμένων ανά ηλικιακή κλάση και ανά έτος. Η ανάλυση βασίζεται στην υπόθεση ότι η μεταρρύθμιση δεν επηρεάζει το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών για επικουρική σύνταξη, συνεπώς οι εισφορές καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι που καλύπτονται από τη μεταρρύθμιση είναι ίδιες με εκείνες που θα κατέβαλλαν, αν καλύπτονταν από το παλαιό σύστημα.

2.3 Συντάξεις

Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, εξετάστηκαν τέσσερις διακριτοί τρόποι συνταξιοδότησης, που οδηγούν στη διάκριση των συνταξιούχων αντίστοιχα σε τέσσερις κατηγορίες. Τα τέσσερα είδη συντάξεων είναι η τυπική πλήρης σύνταξη, η πρόωρη σύνταξη λόγω αναπηρίας, ατυχήματος κλπ., η μειωμένη σύνταξη με λιγότερα έτη ασφάλισης και χαμηλότερο ύψος σύνταξης και η σύνταξη λόγω υπέρβασης του ανώτατου ηλικιακού ορίου συνταξιοδότησης. Επιπροσθέτως, η συνταξιοδοτική δαπάνη υπολογίζεται τόσο υπό το καθεστώς του παλαιού συστήματος, προ της μεταρρύθμισης, όσο και υπό το καθεστώς του νέου συστήματος, μετά τη μεταρρύθμιση.

Συντάξεις υπό το παλαιό σύστημα

Για τον υπολογισμό των συντάξεων υπό το παλαιό σύστημα, υπολογίζεται η μέση ετήσια τυπική σύνταξη, η οποία αποτελεί μέσο όρο όλων των ειδών συντάξεων, για μία σειρά από ηλικιακές κλάσεις (ομάδες που καλύπτουν πολλές ηλικίες, όπως 60-64, 65-70 κλπ.) και για κάθε έτος της περιόδου, χρησιμοποιώντας στοιχεία από τις προβολές της ΕΑΑ για τη συνταξιοδοτική δαπάνη και για τον συνολικό αριθμό των συνταξιούχων (κάθε είδους) ανά έτος και ανά ηλικιακή κλάση. Με βάση αυτές τις μέσες ετήσιες τυπικές συντάξεις ανά ηλικιακή κλάση και ανά έτος, και χρησιμοποιώντας παραδοχές για το ύψος κάθε επιμέρους είδος σύνταξης σε σχέση με την τυπική μέση ετήσια σύνταξη, όπως αναφέρεται σε επόμενες ενότητες, υπολογίζεται το ύψος της ετήσιας σύνταξης που αφορά τον εκάστοτε ασφαλισμένο σε κάθε έτος, ανάλογα με την ηλικία του ασφαλισμένου.

Συντάξεις υπό το νέο σύστημα

Σε ό,τι αφορά τις συντάξεις υπό το νέο σύστημα, υπολογίζεται η μέση σύνταξη του νέου συστήματος για κάθε έτος της περιόδου και για κάθε ύψος της πραγματικής απόδοσης επενδύσεων των πόρων του Ταμείου, χρησιμοποιώντας στοιχεία από τις προβολές της ΕΑΑ και κάνοντας τις απαραίτητες προσεγγιστικές προσαρμογές. Αυτή η μέση σύναξη εφαρμόζεται για όλους τους συνταξιούχους, κάθε ηλικίας και κάθε είδους σύνταξης, στο εκάστοτε έτος.

2.3.1 ΕΙΔΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Πλήρης σύνταξη

Ένας εργαζόμενος με ηλικία πάνω από την ελάχιστη απαιτούμενη ηλικία για πλήρη σύνταξη (π.χ. 62 έτη, όπως ήταν αυτό το ηλικιακό όριο το 2019), αλλά κάτω από το ανώτατο ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης (π.χ. 67 έτη το 2019), ο οποίος έχει καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για τουλάχιστον τον απαιτούμενο αριθμό ετών, σε όρους ακέραιων ετών εισφοροδότησης (π.χ. 40 πλήρη έτη καταβολής εισφορών το 2019), συνταξιοδοτείται με την τυπική πλήρη σύνταξη. Το ετήσιο ποσό της σύνταξης που θα λαμβάνει αυτός ο νέος συνταξιούχος υπολογίζεται τόσο υπό το καθεστώς του παλαιού, προ της μεταρρύθμισης, συστήματος επικουρικής ασφάλισης, όσο και υπό το καθεστώς του νέου συστήματος, μετά τη μεταρρύθμιση. Οι συντάξεις των ασφαλισμένων οι οποίοι καλύπτονται από τη μεταρρύθμιση, υπολογισμένες υπό το καθεστώς του παλαιού συστήματος, συνιστούν μείωση δαπανών και συνεπώς εξοικονόμηση για το δημόσιο ταμείο, με την έννοια ότι το Δημόσιο απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής αυτών των ποσών για συντάξεις, δεδομένου ότι οι εν λόγω ασφαλισμένοι θα εισπράξουν τις συντάξεις τους από το Νέο Ταμείο της μεταρρύθμισης. Αν δεν υλοποιείτο η μεταρρύθμιση, τότε το Δημόσιο θα έπρεπε να δαπανήσει τα εν λόγω ποσά για τις συντάξεις αυτών των ασφαλισμένων. Οι συντάξεις των ασφαλισμένων που συμμετέχουν στη μεταρρύθμιση, υπολογισμένες υπό το καθεστώς του νέου συστήματος, αποτελούν εκροές από το Νέο Ταμείο της μεταρρύθμισης (βλ. και σχετικά σχόλια σε επόμενες ενότητες), οι οποίες εκροές επηρεάζουν τους διαθέσιμους πόρους, το αποθεματικό, του Ταμείου κάθε έτος.

Πρόωρη σύνταξη

Πρόωρη σύνταξη μπορεί να λάβει κάποιος ασφαλισμένος σε οποιαδήποτε ηλικία, ακόμη και κάτω από το κατώτατο ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης, λόγω ατυχήματος, αναπηρίας, ή άλλων συναφών αιτιών. Στην παρούσα ανάλυση θεωρήθηκε ότι σε κάθε έτος κάθε εργαζόμενος έχει πιθανότητα 0.2% να συνταξιοδοτηθεί πρόωρα. Το ύψος της σύνταξης θεωρείται που καταβάλλεται σε αυτούς τους συνταξιούχους θεωρήθηκε ότι είναι ένα σταθερό ποσοστό, ίσο με 80%, του ύψους της μέσης τυπικής σύνταξης που αντιστοιχεί στην ηλικιακή τους ομάδα το εκάστοτε έτος. Για ηλικίες μικρότερες του κατώτατου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης χρησιμοποιήθηκε το ύψος μέσης τυπικής σύνταξης της ηλικίας του κατώτατου ορίου.

Μειωμένη σύνταξη

Ένας εργαζόμενος με ηλικία μεγαλύτερη από το ελάχιστο ηλικιακό όριο για πλήρη συνταξιοδότηση (π.χ. 62 έτη το 2019), αλλά μικρότερη από το μέγιστο ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης (π.χ. 67 έτη το 2019) ο οποίος έχει καταβάλει συνολικές εισφορές, σε όρους ισοδύναμων ακέραιων ετών ασφάλισης, που υπερβαίνουν το ελάχιστο όριο απαιτούμενων ετών ασφάλισης για μειωμένη σύνταξη (π.χ. 15 έτη το 2019) θεωρείται ότι έχει σε κάθε έτος μία σταθερή πιθανότητα, ίση με 1%, να συνταξιοδοτηθεί με μειωμένη σύνταξη. Η πιθανότητα αυτή αφορά μόνο τους ασφαλισμένους που πληρούν τα κριτήρια για συνταξιοδότηση με μειωμένη σύναξη. Το ύψος της μειωμένης σύνταξης θεωρήθηκε ότι είναι ένα σταθερό ποσοστό, ίσο με 85%, της αντίστοιχης μέσης τυπικής σύνταξης για την εκάστοτε ηλικιακή κλάση και έτος.

Συνταξιοδότηση με την υπέρβαση του μέγιστου ορίου ηλικίας

Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, θεωρήθηκε ότι κάθε εργαζόμενος ο οποίος φτάνει σε ηλικία που υπερβαίνει το μέγιστο ηλικιακό όριο για συνταξιοδότηση (π.χ. 67 έτη το 2019) συνταξιοδοτείται, ανεξάρτητα από το πόσα έτη ασφαλιστικών εισφορών έχει καταβάλει. Η σύνταξη που λαμβάνει ένας τέτοιος ασφαλισμένος θεωρήθηκε ότι είναι επίσης ανεξάρτητη από το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών που έχει καταβάλει ο ασφαλισμένος. Το ύψος της σύνταξης θεωρήθηκε ίσο με ένα σταθερό ποσοστό, 90%, της αντίστοιχης μέσης τυπικής σύνταξης για το εκάστοτε έτος και την εκάστοτε ηλικιακή κλάση στην οποία ανήκει ο ασφαλισμένος.

2.4 Το Νέο Ταμείο επικουρικής σύνταξης

Τοποθέτηση πόρων

Οι εισφορές που καταβάλλονται από τους ασφαλισμένους που καλύπτονται από τη μεταρρύθμιση αποταμιεύονται και συσσωρεύονται στο Νέο Ταμείο επικουρικής σύνταξης, το οποίο στην παρούσα μελέτη συχνά αποκαλείται "Νέο Ταμείο" ή απλώς "Ταμείο". Όλα τα είδη συντάξεων (πλήρεις, μειωμένες κλπ.), οι οποίες καταβάλλονται σε ασφαλισμένους υπό το νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης είναι εκροές από αυτό το Ταμείο. Οι συσσωρευμένοι πόροι του Ταμείου, ήτοι το απόθεμα του Ταμείου, σε κάθε χρονική στιγμή, είναι τοποθετημένο σε ένα σύνολο επενδύσεων. Θεωρείται ότι ένα δεδομένο μέρος των πόρων του Ταμείου είναι τοποθετημένο στο εξωτερικό, σε χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς με έδρα εκτός Ελλάδος, ένα άλλο δεδομένο μέρος των πόρων του Ταμείου είναι τοποθετημένο σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και το υπόλοιπο, το τρίτο μέρος, των πόρων του Ταμείου είναι τοποθετημένο σε εγχώριες επενδύσεις πλην ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες στο εξής συχνά αποκαλούνται "εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις" ή απλώς "εγχώριες επενδύσεις". Όλες αυτές οι τοποθετήσεις αποφέρουν ετησίως αποδόσεις επενδύσεων, με τη μορφή τόκων, μερισμάτων και άλλων συναφών εσόδων τα οποία εισπράττει το Ταμείο ετησίως. Θεωρείται ότι αυτές οι αποδόσεις επενδύσεων που εισπράττει το Ταμείο προστίθενται στους πόρους του ταμείου, κεφαλαιοποιούνται και επενδύονται εκ νέου. Σε όλα τα σενάρια που εξετάζονται στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης θεωρείται ότι το 20% των πόρων του Ταμείου τοποθετείται σε επενδύσεις στο εξωτερικό. Στο πλαίσιο της ανάλυσης, εξετάζονται διάφορες υποθέσεις σχετικά με το μέρος των πόρων του Ταμείου που τοποθετείται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις και άρα το μέρος των πόρων του Ταμείου που τοποθετείται σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Εγχώριες επενδύσεις

Θεωρείται ότι σε κάθε έτος της περιόδου ένα δεδομένο ποσοστό των πόρων του Ταμείου, σταθερό για όλα τα έτη της περιόδου, τοποθετείται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, ήτοι σε επενδύσεις σε τίτλους φορέων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, εκτός από επενδύσεις σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Κατά συνέπεια, σε κάθε έτος της περιόδου, ένα δεδομένο ποσοστό της καθαρής εισροής πόρων στο Ταμείο (έσοδα από εισφορές μείον δαπάνες για συντάξεις), καθώς και το ίδιο ποσοστό των αποδόσεων επενδύσεων που εισπράττει το Ταμείο το εν λόγω έτος, προστίθενται στις εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, συμβάλλοντας έτσι στον σχηματισμό νέου παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο της ανάλυσης εξετάζονται σενάρια για εναλλακτικά ποσοστά των πόρων του Ταμείου που τοποθετούνται σε εγχώριες επενδύσεις. Στο σενάριο βάσης, το 50% των πόρων του Ταμείου τοποθετείται

σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, ενώ εξετάζονται επίσης σενάρια υπό τα οποία το 40%, ή το 60% των πόρων του Ταμείου κατευθύνεται σε τέτοιες επενδύσεις.

Πραγματική απόδοση επενδύσεων

Στην παρούσα ανάλυση εξετάζονται σενάρια με διαφορετικές παραδοχές σχετικά με το ύψος της μέσης πραγματικής ετήσιας απόδοσης των επενδύσεων του Ταμείου. Σε όλα τα σενάρια που εξετάζονται, θεωρείται ότι αυτή η πραγματική απόδοση επενδύσεων είναι σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Στο σενάριο βάσης, αυτή η απόδοση επενδύσεων θεωρείται ίση με 2%, ήτοι όσο το ύψος του πραγματικού επιτοκίου στην πλέον πρόσφατη ανάλυση βιωσιμότητας του Ελληνικού χρέους, όπως δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2020. Εξετάζονται επίσης σενάρια στα οποία η πραγματική ετήσια απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου είναι 1,5%, 2,5% και 3,1%.

Το ποσοστό της μέσης ονομαστικής ετήσιας απόδοσης των επενδύσεων του Ταμείου σε κάθε έτος της περιόδου υπολογίζεται ως εξής:

$$ROI_t^{nominal} = \left(1 + ROI^{real}\right) \cdot (1 + i_t) - 1$$

Όπου:

$ROI_t^{nominal} \in [0,1]$ είναι η μέση ονομαστική ετήσια απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου το έτος t

$ROI^{real} \in [0,1]$ είναι η μέση πραγματική ετήσια απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου, όπως έχει οριστεί εξ' υποθέσεως σε κάθε εξεταζόμενο σενάριο και παραμένει σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου

$i_t \in [0,1]$ είναι ο ρυθμός πληθωρισμού το έτος t.

2.5 Εξομάλυνση χρονοσειρών

Οι χρονοσειρές των προβολών της ΕΑΑ για το πλήθος των νεοεισερχομένων στο εργατικό δυναμικό ανά έτος, για καθέναν από τους δύο εξεταζόμενους ασφαλιστικούς φορείς (τ.ΕΤΕΑΕΠ, τ.ΟΑΕΕ) παρουσιάζουν ασυνέχειες (αφύσικες μειώσεις και αυξήσεις) κατά τα έτη 2033, 2042, 2053 και 2063. Οι ασυνέχειες αυτές είναι αποτέλεσμα παραδοχών που έχουν γίνει, προκειμένου οι χρονοσειρές των νεοεισερχομένων να είναι συνεπείς με χρονοσειρές για άλλες μεταβλητές που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση της ΕΑΑ (κατά κύριο λόγο για να διασφαλιστεί η συνέπεια με τη χρονοσειρά της μακροοικονομικής προβολής για το συνολικό μέγεθος του εργατικού δυναμικού) και ταυτόχρονα να είναι συνεπείς με την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης κατά τα έτη 2033, 2042, 2053 και 2063. Στην παρούσα ανάλυση γίνεται εξομάλυνση με γραμμική παρεμβολή αυτών των ασυνεχειών στις χρονοσειρές που αφορούν τους νεοεισερχόμενους, αντικαθιστώντας για κάθε χρονοσειρά και σε κάθε έτος κατά το οποίο εμφανίζεται ασυνέχεια, την τιμή της χρονοσειράς το εκάστοτε έτος στο οποίο σημειώνεται η ασυνέχεια με τον αριθμητικό μέσο όρο των τιμών της χρονοσειράς κατά το προηγούμενο και το επόμενο έτος. Έτσι, για κάθε χρονοσειρά V_t, εφαρμόζεται ο ακόλουθος μετασχηματισμός εξομάλυνσης:

$$V_t = \frac{V_{t-1} + V_{t+1}}{2} \; for\; t \in \{2033, 2042, 2054, 2063\}$$

Επιπροσθέτως, και πιθανότατα ακριβώς λόγω παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για το πλήθος των ασφαλισμένων, οι χρονοσειρές των προβλέψεων της ΕΑΑ για το συνολικό ετήσιο ύψος εισφορών που

καταβάλλονται ανά ηλικιακή κλάση ασφαλισμένων και ανά έτος, επίσης εμφανίζουν ασυνέχειες στα ίδια έτη, όπως και οι χρονοσειρές για το πλήθος των ασφαλισμένων. Ο ίδιος μετασχηματισμός εξομάλυνσης εφαρμόστηκε και για τις χρονοσειρές για τις εισφορές, ανά ηλικιακή κλάση.

2.6 Σενάρια

2.6.1 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ

Εξετάζονται 18 σενάρια προσομοίωσης στο πλαίσιο της προτεινόμενης μεταρρύθμισης. Αυτά αντιπαραβάλλονται με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση» στο οποίο γίνεται η υπόθεση ότι παραμένει ως έχει σε ισχύ το σημερινό σύστημα επικουρικής ασφάλισης με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC).

Η κεντρική μεταρρυθμιστική πρόταση είναι η μετατροπή της σημερινής επικουρικής ασφάλισης σε πλήρως κεφαλαιοποιητική. Ως προς το πεδίο εφαρμογής της, αυτό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας από 1/1/2022 μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες που υπάγονται σε υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση. Από 1/1/2023, προαιρετική θα είναι η υπαγωγή των νέων έως 35 ετών οι οποίοι είναι ήδη ασφαλισμένοι στο υφιστάμενο σύστημα επικουρικής ασφάλισης NDC. Επίσης από 1/1/2023, προαιρετική θα είναι η υπαγωγή στο νέο σύστημα των νέων έως 35 ετών αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών οι οποίοι δεν είχαν επικουρική ασφάλιση έως σήμερα. Για τους τελευταίους, η δυνατότητα να υπαχθούν στο νέο σύστημα θα είναι ανοιχτή και σε νεοεισερχόμενους τα επόμενα χρόνια. Η πρόταση δεν περιλαμβάνει αλλαγές στην κύρια σύνταξη, δεν επηρεάζει τα ποσοστά των υφιστάμενων συνταξιοδοτικών εισφορών ούτε τον τρόπο υπολογισμού των συνταξιοδοτικών παροχών της έως σήμερα επικουρικής και κύριας σύνταξης.

Η διαφοροποίηση μεταξύ των εξεταζόμενων σεναρίων αφορά τρεις διαστάσεις της μεταρρύθμισης: (α) τον βαθμό προαιρετικής συμμετοχής στο νέο σύστημα από ήδη ασφαλισμένους στο ΕΤΕΑΕΠ έως 35 ετών, καθώς και από ασφαλισμένους χωρίς επικουρική ασφάλιση έως σήμερα[1], (β) το ποσοστό των αποθεματικών το οποίο διοχετεύεται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις και (γ) τον μέσο ετήσιο πραγματικό ρυθμό απόδοσης των επενδυμένων κεφαλαίων μακροχρόνια.

Ο Πίνακας 2-1 συνοψίζει τα 18 σενάρια μεταρρύθμισης που εξετάζονται ως προς τις παραδοχές τους σε κάθε μία από τις τρεις διαστάσεις διαφοροποίησης. Το βασικό σενάριο της μεταρρυθμιστικής πρότασης (σενάριο βάσης ΜΜΜ) εξετάζει την περίπτωση που 20% των ασφαλισμένων του τ.ΕΤΕΑΕΠ (προ του 2023) και 5% των ασφαλισμένων του τ.ΟΑΕΕ συμμετέχουν προαιρετικά στο νέο σύστημα[2], 80% των αποθεματικών επενδύεται εγχωρίως, εκ των οποίων 50% σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις (σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου) και 30% σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ το μέσο ετήσιο πραγματικό επιτόκιο απόδοσης των επενδύσεων του Ταμείου είναι 2%.

[1] Οι ασφαλισμένοι που έως σήμερα δεν είχαν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση προέρχονται κυρίως από τον ΟΑΕΕ, τον ΟΓΑ, καθώς και μερικώς από το ΕΤΑΑ και το ΤΣΑΥ. Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, υποθέτουμε ότι ένα ποσοστό των ασφαλισμένων σε ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ και ΤΣΑΥ συμμετέχει προαιρετικά στο νέο σύστημα, και ότι οι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ επιλέγουν να μην συμμετέχουν. Για λόγους απλοποίησης της παρουσίασης, αναφέρεται εφεξής το ποσοστό των ασφαλισμένων στον ΟΑΕΕ, το οποίο όμως περιλαμβάνει και ασφαλισμένους σε ΕΤΑΑ και ΤΣΑΥ.

[2] Σημειώνεται ότι παρά το ότι πλέον υπάρχει μόνο ο ενιαίος φορέας κοινωνικής ασφάλισης e-ΕΦΚΑ, στο κείμενο γίνεται αναφορά σε ασφαλισμένους σε ΕΤΕΑΕΠ (ή τέως ΕΤΕΑΕΠ, τ. ΕΤΕΑΕΠ) και ΟΑΕΕ (ή τέως ΟΑΕΕ, τ. ΟΑΕΕ) εννοώντας τους ασφαλισμένους εκείνους του e-ΕΦΚΑ οι οποίοι θα ανήκαν αντίστοιχα στο τέως ΕΤΕΑΕΠ και τον τέως ΟΑΕΕ με βάση τα κριτήρια υπαγωγής που ίσχυαν για τα ταμεία αυτά έως την κατάργησή τους.

Σε σχέση με τον βαθμό προαιρετικής συμμετοχής στο νέο σύστημα, εξετάζονται ποσοστά 10%, 20% και 30% για τους ασφαλισμένους σε τ.ΕΤΕΑΕΠ προ του 2023, και αντίστοιχα ποσοστά 5% και 10% για τους ασφαλισμένους σε τ.ΟΑΕΕ. Σε σχέση με τις επενδυτικές τοποθετήσεις των αποθεματικών που δημιουργούνται από τις εισφορές στο νέο σύστημα, γίνεται η υπόθεση ότι το 20% επενδύεται στο εξωτερικό. Από το υπόλοιπο 80%, εξετάζονται εναλλακτικά σενάρια συνδυασμού εγχώριων επενδύσεων μεταξύ κρατικών ομολόγων και παραγωγικών επενδύσεων μέσα από ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο σε επιμέρους ποσοστά επί του συνόλου των αποθεμάτων 40% και 40%, 30% και 50% καθώς και 20% και 60% για εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις και κρατικά ομόλογα αντίστοιχα. Τέλος, ως προς το πραγματικό επιτόκιο που αντιστοιχεί στη μακροχρόνια ετήσια απόδοση των επενδύσεων των αποθεματικών, εξετάζονται τέσσερα σενάρια ύψους 1,5%, 2%, 2,5% και 3,1%.[3] Στο βασικό σενάριο, επιλέγεται το 2%, καθώς αυτό χρησιμοποιείται στην πλέον πρόσφατη Έκθεση Βιωσιμότητας Χρέους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Νοέμβριος 2020). Το αισιόδοξο σενάριο με επιτόκιο 3,1% αντιστοιχεί στη μέση 10-ετή πραγματική απόδοση συνταξιοδοτικών χαρτοφυλακίων που καταγράφηκε διεθνώς από την πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ για τις συντάξεις (OECD, 2019).

Πίνακας 2-1: Παράμετροι ανά εξεταζόμενο σενάριο προσομοίωσης της μεταρρύθμισης

αα.	Ονομασία σεναρίου	Ποσοστό ασφαλισμένων ΕΤΕΑΕΠ (προ του 2023) που συμμετέχουν	Ποσοστό ασφαλισμένων ΟΑΕΕ που συμμετέχουν	Ποσοστό πόρων τοποθετημένο σε εγχώριες επενδύσεις	Πραγματική απόδοση επενδύσεων
1	MMM (βάσης)	20%	5%	50%	2,0%
2	HMM	30%	10%	50%	2,0%
3	QMM	30%	5%	50%	2,0%
4	RMM	20%	10%	50%	2,0%
5	SMM	10%	10%	50%	2,0%
6	TMM	10%	5%	50%	2,0%
7	LMM	0%	0%	50%	2,0%
8	MHO	20%	5%	60%	3,1%
9	MHH	20%	5%	60%	2,5%
10	MHM	20%	5%	60%	2,0%
11	MLM	20%	5%	40%	2,0%
12	MLL	20%	5%	40%	1,5%
13	MMO	20%	5%	50%	3,1%
14	MMH	20%	5%	50%	2,5%
15	MML	20%	5%	50%	1,5%
16	HHO (αισιόδοξο)	30%	10%	60%	3,1%
17	HHH	30%	10%	60%	2,5%
18	LLL (συντηρητικό)	0%	0%	40%	1,5%

[3] Παρά το ότι δεν εξετάζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός από τα σενάρια, προκειμένου να ενισχυθεί η συνέπεια αλλά και πληρότητα των σεναρίων προς προσομοίωση, εξετάζονται δύο επιπλέον σενάρια τα οποία συνδυάζουν παραδοχές για το μερίδιο των εγχώριων επενδύσεων και αποδόσεων αυτών. Στα δύο αυτά σενάρια υποτίθεται αρνητική σχέση μεταξύ του μεριδίου των αποθεματικών που επενδύονται σε κρατικά ομόλογα και του ποσοστού πραγματικής μακροχρόνιας απόδοσης των συνολικών επενδύσεων, καθώς η απόδοση είναι συνάρτηση του ρίσκου.

Σε κάθε σενάριο ισχύουν μια σειρά από κοινές παραδοχές, οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Ύψος πρόωρης σύνταξης, ως ποσοστό της αντίστοιχης (για την ίδια ηλικία και το ίδιο εργασιακό καθεστώς του ασφαλισμένου) μέσης τυπικής σύνταξης: 80%
- Ύψος μειωμένης σύνταξης, ως ποσοστό της αντίστοιχης μέσης τυπικής σύνταξης: 85%
- Ύψος πλήρους σύνταξης, ως ποσοστό της αντίστοιχης μέσης τυπικής σύνταξης: 160%
- Ύψος σύνταξης λόγω συνταξιοδότησης με το ανώτατο όριο ηλικίας, ως ποσοστό της αντίστοιχης μέσης τυπικής σύναξης: 90%
- Ποσοστά θνησιμότητας: βάσει στοιχείων Eurostat [baseline projections for the probability of dying, by age and year], ανεξάρτητα από το εργασιακό καθεστώς του ασφαλισμένου
- Πιθανότητες μετάβασης σε οικονομική αδράνεια: πιθανότητα μετάβασης από το εργατικό δυναμικό στην οικονομική αδράνεια ίση με 0,316%, για κάθε ηλικία, για κάθε καθεστώς απασχόλησης και για κάθε έτος της περιόδου. Το ποσοστό αυτό είναι ίσο με την καθαρή συνολική πιθανότητα μετάβασης από το εργατικό δυναμικό στην οικονομική αδράνεια, υπολογισμένη χρησιμοποιώντας στοιχεία της Eurostat για το έτος 2018
- Πιθανότητα πρόωρης συνταξιοδότησης: 0,2%, σταθερή για κάθε ηλικία, έτος και καθεστώς απασχόλησης
- Πιθανότητα μειωμένης σύνταξης, για όσους δικαιούνται να λάβουν μειωμένη σύνταξη, με βάση τις προϋποθέσεις για την ηλικία και τις καταβληθείσες εισφορές: 1%, σταθερή για όλους τους ασφαλισμένους που δικαιούνται μειωμένη σύνταξη, για κάθε ηλικία, έτος και καθεστώς απασχόλησης
- Ποσοστά ανεργίας: βάσει προβολών του ΣΟΕ
- Απαιτούμενα έτη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών (ισοδύναμα πλήρη έτη) για να τεκμηριωθεί δικαίωμα πλήρους σύνταξης: 40 έτη, τα οποία αυξάνονται κατά ένα, διαδοχικά, τα έτη 2024, 2033, 2042, 2054 και 2063, σύμφωνα με τις αυξήσεις των ορίων ηλικίας για συνταξιοδότηση στις χρονοσειρές τις ΕΑΑ
- Απαιτούμενα έτη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών (ισοδύναμα πλήρη έτη) για να τεκμηριωθεί δικαίωμα μειωμένης σύνταξης: 15 έτη, τα οποία αυξάνονται κατά ένα, διαδοχικά, τα έτη 2024, 2033, 2042, 2054 και 2063 (βλ. παραπάνω)

2.6.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΤΗΣ ΕΑΑ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι προβολές της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής (ΕΑΑ) στο σενάριο μεταρρύθμισης για μια σειρά από μεταβλητές έως το 2070, υπό την υπόθεση δηλαδή ότι το υφιστάμενο σύστημα της επικουρικής ασφάλισης μετατρέπεται σταδιακά σε κεφαλαιοποιητικό. Το σενάριο αυτό αντιπαραβάλλεται με τις προβολές του ΙΟΒΕ ενδεικτικά σε ορισμένα από τα σενάρια προσομοίωσης που περιγράφηκαν στην προηγούμενη υπο-ενότητα (Διάγραμμα 2-1). Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι τα σενάρια προσομοίωσης που χρησιμοποιούνται στο μακροοικονομικό υπόδειγμα στη συνέχεια δεν διαφέρουν σημαντικά από τις αναλογιστικές προβολές της αρμόδιας ανεξάρτητης αρχής. Η βασική παρατήρηση είναι ότι οι προβολές του ΙΟΒΕ εμφανίζουν μόνο μικρές διαφοροποιήσεις από τις αντίστοιχες της ΕΑΑ, για όλες τις κύριες μεταβλητές, όπως ο αριθμός των ασφαλισμένων, το ύψος των ετήσιων εισφορών, ο αριθμός των συνταξιούχων και το ύψος της συνταξιοδοτικής δαπάνης.

Διάγραμμα 2-1: Σύγκριση αναλογιστικών προβολών της ΕΑΑ με ενδεικτικά σενάρια του ΙΟΒΕ

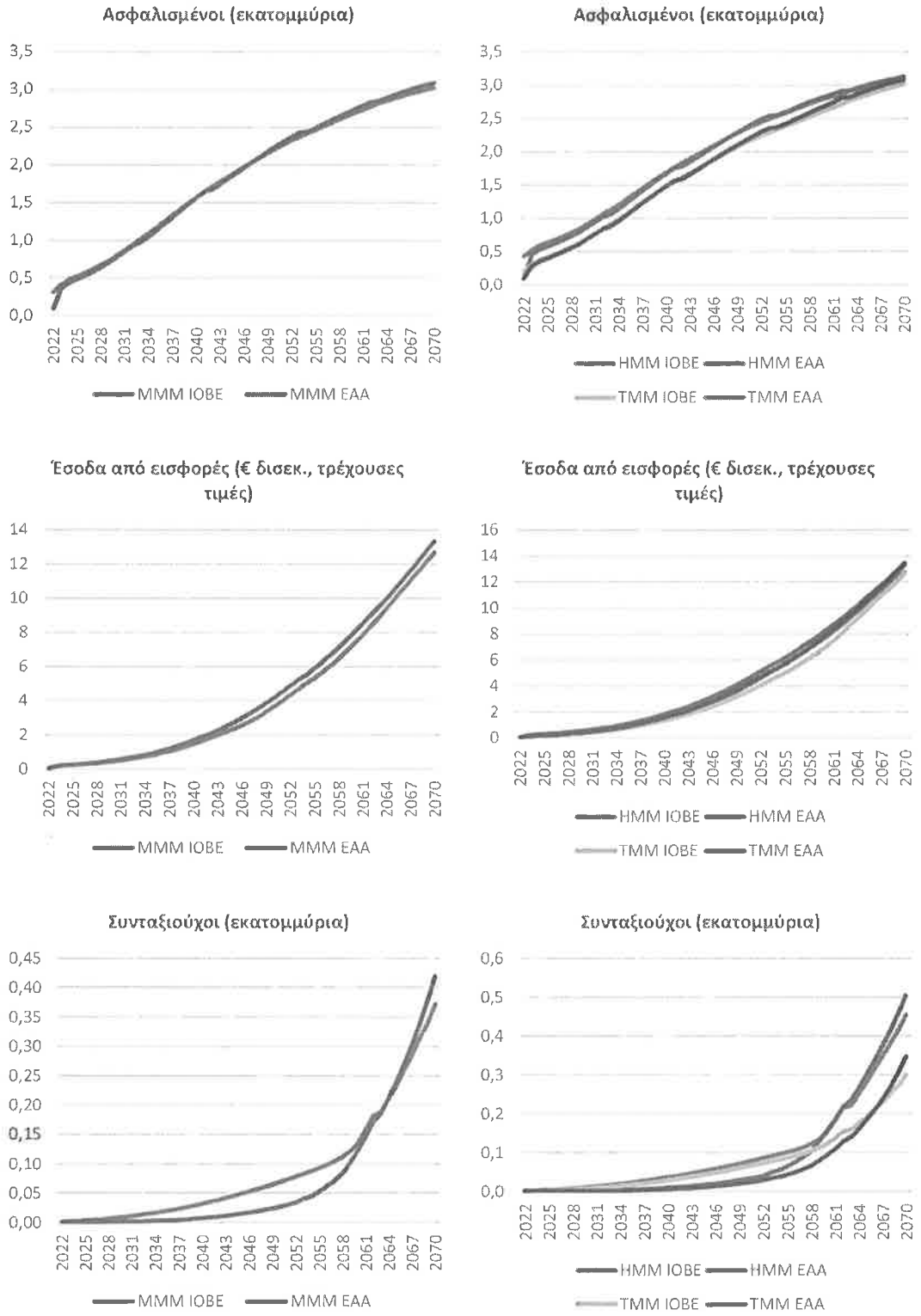

Πηγή: Εθνική Αναλογιστική Αρχή, Εκτιμήσεις: ΙΟΒΕ

2.7 *Σύνοψη μακροοικονομικής προσέγγισης*

Η οικονομική επίδραση της υλοποίησης κάθε σεναρίου μεταρρύθμισης του συστήματος επικουρικής σύνταξης εκτιμάται εκτελώντας προσομοιώσεις με το μακροοικονομικό υπόδειγμα Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF). Το GIMF είναι ένα δυναμικό στοχαστικό μακροοικονομικό υπόδειγμα γενικής ισορροπίας (DSGE model), το οποίο αναπτύχθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και χρησιμοποιείται ευρέως για τη μελέτη των επιδράσεων μεταβολών στην οικονομική πολιτική. Το GIMF έχει ισχυρή μικροοικονομική θεμελίωση, Κεϋνσιανά και μη-Ρικαρδιανά χαρακτηριστικά, που το καθιστούν κατ' εξοχήν κατάλληλο για την ανάλυση των επιδράσεων μεταβολών στη δημοσιονομική πολιτική (Gunter, et al., 2010), όπως μεταξύ άλλων οι μεταβολές στη φορολογία και τις μεταβιβαστικές πληρωμές του Δημοσίου, αλλά και μεταβολών στις συμπεριφορές ιδιωτών.

Το υπόδειγμα περιλαμβάνει πλήθος μεταβλητών που επιτρέπουν αναλυτική περιγραφή της δημοσιονομικής και της νομισματικής πολιτικής. Αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στα εργαλεία που προσφέρει το υπόδειγμα για την παραμετροποίηση και περιγραφή της δημοσιονομικής πολιτικής. Σε ό,τι αφορά την πλευρά των δημοσίων εσόδων, το υπόδειγμα περιλαμβάνει μεταβλητές για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων (φόρος στο εισόδημα από εργασία), για τη φορολογία των επιχειρήσεων (φόρος στα κέρδη των επιχειρήσεων), για τη φορολογία στην κατανάλωση (φόρος επί του ύψους της τελικής κατανάλωσης από τα νοικοκυριά, που αντιστοιχεί στον ΦΠΑ, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και άλλους συναφείς φόρους), για τη φορολογία στην περιουσία (εφάπαξ φόρος, ανεξάρτητος από το ύψος εισοδήματος ή κατανάλωσης των νοικοκυριών) και για τον δημόσιο δανεισμό. Σε ό,τι αφορά την πλευρά των δημοσίων δαπανών, το υπόδειγμα περιλαμβάνει μεταβλητές για τη δημόσια κατανάλωση (δαπάνες του Δημοσίου για την παροχή υπηρεσιών), για τις μεταβιβαστικές πληρωμές του Δημοσίου (συντάξεις, επιδόματα κοινωνικής πολιτικής κ.α.), για τις δημόσιες επενδύσεις, καθώς και για τις δαπάνες για τοκοχρεολύσια, που αφορούν τον δανεισμό του Δημοσίου. Μία εκτενέστερη περιγραφή της δομής και των χαρακτηριστικών του υποδείγματος παρατίθεται στο Παράρτημα 7.1. Η πλήρης και αναλυτική περιγραφή του υποδείγματος δίνεται από τους (Kumhof, Muir, Mursula, & Laxton, 2010), ενώ μία διεξοδική παρουσίαση των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς του υποδείγματος παρουσιάζεται από τους Anderson et al. (2013).

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, η διαμέτρηση (calibration) του υποδείγματος έγινε με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για την Ελλάδα, από τις βάσεις δεδομένων εθνικών λογαριασμών της Eurostat, τα οποία αφορούν το έτος 2019.

2.8 Διαμέτρηση και προσομοιώσεις

Στον ακόλουθο κατάλογο επισημαίνονται οι βασικές παραδοχές στις οποίες στηρίχθηκε η μακροοικονομική ανάλυση με τις προσομοιώσεις του υποδείγματος GIMF.

Παράμετροι, οι οποίες ελήφθησαν όπως στο Kilponen et al. (2015):

- Φορολογικά έσοδα ως ποσοστά του ΑΕΠ (από φόρους σε εισόδημα, κεφάλαιο, κατανάλωση)
- Πληρωμές τόκων για το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ
- Δημόσια κατανάλωση και επενδύσεις ως ποσοστά του ΑΕΠ
- Ιδιωτικές επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ
- Ποσοστό νοικοκυριών με περιορισμούς ρευστότητας
- Ελαστικότητα προσφοράς εργασίας (Frisch elasticity of labour supply)
- Πραγματικό κόστος προσαρμογής του ύψους επενδύσεων (πραγματική δυσκαμψία στις επενδύσεις)

Παράμετροι, οι οποίες ελήφθησαν όπως στο Kumhof et al. (2010):

- Παράμετροι που αφορούν τη συμπεριφορά των νοικοκυριών (ορίζοντας προγραμματισμού, διαχρονική ελαστικότητα υποκατάστασης, ρυθμός μείωσης του εισοδήματος και άλλες παράμετροι)
- Παράμετροι που αφορούν παγκόσμιες οικονομικές τάσεις (τεχνολογική μεγέθυνση, πληθυσμιακή μεγέθυνση)
- Ονομαστικές και πραγματικές δυσκαμψίες (εκτός από τις επενδύσεις, βλ. παραπάνω)
- Λοιπές παράμετροι (περιθώρια κέρδους, ελαστικότητες υποκατάστασης μεταξύ συντελεστών παραγωγής και άλλες παράμετροι)

Στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών και στοιχεία εμπορίου για το 2019 (Eurostat):

- Εμπορικές ροές
- Σύνολο δημοσίων εσόδων (συμπεριλαμβανομένων εσόδων από φορολογία στην περιουσία)
- Σύνολο δημοσίων δαπανών (συμπεριλαμβανομένων μεταβιβαστικών πληρωμών)
- Λοιπά στατιστικά στοιχεία (πληθυσμός, απασχόληση, εισόδημα από εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ και άλλες μεταβλητές)

Γενικές παραδοχές:

- Ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού: 2%
- Πραγματικό βραχυχρόνιο επιτόκιο: 2%

Οι προσομοιώσεις έχουν ως έτος αφετηρίας το 2019, θεωρώντας ότι η οικονομία βρίσκεται σε ισορροπία. Ως αρχικές τιμές των μεταβλητών του υποδείγματος χρησιμοποιούνται οι πραγματικές τους τιμές εκείνη τη χρονιά. Προκειμένου να αναδειχθεί η επίδραση μιας διαταραχής στην πολιτική (shock), κατά τη διάρκεια της περιόδου των προσομοιώσεων (2022-2070), υποτίθενται σταθεροί φορολογικοί συντελεστές για τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και για τον φόρο κατανάλωσης. Επιπλέον, υποτίθενται σταθερά (σε απόλυτους πραγματικούς όρους) φορολογικά έσοδα από φόρο περιουσίας καθώς και δημόσιες δαπάνες για κατανάλωση.

Η διαταραχή πολιτικής που εξετάζεται στο πλαίσιο του υποδείγματος αφορά την εφαρμογή των εναλλακτικών σεναρίων μεταρρύθμισης. Ως αποτέλεσμα αυτών, θεωρείται ότι ένα μέρος των καθαρών νέων εισροών στο συνταξιοδοτικό ταμείο της νέας επικουρικής αντιστοιχεί σε νέες εγχώριες επενδύσεις που αντιμετωπίζονται στο υπόδειγμα ως μέρος των δημοσίων επενδύσεων.[4]

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ως διαφορές από το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση». Στην ουσία, αποτυπώνουν τη σύγκριση των εκτιμώμενων τάσεων μακροοικονομικών μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ και η απασχόληση, στα σενάρια μεταρρύθμισης, σε αντιδιαστολή με την εκτίμηση της μακροχρόνιας τάσης που θα είχαν οι ίδιες μεταβλητές στο σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση». Οι διαφορές αυτές από το σενάριο χωρίς την αλλαγή πολιτικής εκφράζονται με δύο ισοδύναμους τρόπους, είτε σε σχετικό επίπεδο, δηλαδή σε όρους ποσοστιαίας διαφοράς από το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση», είτε σε απόλυτο επίπεδο, δηλαδή σε νομισματικές μονάδες σε σταθερές τιμές του 2019.

[4] Στην πραγματικότητά, οι εγχώριες αυτές επενδύσεις αναμένεται να γίνουν από ιδιωτικούς φορείς και όχι από το Δημόσιο. Το υπόδειγμα περιλαμβάνει μεν μεταβλητή για τις ιδιωτικές επενδύσεις, εντούτοις, στο πλαίσιο του υποδείγματος, οι ιδιωτικές αυτές επενδύσεις καθορίζονται ενδογενώς, ως αποτέλεσμα της βελτιστοποιητικής συμπεριφοράς των οικονομικών μονάδων. Προκειμένου να εισαχθεί ως στοιχείο των προσομοιώσεων μια εξωγενής αύξηση των επενδύσεων και να μελετηθούν οι μακροοικονομικές επιδράσεις της, ιδιαίτερα μέσω της ενίσχυσης του σχηματισμού κεφαλαίου και της παρεπόμενης τόνωσης της παραγωγικότητας της εργασίας, η αύξηση των επενδύσεων αντιμετωπίστηκε ως ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων, οι οποίες στο υπόδειγμα καθορίζονται εξωγενώς, με τη μορφή παραμέτρου της δημοσιονομικής πολιτικής. Τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων που διεξήχθησαν με βάση αυτήν την αντιμετώπιση των επενδύσεων προσφέρουν μια πολύ καλή προσέγγιση των αποτελεσμάτων που θα προέκυπταν από μία εξωγενή τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων, δεδομένου ότι στη διαμέτρηση των παραμέτρων του υποδείγματος, οι παράμετροι που καθορίζουν την οικονομική σημασία των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων (βαρύτητα του ιδιωτικού/δημοσίου κεφαλαίου στις συναρτήσεις παραγωγής και ρυθμός απομείωσης-απόσβεσης δημοσίου/ιδιωτικού κεφαλαίου) τέθηκαν στο ίδιο ύψος.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης με τις προσομοιώσεις του μακροοικονομικού υποδείγματος δείχνουν ότι τα σενάρια εφαρμογής της μεταρρύθμισης επιφέρουν σημαντική ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας σε βάθος χρόνου, η οποία αρχίζει να γίνεται αισθητή ήδη από τα πρώτα έτη. Επίσης, αναδεικνύουν την επίδραση της μεταρρύθμισης στις εγχώριες επενδύσεις και την αγορά κρατικών ομολόγων. Ταυτόχρονα, εξετάζεται το χρηματοδοτικό κενό και ο χρονικός ορίζοντας που απαιτείται για την πλήρη κάλυψή του, καθώς και οι δημοσιονομικές επιδράσεις τόσο άμεσα λόγω μείωσης εσόδων από εισφορές, όσο και έμμεσα μέσα από τη μεσο-μακροχρόνια αύξηση των δημοσίων εσόδων από την ενισχυμένη οικονομική δραστηριότητα. Η ενότητα αυτή παρουσιάζει διαγράμματα για τις εκτιμήσεις των κύριων μεταβλητών στα διάφορα σενάρια, στη βάση ανάλυσης ευαισθησίας σε σχέση με τρεις διαστάσεις: (1) τον βαθμό εθελοντικής συμμετοχής στη νέα επικουρική ασφάλιση, (2) το μέρος των αποθεματικών του ταμείου της νέας επικουρικής ασφάλισης που θα διοχετευθεί σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις και (3) τον πραγματικό ετήσιο ρυθμό απόδοσης των επενδύσεων. Αξίζει να σημειωθεί, ότι όπως κάθε αναλυτική άσκηση, έτσι και η παρούσα ανάλυση στηρίζεται σε ένα σύνολο από παραδοχές και υποθέσεις, μεταξύ των οποίων παραδοχές για το ύψος στο οποίο θα διαμορφωθούν μία σειρά από μεταβλητές και μεγέθη σε διάφορες χρονικές στιγμές στο μέλλον. Όπως είναι εύλογο, αν αλλάξουν ουσιωδώς κάποιες από τις παραδοχές, ή αν κάποια οικονομικά μεγέθη εξελιχθούν με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που έχει υποτεθεί στο πλαίσιο της ανάλυσης, τότε θα μεταβληθούν και τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην ενότητα αυτή.

3.1 Συμμετοχή

Η συνολική συμμετοχή του εργαζόμενου πληθυσμού στη νέα επικουρική σύνταξη εξαρτάται από το μερίδιο των εργαζομένων έως 35 ετών οι οποίοι θα επιλέξουν να συμμετέχουν. Αυτή η επιλογή αφορά (α) ήδη ασφαλισμένους στο τ.ΕΤΕΑΕΠ (θα επιλέξουν να συμμετέχουν από το 2023 και μετά) και (β) νυν και μελλοντικούς ασφαλισμένους στον τ.ΟΑΕΕ. Στο πλαίσιο των σεναρίων που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα (Πίνακας 2-1), το πρώτο ποσοστό λαμβάνει τις τιμές 0%, 10%, 20% και 30%, ενώ το δεύτερο ποσοστό λαμβάνει τιμές 0%, 5% και 10% (σενάρια LMM, MMM ή βάσης, HMM, QMM, RMM, SMM, TMM). Το σενάριο βάσης (MMM) αντιστοιχεί σε 20% ποσοστό συμμετοχής των ήδη ασφαλισμένων στο τ.ΕΤΕΑΕΠ (πλέον των νεοεισερχομένων στο τ.ΕΤΕΑΕΠ) και 5% ποσοστό συμμετοχής των ασφαλισμένων, παλαιών και νέων, στον τ.ΟΑΕΕ. Το αισιόδοξο σενάριο συμμετοχής (HMM) υποθέτει μερίδια συμμετοχής 30% και 10% αντίστοιχα, ενώ το συντηρητικό (LMM) υποθέτει μηδενική προαιρετική συμμετοχή (0%) και για τις δύο περιπτώσεις.

Ασφαλισμένοι και εισφορές

Ο αριθμός των ασφαλισμένων με το νέο σύστημα αυξάνεται στο χρόνο, συγκλίνοντας προς τον συνολικό αριθμό ασφαλισμένων με το παλαιό σύστημα προς το τέλος της περιόδου. Οι παραδοχές για τη συμμετοχή στο νέο σύστημα επηρεάζουν κυρίως τα πρώτα χρόνια των προβολών, με τη διαφορά μεταξύ των σεναρίων συμμετοχής να φθίνει σταδιακά στο χρόνο. Προς το τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, το 2070, η διαφορά μεταξύ των σεναρίων είναι μικρή (86 χιλ. άτομα) με τη συμμετοχή να συγκλίνει προς 3,0-3,1 εκατ. ασφαλισμένων το 2070 (Διάγραμμα 3-1).

Τα συνολικά έσοδα από εισφορές αυξάνονται ραγδαία στον χρόνο, υπό την επίδραση της μεγαλύτερης συμμετοχής, των υψηλότερων αποδοχών (καθώς οι ασφαλισμένοι προάγονται στη σταδιοδρομία τους)

και του πληθωρισμού. Έτσι, τα έσοδα από εισφορές στο νέο σύστημα ξεκινούν από €34-35 εκατ. το 2022, και φθάνουν τα €12,6-12,7 δισεκ. το 2070, σε τρέχουσες τιμές.

Διάγραμμα 3-1: Αριθμός ασφαλισμένων και έσοδα από εισφορές ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

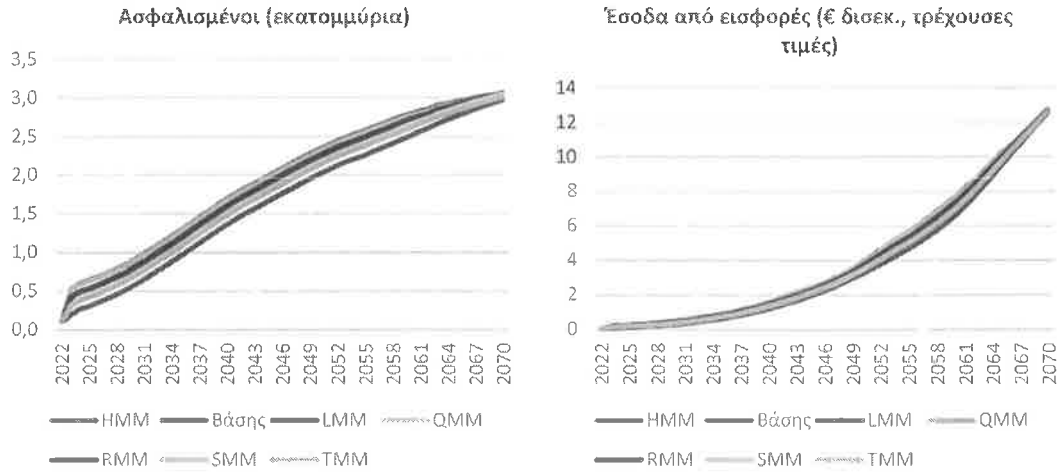

Διάγραμμα 3-2: Έσοδα από εισφορές ανά σενάριο συμμετοχής, σε πραγματικούς όρους και ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2022-2070

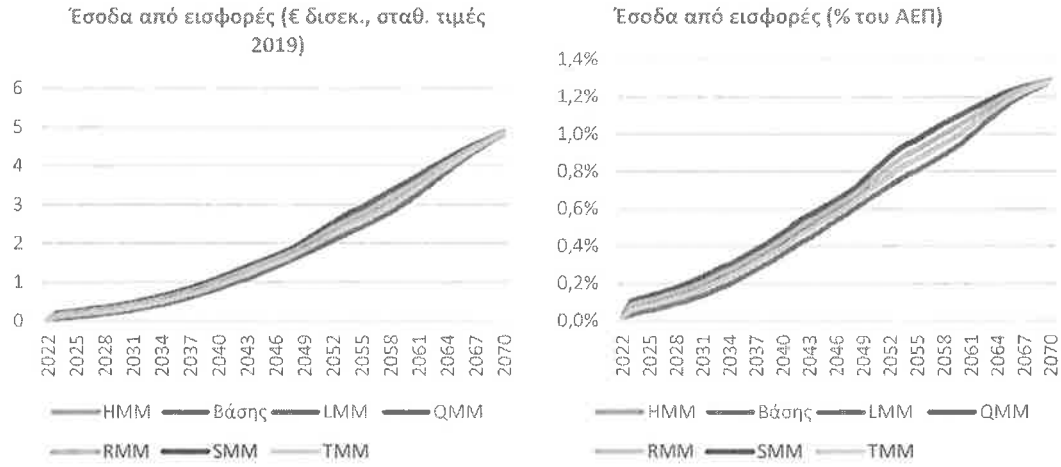

Συντάξεις

Από την πλευρά των συντάξεων, δεδομένου ότι η μεταρρύθμιση στοχεύει να καλύψει τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, ο αριθμός των συνταξιούχων και η συνταξιοδοτική δαπάνη για το νέο σύστημα παραμένει χαμηλή για το μεγαλύτερο μέρος της εξεταζόμενης περιόδου, και ιδιαίτερα κατά τις πρώτες δεκαετίες (Διάγραμμα 3-3). Στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, το 2070, ο αριθμός των συνταξιούχων που λαμβάνουν τη νέα επικουρική φθάνει τα 371 χιλ. άτομα στο σενάριο βάσης. Οι παραδοχές σε σχέση με τη συμμετοχή παίζουν σημαντικό ρόλο προς το τέλος της περιόδου προβολών, καθώς επηρεάζουν την ηλικιακή κατανομή των ασφαλισμένων στη νέα επικουρική, οι οποίοι και εισέρχονται σε ηλικία συνταξιοδότησης τη δεκαετία του 2060. Ως αποτέλεσμα, ο αριθμός των

συνταξιούχων κυμαίνεται μεταξύ 216 χιλ. ατόμων στο σενάριο χαμηλής συμμετοχής (LMM) και 454 χιλ. ατόμων στο σενάριο υψηλής συμμετοχής (HMM).

Αντίστοιχα, η ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη στο νέο σύστημα αγγίζει στο σενάριο βάσης τα €3.2 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές. Η συνταξιοδοτική δαπάνη κυμαίνεται μεταξύ €1,9-3,9 δισεκ. στα διαφορετικά σενάρια συμμετοχής.

Διάγραμμα 3-3: Αριθμός συνταξιούχων και δαπάνη για συντάξεις ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

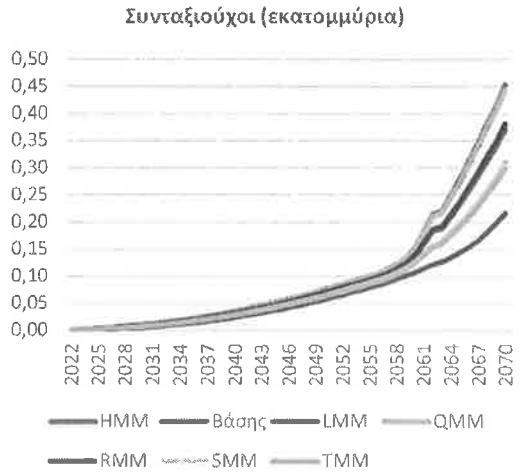

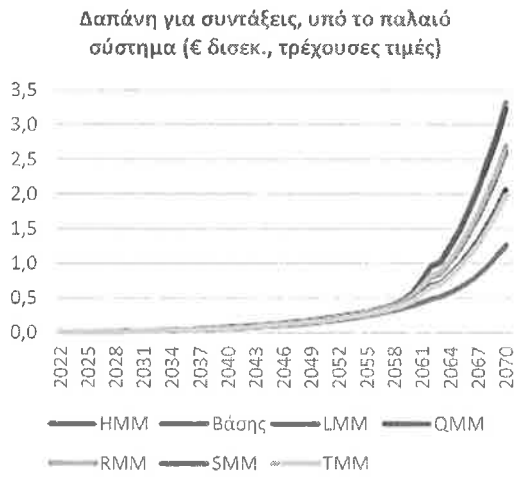

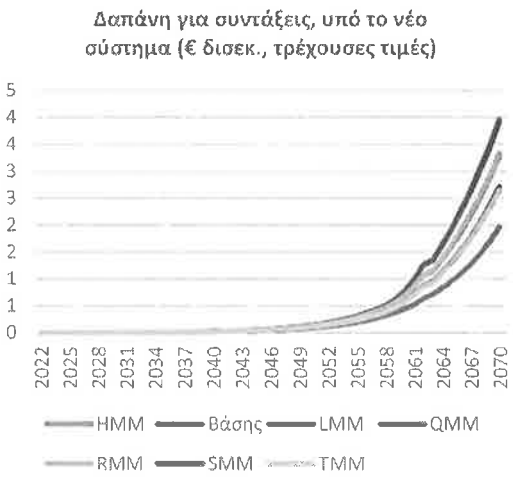

Αποθεματικό του νέου ταμείου

Οι καθαρές χρηματικές εισροές στο ταμείο της νέας επικουρικής είναι ίσες με τις ετήσιες εισφορές για επικουρική σύνταξη που πληρώνουν οι ασφαλισμένοι που καλύπτονται από το νέο σύστημα, μείον τη συνολική συνταξιοδοτική δαπάνη, υπό το νέο σύστημα, που καταβάλλεται ως νέα επικουρική σύνταξη στους συνταξιούχους που καλύπτονται από το νέο σύστημα.

Τα συνολικά αποθεματικά στο ταμείο της νέας επικουρικής το πρώτο έτος ισούνται με τις καθαρές χρηματικές εισροές στο ταμείο εκείνο το έτος. Για κάθε επόμενο έτος, τα συνολικά αποθεματικά του

ταμείου της νέας επικουρικής ισούνται με το άθροισμα των αποθεματικών το προηγούμενο έτος, συν την απόδοση στις επενδύσεις του προηγούμενου έτους, υπολογισμένη με βάση τον ονομαστικό ρυθμό απόδοσης στο σύνολο των αποθεματικών του προηγούμενου έτους, συν τη νέα καθαρή χρηματική εισροή στο ταμείο το τρέχον έτος:

$$F_t = F_{t-1} \cdot \left(1 + ROI_t^{nominal}\right) + NIM_t$$

όπου:

F_t είναι το σύνολο των αποθεματικών (stock of Fund reserves) του ταμείου το έτος t

NIM_t είναι η καθαρή χρηματική εισροή (Net Inflow of Money) στο ταμείο το έτος t, δηλαδή η διαφορά μεταξύ των συνολικών ετήσιων εισφορών για νέα επικουρική ασφάλιση και της συνολικής συνταξιοδοτικής δαπάνης για νέα επικουρική σύνταξη

$ROI_t^{nominal}$ είναι ο μέσος ετήσιος ονομαστικός ρυθμός απόδοσης (Return-On-Investment) των επενδύσεων το έτος t

Παρακάτω παρουσιάζονται οι καθαρές εισροές καθώς και το ύψος των αποθεματικών του ταμείου επικουρικής, τόσο ως απόλυτο μέγεθος σε ονομαστικούς όρους, όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-4). Τα σενάρια με υψηλή προαιρετική συμμετοχή (π.χ. HMM) εμφανίζουν υψηλότερες ετήσιες καθαρές εισροές στο ταμείο έως και τις αρχές του 2060, με κορύφωση κοντά στο 1% του ΑΕΠ, ενώ η τάση αντιστρέφεται από τα μέσα του 2060 και μετά λόγω των υψηλότερων δαπανών για συντάξεις νέας επικουρικής στα σενάρια με υψηλή προαιρετική συμμετοχή. Η συνολική ευαισθησία των καθαρών εισροών στο ταμείο στα σενάρια με διαφορετικά ποσοστά προαιρετικής συμμετοχής είναι σχετικά μικρή, ενώ η ευαισθησία είναι σχετικά μεγαλύτερη αναφορικά με τη συμμετοχή των ασφαλισμένων στο τ.ΕΤΕΑΕΠ (π.χ. σενάριο QMM) συγκριτικά με τη συμμετοχή των ασφαλισμένων στον τ.ΟΑΕΕ (π.χ. σενάριο RMM). Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συμμετοχής, η επίδραση στα αποθεματικά του ταμείου κυμαίνεται μεταξύ €289 και €316 δισεκ. (29% και 33% του ΑΕΠ) στο τέλος της περιόδου, το 2070.

Διάγραμμα 3-4: Καθαρή εισροή και αποθεματικό Νέου Ταμείου ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

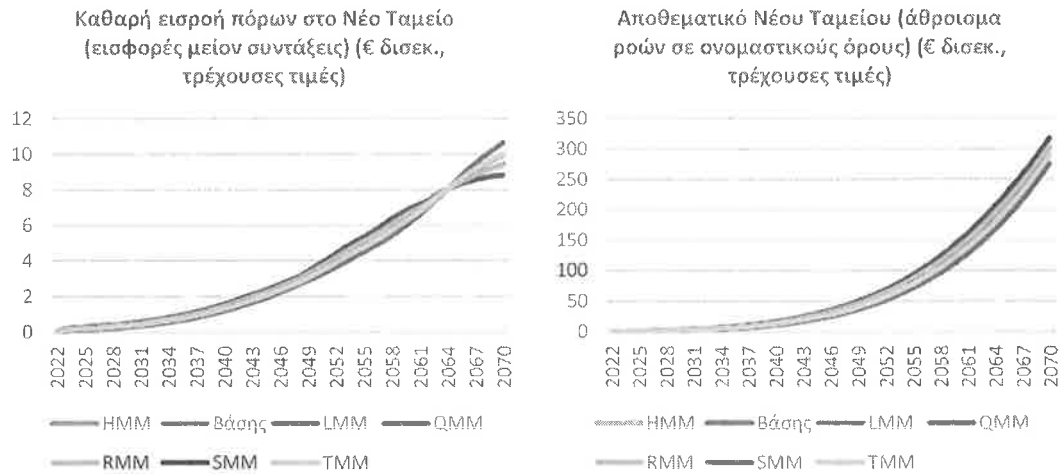

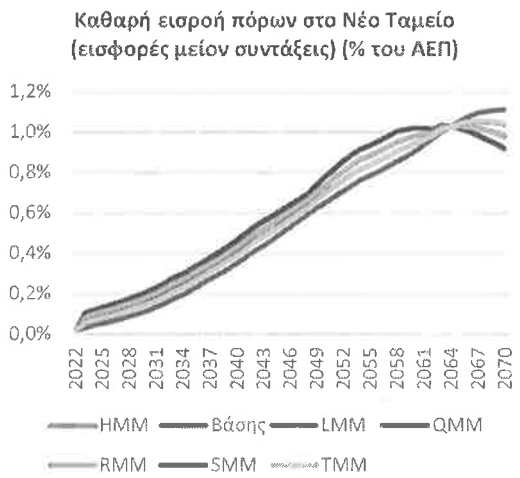

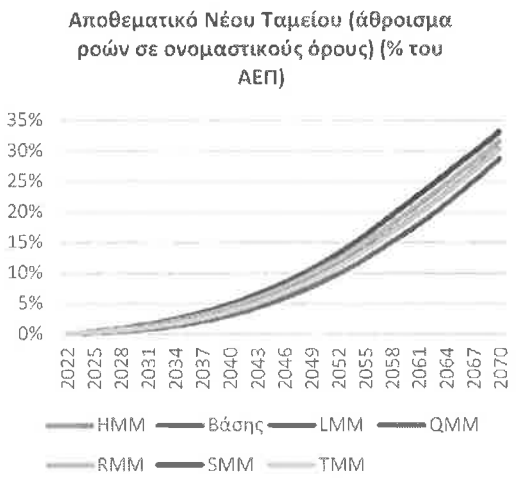

Επενδύσεις

Στη βάση της παραπάνω εκτίμησης για τη συσσώρευση αποθεματικών στο ταμείο της νέας επικουρικής, ένα μέρος αυτών κατευθύνεται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις (Ακαθάριστο Σχηματισμό Παγίου Κεφαλαίου). Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, ακολουθείται η παραδοχή του σεναρίου βάσης, όπου 50% των καθαρών ετήσιων εισροών και κατ' επέκταση των αποθεματικών του ταμείου διοχετεύονται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, συν τα κεφάλαια από την ετήσια απόδοση των επενδύσεων των αποθεματικών του προηγούμενου έτους. Μεταξύ των σεναρίων συμμετοχής, φαίνεται μια θετική επίδραση στις νέες επενδύσεις έως και ελαφρά άνω του 1% του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου, το 2070 (Διάγραμμα 3-5).

Διάγραμμα 3-5: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

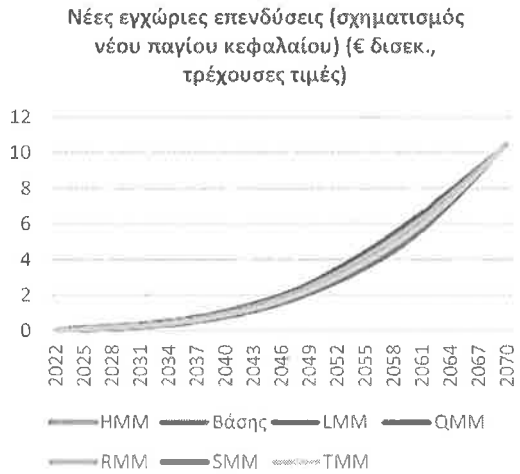

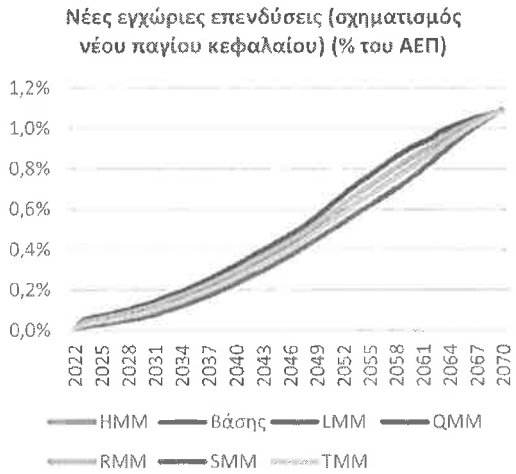

Επίδραση στο ΑΕΠ και στην απασχόληση

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η εκτίμηση της μεσο-μακροχρόνιας επίδρασης στο πραγματικό ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-6) και στην απασχόληση (Διάγραμμα 3-7) από την υλοποίηση της μεταρρύθμισης. Σε συνέχεια των νέων εγχώριων επενδύσεων, αναδεικνύεται θετική επίδραση στο ΑΕΠ η οποία και

αυξάνεται με το χρόνο. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συμμετοχής, η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 6% και 7% στα τέλη της περιόδου, το 2070, σε σύγκριση με το επίπεδο του ΑΕΠ που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.

Διάγραμμα 3-6: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

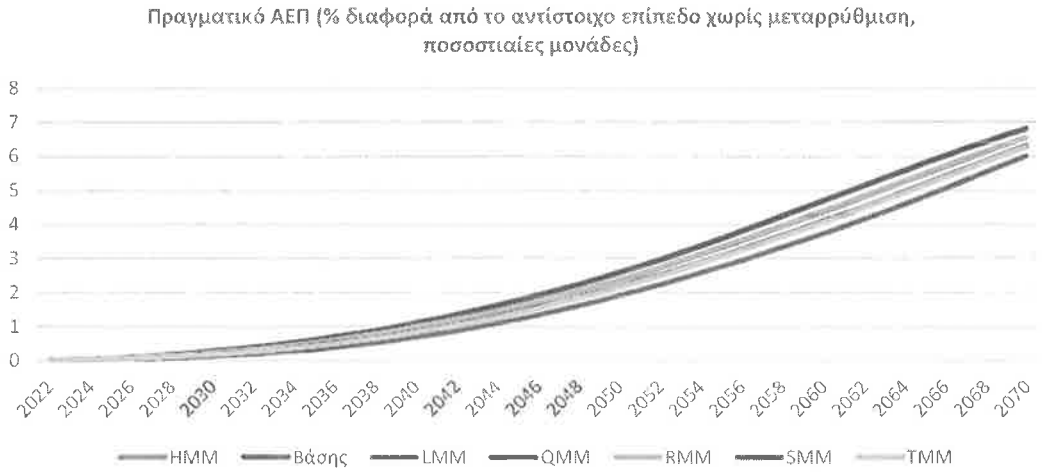

Σε συνέχεια των νέων εγχώριων επενδύσεων, αναδεικνύεται επίσης θετική επίδραση στην απασχόληση, η οποία και αυξάνεται με τον χρόνο. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συμμετοχής, η συνολική επίδραση στην απασχόληση είναι κοντά στο 0,4% της συνολικής απασχόλησης στα τέλη της περιόδου, το 2070, σε σύγκριση με το επίπεδο της απασχόλησης που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.[5]

[5] Η απότομη, προσωρινή άνοδος της απασχόλησης το 2023-2024 είναι αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο το μακροοικονομικό υπόδειγμα θεωρεί τις επενδύσεις και τη συσσώρευση κεφαλαίου σε διακριτό χρόνο. Στο υπόδειγμα GIMF, όπως και στα περισσότερα δυναμικά στοχαστικά υποδείγματα γενικής ισορροπίας (DSGE), οι επενδύσεις το έτος t προστίθενται στο απόθεμα κεφαλαίου, που χρησιμοποιείται στην παραγωγή, το έτος (t+1). Στις προσομοιώσεις μια διαταραχή στις επενδύσεις εφαρμόζεται για πρώτη φορά το έτος 2023. Αυτό αυξάνει την εγχώρια ζήτηση. Στην αυξημένη εγχώρια ζήτηση ανταποκρίνεται αυξημένη παραγωγή η οποία δημιουργείται χρησιμοποιώντας το αρχικό απόθεμα φυσικού κεφαλαίου, με συνέπεια να απαιτεί δυσανάλογη περισσότερη εργασία. Καθώς οι επενδύσεις το 2023 δημιουργούν νέο πάγιο κεφάλαιο το 2024, η παραγωγικότητα αυξάνεται και η απαίτηση για περισσότερη εργασία επιβραδύνεται, με αποτέλεσμα η απασχόληση να σημειώνει απότομη, προσωρινή κάμψη, συγκριτικά με το ασυνήθιστα υψηλό επίπεδο του 2023, ωστόσο παραμένοντας υψηλότερα από το αρχικό επίπεδο του 2022. Μετά από αυτή την αρχική διαταραχή που οφείλεται στην έλλειψη δυνατότητας να προσαρμοστεί το απόθεμα κεφαλαίου τις πρώτες περιόδους της προσομοίωσης, η απασχόληση ακολουθεί μια ηπιότερη αυξητική τάση, παράλληλα με την ενισχυμένη συσσώρευση κεφαλαίου.

Διάγραμμα 3-7: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

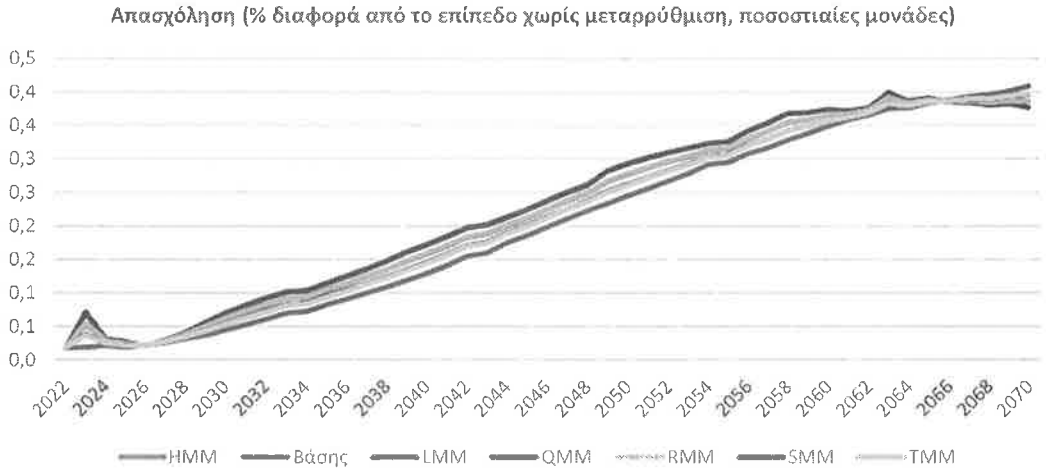

Δημοσιονομική επίδραση

Η οικονομική ανάπτυξη που αναμένεται να προκύψει από τη μεταρρύθμιση ceteris paribus, εκτιμάται ότι θα έχει με τη σειρά της θετική μεσο-μακροχρόνια επίδραση στα φορολογικά έσοδα, μέσω της φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και των φόρων κατανάλωσης (Διάγραμμα 3-8). Αυτή η μεσο-μακροχρόνια, έμμεση, θετική επίδραση στα φορολογικά έσοδα δεν περιλαμβάνει την άμεση μείωση στα δημόσια έσοδα από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης καθόσον οι εισφορές των ασφαλισμένων για τη νέα επικουρική θα κατευθύνονται πλέον στο νέο ταμείο. Επίσης, δεν περιλαμβάνει τη μείωση των δημόσιων δαπανών στο μέλλον, από τη στιγμή που η καταβολή των νέων επικουρικών συντάξεων θα γίνεται πλέον από το νέο ταμείο.

Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συμμετοχής, η συνολική έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €4,2 δισεκ. και €4,8 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου το 2070, ενώ η σωρευτική επίδραση σε φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €74 δισεκ. και €87 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου.

Διάγραμμα 3-8: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

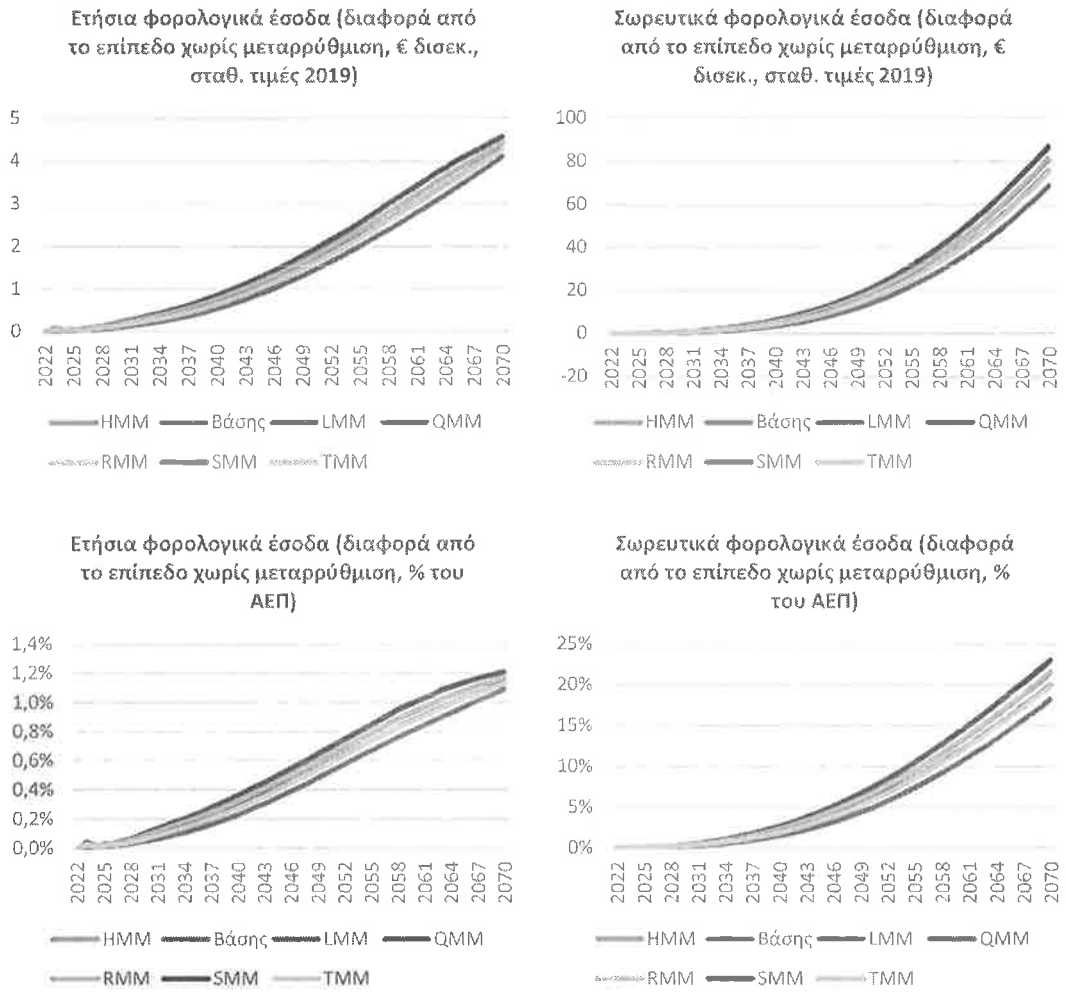

Ένα μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου νέας επικουρικής θεωρείται ότι τοποθετείται σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, ακολουθείται η παραδοχή του σεναρίου βάσης όπου το ποσοστό τοποθέτησης σε ελληνικά κρατικά ομόλογα είναι 30%.[6] Έτσι, οι ετήσιες αγορές ελληνικών κρατικών ομολόγων, ανάλογα με τα σενάρια συμμετοχής, προσεγγίζει τα €2,4 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) προς τα τέλη της περιόδου (Διάγραμμα 3-9).

[6] Το μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου της νέας επικουρικής το οποίο επενδύεται σε ελληνικά κρατικά ομόλογα καθορίζεται στο πλαίσιο των παραδοχών που ορίζουν διαφορετικά ποσοστά των αποθεματικών που τοποθετούνται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις. Εξ υποθέσεως, κυμαίνεται μεταξύ 20%, 30% και 40% όπως περιγράφεται στην ενότητα 4.1 όπου παρουσιάζονται αναλυτικά τα σενάρια.

Διάγραμμα 3-9: Ετήσιες επενδύσεις σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

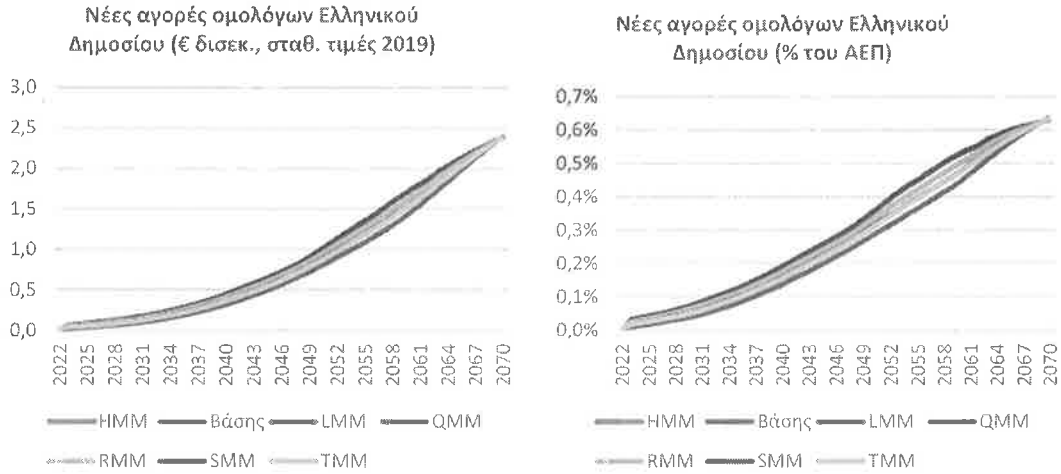

Η εφαρμογή της μεταρρύθμισης προκαλεί ωστόσο χρηματοδοτικό κενό, το οποίο ενέχει άμεσο δημοσιονομικό κόστος, σε ταμειακή βάση. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι οι εισφορές των ασφαλισμένων για τη νέα επικουρική θα κατευθύνονται πλέον στο νέο ταμείο και θα επενδύονται χωρίς να αποτελούν δημοσιονομικό πόρο. Συνεπώς, το σύνολο των ετήσιων εισφορών προς το ταμείο αποτελούν άμεση δημοσιονομική εκροή7. Μακροχρόνια, αυτή η μείωση φορολογικών εισροών αντισταθμίζεται μερικώς από τη μείωση των δημοσίων εκροών για επικουρικές συντάξεις, όπως αυτές θα υπολογίζονταν με το παλαιό σύστημα, όσων εμπίπτουν πλέον στο νέο σύστημα8. Οι δύο αυτές άμεσες δημοσιονομικές επιδράσεις της μεταρρύθμισης σε ταμειακές εισροές και εκροές παρουσιάζονται γραφικά, σε πραγματικές τιμές (Διάγραμμα 3-10).

[7] Σε περίπτωση που το ταμείο της νέας επικουρικής αποτελεί μέρος της Γενικής Κυβέρνησης, το δημοσιονομικό κόστος υπάρχει περίπτωση να αποτυπώνεται μέσα από αύξηση των δημοσίων δαπανών λόγω των επενδύσεων των αποθεματικών, αντί για μέσα από μείωση των δημοσίων εσόδων. Στο κείμενο παρουσιάζουμε την αποτύπωση της μείωσης των δημοσίων εσόδων, ενώ στην περίπτωση της αύξησης των δαπανών, το δημοσιονομικό αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο.

[8] Σε περίπτωση που το ταμείο της νέας επικουρικής αποτελεί μέρος της Γενικής Κυβέρνησης, το δημοσιονομικό όφελος υπάρχει περίπτωση να αποτυπώνεται μέσα από αύξηση των δημοσίων εσόδων λόγω των αποδόσεων των επενδύσεων των αποθεματικών, αντί για μέσα από μείωση των δημοσίων δαπανών. Στο κείμενο παρουσιάζουμε την αποτύπωση της μείωσης των δημοσίων δαπανών.

Διάγραμμα 3-10: Άμεση ετήσια επίδραση σε δημόσιες ταμειακές εισροές και εκροές ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

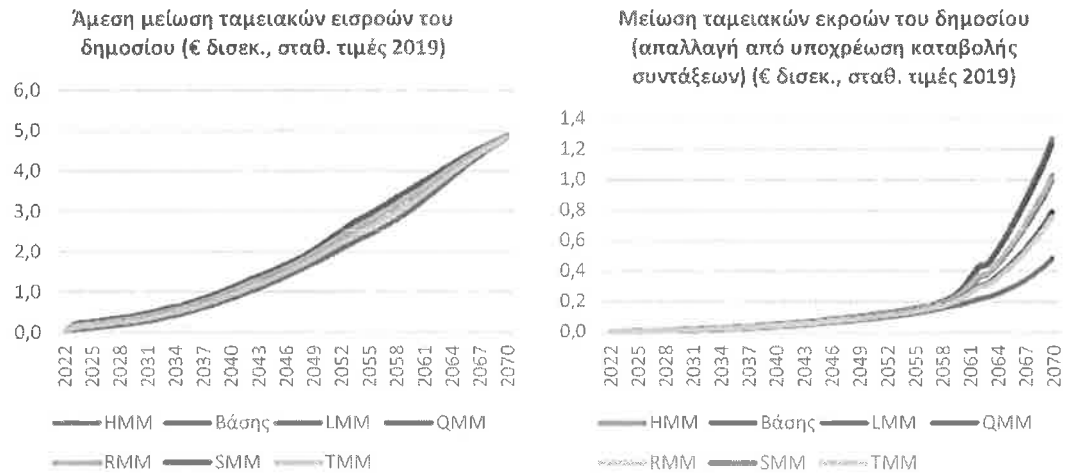

Οι άμεσες επιδράσεις σε έσοδα και δαπάνες, σε συνδυασμό με τις εκτιμώμενες μεσο-μακροχρόνιες έμμεσες δημοσιονομικές επιδράσεις, καθώς και τον βαθμό αγορών κρατικών ομολόγων, συνιστούν τη συνολική καθαρή δημοσιονομική επίδραση της μεταρρύθμισης που παρουσιάζεται παρακάτω.

Η εκτιμώμενη καθαρή δημοσιονομική επίδραση σε ταμειακή βάση της μεταρρύθμισης συνεπώς περιλαμβάνει (α) την άμεση αρνητική επίδραση στις δημόσιες ταμειακές εισροές από τις εισφορές των ασφαλισμένων στο νέο σύστημα οι οποίες πλέον κατευθύνονται στο ταμείο για επενδύσεις, (β) τη θετική επίδραση από τις μειωμένες δημόσιες ταμειακές εκροές για επικουρικές συντάξεις των συνταξιούχων στο νέο σύστημα, ειδικά προς τα τέλη της εξεταζόμενης περιόδου, μιας και αυτές καλύπτονται πλέον από τα αποθεματικά του ταμείου (γ) τη θετική επίδραση στη δημόσια χρηματοδότηση, που απορρέει από την παραδοχή ότι συγκεκριμένο ποσοστό των αποθεματικών (20%, 30% ή 40% στα σενάρια MHM, MMM ή σενάριο βάσης, MLM αντίστοιχα) χρησιμοποιείται για αγορά ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, και (δ) τη θετική έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα που προκύπτει από την εκτιμώμενη οικονομική ανάπτυξη ένεκα της μεταρρύθμισης.

Γραφικά, απεικονίζεται η εκτιμώμενη καθαρή ταμειακή δημοσιονομική επίδραση, τόσο σε ετήσια, όσο και σωρευτική βάση (Διάγραμμα 3-11). Το Διάγραμμα 3-12 χρησιμοποιεί διαφορετική κλίμακα στους άξονες προκειμένου να αναδειχθούν τα έτη στα οποία οι τιμές για τις δύο μεταβλητές μετατρέπονται από αρνητικές σε θετικές. Μεταξύ όλων των σεναρίων συμμετοχής, παρατηρείται καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση, κατά τη διάρκεια του μεγαλύτερου μέρους της πρώτης δεκαετίας εφαρμογής της μεταρρύθμισης, το οποίο σταδιακά φθίνει, ειδικά κατά τη διάρκεια της δεύτερης δεκαετίας, και το οποίο αντισταθμίζεται πλήρως σε σωρευτική βάση προς τα τέλη της δεύτερης δεκαετίας ή κατά την τρίτη δεκαετία εφαρμογής. Τα σενάρια με υψηλότερη συμμετοχή αντιστοιχούν σε υψηλότερο δημοσιονομικό κόστος τα πρώτα χρόνια εφαρμογής, έως και 0,2% του ΑΕΠ, αλλά συνάμα παρουσιάζουν ταχύτερη μετάβαση σε δημοσιονομικό όφελος, το οποίο μεταφράζεται σε ταχύτερη ανάκτηση του κόστους εφαρμογής σε βάθος χρόνου, σε αντιδιαστολή με τα σενάρια με χαμηλή συμμετοχή.

Διάγραμμα 3-11: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, 2022-2070

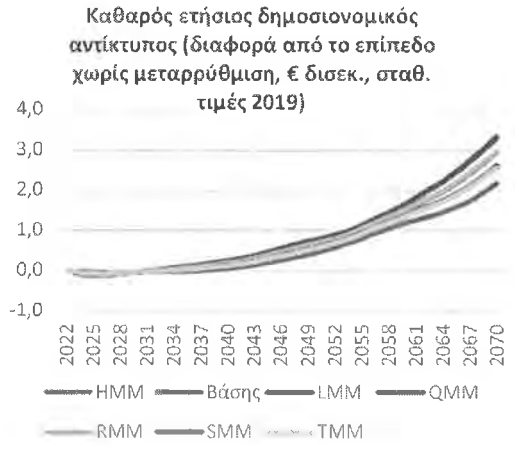

Διάγραμμα 3-12: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, με ανάδειξη του έτους break even

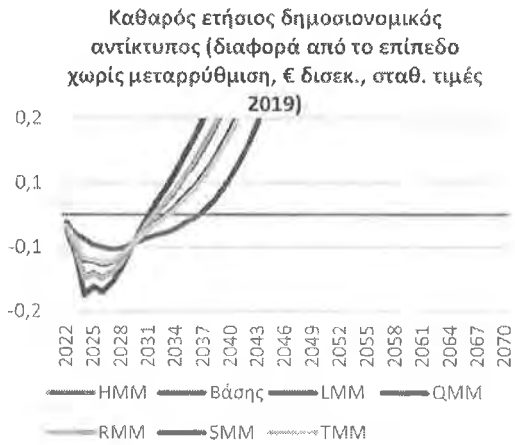

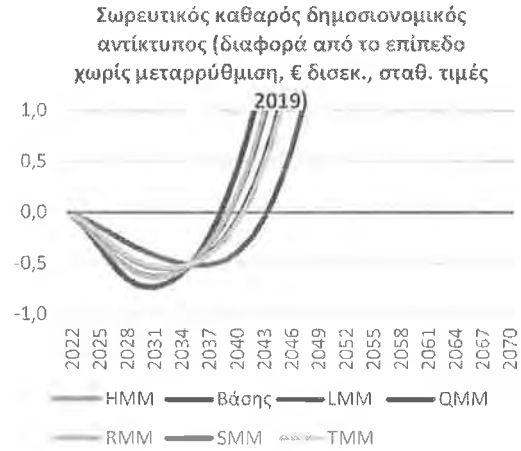

Μεταξύ των σεναρίων συμμετοχής, το καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό αποτέλεσμα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό κάποια στιγμή μεταξύ του 2032 (HMM) και του 2037 (LMM) Αντίστοιχα, το σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα εμφανίζεται θετικό για πρώτη φορά μεταξύ των ετών 2039 και 2044 (Πίνακας 3-1). Ο Πίνακας έτσι δείχνει, για κάθε σενάριο συμμετοχής, τα πρώτα έτη στα οποία εκτιμάται ότι το καθαρό ετήσιο και σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα αντίστοιχα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό.

Πίνακας 3-1: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο συμμετοχής

	HMM	QMM	RMM	MMM	SMM	TMM	LMM
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2032	2032	2032	2032	2033	2034	2037
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2039	2039	2040	2040	2041	2041	2044

3.2 Ποσοστό τοποθετήσεων σε εγχώριες επενδύσεις

Το συνολικό ποσοστό των αποθεματικών στο ταμείο της νέας επικουρικής, το οποίο θεωρείται ότι τοποθετείται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, διαφοροποιείται ανάλογα με το εξεταζόμενο σενάριο (Πίνακας 2-1). Στο σενάριο βάσης (ΜΜΜ) θεωρείται μερίδιο εγχώριων παραγωγικών επενδύσεων 50%, ενώ στο αισιόδοξο (ΜΗΜ) και απαισιόδοξο (MLM) σενάριο το ποσοστό των εγχώριων επενδύσεων είναι 60% και 40% αντίστοιχα. Το ποσοστό αυτό αφορά στις καθαρές ετήσιες εισροές και κατ' επέκταση τα αποθεματικά του ταμείου που διοχετεύονται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, συν τα κεφάλαια από την ετήσια απόδοση των επενδύσεων των αποθεματικών του προηγούμενου έτους. Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, ακολουθούνται οι παραδοχές του σεναρίου βάσης σε σχέση με την προαιρετική συμμετοχή (κατ' επέκταση και οι σχετικές προβολές για τις ετήσιες εισφορές και συντάξεις υπό το νέο σύστημα) και πραγματικού ρυθμού απόδοσης των επενδύσεων (2% μακροχρόνιο πραγματικό επιτόκιο).

Επενδύσεις

Η ανάλυση αναδεικνύει την αρκετά υψηλή ευαισθησία του μεγέθους της επίδρασης της μεταρρύθμισης σε σχέση με το μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου που θα τοποθετηθούν σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις. Η θετική ετήσια επίδραση στις νέες επενδύσεις κυμαίνεται μεταξύ 0,9% και 1,3% του ΑΕΠ (για τα σενάρια MLM και ΜΗΜ αντίστοιχα) στο τέλος της περιόδου, δηλαδή το 2070 (Διάγραμμα 3-13).

Διάγραμμα 3-13: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

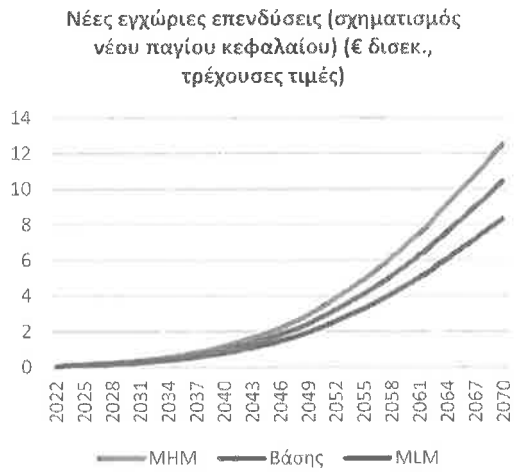

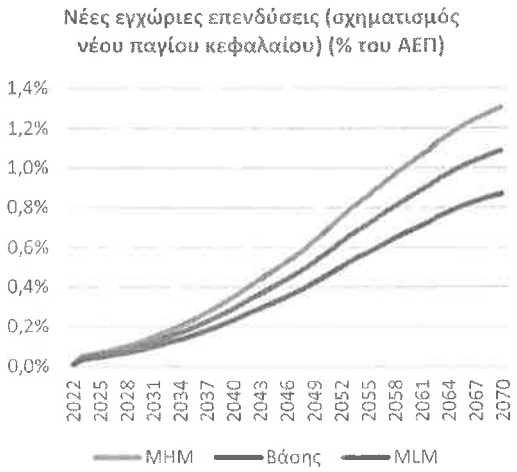

Επίδραση στο ΑΕΠ

Σε συνέχεια των νέων εγχώριων επενδύσεων, αναδεικνύεται θετική επίδραση στο ΑΕΠ η οποία και αυξάνεται με το χρόνο (Διάγραμμα 3-14). Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων εγχωρίων επενδύσεων, η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 5% και 8% στα τέλη της περιόδου (το 2070), σε σύγκριση με το επίπεδο του ΑΕΠ που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο χωρίς τη μεταρρύθμιση. Η ανάλυση αναδεικνύει τη σημαντική ευαισθησία του μεγέθους των μακροοικονομικών επιδράσεων σε σχέση με το μερίδιο των αποθεματικών τα οποία εν τέλει θα επενδυθούν εγχωρίως.

Διάγραμμα 3-14: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

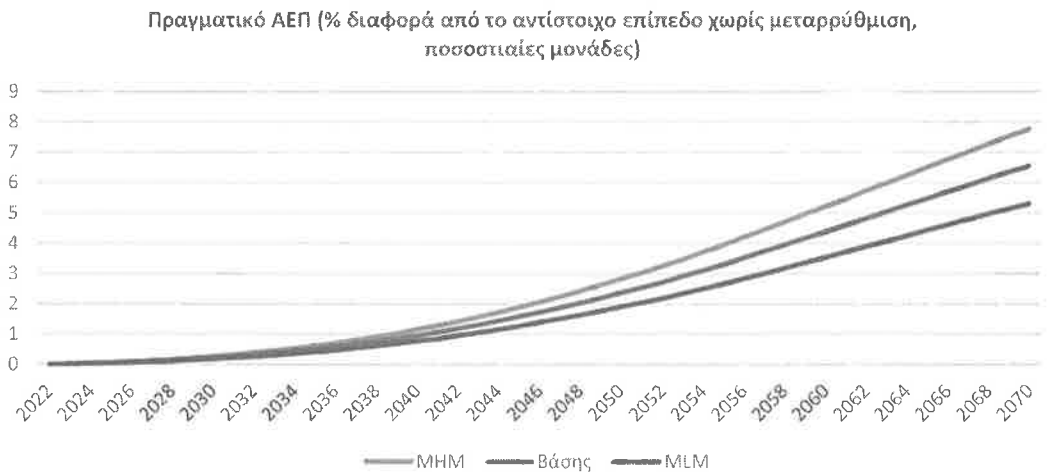

Επίδραση στην απασχόληση

Σε συνέχεια των νέων εγχώριων επενδύσεων, αναδεικνύεται επίσης θετική επίδραση στην απασχόληση η οποία και αυξάνεται με το χρόνο. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων εγχωρίων επενδύσεων, η συνολική επίδραση στην απασχόληση είναι μεταξύ 0,3% και 0,45% της συνολικής απασχόλησης στα τέλη της περιόδου (το 2070), σε σύγκριση με το επίπεδο της απασχόλησης που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα (Διάγραμμα 3-15).

Διάγραμμα 3-15: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

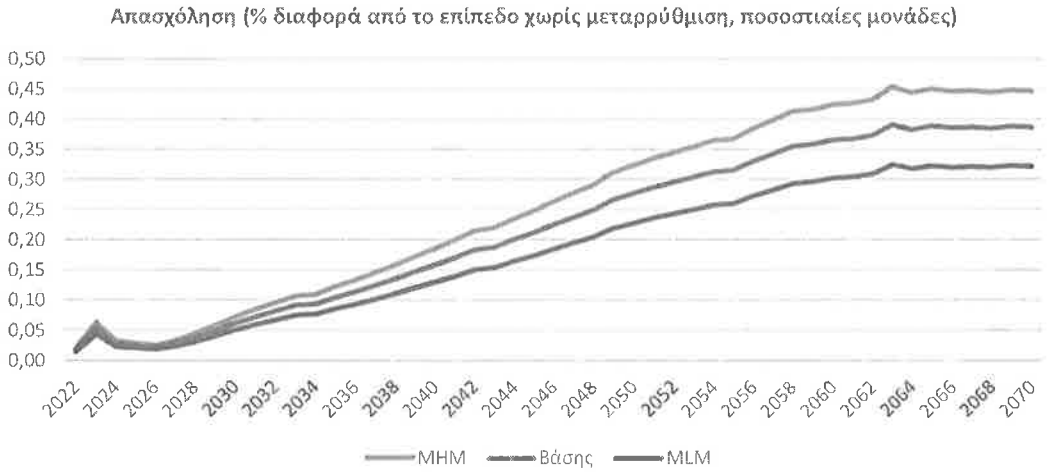

Δημοσιονομική επίδραση

Η οικονομική ανάπτυξη που αναμένεται να προκύψει από τη μεταρρύθμιση ceteris paribus, εκτιμάται ότι θα έχει με τη σειρά της θετική μεσο-μακροχρόνια επίδραση στα φορολογικά έσοδα, μέσω της φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά

και των φόρων κατανάλωσης (Διάγραμμα 3-16). Αυτή η μεσο-μακροχρόνια, έμμεση, θετική επίδραση στα φορολογικά έσοδα δεν περιλαμβάνει την άμεση μείωση στις δημόσιες ταμειακές εισορές από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης καθόσον οι εισφορές των ασφαλισμένων για τη νέα επικουρική θα κατευθύνονται πλέον στο νέο ταμείο. Επίσης, δεν περιλαμβάνει τη μείωση των δημόσιων ταμειακών εκροών στο μέλλον, από τη στιγμή που η καταβολή των νέων επικουρικών συντάξεων θα γίνεται πλέον από το νέο ταμείο.

Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων εγχωρίων επενδύσεων, η συνολική έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €3,6 δισεκ. και €5,2 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου (το 2070), ενώ η σωρευτική επίδραση σε φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €65 δισεκ. και €96 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου.

Διάγραμμα 3-16: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

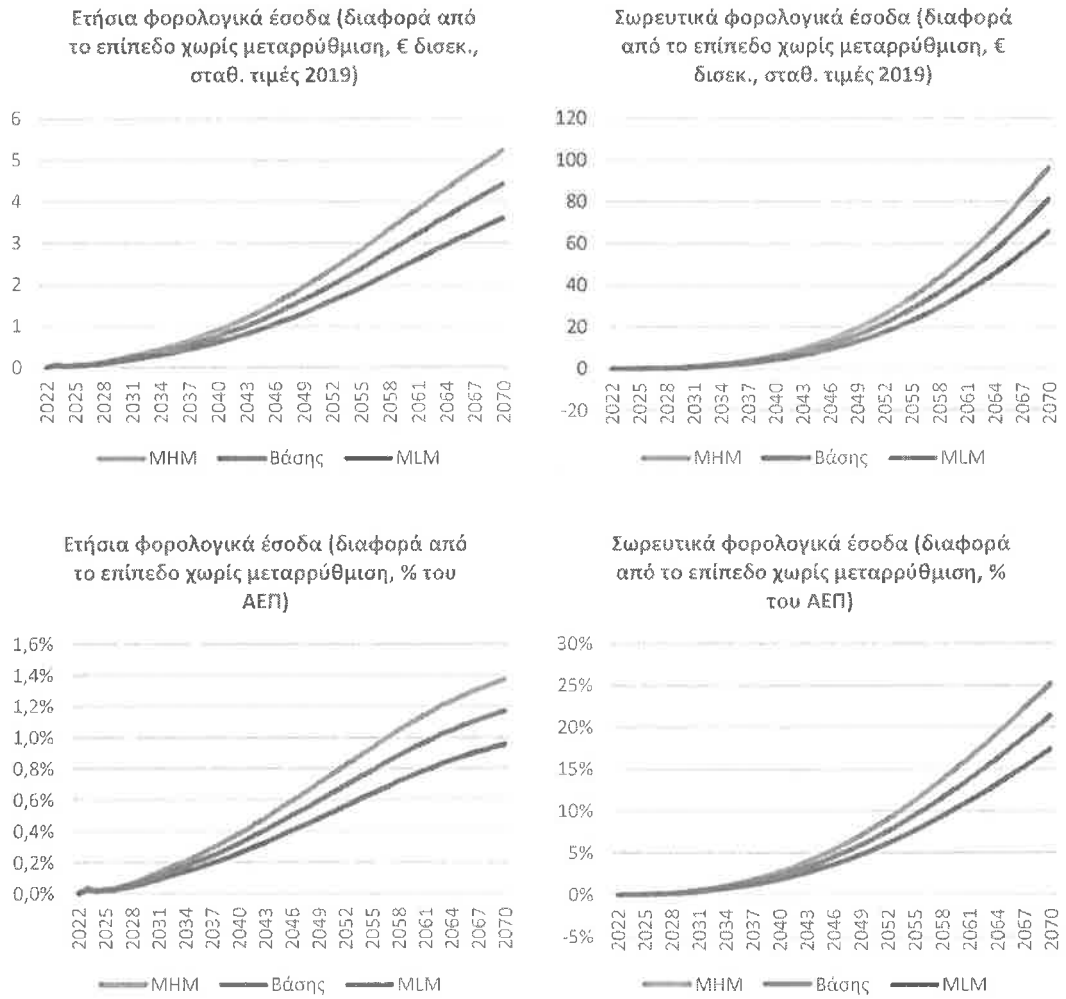

Ένα μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου νέας επικουρικής θεωρείται ότι τοποθετείται σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, το ποσοστό τοποθέτησης σε κρατικούς τίτλους

διαφοροποιείται ανάλογα τις παραδοχές του σεναρίου εγχωρίων επενδύσεων.[9] Έτσι, για κάθε σενάριο μεριδίου εγχωρίων επενδύσεων, οι ετήσιες αγορές ελληνικών κρατικών ομολόγων, κυμαίνονται μεταξύ €1,5 δισεκ. και €3,2 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) προς τα τέλη της περιόδου (Διάγραμμα 3-17).

Διάγραμμα 3-17: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

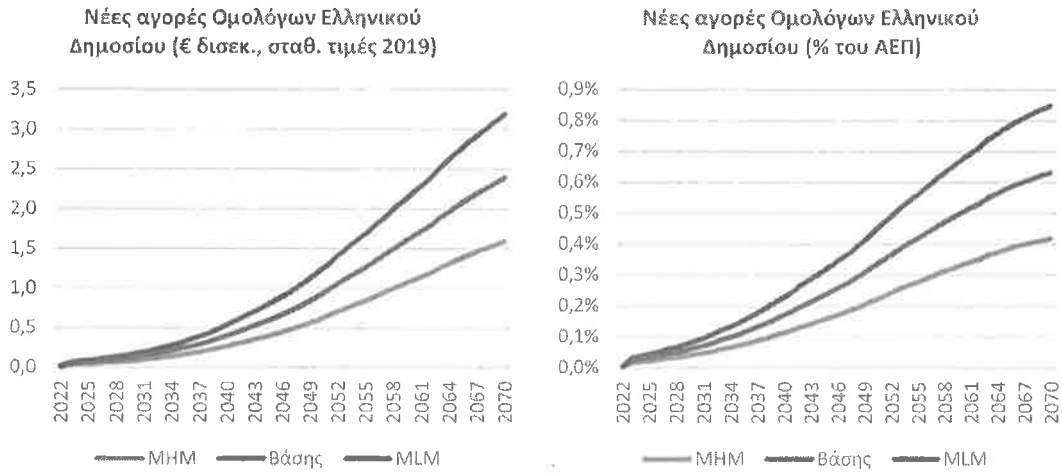

Οι άμεσες επιδράσεις σε έσοδα και δαπάνες, σε συνδυασμό με τις εκτιμώμενες μεσο-μακροχρόνιες έμμεσες δημοσιονομικές επιδράσεις, καθώς και τον βαθμό αγορών κρατικών ομολόγων, συνιστούν τη συνολική καθαρή δημοσιονομική επίδραση της μεταρρύθμισης που παρουσιάζεται παρακάτω.

Γραφικά, απεικονίζεται η εκτιμώμενη καθαρή δημοσιονομική ταμειακή επίδραση, τόσο σε ετήσια, όσο και σωρευτική βάση (Διάγραμμα 3-18). Το Διάγραμμα 3-19 χρησιμοποιεί διαφορετική κλίμακα στους άξονες προκειμένου να αναδειχθούν τα έτη στα οποία οι τιμές για τις δύο μεταβλητές μετατρέπονται από αρνητικές σε θετικές. Μεταξύ όλων των σεναρίων για το ποσοστό των εγχωρίων επενδύσεων, παρατηρείται καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση, κατά τη διάρκεια της πρώτης δεκαετίας εφαρμογής της μεταρρύθμισης, το οποίο σταδιακά φθίνει, και το οποίο αντισταθμίζεται πλήρως σε σωρευτική βάση προς τα τέλη της δεύτερης δεκαετίας εφαρμογής. Τα σενάρια με υψηλότερο ποσοστό εγχωρίων επενδύσεων αντιστοιχούν σε υψηλότερο δημοσιονομικό κόστος τα πρώτα χρόνια εφαρμογής, έως και 0,16% του ΑΕΠ. Στο σενάριο με το χαμηλότερο ποσοστό εγχωρίων επενδύσεων, εξ υποθέσεως μεγαλύτερο μερίδιο των αποθεματικών διοχετεύονται σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, μειώνοντας αντίστοιχα την καθαρή δημοσιονομική επίδραση και αντισταθμίζοντας τα χαμηλότερα φορολογικά έσοδα σε σύγκριση με σενάρια με υψηλότερες εγχώριες επενδύσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ταχύτερη μετάβαση σε δημοσιονομικό όφελος, το οποίο μεταφράζεται σε ταχύτερη ανάκτηση του κόστους εφαρμογής σε βάθος χρόνου, παρά το χαμηλότερο ποσοστό εγχώριων επενδύσεων.

[9] Το μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου της νέας επικουρικής το οποίο επενδύεται σε ελληνικά κρατικά ομόλογα κυμαίνεται μεταξύ 20%, 30% και 40% όπως περιγράφεται στην ενότητα 4.1 όπου παρουσιάζονται αναλυτικά τα σενάρια.

Διάγραμμα 3-18: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων, 2022-2070

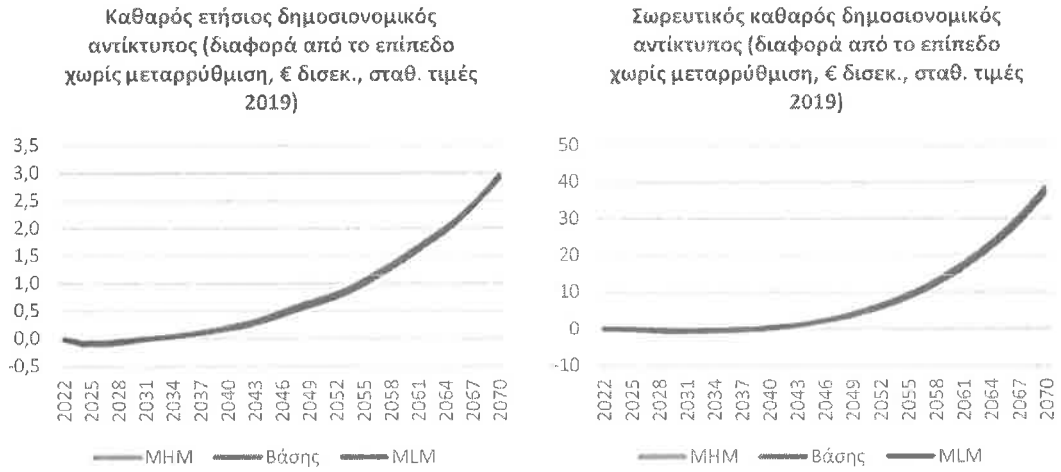

Διάγραμμα 3-19: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συμμετοχής, με ανάδειξη του έτους break even

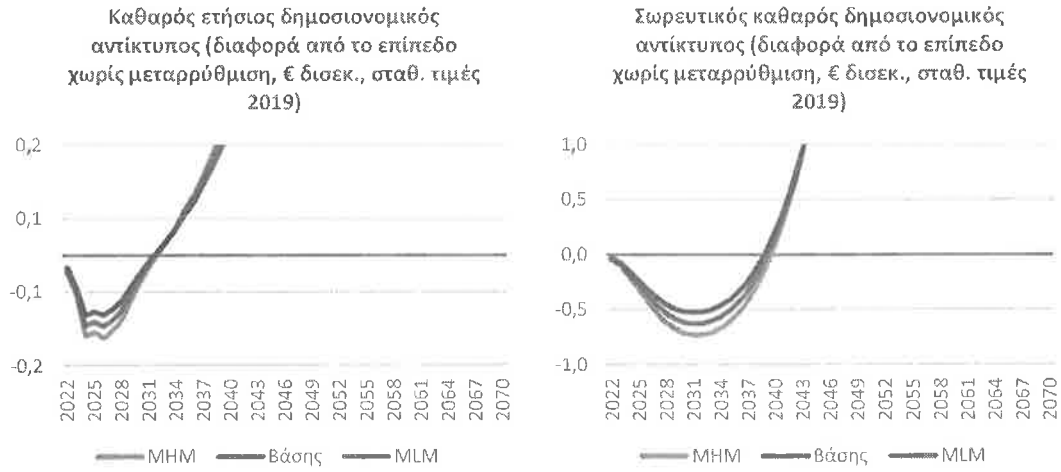

Μεταξύ των σεναρίων εγχωρίων επενδύσεων, το καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό αποτέλεσμα εκτιμάται ότι μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό το 2032. Αντίστοιχα, το σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα εμφανίζεται θετικό για πρώτη φορά μεταξύ των ετών 2039 και 2040 (Πίνακας 3-2). Ο Πίνακας έτσι δείχνει, για κάθε σενάριο εγχωρίων επενδύσεων, τα πρώτα έτη στα οποία εκτιμάται ότι το καθαρό ετήσιο και σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα αντίστοιχα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό.

Πίνακας 3-2: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο εγχώριων επενδύσεων

	MHM	MMM	MLM
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2032	2032	2032
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2040	2040	2039

3.3 Πραγματική απόδοση επενδύσεων

Στο πλαίσιο των σεναρίων που εξετάζονται στην παρούσα ανάλυση (Πίνακας 2-1), η ετήσια πραγματική απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου παίρνει τις τιμές 1,5%, 2%, 2,5% και 3,1%. Στο σενάριο βάσης (ΜΜΜ) η πραγματική απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου είναι 2% ετησίως, ενώ εξετάζεται ένα πιο συντηρητικό σενάριο (ΜΜL) στο οποίο η απόδοση αυτή είναι 1,5% και δύο πιο αισιόδοξα σενάρια, στα οποία η απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου είναι 2,5% (ΜΜΗ) και 3,1% (ΜΜΟ), με το τελευταίο σενάριο να ακολουθεί τη μέση πραγματική ετήσια απόδοση επενδύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ κατά τη δεκαετία 2009-2018, σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει ο Οργανισμός στην έκθεσή του Pensions at a Glance 2019. Σε όλα τα σενάρια που εξετάζονται στην παρούσα ενότητα, η συμμετοχή ασφαλισμένων στη μεταρρύθμιση είναι όπως στο σενάριο βάσης, συνεπώς το μέγεθος του εργατικού δυναμικού, το ύψος των εσόδων από εισφορές κα το ύψος των δαπανών για συντάξεις υπό το παλαιό σύστημα είναι ακριβώς όπως παρουσιάστηκαν για το σενάριο βάσης σε προηγούμενες ενότητες.

Αποθεματικό του νέου ταμείου

Ακολούθως παρουσιάζονται οι καθαρές εισροές καθώς και το ύψος των αποθεματικών του ταμείου επικουρικής τόσο ως απόλυτο ονομαστικό μέγεθος όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-20). Τα σενάρια με χαμηλότερη απόδοση επενδύσεων εμφανίζουν υψηλότερες ετήσιες καθαρές εισροές στο ταμείο, καθώς για τα σενάρια αυτά οι συντάξεις (υπό το νέο σύστημα), που συνιστούν εκροές από το ταμείο, είναι υψηλότερες. Το αποθεματικό του ταμείου είναι υψηλότερο στα σενάρια με υψηλότερη απόδοση επενδύσεων, καθώς οι υψηλότερες ετήσιες αποδόσεις επανακεφαλαιοποιούνται. Η συνολική ευαισθησία των καθαρών εισροών στο ταμείο στα σενάρια με διαφορετικές αποδόσεις επενδύσεων είναι σχετικά μικρή. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, η επίδραση στα αποθεματικά του ταμείου κυμαίνεται από €282 έως €356 δισεκ. (30% και 37% του ΑΕΠ) στο τέλος της περιόδου, το 2070.

Διάγραμμα 3-20: Καθαρή εισροή και αποθεματικό του νέου ταμείου ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

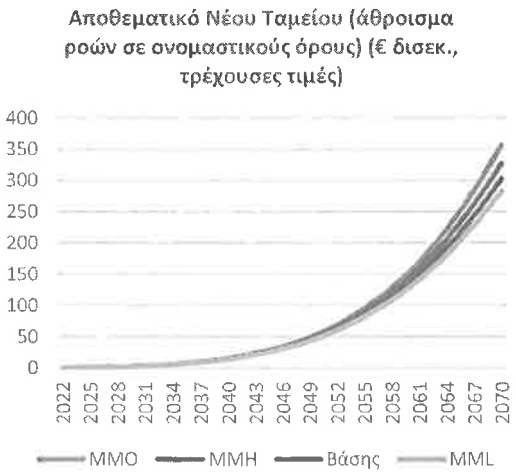

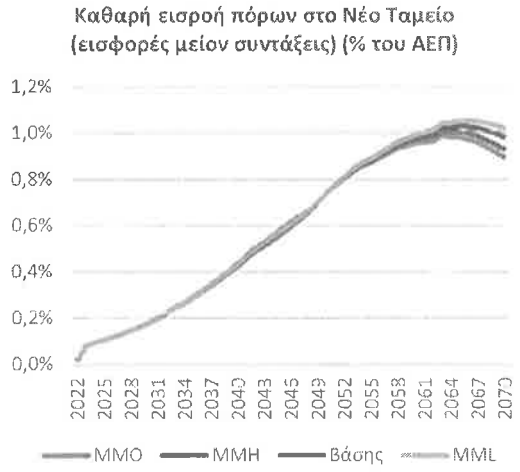

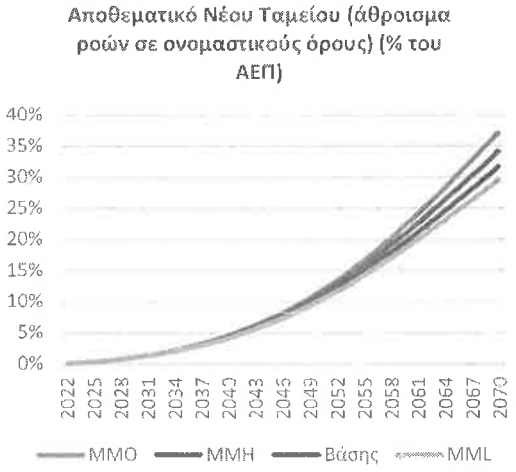

Επενδύσεις

Στη βάση της παραπάνω εκτίμησης για τη συσσώρευση αποθεματικών στο ταμείο της νέας επικουρικής, ένα μέρος αυτών θεωρείται ότι κατευθύνεται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις (Ακαθάριστο Σχηματισμό Παγίου Κεφαλαίου). Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, ακολουθείται η παραδοχή του σεναρίου βάσης, όπου 50% των καθαρών ετήσιων εισροών και κατ' επέκταση των αποθεματικών του ταμείου διοχετεύονται σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις, συν τα κεφάλαια από την ετήσια απόδοση των επενδύσεων των αποθεματικών του προηγούμενου έτους. Μεταξύ των σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, φαίνεται μια θετική επίδραση στις νέες επενδύσεις έως και 1,3% του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου, το 2070 (Διάγραμμα 3-21).

Διάγραμμα 3-21: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

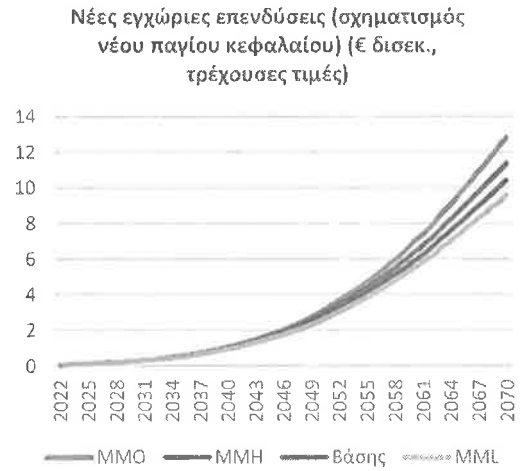

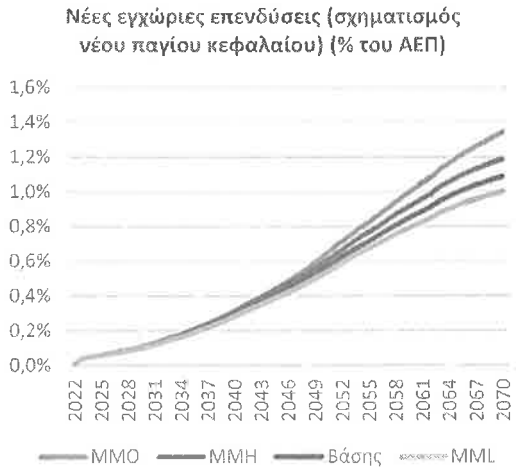

Επίδραση στο ΑΕΠ και στην απασχόληση

Ακολούθως παρουσιάζεται η εκτίμηση της μεσο-μακροχρόνιας επίδρασης στο πραγματικό ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-22) και στην απασχόληση (Διάγραμμα 3-23) από την υλοποίηση της μεταρρύθμισης. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων αποδόσεων, η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 6,1% και 7,6% στα τέλη της περιόδου (το 2070), σε σύγκριση με το επίπεδο στο οποίο εκτιμάται ότι θα διαμορφωνόταν το ΑΕΠ εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.

Διάγραμμα 3-22: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

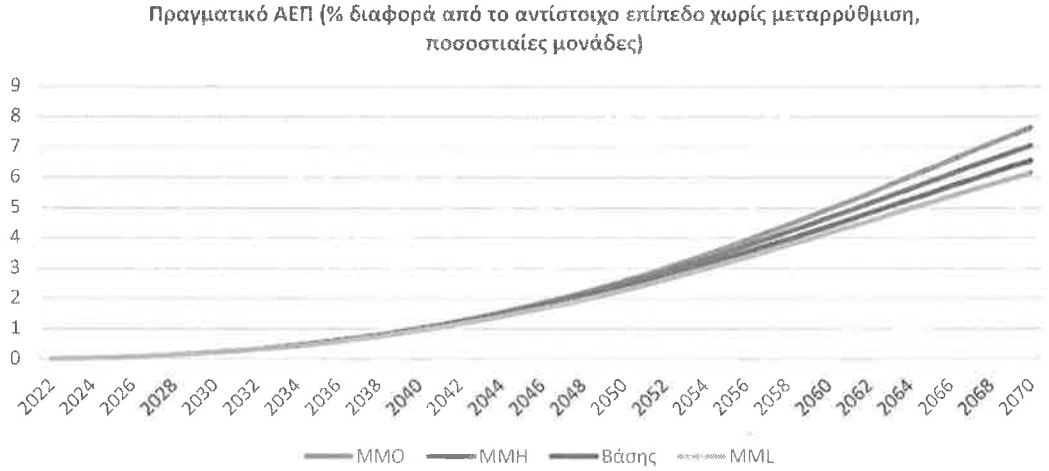

Αντίστοιχα, αναδεικνύεται η θετική επίδραση στην απασχόληση. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, η συνολική επίδραση στην απασχόληση διαμορφώνεται το 2070 σε επίπεδα από 0,35% έως 0,47% υψηλότερα, σε σύγκριση με το επίπεδο της απασχόλησης που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.

Διάγραμμα 3-23: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

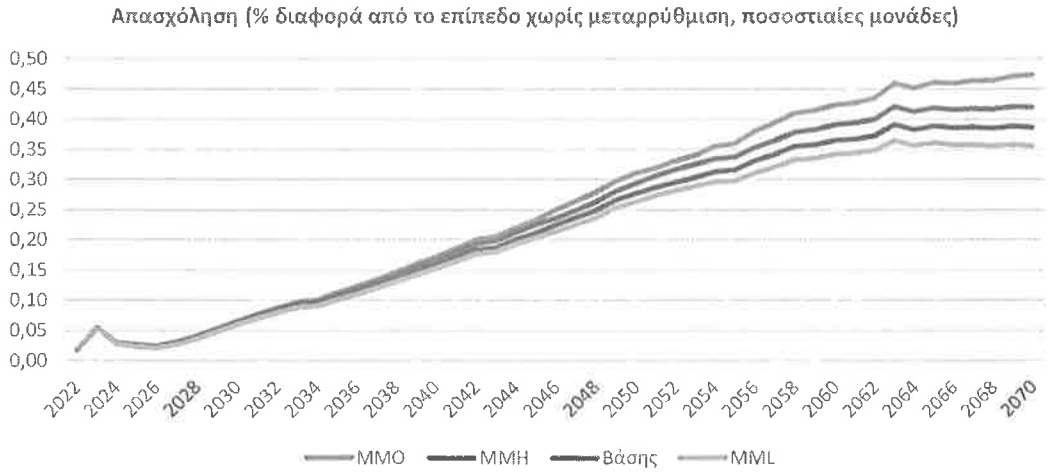

Δημοσιονομικές επιδράσεις

Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, η συνολική έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα, λόγω της οικονομικής ανάπτυξης που θα προκύψει από τη μεταρρύθμιση (Διάγραμμα 3-24), κυμαίνεται μεταξύ €4,1 δισεκ. και €5,2 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου, ενώ η σωρευτική επίδραση σε φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €76 δισεκ. και €91 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019).

Διάγραμμα 3-24: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

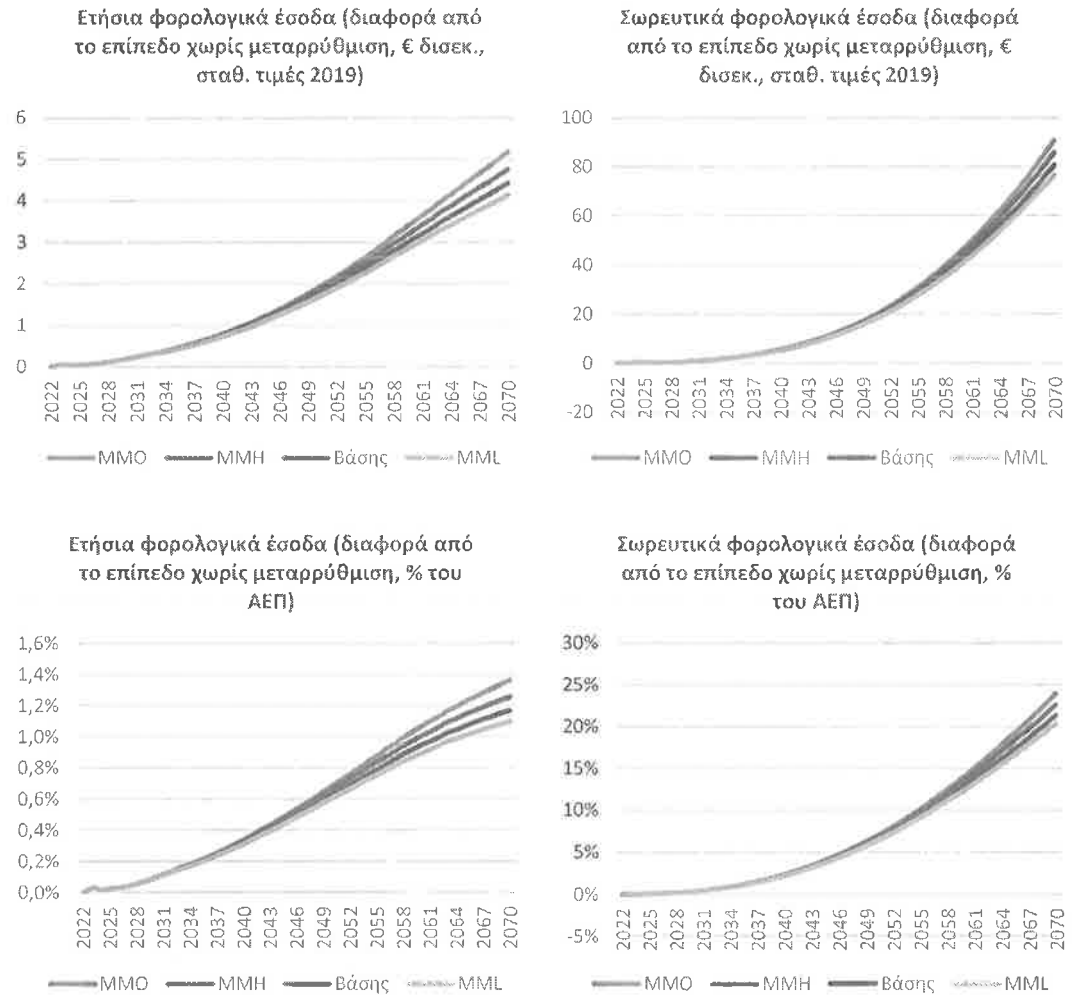

Ένα μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου νέας επικουρικής θεωρείται ότι τοποθετείται σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, ακολουθείται η παραδοχή του σεναρίου βάσης όπου το ποσοστό τοποθέτησης σε ελληνικά κρατικά ομόλογα είναι 30%. Έτσι, οι ετήσιες αγορές ελληνικών κρατικών ομολόγων, ανάλογα με τα σενάρια απόδοσης επενδύσεων, διαμορφώνονται σε ύψος από €2,1 δισεκ. έως €2,9 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) προς τα τέλη της περιόδου (Διάγραμμα 3-25).

Διάγραμμα 3-25: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

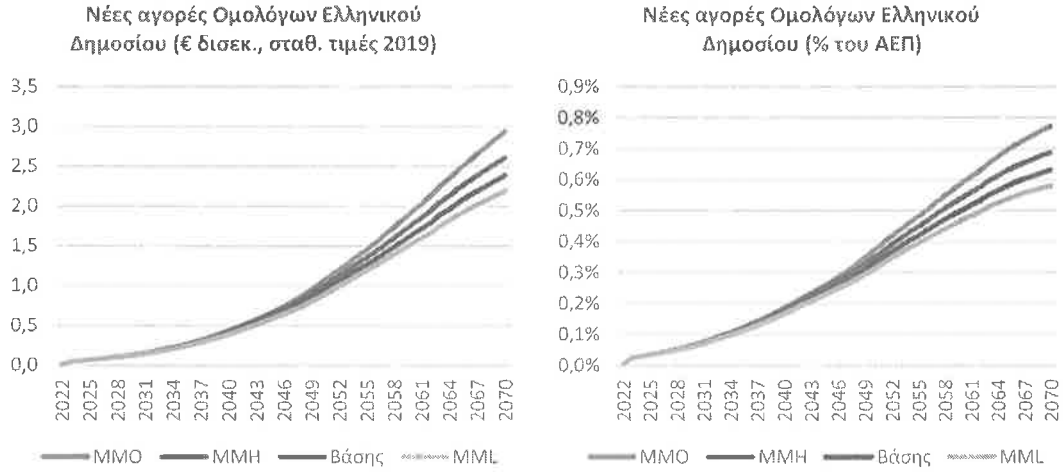

Σε ό,τι αφορά την καθαρή ταμειακή δημοσιονομική επίδραση (Διάγραμμα 3-26 και Διάγραμμα 3-27), τόσο σε ετήσια, όσο και σωρευτική βάση, των διαφόρων σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, η οποία υπολογίζεται όπως και στις προηγούμενες ενότητες, μεταξύ των διαφόρων σεναρίων απόδοσης παρατηρείται καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση, κατά τη διάρκεια του μεγαλύτερου μέρους της πρώτης δεκαετίας εφαρμογής της μεταρρύθμισης. Το κόστος σταδιακά φθίνει και αντισταθμίζεται πλήρως σε σωρευτική βάση μετά τα μέσα και ιδιαίτερα προς τα τέλη της δεύτερης δεκαετίας εφαρμογής της μεταρρύθμισης. Ειδικότερα, το ετήσιο δημοσιονομικό κόστος τα πρώτα χρόνια εφαρμογής φτάνει το 0,15% του ΑΕΠ, με μικρές διαφορές μεταξύ των σεναρίων, με τη δημοσιονομική αντιστάθμιση σε σωρευτικούς όρους να επέρχεται βραδύτερα για τα σενάρια με χαμηλότερη απόδοση επενδύσεων.

Διάγραμμα 3-26: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, 2022-2070

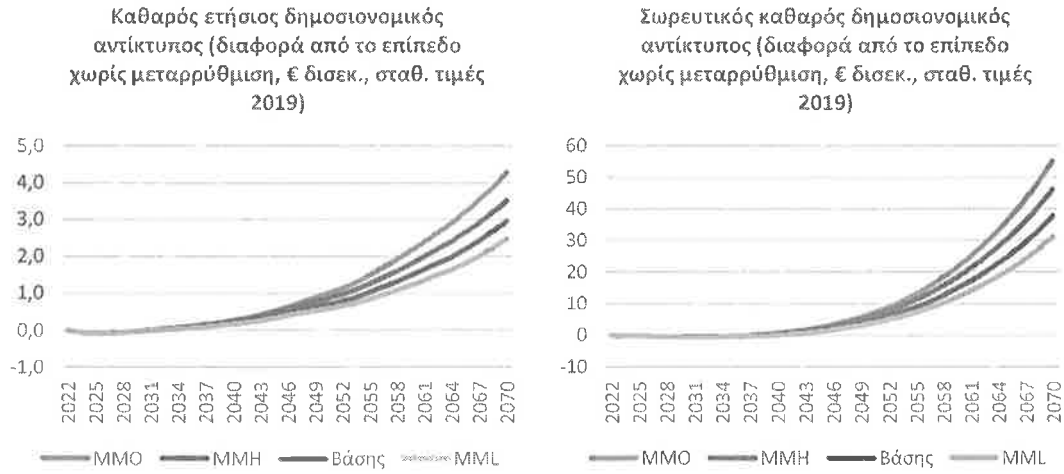

Διάγραμμα 3-27: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης, με ανάδειξη του έτους break even

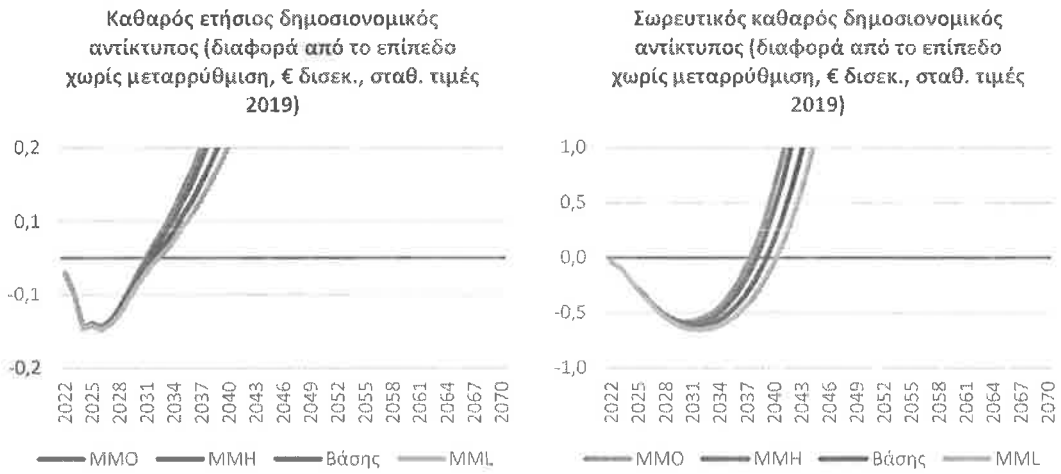

Μεταξύ των σεναρίων απόδοσης επενδύσεων, το καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό αποτέλεσμα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό κάποια στιγμή μεταξύ του 2031 (ΜΜΟ) και του 2033 (ΜΜ) Αντίστοιχα, το σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα εμφανίζεται θετικό για πρώτη φορά μεταξύ των ετών 2038 και 2041 (Πίνακας 3-3). Ο Πίνακας 3-3, όπως και στις προηγούμενες ενότητες, δείχνει, για κάθε σενάριο απόδοσης επενδύσεων, τα πρώτα έτη στα οποία εκτιμάται ότι το καθαρό ετήσιο και σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα αντίστοιχα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό.

Πίνακας 3-3: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο πραγματικής απόδοσης

	ΜΜΟ	ΜΜΗ	ΜΜΜ	ΜΜL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2031	2032	2032	2033
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2038	2039	2040	2041

3.4 Συνδυασμοί ποσοστών εγχώριων επενδύσεων και πραγματικών αποδόσεων επενδύσεων

Η προσέγγιση που ακολουθείται βασίζεται σε άσκηση ευαισθησίας για την εκτίμηση των μακροοικονομικών επιδράσεων της μεταρρύθμισης σε μια σειρά από σενάρια που ακολουθούν συγκεκριμένες παραδοχές, χωρίς να εξετάζεται ή να συγκρίνεται η πιθανότητα πραγματοποίησης κάθε σεναρίου ξεχωριστά ή έναντι των υπολοίπων. Επιπλέον, σε ό,τι έχει να κάνει με τις παραδοχές για τον πραγματικό ρυθμό απόδοσης των επενδύσεων, αυτός θεωρείται εξωγενώς στη βάση μακροχρόνιων ιστορικών στοιχείων και άλλων πηγών και δεν προκύπτει ως αποτέλεσμα ανάλυσης εναλλακτικών μορφών επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Η διαφοροποίηση των τιμών των παραδοχών αυτών επίσης δεν προκύπτει από συστηματική ανάλυση για τον βαθμό ανάληψης κινδύνου στις επενδύσεις που υποτίθεται ότι αναλαμβάνει το ταμείο της νέας επικουρικής. Κάτι τέτοιο είναι εκτός του πεδίου της συγκεκριμένης μελέτης. Σημειώνεται ωστόσο ότι εν γένει οι επενδύσεις του ταμείου της νέας επικουρικής κρίνεται σκόπιμο να ακολουθούν τις βέλτιστες πρακτικές περί διαφοροποίησης

χαρτοφυλακίου σε διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης και να αντιπροσωπεύουν ένα σχετικά συντηρητικό επενδυτικό προφίλ με μακροχρόνιο ορίζοντα.

Παρά το ότι δεν εξετάζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός από τα σενάρια, προκειμένου να ενισχυθεί η συνέπεια αλλά και πληρότητα των σεναρίων προς προσομοίωση, εξετάζονται δύο επιπλέον σενάρια τα οποία συνδυάζουν παραδοχές για το μερίδιο των εγχώριων επενδύσεων και αποδόσεων αυτών. Στα δύο αυτά σενάρια υποτίθεται αρνητική σχέση μεταξύ του μεριδίου των αποθεματικών που επενδύονται σε κρατικά ομόλογα και του ποσοστού πραγματικής μακροχρόνιας απόδοσης των συνολικών επενδύσεων. Έτσι, στο μεν σενάριο MHH υποτίθεται υψηλό μερίδιο εγχώριων παραγωγικών επενδύσεων (60%), που εξ υποθέσεως συνεπάγεται και μικρότερο ποσοστό τοποθετήσεων σε ελληνικά κρατικά ομόλογα (20%), σε συνδυασμό με υψηλό μακροχρόνιο επιτόκιο πραγματικών αποδόσεων (2,5%). Στο δε σενάριο MLL υποτίθεται χαμηλό μερίδιο εγχώριων παραγωγικών επενδύσεων (40%), που εξ υποθέσεως συνεπάγεται και μεγαλύτερο ποσοστό τοποθετήσεων σε ελληνικά κρατικά ομόλογα (40%), σε συνδυασμό με χαμηλό μακροχρόνιο επιτόκιο πραγματικών αποδόσεων (1,5%). Στην τρέχουσα υποενότητα, ακολουθούνται οι παραδοχές του σεναρίου βάσης σε σχέση με την προαιρετική συμμετοχή και κατ' επέκταση και οι σχετικές προβολές για τις ετήσιες εισφορές και συντάξεις υπό το νέο σύστημα.

Επενδύσεις

Η ανάλυση αναδεικνύει την αρκετά υψηλή ευαισθησία του μεγέθους της επίδρασης της μεταρρύθμισης σε σχέση με τον συνδυασμό παραδοχών για το μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου που θα τοποθετηθούν σε εγχώριες παραγωγικές επενδύσεις καθώς και τη μακροχρόνια απόδοση. Η θετική ετήσια επίδραση στις νέες επενδύσεις κυμαίνεται μεταξύ 0,8% και 1,4% του ΑΕΠ (για τα σενάρια MLL και MHH αντίστοιχα) στο τέλος της περιόδου, δηλαδή το 2070 (Διάγραμμα 3-28).

Διάγραμμα 3-28: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

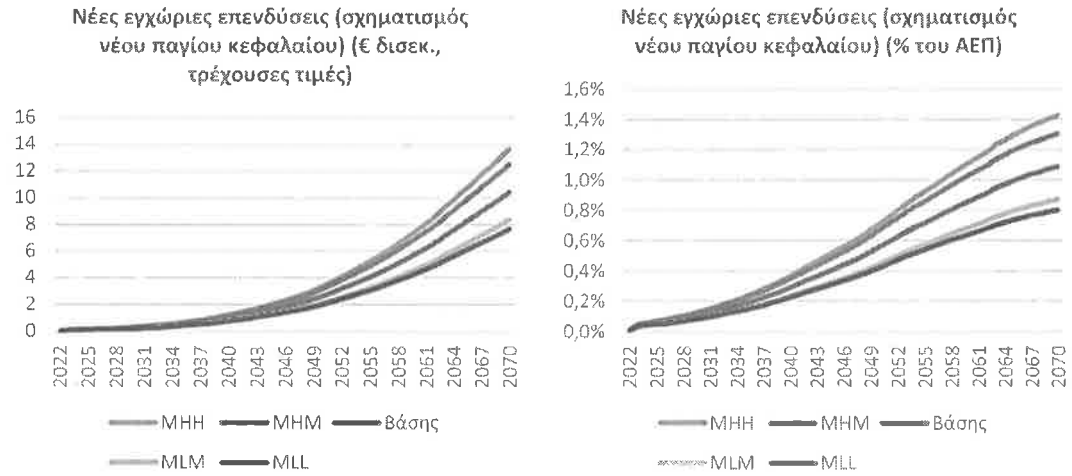

Επίδραση στο ΑΕΠ

Σε συνέχεια των νέων εγχώριων επενδύσεων, αναδεικνύεται θετική επίδραση στο ΑΕΠ η οποία και αυξάνεται με το χρόνο. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συνδυασμού ποσοστών εγχωρίων επενδύσεων και αποδόσεων, η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 5% και 8% το 2070, σε

σύγκριση με το επίπεδο του ΑΕΠ που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο χωρίς τη μεταρρύθμιση (Διάγραμμα 3-29).

Διάγραμμα 3-29: Επίδραση στο ΑΕΠ ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

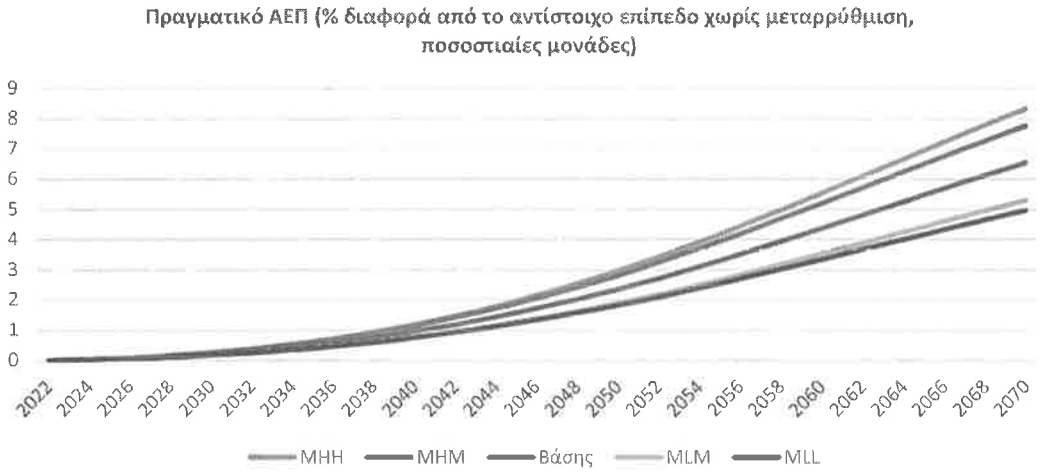

Επίδραση στην απασχόληση

Αντίστοιχα, αναδεικνύεται η θετική επίδραση στην απασχόληση η οποία και αυξάνεται με το χρόνο. Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συνδυασμού ποσοστών εγχωρίων επενδύσεων και αποδόσεων, η συνολική επίδραση στην απασχόληση είναι μεταξύ 0,3% και 0,5% της συνολικής απασχόλησης στα τέλη της περιόδου, σε σύγκριση με το επίπεδο της απασχόλησης που εκτιμάται ότι θα καταγραφόταν την ίδια περίοδο χωρίς τη μεταρρύθμιση (Διάγραμμα 3-30).

Διάγραμμα 3-30: Επίδραση στην απασχόληση ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

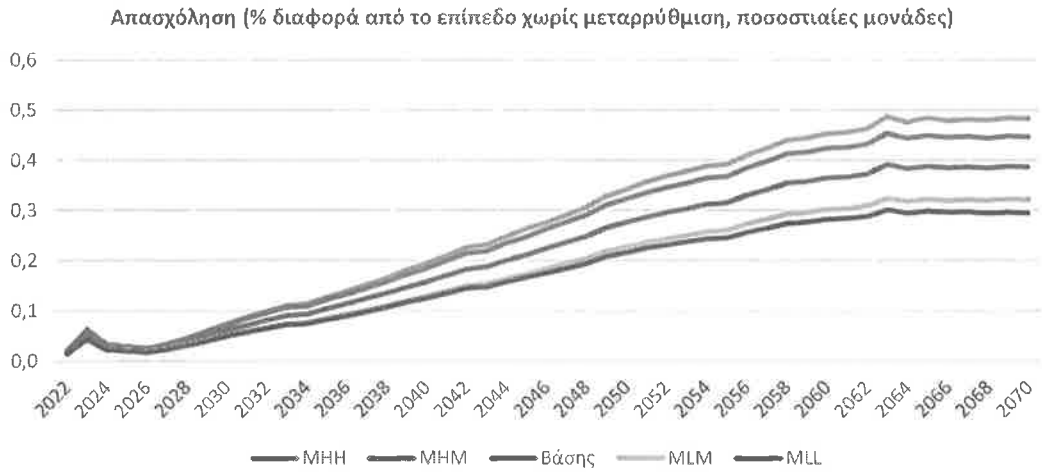

Δημοσιονομική επίδραση

Η οικονομική ανάπτυξη που αναμένεται να προκύψει από τη μεταρρύθμιση ceteris paribus, εκτιμάται ότι θα έχει με τη σειρά της θετική, μεσο-μακροχρόνια, έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα, μέσω της φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και των φόρων κατανάλωσης (Διάγραμμα 3-31). Μεταξύ των διαφορετικών σεναρίων συνδυασμού ποσοστών εγχωρίων επενδύσεων και αποδόσεων, η συνολική έμμεση ετήσια επίδραση στα φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €3,4 δισεκ. και €5,6 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου το 2070, ενώ η σωρευτική επίδραση σε φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €62 δισεκ. και €102 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου.

Διάγραμμα 3-31: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

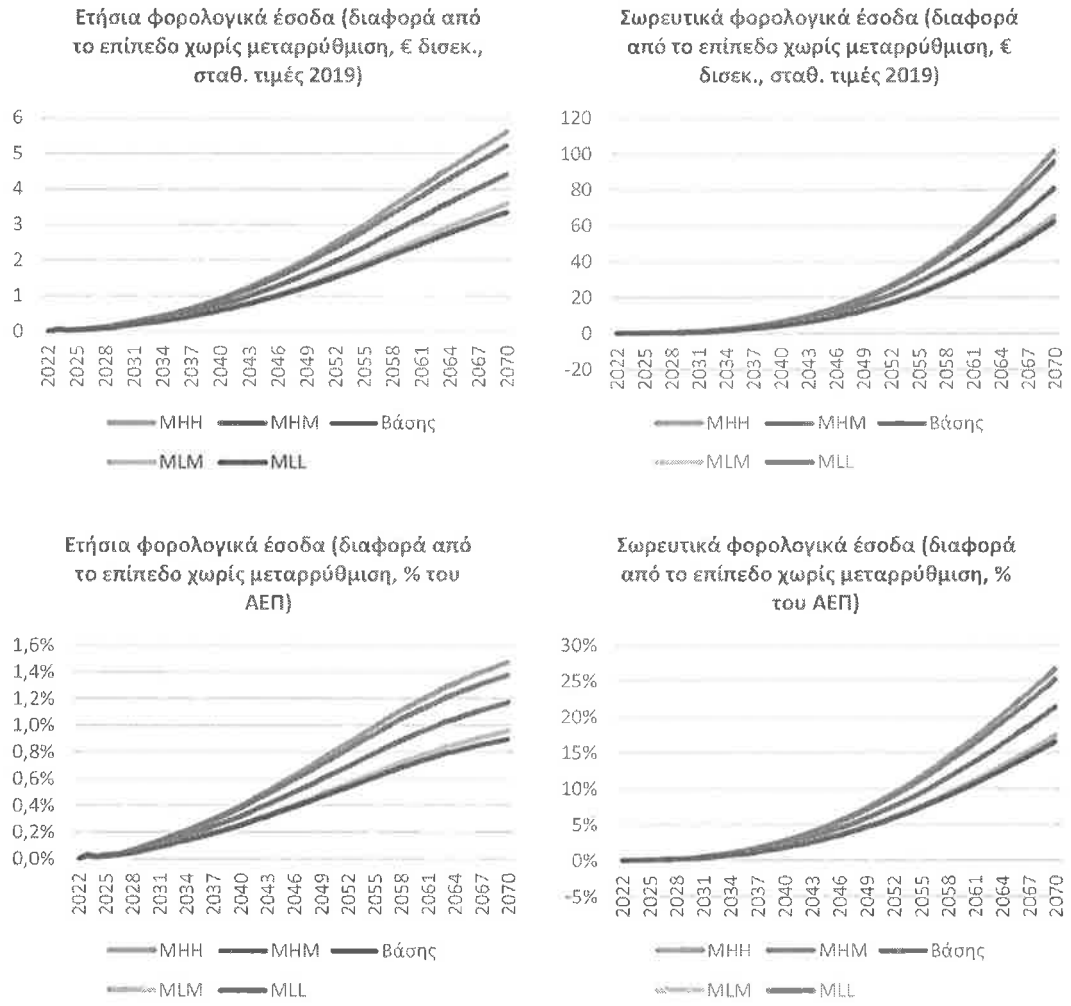

Στην τρέχουσα υπο-ενότητα, το ποσοστό τοποθέτησης σε κρατικούς τίτλους διαφοροποιείται ανάλογα με τις παραδοχές του σεναρίου εγχωρίων επενδύσεων.[10] Έτσι, οι ετήσιες αγορές ελληνικών κρατικών ομολόγων, ανάλογα με τα σενάρια συνδυασμού ποσοστών εγχωρίων επενδύσεων και αποδόσεων, κυμαίνεται μεταξύ €1,6 δισεκ. και €3,2 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) προς τα τέλη της περιόδου (Διάγραμμα 3-32).

Διάγραμμα 3-32: Ετήσιες επενδύσεις σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

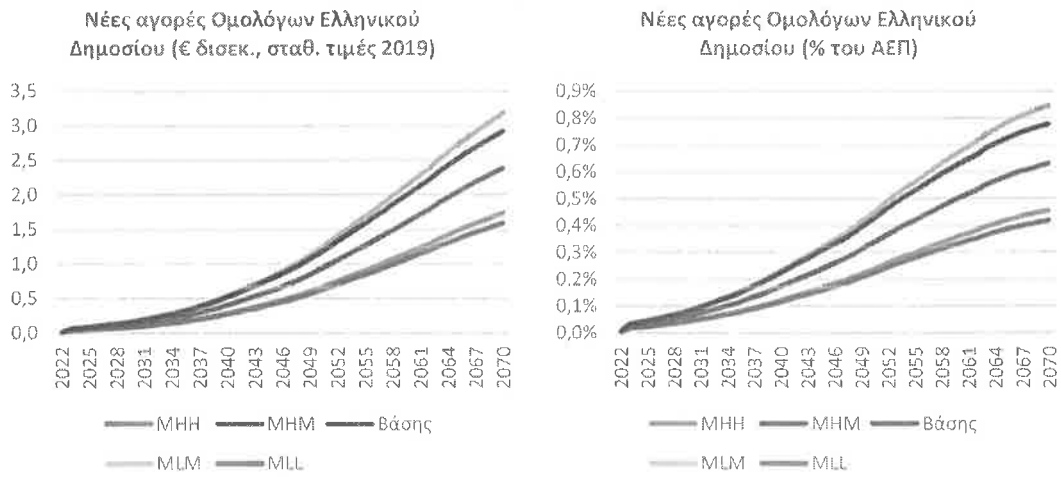

Η εκτιμώμενη καθαρή ταμειακή δημοσιονομική επίδραση απεικονίζεται στο Διάγραμμα 3-33, τόσο σε ετήσια, όσο και σωρευτική βάση. Το Διάγραμμα 3-34 χρησιμοποιεί διαφορετική κλίμακα στους άξονες προκειμένου να αναδειχθούν τα έτη στα οποία οι τιμές για τις δύο μεταβλητές μετατρέπονται από αρνητικές σε θετικές. Μεταξύ όλων των σεναρίων συμμετοχής, παρατηρείται καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση, κατά τη διάρκεια της πρώτης δεκαετίας εφαρμογής της μεταρρύθμισης, το οποίο σταδιακά φθίνει, και το οποίο αντισταθμίζεται πλήρως σε σωρευτική βάση προς τα τέλη της δεύτερης δεκαετίας. Το σενάριο με συνδυασμό υψηλότερου ποσοστού εγχωρίων επενδύσεων αλλά και υψηλότερων αποδόσεων αντιστοιχεί σε υψηλότερο δημοσιονομικό κόστος τα πρώτα χρόνια εφαρμογής, αλλά συνάμα παρουσιάζει ταχύτερη μετάβαση σε δημοσιονομικό όφελος, το οποίο μεταφράζεται σε ταχύτερη ανάκτηση του κόστους εφαρμογής σε βάθος χρόνου, σε αντιδιαστολή με το σενάριο με συνδυασμό χαμηλότερου ποσοστού εγχωρίων επενδύσεων αλλά και χαμηλότερων αποδόσεων.

[10] Το μερίδιο των αποθεματικών του ταμείου της νέας επικουρικής το οποίο επενδύεται σε ελληνικά κρατικά ομόλογα κυμαίνεται μεταξύ 20%, 30% και 40% όπως περιγράφεται στην ενότητα 4.1 όπου παρουσιάζονται αναλυτικά τα σενάρια.

Διάγραμμα 3-33: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συνδυασμού, 2022-2070

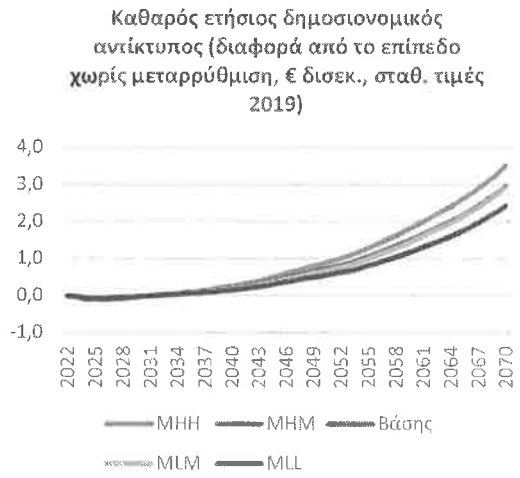

Διάγραμμα 3-34: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά σενάριο συνδυασμού, με ανάδειξη του έτους break even

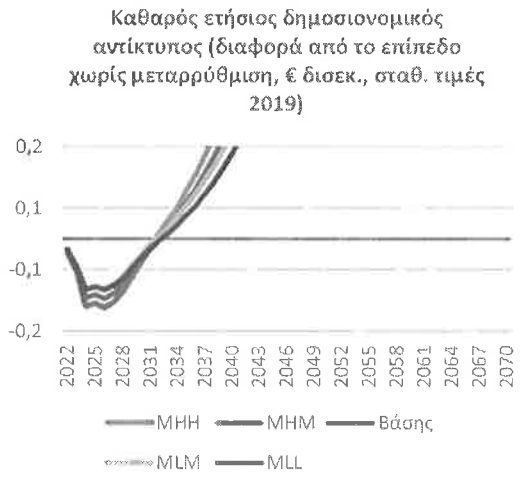

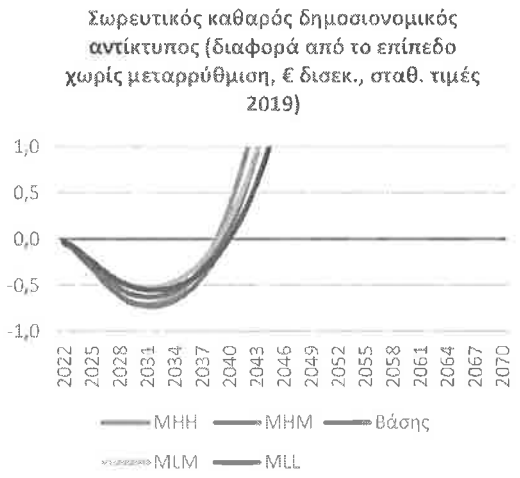

Μεταξύ των σεναρίων συνδυασμού ποσοστών εγχωρίων επενδύσεων και αποδόσεων, το καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό αποτέλεσμα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό κάποια στιγμή μεταξύ του 2032 (MHH) και του 2033 (MLL). Αντίστοιχα, το σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα εμφανίζεται θετικό για πρώτη φορά μεταξύ των ετών 2039 και 2041. Ο Πίνακας 3-4 έτσι δείχνει, για κάθε σενάριο συμμετοχής, τα πρώτα έτη στα οποία εκτιμάται ότι το καθαρό ετήσιο και σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα αντίστοιχα μετατρέπεται από αρνητικό σε θετικό. Στην περίπτωση του σεναρίου MHO, ουσιαστικά εξετάζεται ο συνδυασμός του υψηλού ποσοστού παραγωγικών εγχωρίων επενδύσεων (60%) με μια μέση ετήσια πραγματική απόδοση ακόμα υψηλότερη, της τάξης του 3,1%, σύμφωνα με το σενάριο επιτοκίου της έκθεσης του ΟΟΣΑ (2019). Το αποτέλεσμα σε αυτό το πιο αισιόδοξο σενάριο είναι το σωρευτικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα να εμφανίζεται θετικό για πρώτη φορά ακόμα νωρίτερα και συγκεκριμένα το έτος 2038.

Πίνακας 3-4: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά σενάριο συνδυασμού

	MHO	MHH	MHM	MMM	MLM	MLL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2032	2032	2032	2032	2032	2033
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2038	2039	2040	2040	2039	2041

3.5 *Σύνοψη ακραίων σεναρίων*

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα δύο πλέον αισιόδοξα σενάρια, HHO και HHH, καθώς και το πλέον συντηρητικό σενάριο, LLL, που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της ανάλυσης. Τα αισιόδοξα σενάρια προβλέπουν αυξημένη συμμετοχή (30% τ.ΕΤΕΑΕΠ και 10% τ.ΟΑΕΕ), υψηλό ποσοστό εγχώριων επενδύσεων (60%) και υψηλές πραγματικές ετήσιες αποδόσεις των επενδύσεων του Ταμείου (3,1% για το HHO και 2,5% για το HHH), ενώ το συντηρητικό σενάριο προβλέπει την ελάχιστη συμμετοχή (μόνο οι νεοεισερχόμενοι του τ.ΕΤΕΑΕΠ) χαμηλό ποσοστό εγχώριων επενδύσεων (40%) και χαμηλή απόδοση επενδύσεων του Ταμείου (1,5%) (Πίνακας 2-1). Στα διαγράμματα και τους πίνακες και αυτής της ενότητας παρουσιάζονται ξανά και τα αποτελέσματα του σεναρίου βάσης, για να διευκολύνονται οι συγκρίσεις.

Ο αριθμός των ασφαλισμένων (Διάγραμμα 3-35) καθώς και το ύψος των εσόδων από εισφορές (Διάγραμμα 3-36) εξαρτώνται μόνο από τις παραδοχές σχετικά με τη συμμετοχή.

Διάγραμμα 3-35: Αριθμός ασφαλισμένων και έσοδα από εισφορές ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

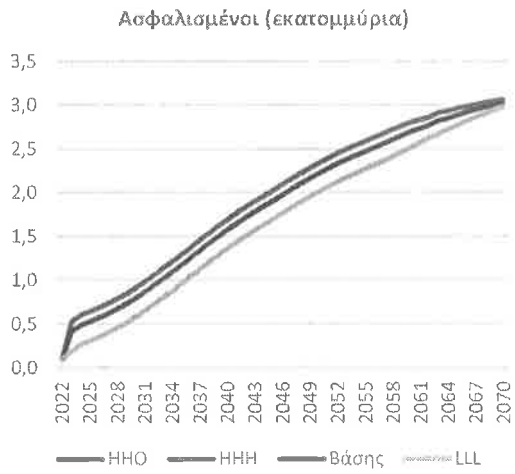

Διάγραμμα 3-36: : Έσοδα από εισφορές ανά ακραίο σενάριο, σε πραγματικούς όρους και ως ποσοστό του ΑΕΠ, 2022-2070

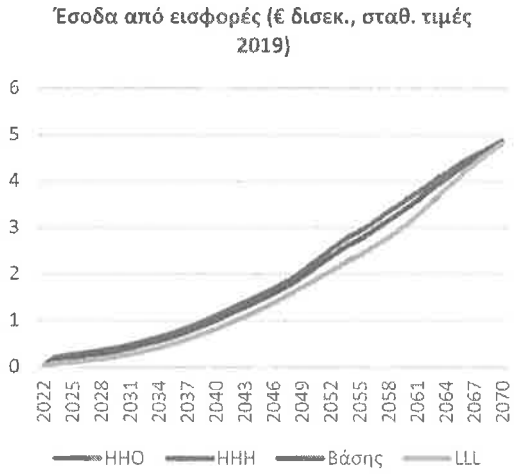

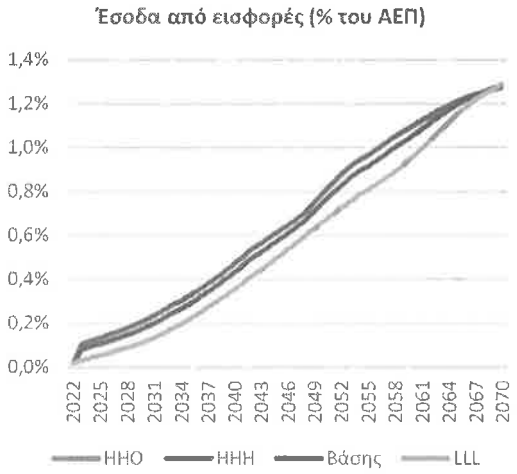

Αντίστοιχα, τόσο το πλήθος των συνταξιούχων όσο και οι συντάξεις υπό το παλαιό σύστημα, επίσης εξαρτώνται μόνο από τις παραδοχές σχετικά με τη συμμετοχή (Διάγραμμα 3-37). Η ετήσια δαπάνη για συνάξεις υπό το νέο σύστημα επηρεάζεται και από τις παραδοχές για την απόδοση των επενδύσεων του Ταμείου και κυμαίνεται μεταξύ €1,7 δισεκ. και €5 δισεκ. για τα διάφορα σενάρια στο τέλος της περιόδου, το 2070 (Διάγραμμα 3-37).

Διάγραμμα 3-37: Αριθμός συνταξιούχων και δαπάνη για συντάξεις ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

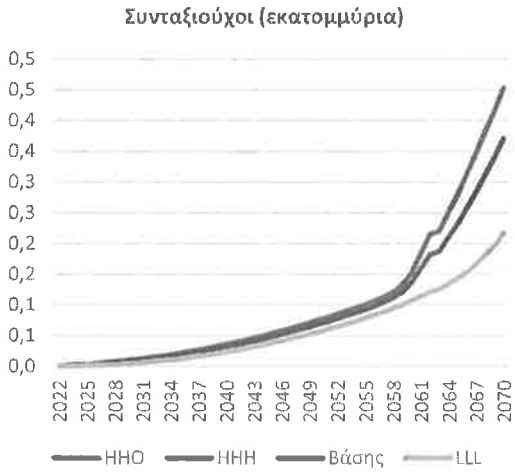

Ακολούθως παρουσιάζονται οι καθαρές εισροές καθώς και το ύψος των αποθεματικών του ταμείου επικουρικής, τόσο σε απόλυτους ονομαστικούς όρους, όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-38). Είναι αξιοσημείωτο ότι η καθαρή εισροή πόρων στο Ταμείο προς το τέλος της περιόδου είναι υψηλότερη στο συντηρητικό σενάριο LLL, από ότι στα πιο αισιόδοξα σενάρια, αντανακλώντας τη σημασία των μικρότερων εκροών από το Ταμείο λόγω χαμηλότερων συντάξεων (υπό το νέο σύστημα) στο συντηρητικό σενάριο, σε σύγκριση με τα πιο αισιόδοξα[11]. Μεταξύ των σεναρίων, η επίδραση στην ετήσια καθαρή εισροή πόρων στο Ταμείο το έτος 2070 κυμαίνεται από €7,7 δισεκ. σε €10,9 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές, ενώ το ύψος των αποθεματικών του Ταμείου το ίδιο έτος κυμαίνεται από €256 δισεκ. έως €375 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές (27% και 39% του ΑΕΠ).

Διάγραμμα 3-38: Καθαρή εισροή και αποθεματικό Νέου Ταμείου ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

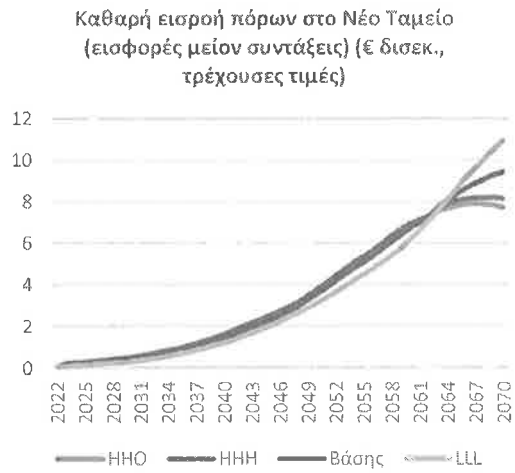

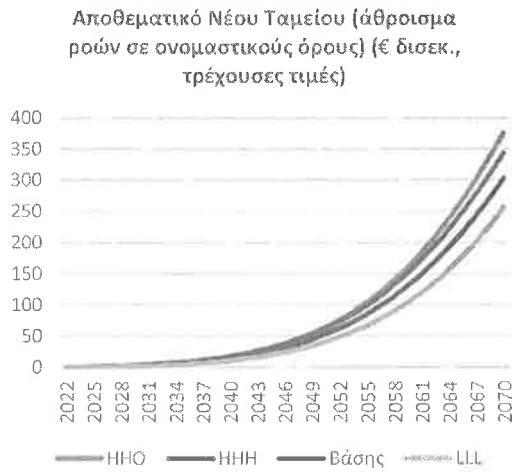

[11] Προς αποφυγή σύγχυσης, σημειώνεται ότι οι συντάξεις σε κάθε σενάριο είναι υψηλότερες υπό το νέο σύστημα από ότι είναι υπό το παλαιό σύστημα, όπως θα αναλυθεί λεπτομερώς σε επόμενες ενότητες της παρούσας μελέτης. Εδώ αναδεικνύεται ότι οι συντάξεις υπό το νέο σύστημα είναι υψηλότερες για μεγαλύτερες τιμές της απόδοσης επενδύσεων.

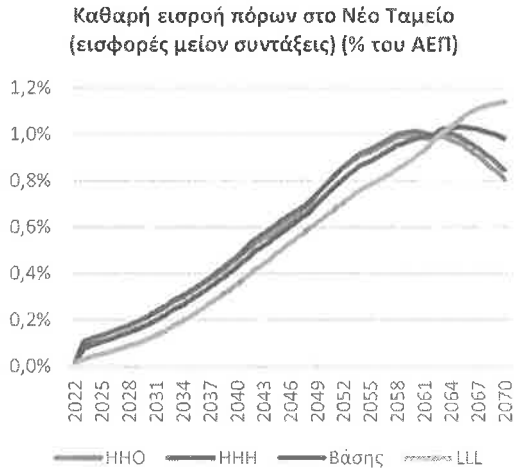

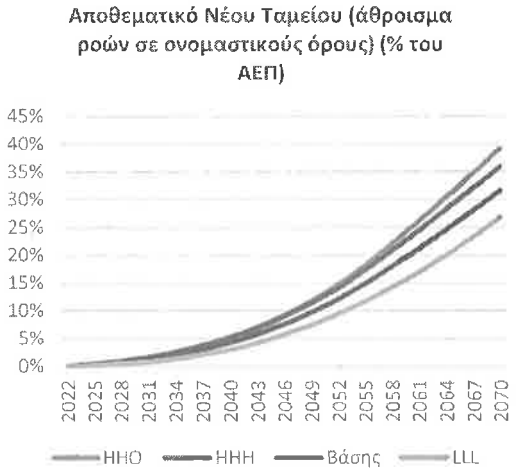

Σε ό,τι αφορά την επίδραση στον σχηματισμό νέου παγίου κεφαλαίου εγχωρίως (Διάγραμμα 3-39), οι νέες εγχώριες επενδύσεις κυμαίνονται μεταξύ των €7,7 δισεκ. και €15,5 δισεκ. (0,8% έως 1,6% του ΑΕΠ) το 2070.-

Διάγραμμα 3-39: Επίδραση σε νέες εγχώριες επενδύσεις ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

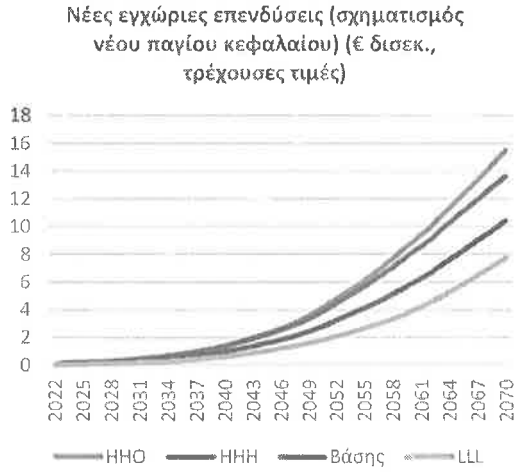

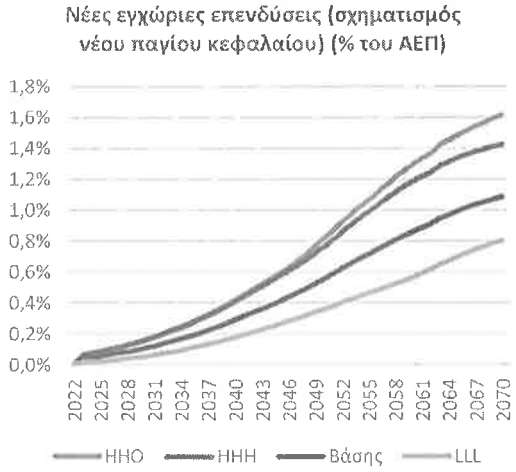

Στα ακόλουθα διαγράμματα παρουσιάζεται ανά σενάριο η εκτίμηση της επίδρασης από την υλοποίηση της μεταρρύθμισης στο πραγματικό ΑΕΠ (Διάγραμμα 3-40) και στην απασχόληση (Διάγραμμα 3-41). Η αύξηση που προκαλείται από την υλοποίηση της μεταρρύθμισης στο ΑΕΠ της χώρας στο τέλος της περιόδου (2070) κυμαίνεται μεταξύ των σεναρίων από 4,5% έως 9,5%, σε σύγκριση με το επίπεδο στο οποίο θα διαμορφωνόταν το ΑΕΠ εάν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.

Διάγραμμα 3-40: Επίδραση σε ΑΕΠ ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

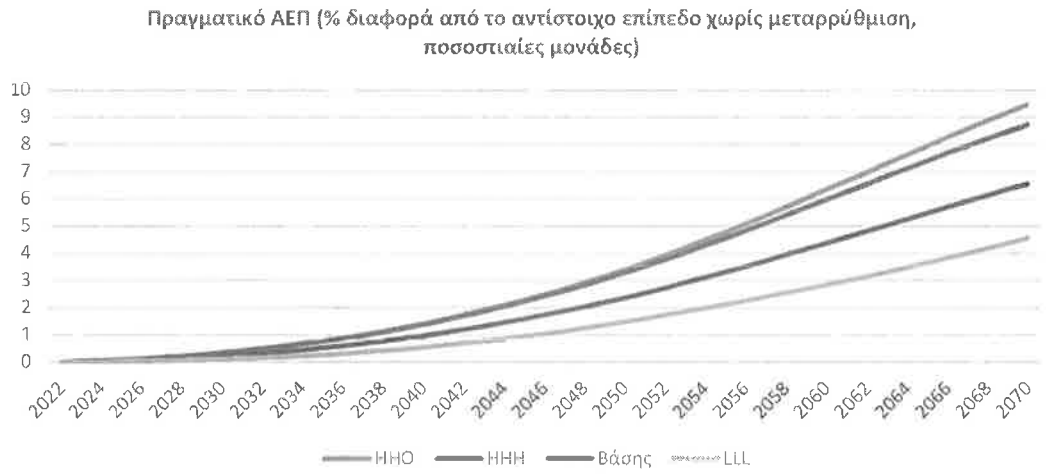

Αντίστοιχα, η αύξηση της απασχόλησης στη χώρα λόγω της υλοποίησης της μεταρρύθμισης στα τέλη της περιόδου το 2070 κυμαίνεται ανά σενάριο από 0,31% έως 0,53%, σε σύγκριση με το επίπεδο της απασχόλησης αν η μεταρρύθμιση δεν λάμβανε χώρα.

Διάγραμμα 3-41: Επίδραση σε απασχόληση ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

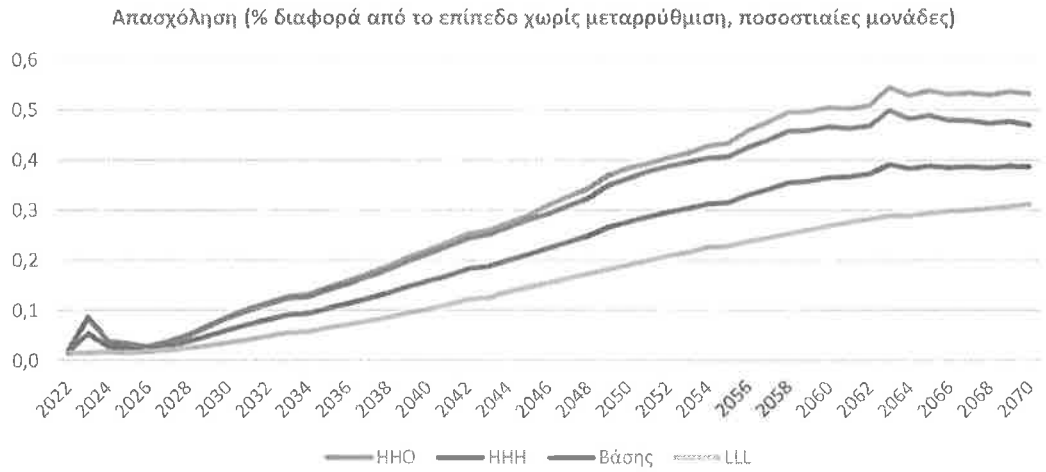

Μεταξύ των σεναρίων, η συνολική έμμεση επίδραση στα φορολογικά έσοδα, λόγω της οικονομικής ανάπτυξης που θα προκύψει από τη μεταρρύθμιση (Διάγραμμα 3-42), κυμαίνεται από €3,1 δισεκ. έως €6,4 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου το 2070, ενώ η σωρευτική επίδραση σε φορολογικά έσοδα κυμαίνεται μεταξύ €52 δισεκ. και €116 δισεκ. (σε σταθερές τιμές του 2019) στο τέλος της περιόδου.

Διάγραμμα 3-42: Επίδραση σε φορολογικά έσοδα ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

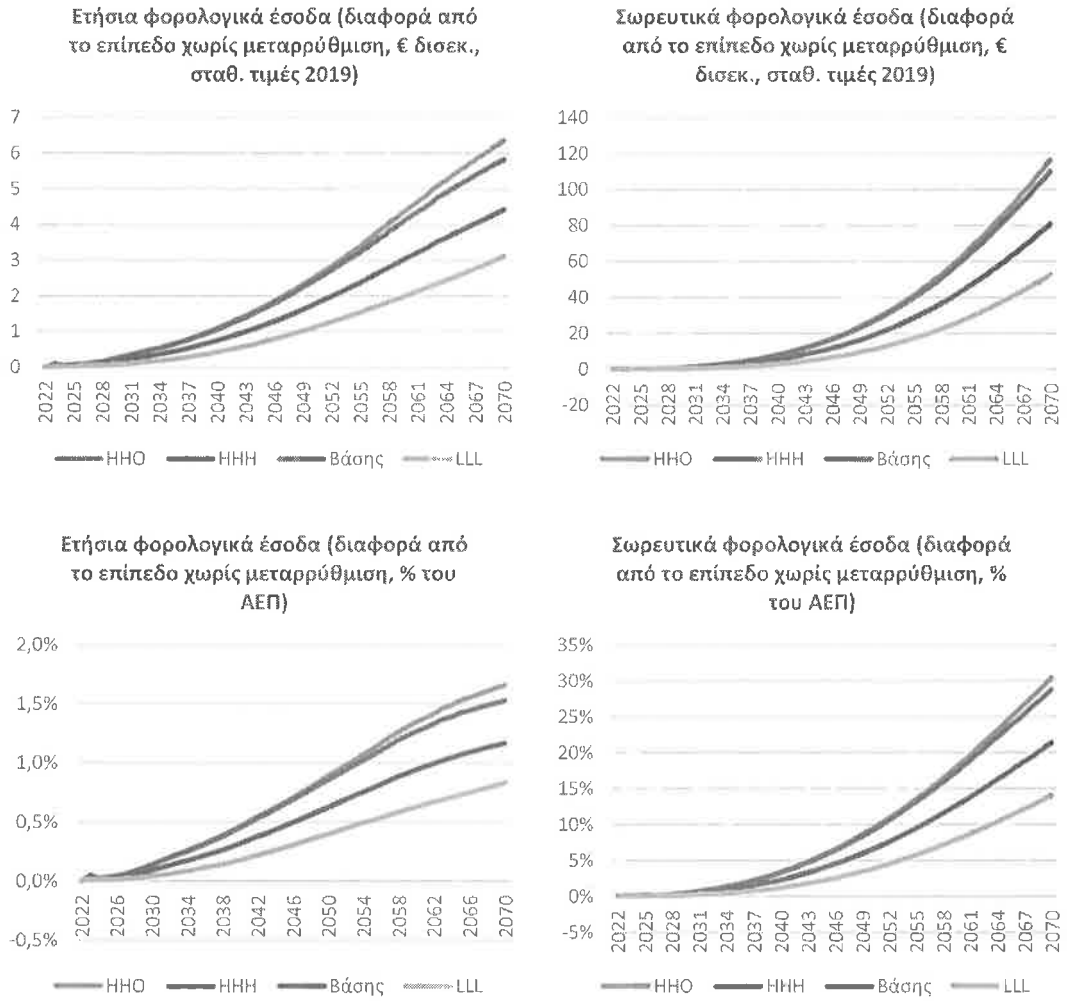

Οι ετήσιες αγορές ελληνικών κρατικών ομολόγων διαμορφώνονται στο τέλος της περιόδου σε ύψος από €1,9 δισεκ. για το πλέον αισιόδοξο σενάριο (HHO) έως €3 δισεκ. για το συντηρητικό σενάριο (σε σταθερές τιμές του 2019) (Διάγραμμα 3-43), αντανακλώντας το γεγονός ότι στο συντηρητικό σενάριο μεγαλύτερο ποσοστό (το 40%) των πόρων του Ταμείου τοποθετείται σε Ελληνικά ομόλογα.

Διάγραμμα 3-43: Ετήσιες επενδύσεις σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

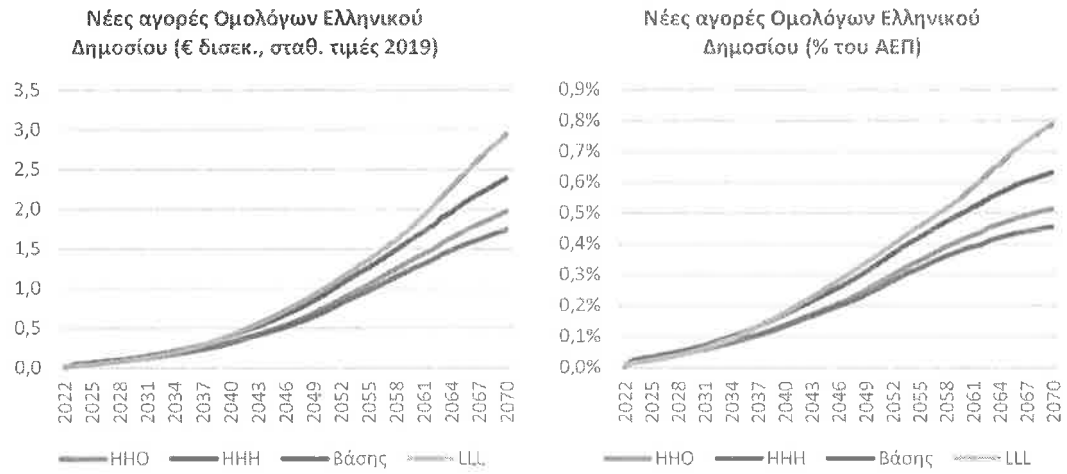

Η άμεση μείωση των δημοσίων ταμειακών εισροών ανά σενάριο (Διάγραμμα 3-44) στο τέλος της περιόδου διαμορφώνεται στο ύψος των €4,9 δισεκ., με μικρές διαφορές μεταξύ των σεναρίων. Αντιθέτως, η άμεση μείωση των ετησίων ταμειακών εκροών του Δημοσίου ανά σενάριο κυμαίνεται στο τέλος της περιόδου από €480 εκατ. έως €1,3 δισεκ. (Διάγραμμα 3-44).

Διάγραμμα 3-44: Άμεση ετήσια επίδραση σε δημόσια έσοδα και δαπάνες ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

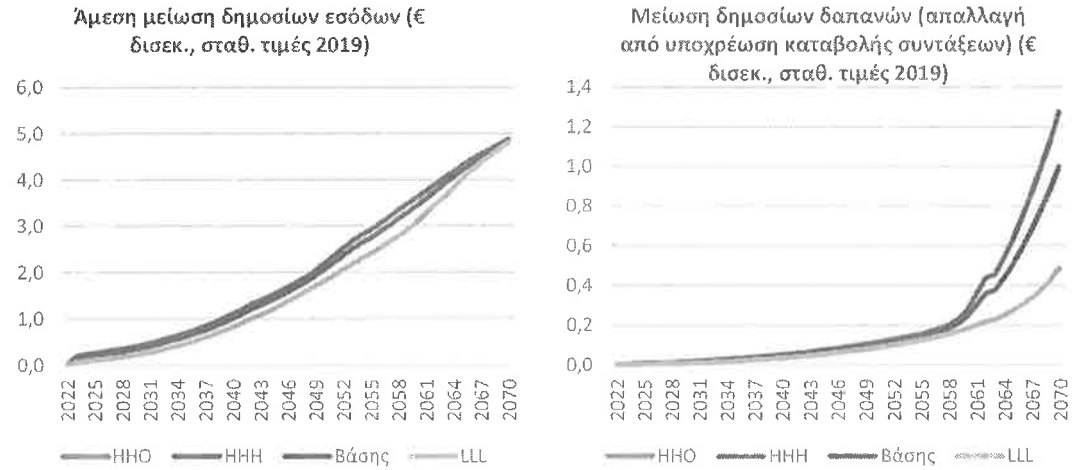

Σε ό,τι αφορά την καθαρή ταμειακή δημοσιονομική επίδραση (Διάγραμμα 3-45 και Διάγραμμα 3-46) σε ετήσια και σε σωρευτική βάση των εξεταζόμενων σεναρίων, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στο συντηρητικό σενάριο ο αρνητικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος τα πρώτα έτη της περιόδου είναι μεν μικρότερης έντασης, με τις ετήσιες απώλειες να μην ξεπερνούν τα €50 εκατ., εντούτοις είναι μεγαλύτερης διάρκειας, καθώς ο ετήσιος καθαρός αντίκτυπος υπό το συντηρητικό σενάριο γίνεται θετικός μόλις το 2038. Αντιστρόφως, τα πιο αισιόδοξα σενάρια συνεπάγονται ισχυρότερο αρνητικό ετήσιο αντίκτυπο τα πρώτα έτη της περιόδου, αλλά ταχύτερη μετάβαση σε θετικό καθαρό ετήσιο

δημοσιονομικό αντίκτυπο, ήδη από το 2031 και για τα δύο αισιόδοξα σενάρια HHO και HHH, με συνέπεια την ταχύτερη πλήρη αντιστάθμιση του σωρευτικού δημοσιονομικού κόστους, ήδη από το 2038 (Πίνακας 3-5).

Διάγραμμα 3-45: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά ακραίο σενάριο, 2022-2070

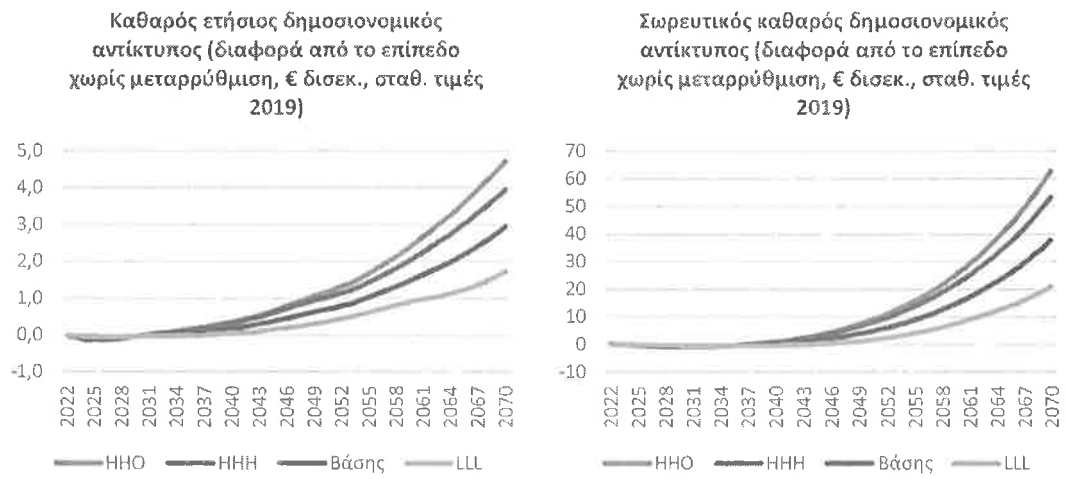

Διάγραμμα 3-46: Καθαρή δημοσιονομική επίδραση ανά ακραίο σενάριο, με ανάδειξη του έτους break even

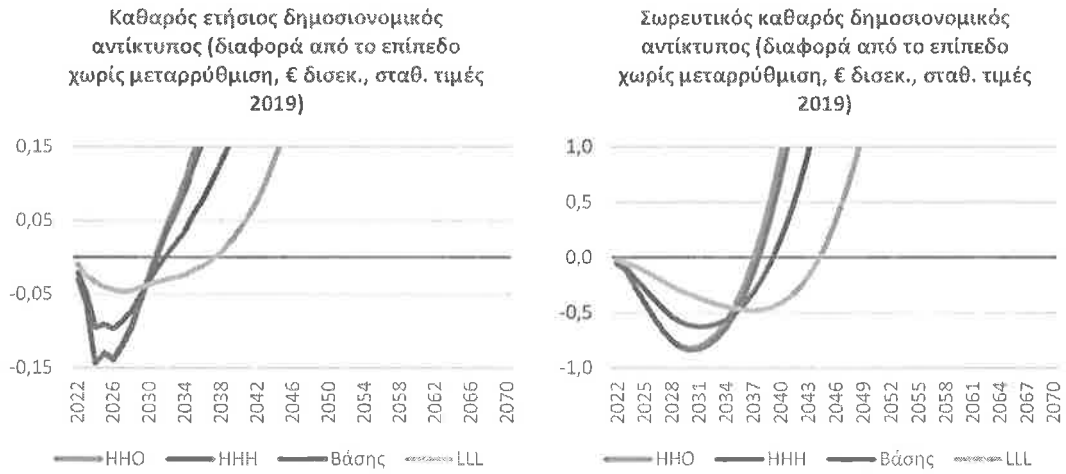

Πίνακας 3-5: Έτη όπου η δημοσιονομική επίδραση παύει να είναι αρνητική (break even) ανά ακραίο σενάριο

	HHO	HHH	MMM	LLL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2031	2031	2032	2038
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2038	2038	2040	2045

4. ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η επάρκεια των συντάξεων αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προστατεύει τους ηλικιωμένους από τη φτώχεια, καθώς και εξασφαλίζει τη διατήρηση ενός σταθερού εισοδήματος, όσο το δυνατόν ανάλογο προς αυτό που είχε ο συνταξιούχος στον εργασιακό του βίο. Η έννοια της «όσο το δυνατόν αναλογικότητας» αφήνει το περιθώριο για την αξιολόγηση της επάρκειας σε σχετικό επίπεδο με το σύνολο της πορείας της εθνικής οικονομίας και της κατάστασης των υπόλοιπων κοινωνικών ομάδων, αντί για αξιολόγηση σε απόλυτο βαθμό. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη επάρκειας των συντάξεων στην Ελλάδα (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2020) που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων ως συνοδευτικό έγγραφο για το Νόμο 4670/2020 (Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης) το Φεβρουάριο του 2020, υποστηρίχθηκε η θέση υπέρ της επάρκειας των συντάξεων στην Ελλάδα. Στην εν λόγω μελέτη, η μέτρηση της επάρκειας προσεγγίστηκε με τρόπο σχετικό ως προς το βιοτικό επίπεδο του συνόλου της κοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη και τις υπόλοιπες ηλικιακές και κοινωνικοοικονομικές ομάδες.

Η μελέτη μπορεί να θεωρηθεί ως επίκαιρη αξιολόγηση της επάρκειας των συντάξεων στην Ελλάδα στο σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση». Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης του 2020, το μέσο βιοτικό επίπεδο των συνταξιούχων είναι ελαφρά υψηλότερο του εθνικού μέσου όρου, ενώ τα ποσοστά των συνταξιούχων που βρίσκονται κάτω από το όριο επαρκούς βιοτικού επιπέδου είναι χαμηλότερα του εθνικού μέσου όρου. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που συνταξιούχοι βρίσκονται κάτω από το όριο επαρκούς διαβίωσης, συνήθως δεν απέχουν πολύ από αυτό σε σύγκριση με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Σε σύγκριση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, η σχετική θέση των Ελλήνων συνταξιούχων σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο είναι περισσότερο ευνοϊκή.

Στην περίπτωση της μεταρρύθμισης της επικουρικής ασφάλισης της τρέχουσας άσκησης, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί με ποιο τρόπο αυτή μπορεί να επηρεάσει το μελλοντικό εισόδημα των συνταξιούχων υπό το νέο σύστημα ανά εξεταζόμενο σενάριο, σε σύγκριση με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση», ceteris paribus. Για τον σκοπό αυτό, επικεντρωνόμαστε στο έτος 2070, που αφορά το τέλος της εξεταζόμενης περιόδου καθότι έως τότε θα έχει υπάρξει ένας επαρκής και αντιπροσωπευτικός πληθυσμός συνταξιούχων με το νέο σύστημα.

Αφενός, αναδεικνύεται ότι το σύνολο των πληρωμών για επικουρική σύνταξη το 2070 εκτιμάται ότι θα είναι μεγαλύτερο σε κάθε ένα από τα εξεταζόμενα σενάρια μεταρρύθμισης σε σύγκριση με τις πληρωμές που θα γίνονταν χωρίς μεταρρύθμιση (Διάγραμμα 4-1). Η διαφορά κυμαίνεται από μεταξύ 0,18% του ΑΕΠ στα πιο απαισιόδοξα σενάρια, έως και 0,53% του ΑΕΠ στο πλέον αισιόδοξο σενάριο ΗΗΟ (Πίνακας 4-1). Αφετέρου, εκτιμάται ότι η μέση ετήσια επικουρική σύνταξη θα είναι υψηλότερη από την επικουρική σύνταξη στο παλαιό σύστημα για κάθε ένα από τα εξεταζόμενα σενάρια μεταρρύθμισης. Η διαφορά στην ετήσια επικουρική σύνταξη κυμαίνεται από μεταξύ €810 στα πιο απαισιόδοξα σενάρια, έως και €3.770 στο πλέον αισιόδοξο σενάριο (ΗΗΟ), σε τρέχουσες τιμές (Διάγραμμα 4-2). Συμπερασματικά, σε όλα τα εξεταζόμενα σενάρια μεταρρύθμισης εκτιμάται ότι το μέσο εισόδημα των συνταξιούχων θα αυξηθεί σε σύγκριση με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση». Σε συνδυασμό με τα ευρήματα της μελέτης του ΟΠΑ (2020) και μιας σχετικής προσέγγισης αξιολόγησης της επάρκειας, δεν προκύπτουν στοιχεία που να αμφισβητούν την επάρκεια των συντάξεων στο νέο σύστημα επικουρικής υπό τις παρούσες παραδοχές.

Διάγραμμα 4-1: Σύγκριση επικουρικής συνταξιοδοτικής δαπάνης στο παλαιό και νέο σύστημα, 2070

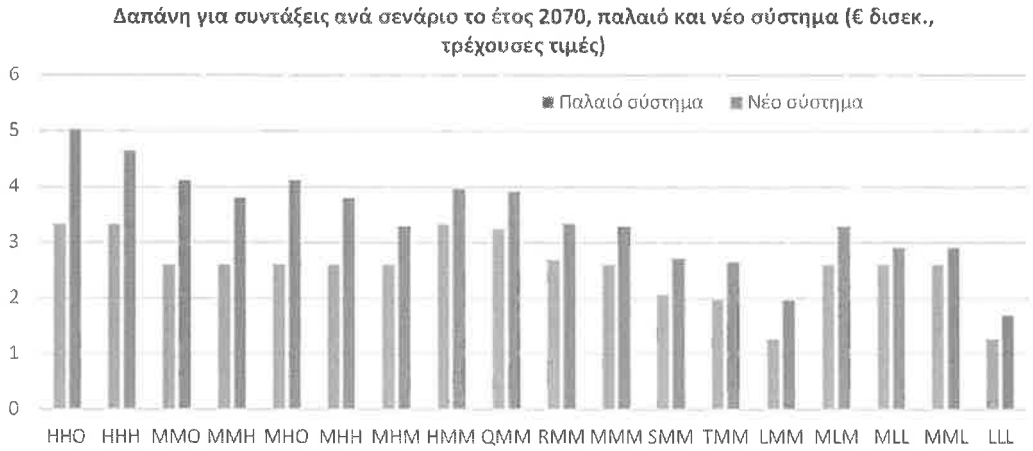

Σημείωση: Οι προβολές αφορούν αποκλειστικά την επικουρική σύνταξη.

Διάγραμμα 4-2: Σύγκριση μέσης ετήσιας επικουρικής σύνταξης στο παλαιό και το νέο σύστημα

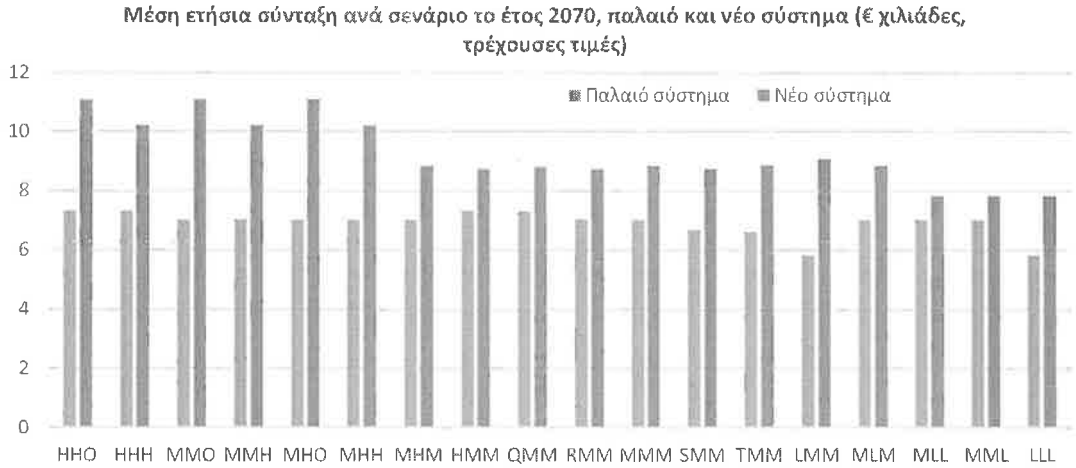

Σημείωση: Οι προβολές αφορούν αποκλειστικά την επικουρική σύνταξη.

Πίνακας 4-1: Μέση επικουρική σύνταξη και ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το παλαιό και υπό το νέο σύστημα στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου

Σενάριο	Μέση σύνταξη υπό το παλαιό σύστημα το έτος 2070	**Μέση σύνταξη υπό το νέο σύστημα το έτος 2070**	Μέση σύνταξη υπό το παλαιό σύστημα το έτος 2070	**Μέση σύνταξη υπό το νέο σύστημα το έτος 2070**	Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το παλαιό σύστημα το έτος 2070	**Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το νέο σύστημα το έτος 2070**	Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το παλαιό σύστημα το έτος 2070	**Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το νέο σύστημα το έτος 2070**	Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το παλαιό σύστημα το έτος 2070	**Ετήσια συνταξιοδοτική δαπάνη υπό το νέο σύστημα το έτος 2070**
	(€ χιλιάδες, τρέχουσες τιμές)		(€ χιλιάδες, σταθ. τιμές 2019)		(€ δισεκ., τρέχουσες τιμές)		(€ δισεκ., σταθ. τιμές 2019)		(% του ΑΕΠ)	
MMM	7,022	**8,851**	2,687	**3,386**	2.61	**3.28**	1.00	**1.26**	0.27%	**0.34%**
HMM	7,318	**8,745**	2,800	**3,346**	3.32	**3.97**	1.27	**1.52**	0.35%	**0.41%**
QMM	7,296	**8,835**	2,791	**3,380**	3.23	**3.92**	1.24	**1.50**	0.34%	**0.41%**
RMM	7,056	**8,745**	2,700	**3,346**	2.69	**3.34**	1.03	**1.28**	0.28%	**0.35%**
SMM	6,672	**8,747**	2,553	**3,346**	2.06	**2.71**	0.79	**1.04**	0.22%	**0.28%**
TMM	6,617	**8,874**	2,532	**3,395**	1.98	**2.65**	0.76	**1.01**	0.21%	**0.28%**
LMM	5,842	**9,086**	2,235	**3,476**	1.26	**1.96**	0.48	**0.75**	0.13%	**0.21%**
MHO	7,022	**11,089**	2,687	**4,243**	2.61	**4.11**	1.00	**1.57**	0.27%	**0.43%**
MHH	7,022	**10,225**	2,687	**3,912**	2.61	**3.79**	1.00	**1.45**	0.27%	**0.40%**
MHM	7,022	**8,851**	2,687	**3,386**	2.61	**3.28**	1.00	**1.26**	0.27%	**0.34%**
MLM	7,022	**8,851**	2,687	**3,386**	2.61	**3.28**	1.00	**1.26**	0.27%	**0.34%**
MLL	7,022	**7,834**	2,687	**2,997**	2.61	**2.91**	1.00	**1.11**	0.27%	**0.30%**
MMO	7,022	**11,089**	2,687	**4,243**	2.61	**4.11**	1.00	**1.57**	0.27%	**0.43%**
MMH	7,022	**10,225**	2,687	**3,912**	2.61	**3.79**	1.00	**1.45**	0.27%	**0.40%**
MML	7,022	**7,834**	2,687	**2,997**	2.61	**2.91**	1.00	**1.11**	0.27%	**0.30%**
HHO	7,318	**11,088**	2,800	**4,242**	3.32	**5.03**	1.27	**1.92**	0.35%	**0.53%**
HHH	7,318	**10,224**	2,800	**3,912**	3.32	**4.64**	1.27	**1.77**	0.35%	**0.48%**
LLL	5,842	**7,836**	2,235	**2,998**	1.26	**1.69**	0.48	**0.65**	0.13%	**0.18%**

Σημείωση: Οι προβολές και τα στοιχεία του πίνακα αφορούν αποκλειστικά την επικουρική σύνταξη.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μελέτη εκτιμάει την επίδραση της πρότασης μεταρρύθμισης σε μακροοικονομικές μεταβλητές όπως το ΑΕΠ και η απασχόληση, αλλά και σε δημοσιονομικά μεγέθη όπως το ισοζύγιο, τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια. Το βασικό κανάλι που εξετάζεται είναι η επίδραση από τη σώρευση αποθεματικών στο πλαίσιο της νέας κεφαλαιοποιητικής επικουρικής ασφάλισης που προκύπτει από την ιδιωτική αποταμίευση, δίνοντας ώθηση σε νέες επενδύσεις. Μέρος αυτών των νέων επενδύσεων είναι εγχώριες επενδύσεις που αφ' ενός τονώνουν την εγχώρια ζήτηση και απασχόληση, αλλά κυρίως ενισχύουν την παραγωγικότητα. Συνεπώς, οι νέες επενδύσεις μέσω των έμμεσων αυτών οδών, επηρεάζουν την πορεία της οικονομίας, με τα αποτελέσματα αυτών των επιδράσεων να γίνονται ιδιαίτερα εμφανή σε βάθος χρόνου. Οι εκτιμήσεις εξετάζουν την επίδραση σε σενάρια μεταρρύθμισης με διαφορετικά υποθετικά ποσοστά εφαρμογής της νέας επικουρικής στον πληθυσμό για τον οποίο θα είναι προαιρετική, σε διαφορετικά ποσοστά του συνόλου των επενδύσεων που κατευθύνονται εγχωρίως, καθώς και σε διαφορετικά ποσοστά μακροχρόνιας απόδοσης των επενδύσεων.

Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης εκτιμάται πως οδηγεί σε σημαντική αύξηση του ΑΕΠ της χώρας, σε σύγκριση με το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας αν δεν είχε υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση, δηλαδή σε σύγκριση με το επίπεδο του ΑΕΠ στο ισχύον σύστημα. Η εν λόγω αύξηση στο σενάριο βάσης εκτιμάται κατά 0,32% το 2032, 1,18% το 2042 και 6,55% το 2070. Υπό το αισιόδοξο σενάριο (ΗΗΟ) , το ΑΕΠ της χώρας ενισχύεται λόγω της μεταρρύθμισης κατά 0,48% το 2032, 1,73% το 2042 και 6,97% το 2070, σε σύγκριση με το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας αν δεν υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση (υπό το συντηρητικό σενάριο LLL, η ενίσχυση του ΑΕΠ είναι αντίστοιχα 0,14% το 2032, 0,67% το 2042 και 4,54% το 2070). Από την ανάλυση ευαισθησίας αναδεικνύεται ότι οι επιδράσεις της μεταρρύθμισης στο ΑΕΠ της χώρας επηρεάζονται σημαντικά από τις εναλλακτικές υποθέσεις για ύψος της απόδοσης των επενδύσεων του Ταμείου και για το μέρος των πόρων του Ταμείου που τοποθετείται εγχωρίως σε παραγωγικές επενδύσεις, αλλά δεν επηρεάζεται εξίσου σημαντικά από τις εναλλακτικές υποθέσεις για την εθελοντική συμμετοχή στο νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης.

Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης οδηγεί σε μικρότερης έκτασης αλλά εξίσου σημαντική ενίσχυση της απασχόλησης στη χώρα, σε σύγκριση με το επίπεδο απασχόλησης στη χώρα αν δεν είχε υλοποιηθεί η μεταρρύθμιση. Στο σενάριο βάσης, η απασχόληση ενισχύεται κατά 0,08% το 2032, 0,18% το 2042 και 0,39% το 2070 λόγω της μεταρρύθμισης, σε σύγκριση με το επίπεδο απασχόλησης αν διατηρείτο το ισχύον σύστημα. Υπό το αισιόδοξο σενάριο (ΗΗΟ), η ενίσχυση της απασχόλησης φτάνει το 0,12% το 2032, το 0,25% το 2042 και το 0,53% το 2070, σε σύγκριση με τη διατήρηση του ισχύοντος συστήματος (υπό το συντηρητικό σενάριο LLL, η ενίσχυση της απασχόλησης είναι αντίστοιχα 0,05% το 2032, 0,12% το 2042 και 0,28% το 2070).

Σε σχέση με τις δημοσιονομικές επιδράσεις, αυτές διακρίνονται σε άμεσες και έμμεσες. Η εφαρμογή της μεταρρύθμισης ενέχει άμεσο δημοσιονομικό κόστος σε ταμειακή βάση, αφού προκαλεί χρηματοδοτικό κενό, καθότι οι εισφορές των ασφαλισμένων με το νέο σύστημα πλέον κατευθύνονται σε επενδύσεις μέσω του ταμείου της νέας επικουρικής. Ταυτόχρονα ωστόσο, μία από τις ευεργετικές συνέπειες της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα, η οποία προκαλείται από την υλοποίηση της μεταρρύθμισης, είναι και η ενίσχυση των φορολογικών εσόδων του Δημοσίου μεσο-μακροπρόθεσμα. Ο ενισχυμένος σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου με τους πόρους του νέου ταμείου οδηγεί στην αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων, η οποία προδιαγράφει υψηλότερους μισθούς για τους εργαζόμενους συνολικά και εμμέσως υψηλότερες συντάξεις για τους δικαιούχους του παλαιού

συστήματος. Παράλληλα, η τόνωση της εγχώριας ζήτησης αυξάνει τα δημόσια έσοδα από φορολογία και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Είναι σημαντικό ότι η εν λόγω ενίσχυση των εσόδων του Δημοσίου εκτιμάται ότι αντισταθμίζει πλήρως, σε πραγματικούς όρους, το ετήσιο δημοσιονομικό κενό που δημιουργεί η μεταρρύθμιση, με τη μείωση των εσόδων του Δημοσίου από ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες πλέον κατευθύνονται στο Νέο Ταμείο, ήδη από το 2032 στο σενάριο βάσης. Υπό το αισιόδοξο σενάριο (ΗΗΟ), η εν λόγω πλήρης αντιστάθμιση του ετήσιου δημοσιονομικού κενού επέρχεται ακόμη νωρίτερα, το έτος 2031 (υπό το συντηρητικό σενάριο LLL, η αντιστάθμιση του ετήσιου δημοσιονομικού κενού επέρχεται αργότερα, το έτος 2038).

Τα αυξημένα δημόσια έσοδα, λόγω της ανάπτυξης που προκαλεί η υλοποίηση της μεταρρύθμισης, καλύπτουν πλήρως τις σωρευτικές δημοσιονομικές απώλειες σε πραγματικούς όρους το 2040, υπό το σενάριο βάσης. Υπό το αισιόδοξο σενάριο (ΗΗΟ) αυτή η σωρευτική δημοσιονομική εξισορρόπηση επέρχεται δύο έτη νωρίτερα, το 2038 (υπό το συντηρητικό σενάριο LLL, αυτή η σωρευτική δημοσιονομική εξισορρόπηση επέρχεται το 2045). Επιπλέον, συγκρίνοντας το εκτιμώμενο μέσο επίπεδο των νέων επικουρικών συντάξεων με εκείνο των υφιστάμενων επικουρικών συντάξεων, προκύπτει αναμενόμενη αύξηση του μέσου εισοδήματος του συνταξιούχου σε κάθε ένα από τα εξεταζόμενα σενάρια. Αυτό συνεπάγεται ότι η προτεινόμενη μεταρρύθμιση δεν φαίνεται να επιδεινώνει την επάρκεια των συντάξεων σε σύγκριση με το σενάριο «χωρίς μεταρρύθμιση».

Πέραν των σημαντικών μακροοικονομικών επιδράσεων, η μεταρρύθμιση αναμένεται να έχει κρίσιμη θετική επίδραση και σε μικροοικονομικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα κίνητρα των νοικοκυριών να συμμετέχουν στην επίσημη αγορά εργασίας (ΙΟΒΕ, 2019a). Η απτή σύνδεση των εισφορών με το σωρευμένο κεφάλαιο στον προσωπικό λογαριασμό επικουρικής σύνταξης μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τα κίνητρα των εργαζομένων να επεκτείνουν τη διάρκεια του επίσημου εργασιακού τους βίου καθώς επίσης μπορεί να τονώσει την εμπιστοσύνη των εργαζομένων έναντι του ασφαλιστικού συστήματος. Ο ασφαλισμένος θα μπορεί να παρακολουθεί τη συσσώρευση ενός αποταμιευτικού «κουμπαρά», αποκτώντας ισχυρότερη αίσθηση ότι οι συνταξιοδοτικές κρατήσεις και τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα έχουν συγκεκριμένη και πραγματική αξία. Σε συνδυασμό με την προαγωγή του επιπέδου των χρηματοοικονομικών γνώσεων (financial literacy), ο ασφαλισμένος θα εξοικειώνεται σταδιακά με πιο διευρυμένες και δυνητικά αποτελεσματικές επιλογές αποταμίευσης.

Η μεταρρύθμιση αναμένεται να έχει δευτερογενή μακροοικονομικά οφέλη, μέσα από την ενδυνάμωση της εγχώριας αποταμίευσης και κεφαλαιαγοράς (ΙΟΒΕ, 2019b). Οι εγχώριες επενδύσεις του νέου ταμείου σε χρηματοοικονομικούς τίτλους θα αυξήσουν την κεφαλαιοποίηση και τη ρευστότητα της αγοράς κεφαλαίου, στοιχεία τα οποία με τη σειρά τους καθιστούν ελκυστικότερη την άντληση νέων κεφαλαίων από τις επιχειρήσεις και ενισχύουν τους ρυθμούς επενδύσεων και οικονομικής ανάπτυξης. Αν και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης, ο τρόπος εφαρμογής της μεταρρύθμισης σε σχέση με το κανονιστικό πλαίσιο διοίκησης του ταμείου της νέας επικουρικής, εποπτείας στη διαχείριση των αποθεματικών, ο βαθμός σταδιακής ή λιγότερο σταδιακής μετάβασης και το εύρος του πεδίου εφαρμογής της μεταρρύθμισης αποτελούν παράγοντες κλειδιά προκειμένου να αποδώσουν σε βέλτιστο βαθμό οι εκτιμώμενες μακροοικονομικές επιδράσεις.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anderson, D., Hunt, B., Kortelainen, M., Kumhof, M., Laxton, D., Muir, D., . . . Snudden, S. (2013). Getting to know GIMF: The Simulation Properties of the Global Integrated Monetary and Fiscal Model. *IMF Working Paper Series*, WP/13/55.

European Commission. (November 2020). *Enhanced Surveillance Report Greece.*

Gunter, C., Erceg, C., Freedman, C., Furceri, D., Kumhof, M., Lalonde, R., . . . Veld, J. (2010). Effects of Fiscal Stimulus in Structural Models. *IMF Working Paper Series*, WP/10/73.

Kumhof, M., Muir, D., Mursula, S., & Laxton, D. (2010). The Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF) - Theoretical Structure. *IMF Working Paper Series*, WP/10/34.

OECD. (2019). *Pensions at a Glance.*

IOBE. (2019a). *Συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη.*

IOBE. (2019b). *Ενίσχυση της αποταμίευσης και ανάπτυξη με μοχλό την κεφαλαιαγορά.*

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. (2020). *Μελέτη Επάρκειας Συντάξεων.* Συνοδευτική Έκθεση για το Νόμο 4670/2020 .

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

7.1 Περιγραφή του μακροοικονομικού υποδείγματος

Το Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF) είναι ένα δυναμικό στοχαστικό μακροοικονομικό υπόδειγμα γενικής ισορροπίας (DSGE model) ανοικτών οικονομιών (πολύ-περιφερειακό υπόδειγμα) που αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη μελέτη των επιδράσεων μεταβολών στην οικονομική πολιτική.

Στο πλαίσιο της εκδοχής του υποδείγματος που υλοποιήθηκε, η παγκόσμια οικονομία διαιρείται σε τρεις οικονομικές περιοχές - την Ελλάδα, την Ευρωζώνη πλην της Ελλάδος και τον υπόλοιπο κόσμο. Σε κάθε περιοχή, υπάρχουν δύο είδη νοικοκυριών, διαφοροποιούμενα ανάλογα με τη δυνατότητά τους να έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Τα νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες έχουν τη δυνατότητα να αποταμιεύουν. Την αξιοποιούν, προγραμματίζοντας την κατανάλωση και αποταμίευσή τους σε δεδομένο βάθος χρόνου, έτσι ώστε να μεγιστοποιήσουν τη διαχρονική τους ευημερία. Ο προγραμματισμός των νοικοκυριών αυτών αφορά ένα πεπερασμένο βάθος χρόνου («μυωπικά» νοικοκυριά / κάθε νοικοκυριό έχει πεπερασμένη διάρκεια ζωής).

Τα νοικοκυριά που δεν έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα δεν έχουν δυνατότητα αποταμίευσης. Μεγιστοποιούν την ευημερία τους καταναλώνοντας σε κάθε περίοδο το σύνολο του εισοδήματος που εισέπραξαν εντός της περιόδου, μετά την πληρωμή φόρων.

Όλα τα νοικοκυριά προσφέρουν την εργασία τους σε συνδικάτα, τα οποία στη συνέχεια προσφέρουν την εργασία στις επιχειρήσεις. Τα νοικοκυριά λαμβάνουν εισόδημα για την εργασία τους, αγοράζουν καταναλωτικά αγαθά και πληρώνουν φόρους.

Η παραγωγή γίνεται από μονοπωλιακά ανταγωνιστικές επιχειρήσεις σε μία σειρά από στάδια (βαθμίδες). Οι επιχειρήσεις ανήκουν στα νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις έχουν επίσης πεπερασμένο χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού, εντός του οποίου επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση των κερδών τους.

Στο αρχικό στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, η παραγωγή διεξάγεται από επιχειρήσεις που παράγουν εμπορεύσιμα και μη-εμπορεύσιμα αγαθά. Οι πρωτοβάθμιες αυτές επιχειρήσεις προμηθεύονται κεφαλαιουχικές υπηρεσίες από επιχειρηματίες και εργασία από μονοπωλιακά ανταγωνιστικά συνδικάτα.

Κατά την τιμολόγηση του προϊόντος τους, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν δυσκαμψία τιμών (ονομαστικές δυσκαμψίες - nominal rigidities). Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν κόστος αν μεταβάλλουν την τιμή του προϊόντος τους, με το κόστος αυτό να είναι ανάλογο της μεταβολής της τιμής.

Οι πρωτοβάθμιες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν επίσης δυσκαμψία στη μεταβολή της ποσότητας εργασίας που χρησιμοποιούν (πραγματικές δυσκαμψίες - real rigidities). Η μεταβολή της ποσότητας εργασίας που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις συνεπάγεται κόστος για αυτές, ανάλογο της μεταβολής.

Υπάρχουν επίσης παραγωγοί κεφαλαιουχικών αγαθών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν κόστη μεταβολής του ύψους των επενδύσεών τους. Οι επιχειρηματίες αγοράζουν το απόθεμα κεφαλαίου από τους παραγωγούς κεφαλαιουχικών αγαθών και το εκμισθώνουν στις πρωτοβάθμιες επιχειρήσεις. Οι

επιχειρηματίες χρηματοδοτούν τα κεφάλαιά τους με έναν συνδυασμό εσωτερικής και εξωτερικής χρηματοδότησης.

Τα συνδικάτα προμηθεύονται εργασία από τα νοικοκυριά και αντιμετωπίζουν δυσκαμψίες στον καθορισμό του ύψους του μισθού. Οι πρωτοβάθμιοι παραγωγοί πωλούν το προϊόν τους σε εγχώριους διανομείς και σε αντιπροσώπους/εισαγωγείς που ανήκουν σε εγχώρια νοικοκυριά αλλά δραστηριοποιούνται σε κάθε προορισμό εξαγωγών (σε κάθε άλλη περιοχή). Οι εισαγωγείς πωλούν το προϊόν τους σε ξένους διανομείς, ενώ υπόκεινται σε δυσκαμψίες καθορισμού τιμών στο ξένο νόμισμα.

Οι διανομείς λειτουργούν ως δευτεροβάθμιοι και τριτοβάθμιοι παραγωγοί. Χρησιμοποιούν ως εισροές τα μη εμπορεύσιμα αγαθά, μαζί με τα εγχώρια και εισαγόμενα εμπορεύσιμα αγαθά που προμηθεύονται και παράγουν το συνολικό εγχώριο προϊόν του ιδιωτικού τομέα (δευτεροβάθμιο προϊόν). Οι διανομείς αντιμετωπίζουν δυσκαμψίες στη μεταβολή του όγκου των εισαγόμενων εισροών που χρησιμοποιούν.

Στη συνέχεια, οι διανομείς συνδυάζουν το συνολικό προϊόν του ιδιωτικού τομέα (δευτεροβάθμιο προϊόν) με το εγχώριο απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου (υποδομές) για να παράξουν το τελικό εγχώριο προϊόν της οικονομίας (τριτοβάθμιο προϊόν). Το απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου δημιουργείται και συντηρείται από δημόσιες επενδυτικές δαπάνες, οι οποίες χρηματοδοτούνται από φορολογικά έσοδα και δημόσιο δανεισμό. Το απόθεμα δημοσίου κεφαλαίου απαξιώνεται με σταθερό ρυθμό στον χρόνο.

Το τελικό εγχώριο προϊόν (τριτοβάθμιο) πωλείται ακολούθως σε παραγωγούς καταναλωτικών αγαθών, σε παραγωγούς επενδυτικών αγαθών και σε αντιπροσώπους/εισαγωγείς που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό. Οι παραγωγοί καταναλωτικών και επενδυτικών αγαθών συνδυάζουν εγχώριο και ξένο τελικό προϊόν (τριτοβάθμιο) για να πράξουν τελικά καταναλωτικά και επενδυτικά αγαθά (παραγωγή τετάρτου βαθμού). Αυτοί οι παραγωγοί προμηθεύονται το εισαγόμενο τελικό προϊόν από μία δεύτερη ομάδα αντιπροσώπων/εισαγωγέων από άλλες περιοχές, οι οποίοι τιμολογούν στην εγχώρια αγορά. Και αυτές οι εισαγωγές υπόκεινται σε δυσκαμψίες μεταβολής του όγκου των εισαγωγών.

Τα καταναλωτικά αγαθά πωλούνται σε λιανοπωλητές και στην κυβέρνηση, ενώ τα επενδυτικά αγαθά πωλούνται στους εγχώριους παραγωγούς κεφαλαιουχικών αγαθών και στην κυβέρνηση. Οι παραγωγοί καταναλωτικών και επενδυτικών αγαθών υπόκεινται επίσης σε δυσκαμψίες στη μεταβολή των τιμών τους. Οι λιανοπωλητές, οι οποίοι είναι επίσης μονοπωλιακά ανταγωνιστικοί, αντιμετωπίζουν πραγματικές δυσκαμψίες, και όχι ονομαστικές. Μπορούν να τιμολογούν ευέλικτα - χωρίς κόστος - τα αγαθά που πωλούν, ωστόσο υπόκεινται σε κόστη όταν μεταβάλλουν τον όγκο των πωλήσεών τους.

Η κυβέρνηση επιβάλλει φόρους στο εισόδημα των νοικοκυριών από εργασία, στην κατανάλωση των νοικοκυριών και στο εισόδημα των επιχειρήσεων, ενώ επιβάλλει επίσης εφάπαξ φόρους στα νοικοκυριά (φόροι στην περιουσία). Επίσης, η κυβέρνηση μπορεί να δανείζεται εκδίδοντας ομόλογα μίας περιόδου στο εγχώριο νόμισμα, τα οποία αποδίδουν δεδομένο ονομαστικό ποσό στη λήξη τους. Οι δημόσιες δαπάνες κατευθύνονται σε δημόσια κατανάλωση, δημόσιες επενδύσεις, τοκοχρεολύσια ή μεταβιβαστικές πληρωμές.

Στην παγκόσμια οικονομία υπάρχει σταθερή θετική τάση τεχνολογικής προόδου, με την έννοια της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας, με τον ίδιο ρυθμό για όλες τις περιοχές και σταθερός θετικός ρυθμός πληθυσμιακής μεγέθυνσης για όλες τις περιοχές.

Οι αγορές περιουσιακών στοιχείων δεν είναι πλήρεις. Για την Ελλάδα και για τον υπόλοιπο κόσμο το δημόσιο χρέος βρίσκεται εξ ολοκλήρου στα χέρια εγχώριων νοικοκυριών. Μόνο τα ομόλογα που

εκδίδονται από την Ευρωζώνη πλην της Ελλάδος σε ευρώ είναι διεθνώς εμπορεύσιμα. Αντίστοιχα, διεθνώς εμπορεύσιμα ομόλογα μπορούν να εκδοθούν από τον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά) κάθε χώρας, αλλά όχι από άλλες κυβερνήσεις. Επίσης οι επιχειρήσεις κάθε χώρας ανήκουν εξ ολοκλήρου στα εγχώρια νοικοκυριά.

Δεν υπάρχουν αγορές μετοχών. Τα νοικοκυριά με πρόσβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα λαμβάνουν μερίσματα με τη μορφή εφάπαξ (lump sum) πληρωμών από τις επιχειρήσεις και μπορούν να αποταμιεύσουν είτε αγοράζοντας εγχώρια ή ξένα ομόλογα, είτε προβαίνοντας σε τραπεζικές καταθέσεις μίας περιόδου, τις οποίες οι τράπεζες χρησιμοποιούν για να χρηματοδοτήσουν τους επιχειρηματίες.

Η αναλυτική παρουσίαση του υποδείγματος GIMF δίνεται από τους Kumhof et al (2010). Επίσης, μία διεξοδική ανάλυση των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς του υποδείγματος παρουσιάζεται από τους Anderson et al (2013). Περαιτέρω ανάλυση των χαρακτηριστικών του υποδείγματος, σε σύγκριση και με άλλα μακροοικονομικά υποδείγματα, παρουσιάζεται από τους Coenen et al (2010). Για πρόσφατες εφαρμογές του υποδείγματος στην ανάλυση οικονομικής πολιτικής βλ. IMF Country Reports No. 17/78 Kingdom of the Netherlands Selected Issues (April 2017), No. 17/27 Austria (February 2017), No. 16/203 Germany (June 2016), No. 15/80 Romania (March 2015), No. 15/73 Iceland (March 2015), No. 15/312 Finland (November 2015), No. 13/155 Greece (June 2013) και άλλες πρόσφατες εκθέσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

7.2 *Καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος ανά σενάριο, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η επίδραση των αγορών ομολόγων του Δημοσίου*

Στις ακόλουθες ενότητες παρουσιάζονται για κάθε ομάδα σεναρίων διαγράμματα για τον καθαρό ετήσιο δημοσιονομικό αντίκτυπο και για τον σωρευτικό καθαρό δημοσιονομικό αντίκτυπο της μεταρρύθμισης, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν στους υπολογισμούς η θετική δημοσιονομική επίδραση από τις αγορές ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου με πόρους του Νέου Ταμείου. Επίσης, για κάθε ομάδα σεναρίων παρατίθεται πίνακας στον οποίο παρουσιάζεται το έτος κατά το οποίο επιτυγχάνεται η εξισορρόπηση του ετήσιου και του σωρευτικού δημοσιονομικού κενού (λόγω της απώλειας εσόδων από εισφορές), αγνοώντας τις θετικές επιδράσεις των αγορών ομολόγων του Δημοσίου.

Συμμετοχή – Σενάρια HMM, QMM, RMM, MMM, SMM, TMM, LMM

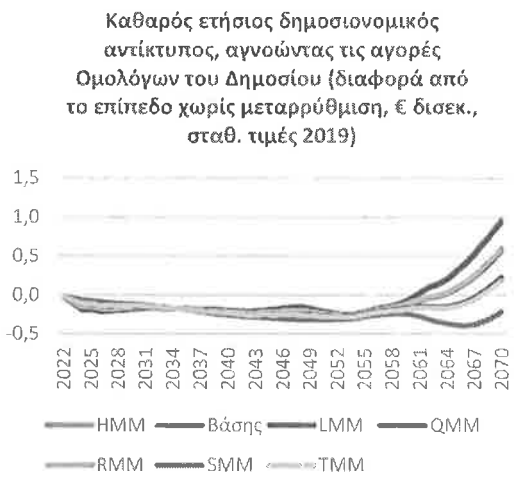

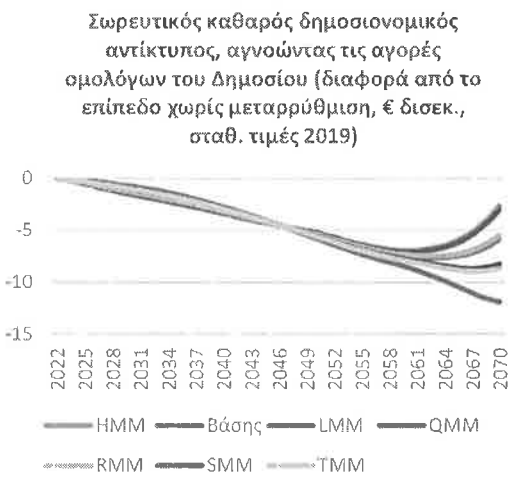

	HMM	QMM	RMM	MMM	SMM	TMM	LMM
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2061	2061	2064	2064	2068	2068	>2070
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	>2070	>2070	>2070	>2070	>2070	>2070	>2070

Συνδυασμοί ποσοστών εγχώριων επενδύσεων και αποδόσεων - Σενάρια MHO, MHH, MHM, MMM, MLM, MLL

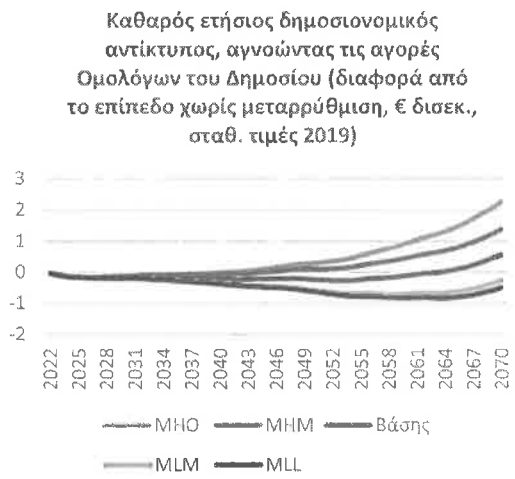

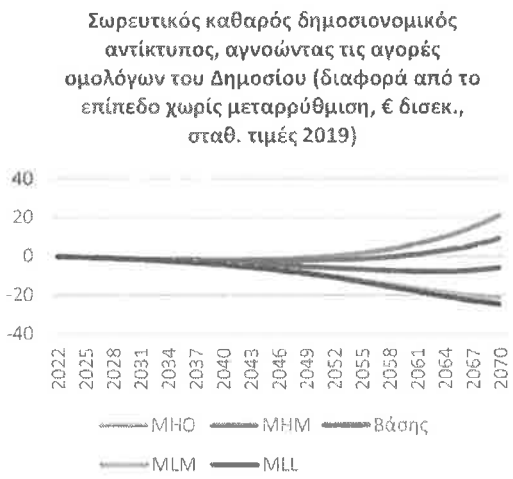

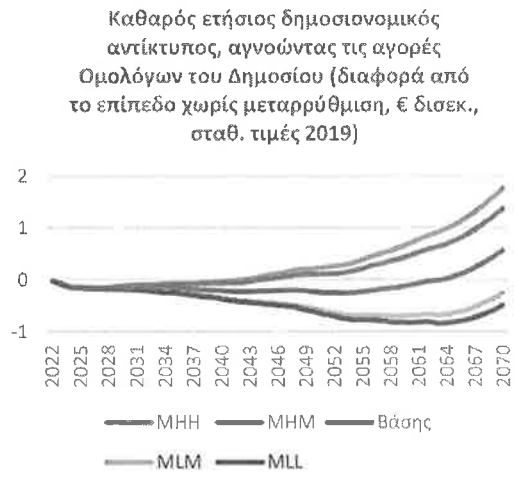

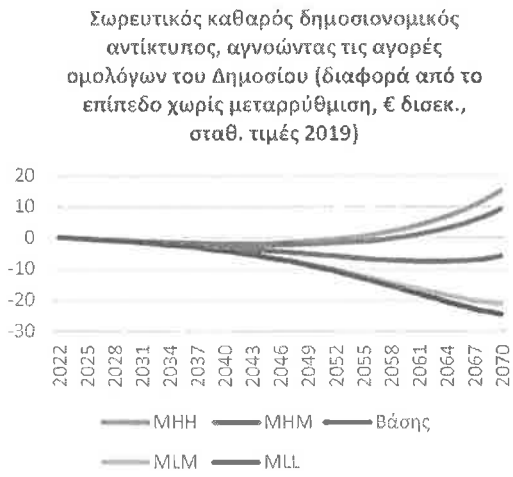

	MHO	MHH	MHM	MMM	MLM	MLL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2042	2043	2045	2064	>2070	>2070
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2052	2054	2059	>2070	>2070	>2070

Απόδοση επενδύσεων – Σενάρια ΜΜΟ, ΜΜΗ, ΜΜΜ, ΜΜL

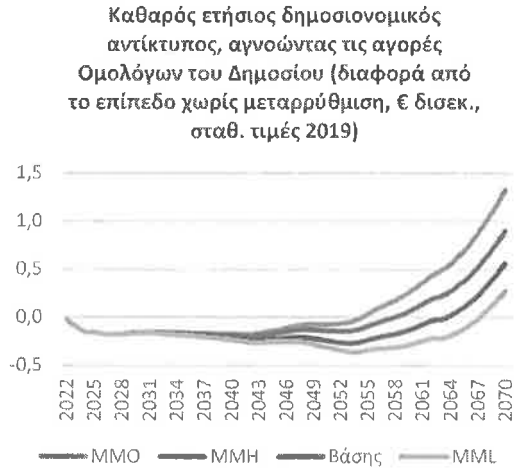

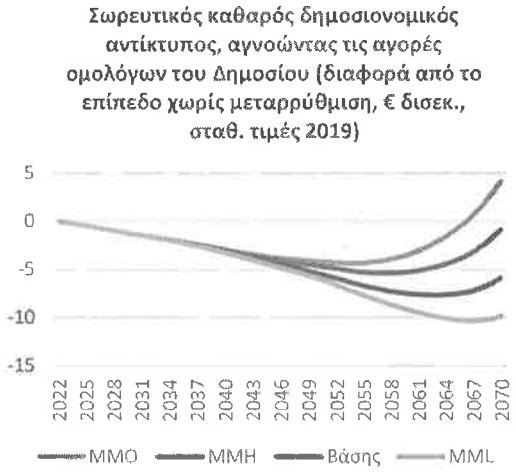

	ΜΜΟ	ΜΜΗ	ΜΜΜ	ΜΜL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2055	2059	2064	2068
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2067	>2070	>2070	>2070

Αισιόδοξες και συντηρητικές παραδοχές – Σενάρια HHO, HHH, MMM, LLL

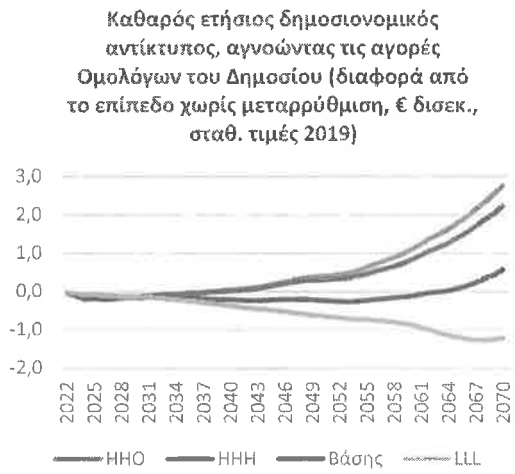

	HHO	HHH	MMM	LLL
Ο καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2038	2040	2064	>2070
Ο σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος γίνεται θετικός το έτος:	2049	2051	>2070	>2070

7.3 Μακροοικονομικές προβολές ΣΟΕ

Στο πλαίσιο της ανάλυσης χρησιμοποιήθηκαν χρονοσειρές μακροοικονομικών προβολών του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων του Υπουργείου Οικονομικών για την εξέλιξη του ΑΕΠ και του πληθωρισμού στην Ελλάδα στην περίοδο 2022-2070. Οι προβολές αυτές παρουσιάζονται στα ακόλουθα διαγράμματα.

Διάγραμμα 7-1: Ονομαστικό και πραγματικό ΑΕΠ, προβολές ΣΟΕ, 2022-2070

Πηγή: Σώμα Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων (ΣΟΕ), Υπουργείο Οικονομικών

Διάγραμμα 7-2: Πληθωρισμός (μεταβολή του αποπληθωριστή του ΑΕΠ), προβολές ΣΟΕ, 2022-2070

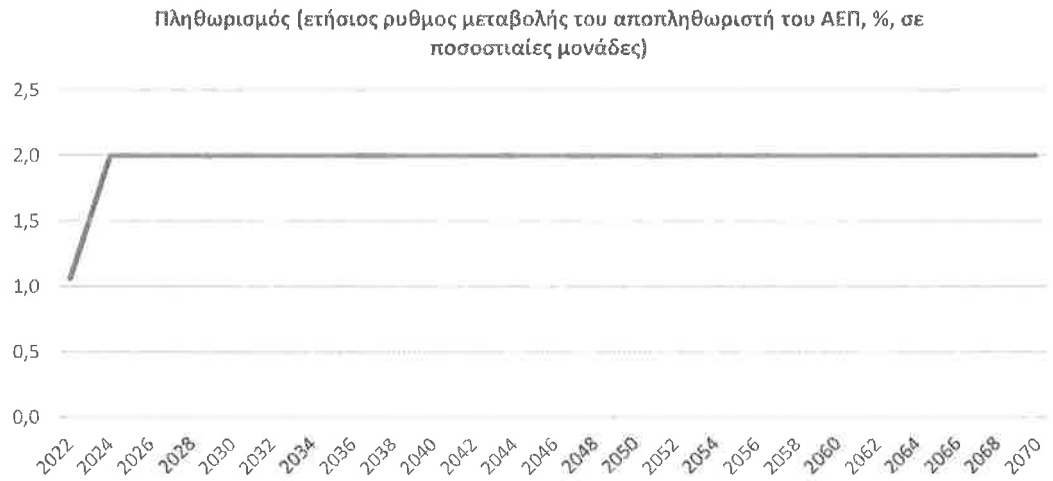

Πηγή: Σώμα Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων (ΣΟΕ), Υπουργείο Οικονομικών

7.4 Πίνακες αποτελεσμάτων ανά σενάριο

Σενάριο ΜΜΜ - Σενάριο βάσης

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.5	6.0	18.2	48.2	118.2	277.7	677.6	1,612.7	3,283.8
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.4	429.8	807.9	1,441.9	2,313.6	3,543.6	5,055.1	6,690.0	8,352.7	9,405.4
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.6	393.8	631.2	2,582.0	6,599.0	14,305.1	27,962.5	50,239.0	85,330.3	136,602.1	208,017.1	302,515.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.57%	0.74%	0.88%	0.98%	1.03%	0.98%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.08%	2.36%	4.26%	6.95%	10.43%	14.89%	20.02%	25.66%	31.62%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	78.9	100.6	118.7	256.7	516.4	970.7	1,654.8	2,678.4	4,086.1	5,867.3	8,052.9	10,393.6
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.04%	0.05%	0.06%	0.11%	0.18%	0.29%	0.41%	0.56%	0.71%	0.86%	0.99%	1.09%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	1.0	1.6	2.4	3.3	4.4	5.5	6.5
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	2.0	54.9	28.2	44.3	188.3	417.3	748.6	1,190.3	1,740.9	2,366.2	3,077.6	3,771.9	4,417.3
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-14.3	40.6	68.8	113.1	687.4	2,295.0	5,323.8	10,355.1	17,919.7	28,482.5	42,457.8	59,924.9	80,726.5
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	46.0	57.4	66.4	130.1	237.1	403.6	623.2	913.6	1,262.4	1,641.8	2,041.0	2,385.9
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.2	-49.2	-95.9	-91.0	-31.8	58.9	185.7	400.8	674.5	1,026.0	1,524.5	2,113.0	2,945.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-37.5	-86.7	-182.6	-273.5	-617.1	-509.9	138.5	1,655.2	4,501.8	8,835.2	15,433.5	24,778.1	37,727.0
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.5	-95.2	-153.3	-157.4	-161.9	-178.2	-217.9	-222.4	-239.1	-236.4	-117.3	72.0	559.3
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-47.7	-142.9	-296.2	-453.6	-1,308.8	-2,156.1	-3,167.0	-4,316.3	-5,409.0	-6,699.3	-7,546.3	-7,597.4	-5,915.3

Σενάριο HMM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	525.2	600.8	639.9	915.8	1,291.2	1,691.5	2,026.0	2,338.2	2,581.4	2,802.2	2,957.2	3,061.6
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	249.0	279.5	511.8	917.5	1,598.2	2,528.6	3,893.0	5,671.4	7,748.5	10,201.3	12,745.5
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.7	1.5	2.6	3.8	11.1	21.6	36.1	54.2	75.7	100.6	152.4	281.0	453.7
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	1.3	2.9	4.9	7.1	20.6	41.9	74.5	123.7	196.0	301.4	586.8	1,503.9	3,320.3
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.8	7.1	21.0	55.6	135.2	315.3	778.6	1,948.2	3,967.8
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	249.0	279.4	510.0	910.5	1,577.2	2,473.1	3,757.8	5,356.1	6,969.9	8,253.2	8,777.7
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	243.4	501.1	800.7	3,167.7	7,824.3	16,443.2	31,405.2	55,391.5	93,106.1	147,782.8	222,017.3	317,339.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.11%	0.12%	0.13%	0.21%	0.33%	0.47%	0.61%	0.78%	0.93%	1.02%	1.02%	0.92%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.12%	0.24%	0.38%	1.33%	2.80%	4.90%	7.80%	11.50%	16.25%	21.66%	27.39%	33.17%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.7	104.0	128.8	149.8	306.6	589.5	1,077.2	1,798.3	2,881.4	4,381.8	6,218.9	8,276.9	10,379.8
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.05%	0.06%	0.07%	0.13%	0.21%	0.32%	0.45%	0.60%	0.76%	0.91%	1.02%	1.08%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.6	1.1	1.8	2.6	3.6	4.7	5.8	6.8
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-2.8	77.7	32.4	56.2	232.5	495.4	860.2	1,329.3	1,907.4	2,555.9	3,298.4	3,990.5	4,578.4
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.1	56.6	89.0	145.1	853.8	2,790.2	6,309.2	11,983.3	20,323.9	31,786.4	46,814.4	65,387.5	87,130.1
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.5	60.5	73.5	83.8	155.4	270.6	447.9	677.2	982.9	1,353.8	1,740.2	2,097.8	2,382.7
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.9	200.8	236.9	260.7	432.3	702.0	1,107.6	1,587.2	2,213.2	2,920.3	3,613.7	4,309.2	4,876.3
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.3	2.9	4.7	6.6	17.4	32.1	51.6	77.6	111.4	155.2	273.7	635.2	1,270.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-26.0	-59.7	-126.3	-114.1	-27.1	96.1	252.1	497.0	788.5	1,144.5	1,698.6	2,414.3	3,355.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-44.3	-104.0	-230.3	-344.4	-740.4	-510.3	416.8	2,345.8	5,755.5	10,648.9	17,976.1	28,572.5	43,380.4
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-36.5	-120.2	-199.8	-198.0	-182.5	-174.6	-195.8	-180.3	-194.4	-209.3	-41.6	316.5	972.4
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-54.7	-175.0	-374.8	-572.8	-1,589.8	-2,466.5	-3,395.7	-4,387.7	-5,220.0	-6,370.9	-6,984.3	-6,156.7	-2,716.3

Σενάριο QMM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	515.6	590.1	628.5	900.3	1,271.2	1,666.8	1,997.9	2,307.1	2,548.4	2,768.4	2,924.2	3,029.6
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	202.0	243.7	273.8	504.0	907.4	1,585.7	2,514.4	3,877.3	5,654.8	7,731.4	10,184.7	12,729.3
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.6	1.5	2.5	3.7	10.9	21.3	35.5	53.3	74.5	99.2	149.6	274.6	443.2
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	1.3	2.9	4.8	6.9	20.2	41.2	73.3	121.8	193.1	297.1	574.5	1,463.8	3,233.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.8	6.9	20.7	54.8	133.6	312.8	770.5	1,921.0	3,915.3
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	202.0	243.6	273.7	502.2	900.5	1,565.0	2,459.7	3,743.6	5,341.9	6,961.0	8,263.6	8,814.1
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	237.9	489.9	783.4	3,109.3	7,703.9	16,235.5	31,081.9	54,922.3	92,457.1	146,925.8	220,977.6	316,212.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.12%	0.13%	0.21%	0.32%	0.47%	0.61%	0.78%	0.93%	1.02%	1.02%	0.92%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.12%	0.24%	0.37%	1.30%	2.76%	4.84%	7.72%	11.41%	16.13%	21.53%	27.26%	33.05%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	101.5	126.0	146.7	301.7	582.3	1,067.4	1,785.6	2,865.5	4,362.4	6,198.0	8,261.8	10,375.4
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.05%	0.06%	0.07%	0.13%	0.21%	0.32%	0.44%	0.60%	0.76%	0.91%	1.02%	1.08%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.6	1.1	1.8	2.6	3.6	4.7	5.8	6.8
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-2.7	75.7	31.9	55.0	228.1	487.7	849.4	1,316.1	1,892.6	2,540.1	3,282.6	3,975.8	4,567.1
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-20.7	54.9	86.8	141.8	836.9	2,740.7	6,212.0	11,824.7	20,094.2	31,479.7	46,428.1	64,924.5	86,603.0
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	59.1	71.9	82.1	152.9	267.3	443.8	672.5	977.4	1,347.8	1,734.4	2,093.9	2,381.7
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	196.0	231.8	255.4	425.7	694.3	1,098.9	1,578.3	2,204.3	2,911.8	3,605.8	4,302.2	4,870.2
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.2	2.8	4.6	6.5	17.0	31.5	50.8	76.4	109.8	153.0	267.9	618.3	1,237.1
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-25.4	-58.4	-123.4	-111.8	-27.7	92.2	245.1	486.7	775.5	1,129.1	1,679.1	2,385.9	3,315.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-43.5	-101.9	-225.3	-337.1	-728.3	-511.2	387.2	2,271.2	5,621.2	10,442.5	17,682.1	28,155.6	42,787.0
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-35.7	-117.5	-195.3	-193.9	-180.6	-175.1	-198.7	-185.8	-201.9	-218.6	-55.3	292.0	934.0
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-53.8	-171.3	-366.7	-560.6	-1,561.9	-2,436.9	-3,376.0	-4,390.4	-5,256.5	-6,450.6	-7,121.4	-6,392.5	-3,118.0

Σενάριο RMM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	420.5	496.6	536.3	815.2	1,193.5	1,596.8	1,934.5	2,250.1	2,497.0	2,728.0	2,914.9	3,054.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	161.7	199.7	227.3	439.1	824.1	1,472.5	2,376.0	3,677.4	5,349.4	7,384.6	9,982.0	12,705.4
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.5	1.1	1.9	2.9	9.2	18.8	32.3	49.5	70.2	94.4	139.1	239.6	381.6
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.7	5.5	17.1	36.4	66.7	113.0	181.8	282.6	529.5	1,246.5	2,692.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.5	6.2	18.6	49.0	119.7	280.0	684.9	1,638.9	3,337.1
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	161.7	199.7	227.2	437.6	817.9	1,454.0	2,327.0	3,557.7	5,069.4	6,699.7	8,343.1	9,368.3
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	198.2	404.9	648.4	2,640.5	6,719.4	14,512.8	28,285.9	50,708.2	85,979.7	137,462.0	209,065.0	303,653.4
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.10%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.58%	0.74%	0.88%	0.98%	1.03%	0.98%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.20%	0.31%	1.11%	2.41%	4.32%	7.03%	10.53%	15.00%	20.15%	25.79%	31.73%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.7	81.4	103.4	121.8	261.6	523.5	980.5	1,667.5	2,694.3	4,105.6	5,888.7	8,068.7	10,397.9
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.04%	0.05%	0.06%	0.11%	0.19%	0.29%	0.41%	0.56%	0.72%	0.86%	1.00%	1.09%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	1.0	1.6	2.4	3.3	4.4	5.5	6.6
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.8	56.9	28.7	45.4	192.7	425.0	759.4	1,203.5	1,755.8	2,382.1	3,093.6	3,786.8	4,428.8
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-14.7	42.2	71.0	116.4	704.4	2,344.6	5,421.4	10,514.3	18,150.4	28,790.7	42,846.3	60,391.2	81,258.1
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.5	47.4	59.0	68.1	132.6	240.3	407.7	628.0	919.1	1,268.4	1,647.8	2,045.0	2,386.9
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.9	156.9	190.0	212.0	370.9	630.5	1,020.5	1,491.4	2,090.7	2,754.5	3,444.0	4,216.5	4,861.0
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.9	2.1	3.5	5.1	14.5	27.9	46.2	70.9	103.3	145.5	246.9	526.5	1,030.1
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.7	-50.5	-98.8	-93.3	-31.2	62.7	192.8	411.1	687.5	1,041.5	1,544.4	2,141.8	2,984.8
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-38.2	-88.8	-187.5	-280.8	-629.2	-508.8	168.5	1,730.4	4,637.1	9,043.1	15,730.2	25,199.5	38,326.4
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-32.2	-97.9	-157.8	-161.4	-163.8	-177.6	-214.9	-216.9	-231.5	-226.9	-203.5	96.8	597.9
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-48.7	-146.6	-304.4	-465.8	-1,336.6	-2,185.5	-3,186.4	-4,313.0	-5,371.5	-6,618.1	-7,407.0	-7,358.2	-5,508.9

Σενάριο SMM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	315.8	392.5	432.8	714.6	1,095.8	1,502.2	1,843.0	2,162.0	2,412.5	2,653.8	2,872.5	3,047.1
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	116.4	150.4	175.0	366.4	730.6	1,346.9	2,223.4	3,461.9	5,027.4	7,020.8	9,762.7	12,665.3
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.2	0.7	1.3	2.1	7.4	16.0	28.5	44.8	64.7	88.1	125.9	198.2	309.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.5	1.3	2.5	3.9	13.7	30.9	58.9	102.4	167.5	263.9	472.2	989.1	2,064.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.3	5.3	16.0	42.0	103.0	240.3	581.3	1,326.4	2,706.3
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	116.4	150.4	174.9	365.1	725.3	1,330.9	2,181.4	3,358.9	4,787.1	6,439.4	8,436.2	9,958.9
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	153.0	308.8	496.2	2,113.1	5,614.2	12,582.4	25,168.2	46,032.1	78,876.3	127,209.8	196,229.7	290,113.2
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.06%	0.07%	0.08%	0.15%	0.26%	0.40%	0.54%	0.70%	0.84%	0.94%	1.04%	1.04%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.15%	0.24%	0.89%	2.01%	3.75%	6.25%	9.56%	13.76%	18.64%	24.21%	30.32%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.7	58.8	77.9	93.7	216.5	457.6	883.9	1,537.0	2,508.0	3,832.0	5,564.5	7,864.2	10,418.8
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.03%	0.04%	0.04%	0.09%	0.16%	0.26%	0.38%	0.52%	0.67%	0.82%	0.97%	1.09%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.8	1.4	2.2	3.1	4.1	5.2	6.3
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	6.5	36.2	25.0	34.6	152.8	354.4	658.2	1,077.2	1,603.6	2,207.8	2,888.8	3,584.1	4,280.8
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-8.2	27.9	52.9	87.5	554.7	1,897.9	4,530.6	9,039.7	15,968.2	25,783.5	38,865.4	55,384.1	75,382.2
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.5	34.2	44.5	52.4	109.7	210.1	367.5	578.9	855.5	1,183.9	1,557.1	1,993.2	2,391.7
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.9	113.0	143.1	163.2	309.5	559.0	933.4	1,395.6	1,968.1	2,588.7	3,274.3	4,123.9	4,845.7
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.5	1.3	2.4	3.7	11.6	23.7	40.8	64.3	95.2	135.9	220.2	417.8	789.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-17.5	-41.4	-71.3	-72.5	-35.4	29.1	133.1	324.8	586.2	938.8	1,391.8	1,871.2	2,616.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-32.2	-73.6	-144.8	-217.3	-518.4	-508.6	-82.8	1,109.8	3,511.3	7,429.6	13,481.6	21,832.4	33,288.7
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-28.0	-75.6	-115.7	-124.9	-145.2	-180.9	-234.5	-254.1	-269.3	-245.1	-165.3	-122.0	225.0
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-42.7	-118.2	-234.0	-358.9	-1,083.8	-1,905.7	-2,980.1	-4,243.8	-5,531.7	-6,876.8	-7,842.8	-8,570.6	-8,305.6

Σενάριο ΤΜΜ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	306.1	381.8	421.4	699.1	1,075.8	1,477.4	1,814.9	2,130.9	2,379.5	2,620.1	2,839.5	3,015.0
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	111.6	145.0	169.3	358.6	720.5	1,334.4	2,209.2	3,446.2	5,010.8	7,003.7	9,746.0	12,649.1
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.2	0.6	1.3	2.0	7.2	15.6	27.9	44.0	63.5	86.7	123.1	191.8	298.8
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.4	1.3	2.4	3.8	13.3	30.2	57.7	100.4	164.6	259.6	459.9	949.0	1,977.5
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.3	5.2	15.6	41.2	101.4	238.1	575.0	1,301.5	2,652.1
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	111.5	145.0	169.2	357.4	715.4	1,318.8	2,168.0	3,344.8	4,772.7	6,428.8	8,444.5	9,997.0
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	147.4	297.7	478.9	2,054.7	5,493.8	12,374.8	24,844.9	45,562.9	78,226.9	126,347.5	195,172.0	288,962.5
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.06%	0.07%	0.08%	0.15%	0.26%	0.39%	0.54%	0.69%	0.83%	0.94%	1.04%	1.04%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.07%	0.15%	0.23%	0.86%	1.97%	3.69%	6.17%	9.46%	13.65%	18.52%	24.08%	30.20%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	56.3	75.1	90.6	211.6	450.5	874.1	1,524.3	2,492.1	3,812.5	5,542.7	7,847.7	10,414.8
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.03%	0.04%	0.04%	0.09%	0.16%	0.26%	0.38%	0.52%	0.67%	0.81%	0.97%	1.09%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.8	1.4	2.1	3.0	4.1	5.2	6.3
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	6.6	34.2	24.4	33.5	148.4	346.6	647.3	1,063.9	1,588.7	2,191.8	2,872.6	3,568.9	4,269.0
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-7.9	26.3	50.8	84.2	537.7	1,848.2	4,432.8	8,880.0	15,736.6	25,474.0	38,474.7	54,914.5	74,845.7
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	32.8	42.9	50.7	107.3	206.8	363.4	574.1	850.1	1,177.9	1,551.0	1,989.0	2,390.8
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	108.2	138.0	157.9	302.9	551.3	924.8	1,386.7	1,959.2	2,580.2	3,266.4	4,116.9	4,839.5
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.4	1.2	2.3	3.5	11.3	23.1	40.0	63.0	93.6	133.7	214.5	400.9	756.6
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-16.9	-40.1	-68.4	-70.1	-36.0	25.3	125.9	314.4	573.1	923.2	1,371.7	1,841.9	2,576.8
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.4	-71.5	-139.9	-210.0	-506.3	-509.8	-113.0	1,034.0	3,375.2	7,220.3	13,182.5	21,406.4	32,682.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-27.2	-72.9	-111.3	-120.8	-143.3	-181.5	-237.5	-259.7	-277.0	-254.7	-179.3	-147.1	186.1
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-41.7	-114.6	-225.8	-346.7	-1,056.0	-1,876.4	-2,961.0	-4,247.6	-5,570.0	-6,959.4	-7,984.1	-8,813.1	-8,716.7

Σενάριο LMM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	191.7	267.0	306.6	583.0	958.1	1,358.0	1,695.3	2,011.7	2,262.1	2,512.1	2,764.1	2,975.7
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	61.4	90.3	111.3	278.1	617.0	1,196.3	2,042.4	3,215.0	4,672.2	6,622.9	9,510.1	12,592.9
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.0	0.2	0.6	1.1	5.1	12.4	23.5	38.5	56.9	79.0	107.0	144.0	216.1
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.4	1.1	2.1	9.5	24.0	48.7	87.8	147.4	236.6	390.3	651.6	1,262.5
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	4.2	12.4	32.2	80.7	187.4	443.5	961.2	1,963.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	61.4	90.3	111.3	276.8	612.8	1,184.0	2,010.3	3,134.3	4,484.8	6,179.4	8,548.9	10,629.2
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	96.6	190.4	309.4	1,467.5	4,265.6	10,234.3	21,405.2	40,429.5	70,515.6	115,368.4	181,502.3	274,548.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.03%	0.04%	0.05%	0.12%	0.22%	0.35%	0.50%	0.65%	0.78%	0.91%	1.05%	1.11%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.05%	0.09%	0.15%	0.61%	1.53%	3.05%	5.32%	8.40%	12.31%	16.91%	22.39%	28.69%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.1	31.2	46.9	59.5	161.5	377.3	767.7	1,381.7	2,291.3	3,524.4	5,209.7	7,632.4	10,438.8
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.02%	0.02%	0.03%	0.07%	0.14%	0.23%	0.34%	0.48%	0.62%	0.76%	0.94%	1.09%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.7	1.2	1.9	2.8	3.7	4.8	6.0
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	11.4	11.5	20.2	21.5	103.9	267.8	534.6	923.6	1,420.8	2,001.6	2,652.9	3,353.9	4,112.9
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-1.1	10.4	30.5	52.1	370.4	1,349.4	3,438.8	7,236.9	13,310.5	22,142.8	34,091.7	49,436.9	68,450.4
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.1	18.2	26.8	33.3	81.9	173.2	319.2	520.4	781.6	1,088.9	1,457.8	1,934.4	2,396.3
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	33.6	59.6	86.0	103.8	234.9	472.1	829.1	1,282.0	1,827.8	2,405.8	3,088.8	4,017.2	4,818.0
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.0	0.4	1.0	1.9	8.0	18.4	33.7	55.1	83.8	121.8	182.0	275.2	483.0
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-12.2	-29.6	-38.0	-47.0	-41.1	-12.7	58.4	217.1	458.4	806.4	1,204.0	1,546.4	2,174.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-24.6	-54.2	-92.2	-139.2	-384.3	-513.7	-400.5	328.9	2,102.8	5,389.7	10,643.7	17,644.4	27,094.6
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-22.3	-47.8	-64.7	-80.3	-123.0	-185.9	-260.8	-303.3	-323.1	-282.4	-253.8	-388.0	-222.0
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-34.7	-82.5	-147.3	-227.6	-775.9	-1,569.4	-2,740.8	-4,191.1	-5,781.0	-7,315.2	-8,572.7	-10,268.8	-11,907.5

Σενάριο ΜΗΟ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.1	0.2	3.1	12.7	38.2	101.3	111.2	362.2	847.7	2,002.5	4,114.1
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.3	428.2	801.3	1,421.8	2,260.5	3,550.5	4,970.5	6,519.9	7,962.9	8,575.1
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	193.0	396.3	638.1	2,664.9	6,925.0	15,219.9	30,113.7	55,106.6	95,247.5	155,096.8	240,267.1	355,570.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.42%	0.56%	0.74%	0.87%	0.96%	0.98%	0.90%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.12%	2.48%	4.54%	7.48%	11.45%	16.62%	22.73%	29.64%	37.16%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	20.9	94.9	122.0	145.1	322.8	661.1	1,259.5	2,176.6	3,648.7	5,641.1	8,287.8	11,619.5	15,364.7
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.05%	0.06%	0.07%	0.14%	0.24%	0.38%	0.54%	0.76%	0.98%	1.21%	1.43%	1.61%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.6	1.2	2.0	3.1	4.4	5.9	7.4	9.0
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.5	65.2	33.8	53.4	230.8	522.0	949.4	1,524.6	2,268.0	3,129.6	4,127.0	5,130.5	6,103.7
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	19.4	45.8	79.6	133.0	834.2	2,831.9	6,656.1	13,080.2	22,877.1	36,756.5	55,411.5	79,033.5	107,589.1
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	6.9	30.7	38.7	45.1	90.9	168.6	290.9	455.4	691.5	968.2	1,288.4	1,636.1	1,959.5
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-25.1	-54.2	-109.0	-103.1	-28.5	95.1	273.9	567.3	979.3	1,495.3	2,220.6	3,066.7	4,205.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-46.0	-100.2	-209.2	-312.3	-686.4	-468.8	506.3	2,687.8	6,773.1	13,087.5	22,713.1	36,286.0	54,885.1
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.9	-84.9	-147.7	-148.2	-119.3	-73.5	-17.1	111.9	287.9	527.0	932.2	1,430.6	2,245.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-52.8	-137.8	-285.4	-433.6	-1,162.0	-1,619.2	-1,834.8	-1,591.2	-451.5	1,574.7	5,407.4	11,511.3	20,947.3

Σενάριο ΜΗΗ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	124.5	301.3	747.1	1,808.8	3,793.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,537.2	5,031.5	6,620.5	8,156.5	8,895.6
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.8	395.0	634.5	2,625.5	6,783.0	14,857.9	29,366.7	53,089.1	90,552.8	145,763.9	223,227.1	326,275.0
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.44%	0.59%	0.73%	0.88%	0.97%	1.01%	0.93%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.10%	2.43%	4.43%	7.29%	11.03%	15.80%	21.36%	27.54%	34.10%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	20.9	94.8	121.3	143.7	316.1	644.2	1,225.9	2,122.2	3,416.2	5,252.0	7,605.6	10,509.8	13,624.7
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.05%	0.06%	0.07%	0.13%	0.23%	0.37%	0.53%	0.71%	0.92%	1.11%	1.30%	1.42%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.6	1.2	2.0	3.0	4.2	5.5	6.9	8.3
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.3	0.4	0.5	0.5	0.5
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.8	65.3	33.5	52.9	228.0	511.7	927.8	1,491.9	2,190.0	2,982.0	3,884.7	4,776.3	5,608.7
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-18.5	46.8	80.3	133.2	826.5	2,789.5	6,530.0	12,808.4	22,306.6	35,618.7	53,241.3	75,330.0	101,708.7
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	6.9	30.7	38.5	44.7	89.0	164.3	283.2	444.0	647.4	901.5	1,182.4	1,479.8	1,737.6
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-24.8	-54.1	-109.5	-104.0	-33.2	80.6	244.5	523.2	857.3	1,280.8	1,872.2	2,556.2	3,488.3
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-45.1	-99.2	-208.7	-312.8	-701.1	-534.3	325.4	2,311.2	5,948.9	11,410.2	19,555.0	30,919.4	46,369.1
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.7	-84.8	-148.0	-148.7	-122.2	-83.7	-38.7	79.2	209.9	379.3	689.8	1,076.4	1,750.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-51.9	-136.7	-284.7	-433.4	-1,169.8	-1,661.6	-1,960.9	-1,862.9	-1,022.1	436.9	3,237.1	7,807.7	15,066.9

Σενάριο ΜΗΜ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.5	6.0	18.2	48.2	118.2	277.7	677.6	1,612.7	3,283.8
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.4	429.8	807.9	1,441.9	2,313.6	3,543.6	5,055.1	6,690.0	8,352.7	9,405.4
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.6	393.8	631.2	2,582.0	6,599.0	14,305.1	27,962.5	50,239.0	85,330.3	136,602.1	208,017.1	302,515.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.57%	0.74%	0.88%	0.98%	1.03%	0.98%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.08%	2.36%	4.26%	6.95%	10.43%	14.89%	20.02%	25.66%	31.62%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	20.9	94.7	120.7	142.4	308.0	619.7	1,164.8	1,985.7	3,214.1	4,903.4	7,040.8	9,663.5	12,472.3
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.05%	0.06%	0.07%	0.13%	0.22%	0.35%	0.49%	0.67%	0.86%	1.03%	1.19%	1.30%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.6	1.1	1.9	2.8	3.9	5.2	6.5	7.8
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	2.1	65.6	33.3	52.5	225.1	499.1	894.8	1,421.0	2,074.7	2,813.6	3,651.3	4,465.3	5,219.6
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	17.4	48.1	81.4	134.0	819.7	2,742.4	6,363.9	12,373.5	21,394.6	33,965.9	50,560.6	71,255.3	95,851.2
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	6.9	30.6	38.3	44.3	86.7	158.1	269.1	415.5	609.1	841.6	1,094.6	1,360.7	1,590.6
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-24.5	-53.9	-109.9	-104.8	-38.4	61.7	197.4	423.7	703.7	1,052.6	1,550.9	2,126.1	2,952.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-44.0	-98.0	-207.8	-312.6	-715.5	-611.3	76.7	1,683.1	4,673.1	9,140.3	15,876.3	25,316.7	38,304.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.3	-84.6	-148.1	-149.1	-125.1	-96.4	-71.7	8.3	94.6	211.0	456.4	765.4	1,361.6
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-50.9	-135.5	-283.6	-432.7	-1,176.6	-1,708.7	-2,127.0	-2,297.8	-1,934.1	-1,216.0	556.4	3,733.0	9,209.4

Σενάριο MLM

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.1	1.5	6.0	18.2	48.2	118.2	277.7	677.6	1,612.7	3,283.8
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.4	429.8	807.9	1,441.9	2,313.6	3,543.6	5,055.1	6,690.0	8,352.7	9,405.4
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.6	393.8	631.2	2,582.0	6,599.0	14,305.1	27,962.5	50,239.0	85,330.3	136,602.1	208,017.1	302,515.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.57%	0.74%	0.88%	0.98%	1.03%	0.98%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.08%	2.36%	4.26%	6.95%	10.43%	14.89%	20.02%	25.66%	31.62%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	13.9	63.1	80.5	94.9	205.3	413.1	776.5	1,323.8	2,142.7	3,268.9	4,693.9	6,442.4	8,314.9
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.03%	0.04%	0.05%	0.09%	0.15%	0.23%	0.33%	0.45%	0.57%	0.69%	0.79%	0.87%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.8	1.3	1.9	2.7	3.5	4.4	5.3
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.7	44.2	22.9	35.8	151.2	335.0	601.2	957.3	1,402.6	1,910.8	2,491.1	3,060.1	3,591.0
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-11.2	33.0	55.9	91.7	553.7	1,844.3	4,276.4	8,320.4	14,410.6	22,932.4	34,234.1	48,393.0	65,291.4
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	13.7	61.3	76.6	88.6	173.5	316.1	538.2	830.9	1,218.2	1,683.2	2,189.1	2,721.3	3,181.2
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-18.0	-44.6	-82.0	-77.3	-25.5	55.6	172.9	375.5	640.7	991.3	1,485.3	2,081.6	2,914.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.0	-75.6	-157.6	-234.9	-520.3	-411.9	192.9	1,610.9	4,296.3	8,463.2	14,869.7	24,038.1	36,839.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.7	-105.9	-158.6	-165.8	-199.0	-260.5	-365.3	-455.5	-577.5	-691.9	-703.8	-639.8	-267.1
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-44.7	-150.6	-309.2	-475.0	-1,442.5	-2,606.8	-4,214.5	-6,351.0	-8,918.0	-12,249.4	-15,770.0	-19,129.3	-21,350.3

Σενάριο MLL

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	3.0	9.1	24.1	121.3	239.3	600.3	1,435.5	2,906.5
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.5	430.5	811.0	1,451.0	2,337.7	3,540.4	5,093.5	6,767.3	8,529.9	9,782.7
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.5	392.7	628.0	2,545.5	6,458.4	13,919.0	27,072.8	48,251.8	81,353.7	129,340.1	195,647.8	282,701.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.58%	0.74%	0.89%	0.99%	1 05%	1.02%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.07%	2.31%	4.15%	6.72%	10.02%	14.20%	18.96%	24.14%	29.55%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	13.9	63.1	80.1	94.1	201.1	401.4	750.4	1,272.4	2,026.0	3,077.5	4,378.6	5,964.0	7,635.3
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.03%	0.04%	0.04%	0.08%	0.14%	0.22%	0 32%	0.42%	0 54%	0.64%	0.74%	0.80%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.7	1.2	1.8	2.5	3.3	4.2	5.0
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.9	44.2	22.7	35.4	149.4	328.1	585.4	927.9	1,348.2	1,822.3	2,359.4	2,878.4	3,354.9
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-10.8	33.5	56.2	91.6	548.4	1,816.2	4,189.1	8,114.8	13,986.1	22,141.3	32,870.1	46,225.4	62,055.9
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	13.7	61.2	76.2	87.8	169.9	307.1	520.1	798.7	1,151.8	1,584.7	2,042.1	2,519.3	2,921.2
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-17.8	-44.7	-82.6	-78.4	-31.0	39.8	139.0	313.8	519.9	804.4	1,206.6	1,697.8	2,418.1
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-30.5	-75.2	-157.8	-236.2	-538.5	-485.7	-10.5	1,158.4	3,366.6	6,742.1	11,940.2	19,409.8	29,960.6
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.6	-105.9	-158.8	-166.2	-200.8	-267.3	-381.0	-484.9	-631.9	-780.3	-835.5	-821.4	-503.1
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-44.2	-150.1	-308.9	-475.1	-1,447.9	-2,634.9	-4,301.8	-6,556.5	-9,342.6	-13,040.5	-17,134.1	-21,296.9	-24,585.8

Σενάριο ΜΜΟ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.1	0.2	3.1	12.7	38.2	101.3	111.2	362.2	847.7	2,002.5	4,114.1
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.3	428.2	801.3	1,421.8	2,260.5	3,550.5	4,970.5	6,519.9	7,962.9	8,575.1
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	193.0	396.3	638.1	2,664.9	6,925.0	15,219.9	30,113.7	55,106.6	95,247.5	155,096.8	240,267.1	355,570.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.42%	0.56%	0.74%	0.87%	0.96%	0.98%	0.90%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.12%	2.48%	4.54%	7.48%	11.45%	16.62%	22.73%	29.64%	37.16%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	79.1	101.7	120.9	269.0	550.9	1,049.6	1,813.9	3,040.6	4,700.9	6,906.5	9,682.9	12,803.9
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.04%	0.05%	0.06%	0.11%	0.20%	0.31%	0.45%	0.63%	0.82%	1.01%	1.19%	1.34%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	1.0	1.7	2.6	3.7	4.9	6.3	7.6
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.5	54.7	28.7	45.1	193.3	436.6	794.5	1,277.7	1,904.2	2,634.6	3,483.3	4,341.6	5,176.9
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-15.9	38.9	67.6	112.7	700.9	2,372.2	5,571.9	10,952.4	19,172.1	30,844.0	46,573.3	66,543.8	90,744.5
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	46.1	58.0	67.7	136.3	252.9	436.4	683.1	1,037.2	1,452.4	1,932.6	2,454.1	2,939.2
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.6	-49.3	-94.8	-88.9	-20.6	94.1	264.5	548.0	961.4	1,484.3	2,221.0	3,095.8	4,258.2
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-39.0	-88.3	-183.1	-272.0	-581.9	-353.3	592.6	2,699.5	6,680.5	12,931.4	22,527.7	36,183.5	55,009.4
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.9	-95.4	-152.8	-156.5	-156.9	-158.8	-171.9	-135.1	-75.8	32.0	288.4	641.7	1,318.9
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-49.3	-144.7	-297.5	-454.0	-1,295.3	-2,078.9	-2,919.0	-3,719.0	-4,156.5	-4,337.8	-3,430.8	-978.5	4,102.8

Σενάριο ΜΜΗ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	124.5	301.3	747.1	1,808.8	3,793.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,537.2	5,031.5	6,620.5	8,156.5	8,895.6
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.8	395.0	634.5	2,625.5	6,783.0	14,857.9	29,366.7	53,089.1	90,552.8	145,763.9	223,227.1	326,275.0
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.44%	0.59%	0.73%	0.88%	0.97%	1.01%	0.93%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.10%	2.43%	4.43%	7.29%	11.03%	15.80%	21.36%	27.54%	34.10%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	79.0	101.1	119.8	263.4	536.9	1,021.6	1,768.5	2,846.9	4,376.7	6,338.0	8,758.2	11,353.9
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.04%	0.05%	0.06%	0.11%	0.19%	0.30%	0.44%	0.59%	0.76%	0.93%	1.08%	1.19%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	1.0	1.6	2.5	3.5	4.7	5.9	7.0
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.7	54.8	28.4	44.6	190.8	427.9	776.3	1,250.0	1,838.4	2,509.0	3,276.5	4,037.9	4,751.3
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-15.2	39.6	68.0	112.6	693.6	2,335.4	5,464.2	10,721.8	18,689.2	29,879.5	44,729.3	63,387.3	85,717.8
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	46.0	57.7	67.0	133.5	246.5	424.8	666.1	971.1	1,352.2	1,773.6	2,219.8	2,606.4
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.4	-49.3	-95.4	-90.0	-25.9	78.9	234.6	503.3	829.4	1,258.6	1,855.1	2,557.8	3,499.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-38.3	-87.6	-183.0	-273.0	-599.6	-424.8	402.9	2,311.7	5,816.9	11,157.6	19,201.9	30,532.6	46,029.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.7	-95.3	-153.1	-157.0	-159.4	-167.5	-190.2	-162.7	-141.7	-93.6	81.6	338.0	893.3
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-48.6	-143.9	-297.0	-454.1	-1,302.6	-2,115.7	-3,026.6	-3,949.5	-4,639.5	-5,302.3	-5,274.8	-4,135.0	-923.9

Σενάριο MML

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	410.8	486.0	525.0	799.7	1,173.5	1,572.1	1,906.4	2,219.0	2,464.0	2,694.2	2,881.8	3,022.3
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.4	221.5	431.3	814.0	1,460.1	2,361.8	3,661.7	5,332.8	7,367.6	9,965.3	12,689.2
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.4	1.1	1.9	2.9	9.0	18.4	31.7	48.6	69.0	92.9	136.3	233.2	371.0
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.9	2.1	3.6	5.4	16.8	35.7	65.5	111.1	178.9	278.4	517.2	1,206.4	2,605.4
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	3.0	9.1	24.1	121.3	239.3	600.3	1,435.5	2,906.5
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	156.8	194.3	221.5	430.5	811.0	1,451.0	2,337.7	3,540.4	5,093.5	6,767.3	8,529.9	9,782.7
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.8	192.5	392.7	628.0	2,545.5	6,458.4	13,919.0	27,072.8	48,251.8	81,353.7	129,340.1	195,647.8	282,701.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.08%	0.09%	0.11%	0.18%	0.29%	0.43%	0.58%	0.74%	0.89%	0.99%	1.05%	1.02%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.10%	0.19%	0.30%	1.07%	2.31%	4.15%	6.72%	10.02%	14.20%	18.96%	24.14%	29.55%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	17.4	78.8	100.1	117.7	251.3	501.8	938.0	1,590.5	2,532.5	3,846.8	5,473.3	7,455.0	9,544.1
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.04%	0.05%	0.06%	0.11%	0.18%	0.28%	0.40%	0.53%	0.67%	0.80%	0.92%	1.00%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	0.9	1.5	2.3	3.2	4.1	5.2	6.1
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	2.2	55.0	27.9	43.9	186.0	408.9	729.0	1,154.0	1,673.9	2,257.7	2,916.6	3,550.7	4,130.8
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-13.7	41.3	69.3	113.1	681.2	2,260.9	5,216.5	10,101.5	17,395.8	27,508.0	40,781.5	57,268.8	76,773.0
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	10.3	45.9	57.1	65.9	127.4	230.4	390.0	599.0	863.8	1,188.5	1,531.6	1,889.4	2,190.9
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.3	152.1	184.9	206.6	364.3	622.8	1,011.9	1,482.5	2,081.8	2,746.0	3,436.1	4,209.5	4,854.8
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.8	2.0	3.4	5.0	14.2	27.3	45.4	69.7	101.7	143.3	241.2	509.6	996.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-21.0	-49.2	-96.4	-91.9	-36.8	43.7	152.6	340.3	557.6	843.5	1,253.3	1,740.2	2,463.7
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-36.8	-86.1	-182.5	-274.4	-633.0	-578.3	-55.9	1,216.3	3,599.0	7,163.1	12,583.1	20,276.5	31,041.1
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.3	-95.1	-153.5	-157.8	-164.2	-186.6	-237.5	-258.7	-306.2	-345.0	-278.3	-149.2	272.8
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-47.1	-142.2	-295.8	-453.5	-1,315.0	-2,190.2	-3,274.4	-4,569.9	-5,932.9	-7,673.9	-9,222.6	-10,253.5	-9,868.8

Σενάριο ΗΗΟ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	525.2	600.8	639.9	915.8	1,291.2	1,691.5	2,026.0	2,338.2	2,581.4	2,802.2	2,957.2	3,061.6
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	249.0	279.5	511.8	917.5	1,598.2	2,528.6	3,893.0	5,671.4	7,748.5	10,201.3	12,745.5
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.7	1.5	2.6	3.8	11.1	21.6	36.1	54.2	75.7	100.6	152.4	281.0	453.7
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	1.3	2.9	4.9	7.1	20.6	41.9	74.5	123.7	196.0	301.4	586.8	1,503.9	3,320.3
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.1	0.3	3.8	14.9	43.5	112.8	121.9	392.3	946.8	2,411.9	5,031.1
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	248.9	279.3	507.9	902.6	1,554.7	2,415.8	3,771.1	5,279.1	6,801.6	7,789.4	7,714.4
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	243.8	504.1	809.4	3,271.2	8,222.5	17,536.5	33,929.4	60,999.6	104,390.2	168,633.4	257,859.2	375,025.7
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.11%	0.12%	0.13%	0.21%	0.32%	0.46%	0.60%	0.78%	0.92%	1.00%	0.96%	0.81%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.12%	0.25%	0.39%	1.37%	2.94%	5.23%	8.43%	12.67%	18.22%	24.71%	31.81%	39.19%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	21.3	125.0	156.2	183.2	386.1	757.2	1,403.5	2,377.6	3,948.1	6,086.4	8,847.2	12,038.6	15,446.6
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.06%	0.08%	0.09%	0.16%	0.27%	0.42%	0.59%	0.82%	1.06%	1.30%	1.49%	1.61%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.8	1.4	2.3	3.4	4.8	6.3	7.9	9.5
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-4.4	92.3	39.0	67.8	285.2	620.4	1,093.0	1,707.2	2,492.7	3,393.1	4,440.5	5,451.9	6,356.0
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-27.9	64.4	103.4	171.2	1,036.9	3,445.0	7,895.0	15,157.3	25,991.6	41,106.4	61,241.6	86,464.0	116,450.3
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	7.0	40.4	49.5	56.9	108.7	193.1	324.2	497.5	748.2	1,044.7	1,375.4	1,695.1	1,969.9
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.9	200.8	236.9	260.7	432.3	702.0	1,107.6	1,587.2	2,213.2	2,920.3	3,613.7	4,309.2	4,876.3
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.3	2.9	4.7	6.6	17.4	32.1	51.6	77.6	111.4	155.2	273.7	635.2	1,270.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-31.0	-65.2	-143.7	-129.4	-21.1	143.5	361.3	695.2	1,139.1	1,672.7	2,475.8	3,473.1	4,719.9
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-54.5	-119.7	-263.5	-392.8	-822.3	-442.9	896.2	3,625.7	8,477.8	15,614.6	26,327.3	41,630.5	62,627.8
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-38.0	-105.6	-193.3	-186.3	-129.8	-49.6	37.1	197.7	390.9	628.0	1,100.4	1,778.0	2,750.0
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-61.5	-167.1	-360.4	-546.7	-1,406.7	-1,811.8	-1,809.9	-1,213.7	447.8	2,949.1	7,443.0	14,919.8	26,603.9

Σενάριο ΗΗΗ

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	525.2	600.8	639.9	915.8	1,291.2	1,691.5	2,026.0	2,338.2	2,581.4	2,802.2	2,957.2	3,061.6
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	249.0	279.5	511.8	917.5	1,598.2	2,528.6	3,893.0	5,671.4	7,748.5	10,201.3	12,745.5
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.7	1.5	2.6	3.8	11.1	21.6	36.1	54.2	75.7	100.6	152.4	281.0	453.7
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	1.3	2.9	4.9	7.1	20.6	41.9	74.5	123.7	196.0	301.4	586.8	1,503.9	3,320.3
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	136.5	326.3	834.4	2,178.6	4,639.2
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	206.9	249.0	279.5	511.8	917.5	1,598.2	2,528.6	3,756.5	5,345.1	6,914.0	8,022.7	8,106.3
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	35.4	243.6	502.5	804.9	3,222.0	8,048.1	17,099.4	33,039.4	58,674.1	99,086.9	158,220.2	239,112.7	343,296.5
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.11%	0.12%	0.13%	0.21%	0.33%	0.48%	0.63%	0.78%	0.93%	1.01%	0.99%	0.85%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.12%	0.24%	0.38%	1.35%	2.88%	5.10%	8.21%	12.19%	17.29%	23.19%	29.50%	35.88%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	21.3	124.9	155.4	181.4	377.8	736.7	1,363.7	2,313.9	3,687.9	5,654.8	8,099.3	10,847.8	13,616.2
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.06%	0.08%	0.09%	0.16%	0.26%	0.41%	0.57%	0.77%	0.99%	1.19%	1.34%	1.42%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.7	1.4	2.2	3.3	4.5	6.0	7.4	8.7
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-4.0	92.5	38.6	67.2	281.7	607.8	1,067.0	1,668.2	2,403.4	3,228.0	4,173.7	5,067.1	5,826.6
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-26.9	65.7	104.3	171.5	1,027.3	3,392.8	7,741.3	14,829.3	25,317.7	39,793.0	58,785.7	82,334.6	109,978.6
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	7.0	40.4	49.3	56.4	106.4	187.9	315.0	484.1	698.9	970.6	1,259.1	1,527.4	1,736.5
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	34.9	200.8	236.9	260.7	432.3	702.0	1,107.6	1,587.2	2,213.2	2,920.3	3,613.7	4,309.2	4,876.3
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	1.3	2.9	4.7	6.6	17.4	32.1	51.6	77.6	111.4	155.2	273.7	635.2	1,270.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-30.7	-65.0	-144.4	-130.5	-26.9	125.8	326.0	642.7	1,000.5	1,433.5	2,092.7	2,920.6	3,957.1
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-53.5	-118.5	-262.9	-393.4	-840.5	-523.5	676.3	3,172.6	7,510.5	13,689.9	22,766.1	35,665.8	53,290.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-37.7	-105.4	-193.7	-186.9	-133.3	-62.1	11.0	158.6	301.7	462.9	833.6	1,393.2	2,220.6
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-60.5	-165.9	-359.5	-546.4	-1,416.2	-1,864.0	-1,963.6	-1,541.7	-226.2	1,635.7	4,987.1	10,790.4	20,132.2

Σενάριο LLL

Μεταβλητή	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Ασφαλισμένοι (χιλιάδες)	97.9	191.7	267.0	306.6	583.0	958.1	1,358.0	1,695.3	2,011.7	2,262.1	2,512.1	2,764.1	2,975.7
Έσοδα από εισφορές (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	61.4	90.3	111.3	278.1	617.0	1,196.3	2,042.4	3,215.0	4,672.2	6,622.9	9,510.1	12,592.9
Συνταξιούχοι (χιλιάδες)	0.0	0.2	0.6	1.1	5.1	12.4	23.5	38.5	56.9	79.0	107.0	144.0	216.1
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το παλαιό σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.4	1.1	2.1	9.5	24.0	48.7	87.8	147.4	236.6	390.3	651.6	1,262.5
Δαπάνη για συντάξεις, υπό το νέο σύστημα (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	2.0	6.8	19.1	100.0	203.3	472.1	887.9	1,693.6
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	61.4	90.3	111.3	277.7	614.9	1,189.6	2,023.4	3,115.0	4,468.9	6,150.7	8,622.1	10,899.3
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	34.1	96.5	189.7	307.7	1,449.8	4,188.2	9,992.3	20,783.7	38,899.4	67,214.3	108,950.2	170,188.0	256,157.2
Καθαρή εισροή πόρων στο Νέο Ταμείο (εισφορές μείον συντάξεις) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.03%	0.04%	0.05%	0.12%	0.22%	0.35%	0.50%	0.65%	0.78%	0.90%	1.06%	1.14%
Αποθεματικό Νέου Ταμείου (άθροισμα ροών σε ονομαστικούς όρους) (% του ΑΕΠ)	0.02%	0.05%	0.09%	0.15%	0.61%	1.50%	2.98%	5.16%	8.08%	11.73%	15.97%	21.00%	26.77%
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (€ εκατ., τρέχουσες τιμές)	13.7	24.9	37.3	47.2	127.1	294.7	595.9	1,065.2	1,734.1	2,643.3	3,862.3	5,652.4	7,704.7
Νέες εγχώριες επενδύσεις (σχηματισμός νέου παγίου κεφαλαίου) (% του ΑΕΠ)	0.01%	0.01%	0.02%	0.02%	0.05%	0.11%	0.18%	0.26%	0.36%	0.46%	0.57%	0.70%	0.81%
Πραγματικό ΑΕΠ (% διαφορά από το αντίστοιχο επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.9	1.5	2.1	2.8	3.7	4.5
Απασχόληση (% διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, ποσοστιαίες μονάδες)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3
Ετήσια φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	9.3	9.4	16.3	17.3	82.6	211.3	419.4	721.7	1,101.3	1,539.0	2,024.7	2,546.1	3,115.1
Σωρευτικά φορολογικά έσοδα (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-0.4	9.0	25.3	42.6	296.5	1,070.8	2,712.9	5,684.4	10,405.4	17,221.5	26,364.6	38,037.5	52,448.0
Νέες αγορές ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	13.5	24.2	35.5	44.0	107.3	225.5	413.0	668.6	985.8	1,361.1	1,801.3	2,387.7	2,947.8
Άμεση μείωση δημοσίων εσόδων από εισφορές (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	33.6	59.6	86.0	103.8	234.9	472.1	829.1	1,282.0	1,827.8	2,405.8	3,088.8	4,017.2	4,818.0
Μείωση δημοσίων δαπανών (απαλλαγή από υποχρέωση καταβολής συντάξεων) (€ εκατ., σταθ. τιμές 2019)	0.0	0.4	1.0	1.9	8.0	18.4	33.7	55.1	83.8	121.8	182.0	275.2	483.0
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-10.9	-25.7	-33.1	-40.5	-36.9	-16.9	36.9	163.5	343.2	616.1	919.2	1,191.8	1,727.9
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-20.5	-46.3	-79.4	-119.9	-333.8	-465.4	-418.5	112.2	1,441.2	3,941.0	7,957.1	13,325.9	20,745.3
Καθαρός ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-24.3	-49.9	-68.6	-84.5	-144.3	-242.4	-376.0	-505.1	-642.6	-745.0	-882.1	-1,195.9	-1,219.8
Σωρευτικός καθαρός δημοσιονομικός αντίκτυπος, αγνοώντας τις αγορές ομολόγων του Δημοσίου (διαφορά από το επίπεδο χωρίς μεταρρύθμιση, € εκατ., σταθ. τιμές 2019)	-34.0	-83.9	-152.5	-237.0	-849.8	-1,848.1	-3,466.7	-5,743.6	-8,686.1	-12,236.4	-16,299.7	-21,668.2	-27,909.9